

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Szczecin na lata 2017-2023

Szczecin

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	6
1.1 Strategia Rozwoju Szczecina 2025.....	6
1.2 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego	11
1.3 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015 - 2020	13
1.4 Program ochrony środowiska miasta Szczecin na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024	27
1.5 Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.....	28
1.6 Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014 – 2020	
31	
2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych	35
2.1 Diagnoza ogólna miasta Szczecin	35
2.1.1 Demografia.....	35
2.1.2 Bezrobocie	44
2.1.3 Przystępczość.....	52
2.1.4 Pomoc społeczna	54
2.1.5 Sfera gospodarcza	60
2.1.6 Sfera przestrzenno-techniczna	62
2.1.7 Podsumowanie diagnozy ogólnej	65
2.2 Delimitacja obszaru zdegradowanego w Szczecinie	67
2.2.1 Metodologia.....	67
2.2.2 Diagnoza zjawisk kryzysowych.....	75
2.2.3 Sfera społeczna.....	75
2.2.4 Sfera gospodarcza	99
2.2.5 Sfera środowiskowa	101
2.2.6 Sfera techniczna.....	105
2.2.7 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	110

2.2.8 Granice obszaru zdegradowanego	118	
3. Obszar rewitalizacji w Szczecinie	121	
3.1 Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji	127	
3.2. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	131	
3.2.1 Gentryfikacja i jej źródła oraz konsekwencje.	131	
3.2.2 Niekonsekwentna i degradowująca prywatyzacja przestrzeni.	136	
3.2.3 Brak czynników centralizujących – kryzys tożsamości.....	139	
3.2.4 Słabość struktur instytucjonalnych.....	144	
3.2.5 Dekomercjalizacja.	146	
3.2.6 Kryzys przestrzeni publicznej.	152	
3.2.7 Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej.	158	
3.2.8 Deficyt bezpieczeństwa	160	
3.2.9 Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji ..	163	
3.2.10 Wykluczenie społeczne osób starszych.....	165	
3.2.11 Problemy dzieci i młodzieży.....	169	
4. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, cele oraz kierunki rewitalizacji.....	175	
4.1 Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)	175	
4.2 Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym	kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk ..	210
5. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	217	
6. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych	275	
7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności	304	
8. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych	329	
9. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji	336	
9.1 Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji.	337	
9.2 Procedura uspołecznienia na etapie realizacji programu rewitalizacji.	337	
10. Opis struktury zarządzania realizacją programu rewitalizacji	341	

10.1. System realizacji.....	341
10.2. Zarządzanie.....	342
10.3. Monitoring i ewaluacja	354
10.3.1. Monitoring	354
10.3.2. Ewaluacja.....	354
10.3.3. Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów programu rewitalizacji	355
11. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	357
Spis fotografi, rysunków, tabel.....	358

Wstęp

Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właściciele nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a. uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- b. pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- c. ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d. właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- e. zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f. koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- g. realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.¹

¹ Wytyczne Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

Rewitalizacja odnosi się do bardzo precyzyjnie zdefiniowanej części gminy i zakłada realizację działań, które są odpowiedzią na zdiagnozowane w tej przestrzeni różnorodne problemy, które ze sobą współwystępują lub są od siebie zależne (**koncentracja terytorialna**).

Nadrzędne znaczenie w programie rewitalizacji mają problemy społeczne. Oznacza bowiem, że koncentracja działań, czyli de facto miejsce prowadzenia rewitalizacji, musi być ściśle przypisane przestrzeni, w której problemy społeczne się koncentrują. Logika ta oznacza również, że co do zasady obszarami zdegradowanymi są przestrzenie zamieszkałe.

Aby wskazać, która część Szczecina jest zdegradowana, oprócz koncentracji problemów społecznych – należy poszukiwać dalszych problemów, w tym gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych, gdyż rewitalizacja zakłada wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (**kompleksowość rewitalizacji**).

Trzecią istotną cechą rewitalizacji jest partycypacja społeczna. Rewitalizacja prowadzona jest bowiem na rzecz i wspólnie ze społecznością lokalną, zamieszkującą obszary zdegradowane. Zakłada się włączenie społeczności do procesu „zarządzania” rozwojem przestrzeni zdegradowanych, w tym aktywne uczestnictwo w procesie tworzenia programu rewitalizacji, jak też jego realizacji. Program jest tworzony przez i dla mieszkańców. Konieczne jest poznanie ich opinii, ale również „pozyskanie” ich do procesów pozytywnych przemian, jakie będą zachodzić na obszarach, na których prowadzona będzie rewitalizacja. Można założyć, że rewitalizacja oznacza zupełnie nowego podejście do zarządzania przestrzenią gminy – a uruchomienie procesów partycypacji społecznej to jeden z nadrzędnych celów rewitalizacji.

Na wyżej wymienionych zasadach skonstruowany został Lokalny Program Rewitalizacji Szczecina. Oznacza to, że działania rewitalizacyjne prowadzone będą na rzecz wybranej przestrzeni gminy, która charakteryzuje się koncentracją problemów, w szczególności społecznych (**obszar zdegradowany/ obszar rewitalizacji**), poprzez działania całościowe, zakładające rozwiązywanie zasadniczych problemów, w tym przy zachowaniu równowagi w realizacji działań, (**kompleksowość rewitalizacji**). Istotne jest, aby ww. działania realizowane były przy aktywnym udziale mieszkańców rewitalizowanej przestrzeni (**uspołecznienie rewitalizacji**).

1. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

1.1 Strategia Rozwoju Szczecina 2025

Strategia Rozwoju Szczecina 2025 jest dokumentem strategicznym określającym ramy długookresowego rozwoju społeczno-gospodarczego Szczecina. W Strategii dokonano wyboru tych obszarów polityki rozwoju miasta, których wsparcie przyczyni się do najbardziej efektywnego rozwoju społeczno-gospodarczego w istniejących warunkach budżetowych. Należy odnotować, iż cele strategiczne i operacyjne zawarte w Strategii sformułowane zostały z uwzględnieniem i w spójności z priorytetami Krajowej Polityki Miejskiej.

W Strategii Rozwoju Szczecina 2025 dokonano analizy SWOT wskazującej zarówno mocne i słabe strony miasta, a także szanse i zagrożenia związane z jego rozwojem. Analiza zamieszczona w dokumencie jest syntezą szczegółowych analiz zawartych w dokumencie pt.: „diagnoza społeczno-gospodarcza Szczecina” odnoszących się do sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz systemu zarządzania miastem. Jako słabe strony Szczecina wskazano:

- opinie mieszkańców o mieście, jako nie dającym perspektyw rozwoju i kariery młodym ludziom;
- poziom innowacyjności lokalnej gospodarki, zdominowanej przez tradycyjne sektory;
- dostępność transportowa od strony kraju;
- współpraca uczelni, biznesu, władz miasta i lokalnych elit politycznych, w tym na rzecz lokalizacji projektów centralnych;
- brak skoncentrowanego centrum śródmiejskiego;
- niestabilna sytuacja na rynku pracy i nieskuteczny system promocji zatrudnienia;
- słabe wykorzystanie położenia nadwodnego, zaniedbane tereny brzegowe i wodne Międzyodrza.

Do zagrożeń rozwoju Szczecina zaliczono:

- peryferyzację Szczecina jako miasta mniej atrakcyjnego w porównaniu z czołowymi miastami w Polsce;
- emigrację specjalistów („drenaż mózgow”) do innych miast i za granicę;
- utrzymujące się niższe tempo wzrostu PKB względem innych miast w Polsce;
- kryzys finansów publicznych w Polsce;
- starzenie się społeczeństwa i wyludnianie miasta.

Jak wskazano w analizie SWOT najbardziej istotnymi problemami, przed którymi staje Szczecin w perspektywie najbliższych lat są niekorzystne zmiany demograficzne, łącznie z wyludnianiem się miasta oraz utrzymujące się niższe tempo wzrostu PKB wraz z niestabilną sytuacją na rynku pracy. W odpowiedzi na zidentyfikowane słabe strony i zagrożenia, bazując na silnych stronach i szansach, opracowano wyzwania rozwojowe, które będą determinować politykę przestrzenną w Szczecinie w najbliższych latach. Wyzwaniami rozwojowymi, które w pośredni sposób zawierają informację o konieczności podjęcia działań rewitalizacyjnych są:

- przeciwdziałanie niekorzystnym trendom demograficznym, skutkującym starzeniem się społeczeństwa i wyludnianiem miasta; tworzenie podstaw miejskiej polityki migracyjnej;
- wzmocnienie tożsamości mieszkańców, rozwój postaw prospołecznych, proinnowacyjnych i proekologicznych;
- rozwój społeczeństwa obywatelskiego, partycypującego zarówno w podejmowaniu decyzji dotyczących kierunków i metod rozwoju miasta, jak i w ich realizacji; rozwój szerokiej, partnerskiej platformy zarządzania miastem.

Strategia Rozwoju Szczecina 2025 jest tematycznie i ideologicznie powiązana ze Strategią Rozwoju Marki Szczecin 2050 Floating Garden. Strategia „brandingowa” stanowi wyraz komunikowania się miasta jako marki i zawiera wizję Szczecina w odległej przyszłości. Oba dokumenty bazują na potencjałach Szczecina, za jakie uznano:

- wodę, zielen, przestrzeń;
- otwartość na idee i przedsiębiorczość mieszkańców;
- tolerancję, wolność i poszanowanie przyrody;
- wielokulturowość i międzynarodową społeczność;
- sytuację geopolityczną (transgraniczność).

Rewitalizacja jest procesem opierającym się na wykorzystaniu lokalnych potencjałów, w którym poprzez ich wzmocnienie i wyeksponowanie rozwiązuje się problemy społeczne. Potencjały określone w Strategii, które mogą zostać wykorzystane przy planowaniu kompleksowego procesu rewitalizacji to m. in.: przestrzeń, otwartość na idee i przedsiębiorczość mieszkańców, wielokulturowość i międzynarodowa społeczność, a także sytuacja geopolityczna i położenie transgraniczne.

W Strategii wskazano wizję Szczecina składającą się z 6 zdań. Jeśli te sentencje staną się prawdziwe w roku 2025 możliwe będzie stwierdzenie, iż zrealizowano wszystkie zakładane w Strategii cele. W roku 2025 Szczecin ma być:

- 1) miastem metropolitalnym, o intensywnych związkach z zagranicą, głównie z Niemcami i Skandynawią, atrakcyjnym dla gmin sąsiadujących oraz otwartym na nowe idee i przybyszów z innych regionów i krajów;
- 2) miastem postindustrialnym, oferującym atrakcyjne miejsca pracy, ośrodkiem rozwoju usług nowoczesnych i wybranych usług tradycyjnych (w tym portowo-żeglugowych);
- 3) miastem inwestującym w wiedzę, zorientowanym na nowoczesną edukację, mającym bogatą ofertę kształcenia na poziomie akademickim, skierowaną również do obcokrajowców;
- 4) miastem będącym ważnym ośrodkiem rozwoju sfery IT, innowacji techniczno-technologicznych i badań w wybranych dziedzinach;
- 5) miastem z rozwiniętym węzłem transportowo-logistycznym, opartym o port morski i śródlądowy, połączenia drogowe, kolejowe i lotnicze;
- 6) miastem o znacznych zasobach zieleni i wód, bezpiecznym, przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów, oferującym bogatą ofertę kulturalną oraz wysoką jakość życia i wypoczynku.

Z wyżej wskazanych twierdzeń wynika wizja Szczecina jako miasta funkcjonalnego, zamieszkiwanego przez społeczeństwo obywatelskie aktywnie angażujące się w życie miasta, a także miasta silnego gospodarczo i ważnego na mapie kraju i regionu. Misja zawarta w Strategii przedstawia Szczecin jako: „*miasto otwarte i tolerancyjne, atrakcyjne do*

życia i pracy – wspólnota mieszkańców wykorzystująca do trwałego rozwoju dziedzictwo kulturowe, walory środowiska przyrodniczego oraz nadbałtyckie i nadodrzańskie położenie”.

Misja wdrażana będzie przez cztery równorzędne cele strategiczne i realizujące je cele operacyjne:

1. Szczecin – miasto wysokiej jakości życia
 - 1.1. ochrona oraz wykorzystanie walorów przyrodniczych
 - 1.2. rewitalizacja i rozwój przestrzeni miejskiej
 - 1.3. *wspieranie rozwoju efektywnych usług społecznych*
2. Szczecin – miasto nowoczesnej, konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki
 - 2.1. wspieranie rozwoju biznesu lokalnego i dopływu inwestycji zewnętrznych
 - 2.2. podnoszenie innowacyjności przedsiębiorstw
 - 2.3. zdynamizowanie rozwoju turystyki z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych i dziedzictwa historyczno-kulturowego
3. *Szczecin – miasto o wysokim kapitale intelektualnym*
 - 3.1. budowanie kapitału społecznego szczecinian, wzrost zaufania między ludźmi, poprawa relacji Miasto-Obywatel oraz pobudzanie aktywności społecznej
 - 3.2. wspieranie rozwoju szczecińskiego ośrodka naukowego oraz współpracy środowisk nauki, gospodarki, kultury, sportu oraz lokalnych elit
 - 3.3. poszerzanie zakresu, dostępności i jakości edukacji
4. Szczecin – atrakcyjne miasto metropolitalne
 - 4.1. intensyfikacja i wzrost efektywności współpracy międzynarodowej
 - 4.2. poprawa dostępności transportowej i układu komunikacyjnego miasta
 - 4.3. wspieranie rozwoju i harmonizacja metropolitalnych funkcji Szczecina oraz realizacja projektów budujących prestiż miasta

Na powyższym schemacie pogrubieniem oznaczono cele strategiczne i operacyjne, które bezpośrednio wskazują na konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych, natomiast kursywą oznaczono cele wskazujące na tę konieczność pośrednio.

Cel operacyjny 1.2. *Rewitalizacja i rozwój przestrzeni miejskiej* bezpośrednio wskazuje na konieczność przeprowadzenia procesu rewitalizacji i wstępnie wskazuje

obszary śródmiejskie, jako te wymagające najpilniejszej interwencji. Działania podejmowane w ramach tego celu zmierzać mają ku wykreowaniu centrum społeczno-kulturalnego Szczecina z uwzględnieniem sytuacji społecznej mieszkańców. Podejmowane działania obejmować będą zarówno inwestycje infrastrukturalne oraz zadania ukierunkowane na rozwiązywanie problemów społecznych.

Działania podejmowane w ramach celu operacyjnego 1.3. *Wspieranie rozwoju efektywnych usług społecznych* zmierzać będą do stworzenia efektywnego systemu rozwiązywania problemów społecznych i ich koncentracji. W ramach niniejszego celu przewiduje się utworzenie kompleksowej oferty usług społecznych skierowanych do wszystkich mieszkańców Szczecina. Podejmowane zadania dotyczyć będą rozwoju kultury, sieci przedszkoli i żłobków, usług medycznych i opieki społecznej, a także rozwoju funkcji wychowawczej, zdrowotnej sportu i rekreacji.

Bezpośrednio na potrzebę prowadzenia procesu rewitalizacji wskazuje również cel operacyjny 3.1. *Budowanie kapitału społecznego szczecinian, wzrost zaufania między ludźmi, poprawa relacji Miasto-Obywatel oraz pobudzanie aktywności społecznej*. Za pomocą tego celu wyraża się pragnienie tworzenia w Szczecinie tzw. „społeczeństwa obywatelskiego”, tj. aktywnego i zintegrowanego społeczeństwa zaangażowanego w życie miasta i zarządzanie nim. Podnosi się kwestię współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi upatrując w nich kluczowego partnera w realizacji tych celów. Cel zakłada wspieranie inicjatyw pozarządowych z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej, takich jak: centra i kluby integracji społecznej (oferujące pomoc w aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, promocję zatrudnienia i aktywizację zawodową osób długotrwale bezrobotnych) oraz spółdzielnie socjalne.

1.2 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem operacjonalizującym Strategię Rozwoju Szczecina 2025 i stanowi akt kierownictwa wewnętrznego realizującego politykę przestrzenną miasta. Obowiązek opracowania studium wynika z zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. 2003 nr 80 poz. 717 ze zm.). W Studium zawarto ustalenia ogólne dotyczące kierunków zagospodarowania przestrzennego, w tym zachowania dotychczasowej struktury i planowanych zmian.

Polityka przestrzenna, która została ustalona w Studium ma na celu harmonijny rozwój społeczno-gospodarczy Szczecina wraz z racjonalnym kształtowaniem zagospodarowania przestrzennego. Studium jest narzędziem długoterminowego zarządzania miastem uwzględniającym cele wskazane w Strategii Rozwoju Szczecina. Kierunki rozwoju wskazane w Studium stanowią rozwinięcie celów strategicznych zamieszczonych w Strategii:

1. Podnoszenie poziomu jakości życia w Szczecinie z wykorzystaniem wartości kulturowych i przyrodniczych, w tym:
 - ochrona wartości kulturowych i przyrodniczych i ich racjonalne wykorzystanie dla rozwoju społecznego i gospodarczego;
 - ograniczenia barier dostępności i korzystania z terenów przyrodniczych bez obniżania reżimów ochrony przyrody i środowiska;
 - aktywna ochrona wartości przyrodniczych, krajobrazowych i środowiskowych jako narzędzie aktywności mieszkańców i przeciwdziałanie zagrożeniom cywilizacyjnym.
2. Reurbanizacja i rewitalizacja jako metoda podnoszenia standardów mieszkaniowych i kulturowych, stwarzania warunków do efektywnego gospodarowania oraz zapobiegania zagrożeniom społecznym, w tym:
 - wzmacnianie roli przestrzeni publicznych, rewitalizacja starego miasta jako „serca miasta”, aktywizacja odbudowy przestrzeni publicznych o znaczeniu ponadlokalnym oraz przestrzeni publicznych lokalnych;
 - transformacja miejscowa i obszarowa terenów zdegradowanych lub użytkowanych ekstensywnie (w tym terenów przemysłowych, pokolejowych, powojkowych i wielkich osiedli wielorodzinnej zabudowy powojennej), w których dotychczasowe funkcje utraciły organizacyjne i ekonomiczne podstawy funkcjonowania działalności lub utraciły swoje znaczenie (np. brak aktywności inwestycyjnej, szczątkowa działalność gospodarcza lub jej zaniechanie, działania degradujące dotychczasowe

struktury i majątek w sposób uniemożliwiający wykorzystywanie go zgodnie z przeznaczeniem), kontynuowanie procesów modernizacyjnych w gospodarce, w tym procesów centrotwórczych i wzmacniających rozwój wewnętrzny m. in. poprzez wypełnianie istniejących terenów zgodnie z ich funkcją, zmianę funkcji terenów z uwzględnieniem ich produktywności i warunków dla powstawania nowych miejsc pracy, porządkowanie zagospodarowania terenów rozgraniczających różne funkcje pod względem struktury funkcjonalnej i intensywności zabudowy.

3. Rozwój kapitału społecznego, intelektualnego i odnowa potencjału gospodarczego Szczecina:

- efektywne usługi społeczne – jako zasadniczy element podnoszenia jakości życia;
- budowa kapitału społecznego, wzmacnianie relacji Obywatel – Miasto;
- wzmocnienie lokalnego ośrodka naukowego i budowa więzi interdyscyplinarnych w sferze nauki, gospodarki, kultury, współpracy międzynarodowej;
- budowanie miasta nowoczesnej, konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki;
- rozwój turystyki jako wiodącego segmentu gospodarki Szczecina.

4. Tworzenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego;

- określenie relacji przestrzenno-funkcjonalnych Szczecina z obszarem metropolitalnym;
- rozwój metropolitalnych funkcji na terenie miasta oraz budowanie jego metropolitalnego prestiżu, jako ponadregionalnego ośrodka kultury, innowacji i kapitału o znaczącym potencjale społeczno-gospodarczym i naukowym;
- poprawa dostępności transportowej i komunikacyjnej zewnętrznej i wewnętrznej miasta, jako rdzenia szczecińskiego obszaru funkcjonalnego;
- zwiększenie konkurencyjności ośrodka w przestrzeni polskiej i międzynarodowej.

Kierunki rozwoju odnoszące się bezpośrednio do rewitalizacji zawarto w podrozdziale 5.9. *Rewitalizacja obszarów miejskich*. Wskazano w nich potrzebę przeciwdziałania zjawiskom marginalizacji społecznej oraz degradacji przestrzennej, technicznej i ekonomicznej zagrożonych części miasta. Jako podstawowy cel procesu rewitalizacji wskazuje się poprawę jakości życia mieszkańców, ich aktywności ekonomicznej i społecznej oraz poprawę środowiska zamieszkania oraz ochrona dziedzictwa kulturowego. Za szczególnie obszar rewitalizacji uznano śródmieście, które mimo intensywnego użytkowania wymaga podniesienia atrakcyjności i przywrócenia wartości społeczno-

ekonomicznej zabytkowej zabudowy oraz rozwiązania występujących problemów społecznych. Ponadto wskazano obszary problemowe:

- teren stadionu przy ul. Unii Lubelskiej oraz teren warsztatów wojskowych przy ul. Ostrawickiej;
- tereny pokoszarowe w śródmieściu przy ul. Potulickiej i ul. Narutowicza;

1.3 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015 - 2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015 - 2020 przyjęta została uchwałą Rady Miasta Szczecin Nr XVI/384/16 z dnia 23 lutego 2017 roku.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zmianami). Przewiduje on w ramach zadań własnych gminy „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015 - 2020 korespondując z Programem Rozwoju Miasta "Szczecin 2020" odnosi się w swojej treści do programowanych działań w dwóch zasadniczych zakresach:

1. Profilaktyka dla dzieci i udogodnienia dla rodziców:
 - zdrowie dzieci (programy profilaktyki i promocji zdrowia),
 - szkoła rodziców (szkolenia i edukacja osób dorosłych),
 - Szczecin Przyjazny Rodzinie (kontynuacja i rozwój programu),
 - zwiększenie liczby miejsc w opiece żłobkowej.
2. Senior w mieście:
 - Centrum Informacji Senioralnej i system domów pomocy społecznej,
 - oddawanie do użytku kolejnych mieszkań chronionych i tworzenie rodzinnych domów pomocy,
 - usankcjonowanie pomocy sąsiedzkiej,
 - dzienne formy wsparcia seniora.

Dokument Strategii nadto zwraca uwagę na istotne zjawiska społeczne, które mogą dotyczyć rodzin i osób w różnym wieku zakłócając ich prawidłowe funkcjonowanie. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata

2015-2020 wskazano dwa cele strategiczne i cztery główne obszary działań, na których zamierza się skoncentrować lokalną politykę społeczną. Na szczególną uwagę zasługują działania podejmowane na rzecz rodziny - rodziny niepełnej, wielodzietnej, z problemem niepełnosprawność czy ubóstwa, ale też rodziny przeżywającej przejściowe trudności, potrzebującej nie zawsze wsparcia finansowego, a często informacji i poradnictwa. System pomocy społecznej musi być szczególnie wyczulony na sytuację materialną, bytową oraz pojawiające się problemy opiekuńczo- wychowawcze rodziny. Bezpieczeństwo socjalne m in. poprzez pracę, determinującą rozwój kapitału społecznego, wiąże w swoim obszarze znaczeniowym nie tylko kwestie bezrobocia, minimalizację ubóstwa, dając podstawę bytu mieszkańcom Szczecina, ale także aktywizację społeczności lokalnej oraz konieczność przygotowania jej uczestników do zatrudnienia w licznych obszarach wymagających zarówno wykształcenia wyższego jak i zawodowego. Priorytetowo będą traktowane działania na rzecz dzieci i młodzieży, tak aby umożliwić im rozwój i dobry start w dorosłe życie. Drugi obszar, na który zwrócono szczególną uwagę w omawianej Strategii, to polityka senioralna, która traktuje osoby starsze jako grupę zróżnicowaną, twórczą i wnoszącą istotny wkład w życie społeczne i ekonomiczne, a jednocześnie grupę mającą specyficzne potrzeby również w zakresie opieki.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Szczecina zmierza się nie tylko do łagodzenia skutków trudnej sytuacji bytowej klientów pomocy społecznej, lecz także do usuwania przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej. Realizacja strategii przewiduje współpracę i partnerstwo różnych instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej.

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015 - 2020 jest osiągnięcie opisanego poniżej stanu:

**Szczecin miastem równych szans dla wszystkich mieszkańców,
dbającym o tworzenie warunków sprzyjających przeciwdziałaniu
marginalizacji osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej
oraz zapewniających ciągłość w dostępie do trwałej aktywizacji
społecznej i zawodowej**

Urzeczywistnianie misji odbędzie się poprzez realizację dwóch celów strategicznych, odnoszących się do czterech obszarów realizacji strategii, dla których przewidziano główne kierunki działań.

Przyjęto następujące cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015 – 2020:

CEL STRATEGICZNY 1 – Interdyscyplinarne podejmowanie działań w rozwiązywaniu kluczowych problemów społecznych. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Przywracanie społeczności osób wykluczonych.

CEL STRATEGICZNY 2 - Funkcjonalna i dostosowana do zdiagnozowanych potrzeb infrastruktura aktywizacji i oparcia społecznego.

Powyższe cele odnoszą się do czterech obszarów realizacji strategii, którym przypisano główne kierunki działań:

OBSZAR 1 - Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz wyrównywanie szans w starcie życiowym dzieci i młodzieży.

Główny kierunek działania: Wspieranie systemu wsparcia dziecka, młodzieży, rodziny oraz osób usamodzielnianych

OBSZAR 2 - Solidarność pokoleń, aktywizacja i wsparcie osób starszych.

Główny kierunek działania: Doskonalenie systemu wsparcia seniorów z wykorzystaniem innowacyjnych narzędzi. Rozwój wolontariatu.

OBSZAR 3 - Przeciwdziałanie dysfunkcjom.

Główny kierunek dziania: Profilaktyka zjawisk uzależnień i przemocy w rodzinie oraz redukcja ich skutków.

OBSZAR 4 - Integracja i wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Główne kierunki działań: Rehabilitacja, aktywizacja i wsparcie osób i rodzin z niepełnosprawnością. Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin. Aktywizacja zawodowa jako przeciwdziałanie bezrobociu i ubóstwu oraz łagodzenie ich skutków. Zapobieganie bezdomności i reintegracja osób bezdomnych.

Dla tak przyjętej struktury celów strategicznych, obszarów realizacji strategii oraz głównych kierunków działań, opracowano cele operacyjne i przypisano im konkretne kierunki działań, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działania przyjęta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015 - 2020

I Obszar realizacji Strategii :		
Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz wyrównywanie szans w starcie życiowym dzieci i młodzieży		
Kierunek działania: Wspieranie systemu wsparcia dziecka, młodzieży, rodziny oraz osób usamodzielnianych		
L.p.	Cel operacyjny	Działania
1.	Wspieranie rodziny poprzez działania na rzecz dzieci i młodzieży	<p>prowadzenie placówek wsparcia dziennego, w tym opiekuńczych i specjalistycznych,</p> <p>organizowanie wypoczynku wakacyjnego dzieci i młodzieży, w szczególności z rodzin z występującym problemem uzależnień, finansowanego ze środków publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb i możliwości oddziaływań profilaktycznych i promocyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień, promocji zdrowego trybu życia, rozwoju,</p> <p>prowadzenie programów profilaktycznych, korekcyjnych i terapeutycznych, grup wsparcia realizowanych dla dzieci i młodzieży poza placówkami wsparcia dziennego, budowanie adekwatnego do zidentyfikowanych potrzeb systemu reagowania na szczególne potrzeby np. dla dzieci z FAS, zaburzeniami więzi, dzieci z problemem uzależnień, dzieci jako ofiary przemocy i cyfrowego uzależnienia itp. dzieci zdiagnozowanych w kierunku ADHD, problemów wieku dojrzewania,</p> <p>zapewnianie opieki dzieciom do lat 3 rodziców godzących zatrudnienie z pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zwiększenie dostępności do różnych form opieki nad dzieckiem do lat 3, w tym ‘bon opiekuńczy’, co pozwoli na godzenie życia zawodowego ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem, umożliwi udział w programach aktywizacji społecznej i zawodowej rodzicom samotnie wychowującym dziecko,</p> <p>zwiększenie dostępu do opieki przedszkolnej w zakresie stymulowania rozwoju dzieci w wieku 3-5 lat w szczególności dla dzieci z rodzin objętych programami aktywizacji społecznej i zawodowej,</p> <p>wzmocnienie aktywności szkół w procesie identyfikacji problemów społecznych rodzin ze środowiska lokalnego i podejmowaniu działań stymulujących rozwój społeczny dzieci poprzez poszerzenie oferty zajęć świetlic szkolnych, zajęć ogólnorozwojowych, sportowych prowadzonych w szkołach w ramach realizacji programów wychowawczych)</p>
2.	Podnoszenie kompetencji rodzicielskiej	<p>inicjowanie rozwiązań przygotowujących do roli rodziców, świadomego i planowanego rodzicielstwa i przeprowadzanie tego typu przedsięwzięć w celu lepszego przygotowania do pełnienia ról rodzinnych,</p> <p>popularyzacja i upowszechnianie udziału w warsztatowych formach podnoszenia kompetencji rodzicielskich (przedsięwzięciach typu Szkoła dla Rodziców i przeprowadzanie tego typu szkoleń i warsztatów),</p>

		promocja wartości, zasad i metod wychowania bez przemocy, poszerzenie oferty edukacyjnej dla rodziców w zakresie kompetencji rodzicielskiej, z zapewnieniem równoległej opieki dla dzieci w trakcie trwania zajęć dla rodziców).
3.	Wyrównywanie szans w dostępie do dóbr, usług publicznych dla rodzin z dziećmi	upowszechnianie instrumentu kart rodzinnych w celu wyrównywania szans i ułatwiania dostępu do usług publicznych dla rodzin z dziećmi, wspierania rodzin wielodzietnych, promocji wartości dużych rodzin, przeciwdziałania stereotypom towarzyszącym wielodzietności, zwiększania gotowości do posiadania dzieci, wydawanie rekomendacji dla uzyskania lokalu mieszkalnego z zasobów komunalnych w celu poprawy warunków mieszkaniowych dla rodzin z dziećmi, usamodzielnianych podopiecznych dorastających w pieczy zastępczej, prowadzenie mieszkalnictwa chronionego dla bezdomnych rodzin z dziećmi co pozwoli na utrzymanie opieki rodzicielskiej przez osoby nieposiadające odpowiednich warunków mieszkaniowych.
4.	Udzielanie wsparcia materialnego rodzinom	udzielanie świadczeń z pomocy społecznej w celu lepszego zaspokojenia potrzeb i motywowania do zmiany sytuacji poprzez warunkowanie pomocy w ramach dostępnych rozwiązań prawnych, udzielanie świadczeń z dodatkami: rodzinnymi, opiekuńczymi, alimentacyjnymi, dodatków mieszkaniowych i energetycznych dla rodzin z dziećmi w celu poprawy kondycji ekonomicznej rodzin z dziećmi, w szczególności wielodzietnych, z dzieckiem o specjalnych potrzebach z tytułu niepełnosprawności, świadczenie pomocy materialnej dla dzieci i młodzieży na podstawie ustawy o systemie oświaty w celu wyrównywania szans edukacyjnych, wspierania potrzeb związanych z edukacją, eliminacja „wykluczenia edukacyjnego”, stypendia socjalne.
5.	Doradztwo, mediacje i terapie dla rodzin doświadczających trudności	świadczenie usług w zakresie doradztwa, mediacji i terapii dla rodzin z dziećmi, organizację i inicjowanie grup wsparcia i samopomocowych dla rodzin z dziećmi z określonym typem problemów, obejmowanie projektami socjalnymi rodzin z dziećmi przeżywających trudności, prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób z problemem uzależnień i przemocy w rodzinie.
6.	Ograniczanie kierowania dzieci do form pieczy zastępczej i reintegracja rodzin	dostosowywanie asystentury rodzinnej do potrzeb rodzin z dziećmi, zgodnie z obowiązującymi standardami w celu uzyskania dalszego spadku liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej i ograniczania czasu pobytu dzieci w pieczy zastępczej, szczególnie w formach interwencyjnych poszerzenie oferty pomocy dla rodzin realizowanej w formie asystentury specjalistycznej kierowanej do rodzin z utrwalonymi deficytami np. upośledzenie umysłowe, choroba psychiczna rodziców), prowadzenie pracy socjalnej, w tym udzielanie pomocy w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia oraz interwencji kryzysowej na rzecz rodzin z dziećmi w kryzysie, budowa w strukturze MOPR wydzielonych zespołów ds. asystentury rodzin i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

		<p>współdziałanie i współpracę osób i podmiotów na rzecz rodziny w kryzysie, w tym w celu poprawy obiegu informacji, lepszego wykorzystania istniejących instrumentów, zwiększenia skuteczności oddziaływania,</p> <p>doskonalenie form i procedur wymiany informacji oraz współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze wspierania rodziny, w tym w celu opracowywania wspólnego planu edukowania rodziny i aktywizowania jej zasobów własnych w rozwiązywaniu pojawiających się problemów funkcjonowania,</p> <p>tworzenie mechanizmów koordynujących działania i realizację działań pomocowych i wspierających poszczególne rodziny przez różne komórki organizacyjne, podmioty, instytucje i organizacje pozarządowe,</p>
7.	<p>Monitorowanie sytuacji rodzin z dziećmi, promocja i popularyzacja rozwiązań wspierających prawidłowe funkcjonowanie tych rodzin</p>	<p>sporządzanie raportów, diagnoz potrzeb i ocen dostępności w celu uzyskania pełniejszego obrazu kondycji szczecińskich rodzin, lepszego świadomości występujących zagrożeń i potrzeb, poziomu finansowania zadań uwzględniającego zidentyfikowane potrzeby,</p> <p>opracowanie i upowszechnianie informatorów drukowanych i elektronicznych co pozwoli na poprawę dostępu do informacji,</p> <p>organizowanie i udział w szkoleniach i konferencjach w celu wzrostu kwalifikacji, umiejętności i kompetencji realizatorów, poprawy jakości współpracy i współdziałania, lepszego znajomości działania między sektorami i instytucjami, lepszego implementacji skutecznych rozwiązań, identyfikacji trudności i barier,</p> <p>honorowanie i popularyzowanie rozwiązań i praktyk przyjaznych rodzinie, istotnie poprawiających warunki funkcjonowania rodzin,</p> <p>utworzenie platformy informacyjnej dostępnej elektronicznie dysponującego aktualną ofertą organizacji pozarządowych i instytucji realizujących działania w obszarze wspierania rodziny z uwzględnieniem ofert pomocowych, świadczonych usług, warunków ich udzielenia, pozyskania pomocy wolontaryjnej i możliwości zgłaszania takich ofert z uwzględnieniem szczególnych potrzeb i lokalnych możliwości w skali Miasta i poszczególnych dzielnic, która w sposób przyjazny dla potencjalnie zainteresowanych będzie gromadzić i aktualizować kompletną wiedzę o możliwościach wsparcia dla poszczególnych zainteresowanych.</p>
8.	<p>Zapewnienie opieki zastępczej dzieciom pozbawionym okresowo lub stale środowiska rodzinnego</p>	<p>zwiększanie corocznego limitu rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka,</p> <p>pozyskiwanie kandydatów do prowadzenia niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, w tym szczególnie zawodowych specjalistycznych i pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz kandydatów do prowadzenia rodzinnych domów dziecka, w celu zmniejszenia liczby dzieci kierowanych do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych i w nich przebywających,</p> <p>prowadzenie cyklicznych akcji promujących rodzicielstwo zastępcze poprzez współpracę instytucji i osób zajmujących się obszarem pieczy zastępczej,</p> <p>zapewnienie opieki i wychowania w odpowiednio do potrzeb dzieci i młodzieży dostosowanych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinnych formach pieczy zastępczej,</p> <p>kontynuacja procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, zwiększenie liczby miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej, poprawa standardów sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie liczebności dzieci umieszczanych w poszczególnych formach pieczy,</p>

		<p>ograniczanie pieczy zastępczej dla dzieci i młodzieży, po wyczerpaniu wszystkich możliwości udzielenia wsparcia rodzicom biologicznym w zakresie przywrócenia władzy rodzicielskiej i powrotu dzieci do domu lub umieszczenia w rodzinach przysposabiających,</p> <p>tworzenie w ramach struktury MOPR działu/sekcji/zespołów ds. reintegracji rodziny,</p> <p>skracanie okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej szczególnie w trybach interwencyjnych, z wykorzystaniem instrumentów prawnych i intensyfikacji działań na rzecz przysposobienia zwiększenie rotacyjności miejsc w pieczy zastępczej, która nie jest formą docelową (dot. form interwencyjnych).</p>
9.	<p>Udzielanie wszechstronnego wsparcia rodzinnym formom pieczy zastępczej</p>	<p>kontynuacja i podwyższenie jakości wykonywania zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie wsparcia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej wszystkim rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka funkcjonującym na terenie Miasta Szczecin,</p> <p>optymalizacja organizacji pracy pracowników Działu Pieczy Zastępczej przez tworzenie zespołów specjalistów specjalizujących się w pomocy w zależności od formy rodzinnej pieczy zastępczej np. zespół ds. zawodowej pieczy zastępczej),</p> <p>zwiększanie dostępności i rozwój poradnictwa specjalistycznego, działań terapeutycznych oraz poradnictwa prawnego dla osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej i dzieci w nich umieszczonych oraz dzieci własnych opiekunów zastępczych, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami,</p> <p>zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą,</p> <p>rozwój wolontariatu w zakresie pomocy dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej głównie w nauce szkolnej i wyrównaniu deficytów rozwojowych,</p> <p>pomoc w zapewnieniu dzieciom i młodzieży z rodzinnych form pieczy zastępczej różnego rodzaju form spędzania wolnego czasu, w tym np. kolonii, obozów i turnusów socjoterapeutycznych, w szczególności we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz poprzez udzielanie dofinansowania,</p> <p>wykorzystywanie możliwości pozyskania środków zewnętrznych na realizację programów i projektów wspierających tworzenie i funkcjonowanie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka,</p>
10	<p>Przygotowanie do samodzielności młodzieży i osób pełnoletnich z rodzinnych i instytucjonalnych form</p>	<p>wsparcie rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka w tworzeniu i realizacji planów pomocy dziecku w celu przygotowania wychowanków do samodzielnego życia,</p> <p>pozyskiwanie wolontariuszy chętnych do roli opiekunów usamodzielnienia, przeszkolenie wolontariuszy w zakresie zadań opiekuna usamodzielnienia,</p> <p>zapewnienie pełnoletnim wychowankom właściwego wsparcia, odpowiednich warunków zamieszkania, pomocy w uzyskaniu</p>

	<p>pieczy zastępczej i rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze w ramach budowanego systemu wsparcia</p>	<p>wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz w pozyskaniu zatrudnienia we współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, organizację szkoleń i konsultacji dla przyszłych opiekunów usamodzielnienia, monitorowanie procesu usamodzielnienia pełnoletnich osób, które opuściły pieczę zastępczą, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, oferowanie programów wspierania samodzielności młodzieży dorastającej w rodzinach naturalnych.</p>
<p>II Obszar realizacji Strategii Solidarność pokoleń, aktywizacja i wsparcie osób starszych Kierunek działania: Doskonalenie systemu wsparcia seniorów z wykorzystaniem innowacyjnych narzędzi</p>		
<p>1.</p>	<p>Promocja wiedzy dot. procesów starzenia się, utrzymania dobrej kondycji psychofizycznej popularyzacja wiedzy o potrzebach osób starszych uwrażliwianie innych pokoleń na te potrzeby</p>	<p>opracowanie całościowej polityki senioralnej Miasta Szczecin, upowszechnienie wiedzy i informacji o specyfice III wieku potrzebach i ograniczeniach osób w tym wieku, promowanie i wspieranie wolontariatu działającego na rzecz osób III wieku przygotowywanie bliskich do opieki nad starzejącym się i chorym członkiem rodziny.</p>
<p>2.</p>	<p>Rozszerzanie dostępności do usług opiekuńczych i wspierających dla seniorów</p>	<p>rozwój infrastruktury dziennych ośrodków wsparcia i klubów seniora i zmiana dotychczasowej czasowej dostępności tych podmiotów, mieszkania wspomagane i chronione dla seniorów, rozwój zakresu usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania seniora, posiłek dla seniora oferowany w miejscu zamieszkania lub w jego pobliżu, poprawa dostępu do całodobowej opieki dla przewlekle chorych i osób w podeszłym wieku, tworzenie całodobowego monitoringu osób samotnych, przewlekle chorych poprzez rozwiązania telemedycyny, rozwój możliwości oferowania czasowych miejsc całodobowego pobytu dla seniorów (w sytuacjach interwencyjnych i jako wsparcie dla rodzin zapewniających opiekę w miejscu zamieszkania).</p>
<p>3.</p>	<p>Poprawa warunków do utrzymania i rozwoju aktywności własnej seniorów</p>	<p>rozwój usług i świadczeń o ulgowej dostępności dzięki Szczecińskiej Karcie Seniora, rozwój usług z obszaru edukacji, kultury, rekreacji i wypoczynku dedykowanych seniorom, oferowanie programów profilaktycznych i promocji zdrowia dedykowanych seniorom, wspieranie aktywności w tym zawodowej i samopomocy seniorów w działaniach na rzecz własnego środowiska i innych osób,</p>

4.	Monitorowanie sytuacji osób III wieku, tworzenie rozwiązań organizacyjnych i prawnych ułatwiających realizację praw osób trzeciego wieku	realizacja badań, diagnoz, ocen dostępności i ocen warunków życia seniorów, wdrożenia instrumentu rzecznika osób III wieku, utworzenie Centrum Informacji Senioralnej, wydzielenie w strukturze MOPR zespołu d.s. wsparcia seniorów i pracy socjalnej z klientami III wieku.
5.	Wzmacnianie roli i miejsca osób starszych w środowisku lokalnym	Kontynuacja prac Rady ds. Seniorów, rozwój wolontariatu osób starszych, rozwój mentoringu osób starszych.
<p>III Obszar realizacji Strategii: Przeciwdziałanie dysfunkcjom Kierunek działania III.1.: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i redukcja skutków</p>		
1.	Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Szczecinie	profilaktyka przemocy w rodzinie poprzez wdrażane dla różnych grup programy i warsztaty umiejętności rozwiązywania sporów i konfliktów bez przemocy, wdrażanie w placówkach oświatowych i wsparcia dziennego programów profilaktyki przemocy, promocja dobrych praktyk poprzez popularyzację i honorowanie autorów najlepszych programów i wydarzeń profilaktycznych.
2.	Zwiększenie skuteczności ochrony i wsparcia osób doznających przemocy w rodzinie w Szczecinie	zwiększanie udziału przedstawicieli innych niż pomoc społeczna i Policja instytucji w pracach grup roboczych i tworzenia kompleksowych planów pomocy, monitorowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie w tym ich rodzaje i kategorie zgłaszających, poprawa obiegu dokumentów dokumentujących te zjawiska, budowa rozwiązań skutecznie ograniczająca stosowanie przemocy wobec osób III wieku, opracowanie i wdrożenie procedury dotyczącej zapewnienia pomocy osobom starszym doznającym przemocy.
3.	Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w Szczecinie	łączenie oddziaływań wobec stosujących przemoc w rodzinie z dziećmi w ramach procedury Niebieskiej Karty z oddziaływaniami na podstawie innych ustaw (np. na podstawie Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, Ustawy o ochronie praw lokatorów), zwiększanie liczby środków stosowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie polegających na zobowiązaniach prawnych do określonych postępowań bądź wydawanych ograniczeń i zakazów,
4.	Zwiększenie poziomu kompetencji oddziaływań	tworzenie dostępnej dla realizatorów i osób wymagających wsparcia bazy danych o podmiotach realizujących konkretne usługi ich rodzaje, warunki ich uzyskania, miejscu i czasie ich świadczenia, zasięgu oferowania (np. w skali Miasta, rejonu MOPR, grupy

	<p>przedstawiciele instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i skuteczności świadczonych usług na terenie Szczecina</p>	<p>adresatów np. niepełnosprawni itp.), poprawa współdziałania międzysektorowego w działaniach na rzecz osób doznających przemocy, wydzielanie w strukturze MOPR osób i zespołów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, podnoszenie kompetencji podmiotów i osób realizujących zadania z zakresu przemocy w rodzinie.</p>
<p>III Obszar realizacji Strategii: Przeciwdziałanie dysfunkcjom Kierunek działania III.2.: Profilaktyka uzależnień i redukcja skutków</p>		
<p>1.</p>	<p>Profilaktyka ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży i nowych zagrożeń z obszaru uzależnień.</p>	<p>programy profilaktyki realizowane dla dzieci i młodzieży w podmiotach oświaty, placówkach wsparcia dziennego, instytucjach kultury i w innych formach z uwzględnieniem współczesnych zagrożeń (uzależnienia w cyberprzestrzeni, dopalacze), promocja zdrowego i trzeźwego macierzyństwa jako eliminacja zagrożenia FAS i innych zaburzeń wynikających z używania alkoholu i środków odurzających, upowszechnianie i honorowanie udanych programów i wydarzeń profilaktyki uzależnień.</p>
<p>2.</p>	<p>Dostosowanie infrastruktury i pakietu usług dla osób uzależnionych do zdiagnozowanych potrzeb i nowych zjawisk w obszarze uzależnień.</p>	<p>zabieganie o utworzenie w strukturze służby zdrowia specjalistycznego oddziału detoksykacji dla osób uzależnionych, rozszerzenie możliwości terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z problemem uzależnień, w tym behawioralnych, rozszerzenia wsparcia dla rodzin osób uzależnionych od narkotyków, tworzenie dla zainteresowanych i realizatorów działań bazy informacyjnej z pełnym zakresem informacji o realizowanych usługach, świadczeniach, poradnictwie, terapii dla osób uzależnionych, w tym behawioralnie i ich rodzin, oraz warunkach ich uzyskania i dostępności, wykonanie aktualnych badań diagnozujących zjawiska uzależnień oraz oceny dostępności i skuteczności realizowanych działań pomocowych.</p>
<p>Obszar IV realizacji Strategii: Integracja i wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Kierunek działania IV.1.: Rehabilitacja, aktywizacja i wsparcie osób i rodzin z niepełnosprawnością</p>		

1.	Kształtowanie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności, zmiana postaw wobec niepełnosprawności z dyskryminacyjnej na integracyjną	kampanie i akcje informacyjne dla pracodawców dla zwiększenia możliwości zatrudniania osób niepełnosprawnych, zmiana postaw wobec niepełnosprawności, kształtowanie postaw na sprzyjające integracji społecznej osób z niepełnosprawnością, kształtowanie świadomości potrzeb i ograniczeń osób z niepełnosprawnością wśród projektantów i redagujących zamówienia publiczne, promocja rejestracji osób z niepełnosprawnością jako poszukujące zatrudnienia (co rzutuje na wysokość środków PFRON dla powiatu).
2.	Usuwanie barier w przestrzeni publicznej dla osób niepełnosprawnych	konsultowanie rozwiązań w obiektach użyteczności publicznej ze środowiskiem osób niepełnosprawnych realizacja w obiektach użyteczności publicznej i przestrzeni publicznej rozwiązań przyjaznych osobom z niepełnosprawnością, upowszechnianie wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin poprzez pomoc wolontariuszy i asystentów osób niepełnosprawnych,
3.	Poprawa dostępu i rozszerzenie zakresu informacji dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	budowa przyjaznej dla osób niepełnosprawnych platformy informacyjnej o oferowanych usługach, podmiotach wspierających wybrane grupy osób z niepełnosprawnością, możliwym wsparciu i uprawnieniach, dostosowanie stron internetowych do różnego rodzaju niepełnosprawności.
Obszar IV realizacji Strategii: Integracja i wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym		
Kierunek działania IV.2.: Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin		
1.	Promocja zdrowia psychicznego	kampanie informacyjne przewyżające stereotypy dotyczące osób z zaburzeniami psychicznymi, poprawiające możliwości ich funkcjonowania i uzyskania wsparcia, poprawa dostępności do poradnictwa i pomocy psychologicznej dla osób zagrożonych kryzysem psychicznym, poprawa dostępu do poradnictwa psychologicznego i terapii psychologicznej dla dzieci i młodzieży.
2.	Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnej do	utworzenie miejsc czasowego całonocnego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi, rozwój mieszkalnictwa chronionego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną, zwiększanie możliwości podjęcia zatrudnienia wspieranego przez osoby z zaburzeniami psychicznymi, wydzielenie w strukturze MOPR specjalistycznego zespołu ds. pracy socjalnej z osobami po kryzysach psychicznych, zwiększanie dostępności do usług psychiatrii środowiskowej, rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

	życia w środowisku rodzinnym i społecznym	poprawa dostępu do informacji dla osób z zaburzeniami i ich rodzin, podmiotów i osób realizujących wybrane zadania na rzecz tej grupy poprzez stale aktualizowaną platformę informacyjną z katalogiem informacji o świadczonych usługach, oferowanym wsparciu i warunkach jego uzyskania.
Obszar IV realizacji Strategii: Integracja i wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym		
Kierunek działania IV.3.: Aktywizacja zawodowa jako przeciwdziałanie bezrobociu i ubóstwu oraz łagodzenie ich skutków		
1.	Łagodzenie skutków ubóstwa poprzez pomoc materialną i pracę socjalną na rzecz przezwyciężania ubóstwu	udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom spełniającym kryteria dochodowe do uzyskania takiego wsparcia, warunkowanie pomocy materialnej współudziałem w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej.
2.	Aktywizowanie i motywowanie do zmiany swojej sytuacji poprzez usuwanie kluczowych przyczyn trudnej sytuacji życiowej	motywowanie i obejmowanie instrumentami aktywizacji zawodowej, wsparcie wejścia i powrotu na rynek pracy osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób długotrwale bezrobotnych poprzez działania mające na celu zwiększenie motywacji do aktywności zawodowej, motywowanie i kierowanie do objęcia terapią uzależnień, motywowanie i kierowanie na kursy i warsztaty podnoszenia umiejętności życiowych i gospodarowania budżetem domowym.
3.	Kreowanie rozwiązań dedykowanych szczególnym grupom na rynku pracy: młodocianym, osobom 50+, niepełnosprawnym, kobietom powracającym na rynek pracy po urodzeniu dziecka	objęcie programami aktywizacji zawodowej, oferowanie możliwości podnoszenia kwalifikacji dla osób o utrudnionym dostępie do rynku pracy, oferowanie programów łączących integrację społeczną i zawodową poprzez uczestnictwo w KIS, CIS, ZAZ, WTZ.
4.	Współpraca i współdziałanie w poprawie przepływu informacji i	uzgadnianie z środowiskami pracodawców, służb zatrudnienia kierunków aktywizacji zawodowej i podnoszenia kwalifikacji, promocja tzw. „klausul społecznych” w zamówieniach publicznych generujących zatrudnienie dla osób o szczególnej sytuacji na rynku pracy,

	budowie rozwiązań na rzecz wzrostu aktywności zawodowej osób bezrobotnych.	wspieranie tworzenia spółdzielni socjalnych, upowszechnienie i wdrożenie modeli współpracy i standardów współdziałania instytucji działających na rzecz osób bezrobotnych.
<p>Obszar IV realizacji Strategii: Integracja i wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Kierunek działania IV.4.: Zapobieganie bezdomności i reintegracja osób bezdomnych</p>		
1.	Zapobieganie bezdomności	opracowanie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Bezdomności, przeciwdziałanie trudnym sytuacjom grożącym utracie prawa do lokalu, podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu, pomoc w sporządzaniu planów rozwiązania tych sytuacji, udzielanie porad prawnych i doradztwa socjalnego dla osób o niskiej zaradności życiowej zagrożonych bezdomnością, aktywizowanie osób młodocianych szczególnie zagrożonych bezdomnością poprzez oferowanie programów ekonomicznego usamodzielnienia, podnoszenia kwalifikacji, uzyskania i utrzymania zatrudnienia.
2.	Wspieranie i reintegracja osób bezdomnych	rozszerzenie zakresu opieki całodobowej o miejsca całodobowe dla osób o specjalnych potrzebach (zaburzeni, przewlekle chorzy, niepełnosprawni), rozbudowa systemu opieki i wsparcia o usługi ogrzewalni, stworzenie stałego centrum dziennego oparcia dla osób bezdomnych z jadalnią, łaźnią, punktem wydawania żywności, odzieży, świetlicą dla osób bezdomnych, tworzenie kompleksowych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, standaryzacja w zakresie świadczonych usług dla bezdomnych, rozszerzenie możliwości pobytu w mieszkaniu chronionym jako etapu wychodzenia z bezdomności, motywowanie i oferowanie terapii uzależnień dla osób objętych programami wychodzenia z bezdomności, aktywizacja zawodowa osób bezdomnych.

Biorąc powyższe pod uwagę, co do zasady należy założyć, że zestaw działań, jakie przewidziano do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015 - 2020 będzie w dużym stopniu przyczyniać się do realizacji założeń programu rewitalizacji. Program rewitalizacji kładzie bowiem szczególny nacisk na rozwiązywanie problemów społecznych. Wytycznie obszaru rewitalizacji następuje w oparciu o kryteria pozwalające stwierdzić, gdzie koncentrują się problemy społeczne. Istotna różnica związana z realizacją działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych polega na tym, że Strategia skupia się na przestrzeni całej gminy – zaś program rewitalizacji zawęża pole działań do przestrzeni rewitalizacji.

1.4 Program ochrony środowiska miasta Szczecin na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

"Program ochrony środowiska miasta Szczecin na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021- 2024" stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem na poziomie miasta i jednocześnie integruje w sobie występujące lokalnie zagadnienia ochrony środowiska z założeniami ochrony środowiska wskazanymi w dokumentach tworzonych na wyższych szczeblach administracji.

Omawiany program stanowi kontynuację poprzedniego POŚ ("Program ochrony środowiska miasta Szczecin na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2017-2020" przyjęty uchwałą Rady Miasta Nr XXXVII/1109/14 z dnia 20 stycznia 2014 roku).

Z punktu widzenia planowanych działań rewitalizacyjnych należy szczególną uwagę zwrócić na następujące zdiagnozowane w omawianym Programie problemy dotyczące ochrony środowiska:

1. Niskiej jakości paliwa stałe (w tym odpady) i/lub kotły o niskiej efektywności wykorzystywane w systemach ogrzewania indywidualnego.
2. Duża energochłonność w budynkach mieszkalnych i publicznych – nieefektywne wykorzystanie energii.
3. Transport zbiorowy nieoptymalny pod względem integracji i niskoemisyjności powodującą lokalną kumulację zanieczyszczeń.
4. Powstawania hałasu wzdłuż szlaków komunikacyjnych i związane z tym przekraczanie dopuszczalnych poziomów hałasu.
5. Sieć wodociągowa niedostosowana do rzeczywistej wielkości zapotrzebowania.
6. Brak wystarczającej liczby PSZOKów do obsługi wszystkich mieszkańców.
7. Często niewystarczająca świadomość społeczeństwa w zakresie prawidłowych zachowań sprzyjających ochronie powietrza powodująca zwiększenie emisji zanieczyszczeń m.in. benzo(a)pirenu.
8. Niewystarczający stopień świadomości ekologicznej mieszkańców (głównie w zakresie selektywnej zbiórki odpadów).

Analiza powyższych problemów skłania do stwierdzenia, że większość z nich (problemy od 1 do 6) ma charakter infrastrukturalny. Dwa problemy (7 i 8) dotyczą świadomości mieszkańców i mają charakter edukacyjny.

W związku z powyższym w ramach Programu Rewitalizacji należy rozważyć kwestię ujęcia w nim projektów i przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym i edukacyjnym, które stanowiłyby odpowiedź na wymienione problemy dotyczące ochrony środowiska.

1.5 Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 jest podstawowym narzędziem porządkującym proces planowania strategicznego i wdrażania polityki rozwoju na poziomie regionalnym. Integruje ona cele poszczególnych społeczności lokalnych z systemem dokumentów programowych na poziomie regionalnym i krajowym, a także paradygmatem rozwoju przyjętym dla całej Unii Europejskiej, sformułowanym przede wszystkim w dokumencie programowym „Strategia Europa 2020”.

Sformułowana w omawianej Strategii wizja rozwoju województwa zachodniopomorskiego zmierza do uzyskania w perspektywie roku 2020 celów rozwojowych zapewniających wyższą jakość życia w oparciu o potencjał nowoczesnej gospodarki. Znajduje to wyraz w misji województwa, którą jest „stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów”.

Realizując wizję rozwoju województwo staje w obliczu kluczowych wyzwań cywilizacyjnych, ekonomicznych i kulturowych, do których zaliczono:

- Nowy model relacji ze środowiskiem - naciski polityczne i społeczne będą kształtować nowe podejście do środowiska naturalnego w sferze gospodarczej, zarządzaniu przestrzenią i sposobach spędzania wolnego czasu. Województwo o dużych zasobach naturalnych powinno tę tendencję traktować jako czynnik uatrakcyjnienia swojej oferty przy jednoczesnej minimalizacji ingerencji gospodarki i rozwoju urbanistycznego w środowisko.
- Przemiany demograficzne - stały i wyraźny spadek liczby mieszkańców oraz starzenie się społeczeństwa stwarza konieczność kształtowania nowych, efektywnych sposobów działania w zakresie kształtowania rynku pracy, zarządzania infrastrukturą służby zdrowia i edukacji. Powinny one być ukierunkowane na dostosowywanie istniejącej infrastruktury oraz metod jej eksploatacji do zmieniającej się liczby mieszkańców, a także na podnoszenie atrakcyjności regionu jako miejsca zamieszkania i pracy.
- Gospodarcza ekspansja regionu Morza Bałtyckiego - region Morza Bałtyckiego będzie charakteryzować wysoka dynamika efektywności, innowacyjności i ogólnego wzrostu gospodarczego. Kluczowe znaczenie ma włączenie województwa w ten proces i integracja jego gospodarczego potencjału i oferty z obiegiem produktów i usług na rynku bałtyckim.

- Wtórna urbanizacja i rozwój miast - największe zasoby przedsiębiorczości i siły nabywczej społeczeństwa oraz potencjał rozwojowy samorządów będą związane z wielokierunkowym rozwojem miast. Miasta staną się siłą napędową regionu bądź jedynie elementami pośredniczącymi wobec bardziej efektywnych metropolii. Wyzwanie stanowi harmonijne kształtowanie urbanistycznego, gospodarczego i społecznego kształtu organizmów miejskich tak, aby odpowiadały na zapotrzebowanie rozwojowe własne i całego regionu.
- Zaawansowanie technologiczne i konsumpcyjne społeczeństwa - awans ekonomiczny i społeczny coraz większej liczby mieszkańców będzie szedł w parze z rosnącą rolą technologii we wszystkich sferach życia. Metody zarządzania, infrastrukturę i mechanizmy wyrównania szans należy dostosować do nowego modelu życia.
- Budowanie tożsamości regionu - region nie uzyskał wystarczającego stopnia spójności i wspólnotowej tożsamości integrujących jego mieszkańców. Globalne przemiany zmierzają ku dalszemu osłabianiu i instrumentalizacji więzi. Wyzwanie stanowi kształtowanie przestrzeni kulturowej atrakcyjnej dla obecnych i przyszłych mieszkańców, umożliwiającej wszechstronny rozwój wspólnoty.

Proces realizacji wizji rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2020 opiera się na dążeniu do osiągnięcia sześciu celów strategicznych, którym towarzyszą 34 cele kierunkowe określające kierunki działania prowadzące do realizacji przyjętej wizji rozwoju.

W Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 zdefiniowano następujące cele strategiczne:

1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.
2. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.
3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu.
4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.
5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.
6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

Z punktu widzenia działań planowanych w Programie Rewitalizacji istotne wydaje się nawiązanie do następujących celów kierunkowych przyjętych w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020:

Cel strategiczny 1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania:

- Cel kierunkowy 1.3. Wspieranie współpracy przedsiębiorstw i rozwoju przedsiębiorczości.

Cel strategiczny 2. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu:

- Cel kierunkowy 2.2. Wzmacnianie rozwoju narzędzi wsparcia biznesu.

Cel strategiczny 3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu:

- Cel kierunkowy 3.4. Wspieranie rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.

Cel strategiczny 4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami:

- Cel kierunkowy 4.1. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
- Cel kierunkowy 4.3. Zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii.
- Cel kierunkowy 4.4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i systemu gospodarowania odpadami.
- Cel kierunkowy 4.5. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.
- Cel kierunkowy 4.6. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.

Cel strategiczny 5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności:

- Cel kierunkowy 5.2. Zwiększanie aktywności zawodowej ludności.
- Cel kierunkowy 5.3. Rozwój kształcenia ustawicznego.
- Cel kierunkowy 5.4. Rozwój szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami gospodarki.
- Cel kierunkowy 5.5. Budowanie społeczeństwa informacyjnego.
- Cel kierunkowy 5.6. Zwiększanie dostępności i uczestnictwa w edukacji przedszkolnej.

Cel strategiczny 6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu:

- Cel kierunkowy 6.1. Wspieranie funkcji rodziny.
- Cel kierunkowy 6.3. Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego.
- Cel kierunkowy 6.4. Wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej.
- Cel kierunkowy 6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej
- Cel kierunkowy 6.6. Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej.

1.6 Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014 – 2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 (RPO WZ 2014-2020) został przygotowany na podstawie:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, zwanego dalej „rozporządzeniem ogólnym”,
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu "Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia" oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006,
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006,

a także na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 zwanej dalej „ustawą wdrożeniową”.

RPO WZ 2014-2020 jest jednym z 16 programów operacyjnych, zarządzanych i wdrażanych na poziomie regionalnym, realizując jednocześnie zapisy Umowy Partnerstwa.

Interwencje zaplanowane w ramach RPO WZ 2014-2020 mają za zadanie wspieranie rozwoju sfery gospodarczej, opartej na wiedzy i innowacji, rozwoju kapitału ludzkiego, wykorzystaniu endogenicznych potencjałów w gospodarce jak i kulturze oraz zapewnieniu równowagi względem środowiska. Główne obszary wsparcia RPO to gospodarka, infrastruktura i społeczeństwo.

Zgodnie z „Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” przygotowanymi przez Ministerstwo Rozwoju, do priorytetów inwestycyjnych bezpośrednio związanych z rewitalizacją w ramach regionalnych programów operacyjnych, zaliczyć należy:

- Cel tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP:

- Priorytet Inwestycyjny 3a. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.
- Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach:
 - Priorytet Inwestycyjny 4c. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.
 - Priorytet inwestycyjny 4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
- Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami:
 - Priorytet Inwestycyjny 6c. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.
 - Priorytet Inwestycyjny 6e. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu.
- Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej:
 - Priorytet Inwestycyjny 7d. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu
- Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników:
 - Priorytet Inwestycyjny 8i. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.

- Priorytet Inwestycyjny 8iii. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
- Cel tematyczny 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem:
 - Priorytet Inwestycyjny 9b. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.
 - Priorytet Inwestycyjny 9i. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.
 - Priorytet Inwestycyjny 9iv. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.
 - Priorytet Inwestycyjny 9v. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Wsparcie dotyczące działań rewitalizacyjnych w RPO WZ 2014-2020 koncentruje się w głównej mierze na Priorytecie Inwestycyjnym 9i „Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie” oraz Priorytecie Inwestycyjnym 9b „Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich”.

Analiza zapisów RPO WZ 2014-2020 pozwala stwierdzić, że szczególną uwagę w procesie przygotowywania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, należy zwrócić na Oś priorytetową IX. INFRASTRUKTURAPUBLICZNA, Działanie 9.3. „Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich”. W ramach bowiem tego działania realizowane będą wyłącznie projekty wynikające z Lokalnych Planów Rewitalizacji (LPR) lub dokumentów równoważnych (tak pod względem merytorycznym jak i metodologicznym, zgodnie z wytycznymi w zakresie opracowania LPR). Będą to przedsięwzięcia obejmujące zarówno rewitalizację fizyczną jak i gospodarczą wyznaczonego w ramach LPR obszaru. Ponadto, działania te będą rozszerzeniem/uzupełnieniem działań o charakterze społecznym, realizowanych w ramach wsparcia EFS w osiach priorytetowych VI, VII i VIII. Rozstrzygająca o wsparciu będzie tu komplementarność projektów składanych do realizacji w ramach działania 9.3 z projektami realizowanymi ze wsparcia EFS.

Ponadto w ramach RPO WZ 2014-2020 projekty rewitalizacyjne będą preferowane w następujących działaniach:

Oś priorytetowa	Działanie	Fundusz
I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE	1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia 1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego 1.11 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego 1.12 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego 1.13 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych	EFRR
II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	2.5 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej 2.6 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego 2.7 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych 2.8 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	EFRR
III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	3.3 Poprawa stanu środowiska miejskiego	EFRR
IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA	4.1 Dziedzictwo kulturowe 4.3 Ochrona różnorodności biologicznej 4.5 Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych	EFRR
VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej 7.2 Usługi reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej w KIS, CIS, ZAZ, WTZ 7.3 Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej 7.4 Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej m.in. poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych) 7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym	EFS
VIII EDUKACJA	8.10 Wsparcie osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie doskonalenia umiejętności wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych i porozumiewania się w językach obcych	EFS
IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA	9.2 Infrastruktura społeczna 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich 9.4 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym 9.8 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego	EFRR

Źródło: Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego, Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, *Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020*, Szczecin, marzec 2016, s. 16.

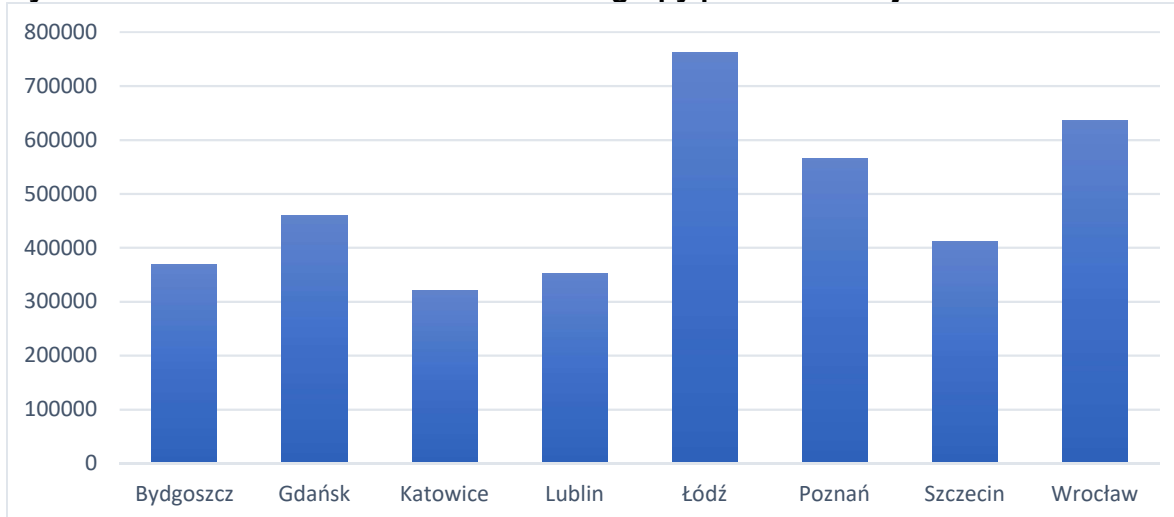
2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych

2.1 Diagnoza ogólna miasta Szczecin

2.1.1 Demografia

Szczecin, według stanu na 31 grudnia 2016 roku², zamieszkiwany jest przez 404 878 mieszkańców, co czyni z niego siódmy pod względem liczby ludności ośrodek miejski w Polsce. Powierzchnia miasta w aktualnych granicach administracyjnych wynosi 300,55 km² (z czego niemal 24% pod wodami powierzchniowymi), a gęstość zaludnienia wynosi 1347,1 os./km² (stan na 31 grudnia 2016 r.). Pod względem zajmowanej powierzchni Szczecin jest trzecim największym miastem w Polsce ustępując jedynie Warszawie i Krakowowi. Spośród miast z grupy porównawczej³ cztery z nich są większe od Szczecina (Łódź, Wrocław, Poznań i Gdańsk), a pozostałe trzy ustępują Szczecinowi pod względem liczby ludności. Wszystkie miasta z grupy porównawczej są miastami wojewódzkimi, pełniącymi ważną rolę w sieci osadniczej województw i kraju. Na poniższym wykresie zaprezentowano średnią liczbę ludności miast grupy porównawczej w latach 1995 – 2016.

Ryc. 1. Średnia liczba ludności w miastach grupy porównawczej w latach 1995 - 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp: 07.07.2017 r.]

² www.stat.gov.pl [dostęp 07.07.2017 r.]

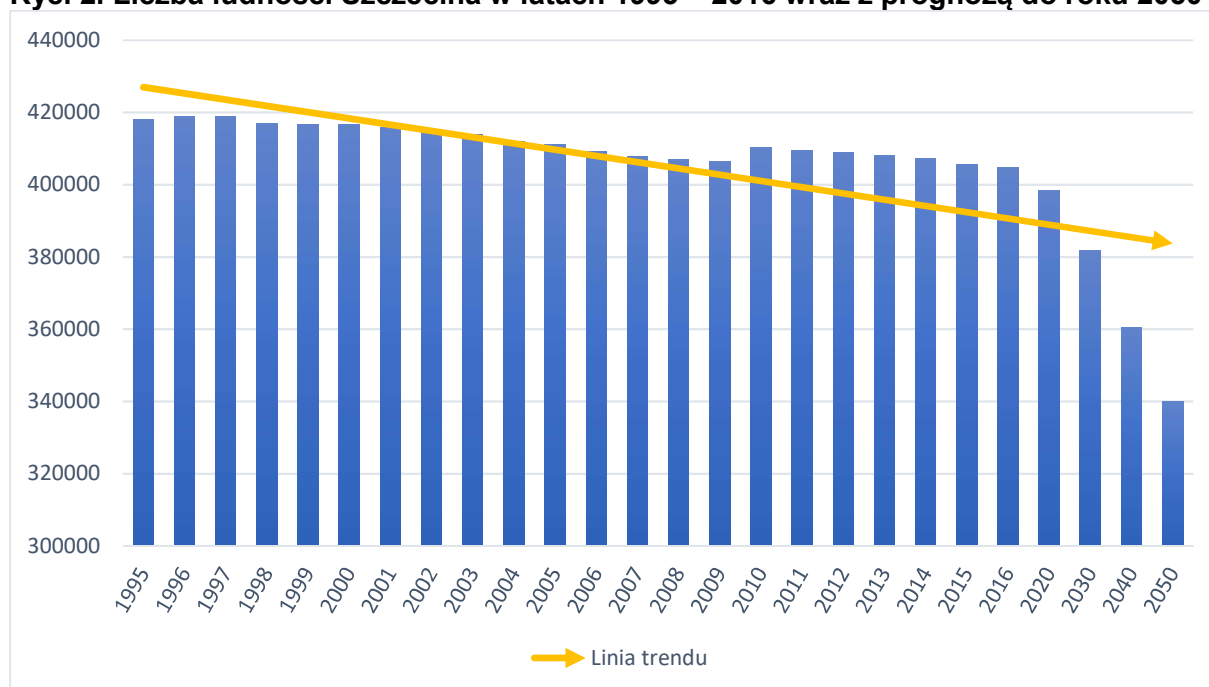
³ Strategia Rozwoju Szczecina 2025. Do grupy porównawczej zaliczono: Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Lublin, Łódź, Poznań i Wrocław.

W Szczecinie, podobnie jak w innych większych ośrodkach miejskich w Polsce, zachodzi stale postępujące zjawisko depopulacji, czyli zmniejszania się liczby mieszkańców. W latach 1998 – 2016 widoczny był spadek ogólnej liczby mieszkańców Szczecina. W badanym okresie odnotowano spadek liczby ludności o 13 278 osób (3,2%). Największy ubytek liczby mieszkańców stwierdzono w latach 2005 – 2009, na przestrzeni których ze Szczecina ubyło 4812 mieszkańców, a jedyny znaczący wzrost liczby ludności w okresie objętym badaniem nastąpił w roku 2010. Zmiany te mogą być spowodowane zmianą metodologii opracowywania danych przez Główny Urząd Statystyczny. Dane za lata 2010 – 2016 przygotowane są na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2011 (NSP 2011), natomiast dane za lata 2002 – 2009 bazują na wynikach Narodowego Spisu Powszechnego 2002 (NSP 2002). Dane za rok 2010, które prognozowano na podstawie wyników NSP 2002 wskazywały, iż Szczecin zamieszkiwany był przez 405606 mieszkańców, natomiast liczba ludności Szczecina wynikająca z NSP 2011 wynosiła 410245 (4639 osób więcej w stosunku do poprzedniego spisu). Wskazuje to na wolniejsze tempo depopulacji miasta niż przewidywane w roku przeprowadzania prognozy. W kolejnych latach odnotowywano systematyczny ubytek liczby mieszkańców. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego opartych na Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku liczba ludności Szczecina będzie ulegać stałemu zmniejszeniu, w konsekwencji osłabiając potencjał demograficzny miasta. Przewiduje się, iż liczba mieszkańców Szczecina do roku 2050 spadnie do poziomu 340 tys. mieszkańców, co oznacza zmniejszenie się populacji miasta o około 16% (ok. 65 tys. osób) w porównaniu do roku 2016. Należy mieć jednak na uwadze fakt, iż liczba osób zameldowanych w Szczecinie nie jest tożsama z liczbą osób faktycznie Szczecin zamieszkujących. Przyczyn tego zjawiska upatrywać należy w uchylaniu się od obowiązku meldunkowego mieszkańców oraz metropolitalnym charakterze miasta, które przyciąga nowych mieszkańców ze względu na oferowane możliwości i usługi, których małe miejscowości nie są w stanie zapewnić⁴ (szczególne znaczenie ma oferta edukacyjna uczelni wyższych, która przyczynia się do napływu studentów).

⁴ Analiza i prognoza zjawisk demograficznych Szczecina 2025 z uwzględnieniem ich wpływu na gospodarkę miasta i rozwój usług społecznych, Public Profits Sp. z o. o., Poznań-Szczecin 2009

Ryc. 2. Liczba ludności Szczecina w latach 1995 – 2016 wraz z prognozą do roku 2050

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Zjawisko depopulacji wpływa negatywnie na zasoby kapitału ludzkiego, który ma znaczny wpływ na atrakcyjność inwestycyjną i dalszy rozwój społeczno-gospodarczy miasta. Jednym ze zjawisk ściśle powiązanych ze zjawiskiem depopulacji jest suburbanizacja, w wyniku której mieszkańcy wyprowadzają się z miasta centralnego na jego przedmieścia, lecz pozostają funkcjonalnie powiązani z miastem, tj. korzystają z usług i infrastruktury. Depopulacja i suburbanizacja w długiej perspektywie mogą wywołać szereg niekorzystnych konsekwencji, spośród których najpoważniejszymi wydają się być: marginalizacja i utrata funkcji przez dzielnice w centrum miasta oraz spadek dochodów miasta przy rosnących kosztach utrzymania infrastruktury, który będzie miał negatywny wpływ na rozwój gospodarczy oraz możliwości zaspokajania potrzeb mieszkańców.

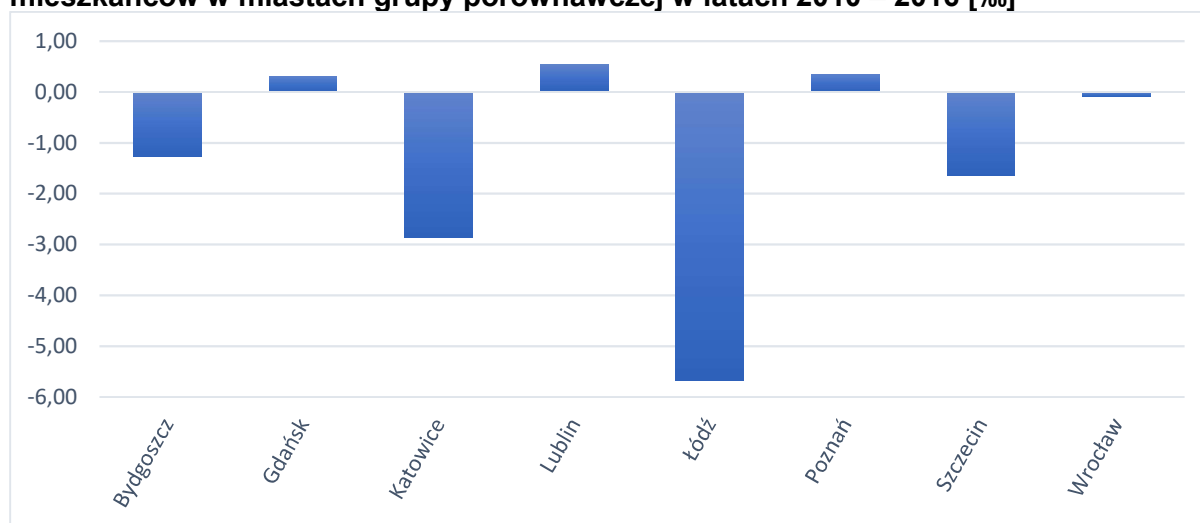
Do podstawowych przyczyn spadku liczby ludności należy zaliczyć ujemne saldo migracji (zarówno wewnętrznych jak i zagranicznych) oraz – pomimo rosnącej liczby urodzeń – poziom reprodukcji nie gwarantujący prostej zastępowalności pokoleń⁵, który objawia się ujemnymi wartościami wskaźnika przyrostu naturalnego rozumianego jako różnicę między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów. Dane dotyczące przyrostu naturalnego prezentowane są w formie zrelatywizowanej (przeliczone na 1000 mieszkańców), która umożliwia porównywanie ich pomiędzy miastami o różnej liczbie ludności. Wartość wskaźnika gwarantująca zastępowalność pokoleń wynosi około 2,15, natomiast w przypadku Szczecina wartość wskaźnika w ostatnich 6 latach przyjmowała przeciętną wartość -1,64 wyraźnie wskazując na występowanie negatywnych trendów demograficznych i warunkując

⁵ Hozer-Koćmiel M., Wpływ kryzysu na zjawiska demograficzne, Szczecin

ubytek liczby mieszkańców. Spośród miast grupy porównawczej jedynie Łódź (-5,67) oraz Katowice (-2,87) cechują się mniej korzystną wartością wskaźnika przyrostu naturalnego.

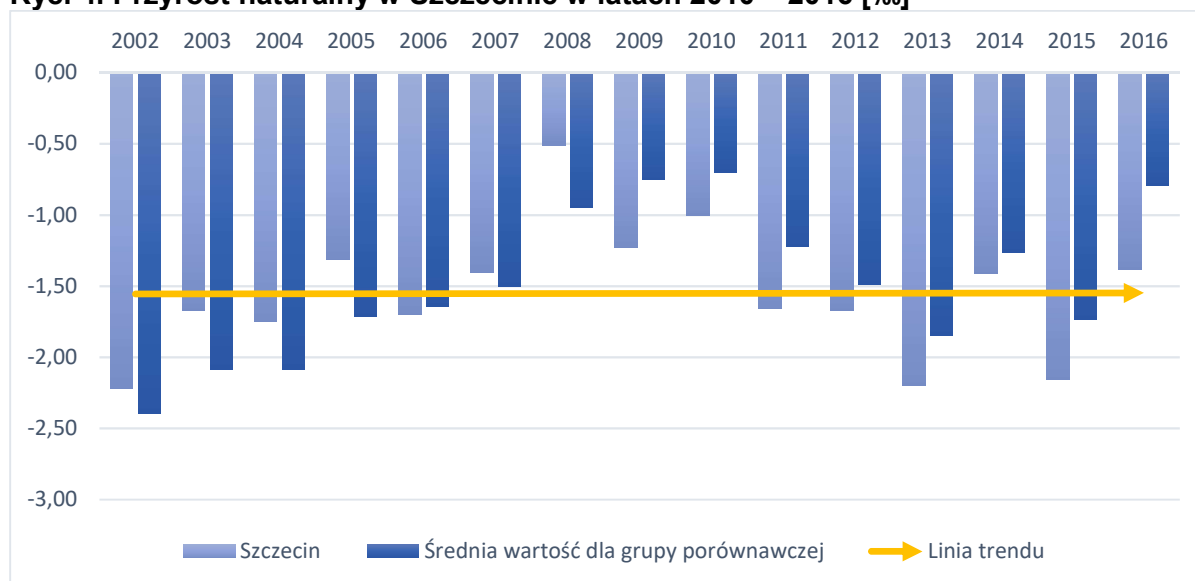
Ryc. 3. Średnia wartość wskaźnika przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w miastach grupy porównawczej w latach 2010 – 2016 [%o]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Zmiany wartości wskaźnika przyrostu naturalnego w Szczecinie mają charakter skokowy, przy zachowaniu ogólnego trendu negatywnego. Dane odnoszące się do zrelatywizowanego wskaźnika przyrostu naturalnego Główny Urząd Statystyczny prowadzi od 2002 roku, dzięki czemu możliwa jest analiza występowania długotrwałych trendów w zakresie badanego zjawiska. W latach objętych badaniem odnotowywano wyłącznie ujemne wartości wskaźnika, co ma wpływ na zmniejszanie się liczby mieszkańców Szczecina na skutek braku zastępowalności pokoleń. W przypadku Szczecina w latach 2002 – 2016 można mówić o zjawisku ubytku naturalnego, czyli ujemnych wartościach wskaźnika przyrostu naturalnego w długim okresie. Na poniższym wykresie przedstawiono wartości wskaźnika dla Szczecina i średnią wartość dla grupy porównawczej za lata 2002 – 2016. Analizując wartości przedstawione na wykresie można zauważyć dwa zasadnicze okresy, w których zmianom ulegały zarówno wartości dla Szczecina jak i grupy porównawczej. W latach 2002 – 2008 wartości dla Szczecina były bardziej korzystne niż wartości dla grupy porównawczej. Natomiast w roku 2009 nastąpiło odwrócenie trendu i dla Szczecina odnotowywano wartości mniej korzystne niż w przypadku grupy porównawczej. Mimo tych zmian należy mieć na uwadze, iż wartości te od początku okresu objętego badaniem były ujemne i wpływają na przyspieszenie procesu starzenia się społeczeństwa oraz zmniejszanie się liczby mieszkańców.

Ryc. 4. Przyrost naturalny w Szczecinie w latach 2010 – 2016 [%o]

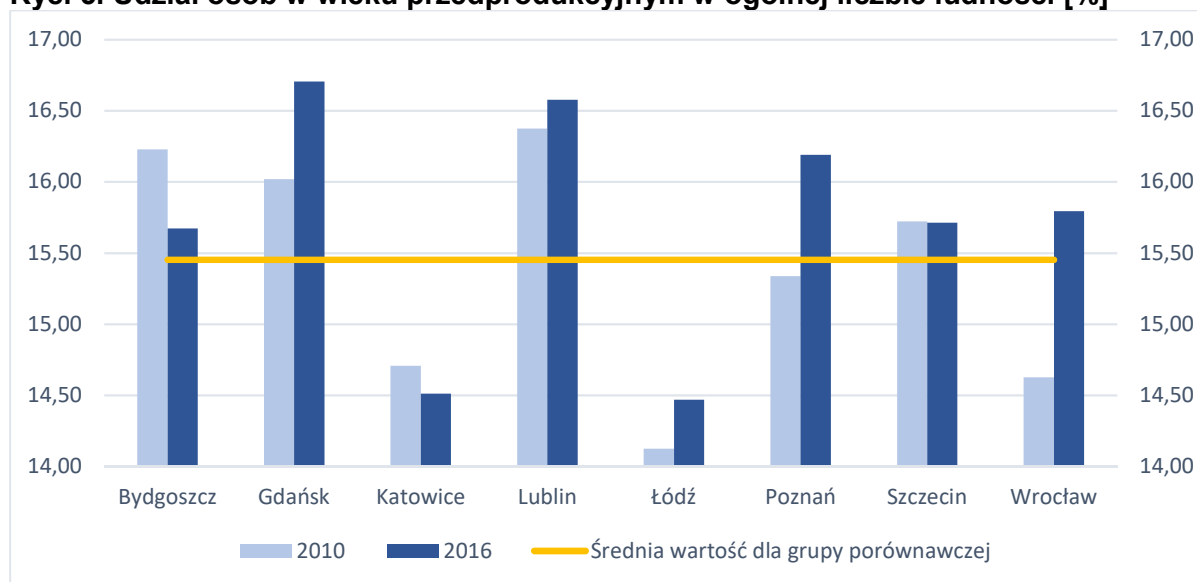
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

W badaniach nad sytuacją demograficzną należy uwzględnić również zmieniający się udział poszczególnych grup ekonomicznych ludności w ogólnej liczbie mieszkańców. Na skutek zachodzących w społeczeństwie różnych negatywnych procesów (m. in. wspomniany wyżej ubytek naturalny, starzenie się społeczeństwa itp.) maleje udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Wzrastający odsetek osób starszych wiąże się z wieloma konsekwencjami odnoszącymi się m. in. do: modelu zarządzania miastem i jego budżetem, w tym zmianami w zapotrzebowaniu na podstawowe usługi oraz świadczenia społeczne, a także do sytuacji na rynku pracy.

Wskaźnik juwenilności obrazujący procentowy udział osób w wieku przedprodukcyjnym (0 – 17 lat) przedstawiony został za lata 2010 i 2016, co pozwoliło na wstępną identyfikację trendów zachodzących w miastach grupy porównawczej. Uśredniony udział osób młodych w ogólnej liczbie mieszkańców w latach objętych badaniem dla grupy porównawczej wyniósł 15,45% i jest to wartość znacznie niższa niż ta odnotowana dla Polski (17,94%). Wskazuje to na występowanie pewnego rodzaju zaburzeń struktury demograficznej w miastach grupy porównawczej i postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Należy jednak zauważyć, iż w większości miast (Gdańsk, Lublin, Łódź, Poznań, Wrocław) w roku 2016 udział osób młodych zwiększył się w porównaniu do roku bazowego. W dwóch miastach (Bydgoszcz, Katowice) odnotowano zmniejszający się udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, natomiast w przypadku Szczecina wartość ta nie uległa zmianie. W roku 2010 większym odsetkiem osób młodych niż Szczecin (15,72%) charakteryzowały się takie miasta jak: Bydgoszcz (16,23%), Gdańsk (16,02%) oraz Lublin (16,37%). Natomiast w roku 2016 odnotowano wzrost wartości

wskaźnika dla Poznania i Wrocławia, które przewyższyły wartość dla Szczecina. W roku kończącym badanie odsetkiem osób młodych wyższym niż w przypadku Szczecina cechowały się miasta: Gdańsk (16,70%), Lublin (16,58%), Poznań (16,19%) oraz Wrocław (15,79%).

Ryc. 5. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%]

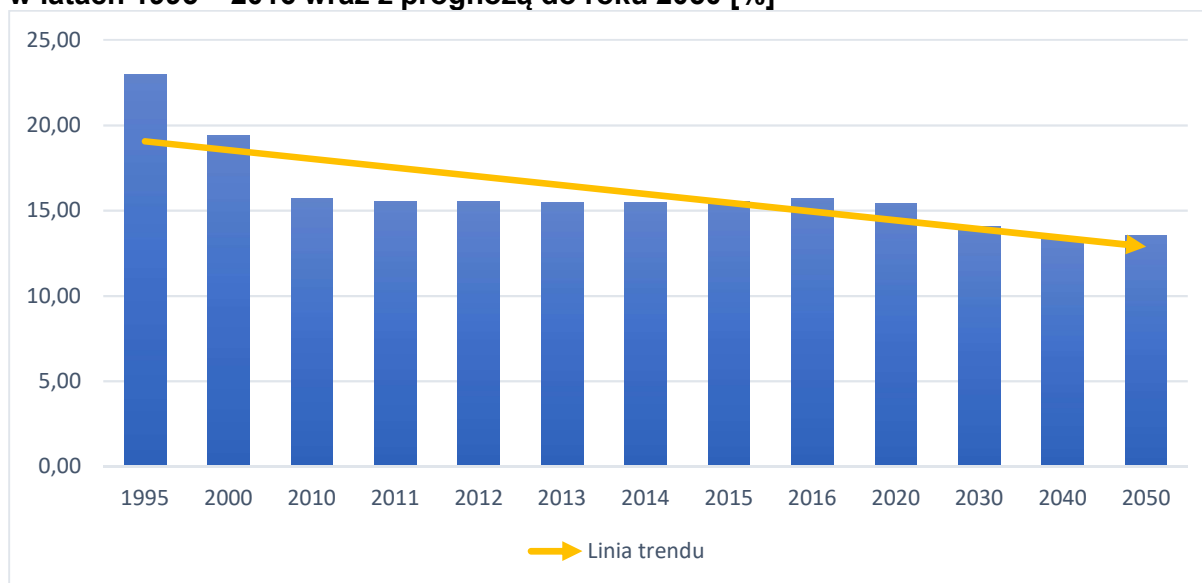

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Na poniższym wykresie przedstawiono procentowy udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Szczecina w latach 1995 – 2016 wraz z prognozą do roku 2050. Najwyższy udział osób młodych w strukturze demograficznej miasta odnotowano w roku 1995 i wynosił on 23%. Od roku bazowego obserwuje się roczne zmniejszanie się udziału osób w wieku przedprodukcyjnym aż do wartości 15,71% w roku 2016, co oznacza spadek o około 8 punktów procentowych na przestrzeni zaledwie 20 lat. Według prognoz opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny udział osób młodych nadal będzie się zmniejszał, aż do poziomu 13,55% w roku 2050. Oznacza to, iż niekorzystne zmiany struktury demograficznej będą postępować, lecz już znacznie mniej dynamicznie niż w latach poprzednich. Dalszy wzrost dysproporcji pomiędzy grupami ekonomicznymi ludności może doprowadzić do nieefektywności systemu zabezpieczeń społecznych i zaburzeń na rynku pracy w wyniku braku siły roboczej.

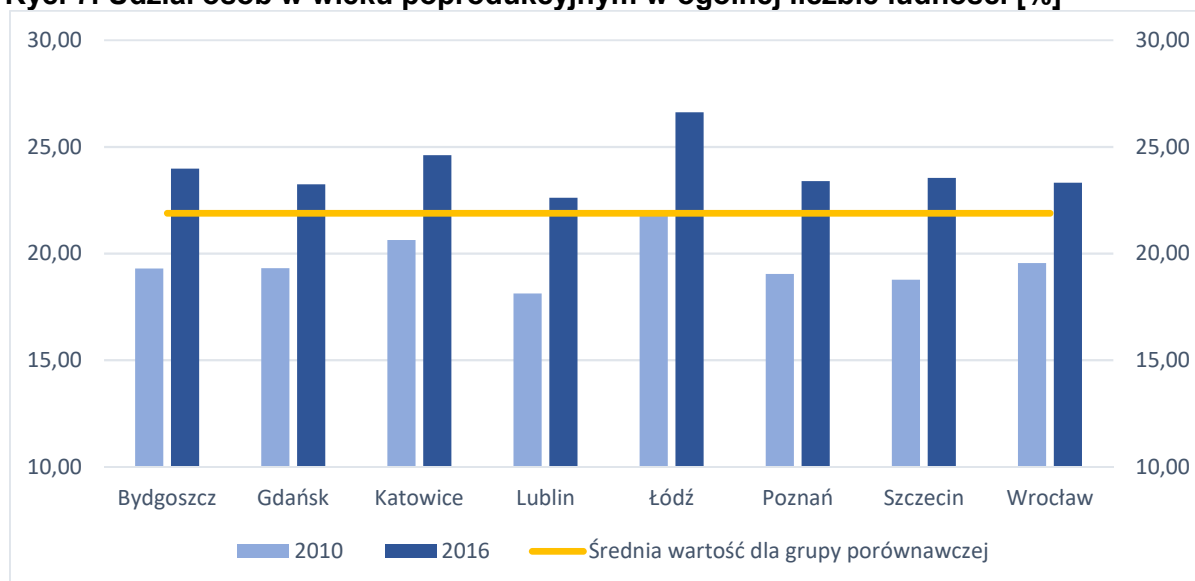
Ryc. 6. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności Szczecina w latach 1995 – 2016 wraz z prognozą do roku 2050 [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Wskaźnik obrazujący procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym (dla mężczyzn 65 lat i więcej, dla kobiet 60 lat i więcej) w ogólnej liczbie mieszkańców Szczecina również przedstawiony został za lata 2010 i 2016. Uśredniona wartość wskaźnika dla miast grupy porównawczej wynosi 21,89% i jest wyższa niż wartość dla Polski (20,22%), co wskazuje na bardziej zaawansowany proces starzenia się społeczeństwa na terenie dużych miast. We wszystkich miastach grupy porównawczej udział osób w wieku poprodukcyjnym w roku 2016 wzrósł w porównaniu z rokiem bazowym, za który przyjęto rok 2010. W badanym okresie największą dynamiką zmian udziału osób starszych w ogóle społeczeństwa charakteryzował się Szczecin, gdzie udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł o około 5 punktów procentowych. Badanie dynamiki zmian wartości odsetka osób w wieku poprodukcyjnym wykazało, iż zjawisko starzenia się społeczeństwa najszybciej postępuje w Szczecinie. Wskaźnik dynamiki dla Szczecina osiągnął wartość 123,8%, natomiast dla grupy miast porównawczych wartość ta wynosiła 119,5%.

Ryc. 7. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%]

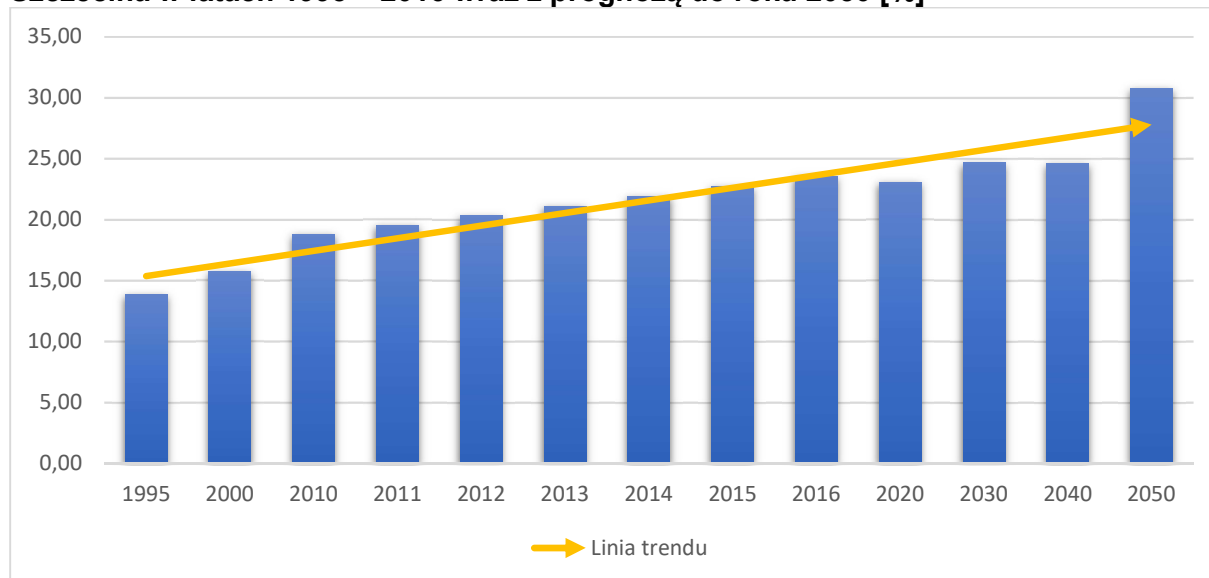

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Na poniższym wykresie przedstawiono udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności Szczecina w latach 1995 – 2016 wraz z prognozą do 2050 roku. W przypadku osób starszych obserwuje się trend rosnący, jednak ze względu na specyfikę zjawiska ma on charakter zdecydowanie negatywny. Nadreprezentacja osób starszych w ogólnej liczbie ludności skutkuje negatywnymi konsekwencjami, z których najpoważniejszymi wydają się być: zagrożenie nieefektywności systemu zabezpieczeń społecznych, wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne i opiekuńcze czy brak siły roboczej powodujący niewydolność rynku pracy. Najniższy odsetek osób starszych odnotowano w roku 1995 i wynosił on 13,88%, natomiast w kolejnych latach systematycznie wzrastał do poziomu 23,55% w roku 2016, co oznacza wzrost wartości wskaźnika o 10 punktów procentowych na przestrzeni 20 lat. Prognozy przedstawione przez Główny Urząd Statystyczny na podstawie NSP 2011 nie są optymistyczne i zakładają dalszy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Szczecina. Przewiduje się, iż w roku 2050 osoby starsze stanowiły będą ponad 30% wszystkich mieszkańców miasta. Zwiększający się udział osób starszych w ogóle społeczeństwa spowoduje przede wszystkim wzrost wskaźników tzw. obciążenia demograficznego. W roku 1995 na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało około 22 osoby w wieku poprodukcyjnym. W roku 2016 wartość ta wzrosła już do około 39 osób, natomiast zgodnie z przewidywaniami w roku 2050 na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadać będzie około 55 osób starszych. Tak wysokie obciążenie osób w wieku produkcyjnym powodować może zagrożenie niewydolności systemu zabezpieczeń społecznych oraz całej gospodarki miasta. Według prognoz

zawartych w „Analizie...”⁶ wzrastać będzie nie tylko liczba osób w wieku poprodukcyjnym, ale również mediana wieku wzmocniąc proces starzenia się społeczeństwa oraz skutkując znacznym wzrostem zapotrzebowania na usługi społeczne i opiekuńcze.

Ryc. 8. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Szczecina w latach 1995 – 2016 wraz z prognozą do roku 2050 [%]

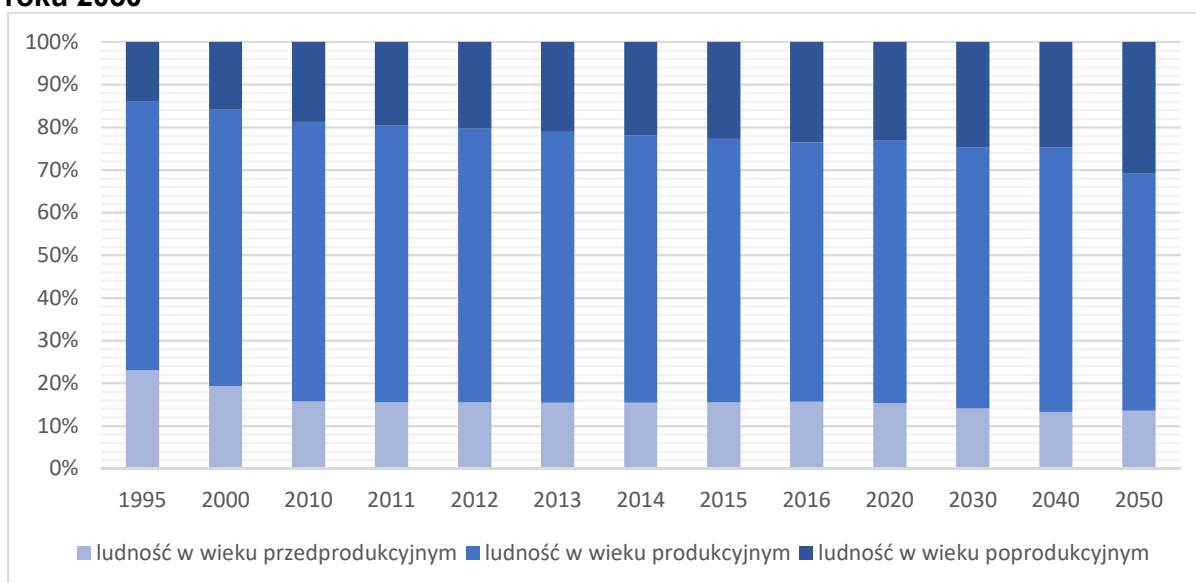
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Na poniższym wykresie przedstawiono strukturę demograficzną ludności Szczecina w latach 1995 – 2016 wraz z prognozą do roku 2050. Na podstawie analizy poniższego wykresu zaobserwować można zwłaszcza zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym zmniejszaniu się odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Zmiany struktury demograficznej są skutkiem postępującego procesu starzenia się społeczeństwa i wzrostu mediany wieku ludności. Zmiany te skutkować będą wzrastającym obciążeniem ekonomicznym ludności w wieku produkcyjnym. W roku 1995 na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało około 58 osób w wieku nieprodukcyjnym. W roku 2016 na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 64 osoby w wieku nieprodukcyjnym, natomiast według prognoz w roku 2050 na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadać będzie aż 80 osób w wieku nieprodukcyjnym.

⁶ Analiza i prognoza zjawisk demograficznych Szczecina 2025 z uwzględnieniem ich wpływu na gospodarkę miasta i rozwój usług publicznych, Public Profits Sp. z o.o., Poznań-Szczecin, 2009.

Ryc. 9. Struktura demograficzna Szczecina w latach 1995 – 2016 wraz z prognozą do roku 2050

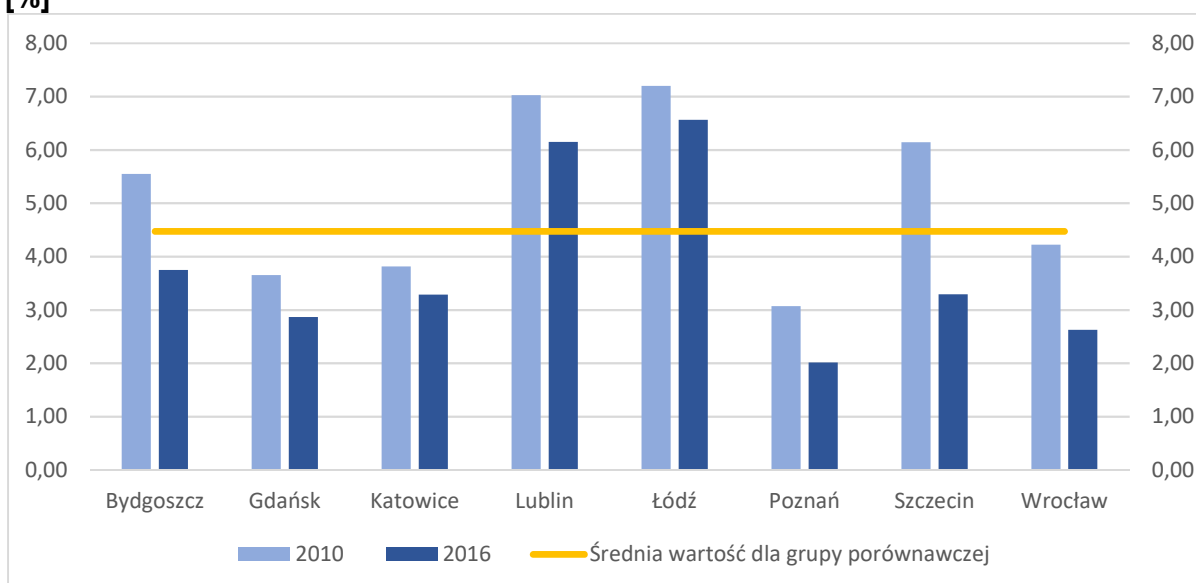

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

2.1.2 Bezrobocie

Jednym z ważniejszych czynników determinujących jakość życia w mieście i jego atrakcyjność inwestycyjną oraz osiedleńczą jest stan rynku pracy, w tym dostępność miejsc pracy dla specjalistów i przeciętny poziom wynagrodzeń. Poziom bezrobocia w Szczecinie i miastach grupy porównawczej mierzono za pomocą wskaźnika odnoszącego się do liczby osób pozostających bez zatrudnienia w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Ryc. 10 Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym [%]

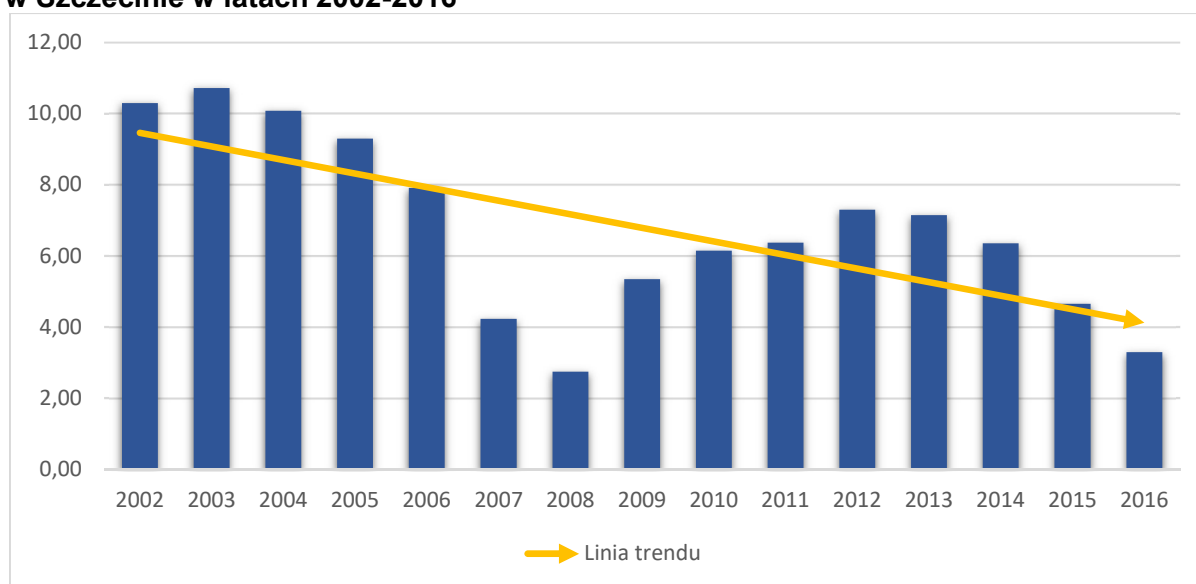

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Uśredniona wartość wskaźnika dla grupy porównawczej wynosiła 4,47% i jest to wartość niższa niż w przypadku Polski (5,61%). Świadczy to o stosunkowo dobrej kondycji rynków pracy dużych miast, a bezrobocie w nich odnotowywane ma raczej charakter frykcyjny. W roku 2010 w Szczecinie na każde 100 osób w wieku produkcyjnym bez zatrudnienia pozostawało około 6 osób. Jedynie w Łodzi (7,20) oraz Lublinie (7,03) odnotowano wyższy poziom bezrobocia. Natomiast w roku 2016 w Szczecinie poziom bezrobocia zmniejszył się niemal dwukrotnie i zaledwie 3 osoby pozostawały bez pracy w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym. Miastami o wyższym poziomie bezrobocia w 2016 roku były: Bydgoszcz (3,75), Lublin (6,15) oraz Łódź (6,56).

Poziom bezrobocia w Szczecinie w latach 2002 – 2016 ulegał znacznym wahaniom spowodowanym przemianami strukturalnymi gospodarki oraz licznymi zmianami koniunktury dotyczącymi zwłaszcza przemysłu stoczniowego, który na początku XXI wieku stanowił jeden z głównych składników bazy ekonomicznej miasta. Najwyższy poziom bezrobocia w Szczecinie odnotowano w 2003 roku i wynosił on 10,72%. W kolejnych latach obserwowano zmniejszanie poziomu bezrobocia aż do wartości 2,74 w roku 2008. Oficjalne zamknięcie Stoczni Szczecińskiej Nowej nastąpiło 30 grudnia 2008 roku i spowodowało gwałtowny, niemal dwukrotny wzrost poziomu bezrobocia w roku 2009. Niekorzystny trend objawiający się rokrocznym zwiększaniem się poziomu bezrobocia trwał do roku 2012, w którym na każde 100 osób w wieku produkcyjnym bez pracy pozostawało około 7 osób. Następnie w latach 2013 – 2016 odnotowywano stały spadek poziomu bezrobocia do wartości 3,29% w 2016 roku.

Ryc. 11. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w Szczecinie w latach 2002-2016

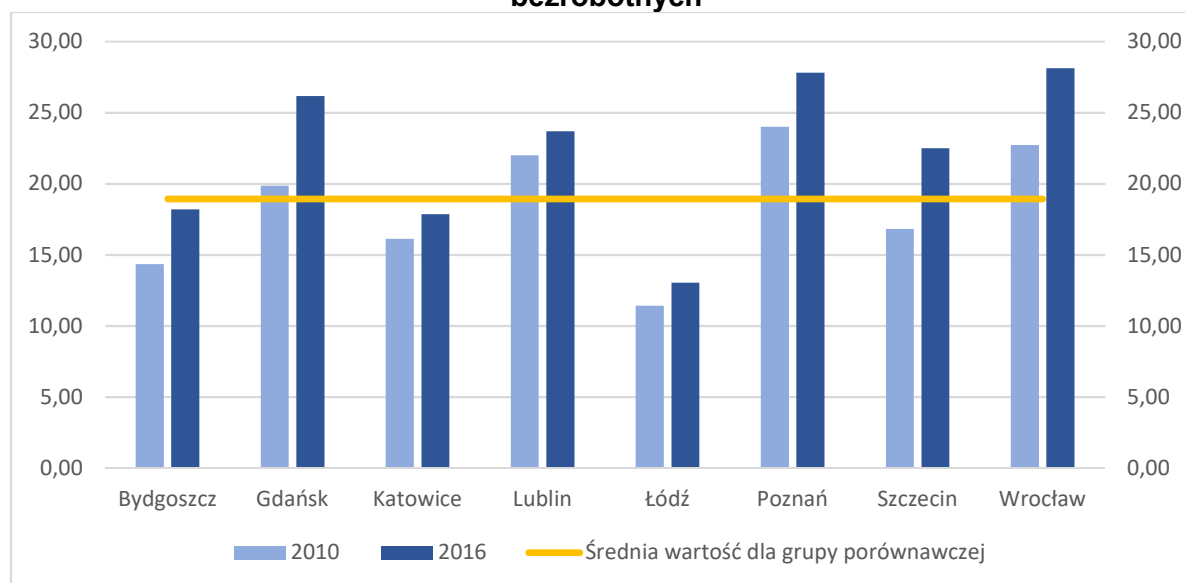

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Transformacja ustrojowa trwająca w Polsce od 1989 roku wpłynęła także na szkolnictwo wyższe. Rokrocznie rośnie liczba absolwentów uczelni wyższych i wzrasta udział osób z wykształceniem wyższym wśród osób kończących edukację. Spowodowało to przesytność rynku i niedobór miejsc pracy dla osób z wyższym wykształceniem, co z kolei skutkuje wydłużaniem się czasu poszukiwania zatrudnienia i w konsekwencji wpływa na powstawanie zjawiska bezrobocia długotrwałego. Takie warunki panujące na rynku pracy mogą przyczyniać się do postępującego wyludniania się miasta, na skutek emigracji zarobkowych, zarówno wewnętrznych jak i tych zagranicznych. Uśredniony udział osób z wykształceniem wyższym wśród wszystkich osób bezrobotnych w grupie miast porównawczych wynosi 18,94%. Wyższy niż w Szczecinie odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym odnotowano w: Gdańsku, Lublinie, Poznaniu i Wrocławiu. We wszystkich miastach grupy porównawczej odnotowano zwiększający się udział osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. W roku 2016 w Szczecinie osoby z wykształceniem wyższym stanowiły około 22% wszystkich osób bezrobotnych.

Ryc. 12. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych

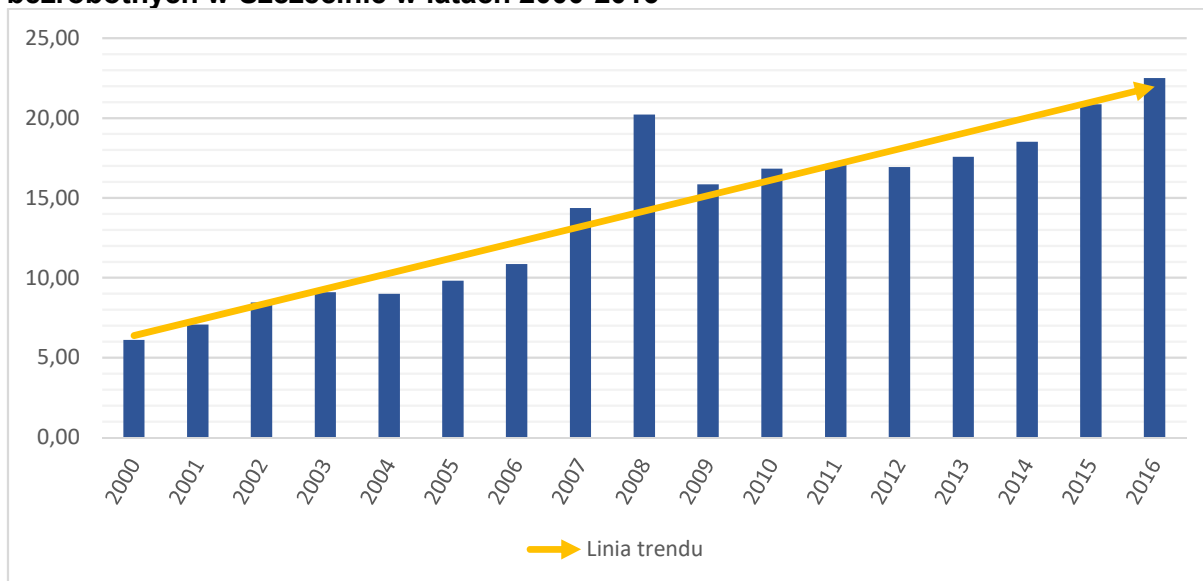

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

W celu zbadania zmian zachodzących na rynku pracy analizie poddano udział osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych mieszkańców Szczecina w latach 2000 – 2016. W badanym okresie odsetek bezrobotnych z wykształceniem wyższym wzrósł niemal 4-krotnie z wartości 6,1% w roku 2000 do wartości 22,5% w roku 2016. Należy odnotować, iż liczba bezwzględna osób bezrobotnych pozostaje na względnie stałym poziomie, a zmiany udziału tych osób w ogólnej liczbie osób bezrobotnych wynikają ze zmniejszania się liczebności liczby osób bezrobotnych. Wskazuje

to na dość poważny deficyt miejsc pracy przeznaczonych dla specjalistów lub niewystarczający poziom wynagrodzeń.

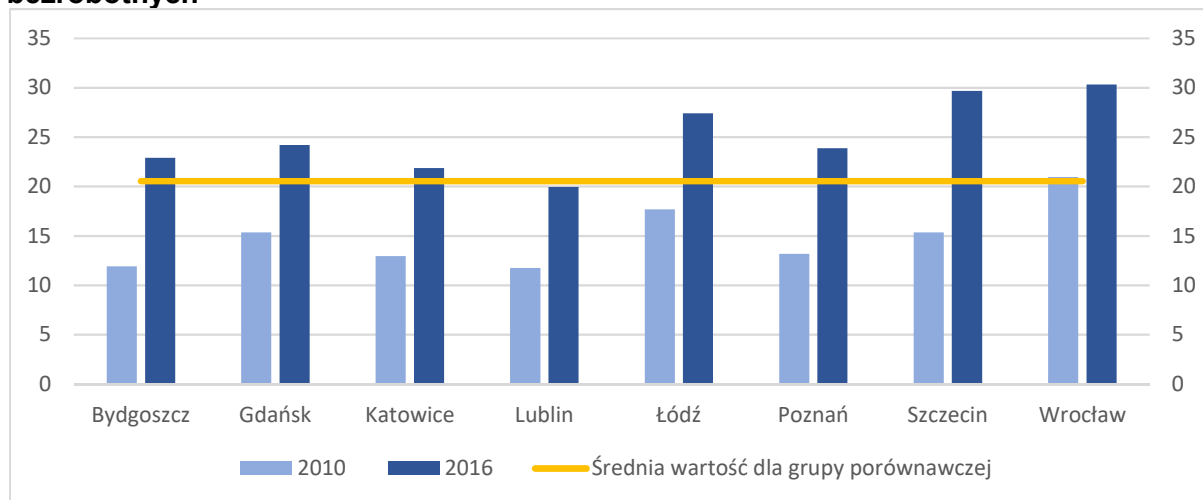
Ryc. 13. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w Szczecinie w latach 2000-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Grupą osób bezrobotnych szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne i długotrwałe bezrobocie jest grupa osób w wieku powyżej 55 roku życia. W okresie objętym badaniem (lata 2010 i 2016) we wszystkich miastach z grupy porównawczej odnotowano wzrost udziału osób bezrobotnych w wieku powyżej 55 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Największą dynamiką zmian wartości wskaźnika w okresie objętym badaniem charakteryzował się Szczecin, dla którego odnotowano wzrost wartości wskaźnika o 193,3%.

Ryc. 14. Udział osób bezrobotnych w wieku powyżej 55 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych

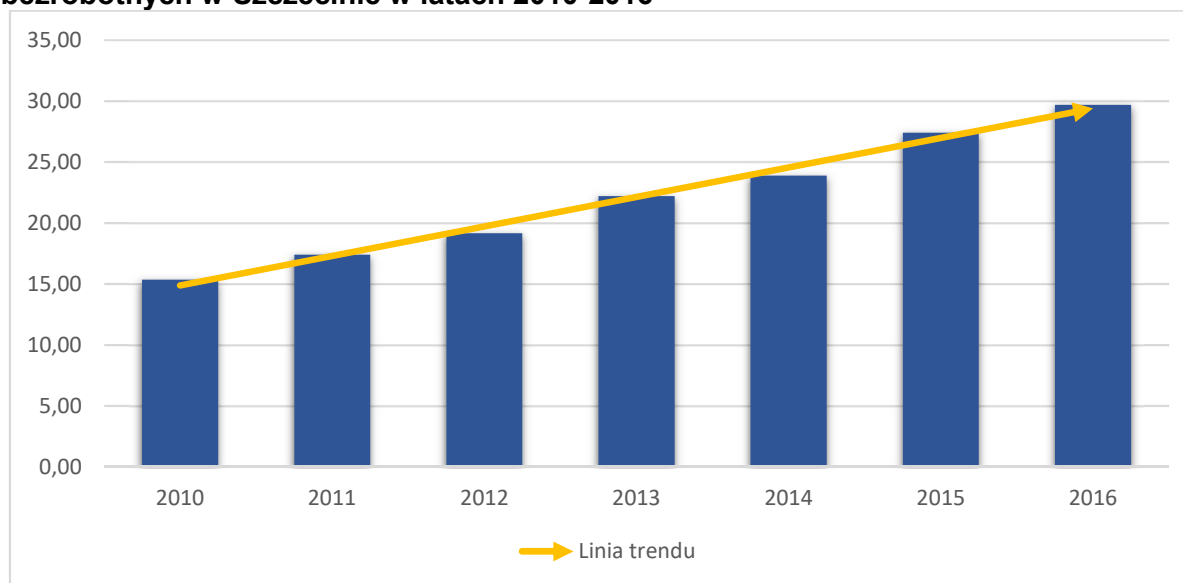

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Spśród miast grupy porównawczej w 2016 roku jedynie Wrocław odznaczał się wartością wskaźnika wyższą niż Szczecin. Świadczy to o pewnej deprivacji zatrudnienia wśród osób starszych, być może spowodowanych brakiem odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub nieumiejętnością przystosowania się do zmieniających się warunków na rynku pracy. Należy odnotować, iż mimo zmniejszających się wartości wskaźnika bezrobocia w Szczecinie udział osób bezrobotnych w wieku powyżej 55 roku życia wzrasta, co może skutkować bezrobociem długotrwałym i wzrostem poziomu ubóstwa w mieście.

Na poniższym wykresie przedstawiono udział osób bezrobotnych w wieku powyżej 55 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w latach 2010 – 2016. W badanym okresie wartość wskaźnika wzrastała rokrocznie z poziomu 15,4% w roku 2010 do wartości 29,7% w roku 2016. Analizując zmiany liczby osób bezrobotnych w wieku powyżej 55 roku życia obserwowano dwa etapy: pierwszy trwający w latach 2010 – 2013, w którym liczba bezrobotnych osób starszych wzrastała oraz drugi w latach 2014 – 2016, w którym liczba tych osób uległa zmniejszeniu. Mimo zachodzących zmian w bezwzględnej liczbie osób bezrobotnych w wieku powyżej 55 roku życia wartość wskaźnika wzrastała.

Ryc. 15. Udział osób bezrobotnych w wieku powyżej 55 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w Szczecinie w latach 2010-2016

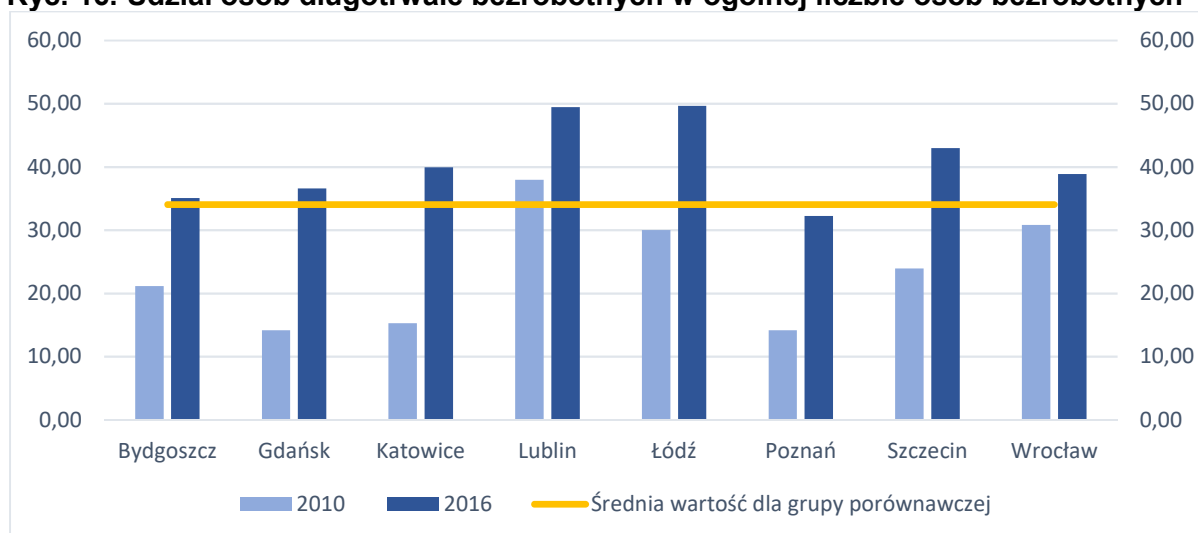
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Zgodnie z definicją zawartą w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2016 poz. 645) za osobę długotrwale bezrobotną uważa się osobę, która w okresie ostatnich dwóch lat pozostawała w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy przez co najmniej 12 miesięcy. Według opracowania „Długotrwale bezrobotni” przygotowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej⁷ grupami najbardziej narażonymi na długotrwale pozostawanie bez zatrudnienia są osoby starsze oraz słabo wykształcone.

⁷ Długotrwale bezrobotni, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2009

Z przeprowadzonych badań wynika również, iż kobiety są bardziej narażone na długotrwałe bezrobocie. Na poniższym wykresie przedstawiono udział osób długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w latach 2010 i 2016. W 2010 roku w Szczecinie osoby pozostające bez zatrudnienia dłużej niż 12 miesięcy stanowiły około 24% wszystkich osób bezrobotnych. Spośród miast z grupy porównawczej wyższy odsetek długotrwałe bezrobotnych odnotowano w: Lublinie (37,96%), Łodzi (30,04%) oraz Wrocławiu (30,84%). W 2016 roku we wszystkich miastach grupy porównawczej stwierdzono zwiększenie odsetka długotrwałe bezrobotnych w porównaniu z rokiem 2010. W Szczecinie osoby długotrwałe pozostające bez zatrudnienia stanowiły 43% wszystkich bezrobotnych. Oznacza to wzrost wartości wskaźnika o 19 punktów procentowych w porównaniu z rokiem 2010. Jedynie w przypadku Lublina (49,45%) oraz Łodzi (49,68%) odnotowano wyższy odsetek długotrwałe bezrobotnych.

Ryc. 16. Udział osób długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych

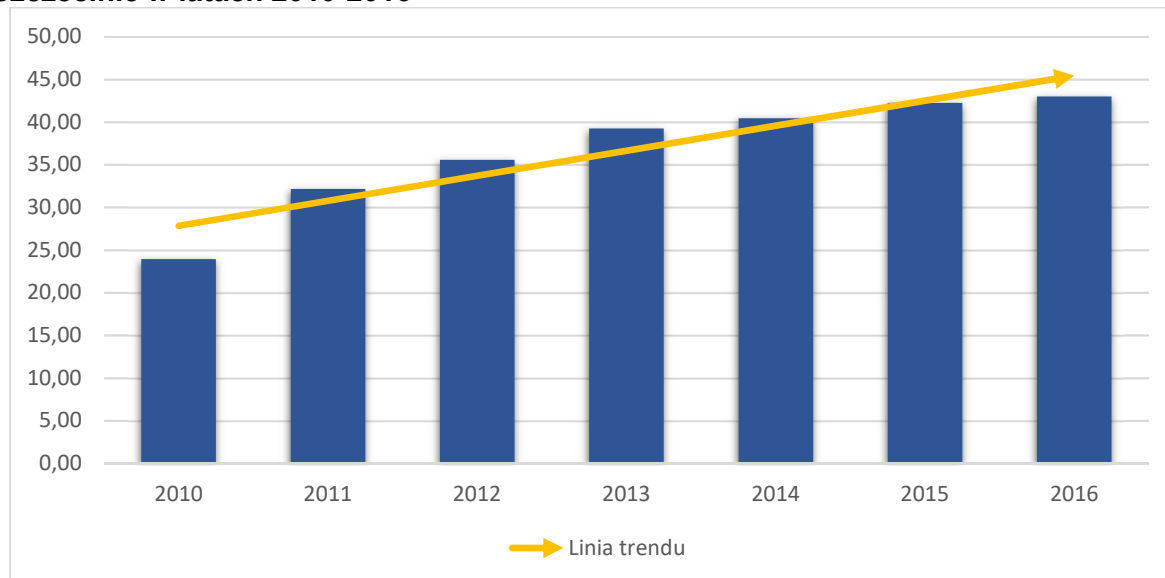

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

W Szczecinie w latach 2010 – 2016 obserwowany był stały wzrost udziału osób długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie osób pozostających bez zatrudnienia. W roku bazowym osoby pozostające bez pracy dłużej niż 12 miesięcy stanowiły około 24% wszystkich osób bezrobotnych, natomiast w roku 2016 odsetek ten wynosił już 43%. Oznacza to wzrost wartości wskaźnika o 19 punktów procentowych na przestrzeni zaledwie 7 lat. W latach 2010 – 2013 obserwowano dynamiczny wzrost liczby osób pozostających bez zatrudnienia dłużej niż 12 miesięcy, natomiast w latach 2014 – 2016 liczba ta uległa znacznemu zmniejszeniu. Jednak mimo wahań bezwzględnej liczby osób długotrwałe bezrobotnych udział tych osób w ogólnej liczbie osób bezrobotnych stale rośnie. Powiązane jest to ze zmniejszającym się poziomem bezrobocia w Szczecinie oraz wydłużaniem się czasu poszukiwania pracy. Należy odnotować, iż stale rośnie udział osób długotrwałe bezrobotnych w wieku 55 – 64 lat i w roku 2016 osoby z tej grupy wiekowej stanowiły około

40% osób pozostających bez zatrudnienia dłużej niż 12 miesięcy. Ponadto o pewnej deprivacji zatrudnienia świadczy fakt, iż w Szczecinie co piąta osoba bezrobotna pozostaje bez pracy dłużej niż 24 miesiące.

Ryc. 17. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w Szczecinie w latach 2010-2016

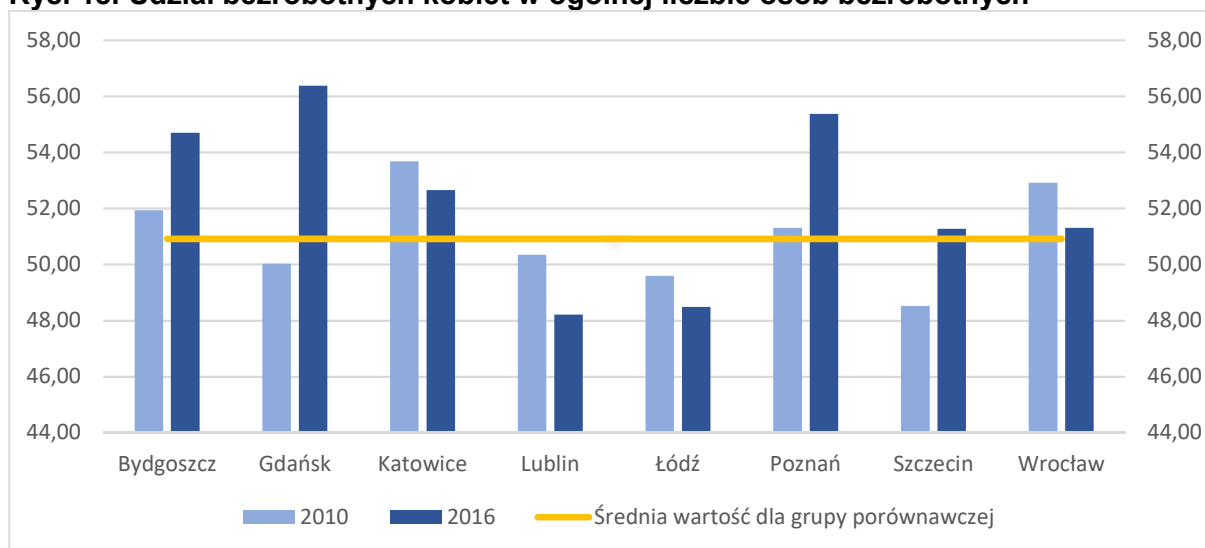

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Jak wykazały przytoczone powyżej badania przeprowadzone przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, bardziej narażone na bezrobocie długotrwale są kobiety. Na poniższym wykresie przedstawiono udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. W roku 2010 kobiety stanowiły 48,5% wszystkich osób bezrobotnych w Szczecinie i była to wartość najniższa spośród wszystkich miast z grupy porównawczej. W Bydgoszczy, Gdańsku, Poznaniu oraz Szczecinie zaobserwowano wzrost odsetka kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych, natomiast w przypadku pozostałych miast grupy porównawczej wartość wskaźnika uległa zmniejszeniu. W Szczecinie odnotowano wzrost wartości wskaźnika o około 3 punkty procentowe do wartości 51,3% w roku 2016.

Ryc. 18. Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych

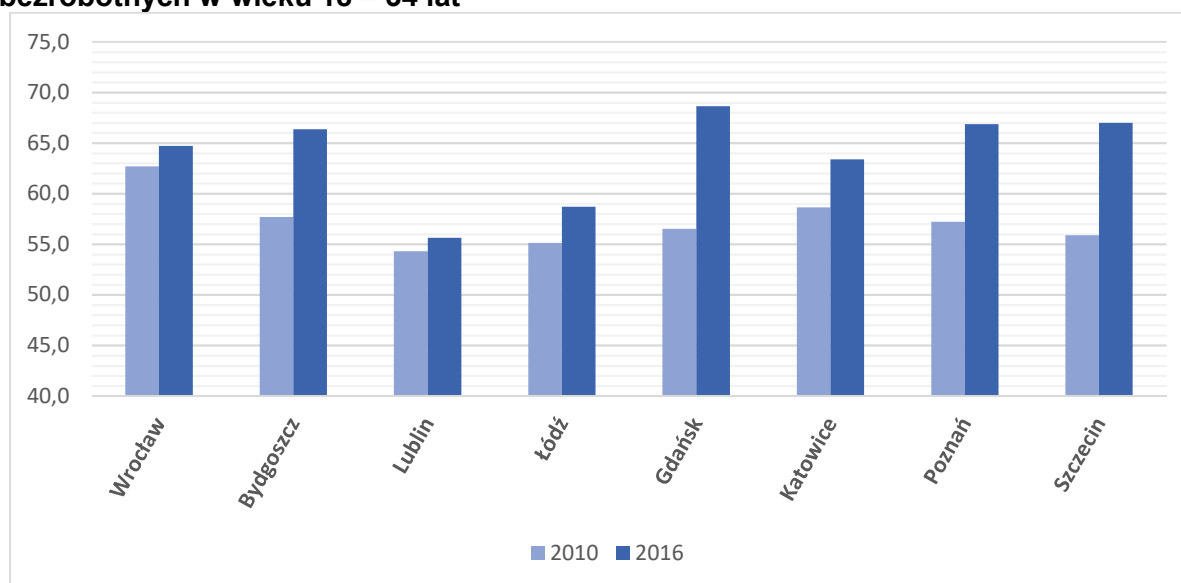
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Z badań statystycznych wynika, iż najbardziej narażone na długotrwałe bezrobocie są młode kobiety w wieku 18 – 34 lata, zwłaszcza ze względu na obowiązki związane z macierzyństwem. Większość z nich decyduje się na porzucenie zatrudnienia na rzecz opieki nad dzieckiem i później trudno im powrócić na rynek pracy⁸. Na poniższym wykresie przedstawiono udział bezrobotnych kobiet w wieku 18 – 34 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w tej grupie wiekowej. We wszystkich miastach z grupy porównawczej odnotowano wzrost udziału młodych kobiet wśród osób bezrobotnych w wieku 18 – 34 lat. Największy wzrost wartości wskaźnika stwierdzono w przypadku Gdańska i Szczecina o – kolejno – 12 i 11 punktów procentowych. W Szczecinie w roku 2016 młode kobiety stanowiły 67% wszystkich bezrobotnych w wieku 18 – 34 lat.

⁸ Ryzyko długotrwałego bezrobocia w Polsce, Diagnoza i metody zapobiegania, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2014

Ryc. 19. Udział bezrobotnych kobiet w wieku 18 – 34 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w wieku 18 – 34 lat

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp: 17.07.2017 r.]

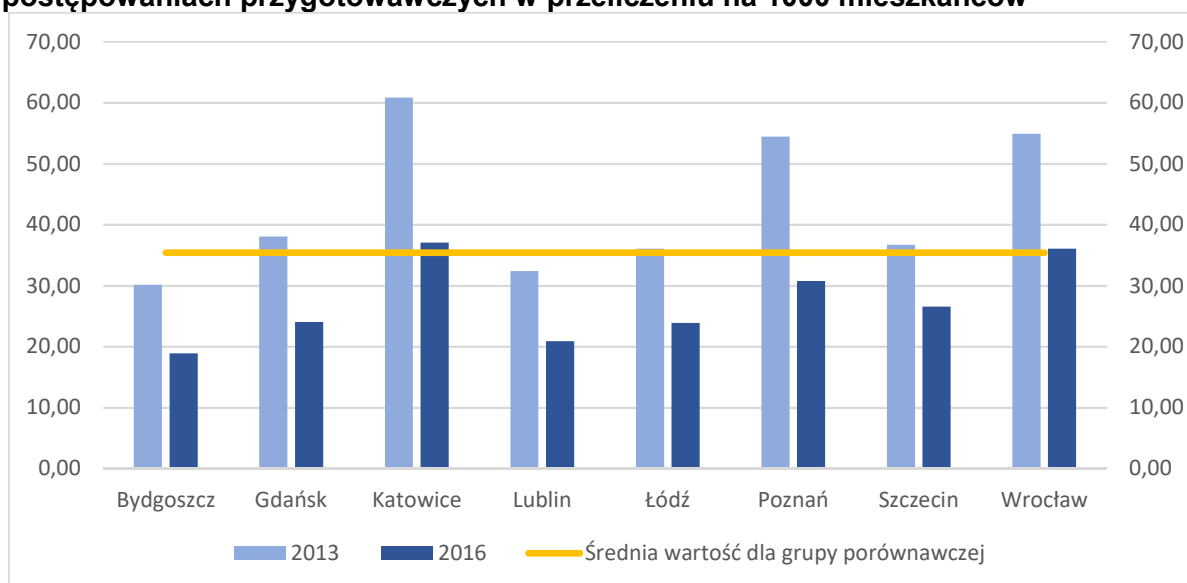
2.1.3 Przestępczość

Poziom przestępczości jest jednym z czynników wpływających na poczucie bezpieczeństwa wśród użytkowników miasta, tym samym wpływając na jego atrakcyjność inwestycyjną i osiedleńczą. Przestępczość w miastach grupy porównawczej analizowano za pomocą wskaźnika odnoszącego się do liczby przestępstw stwierdzonych przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Analizą objęto lata 2013 – 2016 ze względu na dostępność danych w Banku Danych Lokalnych.

W porównaniu do roku bazowego (2013) w przypadku wszystkich miast z grupy porównawczej zaobserwowano spadek liczby stwierdzonych przestępstw. W Szczecinie w roku 2013 na każdy 1000 mieszkańców popełnianych było około 37 przestępstw. Wyższy poziom przestępczości odnotowano w Gdańsku, Katowicach, Poznaniu oraz Wrocławiu. Natomiast w roku 2016 wartość wskaźnika w Szczecinie uległa zmniejszeniu i wyniosła 26,5 przestępstwa w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wyższe wartości odnotowano w Katowicach, Poznaniu i Wrocławiu. Spośród wszystkich miast z grupy porównawczej Szczecin charakteryzował się najniższą dynamiką zmian wartości wskaźnika.

Ryc. 20. Liczba przestępstw stwierdzonych przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

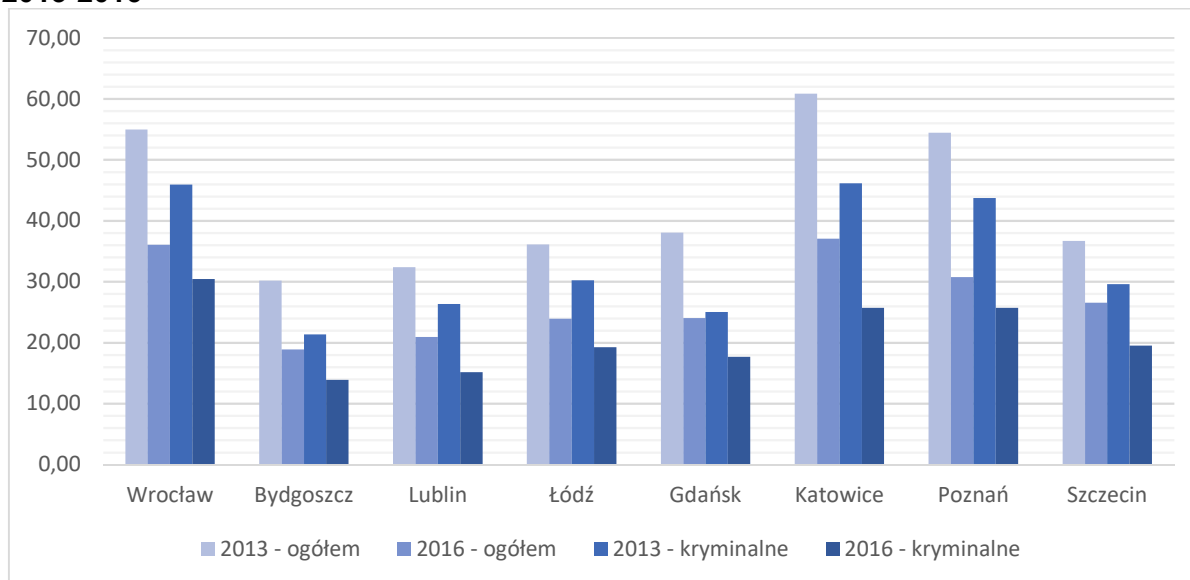
W Szczecinie w okresie objętym badaniem odnotowywano roczny spadek liczby popełnianych przestępstw. W roku uznanym za bazowy (2013) na każdy 1000 mieszkańców stwierdzono popełnienie około 37 przestępstw, natomiast w roku kończącym badanie (2016) było to około 26 przestępstw. Według rankingu „najniebezpieczniejszych polskich miast”⁹ opublikowanego na portalu www.polskawliczbach.pl, Szczecin zajmuje 46 miejsce spośród wszystkich 923 miast. Dane wykorzystane przy opracowywaniu raportu odnosiły się do stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku i obejmowały zarówno liczbę stwierdzonych przestępstw ogółem, ich wykrywalność oraz liczbę przestępstw o charakterze kryminalnym, gospodarczym i drogowym. Wszystkie wykorzystane mierniki poddano relatywizacji przeliczając ich wartości w odniesieniu do 1000 mieszkańców danego miasta. W Szczecinie w roku 2015 odnotowano 29,4 przestępstwa w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przy wykrywalności sprawców na poziomie 64%. Największy wpływ na odczuwanie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców mają przestępstwa o charakterze kryminalnym, których w 2015 roku w Szczecinie odnotowano 20,7 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przy wykrywalności na poziomie 50%¹⁰. Na poniższym wykresie przedstawiono wartości wskaźników dla miast z grupy porównawczej za lata 2013 i 2016 w podziale na liczbę stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz liczbę przestępstw o charakterze kryminalnym w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wartości obu wskaźników w Szczecinie w 2016 roku uległy zmniejszeniu w porównaniu z rokiem 2013. Na

⁹ Ranking najniebezpieczniejszych polskich miast, portal: www.polskawliczbach.pl, dostęp 17.07.2017 r.

¹⁰ Miasta w Polsce z największą liczbą przestępstw o charakterze kryminalnym stwierdzonych na 1000 mieszkańców, portal: www.polskawliczbach.pl, dostęp 17.07.2017 r.

podstawie analizy danych zawartych na poniższym wykresie można stwierdzić, iż poziom przestępczości w Szczecinie nie jest problemem o szczególnie wysokim natężeniu.

Ryc. 21. Liczba przestępstw stwierdzonych przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2013-2016

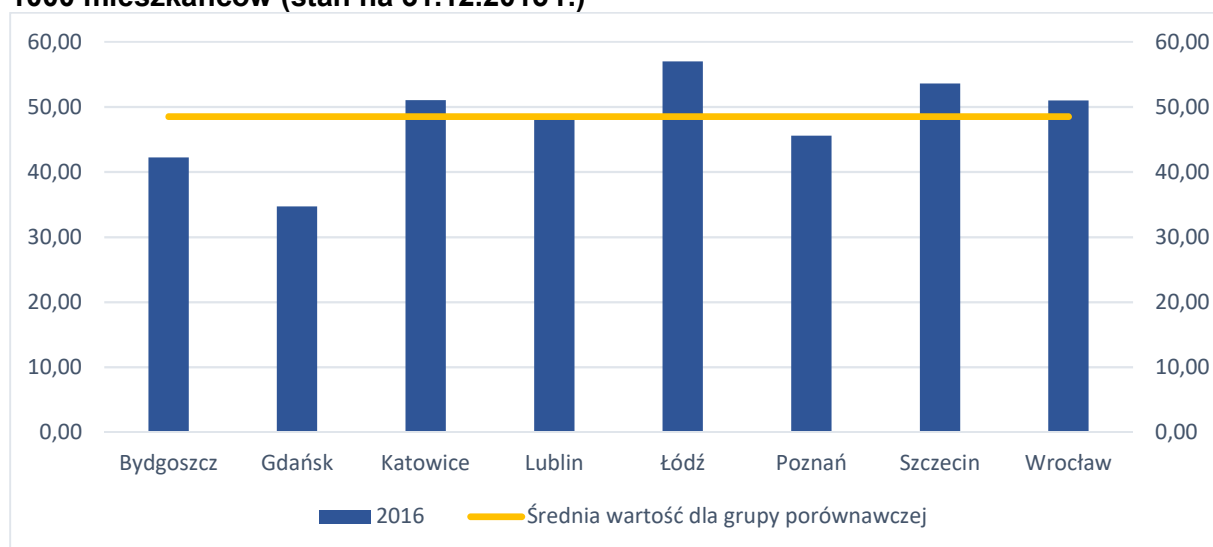

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

2.1.4 Pomoc społeczna

W celu identyfikacji skali i charakteru zjawiska korzystania ze świadczeń pomocy społecznej wykorzystano wskaźniki odnoszące się do liczby osób pobierających świadczenia społeczne ogółem oraz liczby korzystających z zasiłków pomocy społecznej w podziale na powody przyznania świadczenia. Wartości wszystkich wskaźników poddane zostały relatywizacji w odniesieniu do 1000 mieszkańców miasta. Największa liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowana została w Łodzi (56,99) oraz Szczecinie (53,62). W miastach grupy porównawczej ze świadczeń pomocy społecznej korzysta 48,5 osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

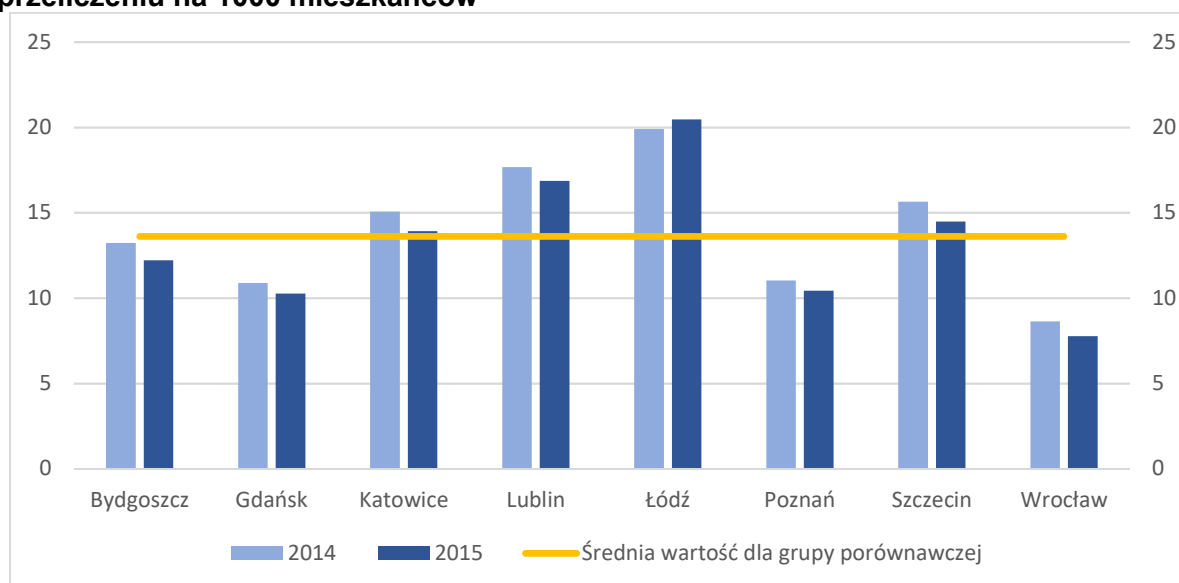
Ryc. 22. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (stan na 31.12.2015 r.)

Źródło: sprawozdania Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej/Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie [dostęp 17.07.2017 r.]

Najbardziej liczną grupą osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej są osoby pobierające świadczenia z tytułu ubóstwa. Główny Urząd Statystyczny udostępnił dane odnoszące się do lat 2014 i 2015, dlatego te lata objęte zostały badaniem. W niemal wszystkich miastach z grupy porównawczej (poza Łodzią) stwierdzono zmniejszające się wartości wskaźnika. W roku 2014 na każdy 1000 mieszkańców Szczecina przypadało 15,6 osób pobierających świadczenia z tytułu ubóstwa, natomiast w roku 2015 wartość ta spadła o 1,1 punktu procentowego. W obu latach objętych badaniem wartość wskaźnika dla Szczecina była wyższa niż uśredniona wartość dla grupy porównawczej.

Ryc. 23. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

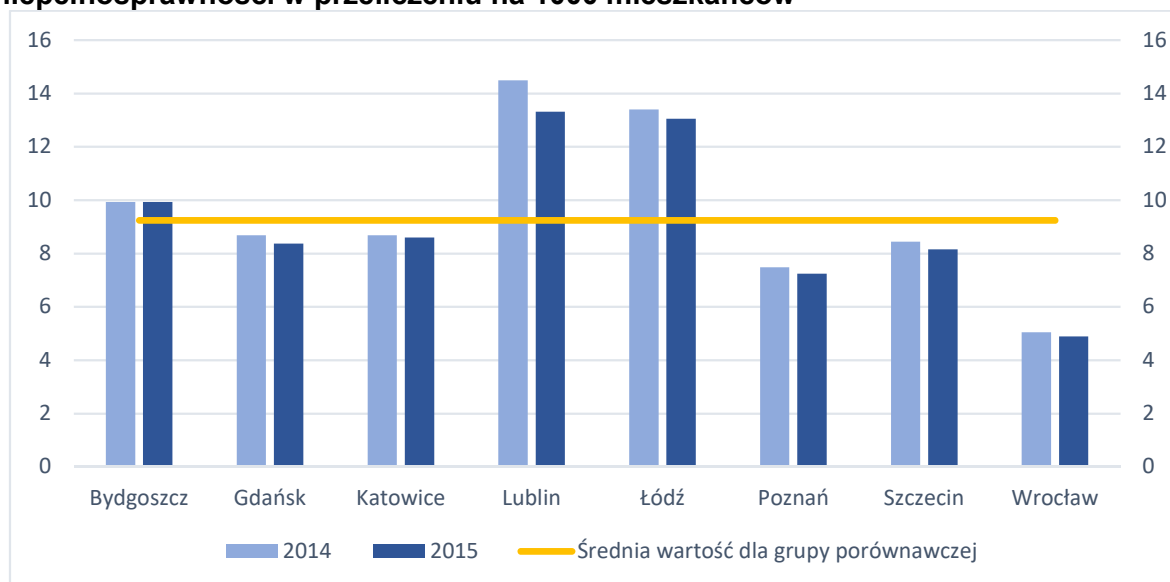

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Kolejnym powodem, z tytułu którego przyznaje się świadczenia pomocy społecznej jest niepełnosprawność. Świadczenie to przysługuje osobie samotnie gospodarującej lub osobie w rodzinie, która nie przekracza kryterium dochodowego przy jednoczesnym posiadaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Wśród wszystkich miast z grupy porównawczej odnotowano zmniejszenie wartości wskaźnika w roku 2015 w porównaniu do roku poprzedniego, czego przyczyną upatrywać można w upływie terminu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydawanego na czas określony. W Szczecinie na każdy 1000 mieszkańców w roku 2014 przypadało około 8,4 osoby pobierającej świadczenia z tytułu niepełnosprawności, natomiast w roku 2015 wartość ta spadła do 8,15 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Ryc. 24. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

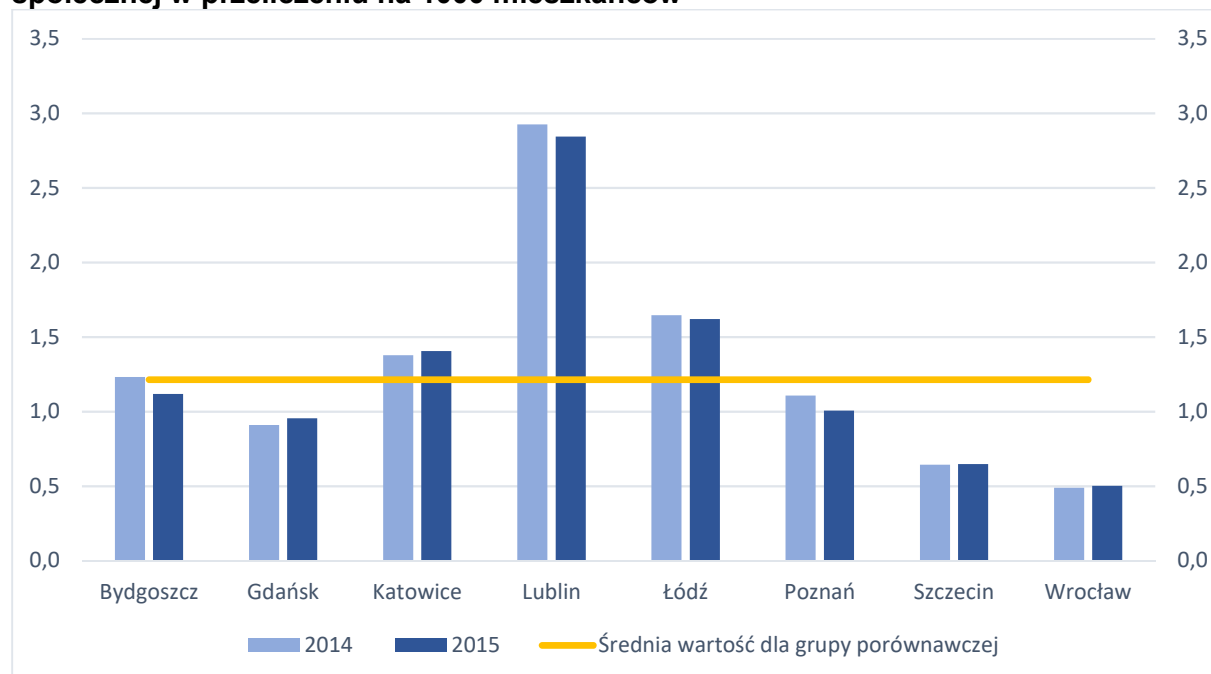
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Problem alkoholizmu nie jest problemem wyłącznie jednostki uzależnionej, ale również jej rodziny i najbliższego otoczenia. Alkoholizm jako schorzenie jest niebezpieczny nie tylko dla zdrowia i samopoczucia jednostki uzależnionej, ale również ma destrukcyjny wpływ na funkcjonowanie jednostki w rodzinie i społeczeństwie. Nieleczona choroba alkoholowa może doprowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych oraz społecznych, m. in. takich jak bezrobocie czy wykluczenie społeczne. W miastach z grupy porównawczej ze świadczeń pomocy społecznej od alkoholu uzależniona jest średnio 1 osoba na 1000 pobierających rzeczony świadczenia. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano obserwowano w przypadku Lublina, gdzie problem alkoholowy stwierdzono w przypadku około 3 osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W Szczecinie problem alkoholizmu nie jest szczególnie nasilony, zaledwie 0,5 osoby w przeliczeniu na 1000 mieszkańców pobierających świadczenia społeczne boryka się

z tym problemem. Należy mieć jednak na uwadze, iż alkoholizm nie zawsze jest ujawniany, ze względu na poczucie szkody osobie uzależnionej odczuwane przez rodzinę alkoholika czy też niechęć do otrzymania pomocy przez osoby uzależnione.

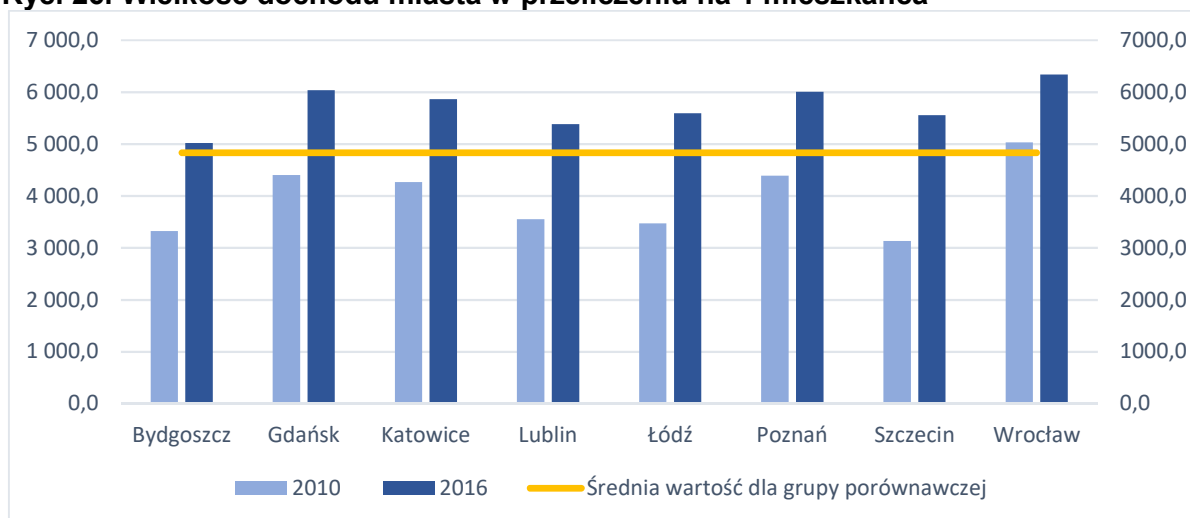
Ryc. 25. Liczba osób z problemem alkoholowym, korzystających z zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 07.07.2017 r.]

Analiza wielkości dochodu miasta w przeliczeniu na jednego mieszkańca pozwala na określenie zamożności danego ośrodka miejskiego oraz możliwości podejmowania wydatków inwestycyjnych i zaspokajania potrzeb swoich mieszkańców. Analizę zmian wartości wskaźnika przeprowadzono na danych dostępnych w Banku Danych Lokalnych odnoszących się do lat 2010 – 2016. Analiza takiego zakresu czasowego umożliwiła prześledzenie zmian i trendów zachodzących w obrębie danego zjawiska. W roku bazowym, za który uznano 2010 Szczecin cechował się najniższym dochodem w przeliczeniu na mieszkańca spośród wszystkich miast grupy porównawczej. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochód Szczecina wyniósł zaledwie 3131,1 zł i była to wartość niemal 40% mniejsza niż ta odnotowana w przypadku Wrocławia. Dochody Szczecina jednak uległy zwiększeniu i w roku 2016 na 1 mieszkańca wyniosły 5554,6 zł. Oznacza to wzrost o 177,4% w porównaniu do roku bazowego. Mimo stosunkowo dużego wzrostu wartości wskaźnika Szczecin pod względem dochodu na 1 mieszkańca wyprzedza jedynie Bydgoszcz i Lublin. Uśredniona wartość dla miast grupy porównawczej w latach 2010 – 2016 wynosi 4834,6 złotych w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

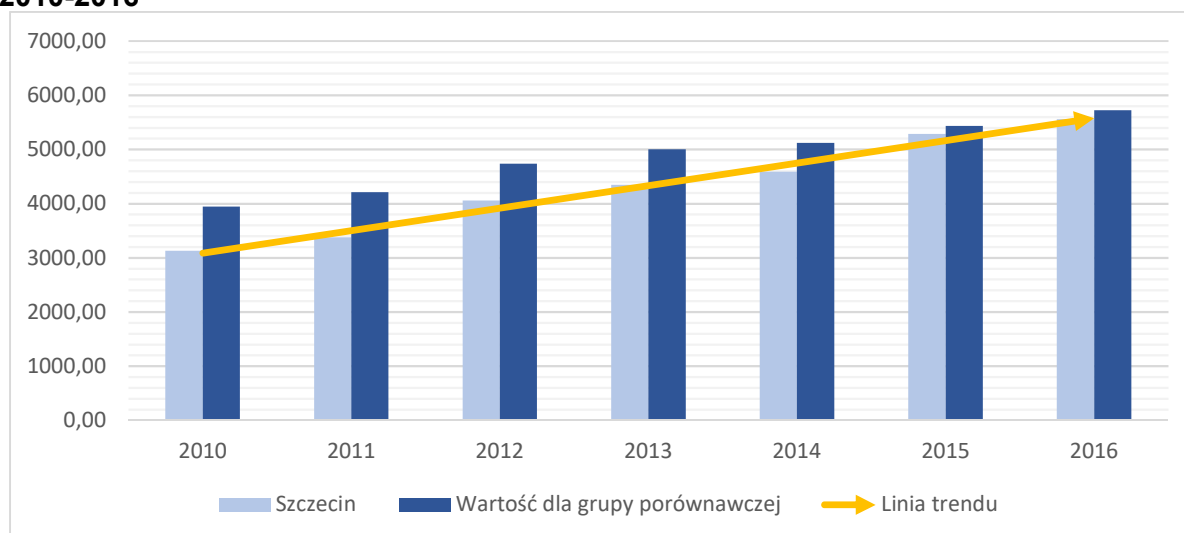
Ryc. 26. Wielkość dochodu miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 10.07.2017 r.]

W celu dokładniejszego rozpoznania zmieniających się wartości wskaźnika na poniższym wykresie przedstawiono dochód Szczecina w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz średni dochód miast z grupy porównawczej na każdego mieszkańca. Analiza zamieszczonego niżej wykresu wskazuje, iż wartość dochodu per capita dla Szczecina w każdym roku objętym badaniem była niższa niż średnia wartość dla grupy porównawczej, co wskazuje na pewną słabość ekonomiczną Szczecina na tle innych miast wojewódzkich. Szczególnie wysokie różnice zaobserwować można w latach 2010 – 2013, gdzie różnice pomiędzy dochodem Szczecina a grupą miast porównawczych wynosiły do 900 złotych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W kolejnych latach różnica ta ulegała zmniejszeniu do niecałych 200 złotych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2016. Wskaźnik dynamiki zmian wartości dochodu per capita dla Szczecina wyniósł 177,4% i wskazuje na dynamiczny wzrost wartości wskaźnika.

Ryc. 27. Wielkość dochodu miasta Szczecin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2010-2016

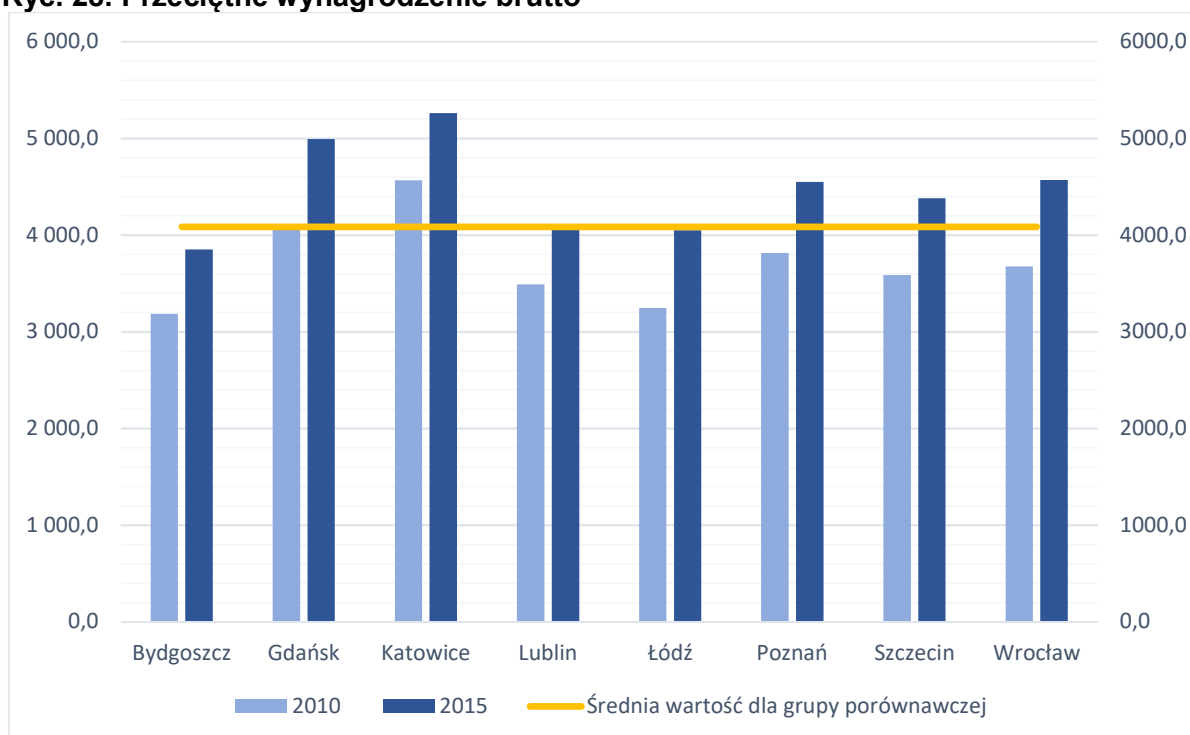

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 10.07.2017 r.]

Związek z dochodem miast per capita ma również przeciętne wynagrodzenie brutto w danym mieście, z uwagi na udział w podatkach dochodowych od osób fizycznych. Udział gminy w podziale dochodów z tego tytułu wynosi 37,89% i stanowi jeden z głównych dochodów własnych gmin. Na potrzeby niniejszej diagnozy analizą objęto lata 2010 – 2015. W badanym okresie średnia wartość wynagrodzenia brutto w grupie miast porównawczych wynosiła 4086,14 złotych brutto. W roku 2010 przeciętne wynagrodzenie brutto w Szczecinie (3586,8 zł) przewyższało pensje wypłacane w: Bydgoszczy, Łodzi oraz Lublinie. Mimo wzrostu przeciętnego wynagrodzenia do 2015 roku o około 800 złotych sytuacja Szczecina w grupie miast porównawczych nie uległa zmianie, przeciwnie, pogłębiły się różnice pomiędzy Szczecinem a miastami o wyższej przeciętnej pensji (tj.: Katowicami, Gdańskiem, Poznaniem oraz Wrocławiem).

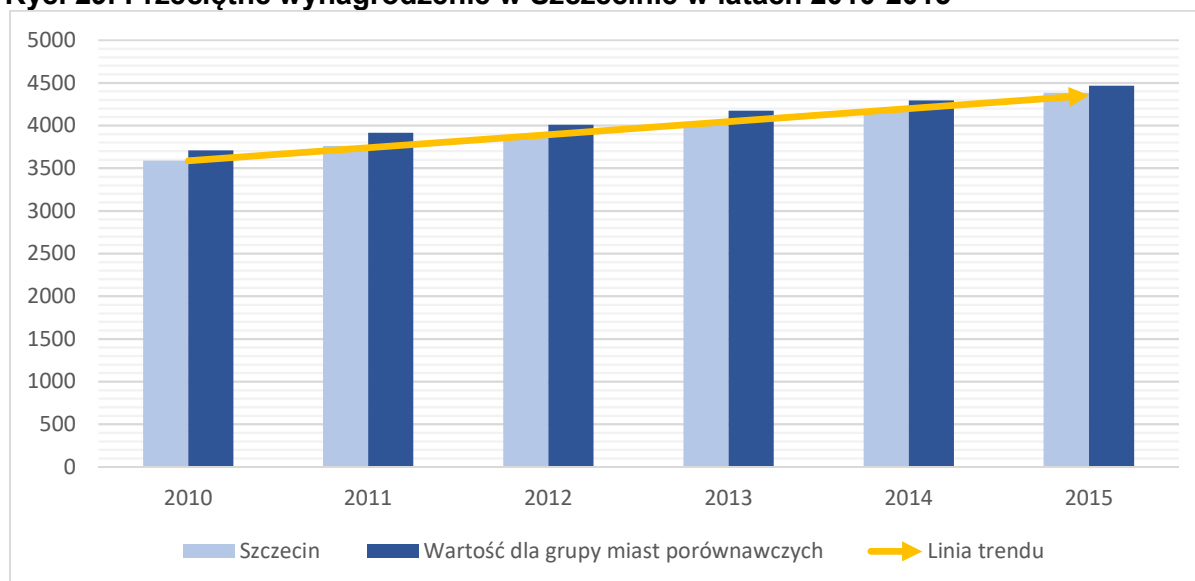
Ryc. 28. Przeciętne wynagrodzenie brutto

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 10.07.2017 r.]

Na poniższym wykresie przedstawiono wartości przeciętnego wynagrodzenia brutto w Szczecinie w latach 2010 – 2015 na tle przeciętnej pensji brutto w grupie miast porównawczych. Jak można zaobserwować w każdym roku objętym badaniem przeciętne wynagrodzenie brutto w Szczecinie było niższe niż w średnia wartość dla grupy porównawczej. W okresie objętym badaniem w Szczecinie obserwuje się stosunkowo dynamiczny wzrost przeciętnego wynagrodzenia brutto, które w tym okresie wzrosło o 122,2%.

Ryc. 29. Przeciętne wynagrodzenie w Szczecinie w latach 2010-2015

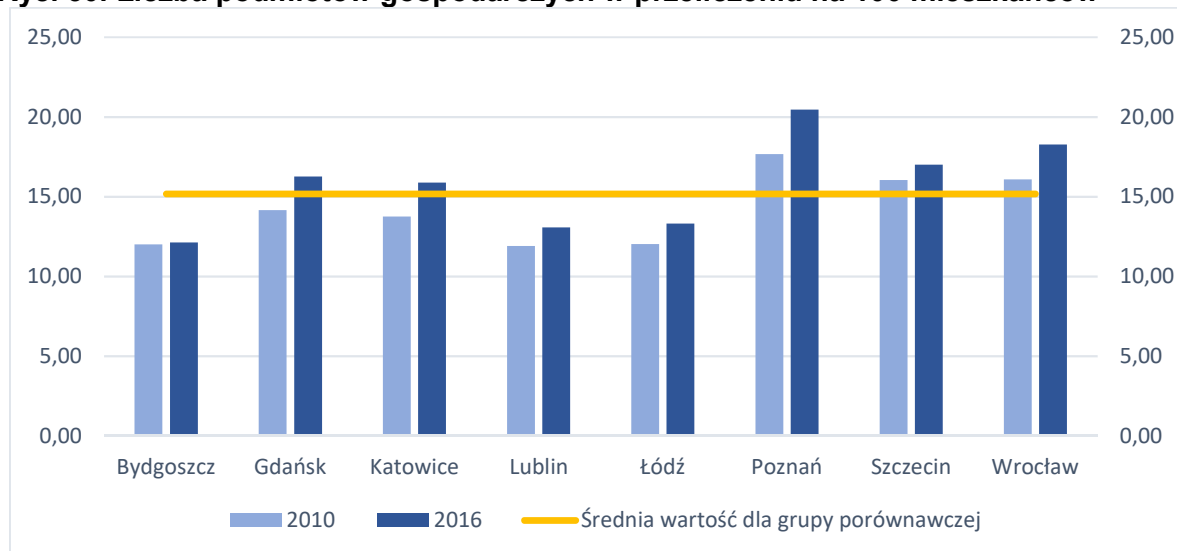

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 10.07.2017 r.]

2.1.5 Sfera gospodarcza

Poziom przedsiębiorczości mieszkańców można mierzyć z wykorzystaniem wskaźnika zarejestrowanych podmiotów gospodarki wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wysokie wartości wskaźnika świadczą o gospodarności mieszkańców i umiejętności wykorzystania zmieniającej się koniunktury i sytuacji na rynku. Na potrzeby niniejszego badania analizą objęto lata 2010 – 2016. W roku bazowym Szczecin był trzecim miastem pod względem liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców i ustępował jedynie Wrocławowi i Poznaniu. Średnia wartość wskaźnika w badanym okresie dla grupy porównawczej wynosiła 15,18 i Szczecin w każdym roku badania ją przekraczał.

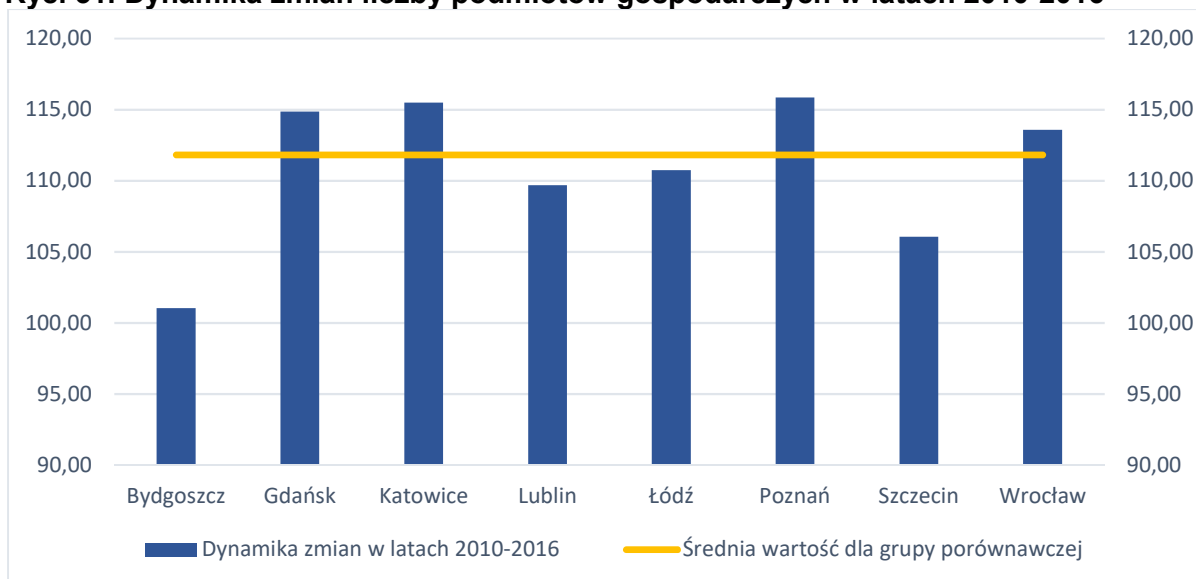
Ryc. 30. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 10.07.2017 r.]

Miarą poziomu przedsiębiorczości jest także wskaźnik dynamiki zmian liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w latach 2010 – 2016. Wskaźnik ten wskazuje na tempo przyrostu (bądź spadku) liczby podmiotów gospodarczych i może świadczyć o elastyczności gospodarki i rynku pracy. We wszystkich miastach z grupy porównawczej w badanym okresie odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych, a średnia wartość wskaźnika dynamiki wyniosła 111,82%. Szczecin w badanych latach cechował się drugą najniższą wartością wskaźnika dynamiki (106,07%) i był to wynik wyższy jedynie od Bydgoszczy (101,04%). Taka wartość wskaźnika oznacza pewną stagnację gospodarki i może skutkować problemami gospodarczymi w niedalekiej przyszłości.

Ryc. 31. Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarczych w latach 2010-2016

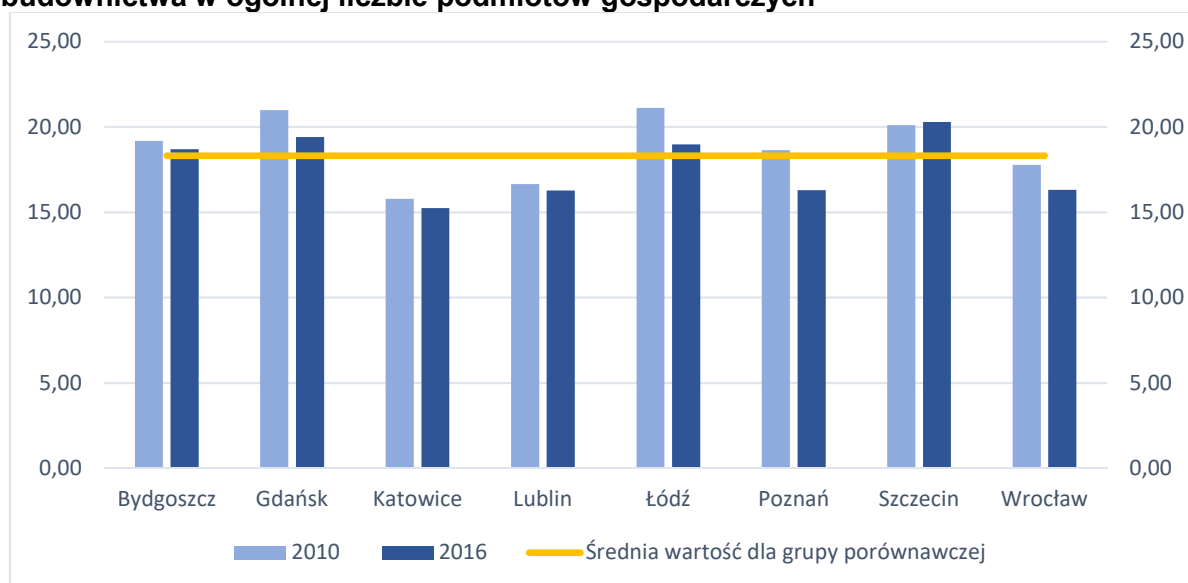

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 10.07.2017 r.]

Cechą gospodarki państw wysoko rozwiniętych jest znacząca dominacja zatrudnienia w sektorze usługowym przy niewielkim udziale zatrudnienia w przemyśle i rolnictwie. Poziom rozwinięcia gospodarek miast można mierzyć za pomocą wskaźnika udziału podmiotów gospodarczych funkcjonujących w branży przemysłu i budownictwa w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych. Wysokie wartości wskaźnika mogą oznaczać, iż w danym mieście odnotowuje się znacznie niższe zapotrzebowanie na wykwalifikowaną kadrę ze względu na niezbyt wymagające warunki pracy. Skutkuje to niższymi pensjami i ograniczaniem bazy ekonomicznej miasta w świetle przechodzenia w kierunku gospodarki opartej na wiedzy. W analizie za rok bazowy przyjęto rok 2010, w którym w Szczecinie podmioty działające w branży przemysłu i budownictwa stanowiły 20% wszystkich podmiotów gospodarczych. Wyższe wartości odnotowano jedynie w przypadku Łodzi (21,1%) oraz Gdańska (21%). Jedynym miastem, w którym w roku 2016 wzrósł udział podmiotów gospodarczych funkcjonujących w branży przemysłu i budownictwa w porównaniu do roku 2010 był Szczecin.

Ryc. 32. Udział podmiotów gospodarczych funkcjonujących w branży przemysłu i budownictwa w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 10.07.2017 r.]

2.1.6 Sfera przestrzenno-techniczna

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną jest jednym z czynników wpływających na jakość i warunki życia ludności danego miasta. W niniejszym opracowaniu analizie poddano procentowy udział ludności korzystającej z: sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej i sieci gazowej w ogólnej liczbie ludności danego miasta. Należy odnotować, iż nie zawsze istnieje ekonomiczne uzasadnienie do tworzenia sieci infrastruktury obejmującej wszystkich

mieszkańców miasta. Spowodowane jest to zjawiskiem „rozlewania się” miast, które przyczynia się do nadmiernej „konsumpcji” terenów peryferyjnych pod zabudowę, generując duże koszty budowy i utrzymania sieci infrastruktury technicznej.

Sieć wodociągowa jest to układ przewodów zaopatrujących ludność w wodę. W tabeli przedstawionej poniżej zestawiono udział osób korzystających z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie ludności. Na uwagę zasługuje fakt, iż w Gdańsku wszyscy mieszkańcy miasta mają dostęp do sieci wodociągowej. W pozostałych miastach wartości te są zbliżone do siebie i zapewniają dostęp do wody znacznej liczbie mieszkańców. W Szczecinie dostęp do sieci wodociągowej ma 96,2% wszystkich mieszkańców. Udział ten nie zmienił się w okresie objętym badaniem, co wskazuje na brak inwestycji poczynionych przez miasto w tym zakresie.

Sieć kanalizacyjna służy odprowadzaniu nieczystości lub wody deszczowej. W tabeli 1 przedstawiono procentowy udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności. Największy odsetek osób objętych siecią kanalizacyjną obserwuje się w Gdańsku, gdzie z kanalizacji korzysta 96,3% mieszkańców. Najniższy udział osób objętych siecią kanalizacyjną odnotowano w Łodzi (87,4%) oraz Szczecinie (87,8%).

Zdecydowanie lepiej Szczecin wypada pod względem dostępności sieci gazowej. Jedynie w Lublinie dostęp do sieci gazowej ma większy odsetek mieszkańców niż w Szczecinie. Najniższy udział ludności korzystającej z sieci gazowej w ogólnej liczbie ludności odnotowano w Gdańsku (76,3%). W niemal wszystkich miastach grupy porównawczej odnotowano spadek odsetka osób korzystających z sieci gazowej, co może być spowodowane poszerzaniem granic administracyjnych miast o tereny nieuzbrojone lub likwidacją nieefektywnych i niemodernizowanych elementów sieci.

Tab. 1. Udział ludności korzystającej z instalacji w ogólnej liczbie ludności [%]

Miasto	Udział ludności korzystającej z instalacji w ogólnej liczbie ludności					
	wodociąg					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bydgoszcz	96,7	96,8	96,8	96,8	96,8	96,9
Gdańsk	98,5	98,6	98,8	98,8	100,0	100,0
Katowice	98,0	98,0	98,0	98,0	98,1	98,1
Lublin	95,0	95,1	95,2	95,2	95,3	95,3
Łódź	94,6	94,7	94,7	94,8	94,8	94,8
Poznań	96,5	96,5	96,6	96,6	97,1	97,9
Szczecin	96,2	96,2	96,2	96,2	96,2	96,2
Wrocław	96,2	96,4	96,5	96,5	96,6	96,6
	kanalizacja					
Bydgoszcz	91,2	91,6	91,8	91,9	92,9	93,0
Gdańsk	95,2	96,0	96,1	96,2	96,2	96,3
Katowice	89,5	89,5	89,7	90,0	90,1	90,8
Lublin	90,0	90,1	90,3	90,5	90,8	91,5
Łódź	85,3	86,0	86,3	86,8	87,1	87,4
Poznań	90,4	90,8	90,9	91,2	93,6	94,6
Szczecin	87,6	87,7	87,7	87,7	87,7	87,8
Wrocław	89,3	91,3	91,5	91,7	91,9	92,2
	sieć gazowa					
Bydgoszcz	87,3	86,9	87,3	87,1	82,1	81,7

Gdańsk	81,6	81,4	78,9	78,3	75,8	76,3
Katowice	77,9	77,7	78,4	78,2	78,3	77,8
Lublin	87,7	87,8	87,2	87,3	87,4	87,3
Łódź	81,9	81,9	82,4	82,5	82,5	82,1
Poznań	87,4	87,0	83,0	82,3	81,3	80,4
Szczecin	91,1	90,6	88,2	87,6	87,4	87,0
Wrocław	87,3	86,9	81,8	81,1	79,8	79,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp 26.07.2017 r.]

Mieszkania socjalne to lokale o obniżonym standardzie przeznaczone dla mieszkańców z trudną sytuacją materialną lub obciążonych sądową decyzją eksmisyjną. W zależności od miasta mogą funkcjonować jeszcze inne kryteria przyznawania mieszkań socjalnych, np. kryterium metrażowe. Poniższa tabela przedstawia procentowy udział mieszkań socjalnych w ogólnej liczbie mieszkań stanowiących zasób gminy. Wartość wskaźnika przedstawiona została za lata 2013 i 2015. Największy udział mieszkań socjalnych w ogólnej liczbie mieszkań gminnych odnotowano w: Bydgoszczy (10,55%), Poznaniu (10,30%) oraz Szczecinie (9,86%). W 2015 roku w większości miast objętych badaniem udział mieszkań socjalnych był większy w porównaniu z rokiem 2013. Spowodowane jest to zarówno poprzez zmniejszenie liczby mieszkań w zasobie gminy wskutek działań prywatyzacyjnych, jak również nowymi inwestycjami w budownictwo socjalne. Największy wzrost wartości wskaźnika odnotowano w przypadku Szczecina, w którym na przestrzeni dwóch lat udział mieszkań socjalnych w ogólnej liczbie mieszkań w zasobie gminy wzrósł o 2,88 punktu procentowego. Zmiana ta wynika ze spadku ogólnej liczby mieszkań w zasobie gminy (o około 1200 sztuk) oraz wzrost liczby mieszkań socjalnych o 462 lokale.

Tab. 2. Udział mieszkań socjalnych w ogólnej liczbie mieszkań w zasobie gminy [%]

Miasto	2013	2015
Bydgoszcz	9,02	10,55
Gdańsk	4,98	6,50
Katowice	5,58	6,77
Lublin	3,60	3,54
Łódź	4,22	4,37
Poznań	8,73	10,30
Szczecin	6,98	9,86
Wrocław	3,39	3,89

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp: 26.07.2017 r.]

O dostępności terenów rekreacyjnych i możliwościach aktywnego wypoczynku może świadczyć duża gęstość ścieżek rowerowych w mieście. Gęsta sieć dróg rowerowych umożliwi podejmowanie aktywnego wypoczynku, a także codzienne dojazdy do pracy czy szkoły, ograniczając tym samym poziom zanieczyszczeń generowany przez ruch samochodowy. Mając na uwadze powyższe względy analizie poddano długość ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 100 kilometrów kwadratowych powierzchni miasta. Największa wartość wskaźnika w roku 2015 odnotowana została w Lublinie, gdzie na każde

100 km² powierzchni przypada ponad 88 kilometrów dróg rowerowych. Szczecin charakteryzuje się stosunkowo niewielką gęstością sieci dróg rowerowych (38,16 km na każde 100 km² powierzchni). Należy mieć jednak na uwadze, iż znaczny udział w powierzchni Szczecina mają wody powierzchniowe (około 24% ogólnej powierzchni), co w znacznym stopniu utrudnia rozbudowę sieci.

Tab. 3. Długość ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 100 km² powierzchni miasta

Miasto	2011	2012	2013	2014	2015
Bydgoszcz	36,25	39,26	43,52	43,92	46,42
Gdańsk	34,35	46,76	56,41	60,99	63,78
Katowice	30,61	32,86	34,01	35,29	36,44
Lublin	40,41	44,20	53,69	74,31	88,14
Łódź	24,83	26,06	30,01	39,56	42,63
Poznań	40,11	46,10	49,27	51,15	51,95
Szczecin	27,82	28,95	32,77	36,60	38,16
Wrocław	67,57	69,68	71,80	73,54	78,46

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS [dostęp 26.07.2017 r.]

2.1.7 Podsumowanie diagnozy ogólnej

Szczecin ma potencjał by, przy wdrożeniu odpowiedniej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego, stać się jednym z ważniejszych ośrodków miejskich w systemie osadniczym Polski. Do niewątpliwych zalet miasta należy jego transgraniczne położenie, dostępność komunikacyjna oraz niewykorzystany potencjał gospodarczy. Jednak istniejące uwarunkowania i poziom rozwoju społeczno-gospodarczego znacznie osłabia pozycję miasta i sprawia, że pogrąża się ono w coraz większym kryzysie. Przeprowadzona analiza porównawcza z innymi miastami o randze wojewódzkiej wykazała, iż Szczecin znajduje się obecnie w gorszej sytuacji niż ośrodki miejskie o podobnym znaczeniu i możliwościach. Budzące największy niepokój są liczne problemy społeczne, z którymi mierzyć się muszą zarówno władze miasta, jednostki budżetowe działające w obszarze pomocy społecznej, instytucje z rynku pracy, jak i sami mieszkańcy. Stawia to szereg wyzwań przed Szczecinem na najbliższe lata, by przezwyciężyć swoje problemy i zacząć w pełni realizować swój potencjał i stać się ważnym ośrodkiem na mapie Polski.

Hierarchizacja problemów w sferze społecznej:

1 priorytet: zapobieganie wyludnianiu się miasta, podejmowanie działań odpowiadających potrzebom starzejącego się społeczeństwa, przeciwdziałanie bezrobociu wśród osób powyżej 55 roku życia, przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu, działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej beneficjentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, przeciwdziałanie ubóstwu.

2 priorytet: przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, przeciwdziałanie bezrobociu wśród osób z wykształceniem wyższym, przeciwdziałanie przestępczości, działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa.

3 priorytet: przeciwdziałanie bezrobociu wśród kobiet, pomoc w powrocie na rynek pracy młodym kobietom, pomoc osobom niepełnosprawnym, przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Hierarchizacja problemów w sferze gospodarczej:

1 priorytet: działania na rzecz rozwoju gospodarczego, działania poprawiające klimat przedsiębiorczości, działania na rzecz usprawniania procesu zakładania własnej działalności.

2 priorytet: brak sprecyzowanych problemów.

3 priorytet: działania na rzecz wzrostu poziomu przedsiębiorczości.

Hierarchizacja problemów w sferze przestrzenno-technicznej:

1 priorytet: działania na rzecz rozwoju infrastruktury rekreacyjnej.

2 priorytet: działania na rzecz rozwoju infrastruktury technicznej.

3 priorytet: działania na rzecz rozwoju zasobu mieszkań socjalnych.

2.2 Delimitacja obszaru zdegradowanego w Szczecinie

2.2.1 Metodologia

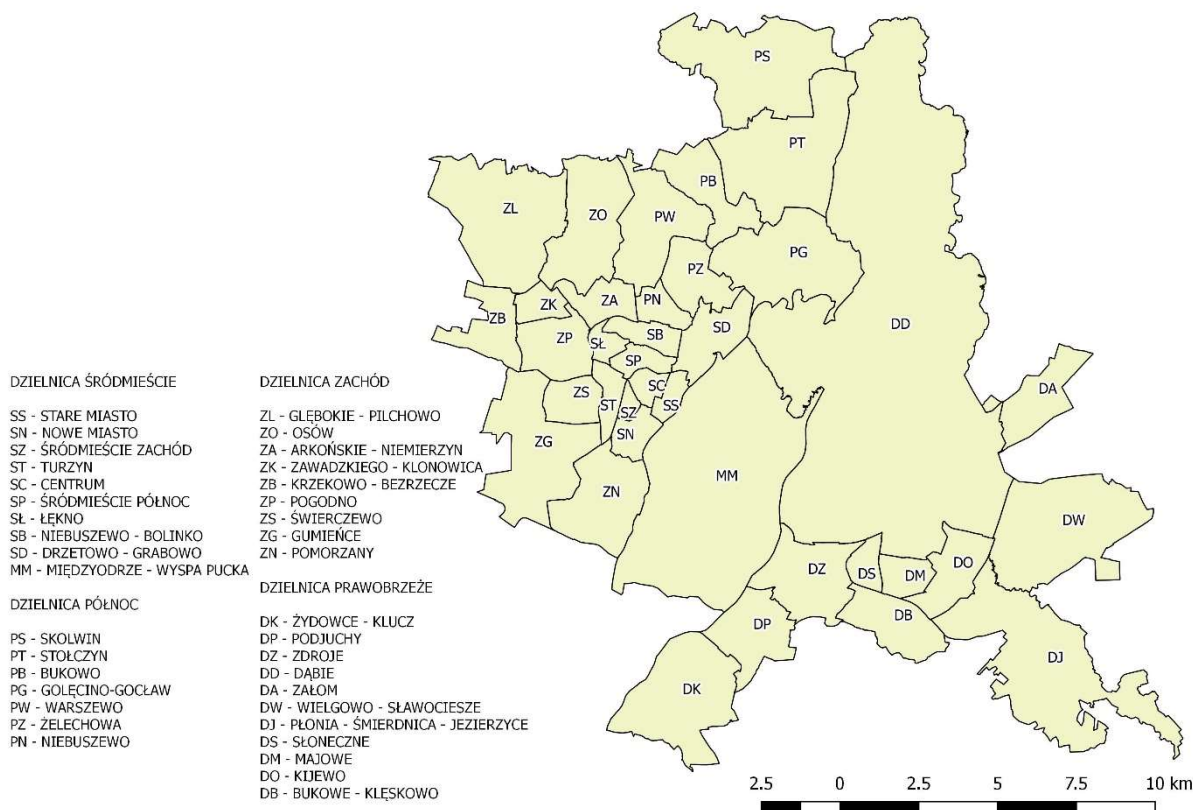
Badania przeprowadzone w ramach niniejszej diagnozy wymagały zastosowania szerokiego katalogu metod, zarówno pozyskiwania, organizowania, jak i analizy i prezentacji danych. Podstawową techniką badawczą zastosowaną w ramach prac jest *desk research*, technika zasadniczo sprowadzająca się do analizy danych zastanych, wykorzystana w analizie porównawczej miasta Szczecin z innymi ośrodkami miejskimi o zbliżonym profilu wielkościowym. Źródłem danych w tym wypadku był głównie Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Biuletyn Informacji Publicznej ośrodków pomocy społecznej miast z grupy porównawczej.

W celu zbadania zróżnicowania poziomu wewnątrzmięskiej degradacji w zakresie wymaganym w Wytycznych¹¹, przeprowadzono analizę polegającą na porównaniu jednostek analitycznych, za które przyjęto osiedla miasta Szczecin - obszary o generalnie spójnej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, zakorzenione w świadomości mieszkańców miasta oraz funkcjonujące formalnie w jego podziale administracyjno-terytorialnym.

¹¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Minister Rozwoju, Warszawa, sierpień 2016.

Ryc. 33. Podział miasta Szczecin na osiedla

Źródło: Urząd Miasta Szczecin

W poniższej tabeli zamieszczono wykaz osiedli oraz wskazano ich liczbę ludności, powierzchnię i gęstość zaludnienia.

Tab. 4. Wykaz osiedli miasta Szczecin

I.p.	Jednostka	Liczba ludności	% ludności (waga)	Powierzchnia [km ²]	Gęstość zaludnienia [os/km ²]
1	Arkońskie-Niemierzyn	11 250	3,04	2,54	4 429,1
2	Bukowe-Klęskowo	14 273	3,86	4,59	3 109,6
3	Bukowo	4 368	1,18	4,81	908,1
4	Centrum	18 630	5,04	1,03	18 087,4
5	Dąbie	12 915	3,49	80,64	160,2
6	Drzetowo-Grabowo	16 203	4,38	3,91	4 144,0
7	Głębokie-Pilchowo	1 230	0,33	12,59	97,7
8	Gołęcino-Goćław	3 215	0,87	10,22	314,6
9	Gumieńce	20 787	5,62	10,42	1 994,9
10	Kijewo	3 433	0,93	3,97	864,7
11	Krzekowo-Bezrzecze	4 019	1,09	3,82	1 052,1
12	Łękno	3 248	0,88	1,00	3 248,0
13	Majowe	7 346	1,99	1,90	3 866,3
14	Międzyodrze-Wyspa Pucka	1 043	0,28	31,85	32,7
15	Niebuszewo	17 610	4,76	1,63	10 803,7
16	Niebuszewo-Bolinko	20 926	5,66	1,79	11 690,5

17	Nowe Miasto	7 962	2,15	1,74	4 575,9
18	Osów	4 004	1,08	8,14	491,9
19	Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce	4 052	1,10	17,24	235,0
20	Podjuchy	8 694	2,35	5,13	1 694,7
21	Pogodno	24 194	6,55	4,19	5 774,2
22	Pomorzany	20 525	5,55	7,05	2 911,3
23	Skolwin	3 074	0,83	12,61	243,8
24	Słoneczne	13 057	3,53	1,43	9 130,8
25	Stare Miasto	4 499	1,22	1,10	4 090,0
26	Stołczyn	4 284	1,16	12,55	341,4
27	Śródmieście-Północ	11 637	3,15	1,41	8 253,2
28	Śródmieście-Zachód	14 389	3,89	0,53	27 149,1
29	Świerczewo	15 868	4,29	2,44	6 503,3
30	Turzyn	18 755	5,07	1,57	11 945,9
31	Warszewo	9 865	2,67	7,25	1 360,7
32	Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo	3 809	1,03	13,00	293,0
33	Załom-Kasztanowe	3 514	0,95	4,39	800,5
34	Zawadzkiego-Klonowica	11 997	3,25	1,58	7 593,0
35	Zdroje	8 605	2,33	6,42	1 340,3
36	Żelechowa	14 033	3,80	3,82	3 673,6
37	Żydowice-Klucz	2 325	0,63	10,30	225,7
	SZCZECIN	369 638	100,00	330,6	1 229,7

Źródło: opracowanie własne

Analizując poziom wieloaspektowej degradacji w podziale na przyjęte jednostki analityczne bazowano głównie na danych przestrzennych zgromadzonych i zorganizowanych przez Urząd Miasta Szczecin, których faktycznym źródłem są: Komenda Miejska Policji w Szczecinie, Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie oraz wydziały Urzędu Miasta Szczecin i jednostek mu podległych oraz Główny Urząd Statystyczny.

Pozyskane dane dotyczą:

- liczby ludności (stan na 31.12.2010 r. oraz 31.12.2015 r.);
- liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (stan na 31.12.2010 r. oraz 31.12.2015 r.);
- liczby osób w wieku produkcyjnym (stan na 31.12.2010 r. oraz 31.12.2015 r.);
- liczby osób w wieku poprodukcyjnym (stan na 31.12.2010 r. oraz 31.12.2015 r.);
- liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (stan na 31.12.2010 r. oraz 31.12.2015 r.);
- liczby osób bezrobotnych (stan na 31.12.2010 r. oraz 31.12.2015 r.);
- liczby osób długotrwale bezrobotnych (stan na 31.12.2010 r. oraz 31.12.2015 r.);
- liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (stan na 31.12.2015 r.);
- liczby osób bezrobotnych w wieku poniżej 25 lat (stan na 31.12.2015 r.);
- liczby osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat (stan na 31.12.2015 r.);
- liczby stwierdzonych przestępstw ogółem (stan na 31.12.2010 r. oraz 31.12.2015 r.);

- liczby stwierdzonych przestępstw dotyczących bójek i pobić (stan na 31.12.2015 r.);
- liczby stwierdzonych przestępstw dotyczących uszkodzenia mienia (stan na 31.12.2015 r.);
- liczby stwierdzonych przestępstw dotyczących włamań (stan na 31.12.2015 r.);
- liczby wszczętych procedur niebieskiej karty (stan na 31.12.2015 r.);
- liczby zgłoszonych projektów do Budżetu Obywatelskiego (stan na 31.12.2015 r.);
- liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na 31.12.2015 r.);
- liczby podmiotów gospodarczych prowadzących działalność (stan na 31.12.2015 r.);
- liczby podmiotów gospodarczych nieprowadzących działalności (stan na 31.12.2015 r.);
- powierzchni terenów zieleni (stan na 31.12.2015 r.);
- powierzchni osiedli (stan na 31.12.2015 r.);
- średniego rocznego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM10 (stan na 31.12.2015 r.);
- średniego rocznego stężenia pyłu PM2,5 (stan na 31.12.2015 r.);
- liczby gospodarstw domowych (stan na 31.12.2015 r.);
- liczby gospodarstw domowych deklarujących selektywną zbiórkę odpadów (stan na 31.12.2015 r.);
- lokalizacji przychodni zdrowia;
- lokalizacji przedszkoli;
- lokalizacji szkół podstawowych;
- lokalizacji przystanków komunikacji publicznej;
- długości dróg rowerowych;
- liczby budynków;
- liczby budynków historycznych;
- liczba budynków gminnych¹²;
- liczba budynków gminnych, w których realizowano działania z zakresu termomodernizacji¹³;
- liczba gminnych lokali mieszkalnych;
- liczba gminnych lokali mieszkalnych bez toalety w mieszkaniu.

Z uwagi na brak możliwości pozyskania w podziale na osiedla danych dotyczących frekwencji wyborczej i wyników sprawdzianu szóstoklasisty nie sposób przeanalizować ich pod względem ilościowym w podziale na przyjęte jednostki analityczne. Kwestie te potraktowano zatem jako informację uzupełniającą analizę w sferze społecznej. W analogiczny sposób ujęto informacje dotyczące rozmieszczenia projektów zgłoszonych w

¹² Rozumie się przez to również budynki zarządzane przez wspólnoty mieszkaniowe, których członkiem jest gmina. Nie uwzględniono obiektów użyteczności publicznej.

¹³ jw.

ramach budżetu obywatelskiego, z uwagi na fakt, że budżet obywatelski realizowany jest w podziale na dzielnice, nie osiedla – uniemożliwiło to dokonanie analizy liczby osób zgłaszających projekty w odniesieniu do osiedli. W związku z powyższym ograniczono się do oceny rozmieszczenia zgłoszonych przedsięwzięć z uwzględnieniem, że niektóre z nich obejmują swoim zakresem więcej niż jedno osiedle.

Przeprowadzone badanie, do którego wykorzystano ww. dane, obejmowało analizę wskaźników degradacji. Po agregacji danych do poziomu osiedli, przystąpiono do szacowania wartości wskaźników degradacji. Zastosowano trzy typy wskaźników: wskaźniki struktury – umożliwiające określenie, jaki jest udział jednostek o danej cesze w ogólnej populacji (np. odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności), wskaźniki natężenia – wyrażone jako iloraz liczby jednostek jednej zbiorowości do liczby jednostek innej zbiorowości (np. liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) i wskaźniki dynamiki, umożliwiające dokonywanie porównań w czasie (np. dynamika zmiany liczby ludności w latach 2010-2015). Uzyskane wartości wskaźników dla osiedli porównywano z wartością referencyjną dla miasta Szczecin. Na podstawie zgromadzonych danych przeprowadzono analizę współwystępowania negatywnych zjawisk zachodzących na obszarze miasta Szczecin w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Badania ilościowe prowadzone były w oparciu o katalog wskaźników przedstawiony w poniższej tabeli.

Tab. 5. Katalog wykorzystanych wskaźników

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika
SFERA SPOŁECZNA	
W1	Odsetek spadku liczby ludności pomiędzy rokiem 2010 a 2015
W2	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym
DW2	Dynamika wskaźnika W2 pomiędzy rokiem 2010 a 2015
W3	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców
DW3	Dynamika wskaźnika W3 pomiędzy rokiem 2010 a 2015
W4	Udział osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności
W5	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
DW5	Dynamika wskaźnika W5 pomiędzy rokiem 2010 a 2015
W6	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
DW6	Dynamika wskaźnika W6 pomiędzy rokiem 2010 a 2015
W7	Udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych
W8	Udział osób bezrobotnych w wieku poniżej 25 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych
W9	Udział osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych
W10	Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W11	Liczba stwierdzonych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
DW11	Dynamika wskaźnika W11 pomiędzy rokiem 2010 a 2015
W12	Liczba stwierdzonych przestępstw - bójki i pobicia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
W13	Liczba stwierdzonych przestępstw - uszkodzenia mienia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

W14	Liczba stwierdzonych przestępstw - włamania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców SFERA GOSPODARCZA
W15	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
W16	Udział podmiotów nieprowadzących działalności w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych SFERA ŚRODOWISKOWA
W17	Udział powierzchni terenów zieleni w ogólnej powierzchni jednostki
W18	Udział gospodarstw domowych deklarujących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie gospodarstw domowych SFERA TECHNICZNA
W19	Udział budynków historycznych w ogólnej liczbie budynków
W20	Udział gminnych lokali mieszkalnych bez toalety w mieszkaniu w ogólnej liczbie gminnych lokali mieszkalnych
W21	Udział budynków gminnych, w których realizowano działania z zakresu termomodernizacji w ogólnej liczbie budynków gminnych SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA
W22	Udział osób mieszkających w promieniu 1000 metrów od przychodni zdrowia
W23	Udział osób mieszkających w promieniu 500 metrów od przedszkola
W24	Udział osób mieszkających w promieniu 600 metrów od szkoły podstawowej
W25	Udział osób mieszkających w promieniu 400 metrów od przystanku komunikacji publicznej
W26	Długość dróg rowerowych w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni jednostki

Źródło: opracowanie własne

Najbardziej obszerny katalog wskaźników degradacji zastosowano w analizie sfery społecznej. W związku z potrzebą wskazania miejsc charakteryzujących się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, do generalnej oceny sytuacji społecznej posłużono się **ważnym sumarycznym wskaźnikiem degradacji**, przy czym jako wagę potraktowano udział ludności danego osiedla w populacji całego miasta. W celu oszacowania wskaźnika sumarycznego, postępowano wg następującego schematu:

- 1) zestawienie wartości wskaźników sfery społecznej;
- 2) obliczenie średniej arytmetycznej (\bar{w}) i odchylenia standardowego populacji (σ) dla poszczególnych wskaźników, wg poniższych wzorów:

$$\bar{w}_i = \frac{\sum_{j=1}^n w_{ij}}{n}, \quad \sigma_i = \sqrt{\frac{\sum_{j=1}^n (w_{ij} - \bar{w}_i)^2}{n}},$$

gdzie:

w_{ij} – wartość i-tego wskaźnika dla j-tej jednostki analitycznej,

n – liczba wartości (liczba jednostek analitycznych),

\bar{w}_i – średnia arytmetyczna dla i-tego wskaźnika,

σ_i - odchylenie standardowe populacji dla i-tego wskaźnika;

- 3) określenie, czy dany wskaźnik jest **stymulantą** bądź **destymulantą**, w zależności od charakteru badanego zjawiska. Stymulanta to zmienna, której rosnąca wartość jest oceniana jako potwierdzenie występowania stanu kryzysowego (np. wysoki udział

długotrwałe bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym – im **większy** udział tych osób, tym **większy** poziom degradacji społecznej). Destymulantą jest zmienna, której wysokie wartości zaprzeczają występowaniu stanu kryzysowego (np. udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności – im **większy** udział ludzi młodych, tym lepsza sytuacja w sferze społecznej i w związku z tym **niższy** poziom degradacji);

- 4) standaryzacja wskaźników w celu umożliwienia sumowania ich wartości, przeprowadzana według następujących wzorów, w zależności od charakteru badanego zjawiska:

$$\text{dla stymulant: } z_{ij} = \frac{W_{ij} - \overline{W}_{ij}}{\sigma}, \quad \text{dla destymulant: } z_{ij} = -\frac{W_{ij} - \overline{W}_{ij}}{\sigma},$$

gdzie:

z_{ij} – standaryzowana wartość i-tego wskaźnika dla j-tej jednostki analitycznej.

Wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnia dla miasta (0) i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne. Wartości dodatnie wskazują, które jednostki odznaczają się natężeniem negatywnych zjawisk, natomiast wartości ujemne świadczą o stosunkowo dobrej sytuacji w danej jednostce;

- 5) ustalenie wag pojedynczych jednostek analitycznych według procentowego udziału mieszkańców miasta w danej jednostce analitycznej;
- 6) obliczenie ważonego sumarycznego wskaźnika degradacji, czyli zsumowanie wystandaryzowanych wskaźników dla każdej z jednostek analitycznych oraz pomnożenie otrzymanych sum przez przypisane jednostkom wagi:

$$SWD_j = \sum_{i=1}^n z_{ij} * w_j$$

gdzie:

SWD_j – wartość ważonego sumarycznego wskaźnika degradacji j-tej jednostki analitycznej

n – liczba wskaźników,

w_j – waga przypisana j-tej jednostce analitycznej.

Wartość sumarycznego wskaźnika degradacji większa niż 0 świadczy o gorszej niż średnia dla miasta sytuacji społecznej danej jednostki analitycznej. Im większa wartość wskaźnika tym większe natężenie negatywnych zjawisk społecznych.

W celu stwierdzenia w danej jednostce analitycznej występowania stanu kryzysowego, oprócz ponadprzeciętnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych należało zidentyfikować negatywne zjawiska w co najmniej jednej spośród sfer:

gospodarczej, środowiskowej, technicznej lub przestrzenno-funkcjonalnej. Jeśli wartość sumarycznego wskaźnika degradacji dla danego osiedla przyjmuje wartość dodatnią, a wartość co najmniej jednego ze wskaźników pozostałych sfer wskazuje na sytuację niekorzystną w odniesieniu do średniej dla miasta, to osiedle takie stanowi obszar zdegradowany. W przypadku oceny w sferze środowiskowej stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM10 oraz pyłu PM2,5, dla stwierdzenia występowania problemu, posłużono się mapami opracowanymi przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, na które naniesiono granice osiedli – na ich podstawie wskazano osiedla, na których występuje najgorsza sytuacja w aspekcie badanych zjawisk. W analogiczny sposób przeanalizowano problem średniego dobowego natężenia hałasu drogowego, w tym przypadku posłużono się mapą akustyczną opracowaną na zlecenie Urzędu Miasta Szczecin.

Efektom przeprowadzonej analizy wskaźnikowej było wyznaczenie obszaru zdegradowanego na terenie miasta Szczecin oraz wskazanie obszaru do objęcia procesem rewitalizacji. W celu określenia charakteru i specyfiki problemów oraz potencjałów wskazanego do rewitalizacji obszaru dokonano jego pogłębionej analizy. W toku prac badawczych, oprócz metod o charakterze ilościowym, zastosowano również metodę ustrukturyzowanych wywiadów pogłębionych z ekspertami z zakresu spraw społecznych, rozwoju lokalnego i regionalnego, ekonomii, gospodarki nieruchomościami, w dziedzinie badań przestępczości miejskiej i bezpiecznych form zagospodarowania oraz z liderem społecznym.

Występowanie negatywnych zjawisk w przestrzeni udokumentowano także na fotografiach sporządzonych w trakcie wizji lokalnej.

W ramach prac nad niniejszym opracowaniem stosowano różne metody prezentacji danych, urozmaicające treść przedmiotowego dokumentu. Oprócz powszechnie wykorzystywanych wykresów i diagramów, stosowano kartograficzne metody prezentacji danych - kartogramy, mapy z zastosowaniem metody kropkowej, metody zasięgów oraz metody chorochromatycznej. Ponadto na potrzeby analizy pogłębionej obszar osiedli wyznaczonych do objęcia procesem rewitalizacji pokryto wektorową siatką heksagonalną o powierzchni oczka 2,5 hektara, stanowiącą podstawę dla prowadzenia szczegółowych analiz zróżnicowania przestrzennego występowania negatywnych zjawisk.

2.2.2 Diagnoza zjawisk kryzysowych

Zgodnie z definicją zawartą w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* za obszar zdegradowany należy uznać obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego. Ten zaś definiowany jest jako stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, środowiskowej, technicznej lub przestrzenno-funkcjonalnej. W związku z powyższym w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego miasta Szczecin w dalszej części niniejszego rozdziału poddano analizie każdą z wymienionych sfer.

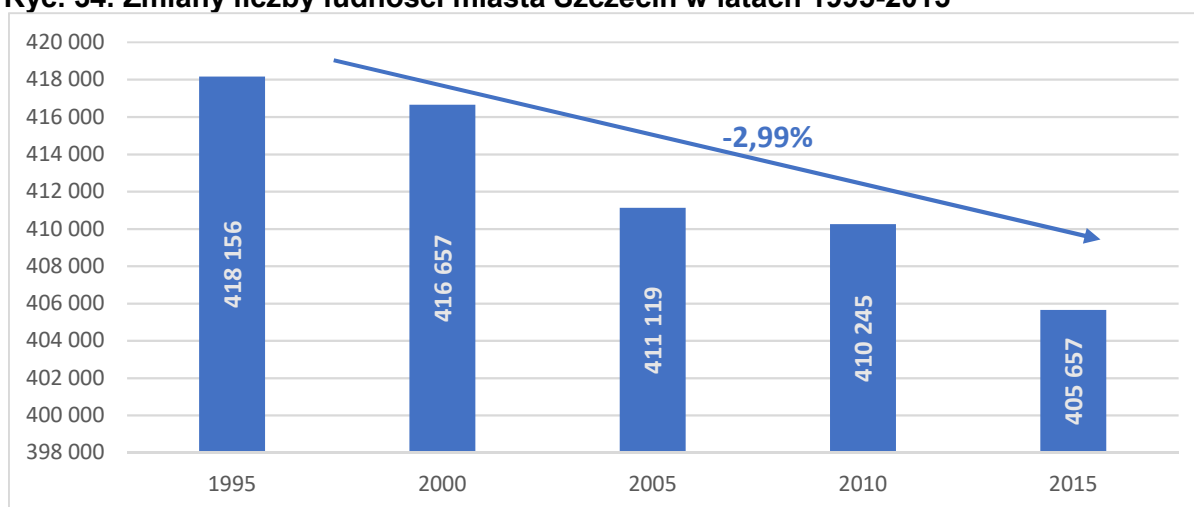
2.2.3 Sfera społeczna

Analiza występowania problemów w sferze społecznej ma fundamentalne znaczenie dla wyznaczenia granic obszaru zdegradowanego, a w dalszej kolejności obszaru rewitalizacji. Z tego powodu analizę przedmiotowej sfery cechuje największy stopień szczegółowości oparty o sześć bloków tematycznych, dotyczących: sytuacji demograficznej, pomocy społecznej, bezrobocia, przestępczości, poziomu uczestnictwa w życiu publicznym oraz poziomu edukacji.

Sytuacja demograficzna

Sytuacja demograficzna charakteryzowana była na podstawie 5 mierników: W1 Spadek liczby ludności pomiędzy rokiem 2010 a 2015, W2 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym, DW2 Dynamika wskaźnika W2 pomiędzy rokiem 2010 a 2015, W3 Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców oraz DW3 Dynamika wskaźnika W3.

Ryc. 34. Zmiany liczby ludności miasta Szczecin w latach 1995-2015

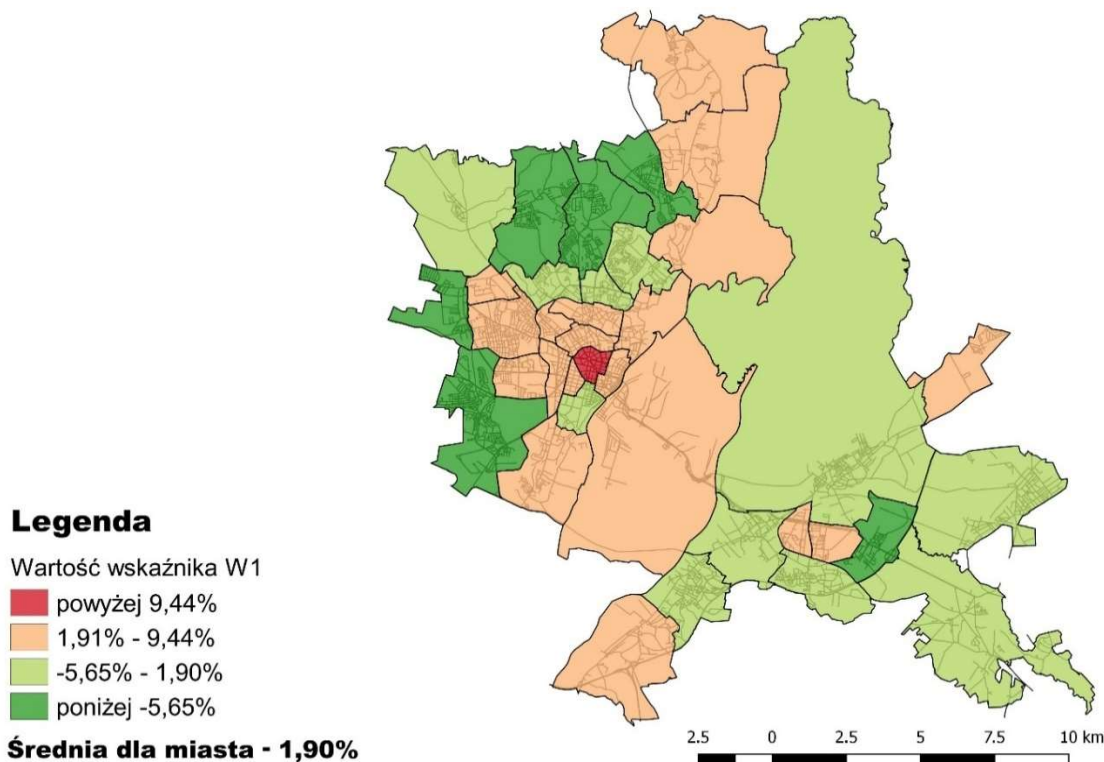

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ostatnich latach struktura demograficzna mieszkańców Szczecina ulegała dynamicznym zmianom. Według danych GUS na przestrzeni lat 1995 – 2015 liczba ludności zameldowanej na pobyt stały i czasowy spadła z 418 156 osób w 1995 roku do 405 657 osób w roku 2015 (spadek o prawie 3%). Spadek liczby ludności miasta spowodowany jest przede wszystkim postępującym procesem suburbanizacyjnym, czyli przeprowadzaniu się mieszkańców miasta do jego strefy podmiejskiej.

Analiza rozkładu przestrzennego wskaźnika W1 pozwala zidentyfikować osiedla, które cechują się większym niż średnia dla miasta spadkiem liczby mieszkańców oraz te, które są atrakcyjne dla nowych mieszkańców. Pomiedzy rokiem 2010 a 2015 średnio liczba mieszkańców Szczecina spadła o 1,90% w stosunku do roku bazowego. Osiedlem, które średnio opuściło najwięcej mieszkańców jest Centrum, gdzie przedmiotowy wskaźnik przyjął wartość 11,32%. Sytuację gorszą niż średnia dla miasta zidentyfikowano również na osiedlach: Śródmieście-Zachód, Turzyn, Zawadzkiego-Klonowica, Śródmieście-Północ, Łękno, Niebuszewo-Bolinko, Stare Miasto, Pomorzany, Drzetowo-Grabowo, Świerczewo, Słoneczne, Żydowce-Klucz, Gołęcino-Gołław, Pogodno, Skolwin, Międzyodrze-Wyspa Pucka, Majowe, Załom-Kasztanowe i Stołczyn. W analizowanym okresie istotnie wzrosła liczba mieszkańców osiedli: Warszewo, Bukowo, Osów, Krzekowo-Bezrzecze, Kijewo oraz Gumieńce, można więc stwierdzić, że są to jednostki oferujące atrakcyjne warunki życia.

Ryc. 35. W1 – Odsetek spadku liczby mieszkańców pomiędzy rokiem 2010 a 2015

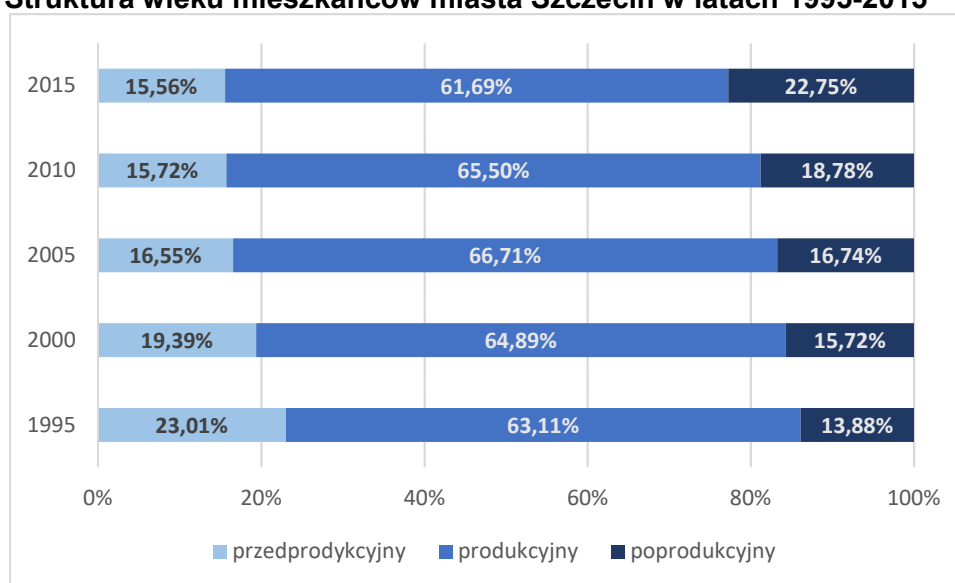
Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Jedną z istotnych cech społeczności jest jej struktura wieku. Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców świadczy o zjawisku „starzenia się” społeczeństwa. W dłuższej perspektywie, konsekwencją tego procesu jest między innymi wyludnianie się obszaru, a także istotne obciążenie budżetu wynikające z konieczności przystosowania oferty i przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych przy równoczesnym zmniejszeniu się wpływów do budżetu, np. z tytułu podatków.

Struktura wieku mieszkańców Szczecina uległa znacznym zmianom w okresie 1995 – 2015. Analizując poniższy wykres można zauważyć, że w ostatnich latach istotnie zmniejszyła się liczebność grupy osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrosła liczba przedstawicieli najstarszej grupy wiekowej.

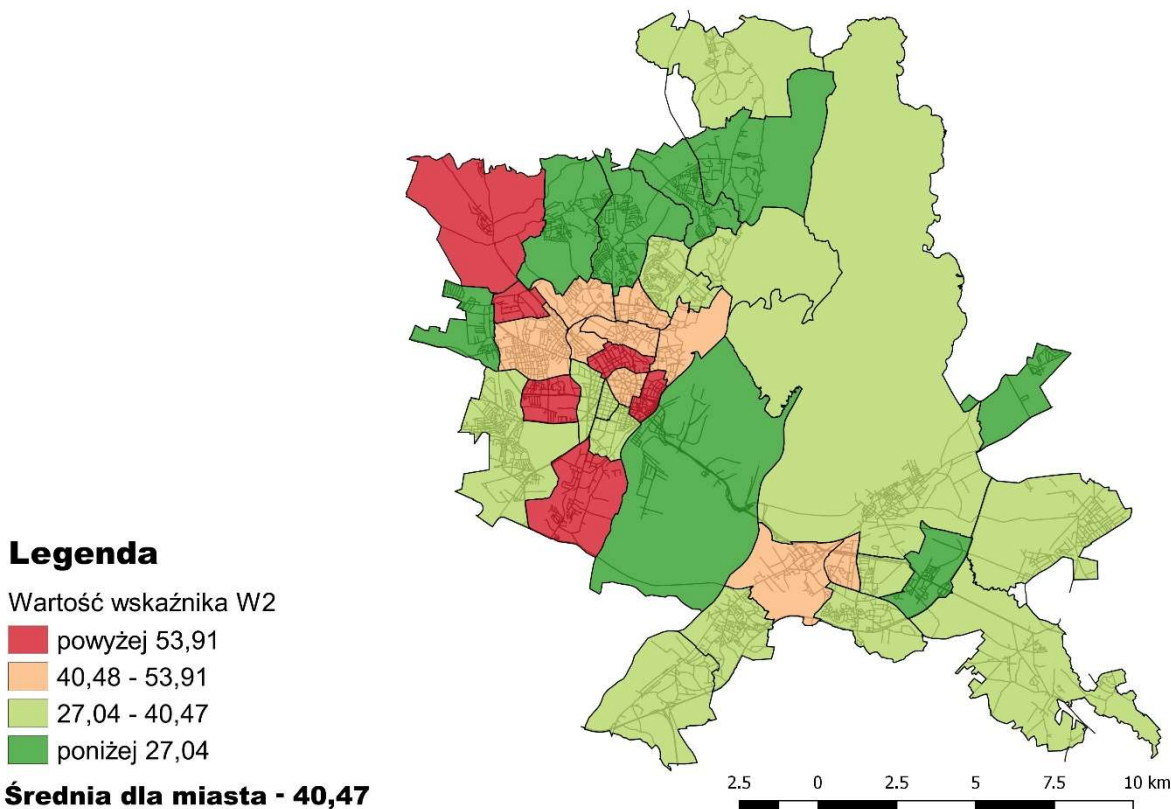
Ryc. 36. Struktura wieku mieszkańców miasta Szczecin w latach 1995-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik W2 przedstawia relację pomiędzy liczbą osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. W Szczecinie na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypada średnio 40,47 osób w wieku poprodukcyjnym. Osiedlami cechującymi się szczególnie wysokimi wartościami przedmiotowego wskaźnika są: Świeczewo (68,77), Śródmieście-Północ (64,62), Pomorzany (59,04), Głębokie-Pilchowo (58,32), Zawadzkiego-Klonowica (58,28) oraz Stare Miasto (54,39). Wartości przewyższające miejską średnią odnotowano także na osiedlach: Słoneczne, Arkońskie-Niemierzyn, Niebuszewo, Drzerowo-Grabowo, Niebuszewo-Bolinko, Łękno, Pogodno, Centrum oraz Zdroje.

Ryc. 37. W2 - Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym

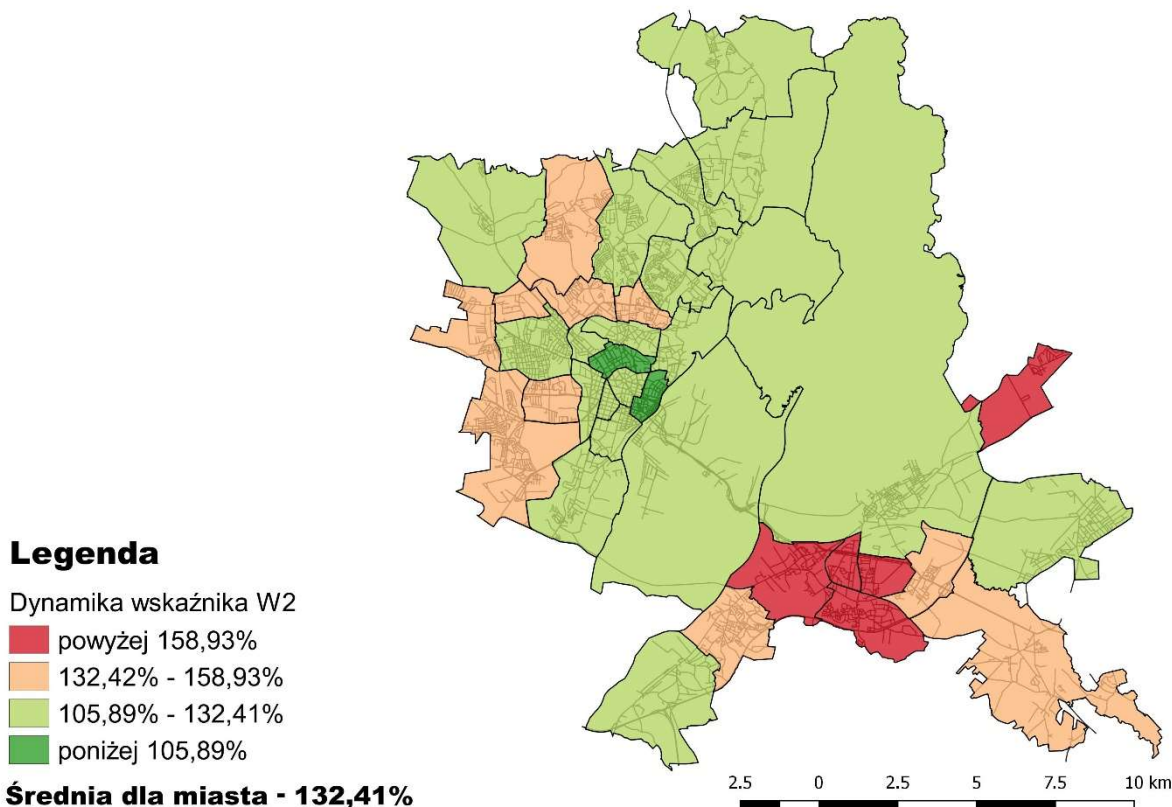

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Prawidłowa diagnoza występowania niekorzystnych trendów demograficznych w danych jednostkach analitycznych możliwa jest dzięki zbadaniu dynamiki zmian wartości analizowanych wskaźników.

Zaprezentowanie dynamiki zmiany wartości wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2010-2015 ma na celu identyfikację jednostek, które cechują się najszybszym postępowaniem procesu „starzenia się” społeczeństwa. Średnia wartość dynamicznego wskaźnika obciążenia demograficznego wyniosła 132,41%, co oznacza, że w analizowanym okresie wartość przedmiotowego wskaźnika wzrosła przeciętnie o ponad 30%. Jednostkami, w których odnotowano największy wzrost są osiedla: Majowe (215,69%), Bukowe-Klęskowo (199,22%), Załom-Kasztanowe (197,53%), Słoneczne (196,74%) i Zdroje (160,17%). Wartości przewyższające miejską średnią cechują także jednostki: Osów, Zawadzkiego-Klonowica, Niebuszewo, Gumieńce, Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce, Kijewo, Arkońskie-Niemierzyn, Krzekowo-Bezzrecze, Świerczewo oraz Podjuchy.

Ryc. 38. Dynamika wskaźnika W2 pomiędzy rokiem 2010 a 2015

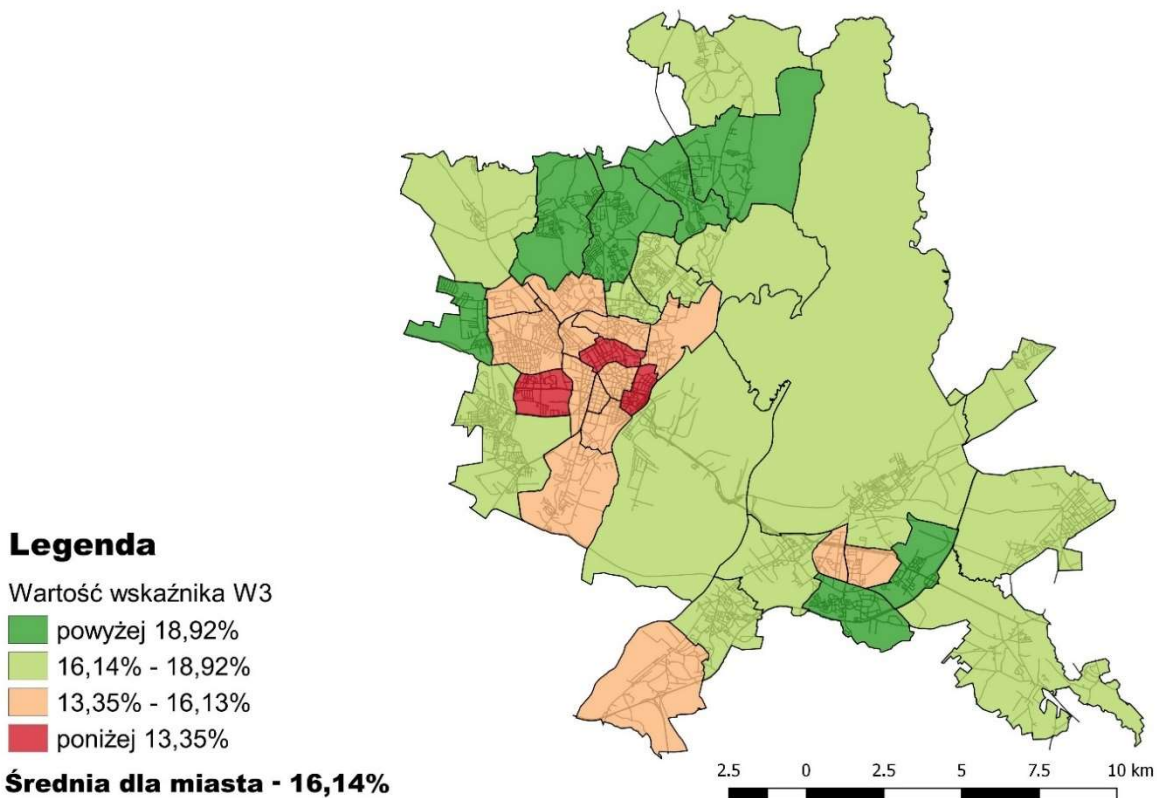

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Wskaźnik W3 przedstawia udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, który w mieście wynosi średnio 16,14%. Najniższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostkach: Śródmieście-Północ, Stare Miasto oraz Świerczewo i wynoszą one odpowiednio: 12,24%, 12,80% i 13,17%. Ponadto na osiedlach: Centrum, Zawadzkiego-Klonowica, Pomorzany, Niebuszewo-Bolinko, Łękno, Słoneczne, Drzetowo-Grabowo, Śródmieście-Zachód, Arkońskie-Niemierzyn, Turzyn, Majowe, Pogodno, Nowe Miasto i Żydowce-Klucz zidentyfikowano sytuację gorszą niż średnia dla miasta.

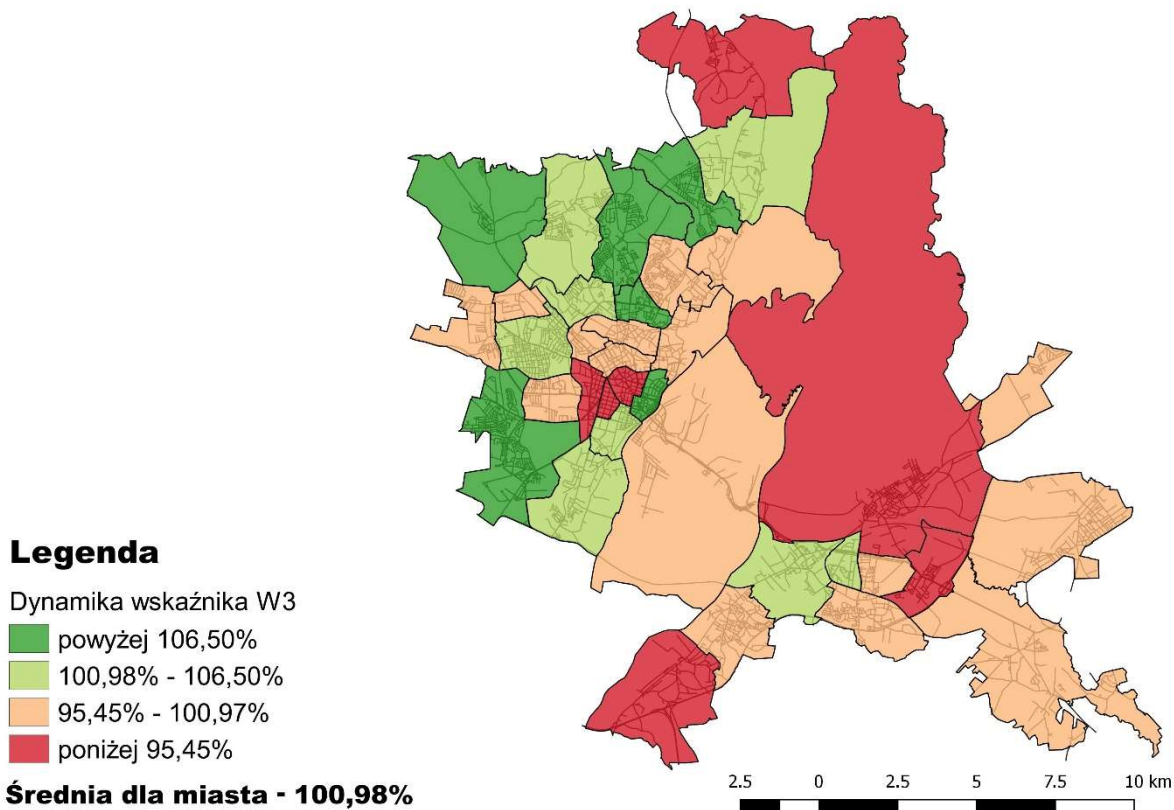
Na podstawie analizy dynamiki wskaźnika W3 należy stwierdzić, że w ostatnich latach udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie wzrósł, a wskaźnik DW3 w całym mieście przyjął wartość 100,98%. Najgorszą sytuację zidentyfikowano w jednostkach: Żydowce-Klucz (85,76%), Skolwin (91,26%), Turzyn (93,20%), Dąbie (93,24%), Śródmieście-Zachód (93,69%), Kijewo (93,91%) oraz Centrum (95,32%). Wartości mniej korzystne niż miejska średnia odnotowano także na osiedlach: Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo, Gołęcino-Goćław, Krzekowo-Bezzecze, Łękno, Zawadzkiego-Klonowica, Załom-Kasztanowe, Drzetowo-Grabowo, Zelechowa, Niebuszewo-Bolinko, Bukowe-Kłęskowo, Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce, Śródmieście-Północ, Podjuchy, Świerczewo, Międzyodrze-Wyspa Pucka i Majowe.

Ryc. 39. W3 - Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Ryc. 40. Dynamika wskaźnika W3 pomiędzy rokiem 2010 a 2015

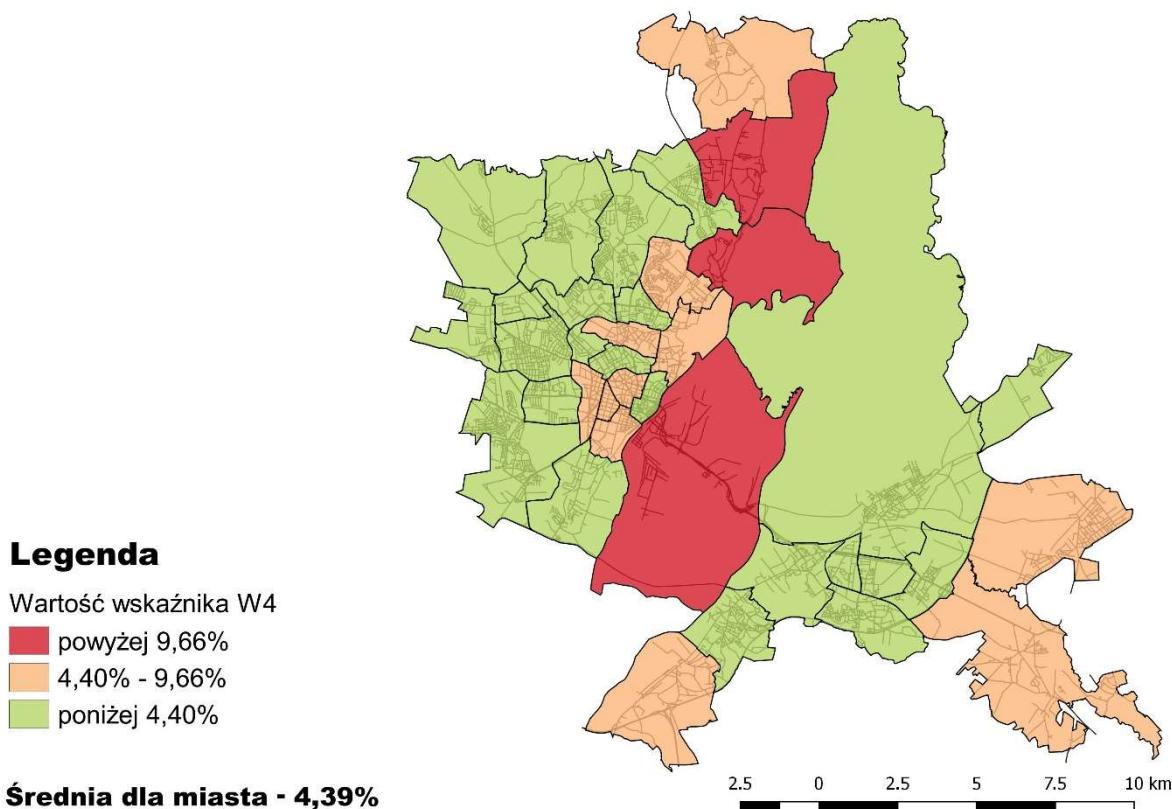
Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Pomoc społeczna

W ramach pomocy społecznej przyznawane są dwa rodzaje świadczeń: w formie pieniężnej oraz niepieniężnej. Forma pieniężna zasiłków obejmuje między innymi zasiłki: stałe, okresowe, celowe czy pomoc na usamodzielnienie się lub kontynuowanie nauki. Z kolei świadczeniami niepieniężnymi są: schronienie, posiłek, mieszkanie chronione czy praca socjalna. Forma pieniężna zasiłków przyznawana jest gospodarstwom domowym na podstawie spełnienia kryterium dochodowego, które w 2015 roku wynosiło 634 zł dla osób samotnie gospodarujących i 514 zł dla jednego członka rodziny.

Z zasiłków pomocy społecznej korzysta 4,39% mieszkańców Szczecina. Osiedlami cechującymi się najwyższym udziałem świadczeniobiorców w ogólnej liczbie mieszkańców są: Międzyzdrze-Wyspa Pucka, Gołęcino-Goćław i Stołczyn, gdzie z zasiłków korzysta odpowiednio: 24,07%, 19,50%, i 19,44% mieszkańców. Ponadto wartości przekraczające wartość referencyjną odnotowano w jednostkach: Skolwin, Śródmieście-Zachód, Centrum, Niebuszewo-Bolinko, Nowe Miasto, Turzyn, Żydowce-Klucz, Żelechowa, Wielgowo-Sławocieszce-Zdunowo i Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce.

Ryc. 41. W4 - Udział osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców

Źródło: opracowano na podstawie danych MOPR w Szczecinie i Urzędu Miasta Szczecin

Bezrobocie

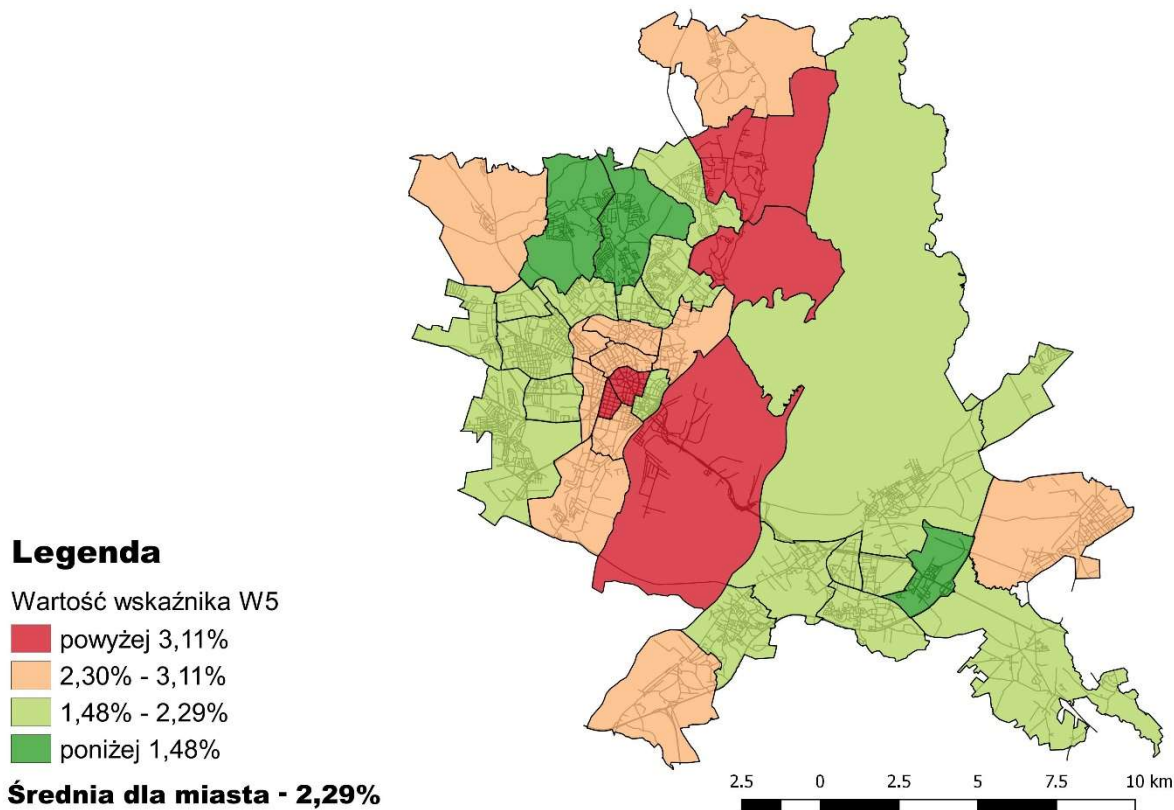
Obecnie bezrobocie strukturalne, czyli różnica pomiędzy podażą a popytem na pracę, staje się kwestią o znacznie mniejszym znaczeniu niż przed kilku czy kilkunastu laty. W Szczecinie, według danych GUS, udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym zmniejszył się z 10,7% w 2003 roku do 4,6% w roku 2015. W związku z powyższym badanie problemu bezrobocia polegać będzie na przeanalizowaniu sytuacji osób należących do tak zwanych grup defaworyzowanych na rynku pracy. Analiza będzie opierać się o następujące mierniki: W5 Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, DW5 Dynamika wskaźnika W5 pomiędzy rokiem 2010 a 2015, W6 Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych, DW6 Dynamika wskaźnika W6 pomiędzy rokiem 2010 a 2015, W7 Udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych, W8 Udział osób w wieku poniżej 25 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych, W9 Udział osób w wieku powyżej 50 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych.

Szczególnie istotnym problemem społecznym jest występowanie długotrwałego bezrobocia. Za osobę długotrwale bezrobotną uznaje się osobę, która pozostaje bez zatrudnienia przez ponad 12 miesięcy. Długotrwale bezrobocie może współwystępować z innymi problemami społecznymi: ubóstwem, uzależnieniem od pomocy społecznej, przestępczością czy alkoholizmem. W Szczecinie średnio 2,29% mieszkańców w wieku produkcyjnym pozostaje bez zatrudnienia przez ponad 12 miesięcy. Osiedlami, dla których wskaźnik W7 przyjął najwyższe wartości są: Gołęcino-Goćław (4,67%), Stołczyn (4,35%), Międzyodrze-Wyspa Pucka (4,25%), Śródmieście-Zachód (3,58%) i Centrum (3,28%). Ponadto sytuację gorszą niż średnia w mieście odnotowano w jednostkach: Skolwin, Niebuszewo-Bolinko, Drzetowo-Grabowo, Zydowce-Klucz, Turzyn, Głębokie-Pilchowo, Nowe Miasto, Wielgowo-Sławociesze-Zdunowo, Łękno, Pomorzany i Śródmieście Północ.

W ostatnich latach, mimo spadku liczby osób bezrobotnych, problem długotrwałego bezrobocia jest coraz bardziej istotny, co potwierdzają wartości dynamicznego wskaźnika DW5 przewyższające 100%. Oznaczają one bowiem, że od 2010 roku zwiększył się udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym. Średnia wartość przedmiotowego wskaźnika dla miasta wyniosła 134,35%. Osiedlami, dla których przyjął on najwyższe wartości są: Wielgowo-Sławociesze-Zdunowo (208,51%), Głębokie-Pilchowo (186,97%), Gołęcino-Goćław (186,57%), Pomorzany (168,39%) i Krzekowo-Bezrzecze (164,20%). Wartości przewyższające wartość referencyjną zidentyfikowano również w jednostkach: Nowe Miasto, Skolwin, Śródmieście-Zachód, Turzyn, Gumieńce, Stołczyn, Arkońskie-Niemierzyn, Niebuszewo-Bolinko, Słoneczne i Świerczewo. Jedynymi osiedlami, na których udział osób długotrwale bezrobotnych w

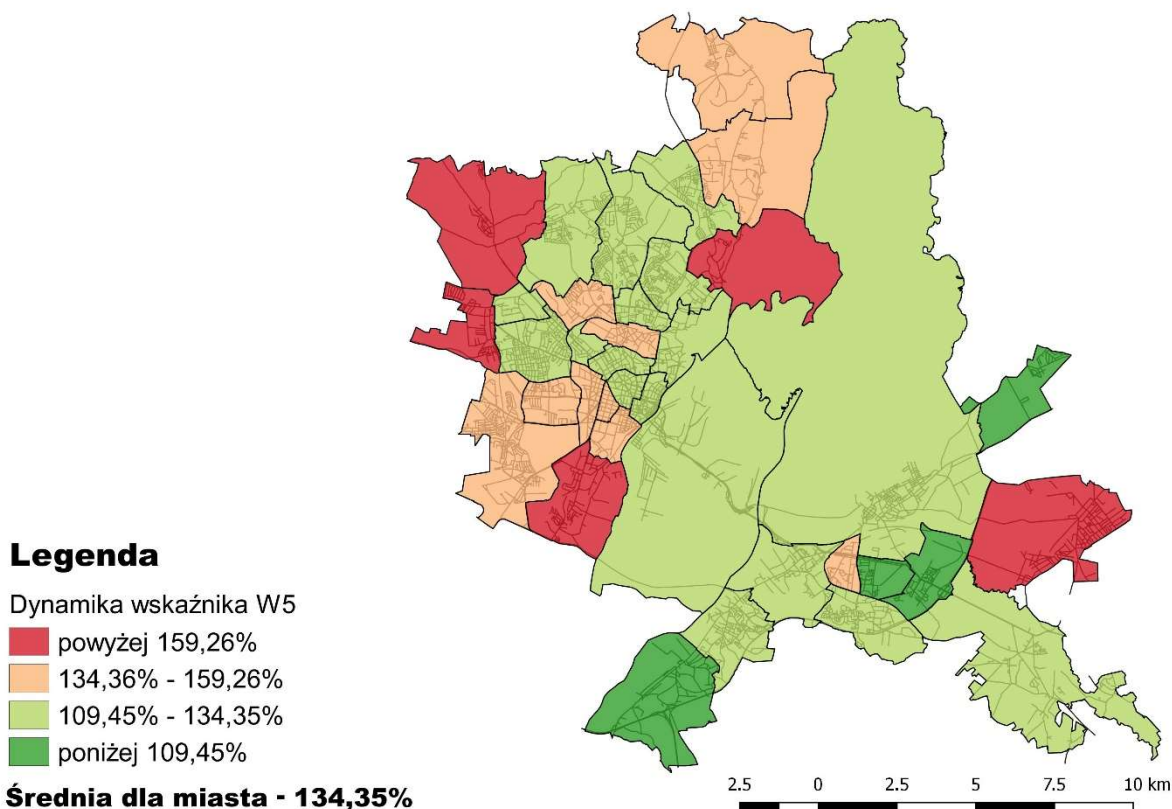
ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym zmniejszył się, są Kijewo i Załom-Kasztanowe.

Ryc. 42. W5 - Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowano na podstawie danych PUP w Szczecinie i Urzędu Miasta Szczecin

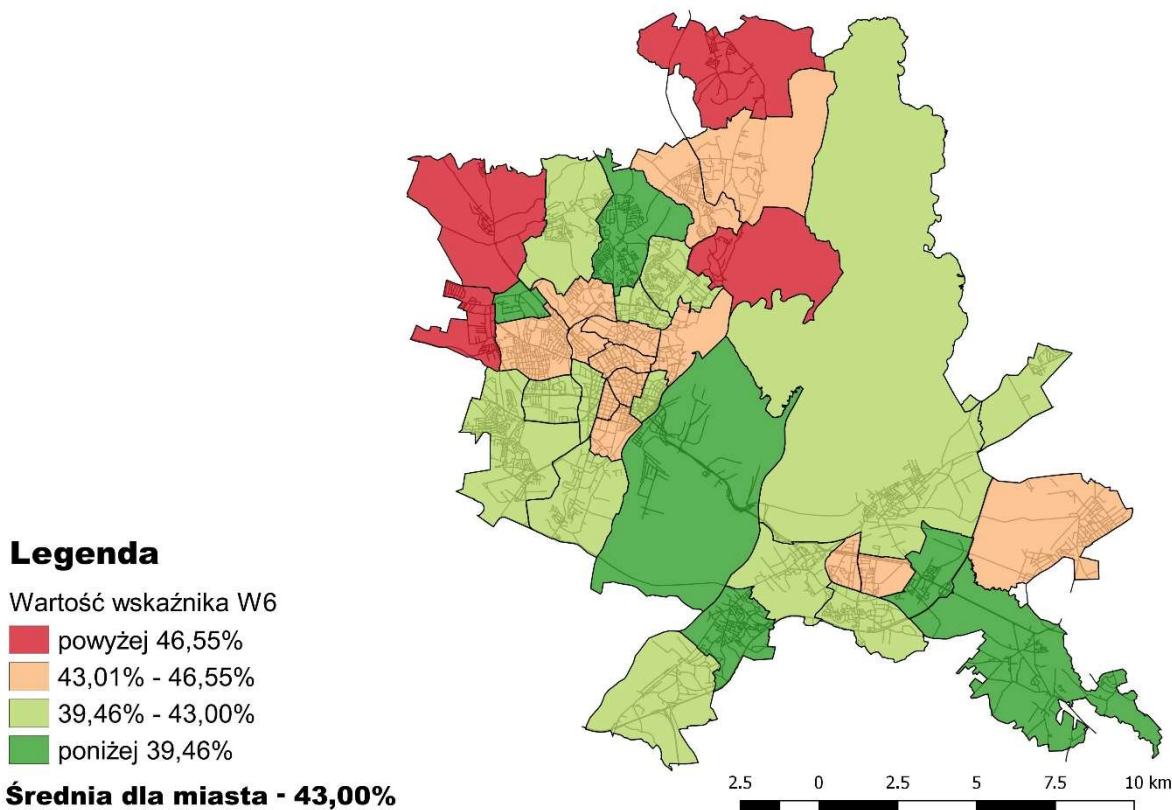
Ryc. 43. Dynamika wskaźnika W5 pomiędzy rokiem 2010 a 2015

Źródło: opracowano na podstawie danych PUP i Urzędu Miasta Szczecin

W Szczecinie średnio 43% mieszkańców zarejestrowanych jako osoby bezrobotne pozostaje nieprzerwanie bez zatrudnienia przez ponad 12 miesięcy. Najwyższy ich odsetek cechuje osiedla: Gołęcino-Goćław, Skolwin, Głębokie-Pilchowo i Krzekowo-Bezrzecze, gdzie wskaźnik W8 przyjął odpowiednio wartości: 52,43%, 51,72%, 47,22% i 47,19%. Sytuację gorszą niż miejska średnia odnotowano także w jednostkach: Pogodno, Centrum, Śródmieście-Zachód, Stołczyn, Bukowo, Majowe, Śródmieście-Północ, Niebuszewo-Bolinko, Łękno, Nowe Miasto, Słoneczne, Arkońskie-Niemierzyn, Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo i Drzetowo-Grabowo.

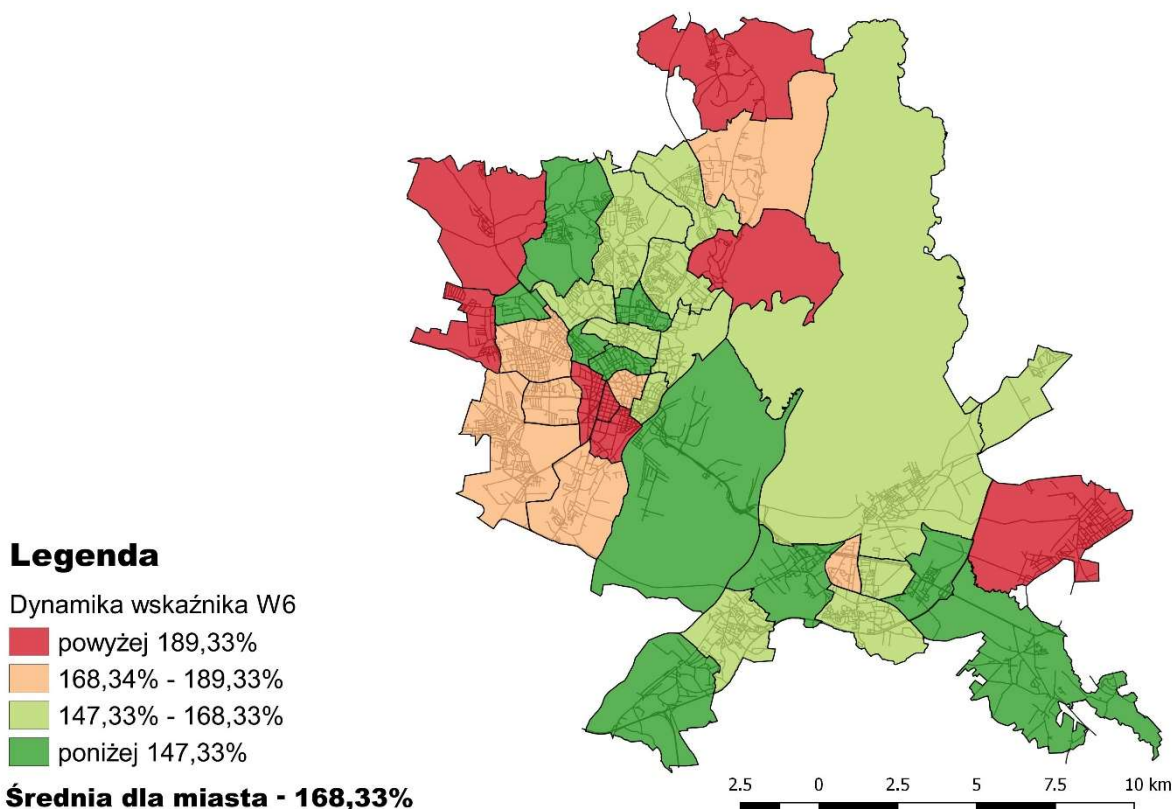
Ryc. 44. W6 - Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych

Źródło: opracowano na podstawie danych PUP w Szczecinie

W latach 2010 – 2015 w Szczecinie przy równoczesnym znaczącym spadku liczby bezrobotnych wzrosła liczba osób pozostających bez zatrudnienia przez ponad 12 miesięcy, czego efektem są wysokie wartości wskaźnika dynamicznego DW6. Może być to potwierdzeniem tezy, że osoby długotrwale bezrobotne potrzebują szczególnego wsparcia powrotu na rynek pracy. Średnia wartość przedmiotowego wskaźnika dla miasta wyniosła 168,33%, co oznacza, że udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o ponad 68% w stosunku do roku bazowego. Jednostkami, w których zdiagnozowano najgorszą sytuację są: Golecino-Goćław (205,05%), Turzyn (202,30%), Krzekowo-Bezrzecze (200,56%), Wielowo-Sławociesz-Zdunowo (199,44%), Nowe Miasto (198,05%), Śródmieście-Zachód (196,28%), Skolwin (194,28%) oraz Głębokie-Pilchowo (193,61%). Wartości przewyższające średnią odnotowano także na osiedlach: Słoneczne, Gumieńce, Centrum, Pomorzany, Świerczewo, Stołczyn i Pogodno.

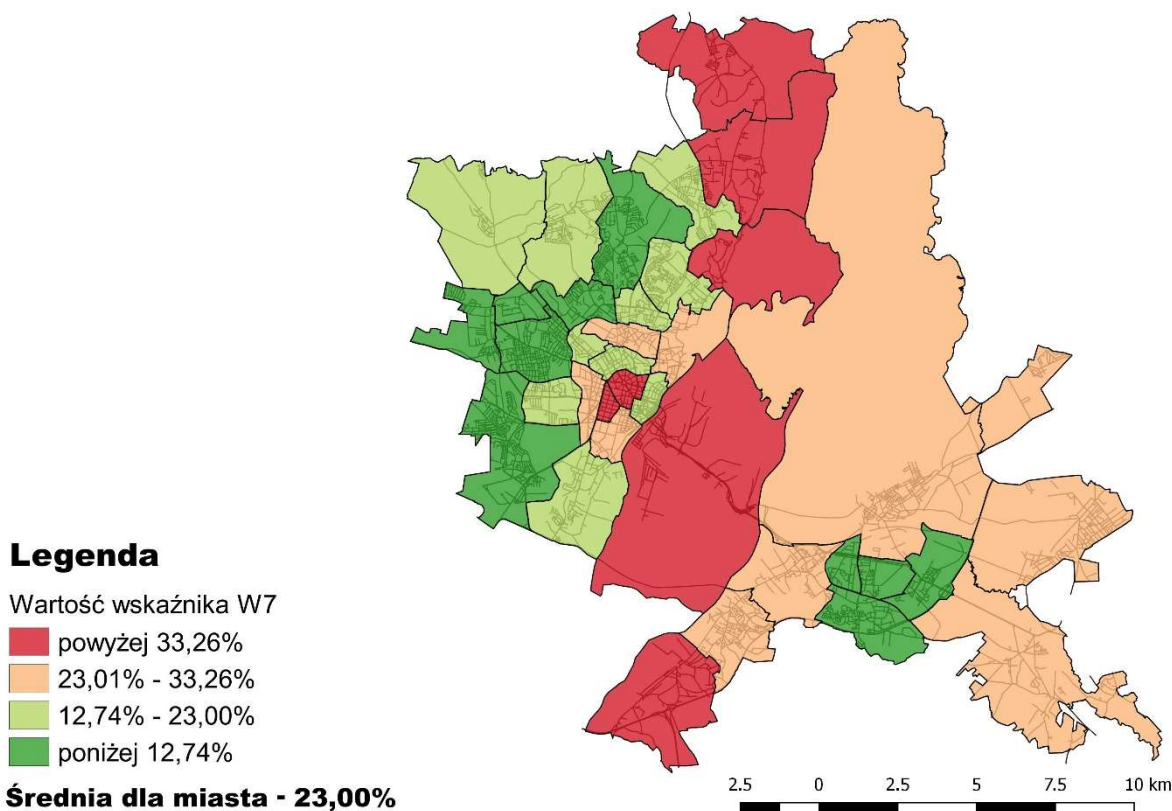
Ryc. 45. Dynamika wskaźnika W6 pomiędzy rokiem 2010 a 2015

Źródło: opracowano na podstawie danych PUP w Szczecinie

Istotnym czynnikiem mającym wpływ na wysoki poziom bezrobocia są kwalifikacje osób pozostających bez pracy. Mieszkańcy posiadający niskie kwalifikacje są mniej elastyczni na rynku pracy, często nie mają umiejętności pozwalających im podjąć stabilne i dobrze płatne zatrudnienie. Aż 23% szczecińskich bezrobotnych ukończyło najwyżej szkołę gimnazjalną. Największym udziałem bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym cechują się następujące osiedla: Gołęcino-Goćław (41,62%), Żydowce-Klucz (41,18%), Stołczyn (40,38%), Międzyodrze-Wyspa Pucka (40,26%), Śródmieście-Zachód (38,24%), Skolwin (36,21%) i Centrum (34,25%). Wartości przekraczające wartość referencyjną zidentyfikowano również na osiedlach: Turzyn, Nowe Miasto, Drzerowo-Grabowo, Załom-Kasztanowe, Niebuszewo-Bolinko, Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce, Dąbie, Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo, Zdroje i Podjuchy.

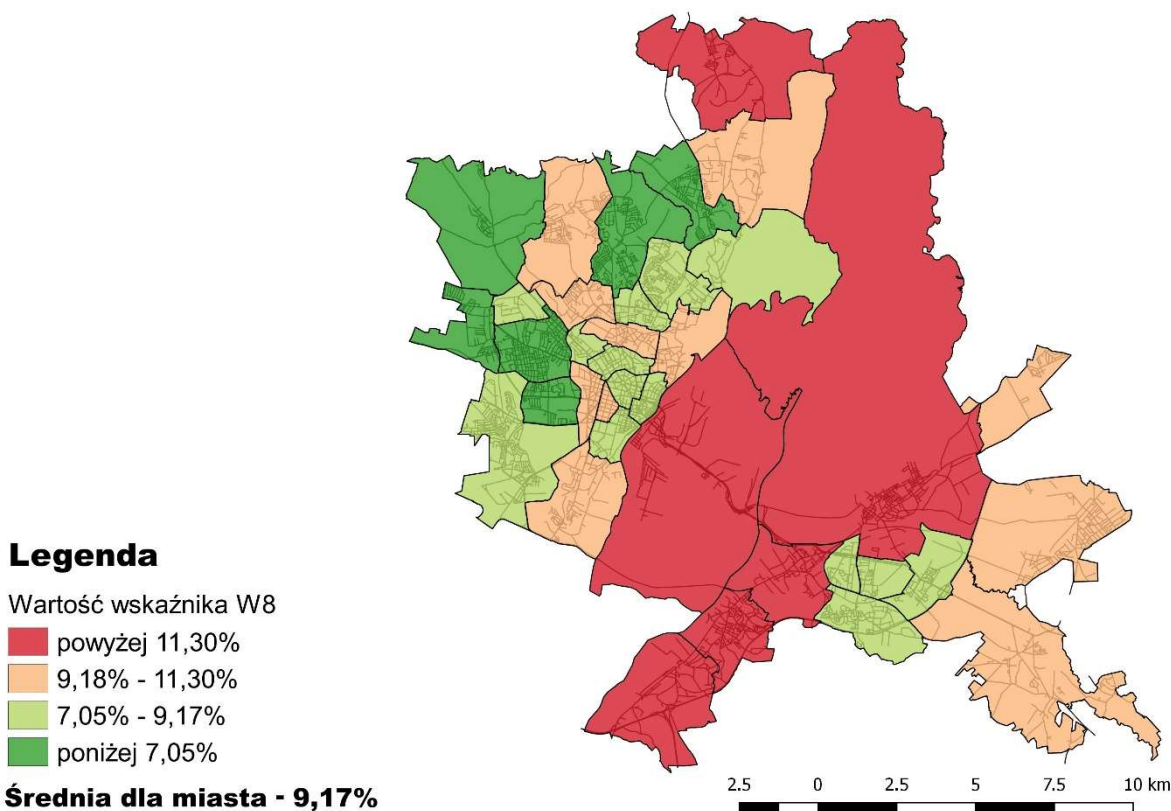
Ryc. 46. W7 - Udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych

Źródło: opracowano na podstawie danych PUP w Szczecinie

Kolejną grupą defaworyzowaną na rynku pracy są osoby bezrobotne w wieku poniżej 25 lat. Osoby te często mają problem z podjęciem pracy ze względu na brak doświadczenia zawodowego, niskie kwalifikacje, umiejętności niedostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy czy oczekiwania i wymagania pracodawców. Młodzi ludzie są równocześnie najbardziej mobilną grupą bezrobotnych, dlatego istotne jest, by stworzyć warunki, które umożliwią im podjęcie pracy w najbliższej okolicy, w przeciwnym razie możliwe jest, że się przeprowadzą do innych miast. Migracje młodych ludzi, którzy dopiero będą zakładać własne rodziny, niosą negatywne konsekwencje, takie jak depopulacja czy „starzenie się” społeczeństwa. Średnio 9,17% bezrobotnych mieszkańców Szczecina to osoby, które nie skończyły jeszcze 25 lat. Jednostkami, które cechują się najwyższymi wartościami wskaźnika W8 są: Skolwin (14,66%), Żydowce-Klucz (13,73%), Zdroje (12,55%), Dąbie (12,12%), Podjuchy (12,09%) i Międzyzdrze-Wyspa Pucka (11,69%). Ponadto wartości wyższe niż średnia dla miasta odnotowano na osiedlach: Stołczyn, Pomorzany, Załom-Kasztanowe, Wielgowo-Sławocieszce-Zdunowo, Drzetowo-Grabowo, Arkońskie-Niemierzyn, Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce, Śródmieście-Zachód, Turzyn, Osów oraz Niebuszewo-Bolinko.

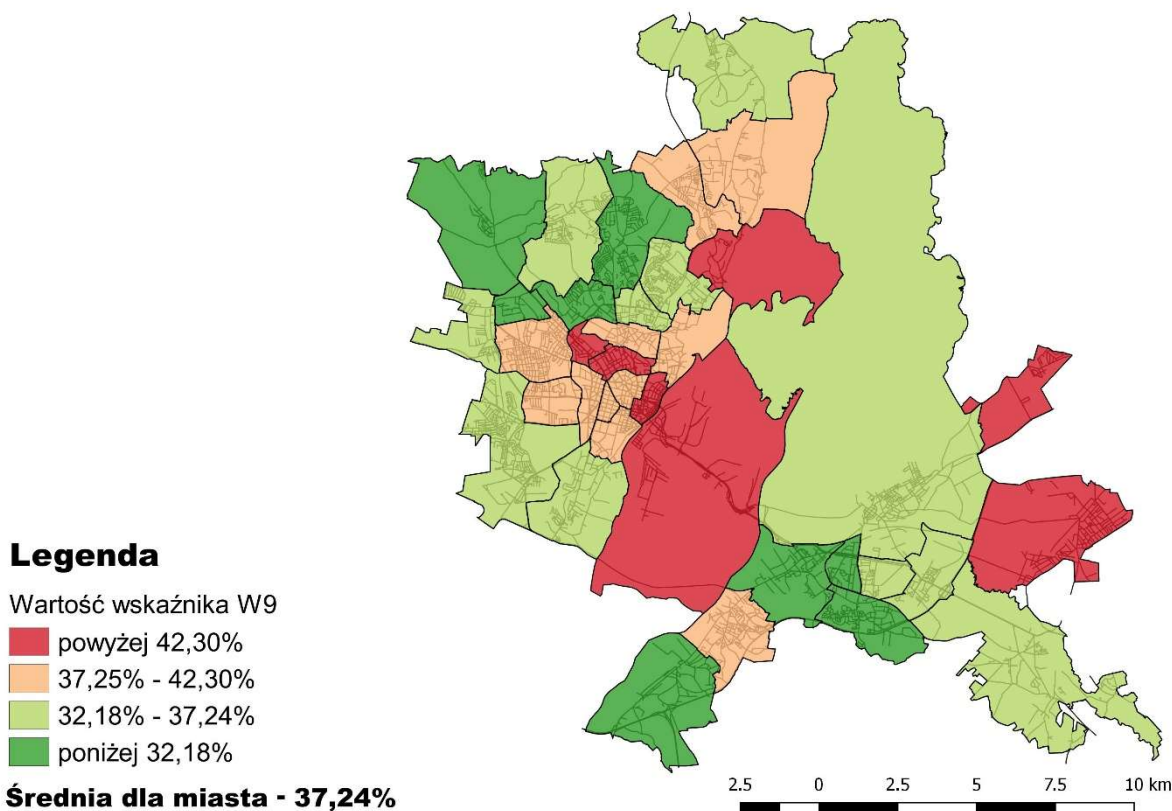
Ryc. 47. W8 - Udział osób w wieku poniżej 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych

Źródło: opracowano na podstawie danych PUP w Szczecinie

Do grup defaworyzowanych na rynku pracy zalicza się również osoby powyżej 50 roku życia. Osoby w tym wieku, jeśli stracą pracę, często mają trudności ze znalezieniem nowej, mimo posiadania dużego doświadczenia zawodowego. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest między innymi dynamiczny rozwój wykorzystania nowoczesnych technologii, których starsi pracownicy często nie znają, a także powszechne stereotypy dotyczące starszych pracowników, które zniechęcają pracodawców do ich zatrudnienia. W Szczecinie 37,24% osób bezrobotnych skończyło 50 lat. Jednostkami, które zamieszkuje największy udział starszych bezrobotnych są: Stare Miasto (45,45%), Gołęcino-Goćław (44,86%), Łękno (44,76%), Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo (44,06%), Międzyodrze-Wyspa Pucka (42,86%), Załom-Kasztanowe (42,48%) i Śródmieście Północ (42,33%). Sytuację gorszą niż miejska średnia zdiagnozowano również w przypadku osiedli: Pogodno, Centrum, Bukowo, Stołczyn, Śródmieście-Zachód, Drzetowo-Grabowo, Podjuchy, Niebuszewo-Bolinko, Świerczewo, Nowe Miasto i Turzyn.

Ryc. 48. W9 - Udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych

Źródło: opracowano na podstawie danych PUP w Szczecinie

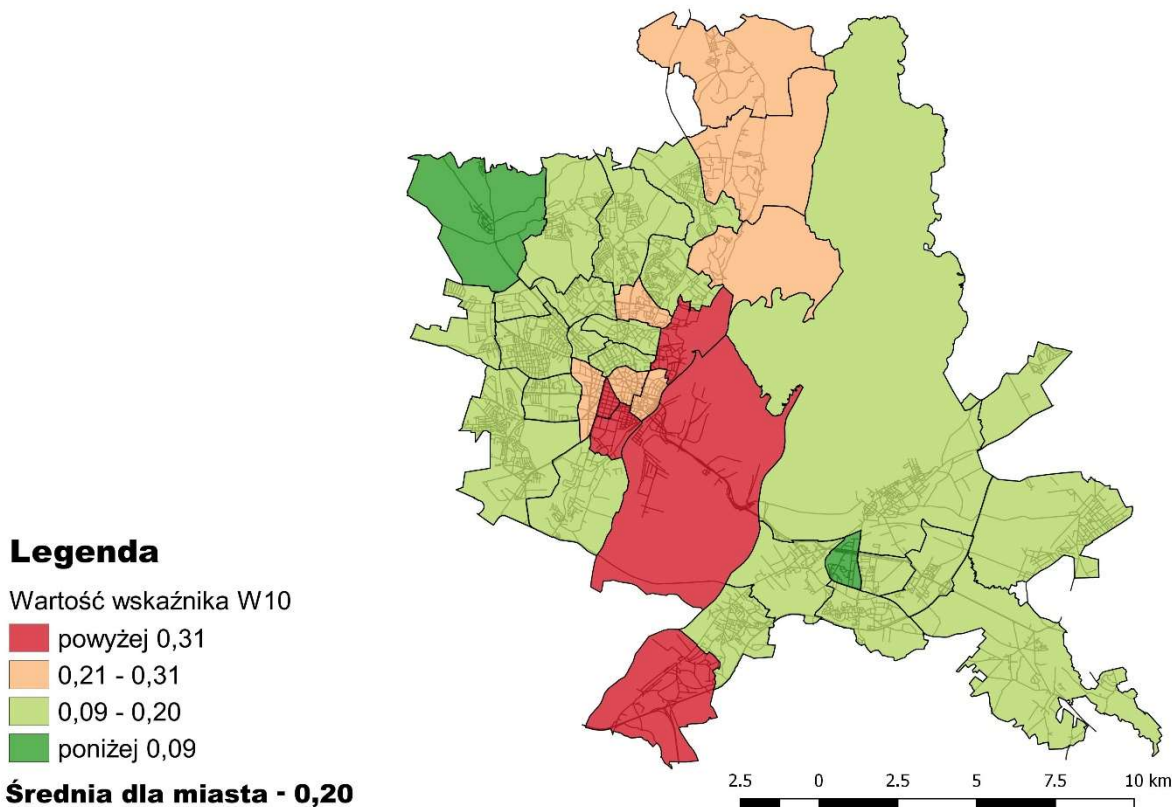
Przestępczość

Zjawisko przestępczości charakteryzowane było na podstawie 6 wskaźników: W10 Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców, W11 Liczba stwierdzonych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, DW11 Dynamika wskaźnika W11, W12 Liczba stwierdzonych przestępstw – bójki i pobicia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, W13 Liczba stwierdzonych przestępstw – uszkodzenia mienia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz W14 Liczba stwierdzonych przestępstw – włamania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Wskaźnik W10 przedstawia liczbę wszczętych procedur Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki. Procedura Niebieskiej Karty może zostać rozpoczęta przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów (np. jednostek pomocy społecznej, policji, oświaty czy ochrony zdrowia) w przypadku posiadania uzasadnionych przypuszczeń, że w rodzinie dochodzi do przemocy domowej. Procedura Niebieskiej Karty jest prowadzona niezależnie od innych postępowań, między innymi: karnego, rodzinnego czy cywilnego. Na terenie Szczecina w 2015 roku prowadzonych było 727 procedur Niebieskiej Karty, zatem wartość wskaźnika W12 dla miasta wyniosła 0,20. Najwyższe wartości zidentyfikowano w przypadku osiedli: Międzyodrze-Wyspa Pucka (0,58), Śródmieście-

Zachód (0,45), Żydowce-Klucz (0,43), Nowe Miasto (0,41) oraz Drzetowo-Grabowo (0,36). Sytuacją gorszą niż miejska średnia cechują się także osiedla: Gołęcino-Goćław, Centrum, Stołczyn, Stare Miasto, Niebuszewo, Skolwin i Turzyn.

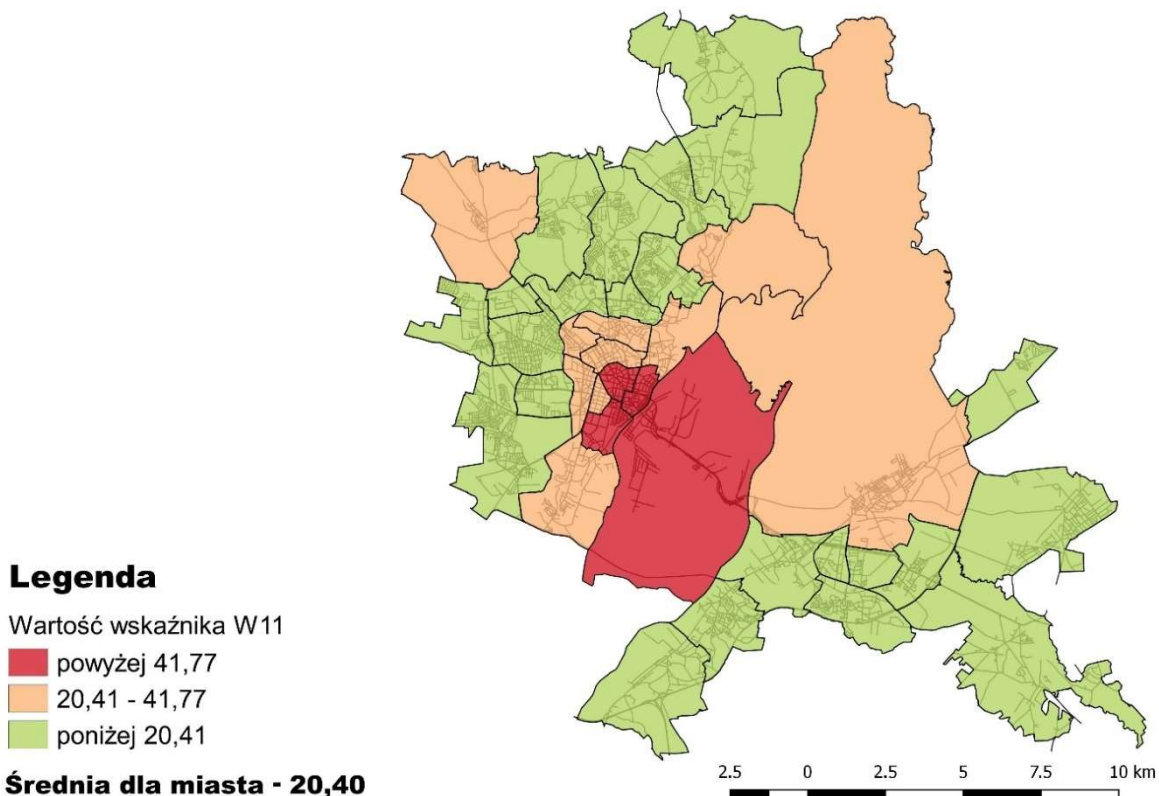
Ryc. 49. W10 - Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowano na podstawie danych MOPR w Szczecinie

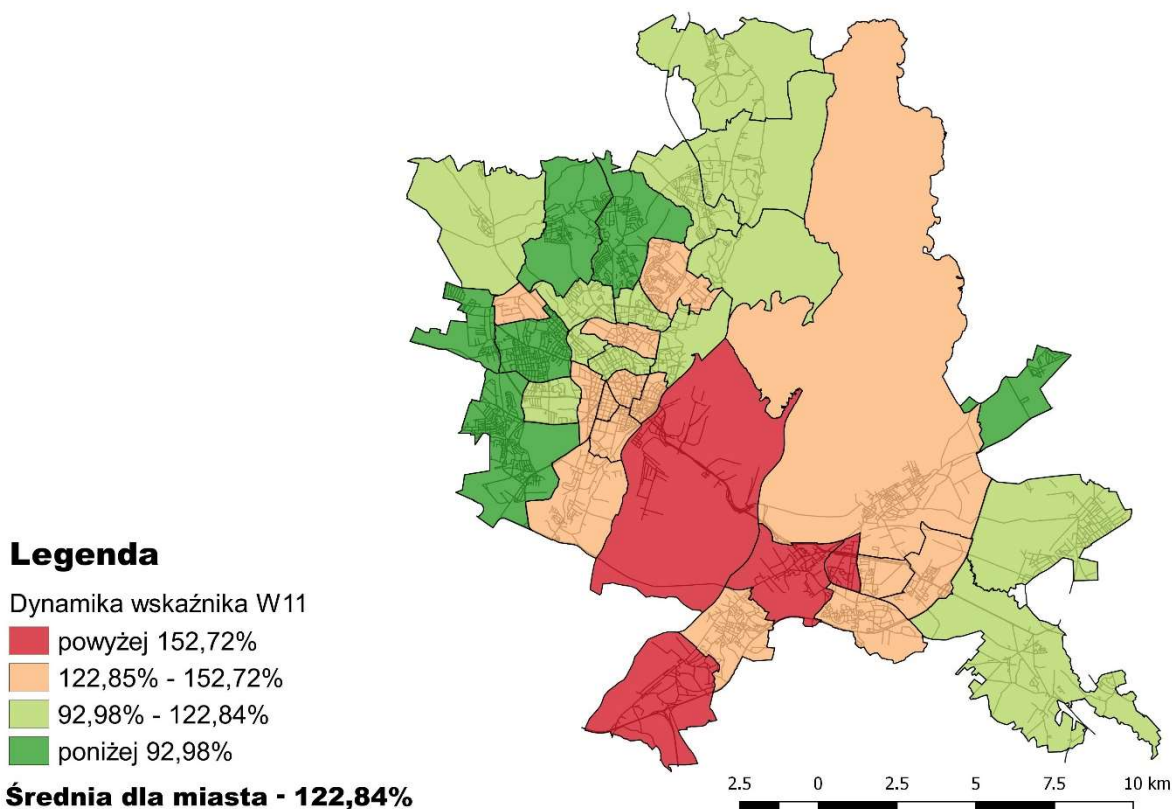
Przestępczość jest zjawiskiem, którego miejsce występowania nie zawsze jest tożsame z miejscem zamieszkania sprawcy. Duża liczba popełnianych przestępstw negatywnie wpływa na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz osób odwiedzających dane obszary, a także atrakcyjność inwestycyjną okolicznych nieruchomości. Wskaźnik W11 przedstawia liczbę stwierdzonych na danym obszarze przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Rozkład przestrzenny popełnianych przestępstw zdecydowanie nie jest równomierny. Osiedlami cechującymi się najwyższymi wartościami przedmiotowego wskaźnika są: Międzyodrze-Wyspa Pucka (128,48), Stare Miasto (68,90), Nowe Miasto (50,11) oraz Centrum (43,80). Jednostkami, dla których wskaźnik przyjął wartości wyższe niż miejska średnia (20,40) są także: Głębokie-Pilchowo, Śródmieście-Zachód, Łękno, Turzyn, Śródmieście-Północ, Gołęcino-Goćław, Pomorzany, Niebuszewo-Bolinko, Dąbie i Drzetowo-Grabowo.

Ryc. 50. W11 - Liczba stwierdzonych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowano na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Szczecinie i Urzędu Miasta Szczecin

Ryc. 51. Dynamika wskaźnika W11 pomiędzy rokiem 2010 a 2015

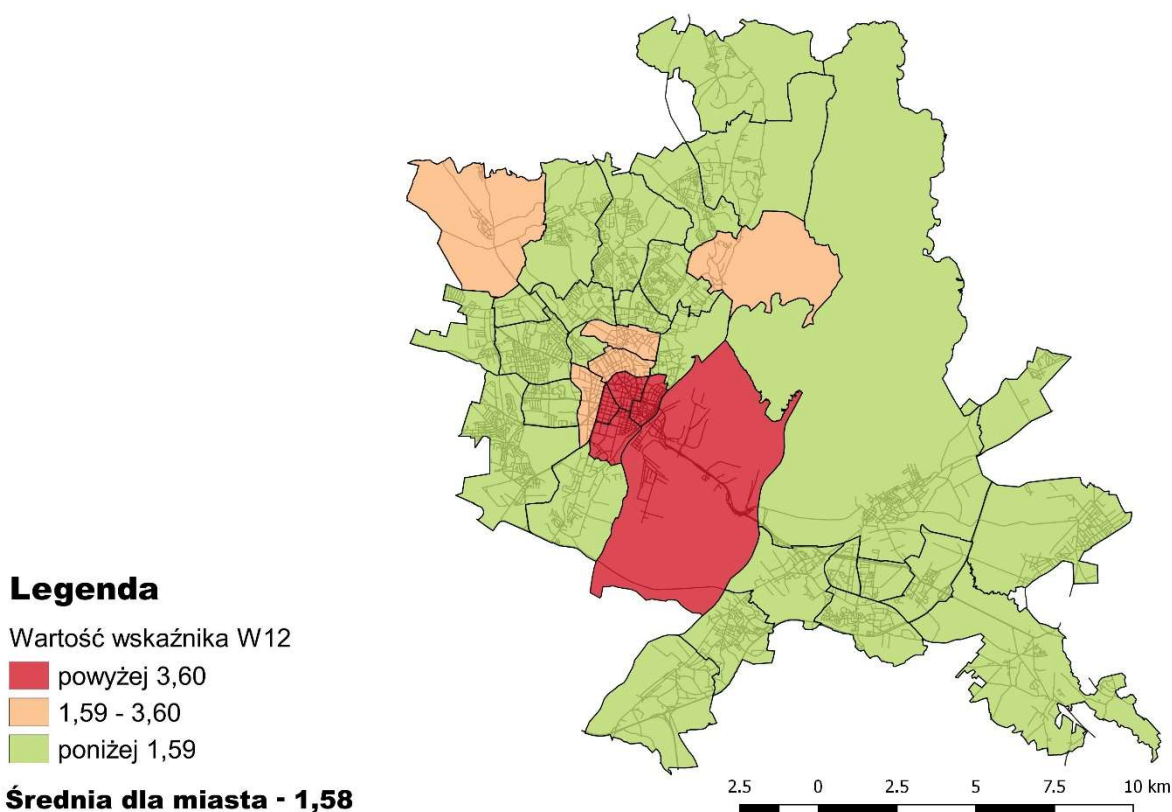

Źródło: opracowano na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Szczecinie i Urzędu Miasta Szczecin

W ostatnich latach w Szczecinie zwiększyła się liczba popełnionych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców średnio o niecałe 23%, w związku z czym dynamiczny wskaźnik DW11 dla miasta przyjął wartość 122,84%. Osiedlami, na których odnotowano najwyższe wartości przedmiotowego wskaźnika są: Żydowce-Klucz (185,88%), Międzyodrze-Wyspa Pucka (181,20%), Zdroje (179,84%) oraz Słoneczne (179,73%). Ponadto sytuację gorszą niż średnia dla miasta zidentyfikowano w jednostkach: Centrum, Turzyn, Pomorzany, Nowe Miasto, Dąbie, Żelechowa, Podjuchy, Zawadzkiego-Klonowica, Niebuszewo-Bolinko, Kijewo, Majowe, Stare Miasto, Śródmieście-Zachód oraz Bukowe-Kłęskowo.

Rodzajem przestępstw mających bezpośredni wpływ na poczucie bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznych są bójki i pobicia. Na terenie Szczecina w 2015 roku odnotowano 583 tego typu przestępstwa, a więc średnio na 1000 mieszkańców przypadało ich 1,58. Jednostkami cechującymi się najwyższymi wartościami wskaźnika W12 są: Międzyodrze-Wyspa Pucka (8,63), Stare Miasto (7,78), Nowe Miasto (5,90), Centrum (5,48) oraz Śródmieście-Zachód (3,96). Wartości wyższe niż wartość referencyjna odnotowano także na osiedlach: Głębokie-Pilchowo, Turzyn, Niebuszewo-Bolinko, Gołęcino-Goćław i Śródmieście-Północ.

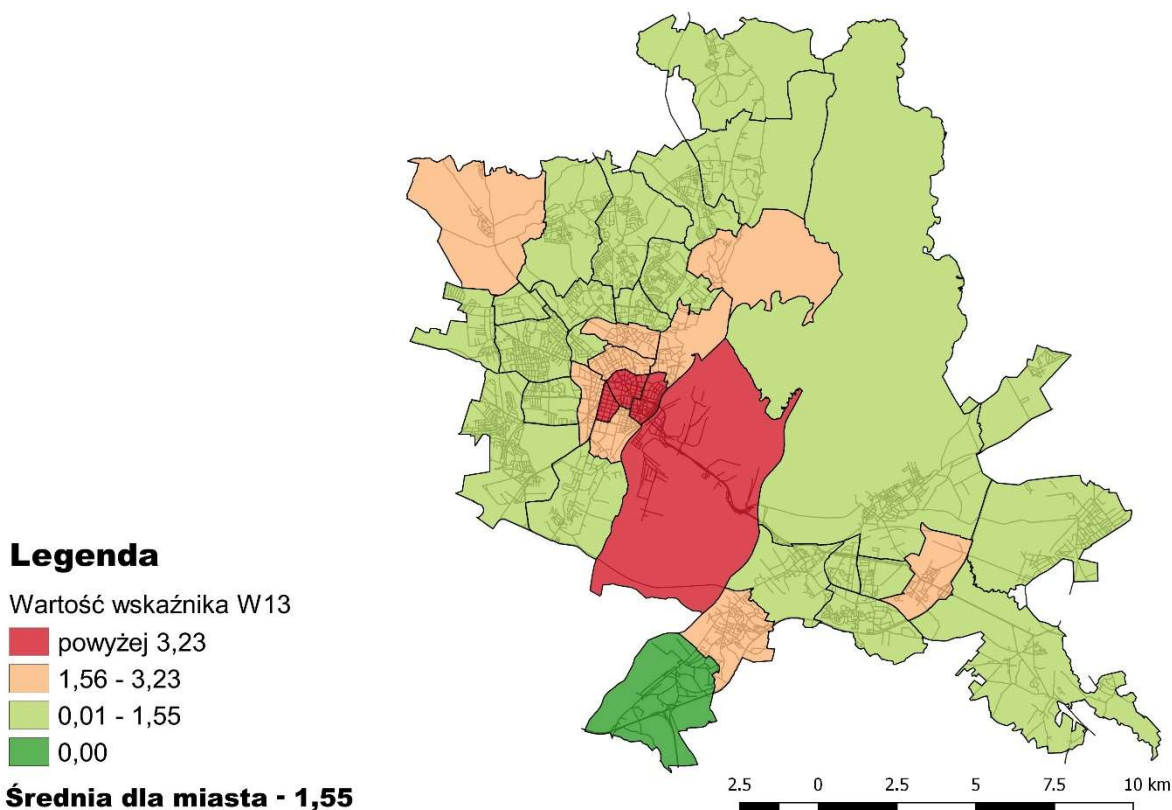
Ryc. 52. W12 - Liczba stwierdzonych przestępstw - bójki, pobicia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowano na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Szczecinie i Urzędu Miasta Szczecin

Przestępstwami, których efektem może być obniżenie poziomu estetyki przestrzeni publicznej są uszkodzenia mienia. W 2015 roku stwierdzono łącznie 574 przypadki tego typu przestępstw. Wskaźnik W13 najwyższe wartości przyjął w jednostkach: Stare Miasto (8,00), Międzyodrze-Wyspa Pucka (7,67), Centrum (3,54) i Śródmieście-Zachód (3,47). Ponadto wartości wyższe niż miejska średnia (1,55) cechują osiedla: Nowe Miasto, Gołęcino-Goćław, Niebuszewo-Bolinko, Podjuchy, Turzyn, Kijewo, Drzetowo-Grabowo, Śródmieście-Północ oraz Głębokie Pilchowo.

Ryc. 53. W13 - Liczba stwierdzonych przestępstw - uszkodzenia mienia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

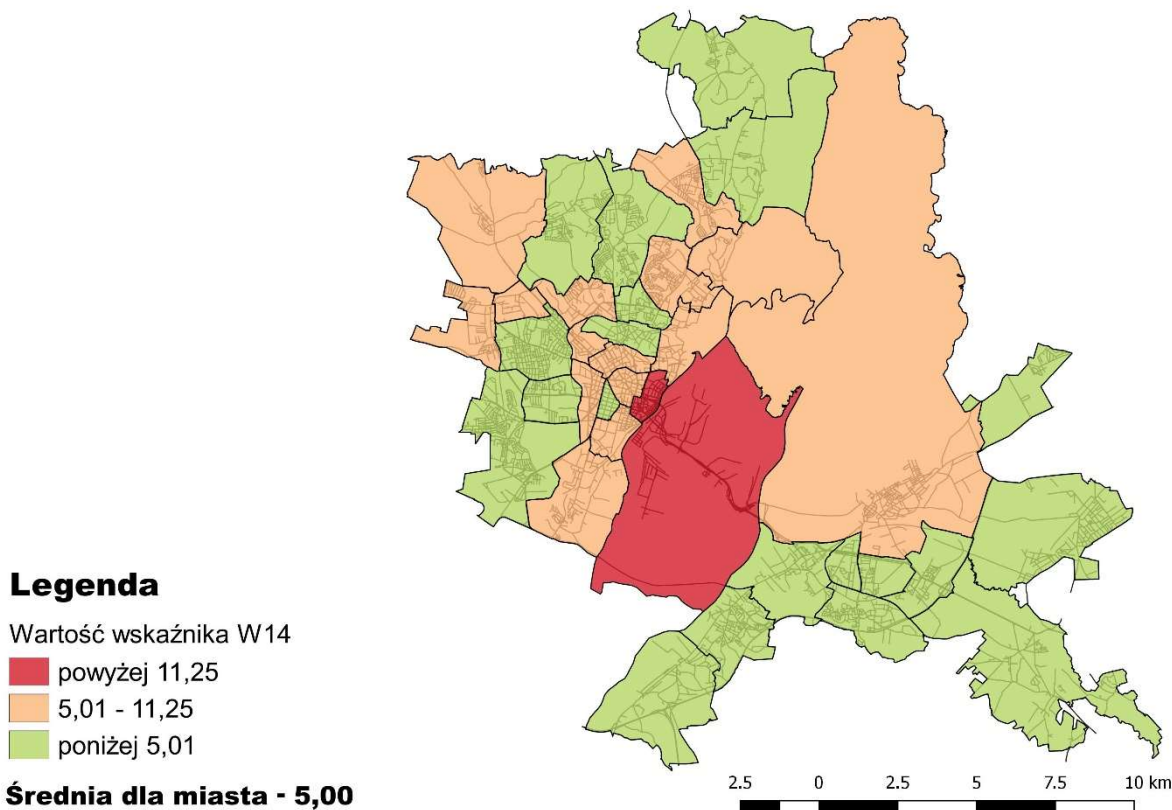

Źródło: opracowano na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Szczecinie i Urzędu Miasta Szczecin

Ostatnim analizowanym rodzajem przestępstw są włamania. W ramach tej kategorii uwzględnione zostały włamania do: mieszkań, obiektów handlowych, samochodów i innych obiektów. Na terenie miasta w 2015 roku miało miejsce łącznie 1 849 włamań, z czego najwięcej (865) dotyczyło innych obiektów. Średnia wartość wskaźnika W14 dla miasta wyniosła 5,00. Najgorszą sytuację zidentyfikowano na terenie osiedli Międzyodrze-Wyspa Pucka i Stare Miasto, gdzie przedmiotowy wskaźnik przyjął odpowiednio wartości 41,23 i 12,00. Wartości przewyższające wartość referencyjną dla miasta odnotowano także w jednostkach: Głębokie-Pilchowo, Łękno, Gołęcino-Goćław, Nowe Miasto, Śródmieście-

Północ, Bukowo, Zawadzkiego-Klonowica, Centrum, Żelechowa, Drzetowo-Grabowo, Turzyn, Krzekowo-Bezrzecze, Dąbie, Arkońskie-Niemierzyn i Pomorzany.

Ryc. 54. W14 - Liczba stwierdzonych przestępstw - włamania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowano na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Szczecinie i Urzędu Miasta Szczecin

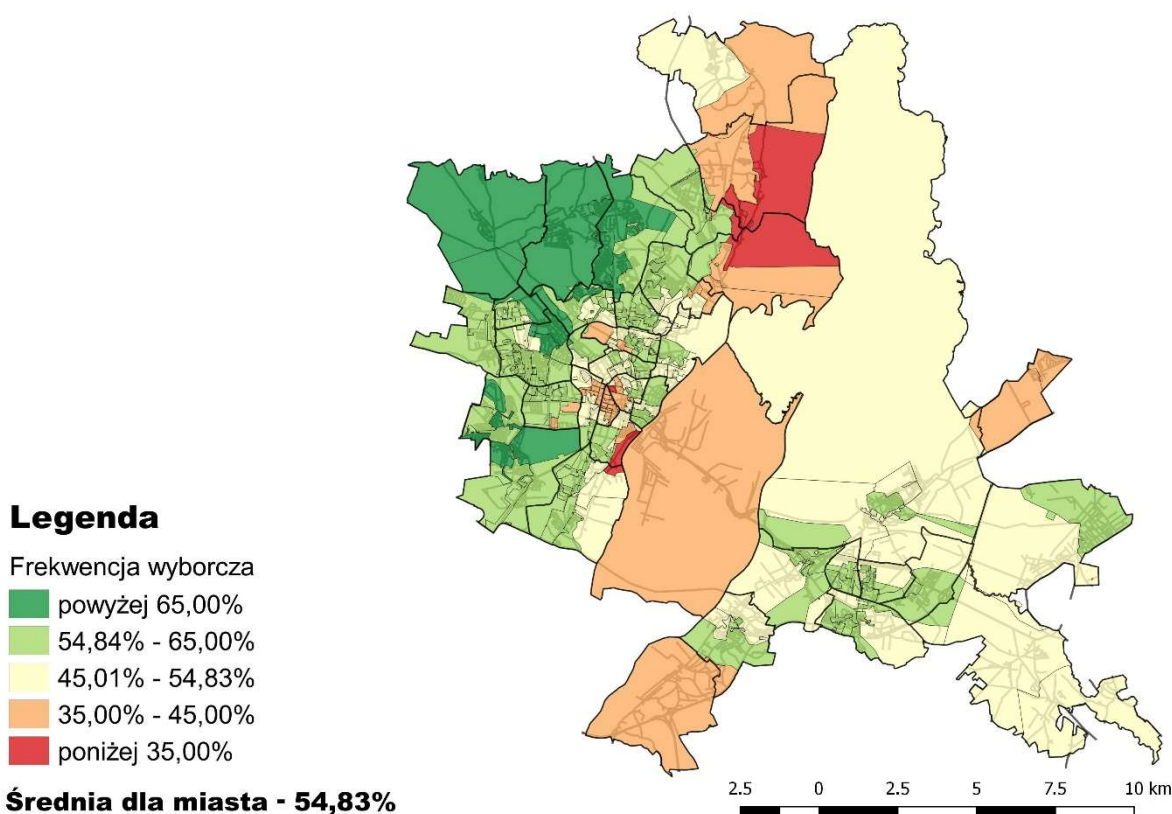
Poziom uczestnictwa w życiu publicznym

Poziom uczestnictwa w życiu publicznym mieszkańców poszczególnych jednostek został przeanalizowany na podstawie frekwencji w wyborach parlamentarnych w 2015 roku oraz liczbie projektów zgłoszonych do Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego. Wysoka frekwencja wyborcza cechuje jednostki, których mieszkańcy są zainteresowani życiem publicznym. Duża liczba inicjatyw zgłaszanych do Budżetu Obywatelskiego świadczy o zaangażowaniu mieszkańców w kształtowanie otaczającej ich rzeczywistości.

Ze względu na trudności związane z pozyskaniem danych dotyczących frekwencji wyborczej pozwalających na analizę zjawiska w oparciu o podział na osiedla, zdecydowano się na zaprezentowanie danych dotyczących obwodów wyborczych. W 2015 roku mieszkańcy Szczecina brali udział w wyborach w 201 lokalach wyborczych. Średnia frekwencja w mieście wyniosła 54,83%, czyli była wyższa niż w całym kraju (50,91%) i województwie (45,87%). Można jednak zauważyć znaczne różnice pomiędzy frekwencją w poszczególnych obwodach wyborczych. Najmniej uprawnionych do głosowania osób wzięło

w nim udział w obwodach znajdujących się na terenie osiedli: Stołczyn, Nowe Miasto, Centrum i Gołęcino-Goclaw, frekwencja nie przekroczyła tam 35%. Obwody, które cechują się niższą frekwencją niż średnia dla województwa znajdują się na terenie osiedli: Skolwin, Stołczyn, Gołęcino-Goclaw, Śródmieście-Zachód, Centrum, Turzyn, Niebuszewo-Bolinko, Międzyodrze-Wyspa Pucka, Żydowce-Klucz, Załom-Kasztanowe, Świerczewo i Żelechowa. Najwyższą frekwencję wyborczą odnotowano w zachodniej i północnej części miasta, na osiedlach: Głębokie-Pilchowo, Osów, Warszewo, Krzekowo-Bezrzecze, Zawadzkiego-Klonowica, Arkońskie-Niemierzyn, Pogodno i Gumieńce.

Ryc. 55. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 roku w podziale na obwody wyborcze

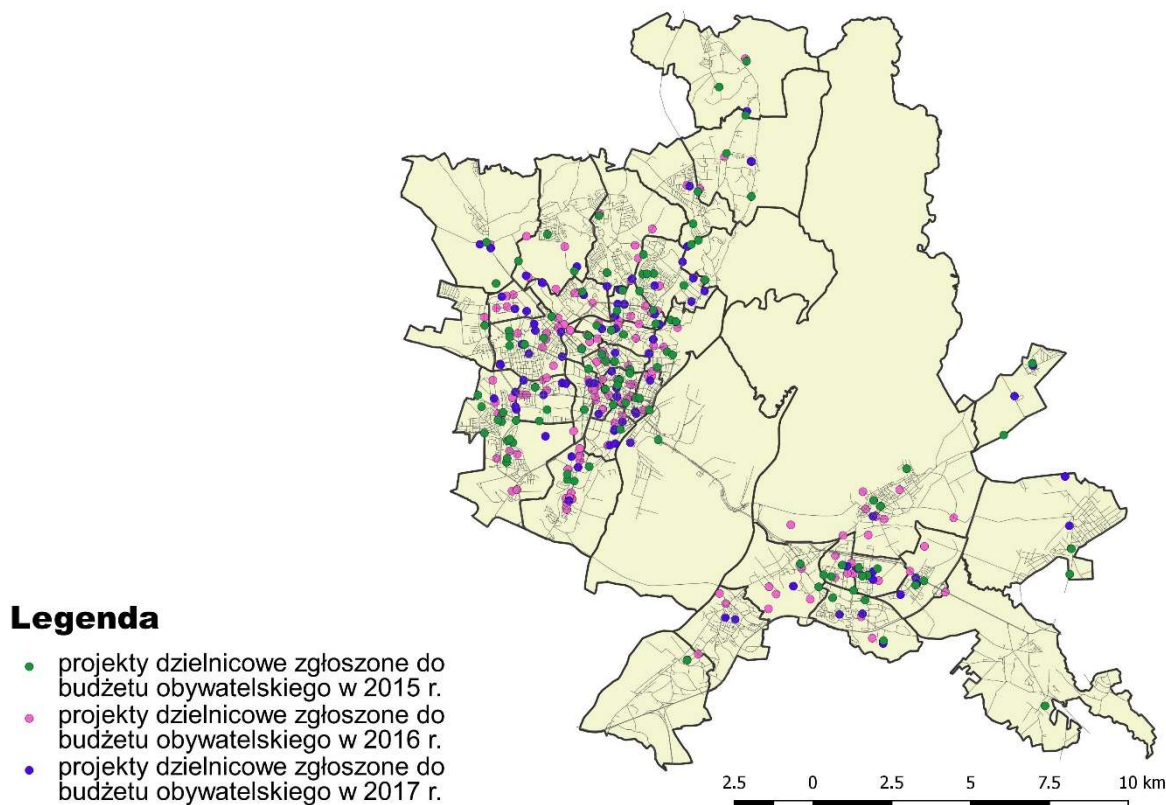

Źródło: opracowano na podstawie danych PKW

Mieszkańcy Szczecina od 2014 roku mają możliwość współdecydowania o planowanych do realizacji inwestycjach dzięki Szczecińskiemu Budżetowi Obywatelskiemu. Od 2015 roku projekty zgłaszane do budżetu podzielone są na trzy grupy: projektów ogólnomiejskich, dużych projektów dzielnicowych i małych projektów dzielnicowych. Projekty ogólnomiejskie dotyczą realizacji zadań służących zaspokojeniu potrzeb mieszkańców więcej niż jednej dzielnicy miasta, natomiast projekty dzielnicowe adresowane są przede wszystkim do mieszkańców jednej dzielnicy. Można zatem przypuszczać, że projekty dzielnicowe

zgłaszane są przez osoby mieszkające w ich najbliższej okolicy. Duża liczba proponowanych inwestycji świadczy o aktywności mieszkańców i ich poczuciu tożsamości lokalnej.

Ryc. 56. Lokalizacja projektów zgłoszonych do Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego w edycjach 2015-2017

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

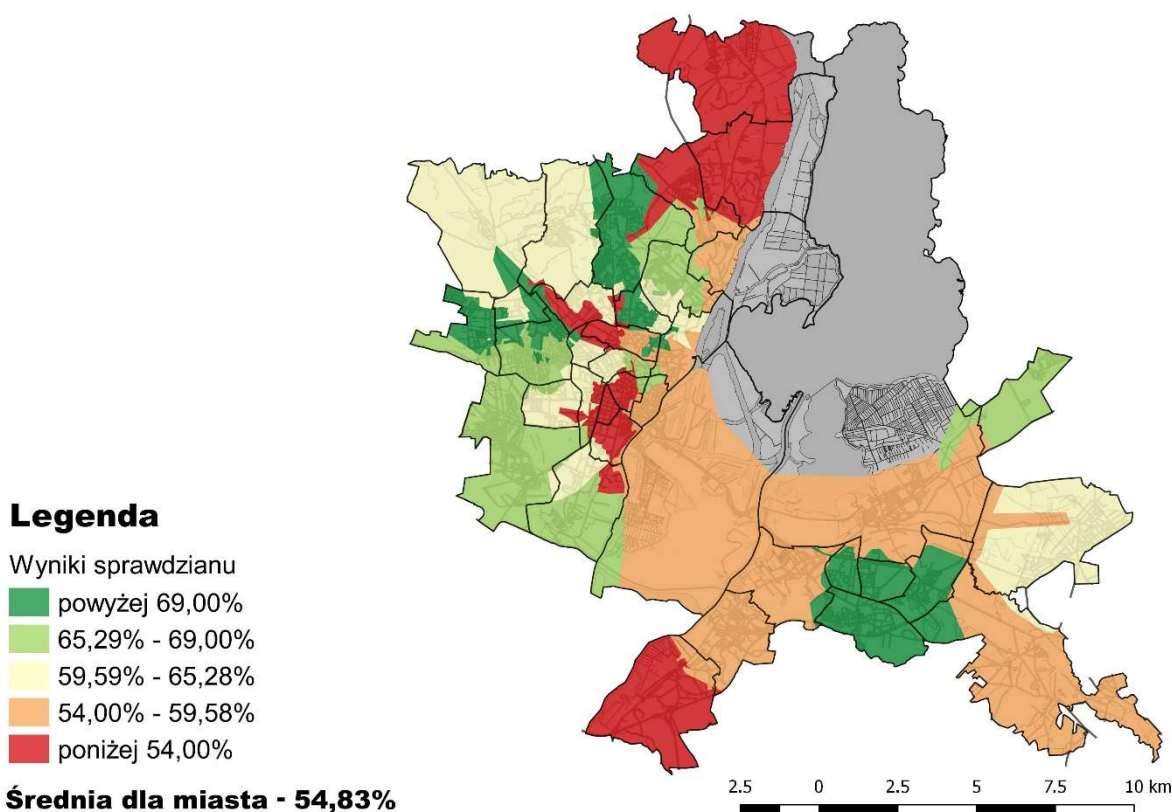
Analizując przestrzenne rozmieszczenie przedsięwzięć zgłaszanych do kolejnych edycji Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego można zauważyć znaczne dysproporcje pomiędzy poszczególnymi osiedlami. Najwięcej proponowanych inwestycji zlokalizowanych jest na terenie osiedli znajdujących się w śródmieściu. Dużą liczbą zgłoszonych projektów charakteryzują się również osiedla: Gumieńce, Pomorzany, Świerczewo, Pogodno, Zawadzkiego-Klonowica, Słoneczne, Majowe, Kijewo, Zdroje, Bokowe-Kłęskowo i Dąbie. Najmniej projektów zgłoszonych było na osiedlach: Żydowce-Klucz, Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce, Międzyodrze-Wyspa Pucka, Krzekowo-Bezzecze Gołęcino-Goław i Skolwin.

Poziom edukacji

Występowanie licznych negatywnych zjawisk w sferze społecznej często oddziałuje na najmłodszych mieszkańcach obszaru, przekładając się na ich wyniki w nauce. Rejonizacja szkół ma największe znaczenie w przypadku szkół podstawowych, ponieważ starsi uczniowie często dojeżdżają do szkół oddalonych od miejsca zamieszkania. W związku z

powyższym zdecydowano się na przeanalizowanie średnich wyników Sprawdzianu Szóstoklasisty w podziale na rejony publicznych szkół podstawowych. W roku szkolnym 2015/2016 szczecińscy szóstoklasiści w pierwszej części Sprawdzianu osiągnęli średni wynik na poziomie 65,29%. Jest to wynik lepszy niż średnia dla kraju (63%) i województwa (59,59%). Rejony szkół, które osiągnęły najniższy wynik znajdują się na terenie osiedli: Skolwin, Stołczyn, Bukowo, Arkońskie-Niemierzyn, Niebuszewo-Bolinko, Centrum, Śródmieście-Zachód, Nowe Miasto i Żydowce-Klucz. Najlepsze wyniki osiągnęły szkoły, których rejony obejmują osiedla: Słoneczne, Majowe, Kijewo, Bukowe-Klęskowo, Warszewo, Niebuszewo, Krzekowo-Bezrzecze oraz Pogodno.

Ryc. 57. Wyniki Sprawdzianu Szóstoklasisty w roku szkolnym 2015-2016 w podziale na rejony szkół podstawowych

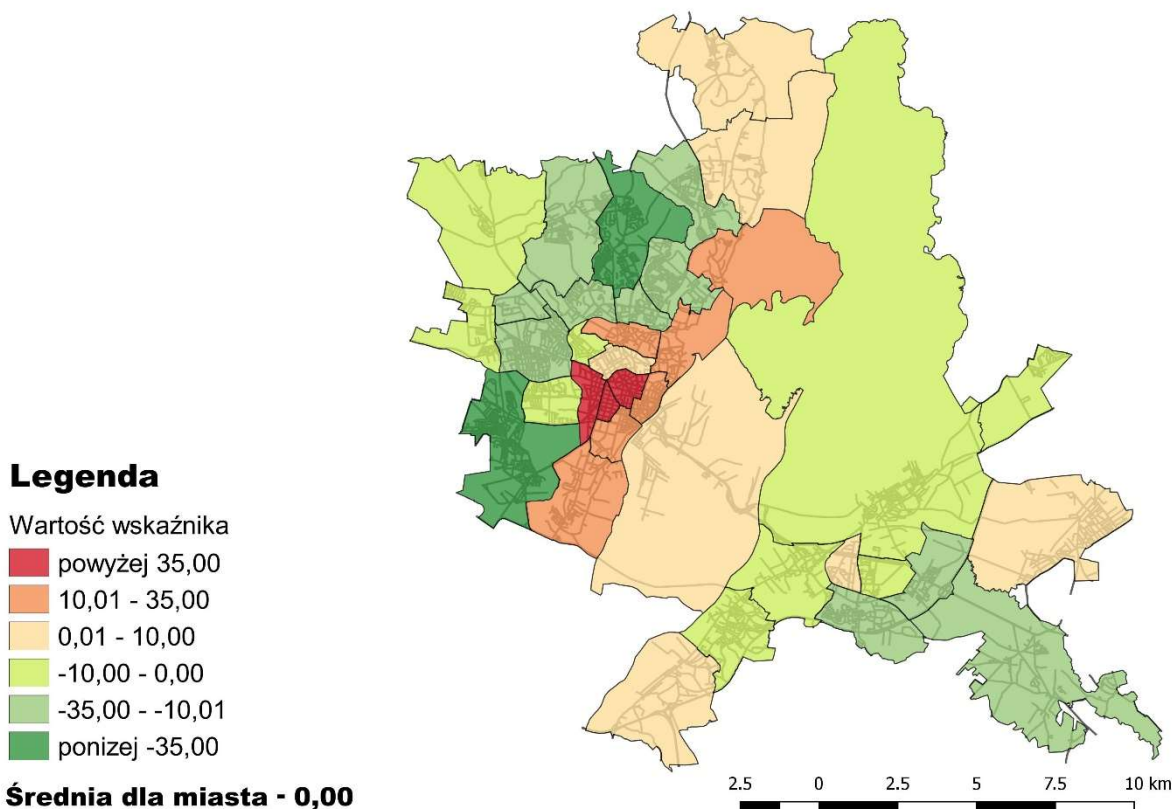
Źródło: opracowano na podstawie danych OKE

Sumaryczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej

Podsumowaniem analizy negatywnych zjawisk występujących w sferze społecznej było obliczenie sumarycznego wskaźnika degradacji. Przeprowadzona procedura standaryzacji wartości wskaźników pozwoliła określić jak bardzo sytuacja w danej jednostce analitycznej odbiega od średniej dla miasta. Problemy związane z niskim poziomem uczestnictwa w życiu publicznym oraz niskim poziomem edukacji nie były uwzględnione w obliczeniach, ponieważ

wartości mierników odpowiadały innym jednostkom pomocniczym niż te wykorzystywane do przeprowadzenia niniejszej analizy. Dodatkowo wartości sumarycznego wskaźnika degradacji oznaczają występowanie sytuacji gorszej niż wynosząca 0 miejska średnia. Ostatnim etapem było przemnożenie otrzymanych wartości przez wagę poszczególnych jednostek. Za wagę uznano odsetek liczby ludności, która zamieszkuje dane osiedle. Dzięki temu możliwe było wskazanie jednostek, w których występuje wysokie natężenie negatywnych zjawisk społecznych, które współwystępuje z koncentracją ludności dotkniętej problemami.

Ryc. 58. Ważony sumaryczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej

Źródło: opracowanie własne

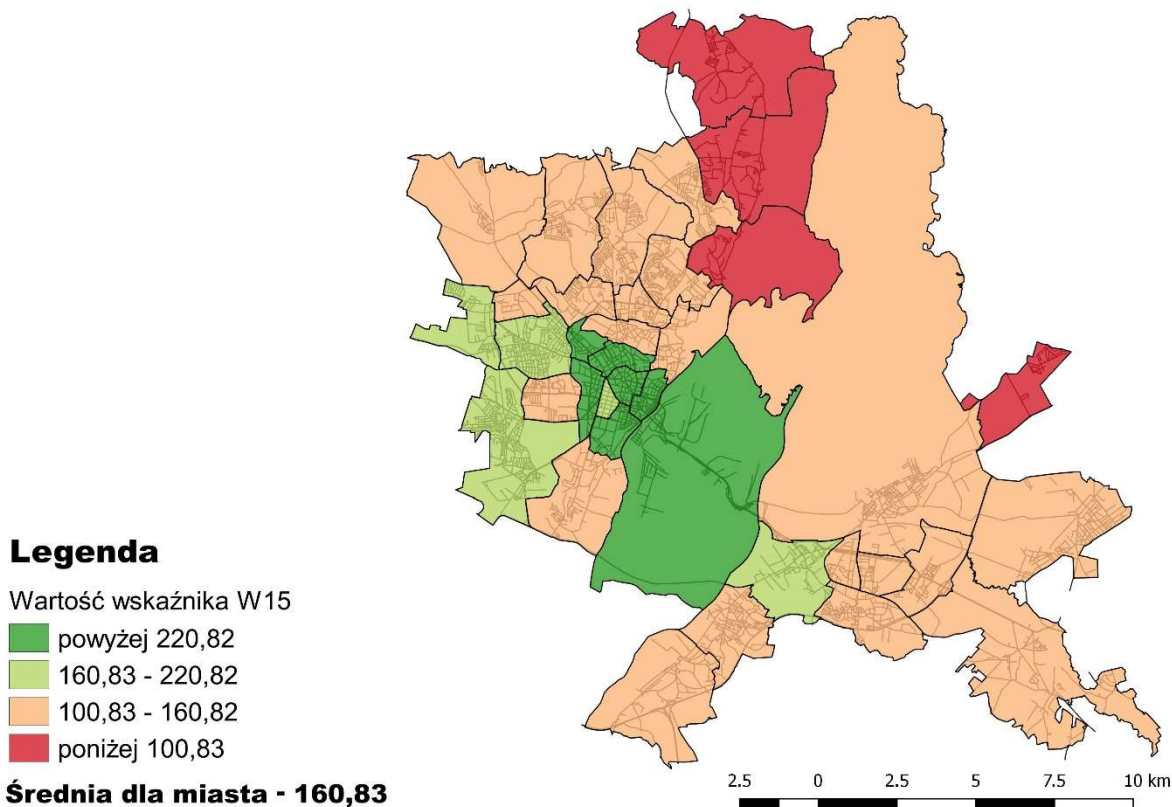
Najwyższe wartości ważonego sumarycznego wskaźnika degradacji cechują osiedla znajdujące się w centralnej części miasta: Centrum (66,74), Śródmieście-Zachód (56,66) oraz Turzyn (39,02). Sytuację znacznie gorszą niż średnia dla miasta zdiagnozowano również na osiedlach znajdujących się na lewym brzegu Odry: Niebuszewo-Bolinko (22,12), Drzetowo-Grabowo (20,80), Nowe Miasto (20,00), Pomorzany (19,83), Gołęcino-Goćław (14,37) i Stare Miasto (11,93). Dodatkowo wartości oznaczające ponadprzeciętną koncentrację problemów odnotowano również na terenie jednostek: Międzyodrze-Wyspa Pucka, Skolwin, Stołczyn, Śródmieście-Północ, Żydowce-Klucz, Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo oraz Słoneczne. Najlepsza sytuacja cechuje osiedla Gumieńce (-47,01) i Warszewo (-60,24).

2.2.4 Sfera gospodarcza

Analiza sfery gospodarczej oparta została o dwa mierniki: W15 – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców i W16 – udział podmiotów nieprowadzących działalności w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Analiza rozkładu przestrzennego wartości wskaźnika W15 pozwala na wskazanie jednostek analitycznych, które są atrakcyjne pod względem prowadzenia działalności gospodarczej. Przedmiotowy wskaźnik przyjął najwyższe wartości dla osiedli znajdujących się w ścisłym centrum miasta. Należy jednak zaznaczyć, że podmioty zlokalizowane w tej części miasta zaspokajają potrzeby nie tylko mieszkańców najbliższej okolicy, ale również pozostałej części miasta, a nawet województwa. Najmniej korzystną sytuację zdiagnozowano na terenie osiedli: Załom-Kasztanowe, Skolwin, Stołczyn i Gołęcino-Gołław, gdzie wskaźnik przyjął odpowiednio wartości: 63,75, 88,81, 94,77 i 100,16. Wartości niższe niż wynosząca 160,83 średnia dla miasta cechują także jednostki: Bukowe-Kłęskowo, Niebuszewo, Podjuchy, Żydowce-Klucz, Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo, Żelechowa, Pomorzany, Słoneczne, Zawadzkiego-Klonowica, Bukowo, Majowe, Niebuszewo-Bolinko, Osów, Kijewo, Świerczewo, Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce, Drzetowo-Grabowo, Warszewo, Arkońskie-Niemierzyn, Dąbie i Głębokie-Pilchowo.

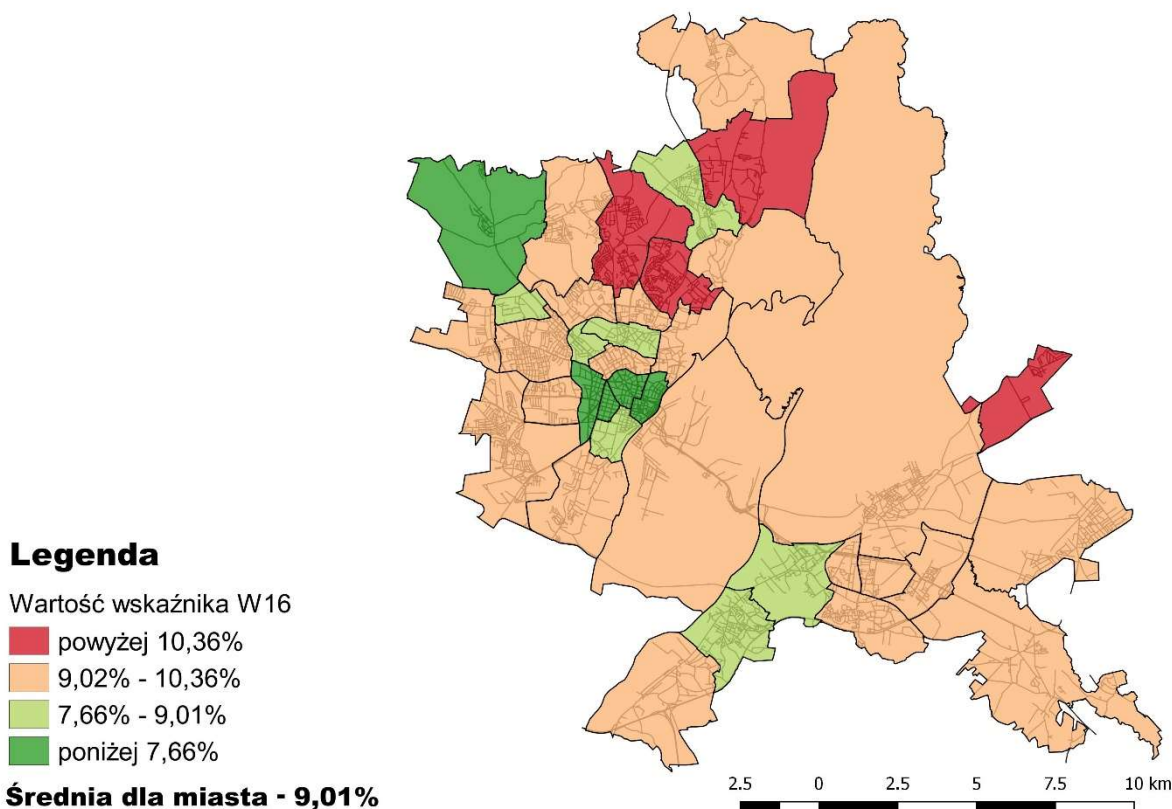
Ryc. 59. W15 - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Wskaźnik W16 przedstawia udział podmiotów nieprowadzących działalności w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Przez podmioty nieprowadzące działalności rozumie się przedsiębiorstwa w stanie likwidacji, z zakończoną datą likwidacji, w stanie upadłości, z zakończonym postępowaniem upadłościowym, z zawieszoną działalnością oraz z zakończoną działalnością (niewyrejestrowane z rejestru). Na terenie miasta średnio 9,01% zarejestrowanych podmiotów gospodarczych nie prowadzi działalności. Najwyższe wartości przedmiotowego wskaźnika odnotowano na osiedlach: Załom Kasztanowe (14,12%), Stołczyn (11,45%), Warszewo (11,42%), Żelechowa (11,07%). Sytuacja gorsza niż średnia dla miasta cechuje także jednostki: Bukowe-Kłęskowo, Niebuszewo, Dąbie, Kijewo, Skolwin, Słoneczne, Majowe, Arkońskie-Nlemierzyn, Krzekowo-Bezrzecze, Żydowce-Klucz, Pomorzany, Międzyodrze-Wyspa Pucka, Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce, Gumieńce, Drzetowo-Grabowo, Gołęcino-Goćław, Pogodno, Świerczewo, Śródmieście-Północ, Osów oraz Wielgowo-Sławociesze-Zdunowo.

Ryc. 60. W16 - Udział podmiotów nieprowadzących działalności w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych

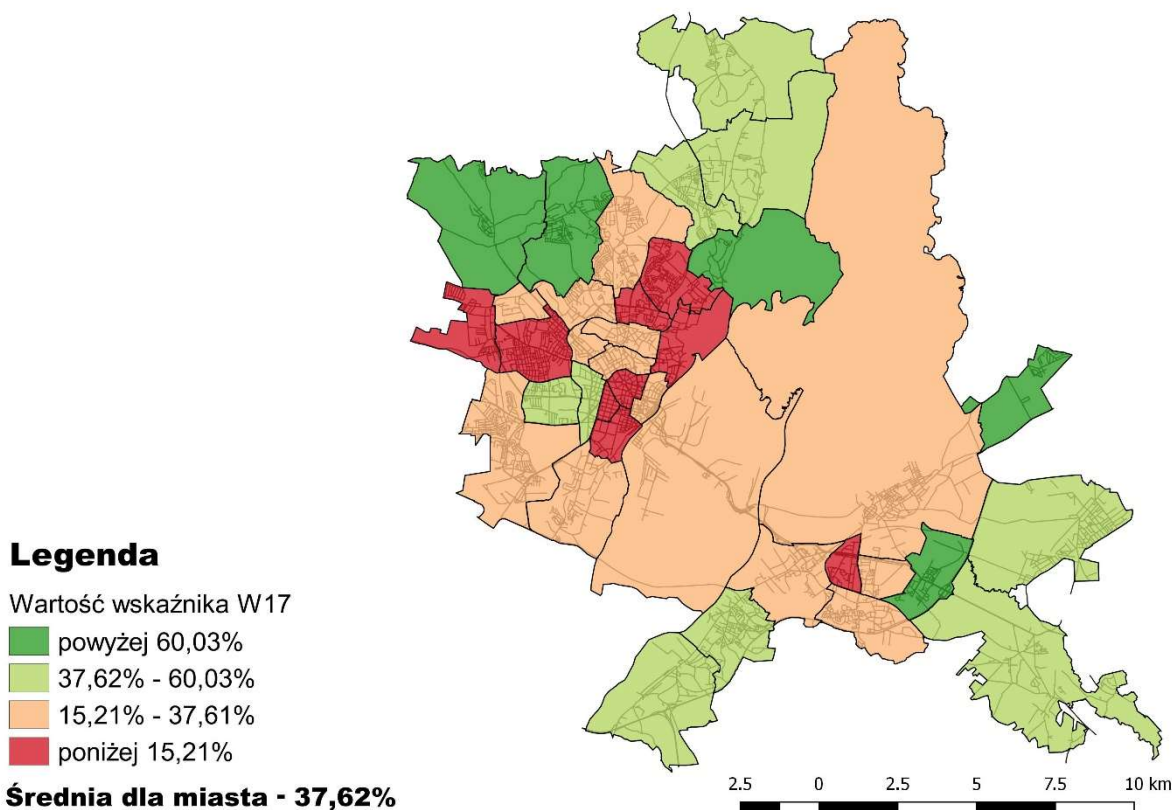
Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

2.2.5 Sfera środowiskowa

W ramach procesu diagnostycznego w sferze środowiskowej dokonano analizy rozkładu przestrzennego wskaźnika udziału terenów zieleni w ogólnej powierzchni jednostki analitycznej oraz średniorocznego stężenia benzo(α)pirenu i pyłu zawieszony PM_{2,5}. Ocenie poddano ponadto natężenie zjawiska hałasu drogowego w mieście. Analizę w sferze środowiskowej uzupełniono informacją o gospodarstwach domowych deklarujących selektywną zbiórkę odpadów.

Tereny zieleni są istotnym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta. Dostępność do nich jest w coraz większym stopniu pożądana przez mieszkańców i wpływa na kształtowanie ich warunków życia. Zieleń pełni w przestrzeni miejskiej funkcję zarówno regulatora mikroklimatu, jak również miejsca spotkań, wypoczynku i aktywności fizycznej. Udział terenów zieleni w ogólnej powierzchni Szczecina wynosi 37,62%. Analizując rozkład przestrzenny wskaźnika, uwidaczniają się znaczne dysproporcje między poszczególnymi osiedlami, co wynika z nierównomiernego rozmieszczenia terenów zieleni. Skrajnie niskim udziałem terenów zieleni charakteryzuje się gęsto zabudowany obszar śródmieścia.

Ryc. 61. W17 - Udział terenów zieleni w ogólnej powierzchni jednostki

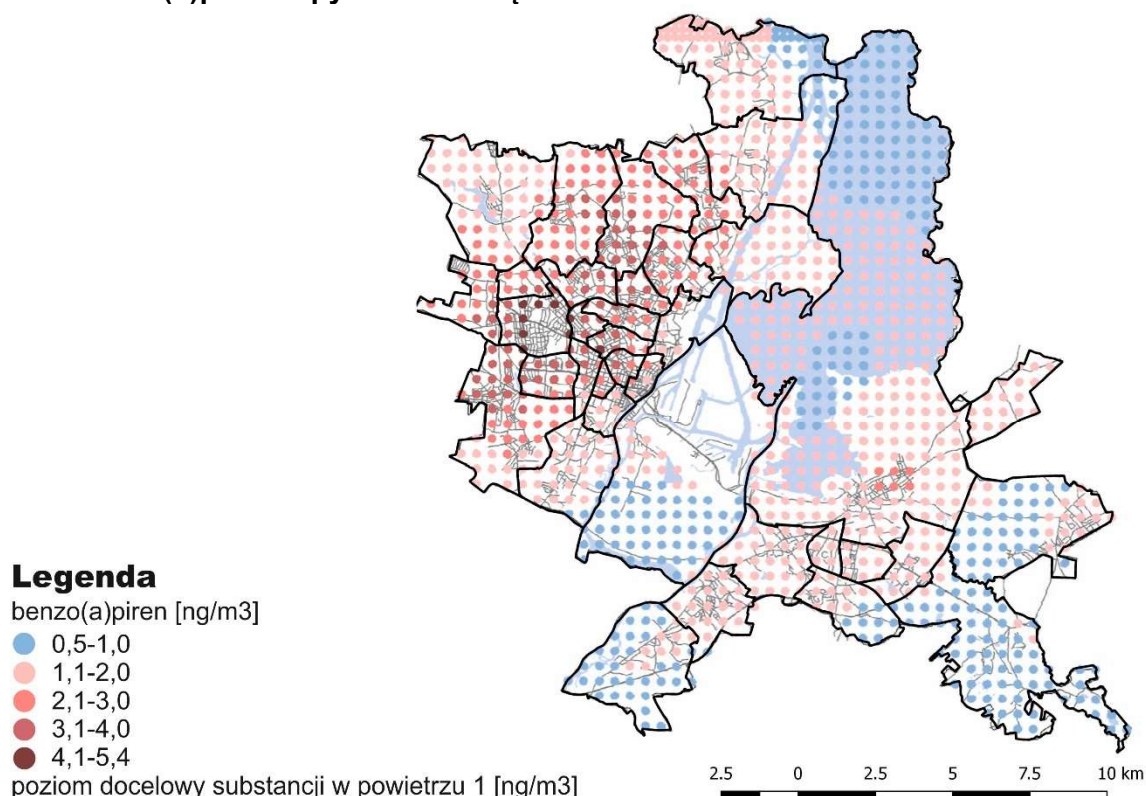
Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Najgorszą sytuacją w aspekcie udziału terenów zieleni w ogólnej powierzchni osiedla charakteryzują się: Centrum (3,71%), Śródmieście-Zachód (4,23%), Słoneczne (4,39%),

Nowe Miasto (5,56%), Krzekowo-Bezrzecze (7,60%), Pogodno (9,93%), Żelechowa (10,48%), Niebuszewo (11,96%) oraz Drzetowo-Grabowo (12,54%). Wartości wskaźnika poniżej średniej odnotowano ponadto dla osiedli: Gumieńce, Zawadzkiego-Klonowica, Śródmieście-Północ, Niebuszewo-Bolinko, Dąbie, Warszewo, Stare Miasto, Pomorzany, Bukowe-Klęskowo, Majowe, Międzyodrze-Wyspa Pucka, Łękno, Zdroje, Arkońskie-Niemierzyn.

Kolejne dwa wskaźniki poddane analizie dotyczą stężenia wybranych substancji związanych z tzw. niską emisją. Na poniższej rycinie przedstawiono rozkład przestrzenny średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu w pyle PM10.

Ryc. 62. Benzo(a)piren w pyle PM10 - stężenie średnie roczne

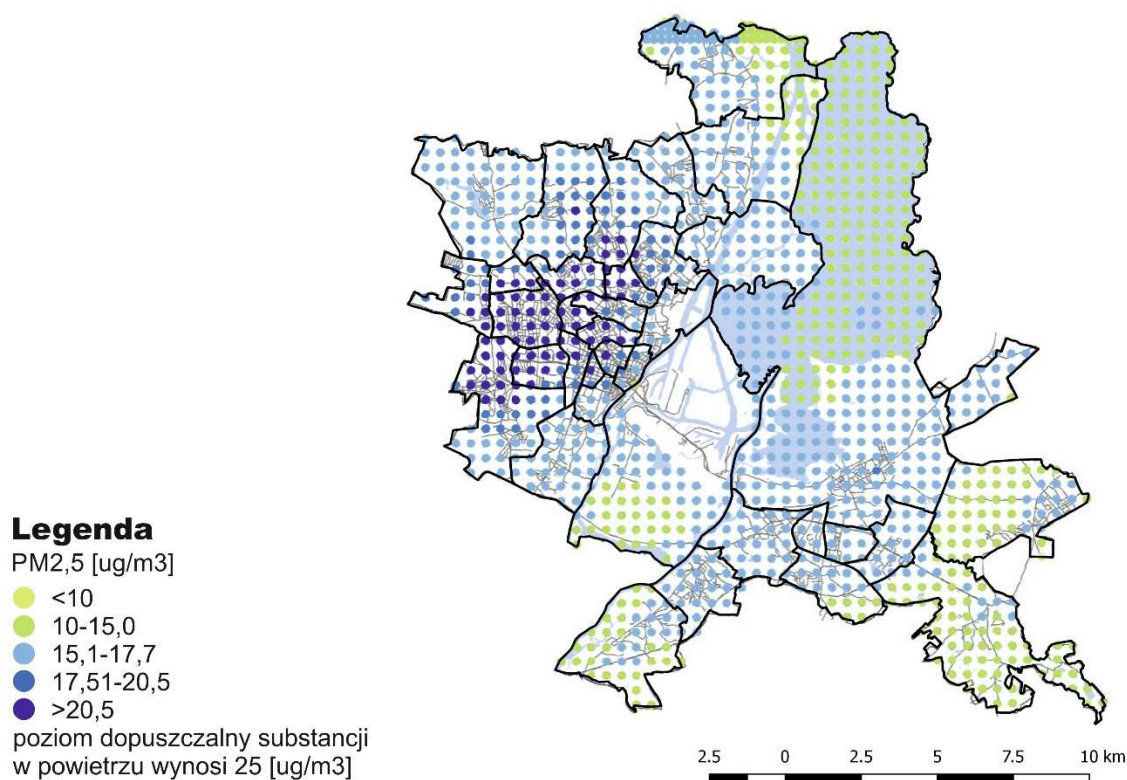
Źródło: opracowano na podstawie: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2016. Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, Szczecin, kwiecień 2017

W myśl założenia, że poziom docelowy stężenia substancji wynosi 1 ng/m³, stwierdzić należy, że na terenie prawie całego miasta występuje ponadprzeciętne średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu. Na potrzeby niniejszego badania przyjęto, że jednostkami wybitnie zagrożonymi pod tym względem są te, na których punkty świadczące o stężeniu większym niż 2,0 ng/m³ stanowią większość punktów zawierających się w granicach danego osiedla. W myśl tego założenia, osiedlami o największym natężeniu problemu są: Arkońskie-Niemierzyn, Centrum, Gumieńce, Krzekowo-Bezrzecze, Łękno, Niebuszewo, Niebuszewo-

Bolinko, Osów, Pogodno, Śródmieście-Północ, Śródmieście-Zachód, Świerczewo, Turzyn, Warszewo, Zawadzkiego-Klonowica i Żelechowa.

Nieco lepiej sytuacja prezentuje się w przypadku pyłu PM_{2,5}. Jego stężenie dla większości osiedli nie przekracza dopuszczalnej normy, jaką jest 25 ug/m³, jednak biorąc pod uwagę fakt, że do 2020 r. planowane¹⁴ jest osiągnięcie poziomu dopuszczalnego w wysokości 20 ug/m³, należy dążyć do dalszej redukcji emisji, w szczególności w miejscach, gdzie stężenie oscyluje w granicach 20 ug/m³.

Ryc. 63. Pył PM_{2,5} - stężenie średnie roczne

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2016. Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, Szczecin, kwiecień 2017

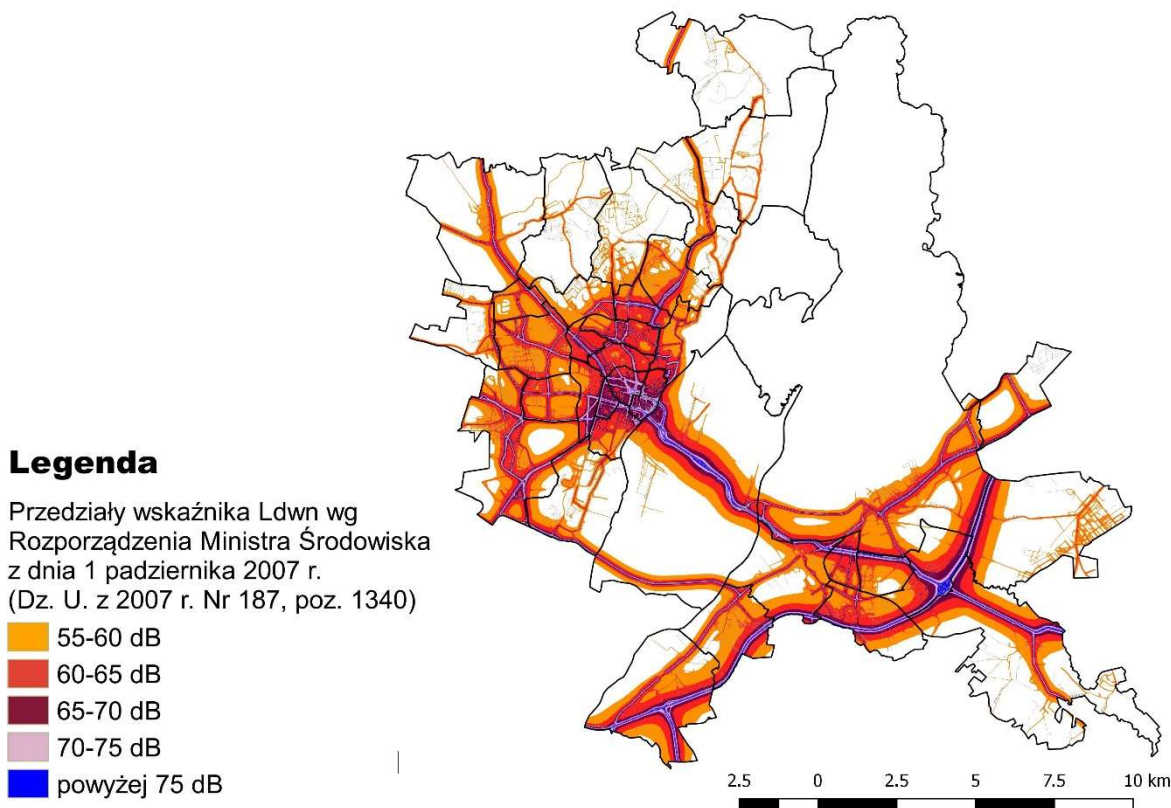
Za najbardziej zagrożone osiedla pod względem stężenia pyłu PM_{2,5}, uznano te, w granicach których przeważający jest udział punktów odzwierciedlających stężenie większe niż 17,7 ug/m³. Są nimi: Arkońskie-Niemierzyn, Centrum, Niebuszewo, Niebuszewo-Bolinko, Pogodno, Stare Miasto, Śródmieście-Północ, Śródmieście-Zachód, Świerczewo, Turzyn i Zawadzkiego-Klonowica.

W ramach analizy sfery środowiskowej analizie poddano również natężenie zjawiska hałasu samochodowego. W ramach analizy ocenie poddano rozkład przestrzenny wartości wskaźnika L_{DWN}, określającego długookresowy średni poziom dźwięku wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 poz. 1031)

dnia, wieczoru i pory nocy. Szczegółowo metodologię jego szacowania określono w rozporządzeniu¹⁵.

Ryc. 64. Rozkład przestrzenny wartości wskaźnika L_{DWN}

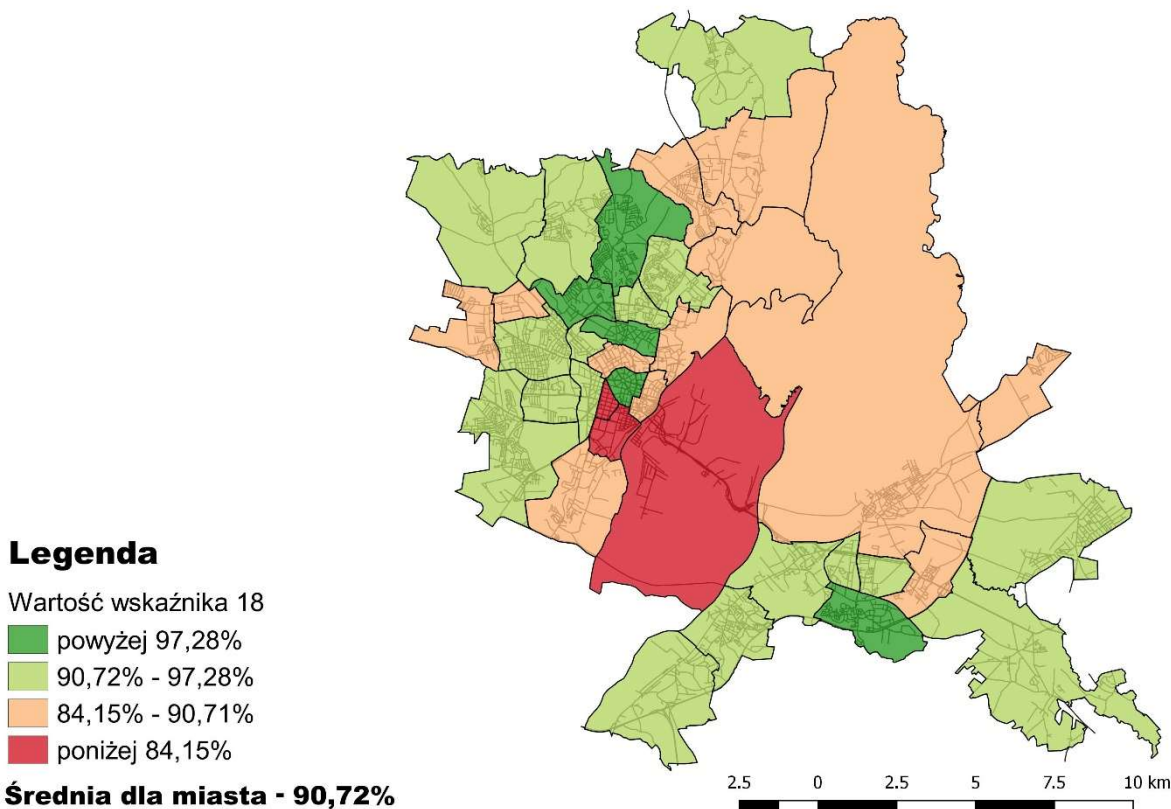
Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Mieszkańcami jednostek analitycznych w największym stopniu narażonymi na hałas samochodowy są mieszkańcy osiedli śródmiejskich: Centrum, Niebuszewo-Bolinko, Stare Miasto, Śródmieście-Zachód i Turzyn oraz mieszkańcy osiedla Kijewo, usytuowanego na peryferiach miasta, w rejonie węzła komunikacyjnego.

Ostatnim wskaźnikiem przeanalizowanym w ramach sfery środowiskowej jest odsetek gospodarstw domowych deklarujących selektywną zbiórkę odpadów. Wartość przedmiotowego wskaźnika dla miasta wynosi aż 90,72%, co generalnie pozwala pozytywnie ocenić możliwość selektywnego gromadzenia odpadów przez mieszkańców Szczecina. Deklarowanie selektywnej zbiórki odpadów nie jest jednak równoznaczne z faktycznym gromadzeniem ich w sposób selektywny, w związku z czym wartości przedmiotowego wskaźnika nie świadczą o poziomie świadomości ekologicznej mieszkańców. Na ich podstawie stwierdzić można natomiast, że względnie wysoki odsetek mieszkańców miasta dysponuje możliwością segregacji odpadów. Mając powyższe na uwadze, badany wskaźnik traktować należy wyłącznie jako informację uzupełniającą analizę sfery środowiskowej.

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 7 listopada 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalania wartości wskaźnika hałasu L_{DWN} (Dz. U. 2007 nr 210 poz. 1535)

Ryc. 65. W18 - Udział gospodarstw domowych deklarujących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie gospodarstw domowych

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Najmniejszy odsetek gospodarstw domowych deklarujących selektywną zbiórkę odpadów znajduje się na osiedlach Nowe Miasto (69,96%), Międzyodrze-Wyspa Pucka (71,16%) i Śródmieście-Zachód (80,04%). Wartości poniżej średniej dla miasta odnotowano ponadto dla osiedli: Kijewo, Dąbie, Śródmieście-Północ, Gołęcino-Goćław, Zawadzkiego-Klonowica, Stare Miasto, Stołczyn, Załom-Kasztanowe, Krzekowo-Bezrzecze, Drzetowo-Grabowo, Bukowo i Pomorzany.

2.2.6 Sfera techniczna

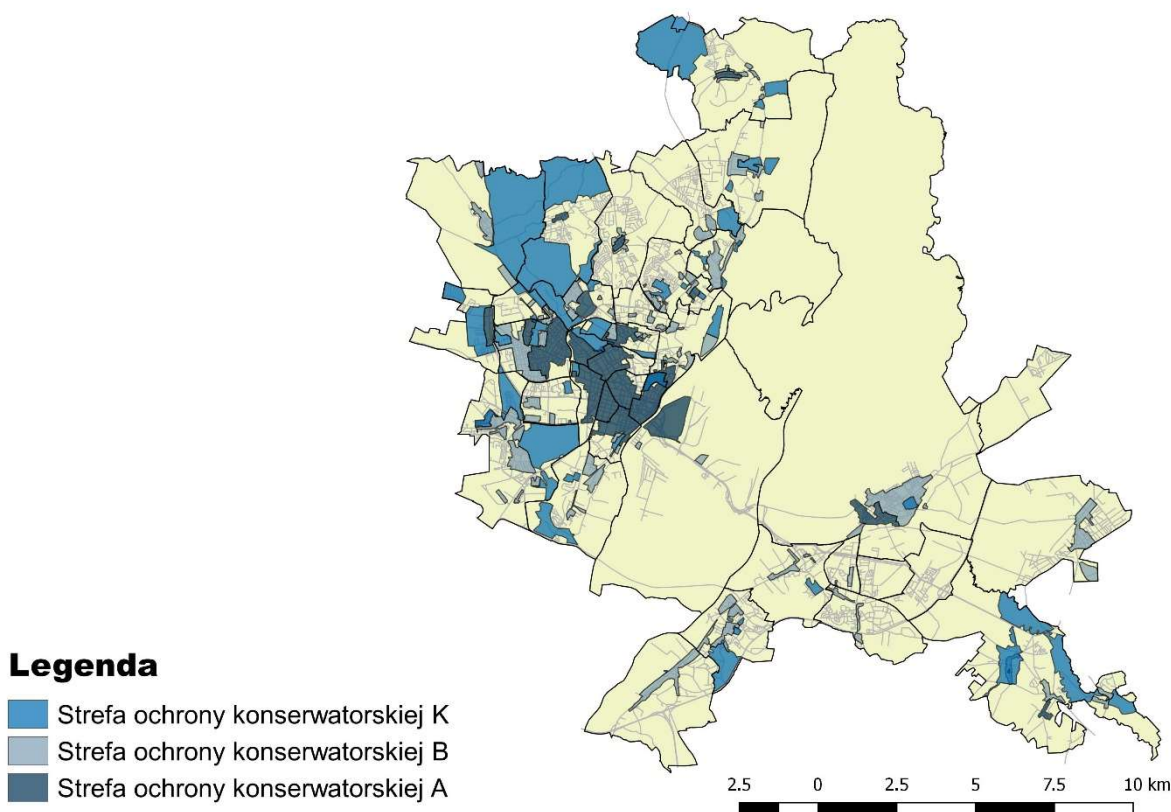
Badanie sfery technicznej opierało się o analizę następujących wskaźników:

- W19 – udział budynków historycznych w ogólnej liczbie budynków,
- W20 – udział gminnych lokali mieszkalnych bez toalety w mieszkaniu w ogólnej liczbie gminnych lokali mieszkalnych,
- W21 – udział budynków gminnych, w których realizowano działania z zakresu termomodernizacji w ogólnej liczbie budynków gminnych.

Szczecin lokowany był w XIII wieku na prawie Magdeburskim i w średniowieczu rozwijał się jako typowe miasto portowe. Obecnie w mieście znajduje się niewiele przykładów zabudowy

pochodzącej z okresu średniowiecza, ponieważ uległa ona zniszczeniu w czasie wojen ze Szwedami oraz po przebudowie miasta w pruską twierdzę. Po uwolnieniu terenów pofortyfikacyjnych miasto dynamicznie się rozwijało, śródmieście rozbudowywane było na podstawie kompleksowej koncepcji urbanistycznej miejskiego radcy budowlanego Konrada Kruhla. W tym samym czasie trwał proces urbanizacji terenów podmiejskich, w efekcie którego wsie i miasta położone w pobliżu Szczecina zmieniły się w dzielnice robotnicze. Jako zaplecze wojenne III Rzeszy w czasie II wojny światowej Szczecin był bombardowany przez aliantów. Największe straty przyniosły naloty w latach 1943-44 i ocenia się, że zniszczeniu uległo wówczas około 45% substancji miejskiej. Pomimo zniszczeń w Szczecinie nadal znajduje się wiele obiektów historycznych, które ze względu na swoją wartość kulturową wymagają szczególnej opieki.

Ryc. 66 . Strefy ochrony konserwatorskiej na terenie miasta Szczecin

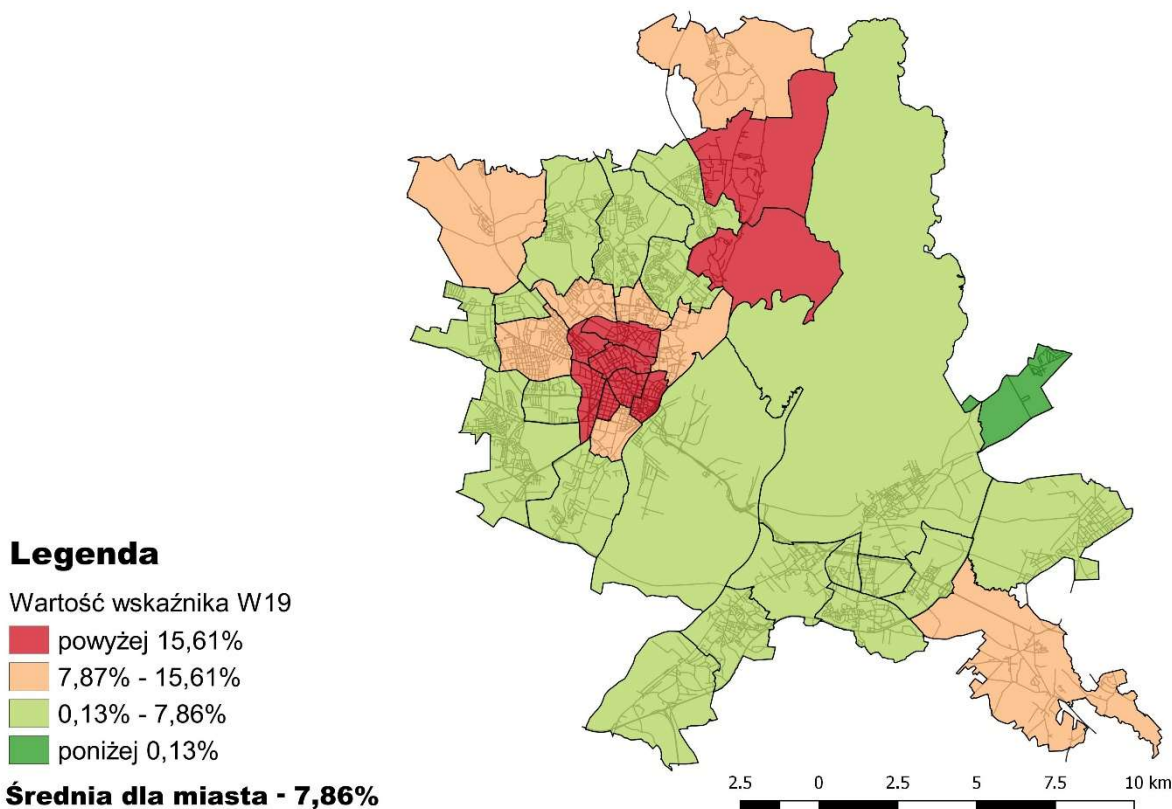
Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Władze lokalne mogą wyznaczyć strefę ochrony konserwatorskiej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Na terenie miasta 49,29 km² objętych jest strefą ochrony konserwatorskiej. Większość dzielnicy Śródmieście i osiedla Pogodno podlega pod Strefę A, obejmującą obszary szczególnie wartościowe, o bardzo dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej. Ze względu na wysoką wartość kulturową obszaru konieczne jest

jego jak najlepsze zachowanie. Istotna część osiedli: Gumieńce, Głębokie-Pilchowo oraz Osów objęta jest ochroną krajobrazu (Strefa K).

Analiza przestrzennego rozkładu wartości wskaźnika W19 pozwoli na identyfikację jednostek analitycznych, które cechują się szczególnie wysoką liczbą budynków historycznych, które wymagają ochrony i opieki. Za budynek historyczny uznaje się budynki wybudowane przed rokiem 1945. W wyniku inwentaryzacji prowadzonej przez pracowników Biura Planowania Przestrzennego Miasta zidentyfikowano występowanie łącznie 4 843 budynki powstałe przed zakończeniem II wojny światowej. Oznacza to, że średni ich udział w ogólnej liczbie budynków wynosi 7,86%. Najwyższe wartości przedmiotowego wskaźnika odnotowano w przypadku osiedli: Śródmieście-Zachód (28,84%), Centrum (23,92%), Turzyn (21,23%), Łękno (20,90%), Śródmieście-Północ (20,74%), Stare Miasto (20,30%), Gołęcino-Goćław (17,51%), Stołczyn (16,46%) oraz Niebuszewo-Bolinko (15,68%). Wartości przekraczające średnią cechują również jednostki: Pogodno, Drzetowo-Grabowo, Głębokie-Pilchowo, Nowe Miasto, Niebuszewo, Arkońskie-Niemierzyn, Skolwin i Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce.

Ryc. 67. W19 - Udział budynków historycznych w ogólnej liczbie budynków

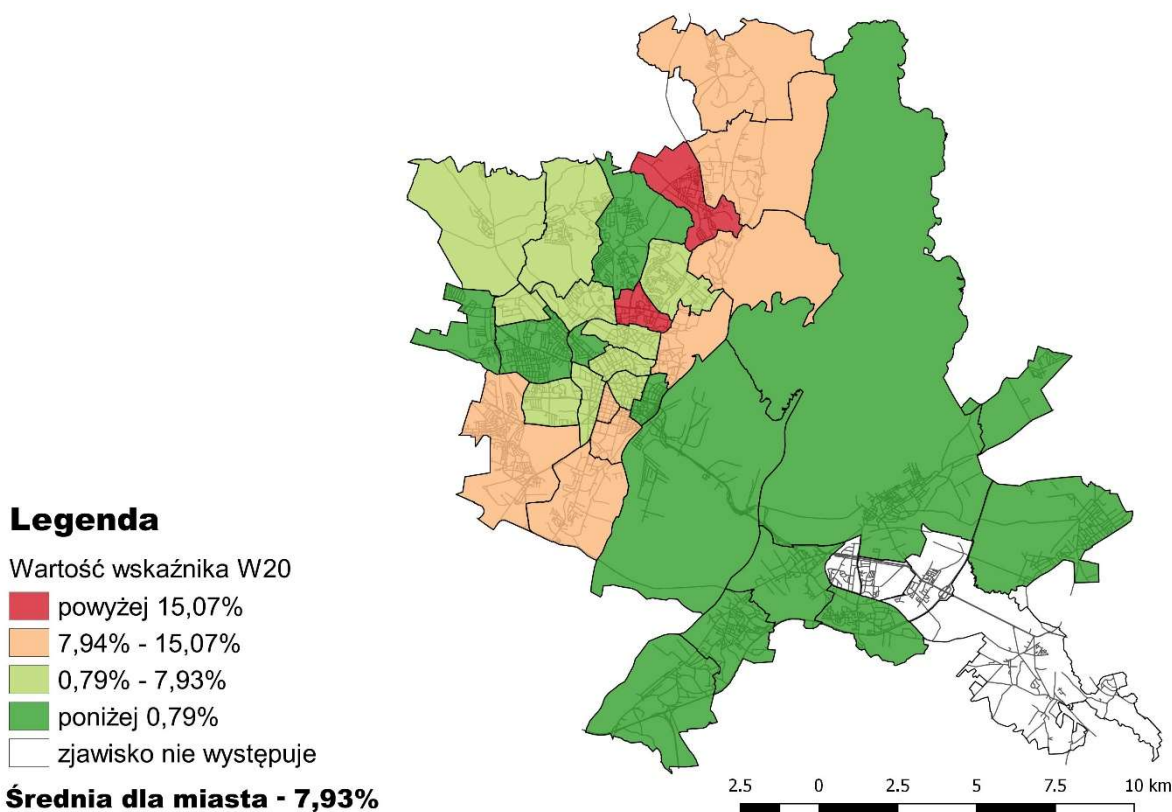

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Poważnym problemem sfery technicznej, mającym bezpośredni wpływ na jakość i warunki życia mieszkańców jest wyposażenie lokali mieszkalnych w toalety. W dzisiejszych czasach

toaleta znajdująca się w mieszkaniu jest oczekiwanym standardem, jednak mieszkańcy wielu kamienic w Szczecinie ciągle zmuszeni są do korzystania z toalet znajdujących się poza mieszkaniem, a czasem nawet poza budynkiem. Miasto Szczecin posiada 15 192 lokale mieszkalne, z czego 1 204 nie są wyposażone w toaletę (7,93%). Najgorszą sytuację w tym zakresie zidentyfikowano na terenie osiedli: Niebuszewo i Bukowo, gdzie toalet pozbawionych jest odpowiednio 30% i 25% lokali mieszkalnych. Wartości przekraczające wartość referencyjną odnotowano także na osiedlach: Skolwin, Gumieńce, Stołczyn, Gołęcino-Goćław, Pomorzany, Śródmieście-Zachód, Drzetowo-Grabowo i Nowe Miasto. Na terenie 4 osiedli: Słoneczne, Kijewo, Majowe, Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce miasto Szczecin nie posiada żadnych lokali mieszkalnych.

Ryc. 68. W20 - Udział gminnych lokali mieszkalnych bez toalety w mieszkaniu w ogólnej liczbie gminnych lokali mieszkalnych

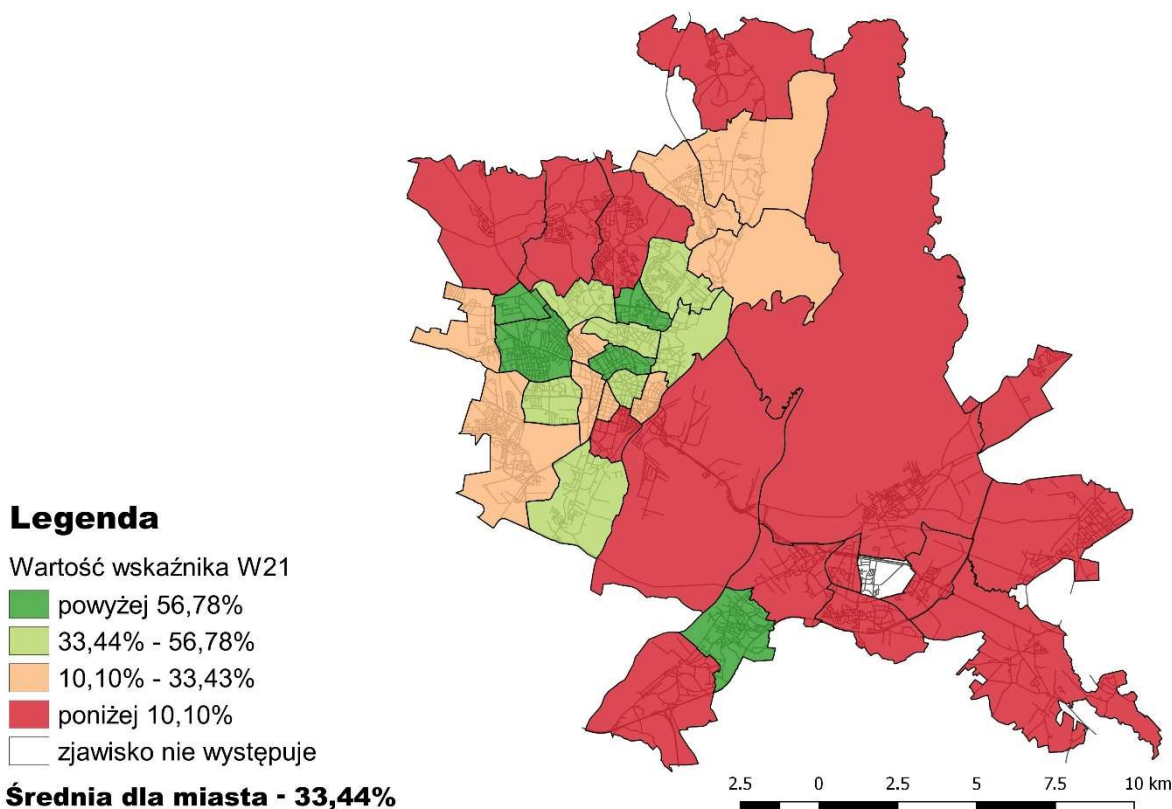
Źródło: opracowano na podstawie danych Zarządu Budynków i Lokali Komunalnych

Kolejnym aspektem mającym wpływ na warunki życia mieszkańców jest zastosowanie rozwiązań służących poprawie efektywności energetycznej budynków. Przez takie rozwiązania rozumie się: ocieplenie ścian, wymianę źródła ciepła, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej czy wymianę pokrycia dachowego. Wskaźnik W21 przedstawia udział budynków, w których prowadzone były działania termomodernizacyjne w ogólnej liczbie budynków. Z powodu braku dostępu do danych dotyczących wszystkich budynków w mieście, do

obliczenia wartości wskaźnika wykorzystano dane dotyczące budynków, których właścicielem jest miasto oraz budynków będących pod zarządem wspólnot mieszkaniowych, w których znajdują się lokale komunalne.

Nieco ponad 1/3 przedmiotowych budynków (33,44%) poddana była działaniom termomodernizacyjnym. Najgorszą sytuację w tym zakresie zdiagnozowano na osiedlach: Osów, Słoneczne, Wielgowo-Sławociesze-Zdunowo, Załom-Kasztanowe, Zdroje, Kijewo, Dąbie, Międzyodrze-Wyspa Pucka, Żydowce-Klucz, Bukowe-Klęskowo i Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce gdzie żaden z budynków nie został poddany termomodernizacji oraz Głębokie-Pilchowo, Nowe Miasto, Skolwin i Warszewo, gdzie wartości wskaźnika nie przekroczyły 8%. Wartości niższe niż miejska średnia odnotowano także w przypadku osiedli: Śródmieście-Zachód, Gołęcino-Goćław, Gumieńce, Łękno, Stołczyn, Turzyn, Krzekowo-Bezrzecze, Bukowo i Stare Miasto. Osiedle Majowe cechuje się brakiem występowania poddanych analizie budynków.

Ryc. 69. W21 - Udział budynków gminnych, w których realizowano działania z zakresu termomodernizacji w ogólnej liczbie budynków gminnych

Źródło: opracowano na podstawie danych Zarządu Budynków i Lokali Komunalnych

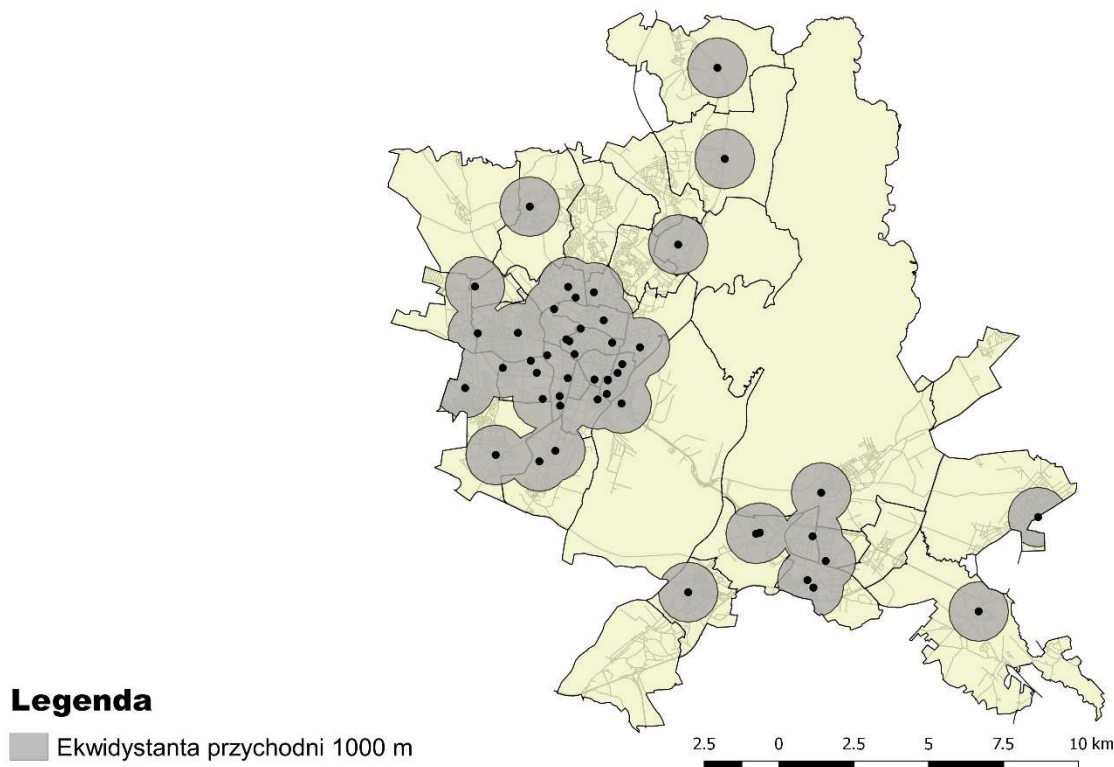
2.2.7 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Do analizy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano wskaźniki określające dostępność wybranych obiektów infrastruktury społecznej oraz zagęszczenie sieci dróg rowerowych. Badaniu poddano następujące mierniki:

- W22 - odsetek osób zamieszkałych w promieniu do 1000 m od przychodni zdrowia,
- W23 - odsetek osób zamieszkałych w promieniu do 500 m od przedszkola publicznego,
- W24 - odsetek osób zamieszkałych w promieniu do 600 m od szkoły podstawowej,
- W25 - odsetek osób zamieszkałych w promieniu do 400 m od przystanku komunikacji publicznej,
- W26 - długość dróg rowerowych w przeliczeniu na km².

Pierwszym badanym wskaźnikiem sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest odsetek mieszkańców zamieszkałych w promieniu do 1000 m od przychodni zdrowia. Największa koncentracja przychodni występuje w centralnej części miasta, co zobrazowano na poniższej rycinie.

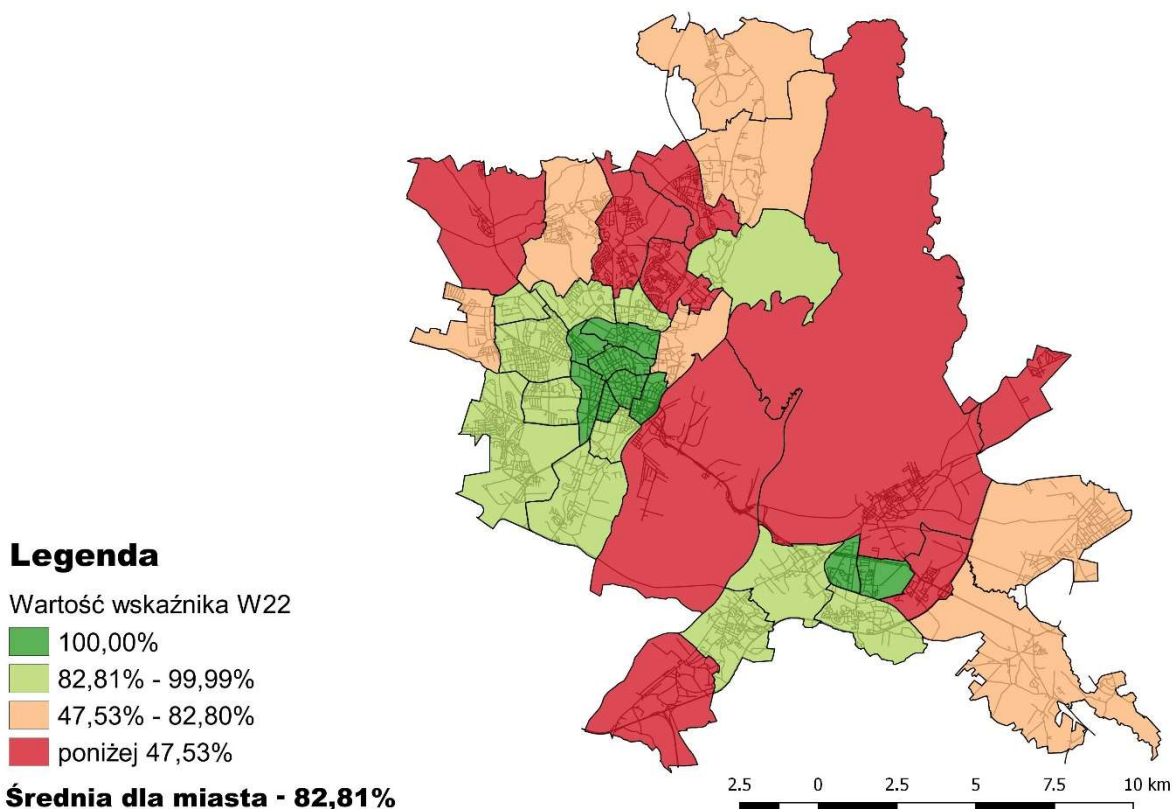
Ryc. 70. Rozmieszczenie przychodni wraz z ekwidystantą 1000 m

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Wszyscy mieszkańcy aż dziewięciu osiedli mieszkają w promieniu do 1000 m od przychodni, co pozwala sądzić, że mają oni najlepszy dostęp do tego typu placówek. Osiedlami tymi są: Centrum, Łękno, Majowe, Niebuszewo, Słoneczne, Stare Miasto, Śródmieście-Północ, Śródmieście-Zachód i Turzyn.

Ryc. 71. W22 - Udział osób mieszkających w promieniu 1000 m od przychodni zdrowia w ogólnej liczbie mieszkańców

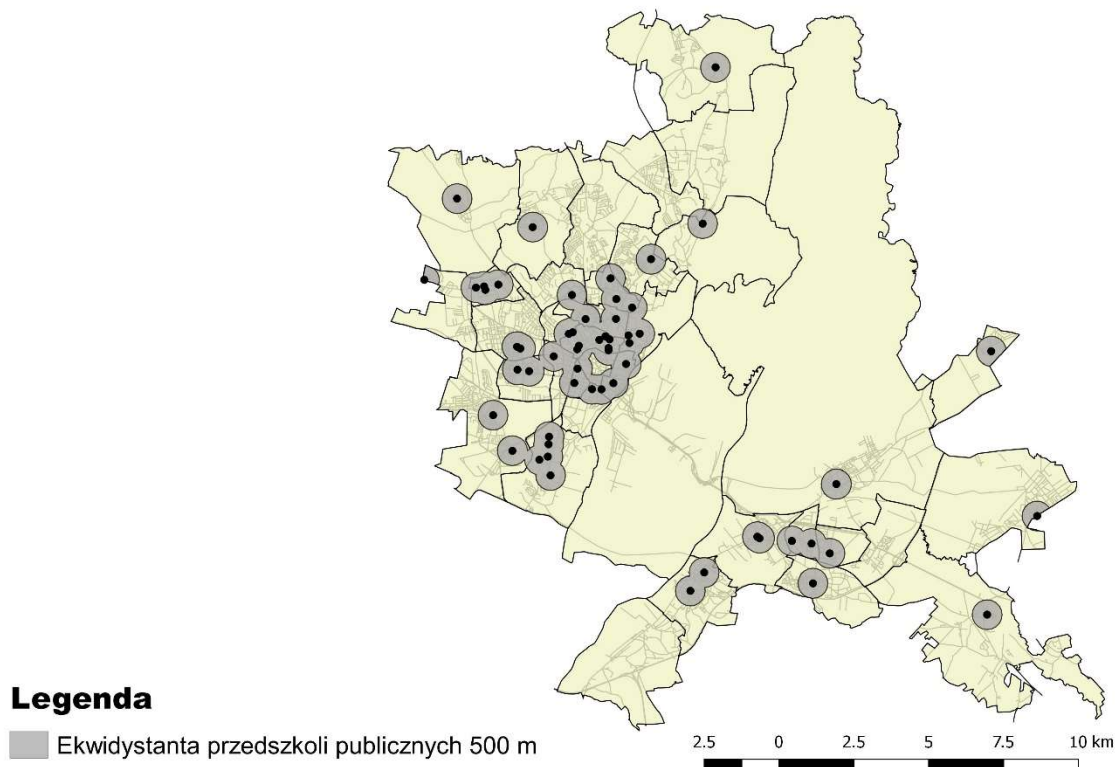

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Na terenie Szczecina występuje znaczne zróżnicowanie w dostępności do przychodni zdrowia. Mieszkańcy osiedli: Głębokie-Pilchowo, Załom Kasztanowe i Żydowce-Klucz w najbliższej okolicy nie mają przychodni zdrowia w ogóle, natomiast skrajnie niski odsetek osób zamieszkałych w promieniu do 1000 m od tego typu placówek występuje na osiedlach: Kijewo (0,96%), Żelechowa (10,21%), Bukowo (15,89%), Warszewo (16,84%) i Międzyodrze-Wyspa Pucka (38,26%). Wartości wskaźnika poniżej, wynoszącej 82,81%, wartości referencyjnej odnotowano również dla osiedli: Dąbie, Krzekowo-Bezrzecze, Stołczyn, Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce, Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo, Skolwin, Osów i Drzetowo-Grabowo.

Drugim analizowanym wskaźnikiem sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest odsetek mieszkańców zamieszkałych w odległości do 500 m od przedszkola publicznego. Przedszkole jest podstawowym obiektem infrastruktury społecznej, do którego komfortową dostępność określono jako 500 m. Na poniższej rycinie przedstawiono rozmieszczenie publicznych placówek przedszkolnych na terenie Szczecina wraz z ekwidystantą równą 500 m, określającą dogodną odległość do placówki.

Ryc. 72. Rozmieszczenie przedszkoli publicznych wraz z ekwidystantą 500 m

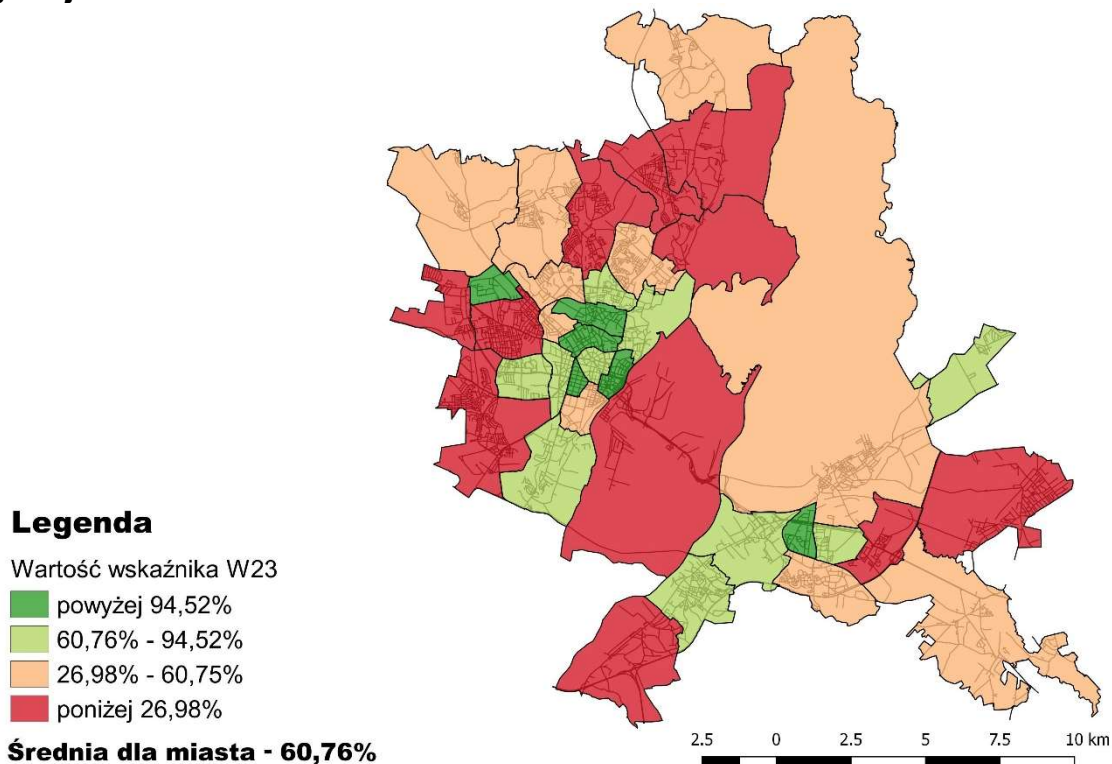

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Również przedszkola publiczne zlokalizowane są przede wszystkim w centralnej części miasta. Przekłada się to na wartości badanego wskaźnika, bowiem wszyscy mieszkańcy osiedli usytuowanych centralnie, tj.: Starego Miasta, Śródmieścia-Północ i Śródmieścia-Zachód mieszkają w odległości nie większej niż 500 m od przedszkola publicznego, podczas gdy w kontekście całego miasta - 60,76% populacji mieszka w takiej odległości od placówki.

Dla czterech osiedli przedmiotowy wskaźnik przyjmuje wartość zerową (Kijewo, Bukowo, Międzyodrze-Wyspa Pucka, Żydowce-Klucz), natomiast dla Warszewa i Stołczyzna jest ona mniejsza niż 2,00%. Osiedlami, dla których wskaźnik przyjął wartości nieco większe, jednak nadal oscylujące znacznie poniżej średniej dla miasta, są: Gumieńce (20,47%), Pogodno (21,76%), Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo (22,34%), Krzekowo-Bezrzecze (23,61%) oraz Gołęcino-Goćław (26,78%). Wartości mniejsze niż średnia odnotowano ponadto dla osiedli: Arkońskie-Niemierzyn, Skolwin, Nowe Miasto, Żelechowa, Dąbie, Osów, Łękno, Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce, Głębokie-Pilchowo oraz Bukowo-Kłęskowo.

Ryc. 73. W23 - Udział osób mieszkających w promieniu 500 m od przedszkola w ogólnej liczbie mieszkańców

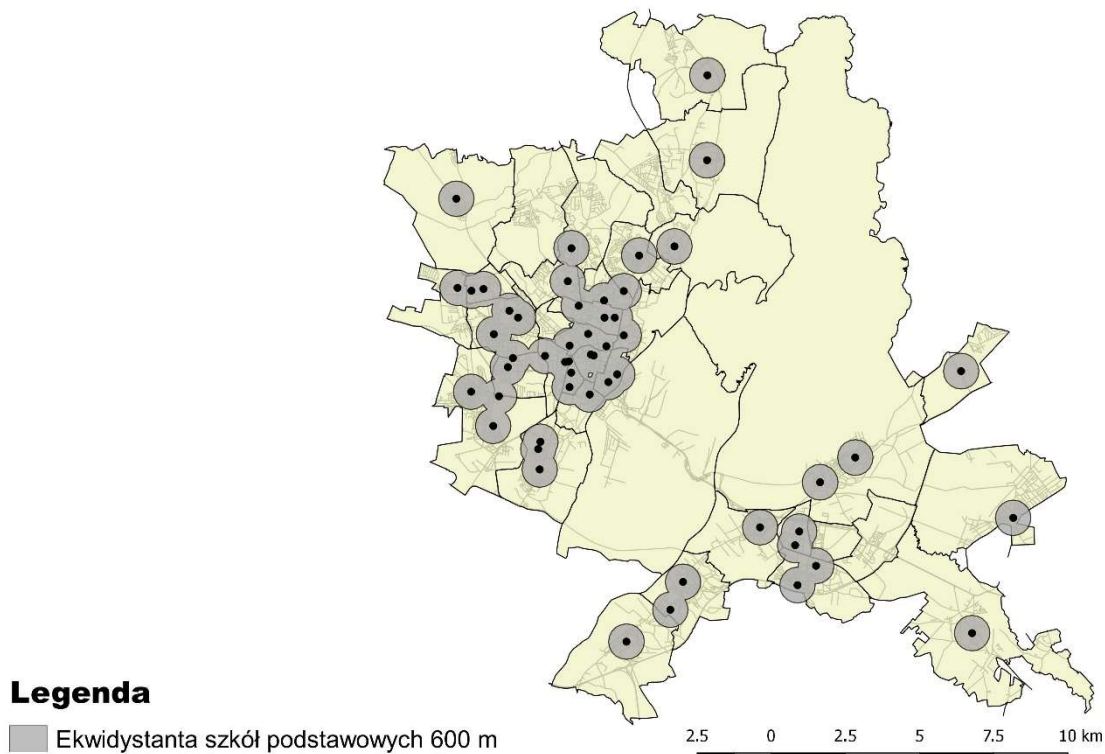

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Kolejnym wskaźnikiem, który zastosowano do oceny dostępności podstawowych obiektów infrastruktury społecznej jest odsetek mieszkańców zamieszkałych w odległości nie większej niż 600 m od szkoły podstawowej.

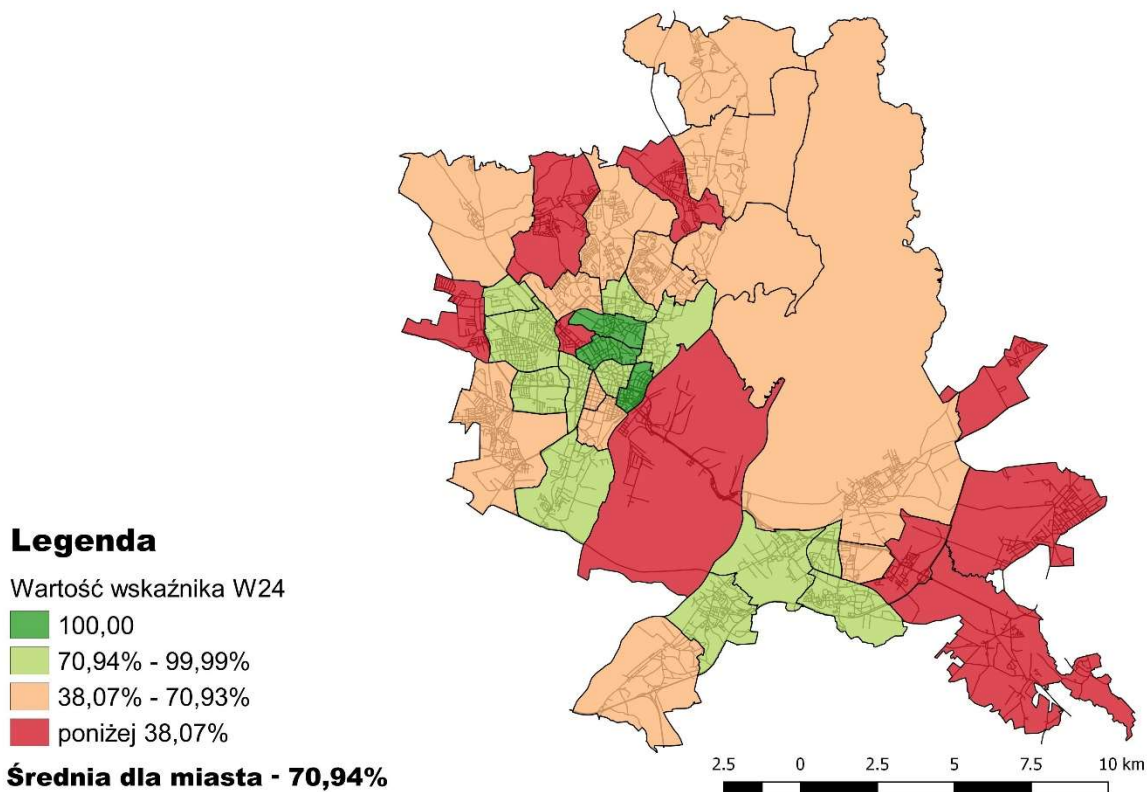
Wszyscy mieszkańcy osiedli: Stare Miasto, Śródmieście-Północ i Niebuszewo-Bolinko mieszkają w promieniu do 600 m od szkoły podstawowej. Wskaźnik W24 dla osiedli: Bukowo, Kijewo i Osów przyjmuje wartości zerowe, natomiast dla osiedli Międzyodrze-Wyspa Pucka (0,10%), Łękno (4,37%), Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce (7,92%), Załom-Kasztanowe (18,30%), Krzekowo-Bezrzecze (19,91%) oraz Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo (24,52%) oscyluje na bardzo niskim poziomie, wyraźnie mniejszym od wartości referencyjnej (70,94%). Odsetek mieszkańców o komfortowym dostępie do szkoły podstawowej, mniejszym niż średnia dla miasta, odnotowano ponadto dla osiedli: Warszewo, Żelochowa, Nowe Miasto, Śródmieście-Zachód, Gołęcino-Goclaw, Gumieńce, Stołczyn, Skolwin, Żydowce-Klucz, Majowe, Dąbie, Arkońskie-Niemierzyn oraz Głębokie-Pilchowo.

Ryc. 74. Rozmieszczenie szkół podstawowych wraz z ekwidystantą 600 m

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

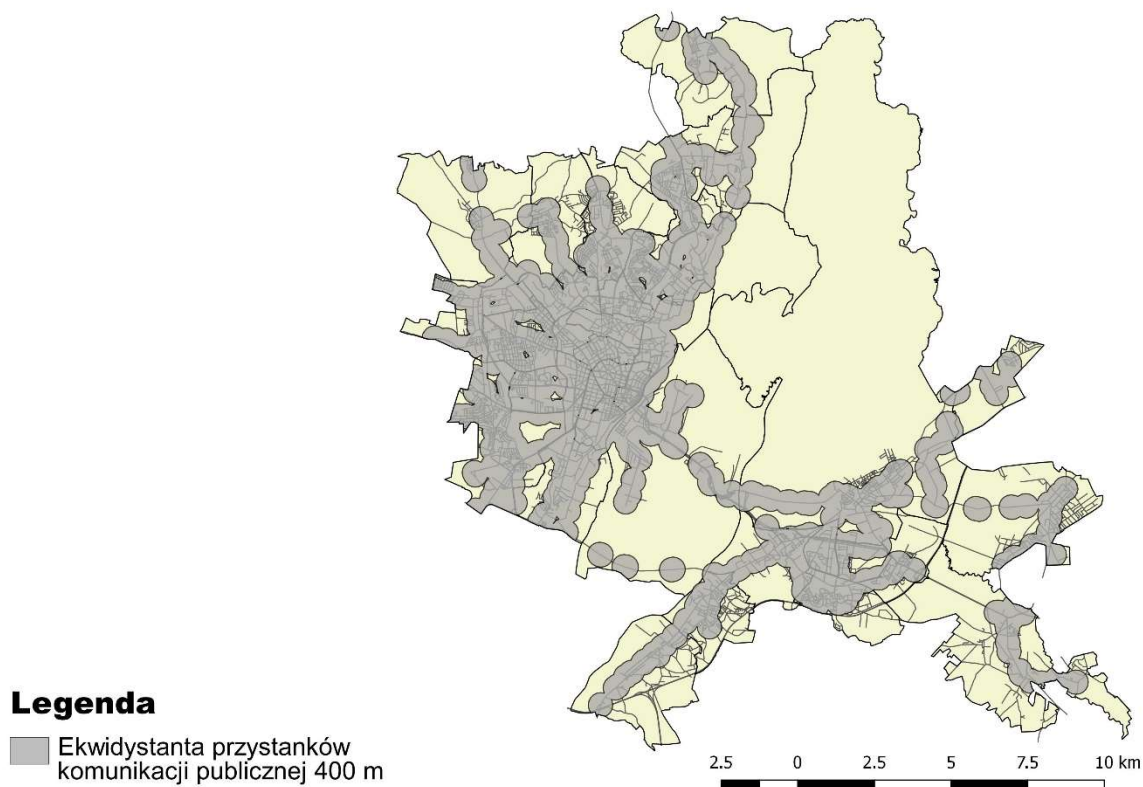
Ryc. 75. W24 - Udział osób mieszkających w promieniu 600 m od szkoły podstawowej w ogólnej liczbie mieszkańców

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

W ramach analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej ocenie poddano również dostępność przystanków miejskiej komunikacji zbiorowej. W tym celu wyznaczono odsetek osób zamieszkałych w odległości do 400 m od przystanku komunikacji tramwajowej lub autobusowej. Na poniższej rycinie naniesiono obszary znajdujące się w promieniu do 400 m od przystanków.

Ryc. 76. Ekwidystanta przystanków komunikacji publicznej 400 m

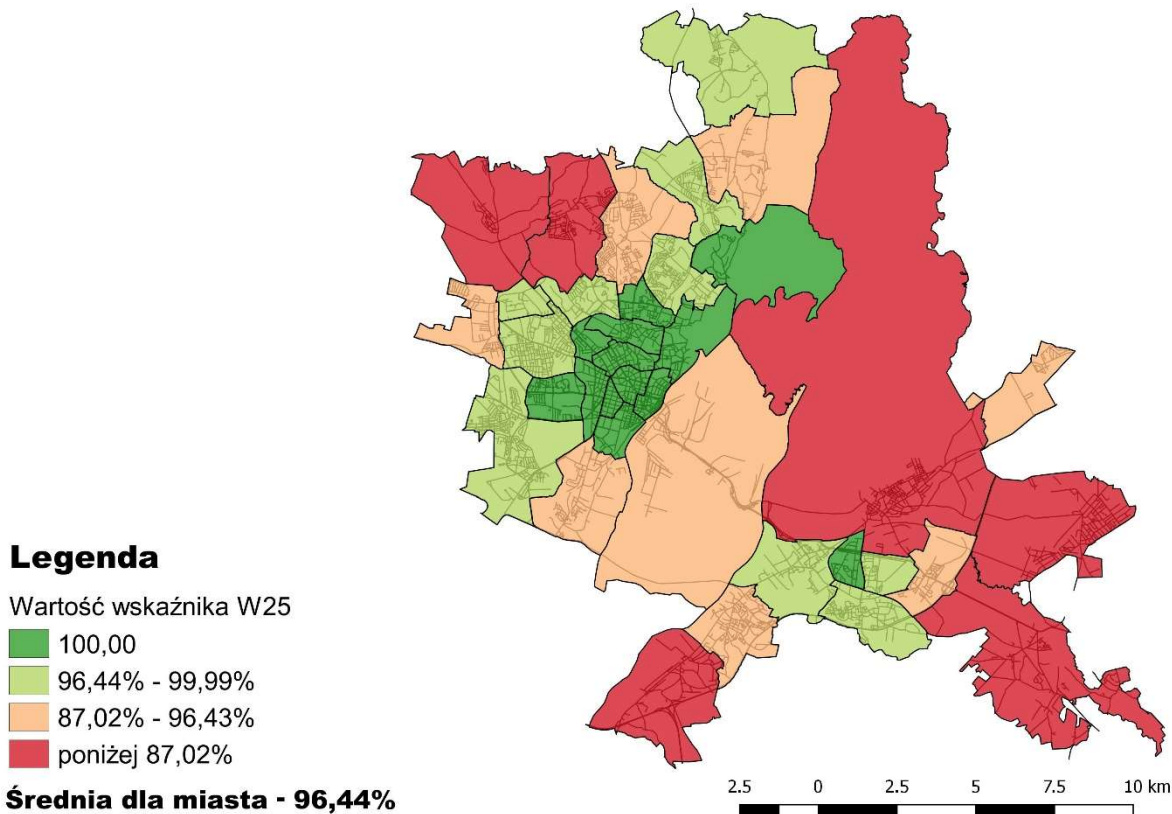
Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Komfortowa dostępność do przystanku miejskiej komunikacji zbiorowej sprzyja zwiększeniu mobilności mieszkańców oraz zmniejsza izochronę dostępności do różnych miejsc na terenie miasta. Jest to szczególnie istotne w przypadku zamieszkania w znacznej odległości od miejsc świadczenia elementarnych usług, w tym placówek, do których dostępność omówiono powyżej.

96,44% mieszkańców Szczecina mieszka w odległości do 400 m od przystanku komunikacji publicznej. Osiedlami, dla których wskaźnik przyjął bardzo niskie wartości są: Osów (63,36%), Wielgowo-Sławociesze-Zdunowo (66,34%), Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce (74,33%), Głębokie-Pilchowo (78,05%), Żydowce-Klucz (82,19%) i Dąbie (86,95%). Wartości poniżej średniej odnotowano ponadto dla następujących osiedli: Podjuchy, Załom-Kasztanowe, Warszewo, Krzekowo-Bezrzecze, Stołczyn, Pomorzany, Kijewo oraz Międzyodrze-Wyspa Pucka. Aż 13 osiedli charakteryzuje się stuprocentową wartością

wskaźnika – wszyscy ich mieszkańcy mają w zasięgu 400 m przystanek miejskiej komunikacji zbiorowej.

Ryc. 77. W25 - Udział osób mieszkających w promieniu 400m od przystanku komunikacji publicznej w ogólnej liczbie mieszkańców

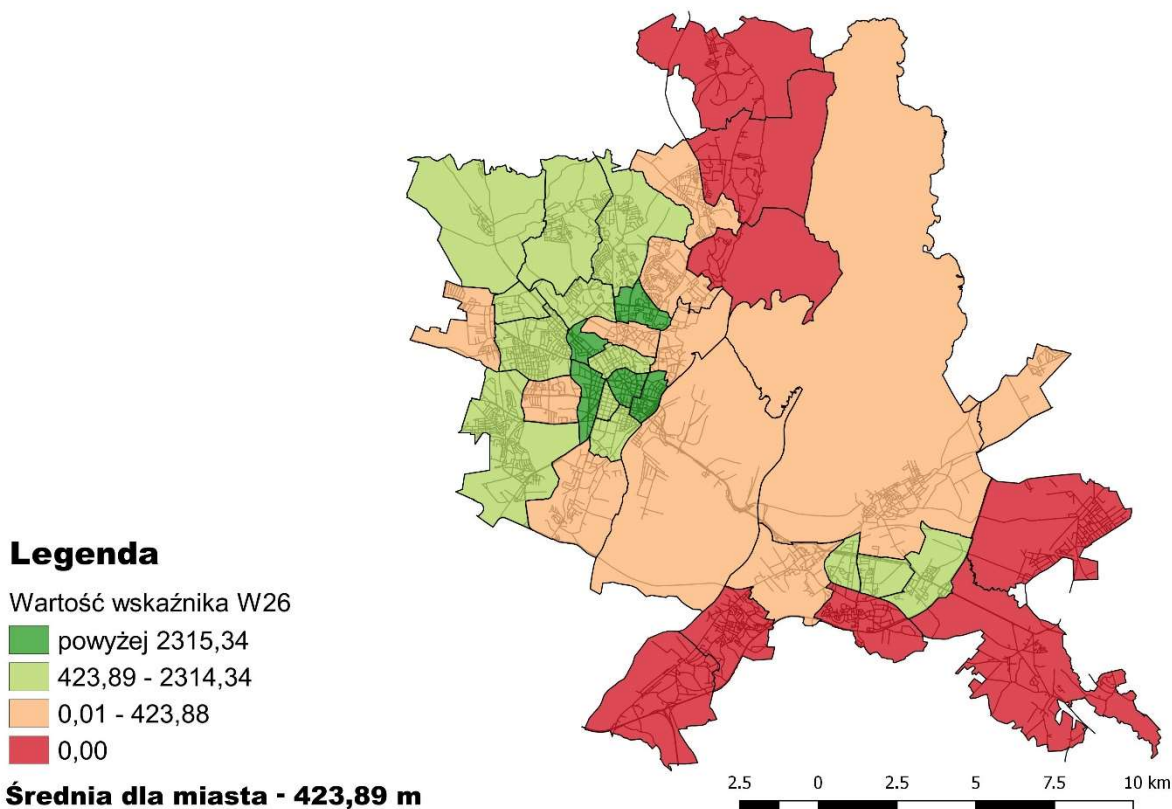
Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Ostatnim badanym wskaźnikiem sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest długość dróg rowerowych w przeliczeniu na 1 km². Drogi rowerowe są elementem infrastruktury transportowej, którego powszechna dostępność jest coraz bardziej pożądana w przestrzeni miejskiej. Transport rowerowy stanowi alternatywę dla przemieszczania się zarówno samochodem, jak również miejską komunikacją zbiorową. Dodać należy, że jest to nieemisyjna forma przemieszczania się, w związku z czym nie wywiera ona negatywnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego, a pozwala na stosunkowo szybkie i sprawne przemieszczanie się. Korzystanie z transportu rowerowego pozytywnie wpływa na samopoczucie i stan zdrowia osób korzystających z niego. Wybieranie tego środka transportu zamiast auta zmniejsza zjawisko kongestii, a rezygnacja z miejskiej komunikacji zbiorowej redukuje zatłoczenie w tramwajach i autobusach. Rozbudowana sieć infrastruktury rowerowej stanowić może zachętę dla mieszkańców do zmiany nawyków dotyczących preferencji transportowych. W związku z powyższym istotną kwestią jest zapewnienie

odpowiedniej gęstości sieci dróg rowerowych, która pozwoli na komfortowe i bezpieczne przemieszczanie się rowerzystom.

Na terenie Szczecina jest 127 420 m dróg rowerowych. Na każdy km² powierzchni miasta przypadają 423,89 m drogi rowerowej, jednak w rozmieszczeniu dróg rowerowych w poszczególnych osiedlach występują znaczne dysproporcje. W granicach ośmiu osiedli stwierdzono brak dróg rowerowych. Są nimi: Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce, Bukowe-Kłęskowo, Żydowce-Klucz, Stołczyn, Skolwin, Wielgowo-Sławociesze-Zdunowo, Podjuchy i Gołęcino-Goćław. Zagęszczenie dróg rowerowych mniejsze niż średnio w mieście odnotowano również dla następujących osiedli: Pomorzany (113,48), Dąbie (117,06), Drzetowo-Grabowo (179,03), Zdroje (197,82), Świerczewo (200,82), Załom-Kasztanowe (266,51), Międzyodrze-Wyspa Pucka (302,67%), Krzekowo-Bezrzecze (324,61), Bukowo (334,72), Żelechowa (348,17), Niebuszewo-Bolinko (363,13).

Ryc. 78. W26 - Długość dróg rowerowych [m] w przeliczeniu na 1 km²

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

2.2.8 Granice obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany miasta Szczecin obejmuje jednostki, w których potwierdzone zostało występowanie koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz problemów w co najmniej jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, środowiskowej, technicznej lub przestrzenno-funkcjonalnej. Wysoka koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej została potwierdzona na podstawie dodatnich wartości sumarycznego wskaźnika degradacji. Występowanie problemów w pozostałych sferach zostało stwierdzone na podstawie gorszych niż średnia wartości odpowiednich wskaźników. W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie występowania zidentyfikowanych problemów w poszczególnych jednostkach analitycznych.

Tab. 6. Współwystępowanie negatywnych zjawisk w poszczególnych jednostkach analitycznych

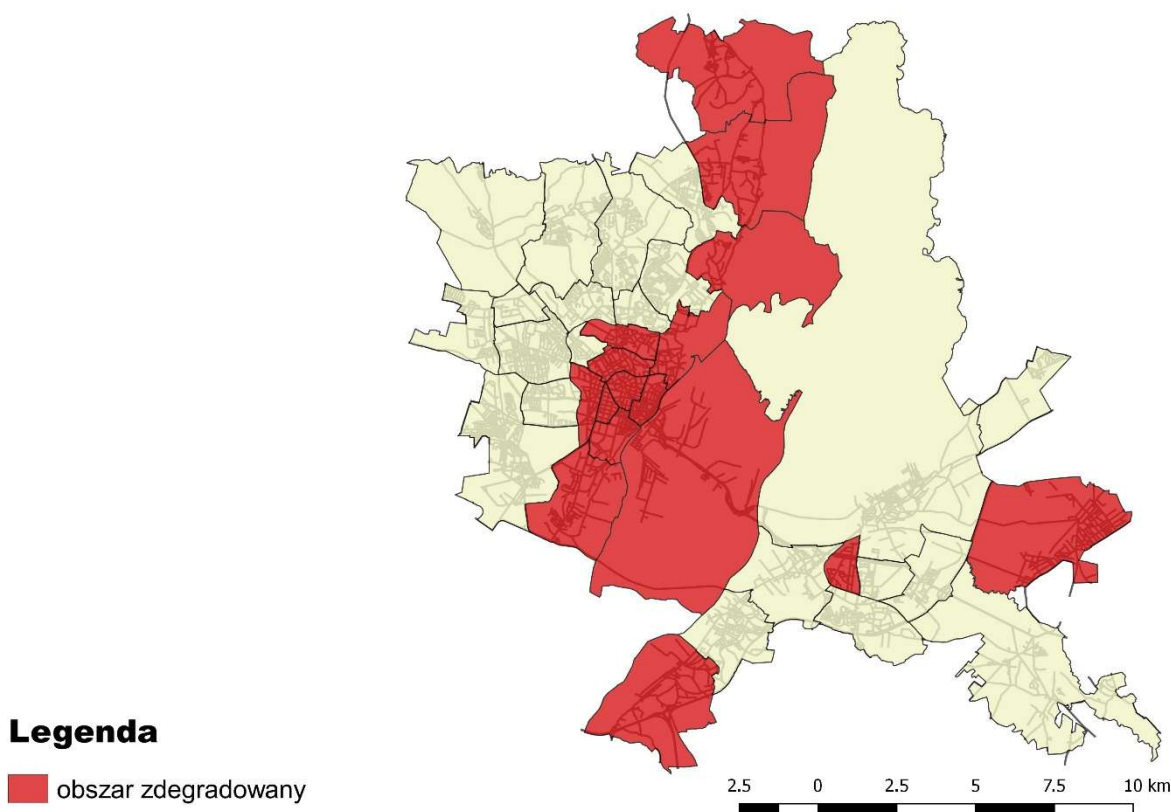
Jednostka analityczna	Występowanie problemów w sferach:					Potw. stanu kryzysowego
	Społ.	Gosp.	Środ.	Tech.	Prz.-funk.	
Arkońskie-Niemierzyn	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Bukowe-Klęskowo	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Bukowo	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Centrum	Tak	Nie	Tak	Tak	Nie	Tak
Dąbie	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Drzetowo-Grabowo	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Głębokie-Pilchowo	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Goleścino-Goćław	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Gumieńce	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Kijewo	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Krzekowo-Bezzecze	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Łękno	Nie	Nie	Tak	Tak	Tak	Nie
Majowe	Nie	Tak	Tak	Nie	Tak	Nie
Międzyodrze-Wyspa Pucka	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Niebuszewo	Nie	Tak	Tak	Tak	Nie	Nie
Niebuszewo-Bolinko	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Nowe Miasto	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak
Osów	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce	Nie	Tak	Nie	Tak	Tak	Nie
Podjuchy	Nie	Tak	Tak	Nie	Tak	Nie
Pogodno	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Pomorzany	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak

Skolwin	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Słoneczne	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak
Stare Miasto	Tak	Nie	Tak	Tak	Nie	Tak
Stołczyn	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Śródmieście-Północ	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak
Śródmieście-Zachód	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak
Świerczewo	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Turzyn	Tak	Nie	Tak	Tak	Nie	Tak
Warszewo	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak
Załom-Kasztanowe	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Zawadzkiego-Klonowica	Nie	Tak	Tak	Nie	Nie	Nie
Zdroje	Nie	Nie	Tak	Tak	Tak	Nie
Żelechowa	Nie	Tak	Tak	Nie	Tak	Nie
Żydowce-Klucz	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak

Źródło: opracowanie własne

Stan kryzysowy został zidentyfikowany na terenie 16 jednostek analitycznych. Obszar zdegradowany miasta Szczecin składa się z następujących osiedli: Centrum, Drzetowo-Grabowo, Gołęcino-Goćław, Międzyodrze-Wyspa Pucka, Niebuszewo-Bolinko, Nowe Miasto, Pomorzany, Skolwin, Słoneczne, Stare Miasto, Stołczyn, Śródmieście-Północ, Śródmieście-Zachód, Turzyn, Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo oraz Żydowce-Klucz. Granice obszaru zdegradowanego przedstawione zostały na poniższej mapie.

Ryc. 79. Obszar zdegradowany miasta Szczecin

Źródło: opracowanie własne

Obszar zdegradowany ma powierzchnię **112,09 km²** (**37,29%** powierzchni miasta) i zamieszkiwany jest przez **164 333 osoby** (**44,46%** mieszkańców miasta). Powyższe wartości przekraczają kryteria zawarte w Wytocznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, zgodnie z którymi obszar rewitalizacji nie może zajmować powierzchni większej niż 20% gminy i być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W związku z powyższym konieczne było wyznaczenie obszaru rewitalizacji jedynie na fragmencie obszaru zdegradowanego.

3. Obszar rewitalizacji w Szczecinie

Badania przeprowadzone na potrzeby wskazania obszar do objęcia procesem rewitalizacji odbywały się w kilku etapach z wykorzystaniem metod ilościowych i jakościowych. **Etapem pierwszym** była ocena porównawcza Szczecina i innych ośrodków miejskich o zbliżonym profilu ludnościowym, która pozwoliła ocenić generalną sytuację miasta w kontekście ogólnokrajowym. Stanowi ona załącznik 1 do niniejszego opracowania. **Etap drugi** polegał na przeprowadzeniu analizy wskaźnikowej sfery społecznej w podziale miasta Szczecin na osiedla - jej celem było wskazanie obszarów szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych na terenie Szczecina. Dla oceny natężenia negatywnych zjawisk społecznych zastosowano metodę syntetycznego miernika – ważonego sumarycznego wskaźnika degradacji. Badanie prowadzone w sferach: gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej stanowiło **trzeci etap** prac analitycznych. Analiza sfery społecznej oraz pozostałych sfer, umożliwiła wskazanie osiedli, na których występuje stan kryzysowy – stanowią one obszar zdegradowany miasta Szczecin.

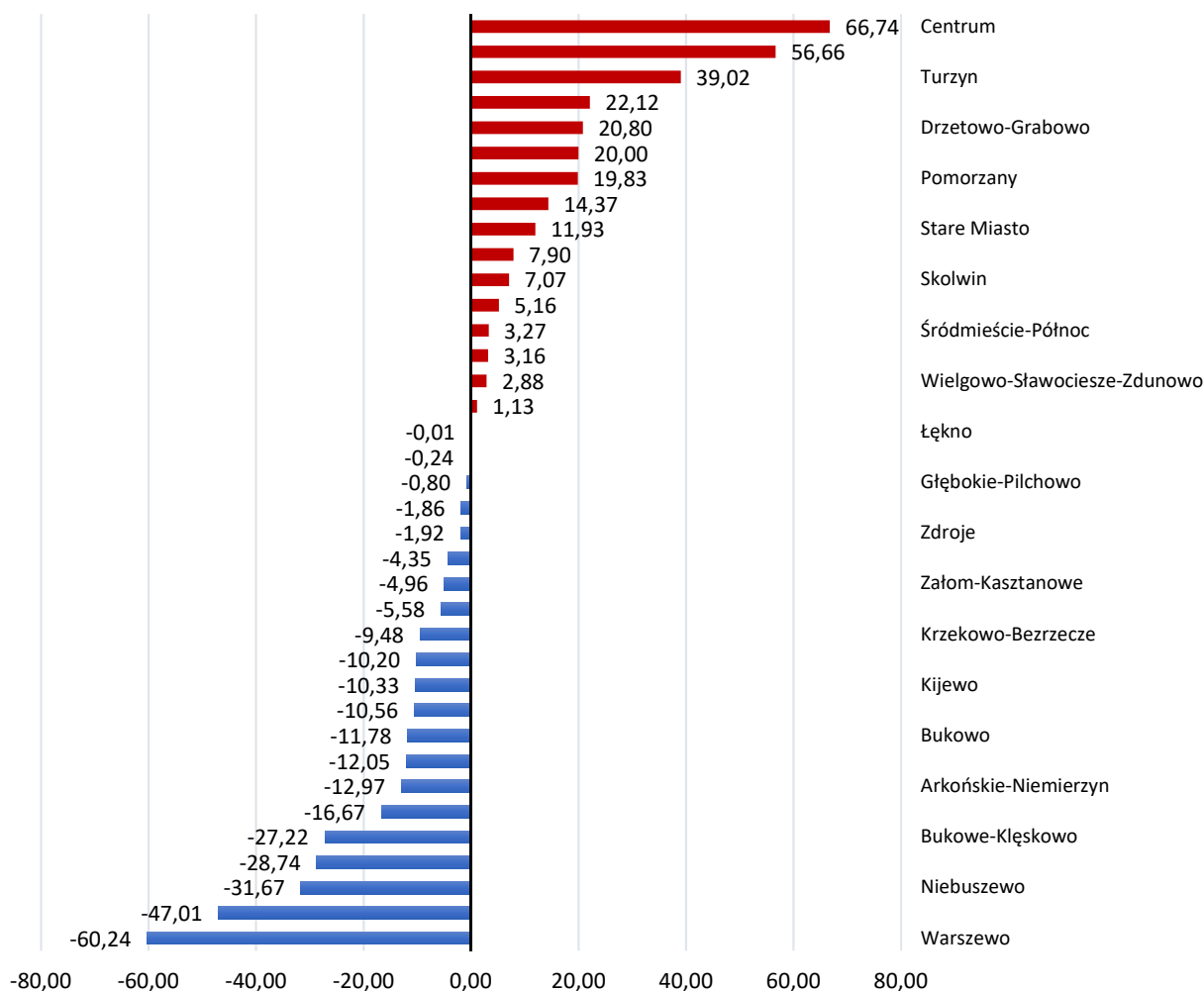
Po delimitacji obszarów zdegradowanych wskazano obszar do objęcia procesem rewitalizacji, a następnie dokonano jego pogłębionej analizy. Na jej podstawie sprecyzowane zostały występujące na tym obszarze problemy oraz ich przyczyny, jak również zdefiniowano potencjały i znaczenie tego obszaru dla rozwoju miasta. Uszczegółowienie analiz ilościowych, w kontekście badanego obszaru, możliwe było dzięki zastosowaniu metody kartogramu w układzie siatki heksagonalnej, co pozwoliło na określenie zróżnicowania terytorialnego występowania zjawisk społecznych w strukturze przestrzennej wskazanego do rewitalizacji obszaru. Niezwykle istotnym źródłem informacji do analizy pogłębionej były ustrukturalizowane wywiady pogłębione, przeprowadzone z liderami społecznymi, specjalistami z zakresu ekonomii, gospodarki nieruchomościami i rozwoju regionalnego, jak również ekspertami z dziedziny spraw społecznych. Wyniki wywiadów pogłębionych skonfrontowano z wynikami analiz ilościowych, dzięki czemu uzyskano kompleksowy obraz sytuacji na badanym obszarze. W dalszej części niniejszego rozdziału przedstawiono wnioski z analizy zróżnicowania poziomu wewnątrzmięskiej degradacji oraz podsumowanie procesu delimitacji obszaru zdegradowanego.

Przeprowadzona w podziale na osiedla diagnoza sfery społecznej miasta Szczecin umożliwiła identyfikację jednostek charakteryzujących się koncentracją problemów społecznych. Na poniższym wykresie przedstawiono uszeregowane od największej do najmniejszej wartości ważonego sumarycznego wskaźnika degradacji, przypisane do poszczególnych osiedli. Jednostkami, które charakteryzują się gorszą

sytuacją w sferze społecznej niż średnia w mieście, są te, dla których wartość ważonego sumarycznego wskaźnika degradacji jest większa niż 0 – na wykresie reprezentują je słupki koloru czerwonego. Im większa wartość sumarycznego wskaźnika degradacji, tym większy poziom koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. **Największe odchylenie wartości ważonego sumarycznego wskaźnika degradacji od średniej wartości tego wskaźnika dla miasta Szczecin cechuje osiedla: Centrum, Śródmieście-Zachód i Turzyn.**

Ryc. 80. Ważony sumaryczny wskaźnik degradacji (SWD)

Źródło: opracowanie własne

We wszystkich jednostkach analitycznych, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, zdiagnozowano również współwystępowanie problemów w co najmniej jednej spośród sfer: gospodarczej, środowiskowej, technicznej lub przestrzenno-funkcjonalnej.

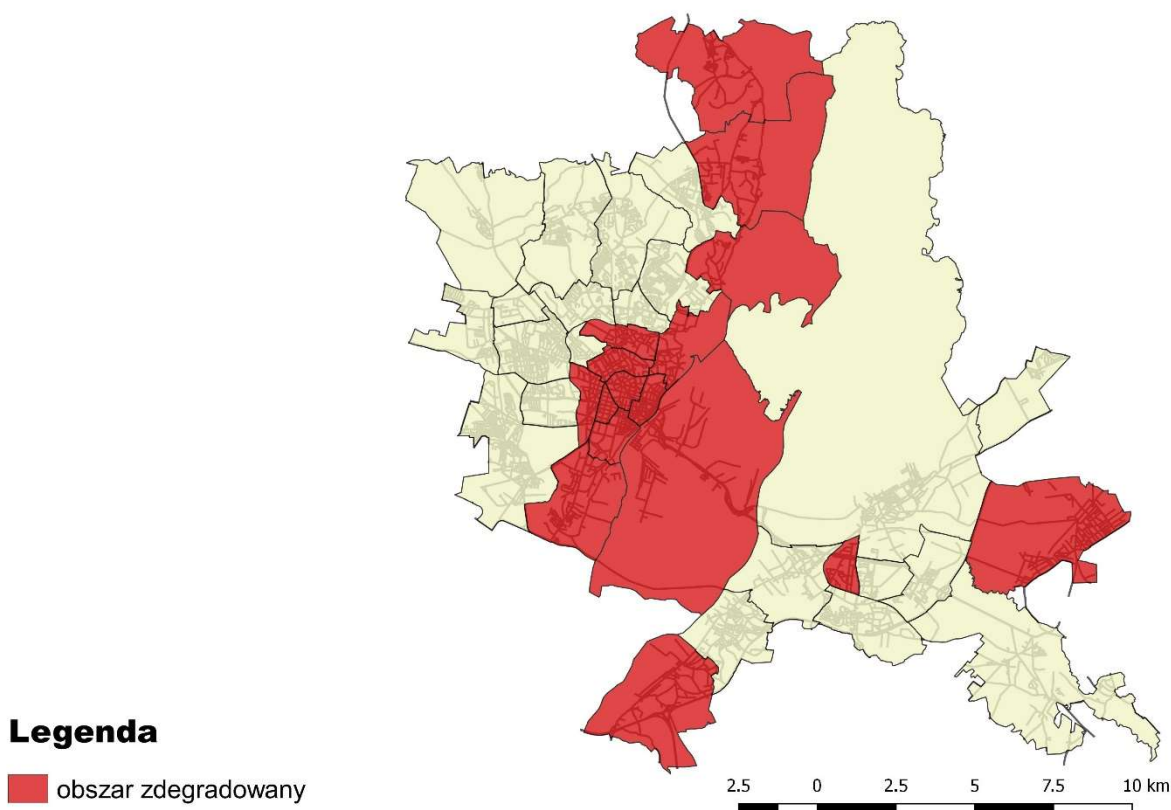
Tab. 7. Współwystępowanie negatywnych zjawisk w jednostkach analitycznych, w których stwierdzono dodatnią wartość ważonego sumarycznego wskaźnika degradacji

Jednostka analityczna	Występowanie problemów w sferach:					Potwierdzenie stanu kryzysowego
	Społ. (SWD)	Gosp.	Środ.	Tech.	Prz.-funk.	
Centrum	66,74	Nie	Tak	Tak	Nie	Tak
Śródmieście-Zachód	56,66	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak
Turzyn	39,02	Nie	Tak	Tak	Nie	Tak
Niebuszewo-Bolinko	22,12	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Drzetowo-Grabowo	20,80	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Nowe Miasto	20,00	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak
Pomorzany	19,83	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Golęcino-Gocław	14,37	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Stare Miasto	11,93	Nie	Tak	Tak	Nie	Tak
Międzyodrze-Wyspa Pucka	7,90	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Skolwin	7,07	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Stołczyn	5,16	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Śródmieście-Północ	3,27	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak
Żydowce-Klucz	3,16	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak
Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo	2,88	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak
Słoneczne	1,13	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak

Źródło: opracowanie własne

Z uwagi na fakt, że we wszystkich jednostkach analitycznych o wartościach ważonego sumarycznego wskaźnika degradacji większych niż 0 stwierdzono występowanie stanu kryzysowego, jednostki te tworzą obszar zdegradowany miasta Szczecin.

Ryc. 81. Obszar zdegradowany miasta Szczecin

Źródło: opracowanie własne

Powierzchnia wyznaczonego obszaru zdegradowanego wynosi **112,09 km²** (**37,29%** powierzchni miasta) i jest on zamieszkiwany przez **164 333 osoby** (**44,46%** mieszkańców miasta). Powyższe wartości przekraczają kryteria określone w *Wytycznych*, zgodnie z którymi obszar rewitalizacji nie może zajmować powierzchni większej niż 20% gminy i być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W związku z powyższym konieczne było wyznaczenie obszaru rewitalizacji jedynie na fragmencie obszaru zdegradowanego. Należy mieć na uwadze, że Szczecin jest jednym z największych miast w Polsce, w związku z czym również skala zidentyfikowanych negatywnych zjawisk na obszarze zdegradowanym jest duża. Potwierdzają to statystyki przedstawione w poniższej tabeli. W każdej kolumnie kolorem czerwonym oznaczono trzy największe wartości. Osiedlem, dla którego skala problemów społecznych jest największa jest Centrum. W przypadku osiedla Turzyn oznaczono sześć wartości, natomiast w przypadku Śródmieścia-Zachód i Niebuszewa-Bolinko – po pięć. Przedstawione statystyki potwierdzają stan rzeczy zobrazowany na **Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.** – jednostki o największych wartościach ważonego sumarycznego wskaźnika degradacji są jednocześnie tymi, na których zidentyfikowano największą skalę problemów społecznych. Dodać jednak należy, że jakkolwiek liczba wartości oznaczonych w poniższej tabeli dla Niebuszewa-Bolinko i

Śródmieścia-Zachód jest taka sama, to wartość ważonego sumarycznego wskaźnika degradacji dla drugiego z wymienionych osiedli jest ponad dwukrotnie większa.

Tab. 8. Zestawienie danych statystycznych dotyczących jednostek tworzących obszar zdegradowany

Osiedle	Depopulacja	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób korzystających z zaszków pomocy społecznej	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty	Liczba stwierdzonych przestępstw	Liczba stwierdzonych przestępstw – bóiki i pobicia	Liczba stwierdzonych przestępstw - kradzieże	Liczba stwierdzonych przestępstw narkotykowych	Liczba stwierdzonych przestępstw - włamania
Centrum	2 109	4 776	1 575	803	369	48	816	102	429	78	117
Śródmieście-Zachód	1 359	3 048	1 329	714	328	65	401	57	156	60	55
Turzyn	1 367	3 661	1 274	775	329	40	504	46	233	58	107
Niebuszewo-Bolinko	1 268	5 581	1 511	823	361	41	438	42	191	41	91
Drzetowo-Grabowo	843	4 291	1 089	629	272	58	331	24	143	31	94
Nowe Miasto	17	1 654	543	306	134	33	399	47	198	62	59
Pomorzany	1 115	6 542	630	657	261	41	434	24	227	27	105
Golęcino-Gocław	145	590	627	185	97	9	75	6	31	0	25
Stare Miasto	258	1 382	150	121	51	11	310	35	133	33	54
Międzyodrze-Wyspa Pucka	43	168	251	77	29	6	134	9	51	15	43
Skolwin	130	584	293	116	60	7	23	4	10	3	4
Stołczyn	97	658	833	265	119	11	71	3	42	4	16
Śródmieście-Północ	743	4 009	433	326	143	19	297	21	134	23	78
Żydowce-Klucz	106	468	150	102	41	10	32	3	15	6	6
Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo	-110	669	189	143	62	7	44	2	22	2	15
Słoneczne	653	3 853	288	293	128	11	213	15	97	19	51

Źródło: opracowanie własne

3.1 Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji

W poprzednich rozdziałach zostało zaprezentowane podsumowanie wyników analizy zjawisk kryzysowych na terenie miasta Szczecin. Jednostkami cechującymi się szczególną koncentracją problemów społecznych są osiedla znajdujące się w centralnej części miasta. W tym aspekcie Szczecin nie jest odosobniony od innych, porównywalnych polskich miast.

Poważnym problemem dużych polskich miast jest kryzys ich obszarów śródmiejskich. W literaturze przedmiotu śródmieście definiowane jest jako historycznie wykształcona, centralna część miasta, na obszarze której zwarta i intensywna zabudowa mieszkaniowa współwystępuje z obiektami usługowymi i administracyjnymi, które występują najliczniej w tej części miasta. Centrum miasta jest natomiast pojęciem o mniejszym zasięgu przestrzennym, gdyż wskazuje się, iż jest to główny ośrodek usługowy danego miasta usytuowany w granicach jego śródmieścia. Centrum jest przystosowane do pełnienia funkcji obsługi miasta i jego strefy wpływów, ma charakter reprezentatywny i powinno pełnić rolę miasto- i kulturotwórczą.

W świetle zachodzących obecnie przemian społeczno-gospodarczych oraz licznych zmian strukturalnych odnoszących się do układu morfologicznego miasta obserwuje się postępujący zanik kluczowych funkcji obszarów śródmiejskich. Postępująca atrofia centrów miast, rozumiana jednak nie jako zanikanie fizycznych aspektów śródmieść, lecz odnosząca się do zaniku ich funkcjonalności i struktury. Kryzys ten spowodowany jest współwystępowaniem wielu czynników. Pierwszym z nich jest postępujący proces suburbanizacji obszarów podmiejskich. Suburbanizacja jest zjawiskiem zachodzącym w większości wysokorozwiniętych krajów. Migracje mieszkańców o wyższym statusie majątkowym wynikają z potrzeby posiadania wolnostojącego domu jednorodzinnego z własnym ogrodem. Drugą grupę migrujących stanowią osoby, które decydują się na zakup nieruchomości zlokalizowanych na deweloperskich osiedlach znajdujących się poza granicami miasta ze względu na ich znacznie niższą cenę.

Kryzysowi funkcji mieszkaniowej śródmieść towarzyszą problemy natury ekonomicznej. Wskutek zachodzących zmian społeczno-gospodarczych zmniejsza się rola działalności usługowej na obszarze śródmieścia – występują liczne puste lokale użytkowe i dominują rodzaje działalności typowe dla obszarów problemowych, takie jak: lombardy, sklepy z odzieżą używaną, kasyna czy firmy oferujące pożyczki ekspresowe.

Utrata funkcjonalności stref śródmiejskich polskich miast spowodowana jest także pojawieniem się wielkopowierzchniowych przestrzeni handlowych - tzw. galerii handlowych. Obiekty te kierują swoje funkcje do wewnątrz – tworzone są przestrzenie zamknięte, w

których klienci mają spędzać jak najwięcej czasu. Galerie są zamknięte na otaczające je miasto, nie integrują się z nim, wręcz jest to stosunek pełen konkurencji i rywalizacji o „klienta”. Poza oczywistym negatywnym wpływem na funkcję usługową śródmieścia galerie wpływają również niekorzystnie na stan zagospodarowania przestrzennego obszaru. Budynki te często nie są wkomponowane w otoczenie, wyraźnie się od niego oddzielają, tworząc swoiste enklawy handlu. Wyjątkiem są tu galerie zlokalizowane w obiektach przemysłowych. Obserwuje się również zjawisko makdonaldyzacji społeczeństwa objawiające się masowym korzystaniem z powstających hipermarketów i galerii handlowych. Zjawisko to skutkuje zamieraniem handlu i spadkiem atrakcyjności śródmieść, gdzie handel jest rozdrobniony. Następuje swego rodzaju „kradzież” miasta przez centra handlowe, które pełnią coraz więcej funkcji, skutecznie odbierając użytkowników miejskich przestrzeni publicznych. W budynkach galerii handlowych organizowane są wydarzenia kulturalne, a ich korytarze przypominają funkcją miejskie ulice i place.

Zmniejszająca się liczba mieszkańców i najemców lokali usługowych oraz słaba kondycja przedsiębiorstw wpływają na postępującą degradację tkanki miejskiej. Można zauważyć, że opisana sytuacja ma charakter „błędnego koła”, ponieważ pogorszenie warunków życia i funkcjonowania podmiotów gospodarczych może zachęcić kolejnych mieszkańców i przedsiębiorców do przeniesienia się np. do innej części miasta. Skutkuje to zmianą struktury społecznej na obszarze śródmieść, powstają pustostany przez co miejsce z założenia reprezentatywne, o wysokiej funkcjonalności i prestiżu staje się miejscem „niczym” – mieszkańcy nie identyfikują się z nim, nie podejmują działań na rzecz poprawy sytuacji, natomiast turyści i mieszkańcy innych dzielnic nie chcą spędzać tam czasu wolnego.

Należy zaznaczyć, że ze względu na centralne położenie obszary śródmiejskie pełnią znaczącą rolę w życiu mieszkańców całego miasta, a w przypadku miast wojewódzkich całego regionu. Zazwyczaj na terenie śródmieść zlokalizowane są ważne instytucje publiczne, np. urzędy państwowe i samorządowe, uczelnie wyższe, baza hotelowa, obiekty zabytkowe i historyczne oraz atrakcje turystyczne. Z tego powodu obszary te odwiedzane są przez przedsiębiorców, inwestorów i turystów, pełnią zatem funkcję reprezentacyjną i należy zadbać o jak najwyższy poziom ich estetyki i funkcjonalności.

Śródmieścia mają często charakter tranzytowy, pełnią funkcję węzła przesiadkowego umożliwiającego sprawne przemieszczanie się między różnymi częściami miasta. Oznacza to, że mieszkańcy miasta, chociażby ze względu na codzienne dojazdy, bywają w śródmieściu i zadowolająca jakość przestrzeni publicznych i świadczonych usług może ich skłonić do spędzania tam czasu wolnego.

Jak już zostało wspomniane, opisane problemy mają charakter uniwersalny i z różnym nasileniem występują lub występowały w innych wysokorozwiniętych krajach. Pewne

przesunięcie czasowe wystąpienia problemów funkcjonalno-strukturalnych polskich miast spowodowane jest polityką prowadzoną w czasach gospodarki centralnie sterowanej, kiedy to władza podejmowała decyzje o zagospodarowaniu przestrzennym ośrodków miejskich, nie dochodziło wówczas do zjawiska prywatyzacji przestrzeni. Korzyścią wynikająca z tej sytuacji – gdy obecnie polskie miasta stoją u progu pogłębiającego się kryzysu – jest możliwość czerpania z doświadczeń miast Europy Zachodniej i USA w obieraniu optymalnej ścieżki dalszego rozwoju. Kompleksowa poprawa sytuacji dzielnic problemowych możliwa jest między innymi dzięki przeprowadzeniu dobrze zaplanowanego procesu rewitalizacji.

Planowanie skutecznego procesu rewitalizacji musi opierać się na spełnieniu zasady koncentracji interwencji. Rozproszenie planowanych przedsięwzięć na dużym obszarze może skutkować brakiem efektu synergii, a ich oddziaływanie może być jedynie punktowe. Z tego powodu zasadnym jest dostosowanie wielkości obszaru do możliwości inwestycyjnych miasta.

Najlepszym rozwiązaniem dla Szczecina będzie wyznaczenie względnie niewielkiego, zwartej obszaru. W tej sytuacji, mimo ograniczonych zasobów, możliwa będzie realizacja przedsięwzięć, które rzeczywiście wpłyną na rozwiązanie zidentyfikowanych problemów.

Mając na uwadze powyższe **do objęcia procesem rewitalizacji wskazano teren trzech osiedli, na których zdiagnozowano największą koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej: Centrum, Śródmieście-Zachód oraz Turzyn, przy czym priorytetem powinno być rozwiązanie problemów zidentyfikowanych na osiedlu Centrum**, które w skali miasta cechuje się najgorszą sytuacją. Wymienione osiedla charakteryzują się największym w mieście spadkiem liczby ludności. Kolejną przesłanką uzasadniającą objęcie wskazanego obszaru szczególnym wsparciem jest istnienie w tym miejscu dobrze rozwiniętej infrastruktury społecznej: przychodni, przedszkoli i szkół podstawowych, a także sieci komunikacji publicznej (co zostało potwierdzone w czasie diagnozowania problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej). Sytuacja, w której mieszkańcy przeprowadzają się w inne części miasta, gdzie infrastruktura nie jest tak dobrze rozwinięta jest bardzo niekorzystna, ponieważ z jednej strony istniejące budynki użyteczności publicznej nie są w pełni wykorzystywane, z drugiej natomiast konieczne staje się inwestowanie w nową, dotąd niepotrzebną infrastrukturę w innych częściach miasta. Z tego powodu należy dołożyć wszelkich starań aby powstrzymać odpływ ludności ze wskazanego obszaru.

Śródmieście odgrywa istotną rolę w życiu wszystkich mieszkańców miasta. Dlatego też poprawa sytuacji tego obszaru przyniesie korzyści nie tylko osobom bezpośrednio z nim związanym, ale również innym mieszkańcom całego obszaru zdegradowanego i miasta. Ze względu na fakt, że realizacja przedsięwzięć z pewnością finansowana będzie przez

wszystkich mieszkańców, ważne jest by cała społeczność odczuwała korzyści z planowanych inwestycji.

Należy również zauważyć, że proponowane osiedla charakteryzują się największą gęstością zaludnienia, w związku z czym lokalizacja przedsięwzięć na stosunkowo małej przestrzeni pozwoli na wsparcie dużej liczby beneficjentów końcowych procesu rewitalizacji. W ten sposób zostanie również zapewniona realizacja zasady koncentracji, pomiędzy projektami zachodzić będzie efekt synergii, a skutki przeprowadzonego procesu będą rzeczywiście odczuwalne.

3.2. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Szczecińska dzielnica śródmiejska była projektowana i budowana jako środowisko życia nowoczesnego mieszczaństwa w realiach przełomu XIX i XX wieku. Rozległość projektu urbanistycznego i powstających w jego ramach ciągów komunikacyjnych zbiegających się ku otwartym na wiele kierunków placom korespondowała z tworzoną z rozmachem zabudową mieszkalną, wyposażone w spore lokale kamienice wiązane w układy kwartałów. Bardzo dobrze układ ten sprawdzał się w kontekście modernizującego się, ekspansywnego miasta przełomu wieków, stanowiąc oparcie dla migracji nowych mieszkańców oraz bogacenia się i strukturyzacji klasy średniej. Wojenna burza przyniosła i ten skutek, że radykalnie zmieniła strukturę społeczną na omawianym obszarze. Poza zmianami narodowościowymi oznaczała radykalną pauperyzację przestrzeni i realizowanych w związku z nią stylów życia. Przemiany ekonomiczne pod koniec XX wieku dodatkowo pogłębiły ten proces.

3.2.1 Gentryfikacja i jej źródła oraz konsekwencje.

Położone centralnie części miasta bezpośrednio po zakończeniu działań wojennych były najchętniej i najszybciej zamieszkiwane, tam też organizowano instytucje tworzące infrastrukturę publiczną (np. szkoły przy Alei Piastów, poczta na ulicy Pocztovej). Ten żywiołowy proces mocą swej dynamiki został mocno utrwalony w strukturze społecznej dzielnic centralnych, skupiły one mieszkańców realizujących podstawowe potrzeby (bezpieczeństwo, dostęp do usług publicznych) i nie dysponujących kapitałem oraz energią do realizacji bardziej zaawansowanych strategii w zakresie organizacji warunków życia. Stan ten został utrwalony na przestrzeni lat, jego następstwa ujawniły się wraz z rozpoczęciem przemian ekonomicznych na początku lat 90. XX wieku. W kolejne stulecie Szczecin wkraczał z centralnie położonymi dzielnicami zamieszkiwanymi przez stosunkowo uboższą część populacji.

Procesy gentryfikacji tego obszaru dokonują się punktowo. Związane są z remontami pojedynczych budynków, względnie uzupełnianiem luk w zabudowie o nowe budynki mieszkalne będące przedmiotem rynkowego obrotu i siłą rzeczy wprowadzające w strukturę społeczną dzielnicy nowe jednostki. W efekcie opisywane dzielnice nie obejmują większych kompleksów budynków mieszkalnych, w których miała miejsce wymiana mieszkańców, dominuje w nich odziedziczona po minionym stuleciu struktura społeczna.

Fot. 1. Punktowo prowadzone działania remontowe są charakterystyczne dla zabudowy szczecińskiego śródmieścia

Źródło: wizja lokalna 27-07-2017

Fot. 2. Punktowo prowadzone działania remontowe są charakterystyczne dla zabudowy szczecińskiego śródmieścia

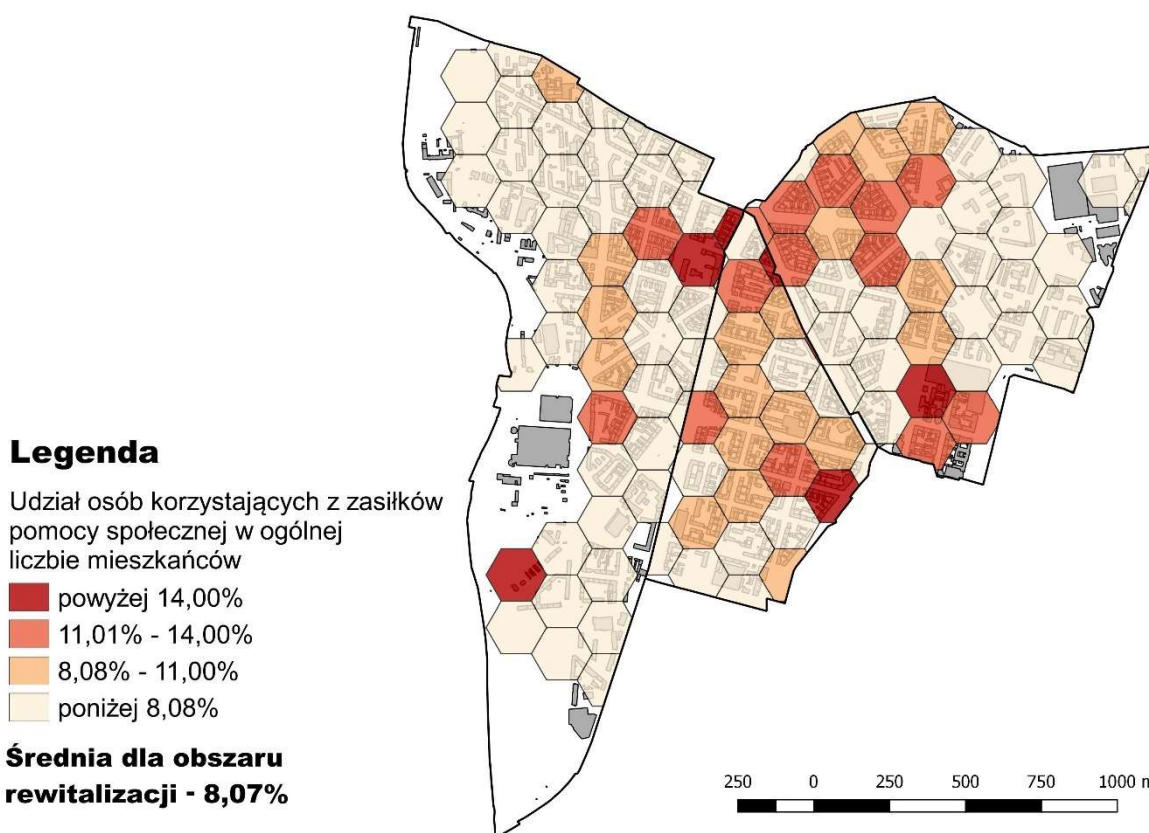
Źródło: wizja lokalna 27-07-2017

Analogicznie, w rejonie wschodniej pierzei ulicy Śląskiej i Świętego Wojciecha, w otoczeniu Placu Odrodzenia i na zachód od Placu Grunwaldzkiego, gdzie obszar miasta w największym stopniu pozostał „nietknięty” procesami rewitalizacyjnymi natężenie problemów społecznych i ekonomicznych pozostaje największe (**Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.**).

Zewnętrznym znamieniem tego jest wysoki stopień dekapitalizacji znajdującej się na tych obszarach tkanki mieszkaniowej. Pokrywa się to z natężeniem wartości wskaźnika udziału w populacji osób korzystających ze wsparcia materialnego. Te same prawidłowości zachodzą równomiernie niemal na całym obszarze osiedla Śródmieście.

Na omawianym obszarze zbliżony jest rozkład zjawiska trwałego bezrobocia, przy czym jego dodatkowym „ogniskiem” są kwartały wzdłuż ulicy Obrońców Stalingradu i Śląskiej oraz w rejonie Placu Szarych Szeregów. W odróżnieniu od obszaru nasilenia poboru świadczeń, tu mieszka proporcjonalnie więcej osób w wieku produkcyjnym, stąd zjawisko trwałego bezrobocia jest relatywnie bardziej widoczne.

Ryc. 82. Udział osób korzystających z formy pieniężnej zasiłków pomocy społecznej

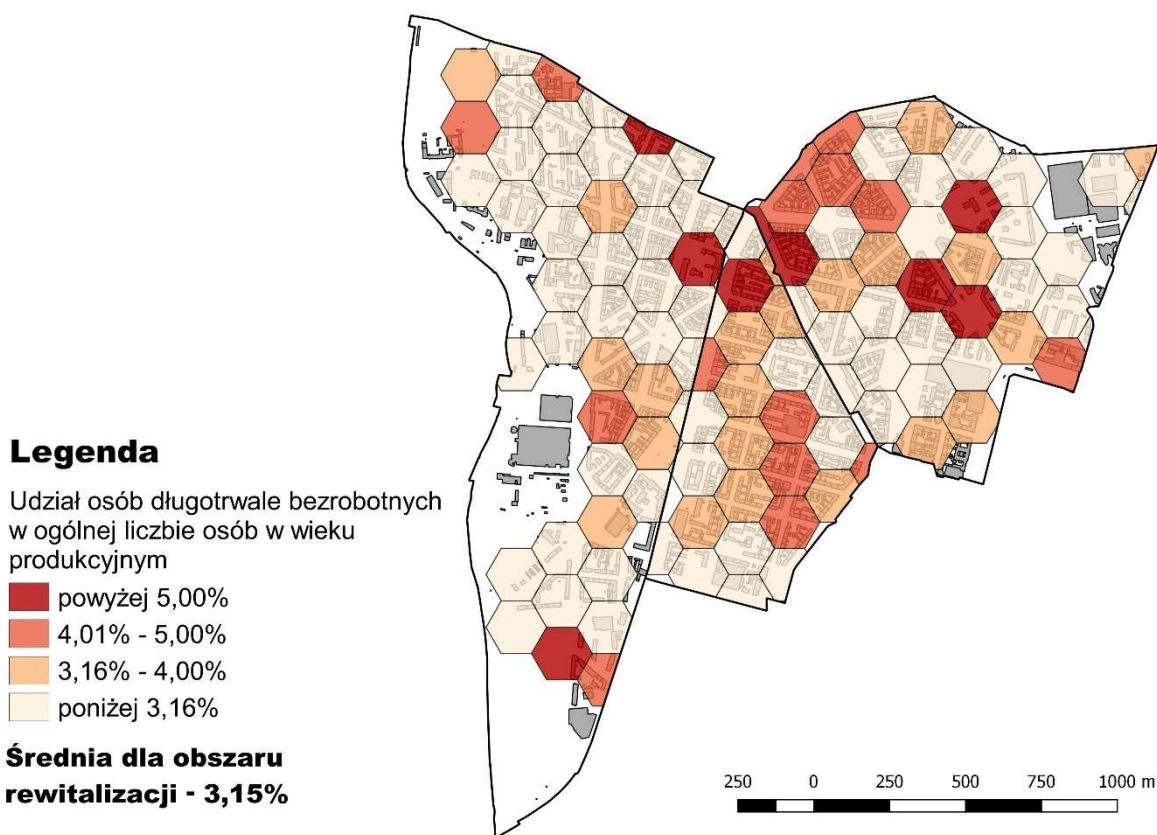

Źródło: opracowano na podstawie danych MOPR w Szczecinie i Urzędu Miasta Szczecin

Łagodny i ewolucyjny przebieg omawianego procesu ma swoje pozytywne i negatywne konsekwencje. Omawiane osiedla nie stały się obiektem upowszechnionej mody na zamieszkanie lub prowadzenie działalności gospodarczej w ich obszarze. Zasadniczo nie została wytworzona presja ekonomiczna na zasiedlanie osiedli zmierzająca do wyparcia zastanych mieszkańców czy też radykalną zmianę funkcji poszczególnych budynków. Pozwoliło to w dużej mierze zachować istniejące więzi społeczne oraz nieformalne kody kulturowe wytworzone w toku wieloletniego utrwalania wzorców osobowych i postaw

społecznych. Jednocześnie nie wytworzono silnych impulsów do podniesienia jakości infrastruktury mieszkalnej, jak też ogólnego podniesienia jakości życia w osiedlach śródmiejskich. Dokonujące się zmiany mają charakter punktowy, zogniskowane są wokół konkretnych wspólnot mieszkaniowych, a nie np. całych kwartałów. Społeczność jako całość nie jest świadomym, konsekwentnym i zintegrowanym wokół jasno określonego celu inspiratorem i uczestnikiem procesu przekształcania przestrzeni oraz rozwiązywania strukturalnych problemów, jakie w jej obrębie istnieją, pojawiają się, względnie ulegają modyfikacji.

Ryc. 83. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowano na podstawie danych PUP w Szczecinie i Urzędu Miasta Szczecin

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie analizy problemu nr 1. „Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta”.

Tab. 9. Podsumowanie analizy problemu nr 1.

Nazwa problemu	Problem 1. Gentryfikacja – zmiana charakteru tej części miasta.
<p>Dominujący charakter problemu</p>	<p>Społeczny</p> <p>Na obszarze rewitalizacji mamy do czynienia z nikłym procesem wymiany mieszkańców, a co za tym idzie dominuje na nim odziedziczona po minionym stuleciu struktura społeczna.</p> <p>W rejonie wschodniej pierzei ulicy Śląskiej i Świętego Wojciecha, w otoczeniu Placu Odrodzenia i na zachód od Placu Grunwaldzkiego, gdzie obszar miasta w największym stopniu pozostał „nietknięty” procesami rewitalizacyjnymi natężenie problemów społecznych i ekonomicznych pozostaje największe.</p> <p>Społeczność obszaru rewitalizacji jako całość nie jest świadomym, konsekwentnym i zintegrowanym wokół jasno określonego celu inspiratorem i uczestnikiem procesu przekształcania przestrzeni oraz rozwiązywania strukturalnych problemów, jakie w jej obrębie istnieją, pojawiają się, względnie ulegają modyfikacji.</p> <p>Kluczowe problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Znaczna skala szeregu problemów społecznych i ich duże natężenie, w tym ubóstwo, bezrobocie, problemy w życiu rodzinnym, społecznym, uzależnienia.
<p>Uzupełniający charakter problemu</p>	<p>Techniczny</p> <p>Procesy gentryfikacji obszaru rewitalizacji dokonują się punktowo. Związane są z remontami pojedynczych budynków, względnie uzupełnianiem luk w zabudowie o nowe budynki mieszkalne będące przedmiotem rynkowego obrotu.</p> <p>Występuje wysoki stopień dekapitalizacji znajdującej się na obszarze rewitalizacji tkanki mieszkaniowej.</p> <p>Dzielnice wchodzące w skład obszaru rewitalizacji nie stały się obiektem upowszechnionej mody na zamieszkanie lub prowadzenie działalności gospodarczej w ich obszarze.</p> <p>Kluczowe problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Znaczna skala degradacji tkanki mieszkaniowej, w tym zły stan techniczny obiektów mieszkalnych, niski standard mieszkań.
<p>Wyzwanie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowość rozwiązywania problemów społecznych. 2. Kompleksowość działań modernizacyjnych obiektów budowlanych

3.2.2 Niekonsekwentna i degradująca prywatyzacja przestrzeni.

W śródmiejskiej części miasta dochodzi do koincydencji dwóch czynników. Z jednej strony jest to przestrzeń atrakcyjnie położona, korzystnie skomunikowana, przewidziana jako serce życia miasta i jego reprezentacyjny fragment. Z drugiej strony nie współgra to z uporządkowaniem relacji ekonomicznych, jednoznacznym i równomiernym wzrostem wartości przestrzeni i obiektów, czy też przepływami konsumentów. Ponadto na przestrzeni lat nie była prowadzona konsekwentna i zachodząca równomiernie w całej przestrzeni śródmieścia komunalna polityka zarządzania jakością. W efekcie rynek w niektórych obszarach przejął dominującą rolę, zmierzając – w naturalny sposób – do prywatyzacji przestrzeni, wpływając na nią czasami wręcz destrukcyjnie.

Dla wizerunku i sposobu funkcjonowania miasta korzystne są te wymiary prywatyzacji przestrzeni, które wiążą się z aktywizacją gospodarczą oraz zwielokrotnianiem przepływu mieszkańców, interesantów i turystów. Tę tendencję można zaobserwować w Alei Fontann, w centralnie położonych fragmentach ul. Jagiellońskiej, w ostatnim okresie coraz bardziej – wzdłuż ul. gen. Ludomiła Rayskiego. Wokół określonych lokalizacji skupia się stałe grono bywalców, umacniają one lokalną markę. Jeśli nawet w przypadku niektórych obiektów można zaobserwować częstą zmianę funkcji i właściciela, to można to interpretować jako naturalny proces zdrowej rynkowej gry podaży i popytu, skłonności lokalnego rynku do samoregulacji. Wyjątkowy jest przypadek krótkiego, liczącego niewiele ponad 200 metrów, odcinka ul. gen. Ludomiła Rayskiego między pl. Zamenhofa a pl. Grunwaldzkim. Jego zabudowę stanowi zaledwie piętnaście XIX-wiecznych kamienic, w których funkcjonuje blisko 40 lokali handlowych i usługowych. Sukces i przełamanie występującego gdzie indziej monotematyzmu oraz ciągłej rotacji najemców związany jest z nastawieniem na nadanie ulicy indywidualnego charakteru, co połączyło wysiłki wielu działających tam podmiotów. Jest wśród nich piekarnia, producent i sprzedawca oryginalnych lodów, kaletnik, salon kosmetyczny i dwóch fryzjerów, jubiler i sklep z designerskimi lampami. W przypadku Alei Fontann współwystępowało to z sukcesem estetycznym. Z kolei Deptak Księcia Bogusława X jest jaskrawym przykładem prywatyzacji przegranej, obciążonej w dodatku piętnem nieudolności nadzoru nad estetyką i funkcjonalnością.

Fot. 3. Deptak Księcia Bogusława X

Fot. 4. Niezagospodarowany budynek przy deptaku Księcia Bogusława X

Źródło: wizja lokalna 27-07-2017

Nader niekorzystny i ponad miarę jest rozpowszechniony proceder prywatyzacji „na zapas”. W strukturze przestrzennej miasta wyróżniają się obiekty, których prywatyzacja nie skutkowałą adaptacją na cele użytkowe, czy tym bardziej – włączeniem w obieg publiczny. Jaskrawym przykładem jest tu kamienica u zbiegu Alei Fontann i ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Oprócz negatywnego oddziaływania społecznego związanego z przebiegiem tego rodzaju procesów i ich spekulacyjnego charakteru, zaburza to jakość tkanki architektonicznej, niejednokrotnie tego rodzaju obiekty pozostają przez długi okres nieremontowane, zwraca uwagę ich faktyczne porzucenie, brak użytkowania.

Inny aspekt to prywatyzacja towarzysząca komercjalizacji. To kwestia skali, bowiem większość lokali poddanych prywatyzacji – z oczywistych względów – wykorzystywana jest do celów komercyjnych. O ile jednak tego rodzaju przestrzeń jest wtopiona w substancję mieszkaniową i z nią współgra, następuje łączenie i równoważenie funkcji. Czym innym jest wytwarzanie przestrzeni w pełni komercyjnych, czego najlepszym przykładem jest istnienie centrów handlowych.

Zasadniczo niepowodzenie procesu prywatyzacji omawianego obszaru należy rozumieć jako brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni omawianego obszaru, która przeszła w całości w prywatny zarząd. Enklawy sukcesu otoczone są kwartałami i ciągami pojedynczych lokalizacji, w których utrzymywane z powodzeniem placówki handlowe i usługowe sąsiadują z pustostanami bądź stale remontowanymi lokalami. Śródmieście Szczecina jawi się jako obszar stymulowanego przez rynek, ale chaotycznego w wymiarze przestrzennym, zjawiska lokaty kapitału w nieruchomości, a nie porządkowania i stabilizacji stosunków własnościowych korespondujących z estetyzacją przestrzeni.

Tak przebiegająca prywatyzacja degradowuje przestrzeń miejską jako całość – stan całości obszaru staje się wypadkową sukcesu lub niepowodzenia niezależnych od siebie licznych inicjatyw, a nie następstwem logiki funkcjonowania dzielnic czy ulic handlowych.

W ogólnym stanie obszaru omawianych osiedli przestrzeń sprywatyzowana ma w dużej mierze charakter wykluczający; nie wiąże się z istnieniem obiegu dóbr i zachowaniami konsumenckimi (jak np. w obszarze Alei Fontann), ale z dominującą funkcją lokaty kapitału.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie analizy problemu nr 2. „Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni)”.

Tab. 10. Podsumowanie analizy problemu nr 2.

Nazwa problemu	Problem 2. Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).
Dominujący charakter problemu	<p>Przestrzenno-funkcjonalny</p> <p>Zasadniczo niepowodzenie procesu prywatyzacji należy rozumieć jako brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni omawianego obszaru, która przeszła w całości w prywatny zarząd. Śródmieście Szczecina jawi się jako obszar stymulowanego przez rynek, ale chaotycznego w wymiarze przestrzennym, zjawiska lokaty kapitału w nieruchomości, a nie porządkowania i stabilizacji stosunków własnościowych korespondujących z estetyzacją przestrzeni.</p> <p>W strukturze przestrzennej obszaru wyróżniają się obiekty, których prywatyzacja nie skutkowałą adaptacją na cele użytkowe, czy tym bardziej – włączeniem w obieg publiczny. Jaskrawym przykładem jest tu kamienica u zbiegu Alei Fontann i ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego.</p> <p>Kluczowy problem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niekontrolowany proces przemian w tkance miejskiej, skutkujący chaosem i niską jakością przestrzeni.
Uzupełniający charakter problemu	<p>Gospodarczy</p> <p>Enklawy sukcesu otoczone są kwartałami i ciągami pojedynczych lokalizacji, w których utrzymywane z powodzeniem placówki handlowe i usługowe sąsiadują z pustostanami bądź stale remontowanymi lokalami.</p> <p>Kluczowy problem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Występowanie przestrzeni, które tracą funkcję gospodarczą i negatywnie wpływają na jakość przestrzeni miejskiej.

3.2.3 Brak czynników centralizujących – kryzys tożsamości

Przemiany ekonomiczne pod koniec XX wieku przyczyniły się do nasilenia procesu pauperyzacji i gentryfikacji omawianego obszaru. W efekcie współcześnie istniejący w obrębie omawianych osiedli układ urbanistyczny i architektura oraz profil społeczny i materialny zamieszkujących go mieszkańców stają w coraz większym rozdźwięku. Centralnie położone w strukturze miasta obszary uległy marginalizacji społecznej oraz ekonomicznej i utrzymują ten stan. Skala tej pauperyzacji utrudnia dokonanie jakichkolwiek strukturalnych, zakrojonych na odpowiednio szeroką skalę działań naprawczych, a zarazem powstrzymuje – do pewnego stopnia – tendencje modernizacyjne w skali całego miasta.

Fot. 5. Wybrane lokalizacje na analizowanym obszarze

Źródło: wizja lokalna 27-07-2017

Trwale zaniżony standard zabudowy w osiedlach śródmiejskich jest jednym z czynników uniemożliwiających wykształcenie się realnego funkcjonalnego (a nie jedynie – formalnego i topograficznego) centrum, obszaru pozwalającego na mentalne i funkcjonalne zorganizowanie przestrzeni miasta. Symptomatyczne jest, że właśnie w funkcjonalnym wymiarze role te pełnią położone na obrzeżach omawianych osiedli centra handlowe. Wypełniają one lukę, zapotrzebowanie na przestrzeń spotkań, aktywności, konfrontacji z innymi członkami społeczności.

Kryzys funkcji centralizacyjnej został pogłębiony przez dokonujące się na przestrzeni lat ukształtowanie przebiegu linii komunikacji miejskiej na omawianym obszarze. Szczególnie widoczne jest to w odniesieniu do obszaru osiedla Centrum i północnej części osiedla Śródmieście-Zachód, wydzielonej przebiegiem ul. Krzywoustego. W następstwie tego procesu ten rozległy, stosunkowo mocno zaludniony obszar w znacznym stopniu został pozbawiony bezpośredniego dostępu do odpowiednio często kursujących autobusów i tramwajów. Krwiobieg układu komunikacyjnego przebiega: ul. Krzywoustego, Aleją Piastów i ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Role centrów przesiadkowych i węzłów transportowych w tym obszarze stanowią: Plac Zwycięstwa, Plac Kościuszki, Plac Rodła i Plac Szarych Szeregów. Pomiedzy nimi rozpościera się obszar kwartałów, które tylko w niewielkim stopniu (za sprawą rzadszych połączeń autobusowych) posiadają dostępność do komunikacji publicznej. Istotne znaczenie ma także kierunek przebiegu tras tramwajów – ukierunkowane

są one na połączenie z jednej strony z Placu Kościuszki, a dalej, ku Pomorzanom, z drugiej zaś – na Plac Rodła i dalej w kierunku Niebuszewa bądź ku stoczni. Tym samym komunikacja publiczna z obszaru położonych centralnie dzielnic niejako odwrócona jest bokiem do ścisłego centrum, nie sprzyja szybkiemu dotarciu w rejon: Bramy Portowej, Alei Niepodległości i Placu Żołnierza. Nie ułatwia też w wystarczającym stopniu dotarcia do kwartałów zlokalizowanych między ul. Krzywoustego a Placem Grunwaldzkim i wzdłuż Alei Wojska Polskiego aż do Placu Szarych Szeregów.

Nie lepsza jest sytuacja dostępności autonomicznie traktowanego obszaru osiedla Śródmieście-Zachód. Oś jego powiązania komunikacyjnego z centrum miasta (a także z rejonem dworca kolejowego i autobusowego, z Wałami Chrobrego i Prawobrzeżem) stanowi ul. Krzywoustego, przebiegająca mniej więcej środkiem osiedla i stanowiąca jej tkankę zabudowy kamienicznej, z centrami przesiadkowymi na Placu Kościuszki i na Placu Zwycięstwa. Oś południkowa wyznaczona jest przebiegiem Alei Piastów. Ta ostatnia ma przede wszystkim wzmiankowane wcześniej znaczenie tranzytowe i wiąże osiedle z Placem Rodła. Bezpośrednia bliskość „formalna” Placu Kościuszki i Placu Zwycięstwa jest mocno złudna; co prawda dzieli je odległość jednego przystanku tramwajowego, jednak w wymiarze fizycznym to kilkaset metrów. Na tym dystansie nie ma przystanków pośrednich (z wyjątkiem przystanku autobusowego zlokalizowanego przy kościele garnizonowym), osiedle pozbawione jest też innych niż Aleja Piastów powiązań w ciągu południkowym. Tym samym atrakcyjność lokalizacji w rejonie ulicy Langiewicza i Jagiełły z jednej strony czy też Bohaterów Getta Warszawskiego są nieproporcjonalne do fizycznego położenia w geograficznym środku obszaru miejskiego. Pogłębia to tendencję do koncentracji na funkcji mieszkaniowej tego obszaru, w bardzo niewielu przypadkach przełamowaną przez lokalizację instytucji i obiektów użyteczności publicznej, w niewielkim stopniu zagospodarowanego pod działalność handlową.

W kontraście do tego stanu rzeczy można wskazać na zdecydowanie lepsze skomunikowanie w obrębie omawianego obszaru i całego miasta osiedla Turzyn. Tam komunikacja tramwajowa przebiega środkiem osiedla w ciągu alei Bohaterów Warszawy. Układ połączeń komunikacyjnych, przebieg granic administracyjnych nakładających się na siebie struktur - to wszystko potęguje pewien stan rzeczy wykształcony w realiach krótkiego okresu funkcjonowania współczesnej struktury społecznej i narodowościowej miasta. Ani omawiane osiedla z osobna, ani kompleks śródmiejskich dzielnic miasta nie tworzą w świadomości jego mieszkańców, a tym bardziej w odbiorze zewnętrznym jednolitego kompleksu skojarzeń, wyobrażeń, funkcji i podmiotów obdarzonego w miarę zwartą tożsamością i powiązanego poczuciem istnienia zewnętrznych granic, jak też elementów centralnych, aspektów spójności, punktów odniesienia. Ma zatem miejsce sytuacja, w której realia codziennego życia, skupienie małych, sąsiedzkich środowisk bądź półformalnych

struktur o charakterze pragmatycznym (takich jak wspólnoty sąsiedzkie czy też fakt skupienia dzieci i rodziców wokół szkoły) nie znajdują odpowiednika w utożsamieniu z pewną konkretną częścią miasta – ramą przestrzenną dla tych wszystkich wspólnych aktywności jest całe miasto, ich ulokowanie w przestrzeni rozciąga się na cały Szczecin. Ma miejsce utożsamienie z miastem, ale nie z jego konkretnym osiedlem. Trudno przy tym mówić o trwałych sojuszach wobec dokonującej się gentryfikacji – śródmiejska część miasta jest obojętna na swoje miejsce we wszechświecie miasta, ale także wewnątrznie przepołowiona. Oba światy żyją we względnej separacji.

Realność problemu uwidacznia się na tle więzi i zjawisk tożsamościowych, które ujawniają się w innych osiedlach Szczecina, (np. w Podjuchach, na Gumieńcach, na Warszawie) owocując konkretnymi inicjatywami obywatelskimi (np. system transportu publicznego na zamówienie w Podjuchach) czy nawet elementami symbolicznymi (jak np. pomnik słonia czy inicjatywa śledzenia gniazda bociana na Warszawie). Przestrzeń śródmiejska pozostaje w tym względzie amorficzna, przynależna w równym stopniu do wszystkich i do nikogo.

Samo centralne położenie nie jest samo w sobie probierzem sukcesu. Omawiana część miasta doświadczyła dobitnie tego, że może znaleźć się w odległym horyzoncie priorytetów czy też zdolności do działania zarówno ze strony samorządu lokalnego jak i biznesu, na czym potrafią skorzystać inne dzielnice.

Problem braku społecznej świadomości centralności – swego rodzaju dumy związanej z tożsamością – współgra z brakiem wystarczającego zewnętrznego oddziaływania. Prawdopodobnie bez zaistnienia w lokalnym środowisku śródmiejskiej i centralnej części miasta silnego ośrodka bądź zespołu czynników organizujących tożsamość i sprzyjających podnoszeniu jakości zasobów infrastrukturalnych oraz kapitału ludzkiego i społecznego nie będzie możliwe dokonanie systemowej zmiany. W problemie braku czynników centralizujących dochodzi do spętlenia i współzależności wszystkich aspektów zarówno tych o charakterze społecznym, jak i instytucjonalnym.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie analizy problemu nr 3. „Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących”.

Tab. 11. Podsumowanie analizy problemu nr 3.

Nazwa problemu	Problem 3. Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących.
Dominujący charakter problemu	<p>Społeczny</p> <p>Obszary rewitalizacji uległy marginalizacji społecznej oraz ekonomicznej i utrzymują ten stan. Skala tej pauperyzacji utrudnia dokonanie jakichkolwiek strukturalnych, zakrojonych na odpowiednio szeroką skalę działań naprawczych.</p> <p>Ani osiedla wchodzące w skład obszaru rewitalizacji, ani obszar rewitalizacji jako całość, nie tworzą w świadomości jego mieszkańców, a tym bardziej w odbiorze zewnętrznym, jednolitego kompleksu skojarzeń, wyobrażeń, funkcji i podmiotów, obdarzonego w miarę zwartą tożsamością i powiązanego poczuciem istnienia zewnętrznych granic, jak też elementów centralnych, aspektów spójności, punktów odniesienia</p> <p>Prawdopodobnie bez zaistnienia w lokalnym środowisku obszaru rewitalizacji silnego ośrodka bądź zespołu czynników organizujących tożsamość i sprzyjających podnoszeniu jakości zasobów infrastrukturalnych oraz kapitału ludzkiego i społecznego nie będzie możliwe dokonanie systemowej zmiany.</p> <p>Kluczowy problem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marginalizacja ekonomiczna i społeczna mieszkańców, współwystępująca z niskim poziomem kapitału społecznego.
Uzupełniający charakter problemu	<p>Przestrzenno-funkcyjny</p> <p>Trwale zaniżony standard zabudowy w dzielnicach śródmiejskich jest jednym z czynników uniemożliwiających wykształcenie się realnego funkcjonalnego centrum, obszaru pozwalającego na mentalne i funkcjonalne zorganizowanie przestrzeni miasta.</p> <p>Symptomatyczne jest, że właśnie w funkcjonalnym wymiarze role te pełnią położone na obrzeżach omawianych osiedli centra handlowe. Wypełniają one lukę, zapotrzebowanie na przestrzeń spotkań, aktywności, konfrontacji z innymi członkami społeczności</p> <p>Kryzys funkcji centralizacyjnej został pogłębiony przez ukształtowanie przebiegu linii komunikacji miejskiej na omawianym obszarze. Szczególnie widoczne jest to w odniesieniu do osiedla Centrum i północnej części osiedla Śródmieście-Zachód. Ten rozległy, stosunkowo mocno zaludniony obszar w znacznym stopniu został</p>

	<p>pozbawiony bezpośredniego dostępu do odpowiednio często kursujących autobusów i tramwajów</p> <p>Kluczowy problem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak miejsca lub miejsc, które pozytywnie wpływać będą na poczucie związku mieszkańców z miejscem zamieszkania.
Wyzwanie	Kształtowanie tożsamości mieszkańców

3.2.4 Słabość struktur instytucjonalnych

Omawiane wyżej uwarunkowanie pozostaje w związku z brakiem organizacji i podmiotów odwołujących się do centrum i śródmieścia jako miejsca swego funkcjonowania. Aspekt centralności ani dzielnicowej i osiedlowej specyfiki nie znajduje wyrazu w integracji wokół drużyn sportowych, podmiotów trzeciego sektora. Trudno za takowe uznać rady osiedli, dla większości mieszkańców pozostają one całkowicie anonimowe, podobnie jak nieznany jest przebieg granic pomiędzy osiedlami.

Do pewnego stopnia ten deficyt podmiotowości i instytucjonalności przełamuje istnienie struktur parafialnych. One z kolei napotykać na barierę o charakterze kulturowym – wszak nie wszyscy mieszkańcy posiadają określone poglądy religijne, stosunkowo niewiele osób systematycznie odbywa praktyki religijne (według statystyk kościelnych na niedzielną mszę świętą uczęszcza przeciętnie 1/5 mieszkańców, w centralnie położonych dzielnicach i parafiach odsetek ten jest nieco niższy). Ponadto skala oddziaływania symboliki, obiektów i struktur religijnych też ma swoje ograniczenia. Na obszarze osiedla Śródmieście nie znajduje się ani jedna świątynia, jest ono w wymiarze administracyjnym przyporządkowane do parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, co jednak w niewielkim stopniu przekłada się na doświadczenie integracji przestrzennej i funkcjonalnej. Biorąc pod uwagę amorficzność postaw religijnych, rozległość parafii i fizyczny brak infrastruktury sakralnej przekłada się na daleko idącą prywatyzację postaw i więzi religijnych. Tym bardziej więc struktury parafialne nie są i nie mogą być uczestnikiem bądź partnerem w procesie aktywizacji i pozareligijnej integracji mieszkańców obszaru. Równocześnie w bezpośredniej bliskości Placu Zwycięstwa zlokalizowane są aż trzy świątynie. Stanowi to pozostałość odziedziczonego budownictwa sakralnego z okresu przedwojennego i w naturalny sposób determinowało logikę wyznaczania granic administracyjnych parafii. Nie sposób jednak zaprzeczyć, że przy tego rodzaju wielopoziomowości struktur i budowanych wokół nich relacji społecznych oraz działań i aktywności indywidualnych oraz zbiorowych trudno o wypracowania jednoznacznych związków z terytorium.

Parafie prowadzone przez księży dominikanów i chrystusowców oraz skupiające ich życie świątynie – obydwie ulokowane na skraju osiedla Centrum – swym oddziaływaniem wykraczają poza własne granice administracyjne. Wiąże się to z działalnością licznych wspólnot, prężnych środowisk akademickich, ogólnego prestiżu w społeczności miasta. (Świadczy o tym dobitnie m.in. liczba i miejsce zamieszkania dzieci przyjmujących po raz pierwszy sakrament komunii świętej – w roku 2017 w przypadku parafii dominikańskiej około 50 % pochodziło ze szkół spoza parafii). Ten swoisty „sukces” powiązany ze swego rodzaju misją, poczuciem odpowiedzialności za miasto i jego mieszkańców, w pewnym stopniu zamazuje „właściwy” charakter parafii i jej wspólnotowość. W pewnym stopniu ten ogólnomiejski profil obu świątyń koresponduje z charakterystyką nieodległego – choć zlokalizowanego poza granicami administracyjnymi analizowanych osiedli – kościoła katedralnego pw. Świętego Jakuba, w naturalny sposób świątyni centralnej dla całego miasta i diecezji. Na mniejszą skalę podobna prawidłowość dotyczy kościoła pw. Świętego Wojciecha (kościół garnizonowy) przy Placu Zwycięstwa. W efekcie każda z omawianych świątyń może być postrzegana jako samodzielne centrum aktywności religijnej, ważny punkt na duchowej mapie miasta, co nie w każdym przypadku i nie w każdym wymiarze daje się pogodzić z funkcją integratora społeczności parafialnej.

Takie rozlokowanie związane jest z pewnymi elementami ekonomii przestrzeni (szczególnie w przypadku centrów handlowych – tendencja do maksymalizacji dostępności komunikacyjnej, utrzymywanie związku z głównymi ciągami komunikacyjnymi), ale też wzmacnia swoisty efekt odśrodkowy – aktywności w sferze publicznej realizowane są w coraz większym stopniu poza omawianym obszarem bądź na jego skraju.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie analizy problemu nr 4. „Słabość struktur instytucjonalnych”.

Tab. 12. Podsumowanie analizy problemu nr 4.

Nazwa problemu	Problem 4. Słabość struktur instytucjonalnych.
<p>Dominujący charakter problemu</p>	<p>Przestrzenno-funkcyjny (organizacyjny)</p> <p>Brakuje organizacji i podmiotów odwołujących się do centrum i śródmieścia jako miejsca swego funkcjonowania.</p> <p>Do pewnego stopnia deficyt podmiotowości i instytucjonalności przełamuje istnienie struktur parafialnych. Jednak skala oddziaływania symboliki, obiektów i struktur religijnych też ma swoje ograniczenia, np. na obszarze osiedla Śródmieście nie znajduje się ani jedna świątynia. Oznacza to, że struktury parafialne nie są i nie mogą być uczestnikiem bądź partnerem w procesie aktywizacji i pozareligijnej integracji mieszkańców obszaru.</p>

	<p>Występuje efekt odśrodkowy – aktywności w sferze publicznej realizowane są w coraz większym stopniu poza omawianym obszarem bądź na jego skraju.</p> <p>Kluczowy problem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak organizacji i podmiotów odwołujących się do centrum i śródmieścia jako miejsca swego funkcjonowania, będących łącznikiem pomiędzy mieszkańcami, a politykami rozwoju miasta.
Uzupełniający charakter problemu	<p>Społeczny</p> <p>Aspekt centralności, ani dzielnicowej i osiedlowej specyfiki, nie znajduje wyrazu w integracji wokół drużyn sportowych, podmiotów trzeciego sektora.</p> <p>Kluczowy problem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom kapitału społecznego, w tym ciągle zbyt słaba pozycja lokalnych organizacji społecznych w przestrzeni obszaru rewitalizacji w kreowaniu polityki rozwoju tej części miasta.
Wyzwanie	Wzmocnienie struktur instytucjonalnych (także w sposób nieformalny)

3.2.5 Dekomercjalizacja.

Jakkolwiek funkcja gospodarcza objęła na przestrzeni minionych trzech dekad znaczną część budynków i dolnych kondygnacji obiektów na omawianym obszarze, to w skali miasta wyróżnia go wysoka niestabilność prowadzenia działalności o takim charakterze. Poza głównymi ciągami komunikacyjnymi, przy mniejszych, w kilkunastu przypadkach jedno kierunkowych uliczkach, wiele lokali pozostaje czasowo lub trwale niezagospodarowanych. Zazwyczaj charakteryzuje je niski metraż oraz stosunkowo niski standard użytkowy.

Fot. 6. Przykłady nieużytkowanych lokali na analizowanym obszarze

Źródło: wizja lokalna 27-07-2017

Tego rodzaju lokale przed laty sprawdzały się jako sklepy spożywcze, punkty usługowe, biura i agencje nastawione na bezpośredni kontakt z klientem. Wraz z postępującą pauperyzacją mieszkańców, koncentracją funkcji handlowej w centrach oraz ekspansją sklepów sieciowych zdecydowanie obniżyła się ich atrakcyjność dla potencjalnych najemców. Zanik funkcji gospodarczych miał charakter strukturalny – zanik jednych sklepów i punktów usługowych, pomimo ich umiejscowienia w środku miasta, pociągał za sobą obniżenie atrakcyjności całego obszaru, a w konsekwencji – spadek obrotów w kolejnych punktach. W efekcie tworzą one zasób przestrzeni komercyjnej czasowo lub trwale wyłączony z użytkowania, a przy tym niesprzyjający estetyce przestrzeni ulicznych.

Równoległe wraz z upadkiem tradycyjnych zakładów usługowych obniżyła się dostępność do wielu usług. Symptomatyczny jest zanik tanich zakładów fryzjerskich, pozycjonowanych pod mniej wymagającego klienta i nastawionych na większy obrót. Te, które zdecydowały się konkurować ceną, utrzymują dużą liczbę klientów, zdecydowana większość zakładów przestawiła się na droższe usługi realizowane w trybie umawianych na konkretny dzień i godzinę wizyt. To także wpływa na podniesienie cen usług (ich głównym oferentem stają się wyżej pozycjonowane salony) staje się czynnikiem rozwarstwienia w dostępności do usług rynkowych. W przypadku istniejących w przeszłości zakładów szewskich czy krawieckich – tu także na omawianym obszarze można znaleźć kilkanaście śladów po nich – podobnie jak w całym mieście nastąpił prawie całkowity zanik oferty. I tu dokonało się to pod wpływem rynku, który jednak znaczne grono uboższych czy też przyzwyczajonych do korzystania z usług rzemieślników mieszkańców pozostawił wobec perspektywy braku możliwości dokonywania reperacji oraz konieczności korzystania z peryferyjnie usytuowanych obiektów sieciowych. Jakkolwiek trudno to zjawisko dojrzeć z perspektywy osób odnajdujących się w realiach rynkowych, dla wielu starszych i uboższych mieszkańców dominujących w całych kwartałach centrum i śródmieścia miasta tego rodzaju zmiany oznaczały istotne zmiany w stylu życia i przyjmowanych modelach zachowań ekonomicznych.

Skutkowało to zachwianiem pozycji tradycyjnych ciągów komunikacyjnych, które odgrywały rolę ośrodków działalności handlowej. Aleja Wojska Polskiego na odcinku do obecnego Placu Szarych Szeregów, ulica Krzywoustego czy też na niektórych odcinkach ulica Jagiellońska okazały się w tym aspekcie bardzo delikatnymi ekosystemami, podatnymi na oddziaływanie czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Do pewnego stopnia i w ich przypadku można mówić o dekomercjalizacji, co pociągnęło za sobą negatywne skutki społeczne – zmniejszenie ruchu, dekapitalizację infrastruktury, zmniejszenie presji na estetykę i zachowanie standardów bezpieczeństwa i ładu publicznego oraz zwiększenie tolerancji dla zachowań obniżających standard przestrzeni.

Fot. 7. Niezagospodarowane lokale usługowe przy al. Wojska Polskiego

Źródło: wizja lokalna 27-07-2017

Należy zauważyć, że ekspansja dyskontów w skali miasta nie przełożyła się na zrównoważenie liczby wcześniej funkcjonujących małych punktów handlowych o dominującej funkcji spożywczej. Premiuje ona klientów dysponujących własnymi środkami transportu, skłonnych do dokonywania zakupów po drodze z pracy bądź odebraniu dzieci ze szkoły. W przypadku mieszkańców o niższych dochodach, w tym często osób starszych, oznacza to konieczność korzystania z gęstej, aczkolwiek charakteryzującej się wąskim asortymentem sieci sklepów pod szyldami „Żabki” czy też „Freshmarketu” bądź dłuższych spacerów do rzadziej rozlokowanych w gęstej śródmiejskiej zabudowie dyskontów (przykładowo brak zupełnie takich obiektów wewnątrz rozległego trójkąta między alejami: Wojska Polskiego i Piastów a ulicą Krzywoustego oraz w trójkącie Aleja Piastów – Kopernika – Narutowicza).

Fot. 8. Netto na rogu ulic: Ks. Piotra Ściegiennego i al. Bohaterów Warszawy (Turzyn) i Biedronka przy al. Wojska Polskiego (Centrum)

Źródło: wizja lokalna 27-07-2017

Praktyki promocyjno – informacyjne skoncentrowane na komunikowaniu się z klientami poprzez gazetki reklamowe poszczególnych marek pogłębiają postawę „polowania na okazje”. Pogłębia to postawę przywiązania do niskiej ceny, a nie związków z siecią obiektów handlowych o charakterze „sąsiedzkim”. Nie jest to zjawisko samo w sobie nacechowane pejoratywnie, sprawia ono jednak, że zauważalne rozwarstwienie majątkowe w powiązaniu z podtrzymywanymi aspiracjami co do standardu życia (w przypadku młodszych mieszkańców i rodzin z dziećmi) lub troską o zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych (w odniesieniu przede wszystkim do osób starszych) nieproporcjonalnie akcentuje znaczenie aktu dokonywania zakupów i poszukiwania korzystnych rozwiązań cenowych w porządku życia mieszkańców. W pewnym stopniu to dyskonty stają się ważnymi elementami zbiorowej świadomości, skupiającymi postawy ekonomiczne (także np. te związane z płaceniem rachunków), wypełniającymi luki w przestrzeni publicznej i jej społecznych funkcjach. Do pewnego stopnia ten sam proces ma miejsce w przypadku aptek.

Prywatyzacja przestrzeni współgra z ekonomizacją postaw życiowych polegających jednak nie na trosce o zwiększenie dochodów i standardu życia, ale na dostosowaniu

własnych możliwości i środków w dyspozycji do określonego, nie najwyższego standardu aspiracji. Cechuje to sposób funkcjonowania znacznej części mieszkańców całego omawianego obszaru determinując takie aspekty, jak ekonomię zarządzania czasem, modele spędzania czasu wolnego i więzi z własnym bezpośrednim otoczeniem ekonomicznym.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie analizy problemu nr 5. „Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej”.

Tab. 13. Podsumowanie analizy problemu nr 5.

Nazwa problemu	Problem 5. Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej.
<p>Dominujący charakter problemu</p>	<p>Gospodarczy</p> <p>Poza głównymi ciągami komunikacyjnymi, przy mniejszych, w kilkunastu przypadkach jedno kierunkowych uliczkach, wiele lokali pozostaje czasowo lub trwale niezagospodarowanych. Zazwyczaj charakteryzuje je niski metraż oraz stosunkowo niski standard użytkowym.</p> <p>Tego rodzaju lokale przed laty sprawdzały się jako sklepy spożywcze, punkty usługowe, biura i agencje nastawione na bezpośredni kontakt z klientem. Wraz z postępującą pauperyzacją mieszkańców, koncentracją funkcji handlowej w centrach oraz ekspansją sklepów sieciowych zdecydowanie obniżyła się ich atrakcyjność dla potencjalnych najemców.</p> <p>Równolegle wraz z upadkiem tradycyjnych zakładów usługowych obniżyła się dostępność do wielu usług (np. fryzjerskich, szewskich, krawieckich).</p> <p>Kluczowe problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zanik aktywności gospodarczej na obszarze rewitalizacji.
<p>Uzupełniający charakter problemu</p>	<p>Przestrzenno-funkcjonalny oraz społeczny</p> <p>Aleja Wojska Polskiego na odcinku do obecnego Placu Szarych Szeregów, ulica Krzywoustego czy też na niektórych odcinkach ulica Jagiellońska okazały się w bardzo delikatnymi ekosystemami, podatnymi na oddziaływanie czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Do pewnego stopnia i w ich przypadku można mówić o dekomercjalizacji, co pociągnęło za sobą negatywne skutki społeczne – zmniejszenie ruchu, dekapitalizację infrastruktury, zmniejszenie presji na estetykę i zachowanie standardów</p>

	<p>bezpieczeństwa i ładu publicznego oraz zwiększenie tolerancji dla zachowań obniżających standard przestrzeni.</p> <p>Dla wielu starszych i uboższych mieszkańców dominujących w całych kwartałach centrum i śródmieścia miasta tego rodzaju zmiany oznaczały istotne zmiany w stylu życia i przyjmowanych modelach zachowań ekonomicznych.</p> <p>Kluczowe problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zanik aktywności gospodarczej na obszarze rewitalizacji wpływa degradująco na jakość przestrzeni miejskiej oraz pogłębia problemy społeczne.
Wyzwanie	Nowa funkcja dla niewykorzystanych obiektów (gospodarcza, kulturalna, społeczna)

3.2.6 Kryzys przestrzeni publicznej.

W omawianym obszarze na przestrzeni lat nie zachodziły i nie zachodzą procesy realnie wpływające na wytworzenie przestrzeni publicznej o odpowiedniej jakości, funkcjonalności i zasięgu. Doświadczenia podejmowanych w przeszłości zabiegów w istocie uwypuklają dziś w odbiorze mieszkańców niepowodzenie realizowanej w tym zakresie polityki miastotwórczej i pogłębiają frustrację związaną z nietrafionymi bądź niekonsekwentnymi decyzjami czy też niezrealizowanymi koncepcjami. To nie jest proces zakończony, uświadamiane i podświadome zapotrzebowanie na przestrzeń publiczną motywuje niezaspokojone oczekiwania i wyobrażenia związane z poszczególnymi lokalizacjami.

Omawiany obszar obejmuje kilka przestrzeni potencjalnie istotnych dla kreowania wspólnotowości oraz podejmowania w oparciu o nie nowych form aktywności. Pomyślany jako bodaj najrozleglejszy projekt tzw. Złoty Szlak przebiegający od Zamku Książąt Pomorskich ku siedzibie Urzędu Miasta ciągiem Alei Papieża Jana Pawła II przecinając Plac Lotników i Plac Grunwaldzki jest inicjatywą w gruncie rzeczy fasadową, nie tworzy wartości dodanej w związku z przebiegiem przez określoną przestrzeń i pośród wypełniających ją obiektów oraz w gruncie rzeczy nie istnieje w świadomości mieszkańców i turystów.

W ograniczonym stopniu w pewnym okresie nadzieje i aktywności skoncentrowane na publicznym wymiarze przestrzeni wiązały się z nowym wizerunkiem Placu Lotników, w szczególności po umiejscowieniu na nim latem 2002 roku – po wieloletnich zabiegach - pomnika Bartolomeo Colleonego. To jednak obszar o małej pojemności, wymagający dla większych wydarzeń zamknięcia ze wszystkich stron ruchu w newralgicznym punkcie miasta.

Organizowano tu pojedyncze wydarzenia, przede wszystkim plenerowe konkursy skoku o tyczce, ale nie sposób pokonać zasadniczych ograniczeń tego miejsca, tym bardziej za sprawą tak specyficznej formy aktywizacji.

Zarzucone zostały konsekwentne działania na rzecz aktywizacji i wprowadzenia do ogólnoszczecińskiej świadomości przestrzeni tzw. Deptaku Bogusława. Efektem tego niedokończonego projektu jest raczej poczucie porażki, natężenia nieprzekraczalnych ograniczeń i swoisty fatalizm obarczający całą dzielnicę niż doświadczenie miejsca udanie skupiającego publiczną aktywność.

W następstwie omawianych doświadczeń centralna część miasta niejako zawiodła oczekiwania mieszkańców miasta, że znajdą w niej przestrzeń salonu lub też spontanicznego spotkania. Uwidacznia się to na tle okazjonalnych sukcesów otoczenia katedry czy też rosnącej popularności nadodrzańskich bulwarów, które przy okazji Jarmarku Jakubowego czy też w okresie słonecznej pogody przyciągają funkcjonalnością i gwarem. W tym kontekście osiedla centralne odpychają bądź kumulują aktywność o bardzo jednostronnym, nie budującym więzi i społecznych zachowań charakterze (jaskrawy przykład to otoczenie baru przy ulicy Krzywoustego przyciągającego w godzinach wieczornych i nocnych licznych amatorów kebaba). Nie mniej istotny jest fakt i poczucie deficytu, jaki opisywany stan rzeczy rodzi w społeczności samych osiedli poddanych analizie. Brak przestrzeni publicznej istotnej dla miasta w ich przypadku oznacza brak „salonu lokalnego”, przestrzennego punktu odniesienia dla własnej dzielnicy.

Trwały kryzys przestrzeni publicznej nie ogranicza się do braku możliwości realizacji funkcji symbolicznych i kultury spotkania. Wbrew upowszechnionemu przekonaniu o nagromadzeniu obszarów zieleni w Szczecinie omawiana centralna część miasta i jej mieszkańcy nie dysponują zbyt wieloma terenami do wypoczynku i rekreacji w naturalnym środowisku. Dla dominującej części gęsto zaludnionych kwartałów między aleją Piastów, Placem Grunwaldzkim i Placem Zwycięstwa najlepszą pod względem bliskości i dostępności komunikacyjnej przestrzeń zieleni stanowi park przy ulicy Wojciecha. Cechują go jednak ograniczone rozmiary, w znacznym stopniu stanowi on przestrzeń tranzytu między rejonem Placu Zwycięstwa i ulicą Wojska Polskiego a rejonem ulic Obrońców Stalingradu i Śląską. Poza nim jest jeszcze park przy Placu Kościuszki i w zasadzie brak alternatywy dla spacerów w otoczeniu zieleni, jeśli pominąć pobliski Cmentarz Centralny i usytuowany peryferyjnie park przy ul. Noakowskiego.

Fot. 9. Park przy pl. Tadeusza Kościuszki (Turzyn) i ogródek jordanowski w parku przy ul. Noakowskiego (Turzyn)

Źródło: wizja lokalna 27-07-2017

Wobec naturalnych ograniczeń dotyczących mieszkańców opisywanej części miasta, o których jest tu mowa w różnych kontekstach (wiek i związane z nim ograniczenia zdrowotne i ruchowe, status materialny wpływający na niższą skłonność do niezwiązanego z celami zarobkowymi korzystania z komunikacji publicznej, styl życia koncentrujący uwagę i zachowania społeczne na bliższej okolicy), trudno traktować w obecnych realiach możliwość udania się na Jasne Błonia, do Parku Kasprowicza, na Różankę czy tym bardziej do Lasu Arkońskiego jako wiarygodną propozycję dla dominującej części społeczności tych osiedli.

Dla młodszej i bardziej aktywnej części populacji dojmujący jest brak infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Do pewnego stopnia od jakiegoś czasu ograniczenie to przełamuje instalowanie na placach zabaw i skwerach otwartych siłowni, zestawów urządzeń do indywidualnych ćwiczeń fizycznych i sprawnościowych. W skali miasta i w szczególności omawianego obszaru oraz wobec natężenia jego zamieszkania jest to jednak infrastruktura dalece niewystarczająca. Jeszcze słabiej zaspokojone są potrzeby dzieci i dorosłych poszukujących możliwości gry w piłkę. Na obszarze osiedla Śródmieście-Zachód można wskazać jeden taki obiekt, uruchomiony na przestrzeni ostatnich trzech lat. Dużą trudność nastręcza wynajęcie sal gimnastycznych dla rekreacyjnego uprawiania sportu, o ile zbierze się grupa mieszkańców pragnących podejmować cyklicznie tego rodzaju aktywność. Liczba obiektów i ich dostępność jest ograniczona, poza tym o wolne terminy zabiegają także grupy z innych części miasta. W skali całego miasta utrapieniem jest ograniczona możliwość sezonowego uprawiania takich umasowionych form rekreacji, jak np. jazda na łyżwach. Centralnie położone dzielnice nie dają ani jednej możliwości jazdy na sankach. Rozwijana jest sieć roweru miejskiego, gęsta sieć stacji przesiadkowych stwarza mieszkańcom śródmieścia sposobność do znacznego zwiększenia własnej mobilności i realizacji tym sposobem wielu funkcji. Poza nielicznymi fragmentami (rejon ulicy Jagiellońskiej, Złoty

Szlak) praktycznie brak tam jednak rozwiązań umożliwiających wygodną i bezpieczną jazdę na rowerze.

W efekcie mieszkańcy omawianego obszaru skazani są na rywalizację o możliwość korzystania z mocno ograniczonych zasobów infrastruktury sportowej, a w pewnym stopniu także – z racji centralnego ulokowania osiedli poddanych analizie w strukturze przestrzennej miasta – rywalizacji o te zasoby z osobami przybywającymi z innych części Szczecina. Sami natomiast posiadają ograniczony dostęp do położonych poza omawianym obszarem obiektów sportowych i przestrzeni rekreacyjnych, przy czym dla znacznej części populacji pewną barierę stanowi tu także czynnik ekonomiczny (konieczność dojazdu i ponoszenia związanych z tym kosztów, brak indywidualnych środków transportu).

Uderzający jest w związku z powyższym kontrast między liczbą osób poruszających się na rowerach, w szczególności w widoczny sposób w związku z aktywnością rekreacyjną, występujący pomiędzy omawianymi osiedlami a położonymi bardziej peryferyjnie częściami miasta. Do pewnego stopnia stanowi to przejaw realizacji określonego stylu życia. Niższy status materialny i realizowane wartości znajdują odzwierciedlenie w mniejszej wadze przykładanej do tężyzny fizycznej, aktywnego spędzania czasu, transferu tego rodzaju postaw na dzieci. Z pewnością należy uwzględnić wpływ uwarunkowań związanych z charakterystyką i stanem infrastruktury mieszkaniowej. W przeważającej większości budynków omawianego obszaru zdecydowanie trudniej przechowywać oraz obsługiwać w codziennym użytku rowery – nie sprzyjają temu niewielkie mieszkania i trudności w przechowywaniu sprzętu, utrudnienia w ich transporcie w obrębie pozbawionych wind budynków, niemal całkowity brak służących temu celowi pomieszczeń magazynowych, zazwyczaj niewystarczający stopień zabezpieczenia bram, klatek schodowych i piwnic w wielorodzinnych budynkach. Ciągłe do rzadkości należą instalacje umożliwiające bezpieczne pozostawienie przypiętego roweru przy obiektach handlowych i instytucjach publicznych. W gruncie rzeczy codzienne użytkowanie roweru przez mieszkańców omawianych osiedli w przeważającej liczbie przypadków wymaga dużej determinacji, nie jest to zjawisko masowe, stąd brak odpowiedniego wpływu wzorców i społecznych norm postępowania.

Istotny kompleks aktywności związanych z użytkowaniem przestrzeni publicznej został skoncentrowany w centrach handlowych zlokalizowanych na obrzeżach omawianego obszaru – nieco wcześniej CH Galaxy i CH Turzyn, a później także CH Kaskada. One w jeszcze większym stopniu kumulują zjawiska, o których była wcześniej mowa w kontekście sklepów dyskontowych – ich funkcja ekonomiczna przejmuje rolę wiodącego stymulatora postawy życiowej, fakt dokonywania zakupów to dla mieszkańców obszaru, w którym galeria determinuje logikę przestrzeni, elementarna czynność socjalizująca, czy też służąca budowaniu hierarchii, więzi, ekspresji i samorealizacji. Rzecz w tym, że oferta centrów

handlowych we wszystkich tych aspektach na omawianym obszarze staje się niejako bezalternatywna.

W następstwie omawianych zjawisk nasileniu ulega jeszcze jedno zjawisko – dominująca część najgęściej zamieszkałych osiedli Centrum i Śródmieście-Zachód w coraz większym stopniu nabierała charakteru tranzytowego. W ich obszarze ma miejsce przemieszczanie się mieszkańców miasta, ale zanikają bądź nie ulegają przyrostowi czynniki sprawiające, że ten ruch jest w centralnie położonych dzielnicach koncentrowany wokół istotnych fragmentów przestrzeni, obiektów, aktywności. Nie ma miejsca interakcja, publiczne wydarzenia i aktywności, które angażowałyby lokalną społeczność, stymulowały jej członków do działania.

Kryzys przestrzeni publicznej, poza wymiarem fizycznym, warunkowany jest również niską kulturą i skutecznością komunikowania się poszczególnych aktorów kształtujących analizowaną przestrzeń oraz nadających jej także w procesie komunikacji symbolicznej określony charakter. Z racji omawianych wcześniej deficytów w znacznej mierze ta słabość komunikacji jest po części zrozumiała w przypadku lokalnych społeczności nie wykształcających skutecznych i powszechnych metod ekspresji własnych oczekiwań, aspiracji i stanowisk. Co gorsza, ograniczenie to jest także przypadłością samorządu.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie analizy problemu nr 6. „Kryzys przestrzeni publicznej”.

Tab. 14. Podsumowanie analizy problemu nr 6.

Nazwa problemu	Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej.
<p>Dominujący charakter problemu</p>	<p>Przestrzenno-funkcjonalny</p> <p>Na obszarze rewitalizacji na przestrzeni lat nie zachodziły i nie zachodzą procesy realnie wpływające na wytworzenie przestrzeni publicznej o odpowiedniej jakości, funkcjonalności i zasięgu.</p> <p>Doświadczenia podejmowanych w przeszłości zabiegów w istocie uwytklają dziś w odbiorze mieszkańców niepowodzenie realizowanej w tym zakresie polityki miastotwórczej i pogłębiają frustrację związaną z nietrafionymi bądź niekonsekwentnymi decyzjami czy też niezrealizowanymi koncepcjami.</p> <p>Centralna część miasta i jej mieszkańcy nie dysponują zbyt wieloma terenami do wypoczynku i rekreacji w naturalnym środowisku.</p> <p>Dla młodszej i bardziej aktywnej części populacji dojmujący jest brak infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Do pewnego stopnia od jakiegoś czasu ograniczenie to przełamuje instalowanie na placach zabaw i skwerach otwartych siłowni, zestawów urządzeń do</p>

	<p>indywidualnych ćwiczeń fizycznych i sprawnościowych. Jednak w skali obszaru rewitalizacji oraz natężenia jego zamieszkania jest to jednak infrastruktura dalece niewystarczająca.</p> <p>Dużą trudność nastęcza wynajęcie sal gimnastycznych dla rekreacyjnego uprawiania sportu, o ile zbierze się grupa mieszkańców pragnących podejmować cyklicznie tego rodzaju aktywność. Liczba obiektów i ich dostępność jest ograniczona, poza tym o wolne terminy zabiegają także grupy z innych części miasta.</p> <p>Mieszkańcy obszaru rewitalizacji skazani są na rywalizację o możliwość korzystania z mocno ograniczonych zasobów infrastruktury sportowej, a w pewnym stopniu także – z racji centralnego ulokowania – rywalizacji o te zasoby z osobami przybywającymi z innych części Szczecina. Sami natomiast posiadają ograniczony dostęp do położonych poza omawianym obszarem obiektów sportowych i przestrzeni rekreacyjnych, przy czym dla znacznej części populacji pewną barierę stanowi tu także czynnik ekonomiczny (konieczność dojazdu i ponoszenia związanych z tym kosztów, brak indywidualnych środków transportu).</p> <p>lokalną społeczność, stymulowały jej członków do działania.</p> <p>Kluczowe problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na przestrzeni lat nie zachodziły i nie zachodzą procesy realnie wpływające na wytworzenie przestrzeni publicznej o odpowiedniej jakości, funkcjonalności i zasięgu (brak rzeczywistego, skupionego przestrzennie centrum życia miasta w odniesieniu do aspiracji Szczecina).
<p>Uzupełniający charakter problemu</p>	<p>Społeczny</p> <p>Obszar rewitalizacji obejmuje kilka przestrzeni potencjalnie istotnych dla kreowania wspólnotowości oraz podejmowania w oparciu o nie nowych form aktywności.</p> <p>W następstwie negatywnych doświadczeń związanych z kreowaniem przestrzeni publicznej centralna część miasta niejako zawiodła oczekiwania mieszkańców miasta, że znajdą w niej atrakcyjną przestrzeń publiczną, przestrzeń spontanicznego spotkania, przestrzeń spędzania czasu wolnego.</p> <p>Kluczowy problem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jakość przestrzeni publicznych nie wpływa pozytywnie na

	wizerunek tej części miasta, jako atrakcyjnej do przebywania, jak też osiedlania się.
Wyzwanie	Nowe przestrzenie publiczne

3.2.7 Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej.

W skali miasta i konstytuujących je powiązań nastąpiło zachwianie proporcji funkcji realizowanych w obrębie omawianego obszaru. Wskazane w analizie dzielnice koncentrują przede wszystkim funkcje mieszkaniowe. W toku dokonujących się przemian o charakterze ekonomicznym i demograficznym dominująca część pozostałych funkcji – w szczególności handlu, rozrywki, edukacji – ulega przenoszeniu poza omawiany obszar.

Na obrzeżach omawianego obszaru rozlokowane są ośrodki koncentracji indywidualnej i zbiorowej aktywności: centra handlowe, kościoły parafialne, skupisko obiektów akademickich. Nie stanowią one tym samym czynnika organizującego przestrzeń, czy też porządkującego dynamikę i kierunek indywidualnych i zbiorowych aktywności. W ograniczonym stopniu centralna część miasta jest dla społeczności studenckiej miejscem realizacji funkcji rozrywkowych, to wiąże się jednak z określonymi trudnościami wynikającymi zresztą z terytorialnej kumulacji pubów i podobnych obiektów.

Można zatem uznać, że skala dominacji funkcji mieszkaniowej i ufundowanego na niej stylu życia mieszkańców, zdecydowanie utrudnia zarówno akumulację innych funkcji, w szczególności związanych ze spędzaniem czasu wolnego, jak i budowę interakcji z takim środowiskiem, jak społeczność studencka.

Zwraca uwagę zarówno mniejsze nagromadzenie sytuacji problemowych, jak i bardziej optymistyczne oceny ankietowanych osób jak i wniosków płynących z prowadzonych rozmów na temat sytuacji osiedla Turzyn. Jako podstawową przyczynę można uznać właśnie relatywnie słabsze znaczenie funkcji mieszkaniowej w profilu osiedla, w szczególności w jego zachodniej części oddzielonej ciągiem Alei Bohaterów Warszawy. To i tak mniej, niż prawdopodobnie można by osiągnąć biorąc pod uwagę umiejscowienie w przestrzeni tej części miasta infrastruktury komunikacyjnej, jak też prężnie działających i zróżnicowanych punktów handlowych.

Nie pojawiły się przekonujące przesłanki ku temu, by uznać – wbrew dopuszczanej hipotezie – że w obszarze osiedla Turzyn negatywnym czynnikiem destabilizującym stosunki społeczne może być skupienie zjawisk związanych z istnieniem targowiska, potencjalne nagromadzenie subkultur czy ewentualna rywalizacja na tle narodowościowym (np. wobec licznych tam przybyszów z krajów azjatyckich). Nic takiego w zauważalnej skali nie nastąpiło. Zarówno targowiska i wybudowane w oparciu o ich tradycyjną lokalizację centrum handlowe, jak i pozostałe obiekty skupione wokół skrzyżowania Alei Bohaterów Warszawy z ulicą 26

Kwietnia należy uznać za czynnik przełamujący monofunkcyjny charakter pozostałej części śródmiejskiej miasta, animujący ruch i prowokujący pojawianie się nowych form aktywności. Nie bez znaczenia jest tu bliskie sąsiedztwo części miasta z dominującym udziałem studentów (akademiki, obiekty uniwersyteckie). W konsekwencji południową część osiedla Turzyn wyróżnia niski udział osób korzystających z zasiłków pieniężnych, osób długotrwale bezrobotnych (z nielicznymi wyjątkami w przestrzennym rozmieszczeniu tego zjawiska) czy też niska liczba przestępstw.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie analizy problemu nr 7. „Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji obszaru rewitalizacji”.

Tab. 15. Podsumowanie analizy problemu nr 7.

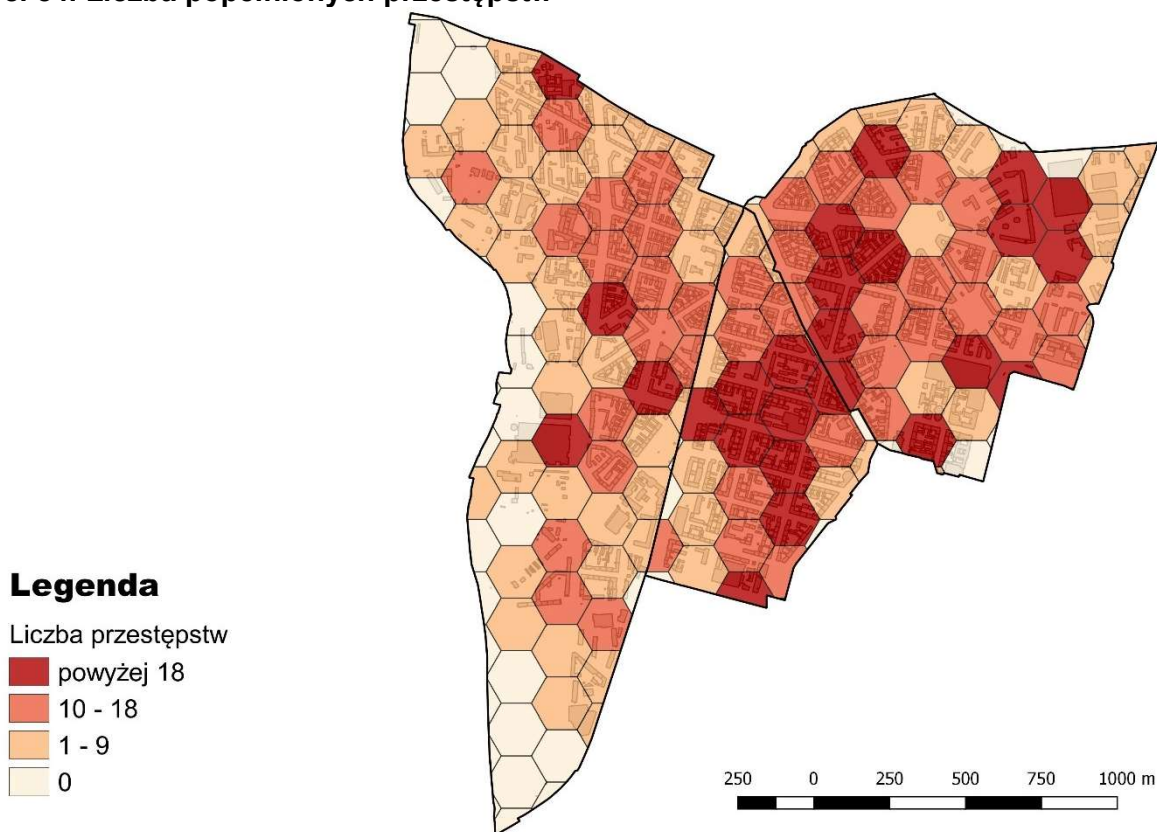
Nazwa problemu	Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji obszaru rewitalizacji.
Dominujący charakter problemu	<p>Przestrzenno-funkcjonalny</p> <p>Osiedla wchodzące w skład obszaru rewitalizacji koncentrują przede wszystkim funkcje mieszkaniowe.</p> <p>W toku dokonujących się przemian o charakterze ekonomicznym i demograficznym dominująca część pozostałych funkcji – w szczególności handlu, rozrywki, edukacji – ulega przenoszeniu poza obszar rewitalizacji.</p> <p>Na obrzeżach omawianego obszaru rozlokowane są ośrodki koncentracji indywidualnej i zbiorowej aktywności: centra handlowe, kościoły parafialne, skupisko obiektów akademickich. Nie stanowią one tym samym czynnika organizującego przestrzeń, czy też porządkującego dynamikę i kierunek indywidualnych i zbiorowych aktywności.</p> <p>Można zatem uznać, że skala dominacji funkcji mieszkaniowej i ufundowanego na niej stylu życia mieszkańców, zdecydowanie utrudnia zarówno akumulację innych funkcji, w szczególności związanych ze spędzaniem czasu wolnego, jak i budowę interakcji z takim środowiskiem, jak społeczność studencka.</p> <p>Kluczowy problem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dominacja funkcji mieszkaniowej utrudnia rozwój innych funkcji, co wpływa negatywnie na wizerunek centrum miasta.
Wyzwanie	Wzmocnienie funkcji gospodarczej, kulturalnej, rekreacyjnej, integracyjnej

3.2.8 Deficyt bezpieczeństwa

Poziom przestępczości ogółem w Szczecinie plasuje się poniżej średniej dla miast o porównywalnej do Szczecina wielkości - dla Wrocławia, Poznania, Krakowa, Gdańska, nie mówiąc już o Katowicach, najbardziej zagrożonym przestępczością wielkim miastem w Polsce. Należy zauważyć, że pojawiają się opinie o tym, że w śródmiejskiej części Szczecina brak bezwarunkowego poczucia zagrożenia.

Według wyników badań prowadzonych przez dr Natalię Sypion-Dutkowską¹⁶ w śródmieściu Szczecina oraz na sąsiednich terenach mieszkaniowych skupiają się obszary wysokiej gęstości wszystkich badanych przez nią rodzajów przestępstw. Tego rodzaju zachowania cechują się także znaczną trwałością przestrzenną, a jednocześnie pozostałe obszary Szczecina wolne są od znacznego nasilenia tego rodzaju przestępstw.

Ryc. 84. Liczba popełnionych przestępstw

Źródło: opracowano na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Szczecinie

Przyczyną tego stanu rzeczy jest prawdopodobnie skupienie i nałożenie się na siebie przestrzennych (mieszkania komunalne, punkty sprzedaży alkoholu, obiekty handlowo-usługowe) i społecznych (bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, dysfunkcje rodziny, brak kontroli społecznej) uwarunkowań przestępczości. Dodatkowymi czynnikami sprzyjającymi

¹⁶ źródło: Sypion-Dutkowska N., 2015. *Analiza stanu i zmian rozmieszczenia przestępstw w Szczecinie z wykorzystaniem geostatystycznych metod GIS*, Archiwum Kryminologii, T. XXXVII, s. 302-326.

przestępczości w omawianym obszarze są duże przepływy osób i ich anonimowość. Kwartały zabudowy śródmiejskiej Szczecina położone w obrębie „przestępczego kilometra kwadratowego” pomiędzy: aleją Papieża Jana Pawła II, ulicą Tkacką, placem Brama Portowa, ulicą Kaszubską, ulicą Mariana Langiewicza, ulicą Kazimierza Pułaskiego, ulicą Bolesława Śmiałego, ulicą 5 Lipca, placem Szarych Szeregów i ulicą Wielkopolską, w postulatach przywoływanego badacza oraz innych osób zajmujących się tym zagadnieniem wymagają szczególnego nadzoru policyjnego.

Jak się wydaje, istota opisywanego zagadnienia polega na współwystępowaniu nasilenia zjawisk patologicznych i kryminalnych w obrębie lokalnego środowiska i w obrębie tkanki mieszkaniowej przy jednoczesnym utrzymaniu poczucia bezpieczeństwa w przestrzeni otwartej, publicznej. Niski standard infrastruktury mieszkaniowej w powiązaniu z deficytem kapitału społecznego i nasileniem niekorzystnych zjawisk społecznych sprawia, że kamienice w otoczonych najgorszą sławą kwartałach są scenerią częstych wykroczeń, aktów agresji często związanych z nadmiernym spożyciem alkoholu, częstszymi włamaniami do słabiej strzeżonych lokali. Dokonuje się to w aurze obywatelskiej bierności, jest traktowane bardziej jako aspekt specyfiki kulturowej – tego rodzaju zachowania są do pewnego stopnia oswojone – niż wyzwania obywatelskiego, wynikające z ostrzej zarysowanych granic własności. Ponadto w ogólnej sumie wykroczeń trzeba rozróżnić te, które mają związek z uwarunkowaniami topograficznymi wynikającymi z centralności miejsca (w szczególności handel narkotykami realizowany w możliwie dostępnych miejscach spotkań) oraz położenia na połączeniach ścieżek komunikacyjnych (w tym przypadku rośnie prawdopodobieństwo zdarzeń komunikacyjnych, kradzieży, ale także – w pewnym stopniu – aktów wandalizmu). Tym samym śródmiejskie osiedla kumulują zdarzenia przekraczające normy społeczne zarówno autorstwa mieszkańców tychże osiedli, jak i mające miejsce w następstwie samego ich centralnego położenia w strukturze miasta.

Patrząc na problem z nieco innej strony warto zauważyć, że odczucie bezpieczeństwa w omawianym obszarze może być warunkowane jego profilem społecznym. W przypadku fragmentów miasta zamieszkiwanych w większym stopniu przez osoby starsze ich przekonania i formułowane na ich podstawie uogólnienia bywają wykreowane na oczekiwaniach i obawach związanych z własnym dyskomfortem, poczuciem zagrożenia potęgowanym przekonaniem o mniejszej możliwości przeciwstawienia się mu z racji obniżonej sprawności i doświadczenia samotności. W tym obszarze ruch pieszy wieczorami słabnie, przez co zmniejsza się także znaczenie presji kontroli społecznej, poczucie bezpieczeństwa związane z obecnością innych ludzi.

Innej natury są problemy obniżające poziom bezpieczeństwa w obszarze śródmiejskim. Tam jawi się koincydencja dokonującej się gentryfikacji oraz osamotnienia tych, którzy zostali opuszczeni zarówno przez „system”, jak i przez najbliższe otoczenie.

Nie można ignorować faktu, że wraz z rosnącą świadomością społeczną i doświadczanymi oraz znajdującymi się w sferze aspiracji standardami życia, społeczność miasta w coraz większym stopniu identyfikuje kwestie bezpieczeństwa ze stanem infrastruktury. Na omawianym obszarze występują w tym względzie istotne nawarstwiające się zaniedbania i braki. Co istotne, pojawiają się one także w odniesieniu do obszaru osiedla Turzyn, które wypada względnie korzystniej w kontekście innych analizowanych paramentów bezpieczeństwa. To uwidacznia fakt, że tam, gdzie w większym stopniu ma miejsce intensyfikacja ruchu problem bezpieczeństwa staje się zagadnieniem ogólnomiejskim, a kwestia jakości bezpieczeństwa w określonej dzielnicy – wyzwaniem dotyczącym całej społeczności miasta.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie analizy problemu nr 8. „Deficyt bezpieczeństwa”.

Tab. 16. Podsumowanie analizy problemu nr 8.

Nazwa problemu	Problem 8. Deficyt bezpieczeństwa.
<p>Dominujący charakter problemu</p>	<p>Społeczny</p> <p>Według wyników badań prowadzonych przez dr Natalię Sypion–Dutkowską w śródmieściu Szczecina oraz na sąsiednich terenach mieszkaniowych skupiają się obszary wysokiej gęstości wszystkich badanych przez nią rodzajów przestępstw.</p> <p>Przyczyną tego stanu rzeczy jest prawdopodobnie skupienie i nałożenie się na siebie przestrzennych i społecznych (bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, dysfunkcje rodziny, brak kontroli społecznej) uwarunkowań przestępczości.</p> <p>Dodatkowymi czynnikami sprzyjającymi przestępczości w omawianym obszarze są duże przepływy osób i ich anonimowość.</p> <p>Kluczowe problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koncentracja przestępczości na obszarze rewitalizacji związana z nakładaniem się na siebie szeregu negatywnych zjawisk społecznych i przestrzennych.
<p>Uzupełniający charakter problemu</p>	<p>Przestrzenno-funkcjonalny</p> <p>Przyczyną tego stanu rzeczy jest prawdopodobnie skupienie i nałożenie się na siebie przestrzennych (mieszkania komunalne, punkty sprzedaży alkoholu, obiekty handlowo-usługowe) i społecznych uwarunkowań przestępczości.</p> <p>Kluczowe problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uwarunkowania przestrzenne wpływające negatywnie na

	poziom bezpieczeństwa.
Wyzwanie	Poprawa bezpieczeństwa

3.2.9 Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji

W przeważającej części społeczność omawianego obszaru znajduje się poza wpływem publicznych instytucji kultury, stymulowanych przez nie obiegiem dóbr i wartości oraz aktywnych form zagospodarowania czasu. Do pewnego stopnia stanowi to przejaw ogólnych tendencji – uczestnictwo w kulturze ulega prywatyzacji, jest skupione na korzystaniu z treści elektronicznych, a w pewnym stopniu wiąże się także z aktywnym udziałem w produkcji i dystrybucji. Należy jednak zauważyć występowanie określonych uwarunkowań i ograniczeń charakterystycznych dla omawianego obszaru czy też związanych z jego specyfiką.

Jedyną systemowo budowaną i utrzymywaną z publicznych środków strukturą aktywizowania obiegu dóbr kultury w skali miasta stanowią filie Miejskiej Biblioteki Publicznej. Na analizowanym obszarze funkcjonują: filia nr 1 na ulicy Bolesława Śmiałego, filia nr 20 na ulicy Śląskiej, filia nr 28 na placu Lotników oraz Promedia, multimedialna 54 filia przy Alei Wojska Polskiego. Przy istniejącym stopniu rozpowszechnienia czytelnictwa wydają się to być wystarczająca podaż podmiotów. Rzecz w tym, że z racji swej istoty zaspokajają one jedynie wycinek potrzeb i aspiracji mieszkańców omawianego obszaru.

W stosunkowo krótkim czasie radykalnie zmieniła się rola instytucji kultury, które dotychczas starały się wypełniać tego rodzaju luki bądź wychodzić naprzeciw społecznym potrzebom. Nie są one w stanie konkurować z intensywnością i złożonością oferty kultury masowej. Do pewnego stopnia omawiany obszar do niedawna znajdował się w swego rodzaju uprzywilejowanej sytuacji w związku z bliskością jednostek Pałacu Młodzieży jako podstawowej placówki służącej organizacji czasu oraz podnoszeniu umiejętności i rozwijaniu kreatywności i zdolności młodych mieszkańców. Będąc instytucją ogólnomiejską, a nie osiedlową, nie jest on jednak w wystarczającym stopniu zaspokoić potrzeb środowiska, które stanowi jego bezpośrednie otoczenie.

Trudno zauważyć inicjatywy polegające na aktywnym wyjściu do lokalnych społeczności, włączające osoby starsze i mniej mobilne, dzieci i członków gorzej sytuowanych rodzin w obieg dóbr kultury. Istota problemu polega bowiem na wzajemnym wzmocnianiu się obu tendencji – słabości podaży i niskości popytu. W przypadku śródmiejskiej części miasta o znaczeniu i skali problemu stanowi:

- licznosc zamieszkujacej ja populacji, a co za tym idzie – skala kulturowego wykluczenia,

- deficyt obiegu treści kulturowych jako czynnika potencjalnie sprzyjającego socjalizacji i podnoszeniu kompetencji, co w konsekwencji prowadzi do mobilności społecznej i zwiększania standardu życia,
- kontrast w stosunku do śródmiejskiego, potencjalnie reprezentacyjnego charakteru obszaru, z oczekiwaną funkcją organizacji wolnego czasu i istnieniem obiektów wyznaczających standard norm, jak też sakralizujących, uwznioślających uczestnictwo w kulturze jako wspólnocie wartości.

Podobnie jak w przypadku innych aspektów związanych z określonym stylem życia i wynikających z tego postaw barierę w zakresie dostępu do dóbr kultury stanowi splot statusu materialnego z utrwalonym wzorcem społecznym. Słabiej sytuowani mieszkańcy centralnie położonych osiedli nie pożytkują środków na zakup treści kultury i nie stanowi ona istotnego aspektu ich rodzinnej i środowiskowej autoidentyfikacji.

Ponadto uwidacznia się kontrast pomiędzy rosnącą dostępnością w skali miasta wartościowej oferty kulturalnej oraz absencji mieszkańców śródmieścia w jej obiegu. Istniała szansa przezwyciężenia tego ograniczenia i konkretne działania w tym kierunku. Zauważalna jest tendencja, w obrębie której intensywność i atrakcyjność wydarzeń kulturalnych w skali miasta jest funkcją działań aktywizujących określone miejsca, lokalizacje. Taki charakter miały wydarzenia odbywające się na Deptaku Bogusława jako element inwestycji SCR w kreowanie miejsca i jego klimatu. W odmiennych realiach fenomen ten ma miejsce w przypadku szczecińskiej Różanki. Określony wizerunek i zespół wyobrażeń udało się skoncentrować w pewnym okresie wokół aktywności Klubu 13 Muz. Obecnie osiedla śródmiejskie nie posiadają w swym obrębie i sferze bezpośredniego oddziaływania żadnego tego typu obiektu ani ośrodka.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie analizy problemu nr 9. „Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji”.

Tab. 17. Podsumowanie analizy problemu nr 9.

Nazwa problemu	Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.
Dominujący charakter problemu	<p>Przestrzenno-funkcjonalny</p> <p>W przeważającej części społeczność obszaru rewitalizacji znajduje się poza wpływem publicznych instytucji kultury, stymulowanych przez nie obiegiem dóbr i wartości oraz aktywnych form zagospodarowania czasu.</p> <p>Kluczowy problem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczony dostęp do oferty kultury (m. in. ze względu na uwarunkowania przestrzenne, tj. lokalizację oferty i jej profil).

<p>Uzupełniający charakter problemu</p>	<p>Społeczny</p> <p>Trudno zauważyć inicjatywy polegające na aktywnym wyjściu do lokalnych społeczności, włączające osoby starsze i mniej mobilne, dzieci i członków gorzej sytuowanych rodzin w obieg dóbr kultury. Istota problemu polega bowiem na wzajemnym wzmocnieniu się obu tendencji – słabości podaży i niskości popytu.</p> <p>Ponadto uwidacznia się kontrast pomiędzy rosnącą dostępnością w skali miasta wartościowej oferty kulturalnej oraz absencji mieszkańców śródmieścia w jej obiegu.</p> <p>Kluczowy problem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczony popyt na ofertę kulturalną wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.
<p>Wyzwanie</p>	<p>Zwiększenie dostępu do kultury</p>

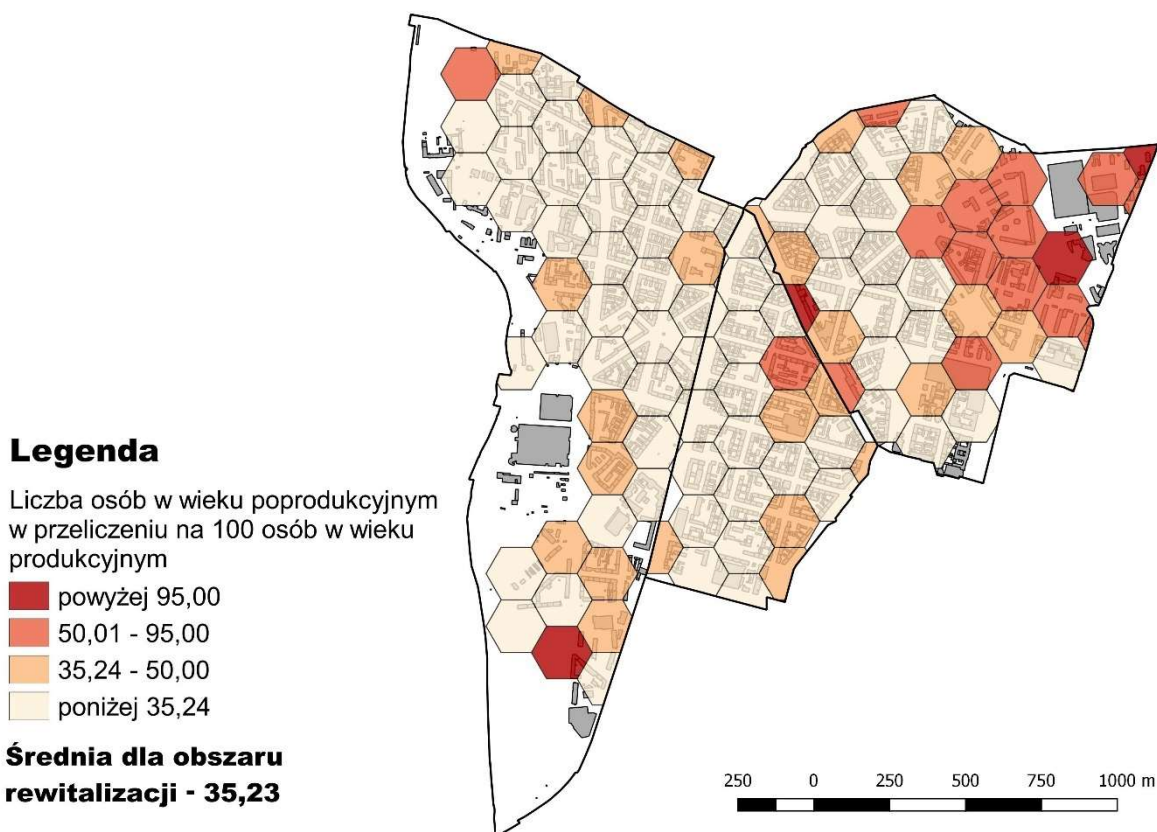
3.2.10 Wykluczenie społeczne osób starszych

Jakość życia w mieście i dostępność usług publicznych w jego poszczególnych dzielnicach stopniowo zastępuje takie aspekty życia społeczeństwa znajdującego się w trakcie transformacji ustrojowych, ekonomicznych i społecznych, jak: zmniejszanie bezrobocia, rozwój infrastruktury czy modernizacja instytucji i podnoszenie jakości rządzenia. Nabiera to szczególnego znaczenia wobec zwiększającego się znaczenia zagadnień o charakterze demograficznym i związanym ze zmianą profilu wiekowego społeczności kraju i miasta, ale także omawianych dzielnic. Chodzi tu w szczególności o wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy, wzrost liczby osób samotnych, wzrastającą liczbę osób starszych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych, a także zmianę modelu rodziny z wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniową.

Część śródmiejska z jej stosunkowo zwartą zabudową, małą liczbą nowych budynków i ograniczonym dopływem młodszych mieszkańców, staje się obszarem koncentracji osób starszych. Wśród mieszkańców badanego obszaru obserwuje się wysoki udział przedstawicieli pierwszego pokolenia mieszkańców powojennego Szczecina, zdecydowanie już w mniejszym stopniu pionierów osiedlających się mieście w latach 40. i 50., częściej urodzonych w tym okresie i zachowujących lokale mieszkalne po rodzicach i członkach rodzin.

Ryc. 85. Stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do populacji osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

We wschodniej części osiedla Centrum i w rejonie Alei Wojska Polskiego liczba osób starszych niemal dorównuje liczbie osób w wieku produkcyjnym. Tam, gdzie w największym stopniu realizowane były nowe projekty deweloperskie – w szczególności w rejonie Alei Bohaterów Warszawy – oraz na obszarze intensywniejszych projektów rewitalizacyjnych podejmowanych przy udziale wspólnot mieszkaniowych w tradycyjnej zabudowie pojawiało się znacznie więcej młodych mieszkańców.

Na podstawie przeprowadzanych wywiadów można stwierdzić, że na omawianym obszarze do rzadkości należy wspólne zamieszkiwanie osób starszych z przedstawicielami młodszego pokolenia, co powoduje zwiększające się poczucie osamotnienia, konieczność samodzielnego radzenia sobie z codziennymi obowiązkami i ograniczeniami fizycznymi i psychicznymi wynikającymi z postępującego wieku. Podnoszące się standardy życia i oczekiwania młodszego pokolenia sprawiają, że pogłębia się tendencja do migracji z obszaru śródmieścia przy jednoczesnym podnoszeniu się średniej wieku lokatorów. Dochodzą do tego inne deficyty warunkowane kondycją materialną i psychiczną starszego pokolenia:

- zła sytuacja finansowa i samotność;
- pogorszenie stanu zdrowia i sytuacji materialnej;

- niski poziom życia osób starszych;
- trudności związane z samodzielną egzystencją (sprzątanie, gotowanie, wychodzenie na spacer itp.);
- konieczność opieki higienicznej i usług pielęgnacyjnych;
- trudności w zabezpieczeniu opału;
- brak możliwości kontynuacji aktywności zawodowej wśród osób starszych;
- brak aktywności społecznej, osamotnienie, izolacja, nieporadność życiowa;
 - postawa roszczeniowa;
 - zagrożenie izolacją i wykluczeniem społecznym osób dotkniętych niepełnosprawnością i ludzi starszych;
 - negatywne stereotypy człowieka starego;

Osoby starsze są skupione na domowym trybie życia. Ich obecność w przestrzeni publicznej przejawia się przede wszystkim na spacerach, pracach działkowych i drobnych zakupach. W przypadku analizowanego obszaru ważnym aspektem tego rodzaju aktywności są odwiedziny cmentarza - jego parkowy charakter, rozległość i ulokowanie w sąsiedztwie dzielnicy śródmiejskiej sprzyja częstym wizytom.

Uwzględniając wielość realizowanych postaw życiowych, w niejednym przypadku – świadome ograniczenie do podstawowych czynności i prywatności, czy też naturalne ograniczenie aktywności związane z postępującym wiekiem, uzasadnione jest postawienie tezy, że na omawianym obszarze ma miejsce wykluczenie społeczne osób starszych. Można scharakteryzować to jako indywidualną zdolność wielu mieszkańców do wykorzystania potencjału swego otoczenia i ograniczonej woli jego współtworzenia, ale również jako problem polegający na słabości środowiska lokalnego w zakresie aktywizacji ekonomicznej i publicznej seniorów. Jeśli nawet wielu z nich nie aspiruje do ograniczania negatywnych aspektów postępującego wieku należy stwierdzić, że w niewielkim stopniu ich zapotrzebowanie jest zaspokajane przez świadomą politykę samorządu lokalnego, jak też działania innych podmiotów.

Ograniczona jest oferta komercyjna. Tym większe zapotrzebowanie odwołuje się do sektora publicznego, tym bardziej, że kluczową barierą udziału w korzystaniu z różnego rodzaju dobrach i formach spędzania czasu jest dla osób starszych niezbyt wysoki budżet domowy, niejednokrotnie ograniczony po przejściu na emeryturę czy też rentę. Oczywiście podejmowane są działania w ramach programu Szczecin Przyjazny Seniorom. Według oficjalnej strony programu (przyjaznyrodzynie.szczecin.pl) certyfikaty Miejsca Przyjaznego Seniorom otrzymały takie podmioty, jak: placówki medyczne, teatry i instytucje kultury oraz rekreacji, ale także dealer samochodów. Na terenie objętym analizą zlokalizowane są jedynie punkty firmy oferującej produkty medyczne i rehabilitacyjne oraz Teatr Lalek

Pleciuga. Siłą rzeczy starsi mieszkańcy śródmieścia nie korzystają też w dużej skali z innych form aktywności samorządu i społeczności miasta dla nich dedykowanej. Można wskazać prowadzenie stoisk na ogólnomiejskich festynach, zniżki na wybrane wydarzenia o charakterze kulturalnym i rozrywkowym odbywające się w Szczecinie. Ważną rolę odgrywa także funkcjonowanie Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W śródmiejskiej części miasta brak instytucji działających na rzecz środowiska seniorów. Najbliższe kluby seniora zlokalizowane są na ulicach: Mieszka I, Dąbrowskiego i Kruczej. Nasycenie tego rodzaju inicjatywami w śródmiejskiej części miasta jest znikome. Niewielką rekompensatę stanowi działalność bibliotek publicznych czy też wspólnot parafialnych – w obu przypadkach seniorzy stanowią główną grupę beneficjentów oferty oraz uczestników zajęć i spotkań. Ich aspekt aktywizacyjny jest jednak ograniczony.

Rosnąca pod względem liczebnym grupa seniorów, w dużej mierze wywodząca się ze słabiej wykształconej, mniej mającej i w mniejszym stopniu zaangażowanej w życie publiczne części społeczności śródmiejskich osiedli miasta, w coraz mniejszym stopniu przyczynia się do budowy jego potencjału. Problemem jest zarówno jej bezradność wobec wielu strukturalnych barier i ograniczeń, jak i jej narastające konsekwencje – rosnące koszty leczenia i opieki, stopniowa dekapitalizacja infrastruktury mieszkaniowej, zanik więzi społecznych przez wycofanie w życie prywatne. Już obecnie kontakt administracji i rozmaitych aktorów z tą społecznością staje się mocno ograniczony, zawężony do wybranych funkcji (doraźna pomoc, realizacja świadczeń, nieliczne inicjatywy publiczne, jak np. konkurs na najbardziej efektywne balkony). Ignorowanie tego stanu rzeczy prowadzić może do sytuacji, w której dominująca część społeczności omawianych osiedli utraci zdolność do współdziałania z samorządem i jego partnerami. Za stan problemowy można także uznać niezdolność wspólnoty do wykorzystania wiedzy, umiejętności i czasu, którymi w tak znacznym stopniu dysponuje tak wielu jej członków. Można tu zatem mówić o dużej złożoności i skomplikowaniu omawianego zagadnienia.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie analizy problemu nr 10. „Wykluczenie społeczne osób starszych”.

Tab. 18. Podsumowanie analizy problemu nr 10.

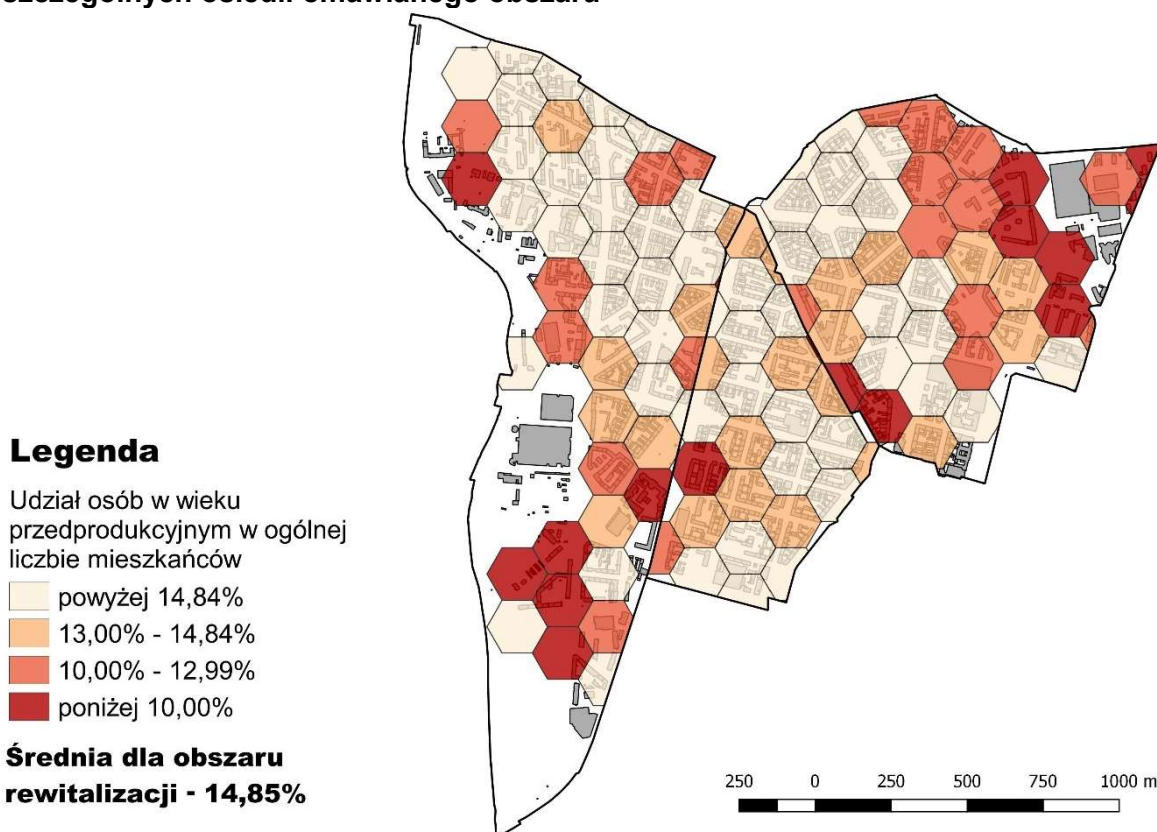
Nazwa problemu	Problem 10. Wykluczenie społeczne osób starszych
Dominujący charakter problemu	Społeczny Na obszarze rewitalizacji do rzadkości należy wspólne zamieszkiwanie osób starszych z przedstawicielami młodszego pokolenia, co powoduje zwiększające się poczucie osamotnienia, konieczność samodzielnego radzenia sobie z codziennymi obowiązkami i ograniczeniami fizycznymi i psychicznymi wynikającymi

	<p>z postępującego wieku.</p> <p>Rosnąca pod względem liczebnym grupa seniorów, w dużej mierze wywodząca się ze słabiej wykształconej, mniej majątnej i w mniejszym stopniu zaangażowanej w życie publiczne części społeczności śródmiejskich osiedli miasta, w coraz mniejszym stopniu przyczynia się do budowy jego potencjału.</p> <p>Za stan problemowy można także uznać niezdolność wspólnoty do wykorzystania wiedzy, umiejętności i czasu, którymi w tak znacznym stopniu dysponuje tak wielu jej członków będących w wieku senioralnym.</p> <p>Kluczowe problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dynamicznie starzejące się społeczeństwa na obszarze rewitalizacji oraz zmiany modelu funkcjonowania rodzin, pogłębiające zjawisko wykluczenia społecznego osób starszych.
Uzupełniający charakter problemu	<p>Przestrzenno-funkcyjny</p> <p>W śródmiejskiej części miasta brak instytucji działających na rzecz środowiska seniorów.</p> <p>Najbliższe kluby seniora zlokalizowane są na ulicach: Mieszka I, Dąbrowskiego i Kruczej. Nasycenie tego rodzaju inicjatywami w śródmiejskiej części miasta jest znikome.</p> <p>Niewielką rekompensatę stanowi działalność bibliotek publicznych czy też wspólnot parafialnych – w obu przypadkach seniorzy stanowią główną grupę beneficjentów oferty oraz uczestników zajęć i spotkań. Ich aspekt aktywizacyjny jest jednak ograniczony.</p> <p>Kluczowe problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deficyt instytucji działających na rzecz seniorów oraz deficyt oferty dla seniorów.
Wyzwanie	Zwiększenie aktywności seniorów

3.2.11 Problemy dzieci i młodzieży

Inna grupa mieszkańców, w przypadku której identyfikowane są zagadnienia problemowe związane z kompleksem zjawisk przestrzennych, infrastrukturalnych i socjoekonomicznych charakteryzujących omawiane osiedla, to dzieci i młodsza młodzież.

Ryc. 86. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców poszczególnych osiedli omawianego obszaru

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecin

Dzieci i młodszej młodzieży proporcjonalnie najmniej mieszka w pasie bloków mieszkalnych między ulicą Wyzwolenia a rejonem Placu Grunwaldzkiego i Alei Papieża Jana Pawła II, w okolicach ulicy Jagiełły i Langiewicza oraz przy początkowym biegu ulicy Ku Słońcu. Ciekawy jest przypadek południowego krańca osiedla Śródmieście-Zachód, gdzie niska populacja dzieci i młodzieży wiąże się z lokalizacją dwóch placówek szkolnych, w tym jednej z najstarszych w mieście szkół podstawowych. Ilustruje to zanikający charakter więzi szkół z ich otoczeniem i możliwości wszechstronnego oddziaływania na podopiecznych.

Według danych Urzędu Statystycznego z 2015 r. w całym Szczecinie mieszkało ponad 49 tys. małżeństw z dziećmi, blisko 27 tys. samotnych matek i 4024 samotnych ojców. Tu odsetek rodzin niepełnych wynosi prawie 37%. Niepełność rodzin w istotnym stopniu koreluje z niepewną sytuacją materialną – w uboższej, śródmiejskiej części miasta jest to wielokrotnie zauważany problem. Ponadto według danych uzyskanych w parafiach zlokalizowanych na obszarze objętym analizą około połowa przychodzących na świat dzieci pochodzi ze związków nieformalnych. Nie oznacza to bezwzględnie przyszłej niepełności rodzin, w których będą się one wychowywać, niemniej kryzys instytucji rodziny na omawianym obszarze jest w tym zjawisku mocno widoczny. Więzy rodzinne uległy osłabieniu, w śródmieściu miasta nie jest to raczej przejaw emancypacji, zmiany stylu życia i odsuwaniu

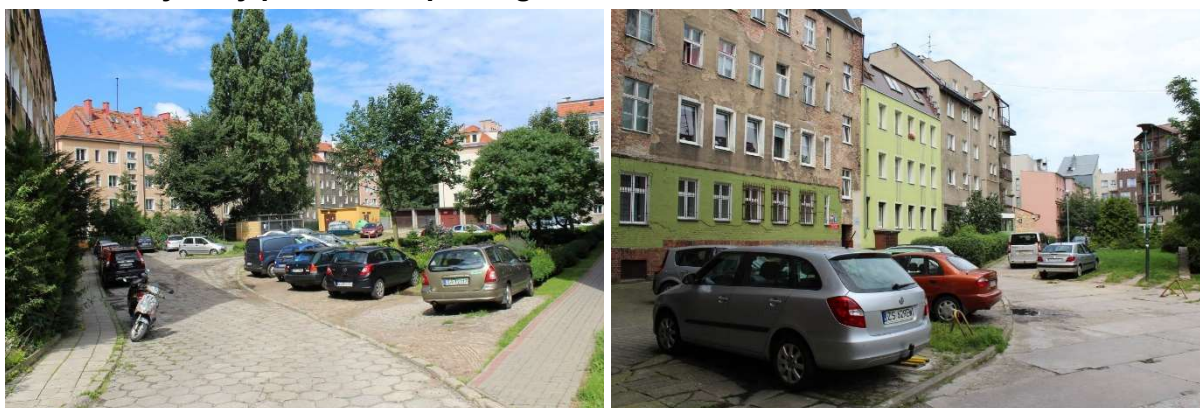

na przyszłość ważnych decyzji życiowych, ale wypadkowa pauperyzacji i wielowątkowej degradacji życia społecznego.

Przyglądając się bliżej temu zagadnieniu i jego osadzeniu w uwarunkowaniach rozwojowych omawianych osiedli centralnej i śródmiejskiej części miasta należy zauważyć, że deficyty te w istotny sposób ograniczają młode pokolenie. Nie dość na tym, że doświadcza ono konsekwencji niższego statusu materialnego swoich rodzin i opiekunów. To dzieci i młodzież w jeszcze bardziej bezpośredni sposób doświadczają deficytów jakości i rozległości przestrzeni publicznej. W przypadku dzieci młodszych i ich rodziców, jak wskazano, niedogodności wiążą się z brakiem wystarczającego dostępu i bliskości terenów zielonych i związanych z nimi instalacji, w szczególności placów zabaw. Tu możliwe jest jednak, przynajmniej częściowo, wycofanie w przestrzeń prywatną. Starsze dzieci i młodzież młodsza ulega jednak socjalizacji właściwej wiekowi dojrzewania w otoczeniu zdecydowanie niesprzyjającym, wypełnionym w szczególności zwartą substancją mieszkaniową i raczej przypadkowo definiowanymi miejscami spotkań i aktywności lokalnej wspólnoty. Nie istnieją centra skupiające taką aktywność, brak właściwie otwartych, ogólnodostępnych ośrodków pośrednich umożliwiających spotkanie, wspólne dzielenie pasji i kreowanie nowych zachowań – takich jak obiekty sportowe.

Nastąpił niemal kompletny zanik instytucji podwórka. Charakter zabudowy, procesy rewitalizacyjne i postępująca gentryfikacja sprawiły, że w tych dzielnicach podwórka pozostały domeną względnie zwartych, ale też słabiej sytuowanych i w konsekwencji niżej pozycjonowanych środowisk. Zabudowa kwartałów coraz rzadziej umożliwia funkcjonowanie podwórka jako miejsca spotkań i aktywności – są one zabudowywane, a przede wszystkim pełnią funkcję parkingów. Do pewnego stopnia w tych realiach aktywność lokalnych środowisk przeniosła się na chodnik i ulicę.

Fot. 10. Przykłady podwórek - parkingów

Źródło: wizja lokalna 27-07-2017

Przepaść między ofertą boiska i podwórka a dyskoteką i klubem nocnym wypełniają centra handlowe, względnie eksplorowanie innych części miasta dostarczających

podstawowych elementów przestrzeni publicznej (np. Wały Chrobrego i nadodrzańskie bulwary).

Młode pokolenie w bardzo ograniczony sposób stymulowane jest przez wpływ środowiskowych liderów. Mogą oni ewentualnie kreować swoją pozycję w ramach instytucji szkolnych, choć wobec złożoności i uwarunkowań kulturowo – ustrojowych okazuje się to coraz trudniejsze lub też w oparciu o instytucje organizujące czas wolny. Postępujący zanik bądź zupełna nieobecność tych ostatnich pozostawia młodzież omawianego obszaru pod przemożnym wpływem popkultury oraz wzorców i autorytetów funkcjonujących w wyobraźni masowej. Wzmiankowane wyżej nasilające się rozwarstwienie struktury klasowej omawianego obszaru przekłada się na odmienną doświadczeń z organizacją czasu wolnego – demarkacja dotyczy z jednej strony rodzin, w których dzieci raz lub kilka razy w tygodniu biorą udział w zajęciach sportowych, kołach zainteresowań, dodatkowych lekcjach, a z drugiej rodzin praktycznie pozbawionych możliwości korzystania z tego rodzaju oferty. W każdym przypadku uczestnictwo takie przybiera jednak tryb indywidualny i ma zazwyczaj charakter funkcjonalny (jest ukierunkowane na pozyskanie pewnej wiedzy, sprawności czy też relacji) i nie przyczynia się do kreowania liderów i autorytetów wywierających szerszy wpływ na środowisko omawianych osiedli. W coraz mniejszym stopniu punktem odniesienia dla wybranych kręgów, choćby i dla całego miasta, są nawet gracze miejscowego klubu piłkarskiego, których losy najczęściej jedynie w ograniczonym wymiarze są powiązane z miastem. Wobec amorficzności granic śródmiejskiej części miasta i zaniku tradycyjnych form obiegu treści, wyczerpaniu uległ potencjał kreowania swoistych legend miejskich z ich bohaterami jako archetypami lokalnego kolorytu czy też nośnikami wspólnotowego doświadczenia. W związku z tym na poziomie zbiorowej świadomości i podświadomości brakuje płaszczyzny, na której dzieci i młodzież mogłyby wejść z postaciami, osobami i autorytetem związanych z nimi instytucji, niosącymi ze sobą potencjał dla kształtowania indywidualnego i zbiorowego przeżycia i doświadczenia.

W stosunkowo krótkim czasie radykalnie zmieniła się rola instytucji kultury, które wychodzą naprzeciw społecznym i środowiskowym potrzebom.

Punktem odniesienia nie jest szkoła także dlatego, że następuje stopniowe odrywanie miejsca zamieszkania od miejsca pobierania edukacji. Także w śródmieściu dzieci z tej samej ulicy mogą chodzić do różnych szkół o często odmiennych porach. Wraz z realizacją porządku zajęć pozalekcyjnych niweczy to pojęcie i doświadczenie wspólnego czasu pozalekcyjnego. Gęsto zamieszkane śródmiejskie ulice gromadzą dzieci odwołujące się do indywidualnych struktur środowiskowych, tylko w niewielkim stopniu związanych z miejscem zamieszkania.

Kluczowe jest pytanie: co dzieje się ze starszymi dziećmi i młodszą młodzieżą omawianego obszaru w czasie, gdy nie realizują obowiązku szkolnego? Odpowiedzią na nie

jest zdefiniowanie problemu „nieobecności” tej grupy mieszkańców, ich zarówno fizycznego, jak i społecznego wycofania z przestrzeni miejskiej i lokalnego środowiska. To wycofanie następuje do sfery indywidualnej, przede wszystkim do obecności w Internecie, jak i „poza dzielnicę”, w wyłączone sfery konsumpcji bądź ogólnomiejskie przestrzenie publiczne. Własna dzielnica, osiedle czy nawet ulica nie są do tego w gruncie rzeczy potrzebne. Głębszy sens i namacalne skutki identyfikowanego problemu należy rozpoznawać w:

- braku realnego związku z dzielnicą i udziału w jej tworzeniu – tworzy się radykalna luka tożsamościowa, brak związku młodych mieszkańców z miejscem zamieszkania,
- brak środowiskowego zaangażowania i społecznej presji na podnoszenie jakości – los dzieci i troska o ich bezpieczeństwo jest silną motywacją dla kreowania określonej funkcji; brak tego spoiwa także w starszym pokoleniu powoduje zanik motywacji i wycofanie w sferę prywatną,

wyłączania poszczególnych fragmentów przestrzeni ze społecznej kontroli i sankcjonowanych środowiskową normą form zachowania i aktywności – miejsca nieużywane i zaniedbane stają się sferą nieoficjalną, niejednokrotnie sceneria łamania normy społecznej

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie analizy problemu nr 11. „Problemy dzieci i młodzieży”.

Tab. 19. Podsumowanie analizy problemu nr 11.

Nazwa problemu	Problem 11. Problemy dzieci i młodzieży.
<p>Dominujący charakter problemu</p>	<p>Społeczny</p> <p>Co dzieje się ze starszymi dziećmi i młodszą młodzieżą obszaru rewitalizacji w czasie, gdy nie realizują obowiązku szkolnego? Odpowiedzią na nie jest zdefiniowanie problemu „nieobecności” tej grupy mieszkańców, ich zarówno fizycznego, jak i społecznego wycofania z przestrzeni miejskiej i lokalnego środowiska. To wycofanie następuje do sfery indywidualnej, przede wszystkim do obecności w Internecie, jak i „poza dzielnicę”, w wyłączone sfery konsumpcji bądź ogólnomiejskie przestrzenie publiczne.</p> <p>Głębszy sens i namacalne skutki identyfikowanego problemu należy rozpoznawać w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • braku realnego związku z dzielnicą i udziału w jej tworzeniu – tworzy się radykalna luka tożsamościowa, brak związku młodych mieszkańców z miejscem zamieszkania, • brak środowiskowego zaangażowania i społecznej presji na podnoszenie jakości – los dzieci i troska o ich bezpieczeństwo jest

	<p>silną motywacją dla kreowania określonej funkcji; brak tego spoiwa także w starszym pokoleniu powoduje zanik motywacji i wycofanie w sferę prywatną,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyłączania poszczególnych fragmentów przestrzeni ze społecznej kontroli i sankcjonowanych środowiskową normą form zachowania i aktywności – miejsca nieużywane i zaniedbane stają się sferą nieoficjalną, niejednokrotnie scenerią łamania norm społecznych. <p>Kluczowe problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wycofania dzieci i młodzieży z udziału w życiu lokalnym.
<p>Uzupełniający charakter problemu</p>	<p>Przestrzenno-funkcjonalny</p> <p>W przypadku dzieci młodszych i ich rodziców niedogodności wiążą się z brakiem wystarczającego dostępu i bliskości terenów zielonych i związanych z nimi instalacji, w szczególności placów zabaw.</p> <p>Starsze dzieci i młodzież młodsza ulega socjalizacji właściwej wiekowi dojrzwania w otoczeniu zdecydowanie niesprzyjającym, wypełnionym w szczególności zwartą substancją mieszkaniową i raczej przypadkowo definiowanymi miejscami spotkań i aktywności lokalnej wspólnoty. Nie istnieją centra skupiające taką aktywność, brak właściwie otwartych, ogólnodostępnych ośrodków pośrednich umożliwiających spotkanie, wspólne dzielenie pasji i kreowanie nowych zachowań – takich jak obiekty sportowe.</p> <p>Nastąpił niemal kompletny zanik instytucji podwórka. Zabudowa kwaterałów coraz rzadziej umożliwia funkcjonowanie podwórka jako miejsca spotkań i aktywności – są one zabudowywane, a przede wszystkim pełnią funkcję parkingów. Do pewnego stopnia w tych realiach aktywność lokalnych środowisk przeniosła się na chodnik i ulice.</p> <p>Przepaść między ofertą boiska i podwórka a dyskoteką i klubem nocnym wypełniają centra handlowe, względnie eksplorowanie innych części miasta dostarczających podstawowych elementów przestrzeni publicznej (np. Wały Chrobrego i nadodrzańskie bulwary).</p> <p>Kluczowe problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> Deficyt oferty dla dzieci i młodzieży.
<p>Wyzwanie</p>	<p>Tworzenie oferty dla dzieci i młodzieży</p>

4. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, cele oraz kierunki rewitalizacji

4.1 Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)

Wizja obszaru rewitalizacji jest wyobrażanym stanem tego obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych. Wizja wskazuje na istotne dążenia i aspiracje, związane z chęcią dokonania zasadniczej zmiany obrazu obszaru, na którym koncentruje się szereg problemów, w tym społecznych. Kompleksowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jej otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego funkcjonalnie z gminą. Proces rewitalizacji powinien być prowadzony w sferach społecznej, przestrzennej i gospodarczej, etc. tj. być ukierunkowany na wieloaspektowe podejście oraz rezultaty.

Tworzenie wizji obszaru rewitalizacji oparto na:

- wnioskach płynących z diagnozy,
- wyzwaniach przyszłości, zdefiniowanych w dokumencie pod nazwą „Miasta przyszłości Wyzwania, wizje, perspektywy”, opracowanego na zlecenie Komisji Europejskiej w 2011 roku,
- założeniach dokumentów strategicznych Szczecina, w tym Strategii Rozwoju Szczecina 2025 oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin,
- pomysłach, planach realizacji działań oraz potencjałach zgłaszanych przez instytucje miejskie oraz partnerów prywatnych i mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji wskazała na 11 zasadniczych problemów:

1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta.
2. Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).
3. Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących.
4. Słabość struktur instytucjonalnych.
5. Dekomercjalizacja.

6. Kryzys przestrzeni publicznej.
7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej.
8. Deficyt bezpieczeństwa.
9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.
10. Wykluczenie społeczne osób starszych.
11. Problemy wśród dzieci i młodzieży.

Ww. problemy charakteryzują się złożonością oraz oddziaływaniem na siebie. Poszczególne problemy dotyczą zarówno sfery społecznej, jak też infrastrukturalnej lub organizacyjnej. Nazewnictwo poszczególnych problemów, jak też ich układ został zachowany w dalszej części dokumentu, wskazując na bezpośrednie powiązanie części operacyjnej dokumentu z jego częścią diagnostyczną. Na etapie formułowania wizji na ww. podziale oparto logikę powiązań z poszczególnymi wyzwaniami przyszłości, celami rozwoju miasta jak też szeregiem pomysłów i przedsięwzięć, które będą lub mogą być realizowane na obszarze rewitalizacji.

W definiowaniu wizji obszaru rewitalizacji wykorzystano wnioski z opracowania zrealizowanego na zlecenie Komisji Europejskiej pod tytułem „**Miasta przyszłości Wyzwania, wizje, perspektywy**”.

Szczecin widziany jako miasto przyszłości (podobnie jak inne miasta europejskie) staje przed następującymi wyzwaniami:

1. Różnorodne, spójne i atrakcyjne miasto – czyli

- a. Przekształcanie różnorodności w dynamiczny atut;
- b. Budowanie miasta dla wszystkich – miasta spójnego;
- c. Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu i wykluczeniu przestrzennemu; d. Rozwój innowacji społecznych;
- e. Dostosowywanie życia gospodarczego i społecznego miasta do starzejącego się społeczeństwa;
- f. Przyciąganie osób młodych i tworzenie miejsca dla dzieci;

2. Ekologiczne i zdrowe miasto - czyli

- a. Całościowe podejście do kwestii środowiskowych i efektywności energetycznej;
- b. zrównoważona i zdrowa mobilność sprzyjająca włączeniu społecznemu;
- c. Miasto zrównoważonego rozwoju i atrakcyjnych, otwartych przestrzeni publicznych;

3. Budowanie prężnej gospodarki, sprzyjającej włączeniu społecznemu – czyli

- a. Zarządzanie zmianą w kierunku silnej gospodarki lokalnej;
- b. Pobudzanie tworzenia miejsc pracy, przedsiębiorczość i obszerna baza kwalifikacji lokalnych;
- c. Rozwój kapitału społecznego;
- d. Wykorzystywanie technologii w celu wspierania zbiorowej inteligencji i innowacji;
- e. Tworzenie powiązań z gospodarką światową – miasta, jako centra sieci światowych;
- f. Wyzwanie: szlaki transportowe.

W **Strategii Rozwoju Szczecina 2025** wskazano wizję Szczecina. W roku 2025 Szczecin ma być:

1. **Miastem metropolitalnym**, o intensywnych związkach z zagranicą, głównie z Niemcami i Skandynawią, atrakcyjnym dla gmin sąsiadujących oraz otwartym na nowe idee i przybyszów z innych regionów i krajów;
2. **Miastem postindustrialnym**, oferującym atrakcyjne miejsca pracy, ośrodkiem rozwoju usług nowoczesnych i wybranych usług tradycyjnych (w tym portowo-żeglugowych);
3. **Miastem inwestującym w wiedzę**, zorientowanym na nowoczesną edukację, mającym bogatą ofertę kształcenia na poziomie akademickim, skierowaną również do obcokrajowców;
4. **Miastem będącym ważnym ośrodkiem rozwoju sfery IT**, innowacji techniczno-technologicznych i badań w wybranych dziedzinach;
5. **Miastem z rozwiniętym węzłem transportowo-logistycznym**, opartym o port morski i śródlądowy, połączenia drogowe, kolejowe i lotnicze;
6. **Miastem o znacznych zasobach zieleni i wód, bezpiecznym, przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów, oferującym bogatą ofertę kulturalną oraz wysoką jakość życia i wypoczynku.**

Wyciąg z obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin (Tom II – Kierunki Rozwoju) wskazuje na następujące, istotne dla obszaru rewitalizacji działania:

4.1 KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY PRZESTRZENNEJ MIASTA

4.1.4. Priorytetem jest utrzymanie i wzmocnienie tradycyjnej roli śródmieścia Szczecina, jako centrum miasta i centralnego ośrodka administracyjno-usługowego dla całego obszaru

metropolitalnego, z ukierunkowaniem dalszego jego rozwoju w stronę Odry i wysp odrzańskich.

4.1.6. Nowe punkty koncentracji usług o charakterze ponadlokalnym będą lokowane na Lewobrzeżu, zwłaszcza w obszarach śródmiejskich, o obecnie niewielkiej aktywności, tj. na terenie: Starego Miasta, Łasztowni, Kępy Parnickiej, w rejonie ul. Kolumba i Nowego Miasta oraz w obszarze innych przestrzeni publicznych.

4.1.7. Rejony wysp Międzyodrza i **Stare Miasto to tereny inwestycyjne** dla nowych struktur śródmieścia Szczecina, **z preferencją dla jednostek prestiżowych o najwyższej randze**, wysokich walorach estetycznych i użytkowych, o ponadlokalnych funkcjach usługowych, biurowych, administracyjnych, turystycznych, powiązane z wysokostandardową funkcją mieszkalną i rewitalizacją istniejącej zabudowy historycznej.

4.1.8. Zakłada się dużą intensywność zagospodarowania terenu ścisłego centrum (w tym Łasztownia) przy zachowaniu odniesienia nowej zabudowy do skali zabudowy historycznej.

4.1.9. Zagospodarowanie frontów wodnych wymaga zapewnienia dostępu publicznego do nabrzeży wzdłuż Duńczycy, Odry Zachodniej, Kanału Zielonego i Parnicy.

5.7. KULTURA

5.7 3. Zakłada się utrzymanie instytucji kultury w obiektach istniejących, o uznanej renomie i tradycji. Przewiduje się likwidację rozwiązań prowizorycznych i budowę lub rozbudowę instytucji nie posiadających właściwych siedzib, lub których siedziby nie posiadają właściwych standardów. Przewiduje się: budowę nowej siedziby teatru miejskiego, budowę Mediateki, powstanie sceny muzyczno-rewiowej, zespołu teatrów dramatycznych na Łasztowni ze sceną plenerową, nowej siedziby Opery na wyspie Grodzkiej z możliwością spektakli plenerowych i ze sceną pływającą, rozbudowę Teatru Polskiego...budowę Muzeum Morskiego na Łasztowni,(...). Przewiduje się promocję tradycji morskiej miasta oraz szeroko pojętej etnologii, historii naturalnej i przyrody;

7. Miasto będzie występowało o przeznaczanie na potrzeby kultury, głównie skomercjalizowanej (galerie, pracownie rzemiosła artystycznego, wydawnictwa, itp.) na terenie Starego i Nowego Miasta, np. w rejonie ulicy Kolumba, Stoczni i w zabytkowych obiektach na wyspach Międzyodrza itp.

Powyższe problemy, wyzwania, cele oraz pomysły i plany zestawiono ze sobą w celu uchwycenia oczekiwanych przemian obszaru rewitalizacji.

Tab. 20. Kluczowe oczekiwane przemiany obszaru rewitalizacji

Kluczowe wnioski wynikające z diagnozy	Wyzwania, oczekiwane działania i plany realizowane na obszarze rewitalizacji
<p>Problem nr 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru części miasta.</p> <p>Charakter dominujący problemu: techniczny i społeczny Uzupełniający charakter problemu: przestrzenno-funkcjonalny</p> <p>Procesy gentryfikacji obszaru rewitalizacji dokonują się punktowo. Związane są z remontami pojedynczych budynków, względnie uzupełnianiem luk w zabudowie o nowe budynki mieszkalne będące przedmiotem rynkowego obrotu i siłą rzeczy wprowadzające w strukturę społeczną dzielnicy nowe jednostki.</p> <p>W efekcie opisywane dzielnice nie obejmują większych kompleksów budynków mieszkalnych, w których miała miejsce wymiana mieszkańców, dominuje w nich odziedziczona po minionym stuleciu struktura społeczna.</p> <p>W rejonie wschodniej pierzei ulicy Śląskiej i Świętego Wojciecha, w otoczeniu Placu Odrodzenia i na zachód od Placu Grunwaldzkiego, gdzie obszar miasta w największym stopniu pozostał „nietknięty” procesami rewitalizacyjnymi natężenie problemów społecznych i ekonomicznych pozostaje największe.</p> <p>Zewnętrznym przejawem powyższego jest wysoki stopień dekapitalizacji znajdującej się na tych obszarach tkanki mieszkaniowej.</p>	<p>Wyzwanie:</p> <p>Kompleksowość działań modernizacyjnych, jednoczesne zmniejszanie skali negatywnych zjawisk społecznych oraz poprawa stanu technicznego obiektów mieszkalnych.</p> <p>W odniesieniu do wyzwań przyszłości:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Różnorodne, spójne i atrakcyjne miasto – czyli <ol style="list-style-type: none"> a. Przekształcanie różnorodności w dynamiczny atut; b. Budowanie miasta dla wszystkich – miasta spójnego; c. Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu i wykluczeniu przestrzennemu; d. Rozwój innowacji społecznych; e. Dostosowywanie życia gospodarczego i społecznego miasta do starzejącego się społeczeństwa; f. Przyciąganie osób młodych i tworzenie miejsca dla dzieci; 2. Ekologiczne i zdrowe miasto - czyli <ol style="list-style-type: none"> a. Całościowe podejście do kwestii środowiskowych i efektywności energetycznej; <p>W odniesieniu do Strategii Szczecina:</p> <p>W roku 2025 Szczecin ma być:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Miastem metropolitalnym, o intensywnych związkach z zagranicą, głównie z Niemcami i Skandynawią, atrakcyjnym dla gmin sąsiadujących oraz otwartym na nowe idee i przybyszów z innych regionów i krajów; (w którym centrum miasta jest sercem metropolii). 3. Miastem inwestującym w wiedzę, zorientowanym na nowoczesną edukację, mającym bogatą ofertę kształcenia na poziomie akademickim, skierowaną również do

obcokrajowców (wysoka jakość kształcenia, przyciąganie nowych mieszkańców).

5. Miastem z rozwiniętym węzłem transportowo-logistycznym, opartym o port morski i śródlądowy, połączenia drogowe, kolejowe i lotnicze; (w którym centrum stanowi element systemu komunikacji metropolii).

W odniesieni do kierunków zagospodarowania przestrzennego:

- Priorytetem jest utrzymanie i wzmacnianie tradycyjnej roli śródmieścia Szczecina, jako centrum miasta i centralnego ośrodka administracyjno-usługowego dla całego obszaru metropolitalnego, z ukierunkowaniem dalszego jego rozwoju w stronę Odry i wysp odrzańskich.

Działania krótkoterminowe (do 2023):

W sferze społecznej:

Na obszarze rewitalizacji realizowane będą działania na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych, które poprzedzone będą identyfikacją potrzeb oraz diagnozowaniem możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego. Konieczne jest przy tym identyfikacja stopnia oddalenia od rynku pracy, kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami, poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kwalifikacji zawodowych.

Działania na rzecz osób nieaktywnych zawodowo podejmowane będą również przez podmioty prywatne, m. in. przez Centrum Kulturalno-Rozrywkowe Warzelnia II, które planuje m. in. szkolenia piwowarów (a także działania wpływające na jakość przestrzeni , w tym: zagospodarowanie podwórka oraz działania kulturalne m. in. „zielona zatoka kultury, rozrywki i sztuki” z placem zabaw, projekcje filmów na patio, organizowanie koncertów i pikników dla mieszkańców OR, organizowanie jarmarków i targów, utworzenie wystawy).

Działania związane z aktywizacją zawodową realizowane będą także na rzecz młodzieży. Zakłada się realizację serii warsztatów i spotkań dla młodzieży w celu poznania swoich predyspozycji oraz wymagań rynku pracy i dokonania świadomego wyboru ścieżki kariery zawodowej.

Na obszarze rewitalizacji realizowane będą działania polegające na zapewnieniu mieszkań chronionych, wspomaganych dla osób w podeszłym wieku, które zapewnić będą całodobową opiekę i wsparcia osobom w podeszłym wieku, które mają trudności w samodzielnym funkcjonowaniu w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Mieszkania chronione zapewniane będą również dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością – udzielanie mieszkańcom wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych. Tym osobom udzielane będzie również wsparcie w załatwianiu bieżących spraw urzędowych i osobistych.

Wsparciem dla osób uboższych będą program mieszkaniowe Szczecińskiego TBS, w tym: „Dom dla seniora”, „Dom dla studenta”, „Dom na start”, „Dom dla dziecka”, „Dom dużej rodziny” – będące ofertą mieszkań na wynajem dla grup społecznych wymagających wsparcia.

Zakłada się realizację projektów wspierających kobiety, w tym matki, realizowane przez organizacje pozarządowe (cykl zajęć dla matek, miejsce spotkań kobiet, doradztwo, zajęcia edukacyjne).

W sferze infrastrukturalnej i organizacyjnej:

STBS i TBS-Prawobrzeże realizować będzie działania inwestycyjne o charakterze budowlanym (modernizacje, termomodernizacja), w tym na cele usługowe. Działania STBS, TBS-Prawobrzeże i ZBiLK wnosić będą wkład w poprawę stanu technicznego mieszkaniowego zasobu gminy. Zakłada się m. in. likwidację toalet na półpiętrach oraz wspierania działań remontowych najemców lokali – przez tzw. Program Małych

Ulepszeń

Systematycznie dążyć się będzie do wyłączenia ze sprzedaży lokali użytkowych, chyba że sprzedaż wynikać będzie z założeń zintegrowanych działań rewitalizacyjnych lub związana będzie z interesem Gminy, nadrzędnym w stosunku do realizowanego procesu rewitalizacji.

W okresie realizacji programu rewitalizacji do 2023 roku zakłada się zagospodarowanie wybranych kwartałów mieszkaniowych:

- kwartały 34 i 38 (ZBiLK) - poprzez uporządkowanie podwórek, nasadzenie zieleni, wykonanie nawierzchni, ciągów pieszych, trawników, małej architektury, utworzenie placu zabaw dla dzieci i siłowni dla dorosłych, zagospodarowanie terenu wokół kamienic, odwodnienie terenu, rozbiórka murów i ogrodzeń oddzielających podwórka, wykonanie parkingu podziemnego)
- kwartał nr 21 (TBSP) – poprzez wykonanie pasa zieleni przy budynkach, miejsc postojowych, wiat śmietnikowych, małej architektury, oświetlenia, kanalizacji deszczowej)
- kwartał nr 25 (STBS) - poprzez zagospodarowanie terenu wnętrza podwórzowego, stworzenie atrakcyjnego miejsca do integracji mieszkańców okolicznych budynków, w tym tworzenie warunków do rekreacji, aktywizacji i integracji mieszkańców)
- kwartał nr 36 (STBS – poprzez likwidację zaniedbanych i niefunkcjonalnych podwórek, poprawę stanu zagospodarowania wnętrza kwartału, w tym likwidacja barier architektonicznych, uspokojenie ruchu samochodowego wewnątrz kwartału na rzecz nowoutworzonych zielonych przestrzeni publicznych i półpublicznych, budowę parkingu podziemnego, utworzenie przestrzeni na miejsca spotkań i rekreacji dla mieszkańców, w tym międzykwartałowego ogrodu społecznego oraz placu zabaw dla dzieci

- kwartał nr 1 (US) – poprzez przygotowanie remontów, inwestycji, nasadzeń zieleni itp. w procesie udziału społecznego mieszkańców i użytkowników, rewitalizację i remont obiektów i zagospodarowanie działek przy budynkach mieszkalnych, reorganizację obiektów i zagospodarowania działki US, podniesienie estetyki oraz funkcjonalności całego kwartału)
- renowacje i modernizacje budynków w kwartałach wzdłuż Alei Wojska Polskiego – ul. Więckowskiego 5, Więckowskiego 6-of, Więckowskiego 3-of pr. i I., Śląska 3-of, Śląska 2-of, Bogusława X 52, Bogusława X 50, Bogusława X 49, Bogusława X 47, Jagiellońska 94, Jagiellońska 92, Obr. Stalingradu 20/21-of, Ściegiennego 3-of, Ściegiennego 4-of, Ściegiennego 5-of.
- remont, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku przemysłowego dawnej Fabryki Pieców Chlebowych przy ul. Jagiellońskiej 34b na cele mieszkalne i aktywizacji fizycznej.

Istotna dla przyciągania nowych mieszkańców i zwiększania atrakcyjności oferty mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji będzie modyfikacja polityki czynszowej. Przewiduje się ograniczenie dalszego wynajmu lokali socjalnych na obszarach śródmieścia – i wprowadzanie do lokali zmodernizowanych osoby pozyskiwane przez wyższe uczelnie- Akademia Sztuki, PUM itp. Konieczne jest dostosowanie polityki czynszowej do planowanych przez rząd regulacji prawnych.

Działania długoterminowe (po 2023 roku):

Realizacja działań na rzecz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym oraz zmierzającym do dalszej poprawy stanu technicznego obiektów mieszkalnych wpisują się w realizację Strategii Rozwoju Szczecina (m. in. cel – miasto spójne, w tym przeciwdziałanie suburbanizacji). Działania STBS i TBS-P oraz ZBiLK zakładają wieloletni proces modernizacji i remontów. Ponadto oczekuje się, że działania ujęte w Strategii Rozwoju Miasta, związane z rozwojem transportu miejskiego (ze względu na wieloletnie zapóźnienia) będą pozytywnie wpływać na jakość życia na obszarze

	rewitalizacji.
<p>Problem nr 2. Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakter dominujący problemu: przestrzenno-funkcjonalny • Uzupełniający charakter problemu: gospodarczy <p>Sukces – Aleje Fontann (w szczególności krótki, liczący 200 metrów odcinek ul. gen. Ludomiła Rayskiego między pl. Zamenhofa a pl. Grunwaldzkim. Jego zabudowę stanowi zaledwie piętnaście XIX-wiecznych kamienic, w których funkcjonuje blisko 40 lokali handlowych i usługowych)</p> <p>Porażka - Deptak Księcia Bogusława X to jaskrawym przykładem prywatyzacji przegranej, obciążonej w dodatku piętnem nieudolności nadzoru nad estetyką i funkcjonalnością.</p> <p>Zasadniczo niepowodzenie procesu prywatyzacji należy rozumieć jako brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni omawianego obszaru, która przeszła w całości w prywatny zarząd. Enklawy sukcesu otoczone są kwartałami i ciągami pojedynczych lokalizacji, w których utrzymywane z powodzeniem placówki handlowe i usługowe sąsiadują z pustostanami bądź stale remontowanymi lokalami.</p>	<p>Wyzwanie: kształtowanie wysokiego standardu przestrzeni</p> <p>W odniesieniu do wyzwań przyszłości:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Różnorodne, spójne i atrakcyjne miasto – czyli <ol style="list-style-type: none"> b. Budowanie miasta dla wszystkich – miasta spójnego; e. Dostosowywanie życia gospodarczego i społecznego miasta do starzejącego się społeczeństwa; f. Przyciąganie osób młodych i tworzenie miejsca dla dzieci; 2. Ekologiczne i zdrowe miasto - czyli <ol style="list-style-type: none"> c. Miasto zrównoważonego rozwoju i atrakcyjnych, otwartych przestrzeni publicznych; <p>W odniesieniu do Strategii Szczecina:</p> <p>W roku 2025 Szczecin ma być:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Miastem o znacznych zasobach zieleni i wód, bezpiecznym, przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów, oferującym bogatą ofertę kulturalną oraz wysoką jakość życia i wypoczynku. <p>W odniesieniu do kierunków zagospodarowania przestrzennego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakłada się dużą intensywność zagospodarowania terenu ścisłego centrum przy zachowaniu odniesienia nowej zabudowy do skali zabudowy historycznej. <p>Działania krótkoterminowe (do 2023):</p> <p>Na obszarze rewitalizacji zrealizowane zostaną przedsięwzięcia kompleksowo zmieniające standard przestrzeni. Należy do nich zaliczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie przedogródków (ul. Śląska – od pl. Grunwaldzkiego do ul.

	<p>Obr. Stalingradu) – nasadzenie nowej zieleni, wykonanie podmurówek i ogrodzenia wymiana nawierzchni ciągów komunikacyjnych, w tym likwidacja barier architektonicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie stanu prawnego przedogródków jako własności gminy – w celu zapewnienia wpływu i kontroli nad ich zagospodarowaniem. • Istotnym wkładem w przemianę przestrzeni obszaru rewitalizacji stanowić będzie Przebudowa Alei Wojska Polskiego. Stworzona zostanie przestrzeń publiczna przyjazna mieszkańcom. Zakłada się wprowadzenie zieleni i małej architektury, poprawę dostępności komunikacji publicznej, uporządkowanie parkowania, ograniczenie ruchu tranzytowego, wprowadzenie ścieżek rowerowych. • Ponadto na jakość przestrzeni publicznych wpływ będzie mieć szereg inwestycji w sferze mieszkaniowej realizowane m. in. za pośrednictwem TBS, które prowadzić będą sukcesywnie do podnoszenia jakości przestrzeni miejskiej.
<p>Problem nr 3 Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakter dominujący problemu: społeczny • Uzupełniający charakter problemu: przestrzenno-funkcjonalny <p>Obszary rewitalizacji uległy marginalizacji społecznej oraz ekonomicznej i utrzymują ten stan. Skala tej pauperyzacji utrudnia dokonanie jakichkolwiek strukturalnych, zakrojonych na odpowiednio szeroką skalę działań naprawczych.</p> <p>Trwale zaniżony standard zabudowy w dzielnicach śródmiejskich jest jednym z czynników uniemożliwiających wykształcenie się realnego funkcjonalnego centrum, obszaru pozwalającego na mentalne i funkcjonalne zorganizowanie przestrzeni miasta.</p> <p>Symptomatyczne jest, że właśnie w funkcjonalnym wymiarze role te pełnią</p>	<p>Wyzwanie: kształtowanie tożsamości mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>W odniesieniu do wyzwań przyszłości:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Różnorodne, spójne i atrakcyjne miasto – czyli <ol style="list-style-type: none"> b. Budowanie miasta dla wszystkich – miasta spójnego; d. Rozwój innowacji społecznych; e. Dostosowywanie życia gospodarczego i społecznego miasta do starzejącego się społeczeństwa; f. Przyciąganie osób młodych i tworzenie miejsca dla dzieci; 2. Ekologiczne i zdrowe miasto - czyli <ol style="list-style-type: none"> b. zrównoważona i zdrowa mobilność sprzyjająca włączeniu społecznemu;

położone na obrzeżach omawianych osiedli centra handlowe. Wypełniają one lukę, zapotrzebowanie na przestrzeń spotkań, aktywności, konfrontacji z innymi członkami społeczności.

Kryzys funkcji centralizacyjnej został pogłębiony przez ukształtowanie przebiegu linii komunikacji miejskiej na omawianym obszarze. Szczególnie widoczne jest to w odniesieniu do osiedla Centrum i północnej części osiedla Śródmieście-Zachód. Ten rozległy, stosunkowo mocno zaludniony obszar w znacznym stopniu został pozbawiony bezpośredniego dostępu do odpowiednio często kursujących autobusów i tramwajów.

Ani omawiane osiedla z osobna, ani obszar rewitalizacji jako całość, nie tworzą w świadomości jego mieszkańców, a tym bardziej w odbiorze zewnętrznym, jednolitego kompleksu skojarzeń, wyobrażeń, funkcji i podmiotów, obdarzonego w miarę zwartą tożsamością i powiązanego poczuciem istnienia zewnętrznych granic, jak też elementów centralnych, aspektów spójności, punktów odniesienia.

Ma miejsce utożsamienie z miastem, ale nie z jego konkretnym osiedlem. Śródmiejska część miasta jest obojętna na swoje miejsce we strukturze miasta, ale także wewnętrznie przepołowiona. Oba światy żyją we względnej separacji.

Prawdopodobnie bez zaistnienia w lokalnym środowisku obszaru rewitalizacji silnego ośrodka bądź zespołu czynników organizujących tożsamość i sprzyjających podnoszeniu jakości zasobów infrastrukturalnych oraz kapitału ludzkiego i społecznego nie będzie możliwe dokonanie systemowej zmiany.

c. Miasto zrównoważonego rozwoju i atrakcyjnych, otwartych przestrzeni publicznych;

3. Budowanie prężnej gospodarki, sprzyjającej włączeniu społecznemu – czyli f. Wyzwanie: szlaki transportowe.

W odniesieniu do Strategii Szczecina:

W roku 2025 Szczecin ma być:

- 1. Miastem metropolitalnym (centrum miasta powinno stać się centrum metropolii);**
- 2. Miastem inwestującym w wiedzę**, zorientowanym na nowoczesną edukację, mającym bogatą ofertę kształcenia na poziomie akademickim, skierowaną również do obcokrajowców;
- 3. Miastem z rozwiniętym węzłem transportowo-logistycznym**, opartym o port morski i śródlądowy, połączenia drogowe, kolejowe i lotnicze (centrum powiązane komunikacyjnie z przestrzenią miasta i regionu).
- 4. Miastem o znacznych zasobach zieleni i wód, bezpiecznym, przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów, oferującym bogatą ofertę kulturalną oraz wysoką jakość życia i wypoczynku.**

W odniesieni do kierunków zagospodarowania przestrzennego:

- Priorytetem jest utrzymanie i wzmocnienie tradycyjnej roli śródmieścia Szczecina, jako centrum miasta i centralnego ośrodka administracyjno-usługowego dla całego obszaru metropolitalnego, z ukierunkowaniem dalszego jego rozwoju w stronę Odry i wysp odrzańskich.

Działania krótkoterminowe (do 2023):

Kształtowanie tożsamości mieszkańców będzie zadaniem ciągłym, realizowanym przez szereg partnerów społecznych i publicznych m. in. poprzez:

- Program animacji społecznej (zainicjowany przez Urząd Miasta) – będzie to program działań społeczno-kulturalnych, animacyjnych, edukacyjnych, skierowany do mieszkańców OR, zakładający m.in. organizację wydarzeń/spotkań/warsztatów z udziałem mieszkańców, realizację działań w sferze integracji, aktywności dzieci i młodzieży, aktywności osób starszych, jak również realizację inicjatyw mieszkańców.
- Programy z obszaru kultury – zakłada się udzielanie wsparcia ze środków gminnych dla organizacji społecznych i kulturalnych na realizację działań kulturalnych wspierających kształtowanie tożsamości mieszkańców obszaru rewitalizacji. W konkursach będą mogły uczestniczyć również osiedlowe grupy nieformalne. Celem będzie przede wszystkim aktywizacja społecznej i kulturowa, wspomaganie relacji sąsiedzkich, budowanie poczucia więzi i tożsamości z miejscem zamieszkania.
- Rewitalizacja kulturową centrum miasta, realizowaną za pośrednictwem budżetu gminy, przeznaczonego dla organizacji pozarządowych – zakłada się m. in. realizację profilowanych imprez, wydarzeń, przedsięwzięć w zakresie kultury, w ramach otwartych konkursów ofert.
- Aktywizację rad osiedli, w tym również wsparcie infrastruktury społecznej np. poprzez adaptację lub remonty lokali, etc.) na miejsca spotkań mieszkańców (np. Międzypokoleniowy Dom Kultury Turzyn, gdzie zakładana jest adaptacja oraz remontu lokalu na cele miejsca spotkań mieszkańców, w tym klubu seniora, organizacji lokalnych wydarzeń, miejsca pobytu w ciągu dnia, przyjaznego dla mieszkańców, zapewniającego atrakcyjne wypełnienie czasu dzięki organizowanym zajęciom).
- Śródmiejski Punkt Sąsiedzki ŚRODEK – poprzez który nastąpi realizacja działań informacyjnych, animacyjnych i aktywizujących, skierowanych do mieszkańców OR, w tym organizacja wydarzeń/spotkań/warsztatów z udziałem mieszkańców, działania w sferze integracji i aktywizacji mieszkańców,

	<p>odbudowa relacji sąsiedzkich.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centrum Kulturalno-Rozrywkowe Warzelnia II, w tym poprzez szkolenia piwowarów, zagospodarowanie podwórka „zielona zatoka kultury, rozrywki i sztuki” z placem zabaw, projekcje filmów na patio, organizowanie koncertów i pikników dla mieszkańców OR, organizowanie jarmarków i targów, utworzenie wystawy. • Dzień Sąsiada – cykliczne spotkania mieszkańców w obrębie kwartałów w formie zorganizowanej zabawy. <p>Działania długoterminowe (po 2023 roku): W perspektywie długoletniej planuje się poznać i wykorzystać dobre wzorce rewitalizacji – dzięki współpracy z partnerami Szczecina, m. in. Berlin, Malmoe, Lipsk.</p>
<p>Problem 4. Słabość struktur instytucjonalnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakter dominujący problemu: przestrzenno-funkcyjny (organizacyjny) • Uzupełniający charakter problemu: społeczny <p>Brakuje organizacji i podmiotów odwołujących się do centrum i śródmieścia jako miejsca swego funkcjonowania.</p> <p>Aspekt centralności, ani dzielnicowej i osiedlowej specyfiki, nie znajduje wyrazu w integracji wokół drużyn sportowych, podmiotów trzeciego sektora (być może istnieją jednostkowe przykłady przeczące tej tezie, trudno je zidentyfikować).</p> <p>Do pewnego stopnia ten deficyt podmiotowości i instytucjonalności przełamuje istnienie struktur parafialnych.</p> <p>Jednak skala oddziaływania symboliki, obiektów i struktur religijnych też ma swoje ograniczenia. Na obszarze osiedla Śródmieście nie znajduje się ani jedna</p>	<p>Wyzwanie: wzmocnienie struktur instytucjonalnych oraz struktur poza formalnych</p> <p>W odniesieniu do wyzwań przyszłości:</p> <p>1. Różnorodne, spójne i atrakcyjne miasto – czyli</p> <p>d. Rozwój innowacji społecznych;</p> <p>e. Dostosowywanie życia gospodarczego i społecznego miasta do starzejącego się społeczeństwa;</p> <p>f. Przyciąganie osób młodych i tworzenie miejsca dla dzieci;</p> <p>3. Budowanie prężnej gospodarki, sprzyjającej włączeniu społecznemu – czyli</p> <p>c. Rozwój kapitału społecznego;</p> <p>W odniesieniu do Strategii Szczecina:</p> <p>W roku 2025 Szczecin ma być:</p> <p>3. Miastem inwestującym w wiedzę, zorientowanym na nowoczesną edukację, mającym bogatą ofertę kształcenia na poziomie akademickim, skierowaną również do</p>

świątynia.

Tym bardziej więc struktury parafialne nie są i nie mogą być uczestnikiem bądź partnerem w procesie aktywizacji i pozareligijnej integracji mieszkańców obszaru.

Występuje efekt odśrodkowy – aktywności w sferze publicznej realizowane są w coraz większym stopniu poza omawianym obszarem bądź na jego skraju.

obcokrajowców;

W odniesieni do kierunków zagospodarowania przestrzennego:

- 5Zakłada się utrzymanie instytucji kultury w obiektach istniejących, o uznanej renomie i tradycji. Przewiduje się likwidację rozwiązań prowizorycznych i budowę lub rozbudowę instytucji nie posiadających właściwych siedzib, lub których siedziby nie posiadają właściwych standardów.

Działania krótkoterminowe (do 2023):

Lukę instytucjonalną na OR wypełni działalność organizacji pozarządowych. Nastąpi wzmocnienie aktywności NGO działających na OR poprzez dodatkowe środki w budżecie dla NGO na rzecz OR.

Planuje się powołać Rewitalizacyjny Fundusz Grantowy – innowacyjny pomysł na wyposażenie realizatorów działań społecznych w OR w narzędzie finansowe do prowadzenia działań w środowisku lokalnym, prowadzenie działań na poziomie klatki schodowej, ulicy, osiedla ale także w szkole, na boisku czy na podwórku, adresowanych do mieszkańców zamieszkałych na terenie objętym rewitalizacją.

Ponadto łączność instytucji publicznych z mieszkańcami zapewni Śródmiejski Punkt Sąsiedzki ŚRODEK – poprzez który nastąpi realizacja działań informacyjnych, animacyjnych i aktywizujących, skierowanych do mieszkańców OR, w tym organizacja wydarzeń/spotkań/warsztatów z udziałem mieszkańców, działania w sferze integracji i aktywizacji mieszkańców, odbudowa relacji sąsiedzkich.

Wzmocniona zostanie również infrastruktura organizacji społecznych. Zrealizowany zostanie remont lokalu użytkowego z przeznaczeniem na działalność organizacji pozarządowych – lokal przeznaczony będzie dla organizacji działających na rzecz społecznego wymiaru rewitalizacji.

	<p>Działania długoterminowe (po 2023 roku):</p> <p>Sama rewitalizacji zakłada wzmocnienie aktywności społecznej i prowadzenie dialogu z mieszkańcami obszaru rewitalizacji. Zakłada się, że realizowane do 2023 roku działania związane z partycypacją społeczną poddane zostaną ewaluacji i będą z sukcesem kontynuowane.</p>
<p>Problem 5. Dekomercjalizacja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakter dominujący problemu: gospodarczy • Uzupełniający charakter problemu: przestrzenno-funkcjonalny <p>Poza głównymi ciągami komunikacyjnymi, przy mniejszych, w kilkunastu przypadkach jedno kierunkowych uliczkach, wiele lokali pozostaje czasowo lub trwale niezagospodarowanych. Zazwyczaj charakteryzuje je niski metraż oraz stosunkowo niski standard użytkowym.</p> <p>Tego rodzaju lokale przed laty sprawdzały się jako sklepy spożywcze, punkty usługowe, biura i agencje nastawione na bezpośredni kontakt z klientem. Wraz z postępującą pauperyzacją mieszkańców, koncentracją funkcji handlowej w centrach oraz ekspansją sklepów sieciowych zdecydowanie obniżyła się ich atrakcyjność dla potencjalnych najemców.</p> <p>Równolegle wraz z upadkiem tradycyjnych zakładów usługowych obniżyła się dostępność do wielu usług (np. fryzjerskich, szewskich, krawieckich).</p> <p>Dla wielu starszych i uboższych mieszkańców dominujących w całych kwartałach centrum i śródmieścia miasta tego rodzaju zmiany oznaczały istotne zmiany w stylu życia i przyjmowanych modelach zachowań ekonomicznych.</p> <p>Aleja Wojska Polskiego na odcinku do obecnego Placu Szarych Szeregów, ulica Krzywoustego czy też na niektórych odcinkach ulica Jagiellońska okazały się w bardzo delikatnymi ekosystemami, podatnymi na oddziaływanie czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Do pewnego stopnia i w ich przypadku można mówić o dekomercjalizacji, co pociągnęło za sobą negatywne skutki społeczne – zmniejszenie ruchu, dekapitalizację infrastruktury, zmniejszenie presji na estetykę i</p>	<p>Wyzwanie: nadanie lub przywrócenie funkcji dla niewykorzystanych obiektów</p> <p>W odniesieniu do wyzwań przyszłości:</p> <p>1. Różnorodne, spójne i atrakcyjne miasto – czyli</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Przekształcanie różnorodności w dynamiczny atut; c. Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu i wykluczeniu przestrzennemu; d. Rozwój innowacji społecznych; e. Dostosowywanie życia gospodarczego i społecznego miasta do starzejącego się społeczeństwa; f. Przyciąganie osób młodych i tworzenie miejsca dla dzieci; <p>3. Budowanie prężnej gospodarki, sprzyjającej włączeniu społecznemu – czyli</p> <p>a. Zarządzanie zmianą w kierunku silnej gospodarki lokalnej;</p> <ol style="list-style-type: none"> b. Pobudzanie tworzenia miejsc pracy, przedsiębiorczość i obszerna baza kwalifikacji lokalnych; c. Rozwój kapitału społecznego; d. Wykorzystywanie technologii w celu wspierania zbiorowej inteligencji i innowacji; <p>W odniesieniu do Strategii Szczecina:</p> <p>W roku 2025 Szczecin ma być:</p> <p>2. Miastem postindustrialnym, oferującym atrakcyjne miejsca pracy, ośrodkiem rozwoju usług nowoczesnych i wybranych usług tradycyjnych (w tym portowo-żeglugowych);</p>

zachowanie standardów bezpieczeństwa i ładu publicznego oraz zwiększenie tolerancji dla zachowań obniżających standard przestrzeni.

W odniesieni do kierunków zagospodarowania przestrzennego:

- Priorytetem jest utrzymanie i wzmacnianie tradycyjnej roli śródmieścia Szczecina, jako centrum miasta i centralnego ośrodka administracyjno-usługowego dla całego obszaru metropolitalnego, z ukierunkowaniem dalszego jego rozwoju w stronę Odry i wysp odrzańskich.
- Nowe punkty koncentracji usług o charakterze ponadlokalnym będą lokowane na Lewobrzeżu, zwłaszcza w obszarach śródmiejskich, o obecnie niewielkiej aktywności

Działania krótkoterminowe (do 2023):

W celu przeciwdziałania dekomercjalizacji planuje się przekształcenia własnościowe w celu pozyskania lokali komunalnych w parterze. Przeprowadzona zostanie analiza możliwości przekwalifikowania komunalnych lokali mieszkalnych usytuowanych w parterach w lokale użytkowe – z kierunkiem ewentualnego wstrzymania ich prywatyzacji. Przeciwdziałanie upadku funkcji usługowej i handlowej przestrzeni obszaru rewitalizacji realizowane będzie za pośrednictwem inwestycji TBS. Działania TBS zakładają renowacje budynków na cele usługowe: m. in. przy ul. Więckowskiego 5, Bogusława X 52, Bogusława X 50, Bogusława X 49, Bogusława X 47, Jagiellońska 94, Jagiellońska 92, Obr. Stalingradu 20/21.

Zakłada się również kontynuację już obecnie realizowanych programów na rzecz podnoszenia poziomu przedsiębiorczości i dostosowanie ich zapisów do OR – m.in. programu „Wstąp do Śródmieścia” – polegającego na opracowaniu informacji na temat istniejących punktów usługowych w OR przy współpracy z przedsiębiorcami, przygotowaniu informacji przedstawiających w sposób uproszczony i czytelny podstawowe dane dotyczące usług i umieszczenie ich w przestrzeni publicznej oraz w Internecie. Celem tych działań będzie zachęcenie, mieszkańców i turystów do „wstąpienia do Śródmieścia” i skorzystania z usług zlokalizowanych przedsiębiorców tam, jako alternatywy dla centrów handlowych.

	<p>Działania długoterminowe (po 2023 roku):</p> <p>W perspektywie długoletniej planuje się poznać i wykorzystać dobre wzorce rewitalizacji – dzięki współpracy z partnerami Szczecina np. Berlin-Kreuzberg, Malmoe, Kingston upon Hull i innymi partnerami np. Lipsk – przykład aktywizacji gospodarczej miasta powojkowego i zdegradowanego, modelowy przykład rewitalizacji (Program URBAN); wykorzystanie wzorców duńskich, szwedzkich, fińskich (organizacja Dni Skandynawskich z motywem przewodnim rewitalizacji);</p>
<p>Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakter dominujący problemu: przestrzenno-funkcjonalny • Uzupełniający charakter problemu: społeczny <p>Na obszarze rewitalizacji na przestrzeni lat nie zachodziły i nie zachodzą procesy realnie wpływające na wytworzenie przestrzeni publicznej o odpowiedniej jakości, funkcjonalności i zasięgu.</p> <p>Doświadczenia podejmowanych w przeszłości zabiegów w istocie uwypuklają dziś w odbiorze mieszkańców niepowodzenie realizowanej w tym zakresie polityki miastotwórczej i pogłębiają frustrację związaną z nietrafionymi bądź niekonsekwentnymi decyzjami czy też niezrealizowanymi koncepcjami.</p> <p>Obszar rewitalizacji obejmuje kilka przestrzeni potencjalnie istotnych dla kreowania wspólnotowości oraz podejmowania w oparciu o nie nowych form aktywności.</p> <p>Pomyślany jako bodaj najrozleglejszy projekt tzw. Złoty Szlak jest inicjatywą w gruncie rzeczy fasadową, nie tworzy wartości dodanej w związku z przebiegiem przez określoną przestrzeń i pośród wypełniających ją obiektów oraz w gruncie rzeczy nie istnieje w świadomości mieszkańców i turystów.</p> <p>W pewnym okresie nadzieje i aktywności skoncentrowane na publicznym wymiarze przestrzeni wiązały się z nowym wizerunkiem Placu Lotników. To jednak obszar o małej pojemności, wymagający dla większych wydarzeń zamknięcia ze wszystkich stron ruchu w niewralgicznym punkcie miasta. Organizowano tu pojedyncze</p>	<p>Wyzwanie: nowe przestrzenie publiczne</p> <p>W odniesieniu do wyzwań przyszłości:</p> <p>1. Różnorodne, spójne i atrakcyjne miasto – czyli</p> <ol style="list-style-type: none"> Budowanie miasta dla wszystkich – miasta spójnego; Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu i wykluczeniu przestrzennemu; Rozwój innowacji społecznych; Dostosowywanie życia gospodarczego i społecznego miasta do starzejącego się społeczeństwa; Przyciąganie osób młodych i tworzenie miejsca dla dzieci; <p>2. Ekologiczne i zdrowe miasto - czyli</p> <ol style="list-style-type: none"> Całościowe podejście do kwestii środowiskowych i efektywności energetycznej; zrównoważona i zdrowa mobilność sprzyjająca włączeniu społecznemu; Miasto zrównoważonego rozwoju i atrakcyjnych, otwartych przestrzeni publicznych; <p>3. Budowanie prężnej gospodarki, sprzyjającej włączeniu społecznemu – czyli</p> <ol style="list-style-type: none"> Zarządzanie zmianą w kierunku silnej gospodarki lokalnej; Pobudzenie tworzenia miejsc pracy, przedsiębiorczość i obszerna baza kwalifikacji lokalnych; Rozwój kapitału społecznego;

wydarzenia, ale nie sposób pokonać zasadniczych ograniczeń tego miejsca.

Zarzucone zostały konsekwentne działania na rzecz aktywizacji i wprowadzenia do ogólnoszczecińskiej świadomości przestrzeni tzw. Deptaku Bogusława. Efektem tego niedokończonego projektu jest raczej poczucie porażki, natężenia nieprzekraczalnych ograniczeń i swoisty fatalizm obarczający całą dzielnicę niż doświadczenie miejsca udanie skupiającego publiczną aktywność.

W następstwie omawianych doświadczeń centralna część miasta niejako zawiodła oczekiwania mieszkańców miasta, że znajdą w niej atrakcyjną przestrzeń publiczną, przestrzeń spontanicznego spotkania, przestrzeń spędzania czasu wolnego.

Centralna część miasta i jej mieszkańcy nie dysponują zbyt wieloma terenami do wypoczynku i rekreacji w naturalnym środowisku.

Dla dominującej części mieszkańców gęsto zaludnionego obszaru rewitalizacji najlepszą pod względem bliskości i dostępności komunikacyjnej przestrzeń zieleni stanowi park przy ulicy Wojciecha. Cechują go jednak ograniczone rozmiary. Poza nim jest jeszcze park przy Placu Kościuszki i w zasadzie brak alternatywy dla spacerów w otoczeniu zieleni, jeśli pominąć pobliski Cmentarz Centralny i usytuowany peryferyjnie park przy ul. Noakowskiego.

Wobec naturalnych ograniczeń dotyczących mieszkańców opisywanej części miasta (wiek i związane z nim ograniczenia zdrowotne i ruchowe, status materialny wpływający na niższą skłonność do niezwiązanego z celami zarobkowymi korzystania z komunikacji publicznej, styl życia koncentrujący uwagę i zachowania społeczne na bliższej okolicy), trudno traktować w obecnych realiach możliwość udania się na Jasne Błonia, do Parku Kasprowicza, na Różankę czy tym bardziej do Lasu Arkońskiego jako wiarygodną propozycję dla dominującej części społeczności obszaru rewitalizacji.

Dla młodszej i bardziej aktywnej części populacji dojmujący jest brak infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Do pewnego stopnia od jakiegoś czasu ograniczenie to przełamuje instalowanie na placach zabaw i skwerach otwartych siłowni, zestawów urządzeń do indywidualnych ćwiczeń fizycznych i sprawnościowych. Jednak w skali

W odniesieniu do Strategii Szczecina:

W roku 2025 Szczecin ma być:

- 1. Miastem metropolitalnym**, o intensywnych związkach z zagranicą, głównie z Niemcami i Skandynawią, atrakcyjnym dla gmin sąsiadujących oraz otwartym na nowe idee i przybyszów z innych regionów i krajów;
- 5. Miastem z rozwiniętym węzłem transportowo-logistycznym**, opartym o port morski i śródlądowy, połączenia drogowe, kolejowe i lotnicze;
- 6. Miastem o znacznych zasobach zieleni i wód, bezpiecznym, przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów, oferującym bogatą ofertę kulturalną oraz wysoką jakość życia i wypoczynku**

W odniesieni do kierunków zagospodarowania przestrzennego:

- Priorytetem jest utrzymanie i wzmacnianie tradycyjnej roli śródmieścia Szczecina, jako centrum miasta i centralnego ośrodka administracyjno-usługowego dla całego obszaru metropolitalnego, z ukierunkowaniem dalszego jego rozwoju w stronę Odry i wysp odrzańskich.

Działania krótkoterminowe (do 2023):

Problem kryzysu przestrzeni publicznych jest bardzo zróżnicowany i rozległy. Dotyczy zarówno dużej skali zjawisk przestrzennych (brak realnego centrum miasta w którym koncentruje się szereg aktywności), jak również wykazuje się znaczną skalą rozproszenie (dotyczy niedużych i licznych przestrzeni na obszarze rewitalizacji).

Aby rozwiązać kryzys przestrzeni publicznych należy działać etapowo i wykorzystać efekt synergii prowadzonych w różnych częściach miasta działań. W przypadku Szczecina nie ma możliwości utworzenia całkiem nowej wizerunkowej przestrzeni śródmiejskiej bez zaburzenia obecnego kształtu przestrzeni. Dlatego konieczne jest wykorzystanie już istniejącego ukształtowania centrum miasta.

Tworzenie śródmiejskiej przestrzeni publicznej oparte będzie na przestrzeni Alei Wojska

obszaru rewitalizacji oraz natężenia jego zamieszkania jest to jednak infrastruktura dalece niewystarczająca.

Jeszcze słabiej zaspokojone są potrzeby dzieci i dorosłych poszukujących możliwości gry w piłkę. Na obszarze osiedla Śródmieście-Zachód można wskazać jeden taki obiekt, uruchomiony na przestrzeni ostatnich trzech lat.

Dużą trudność nastręcza wynajęcie sal gimnastycznych dla rekreacyjnego uprawiania sportu, o ile zbierze się grupa mieszkańców pragnących podejmować cyklicznie tego rodzaju aktywność. Liczba obiektów i ich dostępność jest ograniczona, poza tym o wolne terminy zabiegają także grupy z innych części miasta.

Rozwijana jest sieć roweru miejskiego - gęsta sieć stacji przesiadkowych stwarza mieszkańcom śródmieścia sposobność do znacznego zwiększenia własnej mobilności i realizacji tym sposobem wielu funkcji. Jednak poza nielicznymi fragmentami (rejon ulicy Jagiellońskiej, Złoty Szlak) praktycznie brak jest rozwiązań umożliwiających wygodną i bezpieczną jazdę na rowerze.

W efekcie mieszkańcy obszaru rewitalizacji skazani są na rywalizację o możliwość korzystania z mocno ograniczonych zasobów infrastruktury sportowej, a w pewnym stopniu także – z racji centralnego ulokowania – rywalizacji o te zasoby z osobami przybywającymi z innych części Szczecina. Sami natomiast posiadają ograniczony dostęp do położonych poza omawianym obszarem obiektów sportowych i przestrzeni rekreacyjnych, przy czym dla znacznej części populacji pewną barierę stanowi tu także czynnik ekonomiczny (konieczność dojazdu i ponoszenia związanych z tym kosztów, brak indywidualnych środków transportu).

W następstwie omawianych zjawisk nasileniu ulega jeszcze jedno zjawisko – dominująca część najgęściej zamieszkanego osiedli Centrum i Śródmieście-Zachód w coraz większym stopniu nabierała charakteru tranzytowego.

W obszarze wymienionych osiedli ma miejsce przemieszczanie się mieszkańców miasta, ale zanikają bądź nie ulegają przyrostowi czynniki sprawiające, że ten ruch jest w centralnie położonych dzielnicach koncentrowany wokół istotnych

Polskiego oraz terenów z nią sąsiadujących.

Pierwszym istotnym i widocznym elementem przemian będzie przebudowa Alei Wojska Polskiego, a następnie stworzenie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom, w tym wprowadzenie zieleni i małej architektury, poprawa dostępności komunikacją publiczną, uporządkowanie parkowania, ograniczenie ruchu tranzytowego, wprowadzenie ścieżek rowerowych.

Z działaniami prowadzonymi w obrębie Alei Wojska Polskiego integrowane będą dalsze przedsięwzięcia, m. in. na Deptaku Bogusława, związane z przebudową ul. Jagiellońskiej, ul. Bogusława X, ul. Małkowskiego, gdzie zrealizowana zostanie kompleksowa modernizacja chodników, miejsc parkingowych i nawierzchni dróg i chodników.

Należy tu także wspomnieć o działaniach ZBiLK związanych z zagospodarowaniem przedogródków (ul. Śląska), polegających na nasadzeniu nowej zieleni, wykonaniu podmurówek i ogrodzenia, wymiany nawierzchni ciągów komunikacyjnych, w tym likwidacji barier architektonicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Działania długoterminowe (po 2023 roku):

Powyższe działania, które charakteryzować się będą znacznym skoncentrowaniem terytorialnym, spowodują powstanie nowej jakości przestrzeni publicznej, co pozytywnie wpłynie na aktywizację usług, handlu, oferty kulturalnej, rekreacyjnej oraz integrację i tożsamość mieszkańców.

Planuje się realizację dalszych działań rewitalizacyjnych w odniesieniu do przestrzeni publicznych, wykorzystując między innymi efekt synergii z przestrzenią „Alei Wojska Polskiego” oraz wiedzę pozyskaną od partnerów zagranicznych Szczecina.

<p>fragmentów przestrzeni, obiektów, aktywności. Nie ma miejsca interakcja, publiczne wydarzenia i aktywności, które angażowałyby lokalną społeczność, stymulowały jej członków do działania.</p>	
<p>Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> Charakter dominujący problemu: przestrzenno-funkcjonalny <p>Osiedla wchodzące w skład obszaru rewitalizacji koncentrują przede wszystkim funkcje mieszkaniowe.</p> <p>W toku dokonujących się przemian o charakterze ekonomicznym i demograficznym dominująca część pozostałych funkcji – w szczególności handlu, rozrywki, edukacji – ulega przenoszeniu poza obszar rewitalizacji.</p> <p>Na obrzeżach omawianego obszaru rozlokowane są ośrodki koncentracji indywidualnej i zbiorowej aktywności: centra handlowe, kościoły parafialne, skupisko obiektów akademickich. Nie stanowią one tym samym czynnika organizującego przestrzeń, czy też porządkującego dynamikę i kierunek indywidualnych i zbiorowych aktywności.</p> <p>Można zatem uznać, że skala dominacji funkcji mieszkaniowej i ufundowanego na niej stylu życia mieszkańców, zdecydowanie utrudnia zarówno akumulacje innych funkcji, w szczególności związanych ze spędzaniem czasu wolnego, jak i budowę interakcji z takim środowiskiem, jak społeczność studencka.</p>	<p>Wyzwanie: wzmocnienie funkcji gospodarczej, kulturalnej, rekreacyjnej, integracyjnej, edukacyjnej</p> <p>W odniesieniu do wyzwań przyszłości:</p> <ol style="list-style-type: none"> Różnorodne, spójne i atrakcyjne miasto – czyli <ol style="list-style-type: none"> Rozwój innowacji społecznych; Dostosowywanie życia gospodarczego i społecznego miasta do starzejącego się społeczeństwa; Przyciąganie osób młodych i tworzenie miejsca dla dzieci; Ekologiczne i zdrowe miasto - czyli <ol style="list-style-type: none"> zrównoważona i zdrowa mobilność sprzyjająca włączeniu społecznemu; Miasto zrównoważonego rozwoju i atrakcyjnych, otwartych przestrzeni publicznych; Budowanie prężnej gospodarki, sprzyjającej włączeniu społecznemu – czyli <ol style="list-style-type: none"> Zarządzanie zmianą w kierunku silnej gospodarki lokalnej; Pobudzanie tworzenia miejsc pracy, przedsiębiorczość i obszerna baza kwalifikacji lokalnych; Rozwój kapitału społecznego; <p>W odniesieniu do Strategii Szczecina:</p> <p>W roku 2025 Szczecin ma być:</p> <ol style="list-style-type: none"> Miastem inwestującym w wiedzę, zorientowanym na nowoczesną edukację, mającym bogatą ofertę kształcenia na poziomie akademickim, skierowaną również do obcokrajowców;

5. Miastem z rozwiniętym węzłem transportowo-logistycznym, opartym o port morski i śródlądowy, połączenia drogowe, kolejowe i lotnicze;

6. Miastem o znacznych zasobach zieleni i wód, bezpiecznym, przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów, oferującym bogatą ofertę kulturalną oraz wysoką jakość życia i wypoczynku.

W odniesieni do kierunków zagospodarowania przestrzennego:

- Priorytetem jest utrzymanie i wzmacnianie tradycyjnej roli śródmieścia Szczecina, jako centrum miasta i centralnego ośrodka administracyjno-usługowego dla całego obszaru metropolitalnego, z ukierunkowaniem dalszego jego rozwoju w stronę Odry i wysp odrzańskich

Działania krótkoterminowe (do 2023):

- Na obszarze rewitalizacji nastąpi wyraźne wzmocnienie funkcji gospodarczej, kulturalnej i rekreacyjnej, m. in. wyniku realizacji inwestycji prywatnych.
- W sąsiedztwie obszaru rewitalizacji powstanie Międzynarodowe Centrum Kulturalno-Kongresowe przy ul. Stojsława 4 (działka położona na granicy obszaru rewitalizacji). Prywatny inwestor przeprowadzi renowację zabytkowego budynku z przeznaczeniem na międzynarodowe centrum kulturalno-kongresowe, którego celem będzie działalność na rzecz aktywności kulturalnej, społecznej i edukacyjnej mieszkańców OR.
- Ponadto zrewitalizowany zostanie obiekt przy ul. Stojsława 2. Remont obiektu, doprowadzi do powstania przestrzeni do działalności gospodarczej, inkubacji gospodarczej i społecznej, działalności kulturalnej, działania na rzecz rozwoju gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy w obszarze rewitalizacji.
- Prywatny inwestor zrealizuje remont, przebudowę i zmianę sposobu użytkowania budynku poprzemysłowego dawnej Fabryki Pieców Chlebowych przy ul. Jagiellońskiej 34b na cele mieszkalne i aktywizacji fizycznej.

- Planowana jest renowacja i adaptacja na potrzeby ożywienia społeczno-gospodarczego parteru zabytkowej narożnej kamienicy przy ul. 5 Lipca.

Wśród działań dywersyfikujących funkcje obszaru rewitalizacji istotną rolę pełnić będzie Uniwersytet Szczeciński, który planuje

- Utworzenie Centrum Kulturalno-Naukowego Uniwersytetu Szczecińskiego. W ramach tego projektu zrealizowana zostanie budowa nowego obiektu użyteczności publicznej, pełniącego funkcję centrum kulturalno – naukową wraz z parkingiem podziemnym. Planuje się stworzenie przestrzeni publicznej, zagospodarowanie terenu wraz z istniejącym basem przeciwpożarowym w teren rekreacyjny przyjazny rodzinom z dziećmi, osobom starszym, doświetlenie obszaru między innymi poprzez przygotowanie iluminacji budynku Rektoratu Uniwersytetu Szczecińskiego.
- Adaptację i modernizacja Asystenckiego Domu Mieszkalnego poprzez remont budynku, stworzenie wysokiej jakości przestrzeni użytkowej (hotelu), modernizację sali konferencyjno – wykładowej oraz kameralnej przewidzianych na działania kulturalno-społeczne.
- Rewitalizację Campusu Uniwersytetu Szczecińskiego przy al. Piastów 40b – poprzez wykonanie prac remontowo-budowlanych oraz budowę nowego obiektu (budynek międzywydziałowy), stworzenie przestrzeni publicznej dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

O odniesieniu do działań organizacyjnych zakłada się najem lokali prywatnych na rzecz inkubatora przedsiębiorczości oraz przeprowadzenie analizy możliwości przekwalifikowania komunalnych lokali mieszkalnych o dużej powierzchni usytuowanych w parterach na lokale użytkowe – inkubatory przedsiębiorczości.

Działania długoterminowe (po 2023 roku):

	Funkcja usługowo-handlowa wzmocniona zostanie poprzez modernizację dostępu drogowego do portu.
<p>Problem 8. Deficyt bezpieczeństwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakter dominujący problemu: społeczny • Uzupełniający charakter problemu: przestrzenno-funkcjonalny <p>Według wyników badań prowadzonych przez dr Natalię Sypion–Dutkowską w śródmieściu Szczecina oraz na sąsiednich terenach mieszkaniowych skupiają się obszary wysokiej gęstości wszystkich badanych przez nią rodzajów przestępstw. Przyczyną tego stanu rzeczy jest prawdopodobnie skupienie i nałożenie się na siebie przestrzennych (mieszkania komunalne, punkty sprzedaży alkoholu, obiekty handlowo-usługowe) i społecznych (bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, dysfunkcje rodziny, brak kontroli społecznej) uwarunkowań przestępczości.</p> <p>Dodatkowymi czynnikami sprzyjającymi przestępczości w omawianym obszarze są duże przepływy osób i ich anonimowość.</p>	<p>Wyzwanie: kształtowanie wysokiego standardu przestrzeni Wyzwanie: poprawa bezpieczeństwa</p> <p>W odniesieniu do wyzwań przyszłości:</p> <p>1. Różnorodne, spójne i atrakcyjne miasto – czyli</p> <ul style="list-style-type: none"> b. Budowanie miasta dla wszystkich – miasta spójnego; c. Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu i wykluczeniu przestrzennemu; d. Rozwój innowacji społecznych; f. Przyciąganie osób młodych i tworzenie miejsca dla dzieci; <p>3. Budowanie prężnej gospodarki, sprzyjającej włączeniu społecznemu – czyli</p> <ul style="list-style-type: none"> c. Rozwój kapitału społecznego; <p>W odniesieniu do Strategii Szczecina:</p> <p>W roku 2025 Szczecin ma być:</p> <p>6. Miastem o znacznych zasobach zieleni i wód, bezpiecznym, przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów, oferującym bogatą ofertę kulturalną oraz wysoką jakość życia i wypoczynku.</p> <p>W odniesieniu do kierunków zagospodarowania przestrzennego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytetem jest utrzymanie i wzmocnienie tradycyjnej roli śródmieścia Szczecina, jako centrum miasta i centralnego ośrodka administracyjno-usługowego dla całego obszaru metropolitalnego, z ukierunkowaniem dalszego jego rozwoju w stronę Odry i wysp odrzańskich. <p>Działania krótkoterminowe (do 2023):</p> <p>Działania realizowane przez służby publiczne, takie jak Policja, Straż Miejska, wspierane</p>

	<p>będą poprzez działania o charakterze funkcjonalnym, w tym rozbudowę monitoringu, zagospodarowania podwórek oraz modernizację oświetlenia ulic.</p> <p>Na poprawę bezpieczeństwa wpływ będą miały działania społeczne, realizowane m. in. przez MOPR. Planuje się kontynuację działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie, w ramach którego prowadzona będzie działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, udzielane będą osobom i rodzinom konsultacje oraz porady terapeutyczne, socjalne, prawne i profilaktyczne w sprawach uzależnień i przemocy.</p> <p>W sferze organizacyjnej udzielane będą preferencje dla wspólnot mieszkaniowych w kierunku nabywania podwórek w celu ich właściwego zagospodarowania.</p> <p>Ponadto podejmowane będą inicjatywy w zakresie porządkowania podwórek poprzez min. rozbiórki budynków o złym stanie technicznym (komórki i pomieszczenia gospodarcze).</p>
<p>Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakter dominujący problemu: przestrzenno-funkcjonalny • Uzupełniający charakter problemu: techniczny <p>W przeważającej części społeczność obszaru rewitalizacji znajduje się poza wpływem publicznych instytucji kultury, stymulowanych przez nie obiegiem dóbr i wartości oraz aktywnych form zagospodarowania czasu.</p> <p>Jedyną systemowo budowaną i utrzymywaną z publicznych środków strukturą aktywizowania obiegu dóbr kultury w skali miasta stanowią filie Miejskiej Biblioteki Publicznej. Na analizowanym obszarze funkcjonują 4 filie: na ulicy Bolesława Śmiałego, na ulicy Śląskiej, na placu Lotników oraz Promedia, multimedialna filia przy Alei Wojska Polskiego. Przy istniejącym stopniu rozpowszechnienia</p>	<p>Wyzwanie: zwiększanie dostępu do kultury</p> <p>W odniesieniu do wyzwań przyszłości:</p> <p>1. Różnorodne, spójne i atrakcyjne miasto – czyli</p> <p>e. Dostosowywanie życia gospodarczego i społecznego miasta do starzejącego się społeczeństwa;</p> <p>f. Przyciąganie osób młodych i tworzenie miejsca dla dzieci;</p> <p>3. Budowanie prężnej gospodarki, sprzyjającej włączeniu społecznemu – czyli</p> <p>c. Rozwój kapitału społecznego;</p> <p>W odniesieniu do Strategii Szczecina:</p> <p>W roku 2025 Szczecin ma być:</p>

czytelnictwa wydają się to być wystarczająca podaż podmiotów. Rzecz w tym, że zaspokajają one jedynie wycinek potrzeb i aspiracji mieszkańców omawianego obszaru.

Do niedawna obszar znajdował się w swego rodzaju uprzywilejowanej sytuacji w związku z bliskością jednostek Pałacu Młodzieży jako podstawowej placówki służącej organizacji czasu oraz podnoszeniu umiejętności, rozwijaniu kreatywności i zdolności młodych ludzi. Będąc instytucją ogólnomiejską, nie jest on jednak w stanie w wystarczającym stopniu zaspokoić potrzeb środowiska, które stanowi jego bezpośrednie otoczenie.

Trudno zauważyć inicjatywy polegające na aktywnym wyjściu do lokalnych społeczności, włączające osoby starsze i mniej mobilne, dzieci i członków gorzej sytuowanych rodzin w obieg dóbr kultury. Istota problemu polega bowiem na wzajemnym wzmacnianiu się obu tendencji – słabości podaży i niskości popytu.

Ponadto uwidacznia się kontrast pomiędzy rosnącą dostępnością w skali miasta wartościowej oferty kulturalnej oraz absencji mieszkańców śródmieścia w jej obiegu.

Zauważalna jest tendencja, w obrębie której intensywność i atrakcyjność wydarzeń kulturalnych w skali miasta jest funkcją działań aktywizujących określone miejsca, lokalizacje (np. wydarzenia odbywające się na Deptaku Bogusława jako element inwestycji SCR w kreowanie miejsca i jego klimatu). Obecnie osiedla śródmiejskie nie posiadają w swym obrębie i sferze bezpośredniego oddziaływania żadnego tego typu obiektu ani ośrodka.

6. Miastem o znacznych zasobach zieleni i wód, bezpiecznym, przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów, oferującym bogatą ofertę kulturalną oraz wysoką jakość życia i wypoczynku.

W odniesieni do kierunków zagospodarowania przestrzennego:

- Priorytetem jest utrzymanie i wzmacnianie tradycyjnej roli śródmieścia Szczecina, jako centrum miasta i centralnego ośrodka administracyjno-usługowego dla całego obszaru metropolitalnego, z ukierunkowaniem dalszego jego rozwoju w stronę Odry i wysp odrzańskich.
- Zakłada się utrzymanie instytucji kultury w obiektach istniejących, o uznanej renomie i tradycji. Przewiduje się likwidację rozwiązań prowizorycznych i budowę lub rozbudowę instytucji nie posiadających właściwych siedzib, lub których siedziby nie posiadają właściwych standardów.

Działania krótkoterminowe (do 2023):

Działania na rzecz zwiększenia dostępu do kultury na obszarze rewitalizacji podejmowane będą zarówno przez podmioty publiczne, jak też prywatne.

Partnerem prywatnym zwiększania dostępu do kultury będzie Akademia Sztuki (Al. Niepodległości), prowadząca działania artystyczne. Zakłada się modernizację i wyposażenie Pałacu Muzyki i Sztuki oraz wdrożenie ogólnodostępnej oferty edukacyjnej i artystycznej, jak też realizację pakietu działań z przeznaczeniem dla seniorów, realizację projektów i wymian międzynarodowych.

Zakłada się przeznaczanie komunalnych lokali mieszkalnych o dużej powierzchni na pracownie artystyczne, jak też rozbudowę oferty miejskich instytucji kultury funkcjonujących na obszarze OR o dodatkowe komponenty, związane z aktywizacją i edukacją kulturową osób zamieszkujących ww. obszar.

Istotnym wyzwaniem będzie wzmocnienie podaży oferty kulturalnej przy jednoczesnym

	<p>przełamywaniu niskiego popytu na dotychczasową ofertę.</p> <p>Partnerem w zwiększaniu dostępu do kultury będzie Centrum Kulturalno-Rozrywkowe Warzelnia II, które planuje realizację działań: „zielona zatoka kultury, rozrywki i sztuki”, projekcje filmów na patio, organizowanie koncertów i pikników dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizowanie jarmarków i targów, utworzenie wystawy.</p> <p>Miasto Szczecin wspierać będzie organizacje działające na rzecz społeczności, m. in. działalność kreatywną i twórczą, w oparciu o współpracę z różnymi środowiskami mającą na celu uatrakcyjnienie kulturalne śródmieścia i zaktywizowanie mieszkańców kwartałów śródmiejskich.</p>
<p>Problem 10. Wykluczenie społeczne osób starszych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakter dominujący problemu: społeczny • Uzupełniający charakter problemu: przestrzenno-funkcjonalny <p>Na obszarze rewitalizacji do rzadkości należy wspólne zamieszkiwanie osób starszych z przedstawicielami młodszego pokolenia, co powoduje zwiększające się poczucie osamotnienia, konieczność samodzielnego radzenia sobie z codziennymi obowiązkami i ograniczeniami fizycznymi i psychicznymi wynikającymi z postępującego wieku.</p> <p>Dochodzą do tego inne deficyty warunkowane kondycją materialną i psychiczną starszego pokolenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zła sytuacja finansowa i samotność; • pogorszenie stanu zdrowia i sytuacji materialnej; • niski poziom życia osób starszych; • trudności związane z samodzielną egzystencją (sprzątanie, gotowanie, wychodzenie na spacer itp. 	<p>Wyzwanie: Zwiększenie aktywności seniorów</p> <p>W odniesieniu do wyzwań przyszłości:</p> <p>1. Różnorodne, spójne i atrakcyjne miasto – czyli</p> <p>b. Budowanie miasta dla wszystkich – miasta spójnego;</p> <p>c. Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu i wykluczeniu przestrzennemu;</p> <p>d. Rozwój innowacji społecznych;</p> <p>e. Dostosowywanie życia gospodarczego i społecznego miasta do starzejącego się społeczeństwa;</p> <p>2. Ekologiczne i zdrowe miasto - czyli</p> <p>a. Całościowe podejście do kwestii środowiskowych i efektywności energetycznej;</p> <p>b. zrównoważona i zdrowa mobilność sprzyjająca włączeniu społecznemu;</p> <p>c. Miasto zrównoważonego rozwoju i atrakcyjnych, otwartych przestrzeni publicznych;</p> <p>3. Budowanie prężnej gospodarki, sprzyjającej włączeniu społecznemu – czyli</p> <p>c. Rozwój kapitału społecznego;</p>

- konieczność opieki higienicznej i usług pielęgnacyjnych;
- trudności w zabezpieczeniu opału;
- brak możliwości kontynuacji aktywności zawodowej wśród osób starszych;
- brak aktywności społecznej, osamotnienie, izolacja, nieporadność życiowa;
- zagrożenie izolacją i wykluczeniem społecznym osób dotkniętych niepełnosprawnością i ludzi starszych.

W śródmiejskiej części miasta brak instytucji działających na rzecz środowiska seniorów.

Najbliższe kluby seniora zlokalizowane są na ulicach: Mieszka I, Dąbrowskiego i Kruczej. Nasylenie tego rodzaju inicjatywami w śródmiejskiej części miasta jest znikome.

Niewielką rekompensatę stanowi działalność bibliotek publicznych czy też wspólnot parafialnych – w obu przypadkach seniorzy stanowią główną grupę beneficjentów oferty oraz uczestników zajęć i spotkań. Ich aspekt aktywizacyjny jest jednak ograniczony.

Rosnąca pod względem liczebnym grupa seniorów, w dużej mierze wywodząca się ze słabiej wykształconej, mniej majątnej i w mniejszym stopniu zaangażowanej w życie publiczne części społeczności śródmiejskich osiedli miasta, w coraz mniejszym stopniu przyczynia się do budowy jego potencjału.

Za stan problemowy można także uznać niezdolność wspólnoty do wykorzystania wiedzy, umiejętności i czasu, którymi w tak znacznym stopniu dysponuje tak wielu jej członków będących w wieku senioralnym.

W roku 2025 Szczecin ma być:

6. Miastem o znacznych zasobach zieleni i wód, bezpiecznym, przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów, oferującym bogatą ofertę kulturalną oraz wysoką jakość życia i wypoczynku.

W odniesieni do kierunków zagospodarowania przestrzennego:

- Priorytetem jest utrzymanie i wzmacnianie tradycyjnej roli śródmieścia Szczecina, jako centrum miasta i centralnego ośrodka administracyjno-usługowego dla całego obszaru metropolitalnego, z ukierunkowaniem dalszego jego rozwoju w stronę Odry i wysp odrzańskich.
- Zakłada się utrzymanie instytucji kultury w obiektach istniejących, o uznanej renomie i tradycji. Przewiduje się likwidację rozwiązań prowizorycznych i budowę lub rozbudowę instytucji nie posiadających właściwych siedzib, lub których siedziby nie posiadają właściwych standardów.

Działania krótkoterminowe (do 2023):

Działania na rzecz seniorów spójne są z działaniami podejmowanymi na rzecz przewyciężania innych problemów na obszarze rewitalizacji, m. in. związanymi z problemami opisanymi w odniesieniu do problemu gentryfikacji oraz ograniczonego dostępu do kultury.

Na rzecz aktywności seniorów realizowanych będzie szereg różnorodnych działań:

- Program animacji społecznej (profilowany przez Urząd Miasta) - program działań społeczno-kulturalnych, animacyjnych, edukacyjnych, skierowany do mieszkańców OR, także seniorów.
- Mieszkania chronione wspomagane dla osób w podeszłym wieku – zapewnienie całodobowej opieki i wsparcia osobom w podeszłym wieku, uniemożliwiającego samodzielne funkcjonowanie w dotychczasowym miejscu

zamieszkania (m. in. współpraca TBS - współpraca z Wydziałem Spraw Społecznych).

- Budowa budynku mieszkalno-usługowego przy ul. Kr. Jadwigi 45 – wszystkie mieszkania w budynku przeznaczone będą dla osób starszych, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe, w razie potrzeby z opieką dochodzącą, zorganizowaną przez instytucje do tego powołane.
- Przebudowa i rozbudowa zespołu oficyn przy ul. B. Śmiałego 34, 35, 36 wraz z zagospodarowaniem podwórza - przebudowa istniejących oficyn (3 budynki) wraz z głęboką modernizacją energetyczną. Jeden budynek przeznaczony jest dla osób starszych (w parterze budynku zlokalizowano świetlicę środowiskową, wszystkie pomieszczenia dostosowano do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych poruszających się na wózkach, na dachu budynku stworzono udogodnienia dla osób starszych, polegające na zorganizowaniu możliwości hobbystycznej uprawy roślin).
- Programy mieszkaniowe Szczecińskiego TBS, w tym m. in. „Dom dla seniora” – przygotowanie oferty mieszkań na wynajem dla grup społecznych wymagających wsparcia.
- Zagospodarowanie przedogródków (ul. Śląska – od pl. Grunwaldzkiego do ul. Obr. Stalingradu) – nasadzenie nowej zieleni, wykonanie podmurówek i ogrodzenia wymiana nawierzchni ciągów komunikacyjnych, w tym likwidacja barier architektonicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Dzienny Dom dla Seniora „Senior +” – integracja osób w podeszłym wieku ze środowiskiem lokalnym, która ożywi więzi społeczne, zagospodarowanie czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań seniorów.
- Śródmiejski Punkt Sąsiedzki ŚRODEK - realizacja działań informacyjnych, animacyjnych i aktywizujących, skierowanych do mieszkańców OR, w tym organizacja wydarzeń/spotkań/warsztatów z udziałem mieszkańców, działania w sferze integracji i aktywizacji mieszkańców, odbudowa relacji sąsiedzkich.

	<ul style="list-style-type: none"> • Pomysł wspólnoty mieszkaniowej przy ul. Kopernika 6 – wykonanie prac remontowych w budynku, w tym urządzenie pomieszczeń na cele wspólne mieszkańców na strychu, zagospodarowanie terenów zielonych, utworzenie koła zainteresowań (np. szachistów) dla seniorów i juniorów, organizowanie spotkań mieszkańców mających na celu wspólne oglądanie filmów, imprez sportowych, wykonywania robótek ręcznych, malowanie, dla seniorów nauka obsługi komputerów itp. • Organizacja przez Stowarzyszenie MediaDizajn (Szczeciński Inkubator Kultury) konkursów dedykowanych organizacjom pozarządowym i osiedlowym grupom nieformalnym, których przedmiotem będą projekty aktywizacji społecznej i kulturowej, wspomaganie relacji sąsiedzkich, budowanie poczucia więzi tożsamości z miejscem zamieszkania. • Realizacja przez organizacje pozarządowe na obszarze OR profilowanych imprez, wydarzeń, przedsięwzięć w zakresie kultury, w ramach otwartych konkursów ofert. <p>Działania długoterminowe (po 2023 roku):</p>
<p>Problem 11. Problemy wśród dzieci i młodzieży.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakter dominujący problemu: społeczny • Uzupełniający charakter problemu: przestrzenno-funkcjonalny <p>W przypadku dzieci młodszych i ich rodziców niedogodności wiążą się z brakiem wystarczającego dostępu i bliskości terenów zielonych i związanych z nimi instalacji, w szczególności placów zabaw.</p> <p>Starsze dzieci i młodzież młodsza ulega socjalizacji właściwej wiekowi dojrzewania w otoczeniu zdecydowanie niesprzyjającym, wypełnionym w szczególności zwartą substancją mieszkaniową i raczej przypadkowo definiowanymi miejscami spotkań i aktywności lokalnej wspólnoty. Nie istnieją centra skupiające taką aktywność, brak</p>	<p>Wyzwanie: tworzenie oferty dla dzieci i młodzieży</p> <p>W odniesieniu do wyzwań przyszłości:</p> <p>1. Różnorodne, spójne i atrakcyjne miasto – czyli</p> <p>b. Budowanie miasta dla wszystkich – miasta spójnego; f. Przyciąganie osób młodych i tworzenie miejsca dla dzieci;</p> <p>2. Ekologiczne i zdrowe miasto - czyli</p> <p>b. zrównoważona i zdrowa mobilność sprzyjająca włączeniu społecznemu; c. Miasto zrównoważonego rozwoju i atrakcyjnych, otwartych przestrzeni publicznych;</p>

właściwie otwartych, ogólnodostępnych ośrodków pośrednich umożliwiające spotkanie, wspólne dzielenie pasji i kreowanie nowych zachowań – takich jak obiekty sportowe.

Nastąpił niemal kompletny zanik instytucji podwórka. Zabudowa kwartałów coraz rzadziej umożliwia funkcjonowanie podwórka jako miejsca spotkań i aktywności – są one zabudowywane, a przede wszystkim pełnią funkcję parkingów. Do pewnego stopnia w tych realiach aktywność lokalnych środowisk przeniosła się na chodnik i ulicę.

Przepaść między ofertą boiska i podwórka a dyskoteką i klubem nocnym wypełniają centra handlowe, względnie eksplorowanie innych części miasta dostarczających podstawowych elementów przestrzeni publicznej (np. Wały Chrobrego i nadodrzańskie bulwary).

Co dzieje się ze starszymi dziećmi i młodszą młodzieżą omawianego obszaru w czasie, gdy nie realizują obowiązku szkolnego? Odpowiedzią na nie jest zdefiniowanie problemu „nieobecności” tej grupy mieszkańców, ich zarówno fizycznego, jak i społecznego wycofania z przestrzeni miejskiej i lokalnego środowiska. To wycofanie następuje do sfery indywidualnej, przede wszystkim do obecności w Internecie, jak i „poza dzielnicę”, w wyłączone sfery konsumpcji bądź ogólnomiejskie przestrzenie publiczne. Własna dzielnica, osiedle czy nawet ulica nie są do tego w gruncie rzeczy potrzebne.

Głębszy sens i namacalne skutki identyfikowanego problemu należy rozpoznawać w:

- braku realnego związku z dzielnicą i udziału w jej tworzeniu – tworzy się radykalna luka tożsamościowa, brak związku młodych mieszkańców z miejscem zamieszkania,
- brak środowiskowego zaangażowania i społecznej presji na podnoszenie jakości – los dzieci i troska o ich bezpieczeństwo jest silną motywacją dla kreowania określonej funkcji; brak tego spoiwa także w starszym pokoleniu powoduje zanik motywacji i wycofanie w sferę prywatną,

3. Budowanie prężnej gospodarki, sprzyjającej włączeniu społecznemu – czyli

- a. Zarządzanie zmianą w kierunku silnej gospodarki lokalnej;
- b. Pobudzanie tworzenia miejsc pracy, przedsiębiorczość i obszerna baza kwalifikacji lokalnych;
- c. Rozwój kapitału społecznego;

W odniesieniu do Strategii Szczecina:

W **Strategii Rozwoju Szczecina 2025** wskazano wizję Szczecina. W roku 2025 Szczecin ma być:

- 1. Miastem metropolitalnym**, o intensywnych związkach z zagranicą, głównie z Niemcami i Skandynawią, atrakcyjnym dla gmin sąsiadujących oraz otwartym na nowe idee i przybyszów z innych regionów i krajów;
- 2. Miastem postindustrialnym**, oferującym atrakcyjne miejsca pracy, ośrodkiem rozwoju usług nowoczesnych i wybranych usług tradycyjnych (w tym portowo-żeglugowych);
- 3. Miastem inwestującym w wiedzę**, zorientowanym na nowoczesną edukację, mającym bogatą ofertę kształcenia na poziomie akademickim, skierowaną również do obcokrajowców;
- 4. Miastem będącym ważnym ośrodkiem rozwoju sfery IT**, innowacji techniczno-technologicznych i badań w wybranych dziedzinach;
- 5. Miastem z rozwiniętym węzłem transportowo-logistycznym**, opartym o port morski i śródlądowy, połączenia drogowe, kolejowe i lotnicze;
- 6. Miastem o znacznych zasobach zieleni i wód, bezpiecznym, przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów, oferującym bogatą ofertę kulturalną oraz wysoką jakość życia i wypoczynku.**

(ww. składowe wizji tworzą przestrzeń przyciągającą młodych!!!).

W odniesieniu do kierunków zagospodarowania przestrzennego:

- Priorytetem jest utrzymanie i wzmacnianie tradycyjnej roli śródmieścia

- wyłączenia poszczególnych fragmentów przestrzeni ze społecznej kontroli i sankcjonowanych środowiskową normą form zachowania i aktywności – miejsca nieużywane i zaniedbane stają się sferą nieoficjalną, niejednokrotnie scenarię łamania norm społecznych.

Szczecina, jako centrum miasta i centralnego ośrodka administracyjno-usługowego dla całego obszaru metropolitalnego, z ukierunkowaniem dalszego jego rozwoju w stronę Odry i wysp odrzańskich.

- Zakłada się utrzymanie instytucji kultury w obiektach istniejących, o uznanej renomie i tradycji. Przewiduje się likwidację rozwiązań prowizorycznych i budowę lub rozbudowę instytucji nie posiadających właściwych siedzib, lub których siedziby nie posiadają właściwych standardów.

Działania krótkoterminowe (do 2023):

Działania na rzecz dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji realizowane będą przez szereg aktywności i programów, realizowanych przez instytucje publiczne i organizacje społeczne, w tym poprzez:

- Program animacji społecznej (Urząd Miasta) - program działań społeczno-kulturalnych, animacyjnych, edukacyjnych, skierowany do mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym organizacja wydarzeń/spotkań/warsztatów z udziałem mieszkańców, działania w sferze integracji, aktywności dzieci i młodzieży.
- Organizację działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w tym zajęć edukacyjnych, kulturalno-oświatowych i sportowych dla mieszkańców Szczecina, jako zagospodarowanie czasu wolnego, alternatywy wobec nudy i stosowania substancji psychoaktywnych.
- Program przeciwdziałania wykluczeniu kulturowemu dzieci i młodzieży; w oparciu o propozycje miejskich instytucji kultury (spotkania i warsztaty literackie, warsztaty teatralne, spektakle, warsztaty plastyczne, koncerty, seanse filmowe, warsztaty muzyczne), których adresatami będą młodzi ludzie zamieszkujący obszar rewitalizacji.
- Stworzenie sieci osiedlowych Klubów Juniora / Klubów Młodzieżowych (po jednym na każdym osiedlu) – prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży, w tym w

formie sportowej, w formie warsztatowej głównie artystycznej, technicznej, m. in. nastawionych na nowe technologie i multimedia.

Działania długoterminowe (po 2023 roku):

Planowanie w nowo projektowanych inwestycjach mieszkaniowych przez towarzystwa budownictwa społecznego lokalizacji obiektu/lokalu na działalność przedszkola i żłobka.

Wzmocnienie instytucjonalne i programowe miejskich placówek kulturalnych działających na terenie osiedli Centrum oraz Śródmieście-Zachód: MBP, Teatr Mały, SAA, Filharmonia, DK 13 Muz.

Mając na uwadze ww. analizy powiązań pomiędzy problemami, wyzwaniem, celami rozwoju miasta oraz planami i pomysłami partnerów rewitalizacji w Szczecinie możliwe było zdefiniowanie oczekiwanego obrazu przyszłości obszaru rewitalizacji.

Wizja przemian obszaru rewitalizacji zakłada w sferze społecznej:

1. Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, uzależnień, a także pomoc społeczną osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, w tym osobom starszym, samotnym, chorym, niepełnosprawnym.
2. Zwiększenie spójności społecznej, aktywności mieszkańców, budowanie kapitału społecznego, przywiązania mieszkańców do miejsca zamieszkania.

Ww. przemiany prowadzić będą do osiągnięcia następującej wizji obszaru rewitalizacji:

- Obszar rewitalizacji będzie przestrzenią spójną społecznie i bezpieczną, w tym dla starzejącego się społeczeństwa
- Obszar rewitalizacji będzie miejscem przyciągania nowych mieszkańców
- Obszar rewitalizacji będzie miejscem, w którym wdrażane są innowacje społeczne
- Społeczność obszaru rewitalizacji charakteryzować się będzie wysoki kapitał społeczny
- Na obszarze rewitalizacji realizowany będzie oddolny model zarządzania miastem, w którym kluczową rolę odgrywać będzie udział i partycypacja społeczna

Mając na uwadze powyższe zdefiniowano następujący cel rewitalizacji:

Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR.

Wizja przemian obszaru rewitalizacji zakłada w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej:

3. Zwiększanie atrakcyjności zamieszkania na obszarze rewitalizacji zarówno pod kątem jakości przestrzeni mieszkaniowych, jak też atrakcyjności przestrzeni publicznych oraz oferty usługowej, kulturalnej, rekreacyjnej, edukacyjnej obszaru rewitalizacji.

Ww. przemiany prowadzić będą do następującej wizji obszaru rewitalizacji:

- Obszar rewitalizacji charakteryzować będzie wysoka jakość przestrzeni publicznych oraz dobry standard zasobów mieszkaniowych

- Na obszarze rewitalizacji dostępna będzie atrakcyjna oferta kulturalna, rozrywkowa i rekreacyjna
- Na obszarze rewitalizacji wdrażany będzie model miasta niskoemisyjnego, z dużym udziałem zieleni oraz wysoką efektywnością energetyczną

Mając na uwadze powyższe zdefiniowano następujący cel rewitalizacji:

Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych.

4. Zwiększanie aktywności gospodarczej na obszarze rewitalizacji, mając na względzie znaczenie i rolę centrum miasta, jako przestrzeni wizerunkowej metropolii szczecińskiej i jego funkcję usługową oraz związki funkcjonalne tej części miasta z bliższym i dalszym otoczeniem.

Ww. przemiany prowadzić będą do następującej wizji obszaru rewitalizacji:

- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji posiadać będą dostęp do atrakcyjnych miejsc pracy w najbliższym otoczeniu lub na obszarze rewitalizacji
- Obszar rewitalizacji powiązany będzie funkcjonalnie z potencjałem Odry
- Obszar rewitalizacji powiązany będzie sprawną komunikacją z przestrzenią miasta oraz regionu

Mając na uwadze powyższe zdefiniowano następujący cel rewitalizacji:

3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR.

Nadrzędnym celem (misją programu rewitalizacji) w Szczecinie jest:

Wzmacnianie tradycyjnej roli śródmieścia Szczecina zarówno w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, jako centrum miasta i centralnego ośrodka administracyjno-usługowego dla całego obszaru metropolitalnego.

4.2 Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

Struktura celów oraz kierunków rewitalizacji ma postać hierarchiczną, co oznacza, że poszczególne kierunki stanowią rozwinięcie celu. Cele rewitalizacji stanowią bezpośrednie nawiązanie do wizji obszaru rewitalizacji po zrealizowaniu szeregu przedsięwzięć i projektów. Cele porządkują strukturę operacyjną dokumentu, jak również wskazują jakie projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne są oczekiwane do realizacji w kontekście urealnienia przyszłego obrazu obszaru rewitalizacji.

W programie rewitalizacji zdefiniowano trzy główne cele rewitalizacji, każdy odnoszący się do wybranej sfery działań, tj. 1) społecznej, 2) przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, uzupełnionej o sferę środowiskową oraz 3) gospodarczej.

Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR.

Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych.

Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR.

Logika definiowania poszczególnych elementów struktury operacyjnej programu rewitalizacji, tj. celów i oczekiwanych kierunków rewitalizacji zaprezentowana została poniżej:

Tab. 21. Cele i kierunki rewitalizacji

Cel	Główne problemy wynikające z diagnozy	Wyzwania wynikające z diagnozy oraz wizji przemian	Nawiązanie do nadrzędnych polityk i celów oraz dążeń	Kierunki działań rewitalizacyjnych
<p>1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR.</p>	<p>Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta, w tym: znaczna skala szeregu problemów społecznych i ich duże natężenie, w tym ubóstwo, bezrobocie, problemy w życiu rodzinnym, społecznym, uzależnienia.</p> <p>Problem 3. Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących, w tym: brak organizacji i podmiotów odwołujących się do centrum i śródmieścia jako miejsca swego funkcjonowania, będących łącznikiem pomiędzy mieszkańcami, a politykami rozwoju miasta.</p> <p>Problem 4. Słabość struktur instytucjonalnych.</p> <p>Problem 8. Deficyt bezpieczeństwa związany z koncentracją problemów społecznych.</p> <p>Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie</p>	<p>1. Kompleksowość rozwiązywania problemów społecznych wpływających na gentryfikację społeczną obszaru rewitalizacji.</p> <p>2. Kształtowanie tożsamości mieszkańców poprzez przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej i społecznej mieszkańców oraz budowanie kapitału społecznego.</p> <p>3. Wzmocnienie struktur instytucjonalnych, w szczególności organizacji i podmiotów odwołujących się do centrum i śródmieścia jako miejsca swego funkcjonowania, będących łącznikiem pomiędzy mieszkańcami, a politykami rozwoju miasta oraz kształtowanie kapitału społecznego.</p> <p>4. Przeciwdziałanie przestępczości na obszarze</p>	<p>1. Niezbędna jest aktywizacja jednostek pomocniczych samorządu lokalnego, w szczególności delegowanie zadań i pewnych kompetencji aktywizacyjnych na szczebel osiedlowy/dzielnicy (Rada Miasta Szczecina).</p> <p>2. Istotna jest relacja między organami samorządów osiedlowych i społeczności lokalnej; rozpoznawalność działaczy osiedlowych; poziom zaufania mieszkańców do lokalnych radnych.</p> <p>3. Przekazanie odpowiedzialności za wykonywanie zadań samorządowych radom osiedli/dzielnicy.</p> <p>4. Podnoszenie jakości kapitału społecznego.</p> <p>5. Program rewitalizacji będzie realizował zasady polityki horyzontalnej UE: zasadę</p>	<p>1. Realizacja kompleksowej pomocy społecznej oraz pracy socjalnej na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>2. Kształtowanie tożsamości mieszkańców poprzez przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej i społecznej mieszkańców oraz budowanie kapitału społecznego.</p> <p>3. Wzmocnienie struktur instytucjonalnych, w szczególności organizacji i podmiotów odwołujących się do centrum i śródmieścia jako miejsca swego funkcjonowania, będących łącznikiem pomiędzy mieszkańcami, a politykami rozwoju miasta oraz kształtowanie kapitału społecznego.</p> <p>4. Przeciwdziałanie przestępczości na obszarze rewitalizacji, która związana z</p>

	<p>związanych z nią instytucji, m. in. ze względu na ograniczony popyt na ofertę kulturalną wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Problem 10. Wykluczenie społeczne osób starszych.</p> <p>Problem 11. Problemy wśród dzieci i młodzieży widoczne m. in. w wycofaniu dzieci i młodzieży z udziału w życiu lokalnym.</p>	<p>rewitalizacji, która związana z nakładaniem się na siebie szeregu negatywnych zjawisk społecznych i przestrzennych.</p> <p>5. Zwiększenie dostępu do kultury poprzez pobudzenie popytu na kulturę.</p> <p>6. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, m. in. poprzez pracę socjalną i pomoc społeczną oraz zwiększanie aktywności seniorów.</p> <p>7. Wspieranie włączenia dzieci i młodzieży do udziału w życiu lokalnym.</p>	<p>zrównoważonego rozwoju, subsydiarności, równości i niedyskryminacji. Ponadto, LPR będzie uwzględniał zasady realizowane przez Szczecin: uspołeczniania procesów podejmowania decyzji, przystępności (czyli prowadzenia własnej polityki informacyjnej zrozumiałej dla mieszkańców), ochrony wartości przyrody i środowiska miejskiego oraz zasadę przejrzystości i jawności przy powszechnym dostępie do informacji.</p>	<p>nakładaniem się na siebie szeregu negatywnych zjawisk społecznych i przestrzennych.</p> <p>5. Zwiększenie dostępu do kultury poprzez pobudzenie popytu na kulturę.</p> <p>6. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, m. in. poprzez pracę socjalną i pomoc społeczną oraz zwiększanie aktywności seniorów.</p> <p>7. Wspieranie włączenia dzieci i młodzieży do udziału w życiu lokalnym.</p> <p>8. Aktywizacja jednostek pomocniczych samorządu lokalnego, w szczególności delegowanie zadań i pewnych kompetencji aktywizacyjnych na szczebel osiedlowy/dzielnicy (Rada Miasta Szczecina).</p> <p>9. Wspieranie i promowanie partycypacji społecznej oraz zwiększania udziału mieszkańców w procesach podejmowania decyzji związanych z realizacją miejskich przedsięwzięć i</p>
--	---	---	---	--

<p>2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych.</p>	<p>Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta, w tym: znaczna skala degradacji tkanki mieszkaniowej, w tym zły stan techniczny obiektów mieszkalnych, niski standard mieszkań.</p> <p>Problem 2. Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni), w tym: niekontrolowany proces przemian w tkance miejskiej, skutkujący chaosem i niską jakością przestrzeni.</p> <p>Problem 5. Dekomercjalizacja i zanik aktywności gospodarczej na obszarze rewitalizacji wpływa degradująco na jakość przestrzeni miejskiej oraz pogłębia problemy społeczne.</p> <p>Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej, w tym brak rzeczywistego, skupionego przestrzennie centrum życia miasta w odniesieniu do aspiracji Szczecina oraz niska</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowość działań modernizacyjnych obiektów budowlanych wpływających na gentryfikację tkanki mieszkaniowej. 2. Kształtowanie wysokiego standardu przestrzeni, w odpowiedzi na niekontrolowany proces przemian w tkance miejskiej, skutkujący chaosem i niską jakością przestrzeni. 3. Kształtowanie tożsamości mieszkańców poprzez tworzenie miejsc, które pozytywnie wpływać będą na poczucie związku mieszkańców z miejscem zamieszkania. 4. Rozwijanie nowej funkcja dla niewykorzystanych obiektów (gospodarcza, kulturalna, społeczna), jako odpowiedź na dekomercjalizację. 5. Tworzenie nowych przestrzeni publicznych, które pozytywnie wpływać będą na atrakcyjność życia na obszarze rewitalizacji, w tym wykreowanie brak rzeczywistego, skupionego 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uprządkowanie polityk miejskich w odniesieniu do gospodarki lokalami użytkowymi/mieszkaniowymi. 2. Program rewitalizacji będzie realizował zasady polityki horyzontalnej UE: zasadę zrównoważonego. Ponadto, LPR będzie uwzględniał zasady realizowane przez Szczecin: ochrony wartości przyrody i środowiska miejskiego. 	<p>projektów.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu technicznego obiektów mieszkalnych. 2. Kształtowanie wysokiego standardu przestrzeni, w odpowiedzi na niekontrolowany proces przemian w tkance miejskiej, skutkujący chaosem i niską jakością przestrzeni. 3. Kształtowanie tożsamości mieszkańców poprzez tworzenie miejsc, które pozytywnie wpływać będą na poczucie związku mieszkańców z miejscem zamieszkania. 4. Rozwijanie nowej funkcja dla niewykorzystanych obiektów (gospodarcza, kulturalna, społeczna), jako odpowiedź na dekomercjalizację. 5. Tworzenie nowych przestrzeni publicznych, które pozytywnie wpływać będą na atrakcyjność życia na obszarze rewitalizacji, w tym wykreowanie brak rzeczywistego, skupionego przestrzennie centrum życia miasta. 6. Wzmocnienie funkcji
---	--	---	---	---

	<p>jakość przestrzeni publicznych.</p> <p>Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej, która utrudnia rozwój innych funkcji, co wpływa negatywnie na wizerunek centrum miasta.</p> <p>Problem 8. Deficyt bezpieczeństwa związany z uwarunkowań przestrzennych.</p> <p>Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji, m. in. ze względu na uwarunkowania przestrzenne, tj. lokalizację oferty i jej profil.</p> <p>Problem 10. Wykluczenie społeczne osób starszych pogłębiane przez deficyt instytucji działających na rzecz seniorów oraz deficyt oferty dla seniorów.</p> <p>Problem 11. Problemy wśród dzieci i młodzieży widoczne m. in. w deficycie oferty dla dzieci i młodzieży.</p>	<p>przestrzenie centrum życia miasta.</p> <p>6. Wzmocnienie funkcji gospodarczej, kulturalnej, rekreacyjnej, integracyjnej, jako odpowiedź na dominacja funkcji mieszkaniowej.</p> <p>7. Poprawa uwarunkowań przestrzennych wpływających na wzrost poziomu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji.</p> <p>8. Zwiększanie dostępu do kultury poprzez rozwój organizacji i jednostek kultury oraz ich oferty na obszarze rewitalizacji.</p> <p>9. Dostosowana przestrzeni oraz funkcji miasta do potrzeb osób starszych.</p>		<p>gospodarczej, kulturalnej, rekreacyjnej, integracyjnej, jako odpowiedź na dominacja funkcji mieszkaniowej.</p> <p>7. Poprawa uwarunkowań przestrzennych wpływających na wzrost poziomu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji.</p> <p>8. Zwiększanie dostępu do kultury poprzez rozwój organizacji i jednostek kultury oraz ich oferty na obszarze rewitalizacji.</p> <p>9. Dostosowana przestrzeni oraz funkcji miasta do potrzeb osób starszych.</p> <p>10. Ochrona środowiska oraz wartości przyrodniczych obszaru rewitalizacji.</p> <p>11. Uprządkowanie polityk miejskich w odniesieniu do gospodarki lokalami użytkowymi/mieszkaniowymi</p>
3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i	<p>Problem 2. Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio</p>	<p>1. Kształtowanie wysokiego standardu przestrzeni, przeciwdziałającego utracie</p>	<p>1. Uprządkowanie polityk miejskich w odniesieniu do przedsiębiorczości, marketingu</p>	<p>1. Kształtowanie wysokiego standardu przestrzeni, przeciwdziałającego utracie</p>

<p>aktywności zawodowej mieszkańców OR.</p>	<p>wysokiego standardu przestrzeni), w tym: występowanie przestrzeni, które tracą funkcję gospodarczą i negatywnie wpływają na jakość przestrzeni miejskiej.</p> <p>Problem 5. Dekomercjalizacja, skutkująca zanikiem aktywności gospodarczej na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej, który negatywnie wpływa na aktywność gospodarczą obszaru rewitalizacji.</p> <p>Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej, która utrudnia rozwój innych funkcji, co wpływa negatywnie na wizerunek centrum miasta.</p> <p>Problem 11. Problemy wśród dzieci i młodzieży, m. in. widoczne w dziedziczeniu problemów ubóstwa i bezrobocia.</p>	<p>funkcji gospodarczej.</p> <p>2. Rozwijanie lub utrzymanie n funkcji gospodarczej, jako odpowiedź na dekomercjalizację.</p> <p>3. Tworzenie nowych przestrzeni publicznych, które pozytywnie wpływać będą na aktywność gospodarczą obszaru rewitalizacji, w tym wykreowanie brak rzeczywistego, skupionego przestrzennie centrum życia miasta.</p> <p>4. Wzmocnienie funkcji gospodarczej, jako odpowiedź na dominacja funkcji mieszkaniowej.</p> <p>5. Wpływanie na zwiększenie aktywności zawodowej i przedsiębiorczości młodzieży.</p>	<p>terytorialnego (budowanie wizerunku aktywnego gospodarczo centrum metropolii).</p> <p>2. W odniesieniu do gospodarki i aktywności zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji ważne jest ukierunkowanie na wdrożenie przedsięwzięć mogących skutecznie wpłynąć na uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych, tworząc podstawową infrastrukturę, niezbędną dla przywrócenia/powstania/kontynuacji funkcji gospodarczych obszaru rewitalizacji (szczególnie pod działalność sektora MŚP) i powstanie nowych miejsc pracy.</p>	<p>funkcji gospodarczej.</p> <p>2. Rozwijanie lub utrzymanie n funkcji gospodarczej, jako odpowiedź na dekomercjalizację.</p> <p>3. Tworzenie nowych przestrzeni publicznych, które pozytywnie wpływać będą na aktywność gospodarczą obszaru rewitalizacji, w tym wykreowanie przestrzennie centrum życia miasta.</p> <p>4. Wzmocnienie funkcji gospodarczej, jako odpowiedź na dominacja funkcji mieszkaniowej.</p> <p>5. Wpływanie na zwiększenie aktywności zawodowej i przedsiębiorczości młodzieży.</p> <p>6. Uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych, tworzących podstawową infrastrukturę, niezbędną dla przywrócenia/powstania/kontynuacji funkcji gospodarczych obszaru rewitalizacji.</p>
--	---	---	--	---

				<p>7. Uprządkowanie polityk miejskich w odniesieniu do przedsiębiorczości, marketingu terytorialnego (budowanie wizerunku aktywnego gospodarczo centrum metropolii).</p>
--	--	--	--	--

5. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne stanowią ostatnie ogniwo struktury operacyjnej programu rewitalizacji. Poszczególne projekty i przedsięwzięcia przypisane zostały do celów rewitalizacji, nawiązując bezpośrednio do oczekiwanych kierunków działań rewitalizacyjnych.

Zdecydowano się te zamierzenia zaprezentować w jednolity sposób, za pomocą kart projektów.

Program rewitalizacji przygotowany jest przez Gminę, jednak w celu zwiększenia skuteczności prowadzonych działań zakłada się również udział innych podmiotów, także prywatnych (np. przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, etc.).

Zakres informacji, które zostały ujęte w kartach projektu, w odniesieniu do podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmuje co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji, oczekiwane źródła finansowania, jak też terminy realizacji.

W tabeli poniżej ujęto listę podstawowych projektów rewitalizacyjnych. Szczegółowe informacje o każdym z projektów zawarto w kartach projektów rewitalizacyjnych wylistowanych pod tabelą

Tab. 22. Lista podstawowych projektów rewitalizacyjnych.

Nr	Tytuł projektu
1	Mieszkania chronione dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością
2	Mieszkania chronione wspomagane dla osób w podeszłym wieku: Ul. Sikorskiego 3; Ul. Pocztowa 19; Ul. Stołczyńska 134 (poza OR), Ul. Boh. Warszawy 98; Ul. Ściegiennego 67
3	Mieszkania chronione wspomagane dla osób w podeszłym wieku: : Al. Piastów 16, Al. Wojska Polskiego 53; Ul. Mickiewicza 69b (poza OR)
4	Organizacja działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w tym zajęć edukacyjnych, kulturalno-oświatowych i sportowych dla mieszkańców OR
5	Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie
6	Dzienny Dom dla Seniora „Dzienny Dom Senior +”
7	Rewitalizacja Campusu Uniwersytetu Szczecińskiego przy al. Piastów 40b
8	Utworzenie Centrum Kulturalno – Naukowego Uniwersytetu Szczecińskiego
9	Modernizacja Asystenckiego Domu Mieszkalnego
10	Rewitalizacja wnętrza kwartału zamkniętego ulicami: Mickiewicza, Bohaterów Warszawy, 5 Lipca, Tarczyńskiego w Szczecinie wraz z reorganizacją zagospodarowania przestrzennego i remontem
11	Aktywizacja mieszkańców z wykorzystaniem Lokalu KREATYWNEGO przy ul. Jadwigi 2
12	Renowacja i adaptacja na potrzeby ożywienia społeczno - gospodarczego parteru zabytkowej narożnej kamienicy przy zbiegu ul. 5 lipca i ul. Pocztowej w Szczecinie
13	Rewitalizacja wielkomiejska z udziałem odnawialnych źródeł energii - CENTRUM ENERGII
14	Stworzenie i wyposażenie nowoczesnego Centrum Kongresowego w zrewitalizowanym centrum Szczecina - MICE IN SZCZECIN
15	Aktywizacja prozdrowotna jako element społecznego włączenia - POSEJDON FITNESS BY MONIKA PYREK
16	Nowoczesne Środowisko dla Biznesu - #HYPE
17	KOMPLEKS USŁUGOWY POSEJDON – Przygotowanie powierzchni biurowych na potrzeby rozwoju działalności gospodarczej najemców

18	Stworzenie nowoczesnej przestrzeni hotelowej dostosowanej do potrzeb i oczekiwań przyszłych pokoleń - FUTURE IS HERE!
19	KOMPLEKS USŁUGOWY POSEJDON – Przekształcenie kryzysowego obszaru centralnego punktu miasta w Centrum Biznesu Szczecina
20	Centrum Kulturalno – Rozrywkowe Warzelnia II – kontynuacja projektu 'Centrum Kulturalno –Rozrywkowe „Warzelnia” – renowacja i adaptacja zabytkowego budynku przy ul. Partyzantów 2'
21	Rewitalizacyjny Fundusz Grantowy
22	Remont lokalu użytkowego z przeznaczeniem na działalność organizacji pozarządowych
23	Przebudowa Alei Wojska Polskiego na odcinku pomiędzy Placem Zwycięstwa i Placem Szarych Szeregów
24	RE-KREACJA centrum Szczecina
25	Kultura zaprasza – do centrum Szczecina
26	Rewitalizacja kulturowa centrum miasta – oferta programowa organizacji pozarządowych
27	Program aktywizacji osób bezrobotnych
28	Mama nigdy nie jest sama! - cykl zajęć i spotkań w Fundacji Macierzanka
29	Międzynarodowe Centrum Kulturalno-Kongresowe przy ul. Stojsława 4
30	Przygotowanie i realizacja programu animacji społecznej w procesie rewitalizacji
31	Prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego na obszarze rewitalizacji
32	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 47
33	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 47 na cele usługowe
34	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 49
35	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 49 na cele usługowe
36	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 92
37	Adaptacja części budynku przy ul. Jagiellońskiej 92 na cele usługowe
38	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 94

39	Adaptacja części budynku przy ul. Jagiellońskiej 94 na cele usługowe
40	Kompleksowa renowacja budynków przy ul. Obr. Stalingradu 20/21 oficyny
41	Rozbudowa i adaptacja części budynków przy ul. Obr. Stalingradu 20/21 oficyny na cele usługowe
42	Zagospodarowanie kwartału nr 34
43	Zagospodarowanie kwartału nr 38
44	Zielone Przedogródki Szczecina
45	Pałac Muzyki i Sztuki
46	Projekt „Wstąp do Śródmieścia”
47	Kino Teatr „Pod Złotym Leszczem” i Galeria Wzorcowa
48	Zagospodarowanie fragmentu alei Jana Pawła II – pomiędzy placem Lotników i placem Żołnierza Polskiego w Szczecinie – z przeznaczeniem na przestrzeń publiczną przyjazną mieszkańcom
49	Rewitalizacja budynku przemysłowego położonego przy ul. Jagiellońskiej 34b na cele mieszkaniowe oraz aktywizacji fizycznej.
50	Przebudowa budynku mieszkalnego na działce nr 115
51	Aranżacja przestrzeni na terenie użytkowanym wiczyście przez Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie
52	Międzypokoleniowy Dom Kultury Turzyn
53	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Mikołaja Kopernika 6
54	Rewitalizacja budynku przy ul. Stośława 2 w Szczecinie w celu zwiększenia aktywności gospodarczej OR

Projekt nr 1		
Mieszkania chronione dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Ze względu na fakt, że w kręgu bezdomnych i zagrożonych bezdomnością znajdują się osoby lub rodziny narażone na utratę tytułu prawnego do lokalu lub możliwości zamieszkiwania w lokalu dotychczasowym, nie mające tytułu prawnego do innego lokalu, w którym można zamieszkać, a ze względu na niski dochód i brak odpowiednich zasobów majątkowych nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb mieszkaniowych; planuje się podjęcie działań mających na celu zapewnienie tym osobom odpowiedniego wsparcia w środowisku, warunków samodzielnego funkcjonowania oraz integracji ze społecznością lokalną.</p> <p>Przedmiot projektu obejmuje udzielanie mieszkańcom obszaru rewitalizacji wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych, kształtowanie prawidłowych relacji wśród mieszkańców oraz udzielanie pomocy i wskazywanie sposobów załatwiania bieżących spraw urzędowych i osobistych.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Bol. Śmiałego 25; Ul. Piłsudskiego 19; Ul. Kolska 3; Ul. Kr. Jadwigi 44a	
Uzasadnienie realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Projekt realizowany będzie na rzecz mieszkańców z obszaru rewitalizacji.	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	
Realizator	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> systemowe rozwiązanie zmierzające do zmniejszenia liczby osób bezdomnych oraz realnej ochrony przed bezdomnością – readaptacja osób bezdomnych. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2023	619 479,00 zł	finansowanie ze środków własnych – budżet MOPR

<p align="center">Projekt nr 2 Mieszkania chronione wspomagane dla osób w podeszłym wieku: Ul. Sikorskiego 3; Ul. Poczтовая 19; Ul. Stołczyńska 134 (poza OR), Ul. Boh. Warszawy 98; Ul. Ściegiennego 67</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 10. Problemy seniorów	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Projekt zakłada realizację działań na rzecz zapewnienia całodobowej opieki i wsparcia osobom w podeszłym wieku, będących alternatywą dla Domów Pomocy Społecznej.</p> <p>Przedmiot projektu obejmuje udzielanie mieszkańcom w podeszłym wieku wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych i zdrowotnych uniemożliwiających samodzielne funkcjonowanie w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Ponadto planuje się podjęcie działań wpływających na kształtowanie prawidłowych relacji wśród mieszkańców oraz udzielanie pomocy i wskazywanie sposobów załatwiania bieżących spraw urzędowych i osobistych.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Sikorskiego 3; Ul. Poczтовая 19; Ul. Stołczyńska 134, Ul. Boh. Warszawy 98; Ul. Ściegiennego 67	
Uzasadnienie realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Uzasadnienie dotyczy ul. Stołczyńskiej 134, która leży poza OR. Należy stwierdzić, że projekt przewidziany również na wskazanej ulicy, będzie realizowany na rzecz mieszkańców z obszaru rewitalizacji.	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	
Realizator	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • realizacji potrzeb osób w podeszłym wieku wynikających ze stanu zdrowia i wieku. • integracja społeczna osób zamieszkałych na obszarze rewitalizacji i ożywienie więzi społecznych, • wieloaspektowe wsparcie dla osób w podeszłym wieku, • poprawa jakości życia mieszkańców w podeszłym wieku, 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2023	8 661 914,00 zł	finansowanie ze środków własnych – budżet MOPR

Projekt nr 3 Mieszkania chronione wspomagane dla osób w podeszłym wieku: Al. Piastów 16, Al. Wojska Polskiego 53; Ul. Mickiewicza 69b (poza OR)		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 10. Problemy seniorów	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Projekt zakłada realizację działań na rzecz zapewnienia całodobowej opieki i wsparcia osobom w podeszłym wieku, będących alternatywą dla Domów Pomocy Społecznej. Przedmiot projektu obejmuje udzielanie mieszkańcom w podeszłym wieku wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych i zdrowotnych uniemożliwiających samodzielne funkcjonowanie w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Ponadto planuje się podjęcie działań wpływających na kształtowanie prawidłowych relacji wśród mieszkańców oraz udzielanie pomocy i wskazywanie sposobów załatwiania bieżących spraw urzędowych i osobistych.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Al. Piastów 16; Al. Wojska Polskiego 53, Ul. Mickiewicza 69b (poza OR)	
Uzasadnienie realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Uzasadnienie dotyczy ul. Mickiewicza 69b, która leży poza OR. Należy stwierdzić, że projekt przewidziany również na wskazanej ulicy, będzie realizowany na rzecz mieszkańców z obszaru rewitalizacji.	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	
Realizator	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> realizacji potrzeb osób w podeszłym wieku wynikających ze stanu zdrowia i wieku. integracja społeczna osób zamieszkałych na obszarze rewitalizacji i ożywienie więzi społecznych, wieloaspektowe wsparcie dla osób w podeszłym wieku, poprawa jakości życia mieszkańców w podeszłym wieku, 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2023	<p>2 mieszkania: al. Piastów 16, al. Wojska Polskiego 53 Koszty: w latach 2017 – 2020 Koszt całkowity: 1 922 400,00 Koszty: w latach 2021 – 2023 Koszt całkowity: 1 005 98,00</p> <p>1 mieszkanie przy ul. Mickiewicz 69 b – poza OR Koszty: w latach 2018 – 2023 Koszt całkowity: 1 234 784,00</p>	<p>2 mieszkania: al. Piastów 16, al. Wojska Polskiego 53 Koszty w latach 2017-2020: cała kwota pochodzi z funduszy unijnych w ramach RPO – działanie 7.6. Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym – tytuł projektu „Kreator bezpieczeństwa”. Koszty w latach 2021-2013: finansowanie ze środków własnych – budżet MOPR 1 mieszkanie przy ul. Mickiewicz 69 b – poza OR Koszty w latach 2018 – 2023: finansowanie ze środków własnych – budżet MOPR</p>

Projekt nr 4		
Organizacja działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w tym zajęć edukacyjnych, kulturalno-oświatowych i sportowych dla mieszkańców OR		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta Problem 11. Problemy wśród dzieci i młodzieży	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zakres realizowanego projektu obejmuje organizację działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, w tym zajęć edukacyjnych, kulturalno-oświatowych i sportowych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji jako zagospodarowanie czasu wolnego. Przedmiot projektu obejmuje realizację dwóch typów działań: 1. Działania profilaktyczne i terapeutyczne: zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, promujące konstruktywne sposoby spędzania czasu wolnego; warsztaty profilaktyczne; warsztaty terapeutyczne (wykłady i ćwiczenia); zajęcia edukacyjne, kulturalno-oświatowe; poradnictwo psychologiczne połączone z ćwiczeniami psychologicznymi; spotkania ze specjalistą; warsztaty filioterapii; imprezy rekreacyjno-kulturalne; zajęcia taneczne, muzyczne. 2. Działania z zakresu aktywności fizycznej: piłka nożna, organizacja zajęć sportowych, treningi i spotkania promujące zdrowy tryb życia.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Działania będą realizowane na obszarze rewitalizacji, w tym w szczególności na obszarach szczególnie narażonych na występowanie uzależnień i patologii społecznych.	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin	
Realizator	Stowarzyszenie „Zrozumieć”; Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”; Akademia Piłkarska „Hutnik”; Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej; Osiedlowy Klub Sportowy „Świt” Szczecin-Skolwin; Fundacja Akademia Basketu King Wilki Morskie; Bokserski Klub Sportowy „Skorpion”; ZHP Hufiec Szczecin-Dąbie; Fundacja Kultury, Sportu i Aktywności Lokalnej „Prawobrzeże”	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie poziomu wiedzy na temat działania i szkodliwości substancji psychoaktywnych w kontekstach: zdrowotnym, społecznym i ekonomicznym; • obniżenie popytu na alkohol i inne substancje psychoaktywne wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji; • podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej; • zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom, młodzieży oraz dorosłym; • popularyzacja abstynencji wśród dzieci i młodzieży oraz ich rodzin; • ograniczenie zachowań patologicznych, przestępczości i marginalizacji; 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] • Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018	200 000,00 zł	Środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu zgodnie z zadaniami wynikającymi z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Projekt nr 5		
Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta Problem 8. Deficyt bezpieczeństwa	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Projekt zakłada realizację działań na rzecz poprawy dostępności do informacji o formach pomocy w sprawie uzależnień i przemocy w rodzinie.</p> <p>Przedmiot projektu obejmuje prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad terapeutycznych, socjalnych, prawnych i profilaktycznych w sprawach uzależnień i przemocy.</p> <p>W ramach projektu planowane jest podjęcie następujących działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • motywowanie osób współuzależnionych do ewentualnego podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego, • wspomaganie osób pijących ryzykownie i szkodliwie w podjęciu decyzji w sprawie zmiany szkodliwego wzoru picia, • motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego oraz psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego, • udzielanie wsparcia osobom po zakończonej psychoterapii poprzez rozmowy podtrzymujące lub udział w grupach wsparcia, • inicjowanie interwencji w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie poprzez udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy, • gromadzenie aktualnych informacji o miejscach pomocy oraz kompetencjach służb i instytucji z terenu gminy, zajmujących się systemową pomocą dla rodziny, • współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Jana Pawła II 42; Ul. Abramowskiego 19; Ul. Strzałowska 9; Ul. Struga 10/12 ; Ul. Jagiellońska 62a Ul. Kr. Jadwigi 45C/U2	
Uzasadnienie realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Projekt realizowany będzie na rzecz mieszkańców z obszaru rewitalizacji.	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	
Realizator	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • zdiagnozowanie problemów w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie. • wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] • Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2023	1 393 231,00	finansowanie ze środków własnych – budżet MOPR w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Projekt nr 6 Dzienny Dom dla Seniora „Dzienny Dom Senior +”		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 10. Problemy seniorów	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Projekt zakłada realizację działań na rzecz zapewnienia seniorom dostępu do różnorodnych form aktywności.</p> <p>W ramach projektu planowane jest podjęcie działań mających na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • integrację osób w podeszłym wieku ze środowiskiem lokalnym, która ożywi więzi społeczne, • zagospodarowanie czasu wolnego osób w podeszłym wieku, • rozwijanie zainteresowań seniorów. <p>Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji i wieloaspektowego wsparcia osób starszych w pobliżu ich miejsca zamieszkania.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Kr. Jadwigi 45a, 45c	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	
Realizator	MOPR i Polski Czerwony Krzyż Zarząd Okręgowy w Szczecinie	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości życia osób w wieku senioralnym, • wieloaspektowe wsparcie dla seniorów 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] • Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2023	2 247 175,00	środki Gminy Miasto Szczecin, środki Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie, dotacje rządowe (program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej)

Projekt nr 7		
Rewitalizacja Campusu Uniwersytetu Szczecińskiego przy al. Piastów 40b		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 2. Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni). Problem 3. Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących. Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zakres realizowanego projektu ma na celu stworzenie wysokiej jakości przestrzeni użyteczności publicznej, która umożliwi realizację celu strategicznego miasta Szczecin tj. miastotwórczej przestrzeni dynamicznie rozwijającej się w oparciu o kapitał ludzki oraz nowoczesną infrastrukturę. W ramach realizacji projektu planuje się: wykonanie prac remontowo – budowlanych, dostosowanie obiektów do możliwości udostępniania na potrzeby zajęć sportowych dzieci i młodzieży, budowę nowego obiektu, stworzenie przestrzeni publicznej dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	
Uzasadnienie dla projektu zlokalizowanego poza obszarem rewitalizacji	Campus Piastów administracyjnie przynależy do osiedla Nowe Miasto, leżąc praktycznie na jego peryferiach. Z uwagi na bliskość z osiedlem Śródmieście-Zachód oraz Turzyn, które wchodzi w skład OR, oddziałują na niego wszystkie zidentyfikowane problemy typowe dla osiedla śródmiejskiego a także swoim działaniem oddziałują na te osiedla i ich mieszkańców. Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że realizacja zgłaszanego projektu będzie miała pozytywny wpływ na mieszkańców obszaru rewitalizacji.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	al. Piastów 40b, Szczecin, Nr Działek: 2/7	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Uniwersytet Szczeciński, Al. Papieża Jana Pawła II 22a, 70 – 435 Szczecin	
Realizator	Uniwersytet Szczeciński, Al. Papieża Jana Pawła II 22a, 70 – 435 Szczecin	
PROGNOZOWANE WYNIKI WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • pojawienie się miejsca – przestrzeni – organizującego tożsamość lokalną i podnoszącego poczucie przynależności do miejsca, • zwiększenie atrakcyjności osiedla, • poprawa stanu technicznego budynku i obniżenie kosztów eksploatacji, • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, • ożywienie społeczne, kulturalne i sportowe obszaru, 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2020	20 000 000,00	Środki własne, Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014 - 2020

Projekt nr 8		
Utworzenie Centrum Kulturalno-Naukowego Uniwersytetu Szczecińskiego		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej. Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zakres realizowanego projektu ma na celu stworzenie wysokiej jakości przestrzeni użyteczności publicznej, która umożliwi realizację celu strategicznego miasta Szczecin tj. miastotwórczej przestrzeni dynamicznie rozwijającej się w oparciu o kapitał ludzki oraz nowoczesną infrastrukturę. W ramach realizacji projektu planuje się: budowę nowego obiektu użyteczności publicznej pełniącego funkcję centrum kulturalno – naukowego z parkingiem podziemnym, stworzenie przestrzeni publicznej dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zagospodarowanie terenu, wraz z istniejącym basem przeciwpożarowym w teren rekreacyjny przyjazny rodzinom z dziećmi, osobom starszym, doświetlenie obszaru między innymi poprzez przygotowanie iluminacji budynku Rektoratu Uniwersytetu Szczecińskiego, wykonanie prac remontowo – budowlanych na przybudówce Wydziału Matematyczno – Fizycznego, wykonanie prac remontowo – budowlanych przywracających pierwotny kształt obiektu Rektoratu Uniwersytetu Szczecińskiego wraz z odnowieniem elewacji budynku.	
Uzasadnienie dla projektu zlokalizowanego poza obszarem rewitalizacji	Należy stwierdzić, że mimo, iż wskazane w zgłaszającym projekcie tereny administracyjnie przynależą do osiedla Śródmieście Północ, to z uwagi na ich bliskość z osiedlem Centrum, oddziałują na nie wszystkie zidentyfikowane problemy typowe dla osiedla Centrum. Z kolei planowane w projekcie działania będą pozytywnie oddziaływać na obszar rewitalizacji i jego mieszkańców.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. Wielkopolska 15, Szczecin, Nr Działki 44/1, 44/2, 44/3, 44/4 al. Papieża Jana Pawła II 22a, Szczecin, Nr Działki 29/6, 29/11	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Uniwersytet Szczeciński, Al. Papieża Jana Pawła II 22a, 70 – 435 Szczecin	
Realizator	Uniwersytet Szczeciński, Al. Papieża Jana Pawła II 22a, 70 – 435 Szczecin	
PROGNOZOWANE WYNIKI WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • pojawienie się miejsca – przestrzeni – organizującego tożsamość lokalną i podnoszącego poczucie przynależności do miejsca, • poprawa stanu technicznego budynku i obniżenie kosztów eksploatacji, • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, • ożywienie społeczne i kulturalne obszaru, • poprawa estetyki i atrakcyjności gospodarczej obszaru i miasta, • ograniczanie problemów społecznych. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2023	25 000 000,00	Środki własne, RPO Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014 - 2020

Projekt nr 9 Modernizacja Asystenckiego Domu Mieszkalnego		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Asytencki Dom Mieszkalny pełni obecnie funkcję tymczasowych pomieszczeń mieszkalnych dla młodych pracowników nauki oraz pracowników administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. W obiekcie na sześciu poziomach znajduje się 138 mieszkań: trzy-pokojowych, dwu-pokojowych i jedno –pokojowych. Działka jest własnością Uczelni. Obiekt znajduje się w części południowej osiedla Turzyn, w przestrzeni publicznej funkcjonującej jako osiedle studenckie.</p> <p>Celem zgłaszanego przedsięwzięcia jest stworzenie wysokiej jakości przestrzeni użyteczności publicznej, która umożliwi realizację celu strategicznego miasta Szczecin tj. miastotwórczej przestrzeni dynamicznie rozwijającej się w oparciu o kapitał ludzki oraz nowoczesną infrastrukturę.</p> <p>W ramach realizacji projektu planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie prac remontowo-budowlanych (wymiana instalacji CO, wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej) wewnątrz budynku, • zakup wyposażenia pokoi hotelowych z łazienkami i aneksami kuchennymi, • przygotowanie projektowe i wyposażenie kawiarni, • modernizację sali konferencyjno-wykładowej oraz kameralnej przewidzianych na działania kulturalno-społeczne, • odnowienie elewacji budynku. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. Szwoleżerów 18, Szczecin, Nr Działki 4/6	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Uniwersytet Szczeciński, Al. Papieża Jana Pawła II 22a, 70 – 435 Szczecin	
Realizator	Uniwersytet Szczeciński, Al. Papieża Jana Pawła II 22a, 70 – 435 Szczecin	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie przepływu mieszkańców, interesantów i turystów w tej części osiedla, które utożsamiane jest tylko i wyłącznie ze studentami; • poprawa stanu technicznego budynku, • obniżenie kosztów eksploatacji budynków, • stworzenie przestrzeni do działalności kulturalnej studentów • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, • ożywienie społeczne i kulturalne obszaru, • ograniczanie problemów społecznych. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] • Liczba miejsc pracy utworzonych w efekcie realizacji projektu [osoba] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba], • Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba], 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2020	4 500 000,00	Środki własne, Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014 - 2020

<p align="center">Projekt nr 10 Rewitalizacja wnętrza kwartału zamkniętego ulicami: Mickiewicza, Bohaterów Warszawy, 5 Lipca, Tarczyńskiego w Szczecinie wraz z reorganizacją zagospodarowania przestrzennego i remontem</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	<p>Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych</p>	
Powiązanie z problemami:	<p>Problem 2. Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni) Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej.</p>	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Celem materialnym przedsięwzięcia jest wytworzenie wysokiej jakości przestrzeni półpublicznej, służącej użytkownikom codziennym: mieszkańcom i społeczności akademickiej, a także okazjonalnym: odwiedzającym mieszkańców, czytelnikom Biblioteki Głównej US, zwiedzającym Muzeum Geologiczne US, oraz uczestnikom wydarzeń naukowych i innych publicznych wydarzeń, mających miejsce w pomieszczeniach WNoZ US, a zwłaszcza Centrum Dydaktyczno-Badawczego Nauk Przyrodniczych US W ramach realizacji projektu planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie remontów, inwestycji, nasadzeń zielenie itp. w procesie udziału społecznego mieszkańców i użytkowników, • rewitalizację i remont obiektów i zagospodarowania działek przy budynkach mieszkalnych (109, 144/1-14), • reorganizację obiektów i zagospodarowania działki uniwersyteckiej (40/4), • reorganizację i podniesienia estetyki oraz funkcjonalności całego kwartału: 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Działy: 40/4, 109, 144/1-14	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Uniwersytet Szczeciński, Al. Papieża Jana Pawła II 22a, 70 – 435 Szczecin	
Realizator	Uniwersytet Szczeciński, Al. Papieża Jana Pawła II 22a, 70 – 435 Szczecin	
<p align="center">PROGNOZOWANE WYNIKI WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • przekształcenie kwartału we wzorcowy przykład nowoczesnej przestrzeni śródmiejskiej – godzącej potrzeby użytkowe i mieszkalne, z dużym udziałem zieleni, stwarzającej możliwość bezpiecznej i ciekawej zabawy dla dzieci oraz wypoczynku i możliwości integracji dla osób dorosłych i seniorów; • wytworzenie we wnętrzu kwartału wysokiej jakości przestrzeni półpublicznej, • poprawa obiektywnych warunków życia mieszkańców, warunków pracy naukowej, kształcenia i studiowania • wytworzenie wśród mieszkańców nawyków i umiejętności współdziałania dla dobra wspólnego , • lepsza integracja społeczna użytkowników kwartału , 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] • Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2022	10 000 000,00	Środki własne, RPO Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014 - 2020

Projekt nr 11 Aktywizacja mieszkańców z wykorzystaniem Lokalu KREATYWNEGO przy ul. Królowej Jadwigi 2		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 3. Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących. Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji. Problem 10. Problemy seniorów Problem 11. Problemy wśród dzieci i młodzieży.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Pomiędzy kamienicami w kwartale, którego dotyczy projekt, dochodzi do paradoksu i swoistego zderzenia różnych społeczności. Otóż w reprezentacyjnej części miasta – za murem frontowych kamienic – częściowo wyremontowanych lub zrewitalizowanych- zamieszkują zarówno osoby o wysokim statusie materialnym i standardzie życia, jak i bardzo niskim. Tak omawianym terenie występują istotne problemy społeczne, w tym bezrobocie (zwłaszcza długotrwałe), wykluczenie i ubóstwo, wysoki poziom przestępczości, a temu wszystkiemu towarzyszy bierność i mała aktywność społeczna mieszkańców. Zła sytuacja rodzin negatywnie wpływa na postawy i zachowanie dzieci i młodzieży.</p> <p>W związku z powyższym w ramach zgłoszonego projektu planuje się zainicjowanie procesów integrujących międzypokoleniowo i budujących tożsamość lokalną. Wśród splanowanych działań i aktywności wymienić można:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pikniki sąsiedzkie, kameralne festyny – Weekendowe Święto • gry, zabawy, konkursy sprawnościowe. • koncerty. • kino Plenerowe, • organizację małych targów przetworów, • organizację strefy malucha i strefy relaksu dla dorosłych i starszych, • prezentację firm i instytucji z kwartału oraz Instytucji Kultury z całego miasta, • organizację spotkań tematycznych i problemowych angażujących mieszkańców w bezpośrednie działania, wzajemną współpracę, integrujące międzypokoleniowo. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Królowej Jadwigi 2/2	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Stowarzyszenie Twórców i Producentów Sztuki/ Stowarzyszenie MEDIA DIZAJN/Fundacja Bł. Królowej Jadwigi	
Realizator	Stowarzyszenie Twórców i Producentów Sztuki/ Stowarzyszenie MEDIA DIZAJN/Fundacja Bł. Królowej Jadwigi	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • inspirowanie społeczności lokalnej do samoorganizacji (w formie grup sąsiedzkich, grup zainteresowań w sposób nieformalny a także stowarzyszeń, spółdzielni socjalnych itp.) • zwiększenie zainteresowania mieszkańców własną dzielnicą, • wzrost motywacji mieszkańców do dalszego podnoszenia swoich kwalifikacji, • wzrost stopnia znajomości własnych sąsiadów, • zwiększenie poczucia utożsamiania się z miejscem zamieszkania, 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2023	300 000,00	Środki własne , Środki podmiotów współpracujących

<p align="center">Projekt nr 12 Renowacja i adaptacja na potrzeby żywienia społeczno-gospodarczego parteru zabytkowej narożnej kamienicy przy zbiegu ul. 5 lipca i ul. Pocztowej w Szczecinie</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	<p>Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR.</p>	
Powiązanie z problemami:	<p>Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta. Problem 2. Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni). Problem 5. Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR</p>	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Głównym celem planowanych działań jest pobudzenie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji i jego zrównoważony rozwój jako dzielnicy mieszkaniowo-usługowej, atrakcyjnej dla mieszkańców i odwiedzających. Z kolei do celów szczegółowych przedsięwzięcia należy zaliczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawę warunków mieszkaniowych, w szczególności standardu technicznego, funkcjonalnego i ekologicznego, • przeciwdziałanie marginalizacji i ograniczenie patologii społecznych; • aktywizację i integrację lokalnej społeczności; • zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru rewitalizacji; • rewaloryzację zespołów zabudowy historycznej, w tym ciągów elewacyjnych; • poprawę bezpieczeństwa publicznego w obszarze. <p>W ramach projektu planuje się przede wszystkim renowację zabytkowego obiektu, a następnie prowadzenia w nim działalności gospodarczej w celu stworzenia warunków do pobudzenia społeczno-gospodarczego OR.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. 5 lipca 7, 70 – 374 Szczecin	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	ExcelDent Dental Spa, Ul. Piotra Skargi 16, 71 – 422 Szczecin	
Realizator	ExcelDent Dental Spa, Ul. Piotra Skargi 16, 71 – 422 Szczecin	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • nowe, współczesne i zaawansowane środowisko pracy w zdegenerowanej części szczecińskiego śródmieścia; • nowe miejsca pracy; • odrestaurowanie zabytkowej elewacji budynku i poprawa jego ciągów komunikacyjnych; • stworzenie przestrzeni dostosowanej dla potrzeb osób niepełnosprawnych; • promocja przedsiębiorczości i prowadzenia działalności gospodarczej. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018	2 000 000,00	Środki z RPO Województwa Zachodniopomorskiego, inne publiczne środki krajowe i zagraniczne, wkład własny

Projekt nr 13		
Rewitalizacja wielkowiejska z udziałem odnawialnych źródeł energii - CENTRUM ENERGII		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR.	
Powiązanie z problemami:	Problem 5. Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej. Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zgłaszane przedsięwzięcie ma powstać w obrębie realizowanej obecnie inwestycji pn. „Kompleks usługowy POSEJDON”, która jest zlokalizowana w kwartale ulic: al. Niepodległości, ul. Partyzantów, ul. Kaszubska i pl. Brama Portowa w Szczecinie W efekcie realizacji projektu powstanie przestrzeń edukacyjna, szkoleniowa i wdrożeniowa w zakresie wykorzystania OZE w przestrzeni wielkowiejskiej. Cele szczegółowe projektu to: promocja OZE szczególnie w aspekcie jej wdrażania w rewitalizacji; program edukacyjny w zakresie ochrony środowiska w przekroju szkół podstawowych i średnich; ożywienie społeczno-gospodarcze w oparciu o stworzenie zaplecza technicznego i organizacyjnego dla działań aktywizacyjnych. stworzenie centrum inwestycyjno-wdrożeniowego w zakresie OZE; poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorców w okresie start-up, w szczególności standardu technicznego, funkcjonalnego i ekologicznego; poprawa wizerunku obszaru poprzez stworzenie miejsca atrakcyjnego dla przedsiębiorców.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z obrębu 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60, Szczecin	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	FUNDACJA ENERGIA, ul. Madalińskiego 8, 70-101 Szczecin	
Realizator	Zgłaszający nie wyklucza możliwości realizacji przedsięwzięcia w jednym z następujących wariantów: (1) samodzielnie; (2) w partnerstwie z innym podmiotem; (3) przez podmiot trzeci.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • nowe, współczesne i zaawansowane środowisko pracy - około 200 m², w zdegenerowanej części szczecińskiego śródmieścia, • nowe miejsca pracy – nie mniej niż 2, • zwiększenie liczby mikro i małych przedsiębiorstw – szacunkowo 4/rok, • stworzenie przestrzeni dla nowo wchodzących do Szczecina inwestorów na inicjalnym etapie ich projektów, z udziałem OZE – 200 m², • formalna współpraca ze szkołami wyższymi i producentami instalacji OZE, • stworzenie przestrzeni dostosowanej dla potrzeb osób niepełnosprawnych, • stworzenie stałego programu edukacyjnego w zakresie odnawialnych źródeł energii dla szkół podstawowych i średnich, 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba miejsc pracy utworzonych w efekcie realizacji projektu [osoba] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	6 000 000,00	Środki z RPO Województwa Zachodniopomorskiego, inne publiczne środki krajowe i zagraniczne, wkład własny

<p align="center">Projekt nr 14 Stworzenie i wyposażenie nowoczesnego Centrum Kongresowego w zrewitalizowanym centrum Szczecina - MICE IN SZCZECIN</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR.	
Powiązanie z problemami:	Problem 5. Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej. Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Zgłaszane przedsięwzięcie ma powstać w obrębie realizowanej obecnie inwestycji pn. „Kompleks usługowy POSEJDON”, która jest zlokalizowana w kwartale ulic: al. Niepodległości, ul. Partyzantów, ul. Kaszubska i pl. Brama Portowa w Szczecinie.</p> <p>W efekcie realizacji projektu powstanie nowoczesne zaplecze konferencyjne na potrzeby turystyki biznesowej (ang. MICE - Meetings, Incentives, Conferences and Exhibitions), skoncentrowane na organizacji seminariów, konferencji, wystaw, targów, kursów i szkoleń, w połączeniu z nowoczesną bazą noclegową. Stworzona przestrzeń konferencyjna umożliwi jednorazowe obsłużenie 900 osób w ramach organizowanego wydarzenia.</p> <p>Cele szczegółowe to: zwiększenie ruchu turystycznego; stworzenie nowoczesnej bazy noclegowej; ożywienie gospodarczo-ekonomiczne obszaru rewitalizacji; poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorców w okresie start up, w szczególności standardu technicznego, funkcjonalnego i ekologicznego; poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez stworzenie miejsca atrakcyjnego dla turystów, mieszkańców i przedsiębiorców; poprawa stanu technicznego zabudowy wykorzystywanej na potrzeby działalności gospodarczej i warsztatowo-szkoleniowej; ożywienie społeczno-gospodarcze.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z obrębem 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60, Szczecin	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	PORTO Sp. z o.o., ul. Kapitańska 2, 71-602 Szczecin	
Realizator	Zgłaszający nie wyklucza możliwości realizacji przedsięwzięcia w jednym z następujących wariantów: (1) samodzielnie; (2) w partnerstwie z innym podmiotem; (3) przez podmiot trzeci.	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • nowe, współczesne i zaawansowane centrum konferencyjne w zdegenerowanej części szczecińskiego śródmieścia; • nowe miejsca pracy; • zwiększenie liczby przedsiębiorców; • stworzenie cyklicznych wydarzeń konferencyjnych i wystawienniczych; • stworzenie przestrzeni dostosowanej dla potrzeb osób niepełnosprawnych; • stworzenie miejsca integracji społecznej. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba miejsc pracy utworzonych w efekcie realizacji projektu [osoba] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	6 000 000,00	Środki z RPO Województwa Zachodniopomorskiego, inne publiczne środki krajowe i zagraniczne, wkład własny

Projekt nr 15 Aktywizacja prozdrowotna jako element społecznego włączenia - POSEJDON FITNESS BY MONIKA PYREK		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR.	
Powiązanie z problemami:	Problem 5. Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej. Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR Problem 10. Problemy seniorów Problem 11. Problemy wśród dzieci i młodzieży.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zgłaszane przedsięwzięcie ma powstać w obrębie realizowanej obecnie inwestycji pn. „Kompleks usługowy POSEJDON”, która jest zlokalizowana w kwartale ulic: al. Niepodległości, ul. Partyzantów, ul. Kaszubska i pl. Brama Portowa w Szczecinie. Celem głównym przedsięwzięcia jest stworzenie przestrzeni, która zapewni kompleksowe usługi prozdrowotne z indywidualnymi programami do walki z nadwagą, problemami układu ruchu i itp. Działania ukierunkowane będą na: aktywizację osób starszych, aktywizację osób z nowotworami, warsztaty związane z edukacją dietetyczną, konferencje dla lekarzy rodzinnych, zajęcia z zakresu – depresja, a wysiłek fizyczny. Trenerzy personalni zapewnią wsparcie i realizację indywidualnych potrzeb. Pozwolą na osiąganie celów treningowych klientów w ich własnym tempie i zachowaniem bezpieczeństwa i radości czerpanej z ćwiczeń. Jedną ze specjalności klubu staną się wspólne zajęcia mam z pociechami.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z obrębu 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60, Szczecin	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	FUNDACJA MONIKI PYREK, ul. W. Szafera 3/5/7, 71-425 Szczecin	
Realizator	Zgłaszający nie wyklucza możliwości realizacji przedsięwzięcia w jednym z następujących wariantów: (1) samodzielnie; (2) w partnerstwie z innym podmiotem; (3) przez podmiot trzeci.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie nowego i na najwyższym poziomie miejsca gwarantującego kompleksowe usługi prozdrowotne - około 550 m² • nowe miejsca pracy – nie mniej niż 2; • aktywizacja zdrowotna osób w pełnym przekroju wiekowym; • tworzenie cyklicznych wydarzeń warsztatowych; • stworzenie przestrzeni dostosowanej dla potrzeb osób niepełnosprawnych • stworzenie miejsca integracji społecznej 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba miejsc pracy utworzonych w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	3 000 000,00	Środki z RPO Województwa Zachodniopomorskiego, inne publiczne środki krajowe i zagraniczne, wkład własny

Projekt nr 16 Nowoczesne Środowisko dla Biznesu - #HYPE		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR.	
Powiązanie z problemami:	Problem 5. Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej. Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zgłaszane przedsięwzięcie ma powstać w obrębie realizowanej obecnie inwestycji pn. „Kompleks usługowy POSEJDON”, która jest zlokalizowana w kwartale ulic: al. Niepodległości, ul. Partyzantów, ul. Kaszubska i pl. Brama Portowa w Szczecinie. W efekcie realizacji projektu powinna dokonać się zmiana postrzegania i wykorzystania śródmieścia Szczecina poprzez utworzenie nowoczesnej i kreatywnej, a jednocześnie prestiżowej przestrzeni biurowej i konferencyjnej dla mikro i małych przedsiębiorców, a w szczególności firm rozpoczynających swoją działalność (tzw. start up). Do podstawowych działań w ramach projektu należy stworzenie przestrzeni biurowej - elastycznej i dostosowanej do współczesnych i przyszłych potrzeb i wymagań przedsiębiorców, coworkingu, sal konferencyjnych, w ramach której zostaną realizowane następujące działania mające bezpośredni wpływ na rewitalizację społeczną:	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z obrębem 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60, Szczecin	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	FUNDACJA ENERGIA, ul. Madalińskiego 8, 70-101 Szczecin	
Realizator	Zgłaszający nie wyklucza możliwości realizacji przedsięwzięcia w jednym z następujących wariantów: (1) samodzielnie; (2) w partnerstwie z innym podmiotem; (3) przez podmiot trzeci.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • nowe, współczesne i zaawansowane środowisko pracy w zdegenerowanej części szczecińskiego śródmieścia - około 800 m², • nowe miejsca pracy – nie mniej niż 2, • zwiększenie liczby mikro i małych przedsiębiorstw – szacunkowo 12/rok, • stworzenie przestrzeni dla nowo wchodzących do Szczecina inwestorów na inicjalnym etapie ich projektów, • możliwa nieformalna współpraca z podobnymi projektami realizowanymi m.in. w Warszawie (Brain Embassy) i w Berlinie (Betahaus). • stworzenie cyklicznych wydarzeń warsztatowo-szkoleniowych - 12/rok, • stworzenie przestrzeni dostosowanej dla potrzeb osób niepełnosprawnych, • stworzenie miejsca integracji społecznej, 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba miejsc pracy utworzonych w efekcie realizacji projektu [osoba] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	6 000 000,00	Środki z RPO Województwa Zachodniopomorskiego, inne publiczne środki krajowe i zagraniczne, wkład własny

<p align="center">Projekt nr 17 KOMPLEKS USŁUGOWY POSEJDON – Przygotowanie powierzchni biurowych na potrzeby rozwoju działalności gospodarczej najemców</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR.	
Powiązanie z problemami:	Problem 5. Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej. Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zgłaszane przedsięwzięcie ma powstać w obrębie realizowanej obecnie inwestycji pn. „Kompleks usługowy POSEJDON”, która jest zlokalizowana w kwartale ulic: al. Niepodległości, ul. Partyzantów, ul. Kaszubska i pl. Brama Portowa w Szczecinie. W efekcie realizacji projektu powstanie nowoczesna i kreatywna, a jednocześnie prestiżowa przestrzeń biurowa, coworkingowa i konferencyjna dla przedsiębiorców. Cele szczegółowe projektu to: ożywienie gospodarczo-ekonomiczne obszaru rewitalizacji; poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorców w okresie start-up, w szczególności standardu technicznego, funkcjonalnego i ekologicznego; poprawa wizerunku obszaru poprzez stworzenie miejsca atrakcyjnego dla przedsiębiorców; przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu poprzez stworzenie możliwości prowadzenia zajęć aktywizacyjnych; poprawa stanu technicznego zabudowy wykorzystywanej na potrzeby działalności gospodarczej i warsztatowo-szkoleniowej.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z obrębem 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60, Szczecin	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	PORTO Sp. z o.o., ul. Kapitańska 2, 71-602 Szczecin	
Realizator	Zgłaszający nie wyklucza możliwości realizacji przedsięwzięcia w jednym z następujących wariantów: (1) samodzielnie; (2) w partnerstwie z innym podmiotem; (3) przez podmiot trzeci.	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • nowe, współczesne i zaawansowane środowisko pracy w zdegenerowanej części szczecińskiego śródmieścia - około 19.000 m²; • nowe miejsca pracy – nie mniej niż 2, • zwiększenie liczby przedsiębiorców w Szczecinie – około 20; • stworzenie przestrzeni dla nowo wchodzących do Szczecina inwestorów na inicjalnym etapie ich projektów – około 19.000 m²; • stworzenie cyklicznych wydarzeń biznesowych - 6/rok; • stworzenie przestrzeni dostosowanej dla potrzeb osób niepełnosprawnych; • stworzenie miejsca integracji społecznej. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba miejsc pracy utworzonych w efekcie realizacji projektu [osoba] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019	6 000 000,00	Środki z RPO Województwa Zachodniopomorskiego, inne publiczne środki krajowe i zagraniczne, wkład własny

<p align="center">Projekt nr 18 Stworzenie nowoczesnej przestrzeni hotelowej dostosowanej do potrzeb i oczekiwań przyszłych pokoleń - FUTURE IS HERE!</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	<p>Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR Cel 3. Pobudzanie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR.</p>	
Powiązanie z problemami:	<p>Problem 5. Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej. Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR</p>	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Zgłaszane przedsięwzięcie ma powstać w obrębie realizowanej obecnie inwestycji pn. „Kompleks usługowy POSEJDON”, która jest zlokalizowana w kwartale ulic: al. Niepodległości, ul. Partyzantów, ul. Kaszubska i pl. Brama Portowa w Szczecinie. W efekcie realizacji projektu powstanie nowoczesna baza hotelowa wraz z ogólnodostępną dla mieszkańców Szczecina powierzchnią, opartą na unikatowej koncepcji łączenia pokoleniowego i dostępną cenowo, która niezależnie od bazy hotelowej wykreuje miejsce spotkań mieszkańców Szczecina i turystów, stając się miejscem integracji społecznej. Cele szczegółowe projektu to: stworzenie nowoczesnej, budżetowej bazy noclegowej stanowiącej unikatową formę wykorzystania przestrzeni dla potrzeb integracji pokoleń „XYZ”, zwiększenie ruchu turystycznego, ożywienie gospodarczo-ekonomiczne obszaru rewitalizacji; poprawa wizerunku obszaru poprzez stworzenie miejsca atrakcyjnego dla turystów, mieszkańców i przedsiębiorców; poprawa stanu technicznego zabudowy, ożywienie społeczno-gospodarcze w oparciu o stworzenie zaplecza technicznego i organizacyjnego dla działań aktywizacyjnych.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	<p>Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z obrębu 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60, Szczecin</p>	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	<p>PORTO Sp. z o.o., ul. Kapitańska 2, 71-602 Szczecin</p>	
Realizator	<p>Zgłaszający nie wyklucza możliwości realizacji przedsięwzięcia w jednym z następujących wariantów: (1) samodzielnie; (2) w partnerstwie z innym podmiotem; (3) przez podmiot trzeci.</p>	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • nowa, współczesna i przystosowana do potrzeb zmieniającego się otoczenia baza hotelowa; • nowe miejsca pracy; • zwiększenie liczby przedsiębiorców; • stworzenie przestrzeni dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych; • stworzenie miejsca integracji społecznej. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba miejsc pracy utworzonych w efekcie realizacji projektu [osoba] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	6 000 000,00	Środki z RPO Województwa Zachodniopomorskiego, inne publiczne środki krajowe i zagraniczne, wkład własny

<p align="center">Projekt nr 19 KOMPLEKS USŁUGOWY POSEJDON – Przekształcenie kryzysowego obszaru centralnego punktu miasta w Centrum Biznesu Szczecina</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	<p>Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych Cel 3. Pobudzanie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR.</p>	
Powiązanie z problemami:	<p>Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta. Problem 5. Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej. Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR</p>	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Zgłaszane przedsięwzięcie ma powstać w kwartale ulic: al. Niepodległości, ul. Partyzantów, ul. Kaszubska i pl. Brama Portowa w Szczecinie. W efekcie realizacji projektu powstanie nowoczesny kompleks usługowy, który przekształci kryzysowy obszar centralnego punktu miasta w Centrum Biznesu Szczecina. Odbudowa i rozbudowa zdegradowanej infrastruktury pozwoli na dogłębny proces rewitalizacji we wszystkich wymaganych aspektach, tj. społecznym, gospodarczym i przestrzennym, a w konsekwencji poprzez długofalowe oddziaływanie projektu na tkankę miejską, w tym poprzez szereg wyspecyfikowanych działań miękkich, na wyprowadzenie obszaru z sytuacji kryzysowej i jego rozwój w wymiarze gospodarczym i społecznym.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	<p>Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z obrębu 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60, Szczecin</p>	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	<p>PORTO Sp. z o.o., ul. Kapitańska 2, 71-602 Szczecin</p>	
Realizator	<p>Zgłaszający nie wyklucza możliwości realizacji przedsięwzięcia w jednym z następujących wariantów: (1) samodzielnie; (2) w partnerstwie z innym podmiotem; (3) przez podmiot trzeci.</p>	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • nowy, współczesny i zaawansowany kompleks usługowy o powierzchni użytkowej 49 172 m², w tym: powierzchnia biurowa 19 770 m², powierzchnia handlowa 30 30 m², powierzchnia hotelowa 11 768 m² • nowe miejsca postojowe dla samochodów/rowerów – 300/100 • nowe miejsca pracy, • zwiększenie liczby przedsiębiorców w Szczecinie, • stworzenie przestrzeni dostosowanej dla potrzeb osób niepełnosprawnych; • stworzenie miejsca integracji społecznej. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba miejsc pracy utworzonych w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2019	244 400 000,00	Środki z RPO Województwa Zachodniopomorskiego, inne publiczne środki krajowe i zagraniczne w tym środki z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, wkład własny

<p align="center">Projekt nr 20 Centrum Kulturalno – Rozrywkowe Warzelnia II – kontynuacja projektu ‘Centrum Kulturalno-Rozrywkowe „Warzelnia” – renowacja i adaptacja zabytkowego budynku przy ul. Partyzantów 2’</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	<p>Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR.</p>	
Powiązanie z problemami:	<p>Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.</p>	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Należy zwrócić uwagę na fakt, że obszar rewitalizacji posiada zdiagnozowane problemy w sferze społecznej: bezrobocie, brak fachowego wykształcenia oraz brak przestrzeni oferującej przedsięwzięcie adresowane do grup wykluczonych. Nowe miejsce jakim będzie Warzelnia 2 zaoferuje zarówno lokalizację dla przedsięwzięć kulturowych i oświatowych prowadzonych przez NGO i właścicieli obiektu oraz zaproponuje utworzenie nowych miejsc pracy i szkoleń dla grup osób wykluczonych z obszaru rewitalizacji. Celem głównym przedsięwzięcia jest poszerzenie rynku pracy dla osób z obszaru rewitalizacji, ich edukacja zawodowa w zakresie ginących zawodów (browarnik) oraz utworzenie centrum spotkań integrujących lokalną społeczność. W ramach projektu planowane są następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie kapitalnego remontu kamienicy, • stworzenie nowych miejsc pracy – 10 • szkolenie piwowarów z nastawieniem na osoby z OR- 3 osoby • pokazowe warzenia piwa oraz wycieczki dla wybranych grup z OR • stworzenie ze starego podwórka ogólnodostępnej zielonej strefy - „Zielona zatoka kultury, rozrywki i sztuki” z nasadzeniami oraz ogólnodostępnym placem zabaw dla dzieci i rodziców z OR, • projekcje darmowych filmów na patio (z naciskiem na filmy edukacyjne), • organizowanie wraz z Kościołem Chrystusa Dla Wszystkich wspólnych koncertów i pikników adresowanych głównie do osób z OR • organizowanie jarmarków/targów ze zdrową żywnością oraz festiwali piwnych, • tworzenie przy współudziale szczecińskich birofilii wystawy obrazującej rozwój piwowarstwa w Szczecinie i okolicach. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. 3 Maja 1, 70-214 Szczecin	
Uzasadnienie realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Projekt realizowany będzie na rzecz mieszkańców z obszaru rewitalizacji. Projekt jest zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji.	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	HOKER SC Artur Kałużny, Rafał Kaczmarek Ul. Partyzantów 2, 70-222 Szczecin	
Realizator	HOKER SC Artur Kałużny, Rafał Kaczmarek Ul. Partyzantów 2, 70-222 Szczecin	
<p align="center">PROGNOZOWANE WYNIKI WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • przeciwdziałanie marginalizacji i ograniczenie patologii społecznych, • aktywizacja i integracja lokalnych społeczności, • ożywienie gospodarczo-ekonomiczne, • zmniejszenie liczby osób bezrobotnych. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba miejsc pracy utworzonych w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2020	10 000 000,00	Kredyt, wkład własny

Projekt nr 21 Rewitalizacyjny Fundusz Grantowy		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 4. Słabość struktur instytucjonalnych.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Rewitalizacyjny Fundusz Grantowy to innowacyjny pomysł na wyposażenie realizatorów działań społecznych w obszarze objętym zapisami LPR w narzędzie finansowe do prowadzenia działań w środowisku lokalnym.</p> <p>Prowadzenie przez wybrane w Otwartym Konkursie Ofert działań na poziomie klatki schodowej, ulicy, osiedla ale także w szkole, na boisku czy na podwórku działań adresowanych do mieszkańców zamieszkałych na terenie objętym rewitalizacją.</p> <p>Start Rewitalizacyjnego Funduszu Grantowego winien nastąpić na początku roku 2019 po szeroko przeprowadzonych konsultacjach społecznych w roku 2018 i opracowaniu koncepcji zadań do zlecenia oraz redystrybucji środków w wybranych obszarach. Zakładany roczny budżet RFG to kwota 1 milona złotych, która powinna pochodzić z budżetu miasta Szczecin</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Biuro ds. Organizacji Pozarządowych, UM Szczecin	
Realizator	Prezydent Miasta Szczecin a w jego imieniu Biuro ds. Organizacji Pozarządowych we współpracy z Wydziałem Spraw Społecznych, Sportu, Oświaty i partnerami społecznymi	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> wzrost ilości działań społecznych podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz mieszkańców zamieszkałych na OR 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba] Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2022 (z opcją przedłużenia)	1 000 000 – budżet roczny RFG	Budżet miasta

Projekt nr 22		
Remont lokalu użytkowego z przeznaczeniem na działalność organizacji pozarządowych		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 4. Słabość struktur instytucjonalnych.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Lokal usługowy przy al. Wojska Polskiego 53 nie jest użytkowany od kilkunastu lat. Obecnie jest w bardzo złym stanie technicznym i wymaga gruntownego remontu. Lokal stwarza możliwości dla jednej lub dwóch organizacji pozarządowych, które mogłyby znieść w nim swoją siedzibę i realizować działania na rzecz OR. W ramach przedsięwzięcia planuje się przygotowanie projektu modernizacji lokalu, uzyskanie stosownych zgód, w tym zgody na stworzenie wejścia do lokalu od frontu, przeprowadzenie modernizacji, oddanie do użytkowania.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Al. Wojska Polskiego 53 lewy parter	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Biuro ds. Organizacji Pozarządowych, UM Szczecin	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa wizerunku zaniedbanej kamienicy, która znajduje się w obszarze modelowej rewitalizacji, • wzrost liczby projektów społecznych realizowanych dla mieszkańców kamienicy, podwórka, alei Wojska Polskiego oraz całego OR 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	500.000,00	Środki z RPO Województwa Zachodniopomorskiego, budżet miasta

Projekt nr 23 Przebudowa Alei Wojska Polskiego na odcinku pomiędzy Placem Zwycięstwa i Placem Szarych Szeregów		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 3. Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących. Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Aleja Wojska Polskiego jest głównym ciągiem komunikacyjnym w Szczecinie, otoczona w części starą zabudową. Do modernizacji nadaje się infrastruktura i zagospodarowanie pasa drogowego. Brak jest miejsc przestrzeni publicznej dla mieszkańców. W ramach projektu planowane jest zmodernizowanie infrastruktury podziemnej, zmiana nawierzchni, zmiana organizacji ruchu pieszych, samochodów i rowerów. Realizacja projektu przyczyni się do: <ul style="list-style-type: none"> • polepszenie jakości życia społeczności lokalnej, • przeciwdziałania degradacji przestrzeni publicznej, • poprawy stanu infrastruktury technicznej 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Obszar Alei Wojska, na odcinku pomiędzy Placem Zwycięstwa i Placem Szarych Szeregów	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Wydział Inwestycji Miejskich UM Szczecin	
Realizator	Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu technicznego i funkcjonalnego ulic, • poprawa warunków ruchu i bezpieczeństwa, • poprawa wizerunku ulic stanowiących część historycznego układu urbanistycznego o wysokich walorach urbanistycznych, • poprawa jakości zamieszkania, • wzrost aktywności społeczności lokalnej, • wzrost poczucia związku z dzielnicą i miastem • ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Długość przebudowanych dróg [km] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] • Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2020	24 600 000,00	Środki unijne, budżet miasta

Projekt nr 24 RE-KREACJA centrum Szczecina		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 3. Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących. Problem 4. Słabość struktur instytucjonalnych. Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Zgłaszany projekt ma na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Systemowe wsparcie organizacji pozarządowych i osiedlowych grup nieformalnych w przezwyciężaniu ograniczeń dotyczących obszaru rewitalizacji. Realizację dedykowanych konkursów dla organizacji pozarządowych i osiedlowych grup nieformalnych na projekty dotyczące aktywizacji społecznej i wsparcia w rozwiązywaniu problemów społecznych poprzez re-granting na rzecz uczestnictwa w kulturze, animowanie aktywności społecznej i obywatelskiej na rzecz wspomagania relacji sąsiedzkich i działań na rzecz lokalnych środowisk ulicy, kwartału, osiedla i dzielnicy. W celu uzyskania odpowiedniego ukierunkowania, tego rodzaju konkursy będą: miały delimitowany obszar wsparcia do osiedli: Centrum, Śródmieście-Zachód, Turzyn (tzw. kryterium dostępu); będą zarządzane i koordynowane przez zewnętrznego operatora tj. Stowarzyszenie Media Dizajn (posiadającego 3-letnie doświadczenie w sprawowaniu funkcji operatora programu re-grantingu „mikrogranTY” realizowanego w ramach Szczecińskiego Inkubatora Kultury). Założonym kryterium preferencji projektów będzie dedykowanie wsparcia: obszarowi osiedla Centrum, seniorom, dzieciom i młodzieży, a także projekty mające charakter włączający społeczności sąsiedzkie OR. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Wydział Kultury UM Szczecin	
Realizator	Organizacja pozarządowa: Stowarzyszenie Media Dizajn/Szczeciński Inkubator Kultury, al. Wojska Polskiego 90, 70-482 Szczecin	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> przyznanie minimum 150 mikrodotacji w wysokości do 3000,00 zł każda, realizacja minimum 24 spotkań informacyjno-promocyjnych na rok, założenie, administracja i stała aktualizacja portalu internetowego dedykowanego przedsięwzięciu, wspieranego przez media społecznościowe, prowadzenie stałego punktu informacyjno-konsultacyjnego w siedzibie Szczecińskiego Inkubatora Kultury 3 działania w obszarze kultury, aktywizujące mieszkańców OR 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2020	860 000,00 zł	środki unijne, środki własne Gminy Miasto Szczecin

Projekt nr 25 Kultura zaprasza – do centrum Szczecina		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji. Problem 11. Problemy dzieci i młodzieży	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Najważniejsze cele programu Kultura zaprasza – do centrum Szczecina, to: próba eliminowania zjawiska marginalizacji kulturowej młodych szczecinian, wskazywanie im sposobów aktywnego i pożytecznego spędzania czasu wolnego, przełamywanie barier społecznych i kulturowych, wyrównywanie szans dzieci i młodzieży w dostępie do kultury, a także budzenie zainteresowań i podnoszenie kompetencji poznawczych. Formą realizacji programu będą m.in. warsztaty artystyczne, konkursy plastyczne i literackie, spotkania edukacyjne, a także udział w spektaklach teatralnych, próbach generalnych, koncertach i wystawach. Zakres projektu obejmuje realizację 15 wydarzeń kulturalnych, z tego: 3 spotkania i warsztaty literackie w MBP (ProMedia), 2 warsztaty teatralne w Teatrze Małym, 2 spektakle w Teatrze Współczesnym, 2 warsztaty plastyczne w Galerii tworzą się! (Las Sztuki), 1 koncert w SAA, 2 seanse filmowe w kinie Pionier, 3 warsztaty muzyczne w DK 13 Muz	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Osiedle Centrum - Aleja Wojska Polskiego (na odcinku od Placu Zwycięstwa do Placu Szarych Szeregów)	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Wydział Kultury UM Szczecin	
Realizator	Miejskie instytucje kultury: (1) Miejska Biblioteka Publiczna (filia nr 54 ProMedia), al. Wojska Polskiego 2; (2) Szczecińska Agencja Artystyczna, al. Wojska Polskiego 64; (3) Teatr Współczesny – Teatr Mały, ul. Bogusława 6; (4) Dom Kultury 13 Muz, pl. Żołnierza Polskiego 2; Organizacja pozarządowe: (1) Fundacja Las Sztuki, pl. Żołnierza Polskiego 2; Podmioty prywatne: (1) Kino Pionier, al. Wojska Polskiego 2; Placówki oświatowe i wychowawcze: (1) SP nr 1, al. Piastów 6; (2) ZSO nr 9, ul. Małkowskiego 12; (3) LO nr 1, al. Piastów 12; (4) MOS nr 2, ul. Jagiellońska 58	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • przybliżenie instytucji „pierwszego kontaktu z kulturą” – miejsc w lokalnym środowisku osiedla, pozwalających na budowanie aktywności kulturalnej mieszkańców, • tworzenie poczucia wspólnoty i poziomych sieci wsparcia społecznego, • wzrost liczby i różnorodności ofert kultury i spędzania wolnego czasu., • zmiana negatywnego wizerunku osiedla. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] • Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] • Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	40 000,00 zł	środki unijne, środki własne Gminy Miasto Szczecin

Projekt nr 26		
Rewitalizacja kulturowa centrum miasta – oferta programowa organizacji pozarządowych		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 3. Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących Problem 4. Słabość struktur instytucjonalnych. Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Celem projektu jest stworzenie przez organizacje pozarządowe oferty programowej zapewniającej mieszkańcom obszaru rewitalizacji możliwości uczestnictwa w przygotowanych wydarzeniach kulturalnych: koncertach, spektaklach, wystawach, warsztatach, pokazach filmowych itp., a także warunków do rozwijania talentów i zainteresowań w ramach warsztatów, zajęć edukacyjnych, wykładów, konferencji i seminariów itp., oraz udziału w prezentacjach twórczości, spotkaniach autorskich itp. Zakres realizowanego projektu zakłada przygotowanie i realizację przez organizacje pozarządowe imprez, wydarzeń, przedsięwzięć w zakresie kultury, w tym m.in. koncertów, warsztatów, przeglądów, konkursów, działań i wydarzeń z dziedziny sztuk wizualnych i performatywnych), projektów wydawniczych (książkowych, muzycznych, multimedialnych) oraz imprez plenerowych łączących w sobie różne obszary kultury, realizowanych na obszarze rewitalizacji	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Wydział Kultury UM Szczecin	
Realizator	Organizacje pozarządowe wyłonione w procedurze otwartego konkursu ofert	
PROGNOZOWANE WYNIKI WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie w świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji jednolitego obrazu skojarzeń, wyobrażeń oraz funkcji związanych z tym obszarem, nacechowanych możliwie jednorodną, indywidualizującą tożsamością i poczuciem wspólnotowych, dobrosąsiedzkich więzi. • zaistnienie w lokalnym środowisku obszarów rewitalizacji silnego ośrodka bądź zespołu czynników organizujących tożsamość i sprzyjających podnoszeniu jakości zasobów infrastrukturalnych oraz kapitału ludzkiego i społecznego, • podjęcie inicjatyw polegających na aktywnym wyjściu do lokalnych społeczności, włączając osoby starsze i mniej mobilne, dzieci i członków gorzej sytuowanych rodzin w obieg dóbr kultury, • stworzenie i udostępnienie wartościowej oferty kulturalnej przy jednoczesnych działaniach ograniczających absencję mieszkańców śródmieścia w jej obiegu. • zbudowanie realnego związku mieszkańców z osiedlem (dzielnica). 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] • Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] • Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018	300 000,00 zł	środki unijne, środki własne Gminy Miasto Szczecin

Projekt nr 27		
Program aktywizacji osób bezrobotnych		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia przez około 300 osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szczecinie i zamieszkujące obszar rewitalizacji.</p> <p>Każda osoba biorąca udział w programie zostanie objęta wsparciem w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikacji potrzeb oraz diagnozowania możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego, w tym identyfikacji stopnia oddalenia od rynku pracy, • kompleksowego i indywidualnego pośrednictwa pracy w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami, • poradnictwa zawodowego w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kwalifikacji zawodowych; 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Powiatowy Urząd Pracy, ul. Mickiewicza 39, 70-383 Szczecin	
Realizator	Powiatowy Urząd Pracy, ul. Mickiewicza 39, 70-383 Szczecin	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie skierowane do około 300 osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji, • wyposażenie uczestników programu w nowe kwalifikacje zawodowe i doświadczenie zawodowe • wsparcie przy otwieraniu własnej działalności gospodarczej, • identyfikacja problemu zawodowego oraz określenie sposobów dalszych działań i form pomocy poprzez opracowanie Indywidualnego Planu Działania • uzupełnienie wiedzy i niezbędnych umiejętności do skutecznego radzenia sobie na rynku pracy. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby]. 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2023	1 500 000,00 zł	Fundusz Pracy (w ty środki unijne)

Projekt nr 28 Mama nigdy nie jest sama! - cykl zajęć i spotkań w Fundacji Macierzanka		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 4. Słabość struktur instytucjonalnych.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Ankieta przeprowadzona przez Fundację Macierzanka dotycząca wsparcia okołoporodowego pokazuje, że prawie połowa kobiet nie przygotowuje się do porodu poprzez uczestnictwo w szkole rodzenia. Same kobiety oceniły swoją wiedzę z zakresu karmienia piersią jako niewystarczającą, w zderzeniu z rzeczywistością poporodową. Brak fachowej pomocy konsultantów laktacyjnych lub ich zbyt mała ilość na oddziałach noworodkowych, skutkuje niepowodzeniem w inicjacji karmienia, a brak wsparcia po opuszczeniu szpitali - w zaniechaniu karmienia.</p> <p>Po remoncie nowej lokalizacji planowana jest realizacja zajęć edukacyjnych w dzielnicy o najwyższym wskaźniku degradacji - w Centrum.</p> <p>Zakres realizowanego projektu obejmuje m.in.: organizację cyklicznych warsztatów dla kobiet w ciąży dotyczących nauki karmienia piersią, warsztaty poświęcone rozwiązywaniu aktualnych problemów laktacyjnych dla kobiet z dziećmi, pokaz filmów dotyczących przygotowania do porodu i promujących karmienie naturalne, spotkania z fizjoterapeutami (proponowane tematy: praca z blizną po cięciu cesarskim, ćwiczenia w położeniu itp), nauka prawidłowego wiązania dzieci w chustach, organizacja zajęć z pierwszej pomocy dzieciom, zajęcia muzyczne dla dzieci, masaż chustą rebozo, masaż dla dzieci Shantala, zajęcia w szkole rodzenia.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Felczaka 16/9, Szczecin Numer działki 55 obręb 1024	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	FUNDACJA IM.MAŁGORZATY BAJERSKIEJ "MACIERZANKA	
Realizator	FUNDACJA IM.MAŁGORZATY BAJERSKIEJ "MACIERZANKA	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> wzmocnienie rodziców w ich kompetencjach rodzicielskich, promocja porodów naturalnych i karmienia naturalnego, ograniczenie czasu wolnego w najbardziej zdegradowanej dzielnicy Szczecina, możliwość spędzenia czasu z dziećmi - zajęcia muzyczne, plastyczne, mama aktywna na urlopie macierzyńskim - siedziba fundacji jako miejsce spotkań kobiet, połączone z edukacją 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	15 000,00 zł	Środki zewnętrzne, część środków własnych

<p align="center">Projekt nr 29 Międzynarodowe Centrum Kulturalno-Kongresowe przy ul. Stośława 4</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 4. Słabość struktur instytucjonalnych. Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR. Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zakres realizowanego projektu obejmuje działania polegające na renowacji zabytkowego budynku z przeznaczeniem na międzynarodowe centrum kulturalno-kongresowe, którego celem będzie działalność na rzecz aktywności kulturalnej, społecznej i edukacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji, przyczyniając się do likwidacji istotnych problemów społecznych. Odrestaurowany budynek ma być miejscem wymiany kulturalno-społecznej we wszystkich grupach wiekowych, prowadzącej do zintensyfikowania i utrwalenia pozytywnych i kreatywnych działań, w celu stopniowego usuwania przyczyn degradacji i doprowadzenia do poprawy jakości życia lokalnej wspólnoty. Celem projektu jest inicjowanie, prowadzenie, rozwijanie oraz wspieranie działalności na rzecz ochrony praw i wolności człowieka i obywatela, ochrony życia, rodziny, pomocy i profilaktyki społecznej, wyrównywania szans, znoszenie barier społecznych i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, popularyzacja idei dialogu i mediacji rodzinnej i społecznej, organizacja imprez, seminarium i festiwali, edukacja pozaszkolna i inne. Budynek będzie wykorzystany do celów kulturalno-edukacyjnych o charakterze społecznym i komercyjnym w ramach, których planowane jest stworzenie sali kongresowo-koncertowej, kawiarni, księgarni, biblioteki, pomieszczenia biurowe i na działania edukacyjne.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Stośława 4 70-223 Szczecin	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Kościół Chrześcijan Baptystów w RP Zbór w Szczecinie	
Realizator	Kościół Chrześcijan Baptystów w RP Zbór w Szczecinie	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • odnowienie całego budynku na rogu ulic Stośława i Kaszubskiej, • zmiana systemu grzewczego w budynku wpłynie na zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza na obszarze rewitalizacji, • organizowanie międzynarodowych spotkań oraz wydarzeń kulturalnych, • uruchomienie kawiarni, księgarni i małego centrum konferencyjnego, • utworzenie nowych miejsc pracy dla osób z obszaru planowanej rewitalizacji, w kawiarni, księgarni i do obsługi centrum konferencyjnego. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] • Liczba miejsc pracy utworzonych w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] • Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2020	4 200 000,00 zł	Programy operacyjne

Projekt nr 30 Przygotowanie i realizacja programu animacji społecznej w procesie rewitalizacji		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 3. Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących. Problem 10. Problemy seniorów Problem 11. Problemy wśród dzieci i młodzieży.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zakres realizowanego projektu obejmuje działania polegające na podjęciu działań społecznych, mających na celu: przeciwdziałaniu marginalizacji, budowanie integracji lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji, pobudzenie aktywności społecznej, zwiększenie zainteresowania mieszkańców własnym osiedlem, wzrost motywacji uczestników do podnoszenia kwalifikacji, wzrost poczucia własnej wartości, wzrost stopnia znajomości własnych sąsiadów, zwiększenie poczucia utożsamiania się z miejscem zamieszkania, zwiększenie zainteresowania tą częścią miasta. W ramach projektu planowane jest realizowanie kompleksowego programu działań społeczno-kulturalnych, animacyjnych, edukacyjnych, skierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym organizacja wydarzeń/spotkań/warsztatów z udziałem mieszkańców, działania w sferze integracji mieszkańców, aktywności dzieci i młodzieży, aktywności osób starszych, realizacja inicjatyw mieszkańców. Podmiotem realizującym działania będą organizacje pozarządowe wybrane w procedurze konkursowej lub małej dotacji.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Cały obszar rewitalizacji	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Wydział Urbanistyki i Administracji Budowlanej UM Szczecin	
Realizator	Organizacja pozarządowa wyłoniona w procedurach konkursowych	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • integracja społeczna osób zamieszkałych na obszarze rewitalizacji i ożywienie więzi społecznych ze szczególnym uwzględnieniem osób narażonych na marginalizację ze względu na wiek, przewlekłe choroby i niepełnosprawność, • wzrost integracji mieszkańców i poczucia tożsamości lokalnej, • aktywizacja społeczeństwa lokalnego poprzez organizację i wsparcie działań samopomocowych, budowanie partnerstwa instytucji, osób i organizacji dla diagnozowania i rozwiązywania lokalnych problemów, • otwarcie się społeczności lokalnych na działania w sferze kultury, zwiększenie uczestnictwa w tych działaniach, budowanie postaw kreatywnych, • zwiększenie aktywności dzieci i młodzieży oraz osób starszych. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba] • Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2023	370 000,00 zł	środki Ministerstwa Rozwoju i POPT 2014-2020 – 120 000,00 zł Budżet miasta: 250 000,00 zł

Projekt nr 31		
Prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego na obszarze rewitalizacji		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 4. Słabość struktur instytucjonalnych.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Pojęcie rewitalizacji jako proces kompleksowych przemian społecznych, gospodarczych, przestrzenno-technicznych, środowiskowych na obszarze zdegradowanym jest nadal pięciem mało zrozumiałym dla mieszkańców. Pomimo wieloletnich działań miasta w zakresie rewitalizacji nadal proces ten utożsamiany jest z remontem kamienic, malowaniem elewacji, renowacją zabytków. Tymczasem jest to proces wieloaspektowy i zintegrowany, obejmujący znacznie szerszy zakres działań, w szczególności w sferze społecznej. Niezbędne są więc działania informacyjne, promocyjne, konsultacyjne i animacyjne dotyczące działań rewitalizacyjnych, zarówno tych zakończonych, jak i realizowanych oraz planowanych do realizacji.</p> <p>W związku z tym w czerwcu 2017 r. na obszarze rewitalizacji przy ul. Królowej Jadwigi 44b uruchomiono tzw. ŚRODEK – Śródmiejski Punkt Sąsiedzki. W kolejnych latach planowana jest kontynuacja działalności punktu</p> <p>Celem działania punkt konsultacyjnego będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umożliwienie mieszkańcom obszaru rewitalizacji i miasta zapoznanie się z działaniami Urzędu Miasta Szczecin dotyczącymi realizacji procesu rewitalizacji • zapewnienie bezpośredniego i stałego kontaktu z osobami zaangażowanymi w proces rewitalizacji na obszarze rewitalizacji, • zbieranie opinii i wniosków mieszkańców nt. rewitalizacji, • ciągła kampania promocyjno-informacyjna na temat organizowanych wydarzeń, spotkań, konsultacji. • poprawa wizerunku prowadzonego procesu rewitalizacji, pokazanie możliwości wprowadzenia pozytywnych zmian na obszarze rewitalizacji. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. Królowej Jadwigi 44b	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Wydział Urbanistyki i Administracji Budowlanej UM Szczecin	
Realizator	Organizacja pozarządowa wyłoniona w procedurach konkursowych	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • uspołecznienie procesu rewitalizacji poprzez zapewnienie bezpośredniego i stałego kontaktu z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, • integracja mieszkańców ze swoim miejscem zamieszkania oraz budowanie świadomości obywatelskiej, tj. realnego wpływu na swoje miejsce zamieszkania, • aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba] • Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2023	491 200,00 zł	Budżet miasta

Projekt nr 32		
Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 47		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zakres realizowanego projektu obejmuje renowację części wspólnych zabytkowego budynku, w tym: wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, remont klatki schodowej i korytarzy wewnętrznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej (wewnętrznej i zewnętrznej), termomodernizację, remont elewacji wraz z odtworzeniem dekoracji architektonicznych (front), modernizację istniejących i budowa nowych instalacji, montaż instalacji wideodomofonowej, samozamykaczy, montaż oświetlenia zewnętrznego, wymianę lub wzmocnienie uszkodzonych elementów konstrukcyjnych budynku. Planowana jest również budowa dźwigu osobowego oraz komory śmietnikowej i pomieszczeń technicznych. Wykonane prace w zakresie elewacji frontowej budynku wpłyną pozytywnie na ochronę zabytków i obiektów historycznych ze względu na fakt wpisania przedmiotowego budynku do Gminnej Ewidencji Zabytków.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Ks. Bogusława X 47	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Wspólnota Mieszkaniowa Bogusława 47	
Realizator	Wspólnota Mieszkaniowa Bogusława 47	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu technicznego budynku, • poprawa jakości zamieszkania, • zwiększenie efektywności energetycznej budynku i obniżenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej, • zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery, • poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego, • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, • przywrócenie walorów historycznej zabudowy w centrum oraz poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki • ochrona środowiska oraz obniżenie kosztów eksploatacji budynku poprzez wykonanie termomodernizacji budynku 	
Sposób oceny i miary	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] Wskaźniki rezultatu: <p style="text-align: center;">-</p>	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	2 690 103,54 zł	Środki własne: 367 319,09; Kredyt: 700 000,00; Dotacja z RPO WZ: 1 345 051,77; Środki pozyskane ze sprzedaży poddasza: 277 732,68.

Projekt nr 33 Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 47 na cele usługowe		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzanie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Budynek przy ul. Ks. Bogusława X 47 znajduje się w Gminnej Ewidencji Zabytków. Posiada zachowane dekoracje architektoniczne w elewacji frontowej, jednak ich stan techniczny wymaga remontu.</p> <p>Budynek nie spełnia współczesnych standardów techniczno-użytkowych co obniża jakość życia i jakość przestrzeni publicznej. Projekt realizowany będzie w ramach kompleksowej rewitalizacji kwartału nr 21.</p> <p>Zakres realizowanego projektu obejmuje renowację części budynku w celu zmiany funkcji lokalu w parterze budynku oraz lokali i pomieszczeń w kondygnacji piwnic na funkcję usługową, tj.: wykonanie robót budowlano-konstrukcyjnych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (witryny), wykonanie robót budowlanych wykończeniowych, montaż odpowiedniej instalacji wentylacyjnej, montaż instalacji wodociągowej, przebudowa instalacji kanalizacyjnej, przebudowa instalacji elektrycznych, wykonanie instalacji zabezpieczeń technicznych i teletechnicznych.</p> <p>Realizacja projektu wpłynie na poprawę atrakcyjności inwestowania w centrum miasta, spowoduje wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku oraz podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Ks. Bogusława X 47	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
Realizator	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • nadanie nowej jakości funkcjonalnej obszarowi, • wzrost atrakcyjności gospodarczej i społecznej, • wzrost zatrudnienia, • poprawa warunków życia mieszkańców, • poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki oraz kompleksowe działania rewitalizacyjne w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	426 487,87 zł	Środki własne: 317 600,43; Kredyt: 106 621,97; Środki pozyskane ze sprzedaży poddasza: 2 265,47.

Projekt nr 34 Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 49		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Budynek przy ul. Ks. Bogusława X 49 znajduje się w Gminnej Ewidencji Zabytków. Budynek nie spełnia współczesnych standardów techniczno-użytkowych co obniża jakość życia i jakość przestrzeni publicznej. Projekt realizowany będzie w ramach kompleksowej rewitalizacji kwartału nr 21.</p> <p>Zakres realizowanego projektu w zakresie renowacji części wspólnych zabytkowego budynku polega na: wykonaniu izolacji przeciwwilgociowej, remoncie klatki schodowej i korytarzy wewnętrznych, wymianie stolarki okiennej i drzwiowej (wewnętrznej i zewnętrznej), termomodernizacji, remoncie elewacji wraz z odtworzeniem dekoracji architektonicznych (front), rozbiórce istniejącego dachu, budowie nowego dachu o podwyższonej wysokości poddasza, adaptacji powstałego poddasza na lokale mieszkalne z nadbudową ścian, modernizacji istniejących i budowie nowych instalacji, montażu instalacji wideodomofonowej, samozamykaczy, montażu oświetlenia zewnętrznego, wymianie lub wzmocnieniu uszkodzonych elementów konstrukcyjnych budynku. Planowana jest również budowa dźwigu osobowego, komory śmietnikowej i pomieszczeń technicznych oraz budowa przepustu bramowego łączącego Deptak Bogusława z wnętrzem kwartału 21. Przedsięwzięcie w zakresie lokali mieszkalnych obejme przebudowę istniejących lokali na mniejsze lokale mieszkalne z nowymi podziałami funkcjonalno-użytkowymi, w tym wykonanie instalacji wewnętrznych, sanitarnych, elektrycznych, teleinformatycznych.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Ks. Bogusława X 49	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> poprawa stanu technicznego budynku, poprawa jakości zamieszkania, zwiększenie efektywności energetycznej budynku i obniżenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej, zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery, poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego, poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, przywrócenie walorów historycznej zabudowy w centrum oraz poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki ochrona środowiska oraz obniżenie kosztów eksploatacji budynku poprzez wykonanie termomodernizacji budynku 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	4 385 563,25 zł	Środki własne: 2 873 715,36 Kredyt: 1 091 003,55; Dotacja z RPO WZ: 420 844,34;

<p align="center">Projekt nr 35 Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 49 na cele usługowe</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Budynek przy ul. Ks. Bogusława X 49 znajduje się w Gminnej Ewidencji Zabytków. Posiada zachowane dekoracje architektoniczne w elewacji frontowej, jednak ich stan techniczny wymaga remontu.</p> <p>Budynek nie spełnia współczesnych standardów techniczno-użytkowych co obniża jakość życia i jakość przestrzeni publicznej. Projekt realizowany będzie w ramach kompleksowej rewitalizacji kwartału nr 21.</p> <p>Zakres realizowanego projektu obejmuje renowację części budynku w celu zmiany funkcji części lokali na funkcję usługową, tj.: wykonanie robót budowlano-konstrukcyjnych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (witryny), wykonanie robót budowlanych wykończeniowych, montaż odpowiedniej instalacji wentylacyjnej, montaż instalacji wodociągowej, przebudowa instalacji kanalizacyjnej, przebudowa instalacji elektrycznych, wykonanie instalacji zabezpieczeń technicznych i teletechnicznych.</p> <p>Realizacja projektu wpłynie na poprawę atrakcyjności inwestowania w centrum miasta poprzez dodanie nowych funkcji w budynku (lokale użytkowe), spowoduje wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku oraz podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Ks. Bogusława X 49	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • nadanie nowej jakości funkcjonalnej obszarowi, • wzrost atrakcyjności gospodarczej i społecznej, • wzrost zatrudnienia, • poprawa warunków życia mieszkańców, • poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki oraz kompleksowe działania rewitalizacyjne w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	534 302,29 zł	Środki własne: 187 005,80; Kredyt: 160 290,69; Dotacja z RPO WZ: 187 005,80

Projekt nr 36 Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 92		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Budynek przy ul. Jagiellońskiej 92 znajduje się w Gminnej Ewidencji Zabytków. Budynek nie spełnia współczesnych standardów techniczno-użytkowych co obniża jakość życia i jakość przestrzeni publicznej. Projekt realizowany będzie w ramach kompleksowej rewitalizacji kwartału nr 21.</p> <p>Zakres realizowanego projektu w zakresie renowacji części wspólnych zabytkowego budynku polega na: wykonaniu izolacji przeciwwilgociowej, remoncie klatki schodowej i korytarzy wewnętrznych, wymianie stolarki okiennej i drzwiowej (wewnętrznej i zewnętrznej), termomodernizacji, remoncie elewacji wraz z odtworzeniem dekoracji architektonicznych (front), rozbiórce istniejącego dachu, budowie nowego dachu o podwyższonej wysokości poddasza, adaptacji powstałego poddasza na lokale mieszkalne z nadbudową ścian, modernizacji istniejących i budowie nowych instalacji, montażu instalacji domofonowej, samozamykaczy, montażu oświetlenia zewnętrznego, wymianie lub wzmocnieniu uszkodzonych elementów konstrukcyjnych budynku. W zależności od potrzeb mieszkańców, opcjonalnie planowana jest budowa dźwigu osobowego, komory śmietnikowej i pomieszczeń technicznych oraz budowa przepustu bramowego łączącego Deptak Bogusława z wnętrzem kwartału 21. Przedsięwzięcie w zakresie lokali mieszkalnych obejme przebudowę istniejących lokali na mniejsze lokale mieszkalne z nowymi podziałami funkcjonalno-użytkowymi, w tym wykonanie instalacji wewnętrznych, sanitarnych, elektrycznych i teleinformatycznych.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Jagiellońska 92	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> poprawa stanu technicznego budynku, poprawa jakości zamieszkania, zwiększenie efektywności energetycznej budynku i obniżenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej, zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery, poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego, poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, przywrócenie walorów historycznej zabudowy w centrum oraz poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki ochrona środowiska oraz obniżenie kosztów eksploatacji budynku poprzez wykonanie termomodernizacji budynku 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2021	3 848 983,89 zł	Środki własne: 3 479 481,44 Dotacja z RPO WZ: 369 502,45;

<p align="center">Projekt nr 37 Adaptacja części budynku przy ul. Jagiellońskiej 92 na cele usługowe</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzanie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Budynek przy ul. Jagiellońskiej 92 znajduje się przy jednej z głównych ulic handlowych w Centrum Szczecina gdzie dominuje zabudowa mieszkalno usługowa z lokalami użytkowymi zlokalizowanymi w kondygnacji parteru i piwnic.</p> <p>Budynek jest wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków, posiada zachowane dekoracje architektoniczne w elewacji frontowej, jednak ich stan techniczny wymaga remontu</p> <p>Zakres realizowanego projektu obejmuje renowację części budynku w celu zmiany funkcji lokali w parterze budynku oraz lokali i pomieszczeń w kondygnacji piwnic na funkcję usługową, tj.: wykonanie robót budowlano-konstrukcyjnych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (witryny), wykonanie robót budowlanych wykończeniowych, montaż odpowiedniej instalacji wentylacyjnej, montaż instalacji wodociągowej, przebudowa instalacji kanalizacyjnej, przebudowa instalacji elektrycznych, wykonanie instalacji zabezpieczeń technicznych i teletechnicznych.</p> <p>Realizacja projektu wpłynie na poprawę atrakcyjności inwestowania w centrum miasta poprzez dodanie nowych funkcji w budynku (lokale użytkowe), aktywizację bezrobotnych, spowoduje wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku oraz podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Jagiellońska 92	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • nadanie nowej jakości funkcjonalnej obszarowi, • wzrost atrakcyjności gospodarczej i społecznej, • wzrost zatrudnienia, • poprawa warunków życia mieszkańców, • poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki oraz kompleksowe działania rewitalizacyjne w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2021	468 931,20 zł	Środki własne: 304 805,28; Dotacja z RPO WZ: 164 125,92

Projekt nr 38		
Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 94		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Budynek przy ul. Jagiellońskiej 94 znajduje się w Gminnej Ewidencji Zabytków. Budynek nie spełnia współczesnych standardów techniczno-użytkowych co obniża jakość życia i jakość przestrzeni publicznej. Projekt realizowany będzie w ramach kompleksowej rewitalizacji kwartału nr 21.</p> <p>Zakres realizowanego projektu w zakresie renowacji części wspólnych zabytkowego budynku polega na: wykonaniu izolacji przeciwwilgociowej, remoncie klatki schodowej i korytarzy wewnętrznych, wymianie stolarki okiennej i drzwiowej (wewnętrznej i zewnętrznej), termomodernizacji, remoncie elewacji wraz z odtworzeniem dekoracji architektonicznych (front), rozbiórce istniejącego dachu, budowie nowego dachu o podwyższonej wysokości poddasza, adaptacji powstałego poddasza na lokale mieszkalne z nadbudową ścian, modernizacji istniejących i budowie nowych instalacji, montażu instalacji wideodomofonowej, samozamykaczy, montażu oświetlenia zewnętrznego, wymianie lub wzmocnieniu uszkodzonych elementów konstrukcyjnych budynku. W zależności od potrzeb mieszkańców, opcjonalnie planowana jest budowa dźwigu osobowego, komory śmietnikowej i pomieszczeń technicznych. Przedsięwzięcie w zakresie lokali mieszkalnych obejme przebudowę istniejących lokali na mniejsze lokale mieszkalne z nowymi podziałami funkcjonalno-użytkowymi, w tym wykonanie instalacji wewnętrznych, sanitarnych, elektrycznych i teleinformatycznych.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Jagiellońska 94	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu technicznego budynku, • poprawa jakości zamieszkania, • zwiększenie efektywności energetycznej budynku i obniżenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej, • zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery, • poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego, • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, • przywrócenie walorów historycznej zabudowy w centrum oraz poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki • ochrona środowiska oraz obniżenie kosztów eksploatacji budynku poprzez wykonanie termomodernizacji budynku 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2021	4 162 078,90zł	Środki własne: 3 762 519,33 Dotacja z RPO WZ: 399 559,57;

<p align="center">Projekt nr 39 Adaptacja części budynku przy ul. Jagiellońskiej 94 na cele usługowe</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Budynek przy ul. Jagiellońskiej 94 znajduje się przy jednej z głównych ulic handlowych w Centrum Szczecina gdzie dominuje zabudowa mieszkalno usługowa z lokalami użytkowymi zlokalizowanymi w kondygnacji parteru i piwnic. Budynek jest wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków, posiada zachowane dekoracje architektoniczne w elewacji frontowej, jednak ich stan techniczny wymaga remontu. Projekt realizowany będzie w ramach kompleksowej rewitalizacji kwartału nr 21</p> <p>Zakres realizowanego projektu obejmuje renowację części budynku w celu zmiany funkcji lokali w parterze budynku oraz pomieszczeń w kondygnacji piwnic na funkcję usługową, tj.: wykonanie robót budowlano-konstrukcyjnych, wykonanie robót budowlanych wykończeniowych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (witryny), montaż odpowiedniej instalacji wentylacyjnej, montaż instalacji wodociągowej, przebudowa instalacji kanalizacyjnej, przebudowa instalacji elektrycznych, wykonanie instalacji zabezpieczeń technicznych i teletechnicznych</p> <p>Realizacja projektu wpłynie na poprawę atrakcyjności inwestowania w centrum miasta poprzez dodanie nowych funkcji w budynku (lokale użytkowe), aktywizację bezrobotnych, spowoduje wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku oraz podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Jagiellońska 94	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • nadanie nowej jakości funkcjonalnej obszarowi, • wzrost atrakcyjności gospodarczej i społecznej, • wzrost zatrudnienia, • poprawa warunków życia mieszkańców, • poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki oraz kompleksowe działania rewitalizacyjne w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2021	507 076,34zł	Środki własne: 329 599,62; Dotacja z RPO WZ: 177 476,72

Projekt nr 40 Kompleksowa renowacja budynków przy ul. Obr. Stalingradu 20/21 oficyny		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Przedsięwzięcie jest częścią realizowanej od kilku lat renowacji kwartału 40 śródmieścia Szczecina. Stanowi IV etap i obejmie scalenie oficyny prawej przy ul. Obrońców Stalingradu 21 z oficynami I i II przy ul. Obrońców Stalingradu 20, wyburzenie oficyny środkowej przy ul. Obrońców Stalingradu 21 oraz części południowej oficyny II Obrońców Stalingradu 20. W kondygnacji parteru oficyn scalanych planuje się utworzyć lokale użytkowe, które będą ostatnim ogniwem pasażu usługowego wschodzącego do wnętrza kwartału 40. W budynkach planuje się przebudowę istniejących lokali na ogółem 23 lokale mieszkalne z nowymi podziałami funkcjonalno-użytkowymi oraz 4 lokale użytkowe.</p> <p>Projekt w zakresie części wspólnych budynku obejmuje wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, kompleksową modernizację klatki schodowej i korytarzy wewnętrznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej (wewnętrznej i zewnętrznej), termomodernizację, remont elewacji, rozbiórkę istniejącego dachu, budowę nowego dachu o podwyższonej wysokości poddasza, adaptację powstałego poddasza na lokale mieszkalne z nadbudową ścian, budowę nowych instalacji, wymianę lub wzmocnienie uszkodzonych elementów konstrukcyjnych budynku. Projekt w zakresie lokali mieszkalnych obejmuje wykonanie ścianek działowych, wykonanie posadzek, wykonanie okładzin podłóg, ścian i sufitów, wykonanie instalacji wewnętrznych sanitarnych, elektrycznych, teletechnicznych i instalację wentylacji hybrydowej, montaż wyposażenia łazienek i kuchni.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Obrońców Stalingradu 20-21 oficyny	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu technicznego budynku, • poprawa jakości zamieszkania, • zwiększenie efektywności energetycznej budynku i obniżenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej, • zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery, • poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego, • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, • przywrócenie walorów historycznej zabudowy w centrum oraz poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki • ochrona środowiska oraz obniżenie kosztów eksploatacji budynku poprzez wykonanie termomodernizacji budynku 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2020	5 050 992,76zł	Środki własne: 1 540 156,01 Kredyt: 2 525 496,38 Dotacja z RPO WZ: 985 340,37

Projekt nr 41 Rozbudowa i adaptacja części budynków przy ul. Obr. Stalingradu 20/21 oficyny na cele usługowe		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Przedsięwzięcie jest częścią realizowanej od kilku lat renowacji kwartału 40 śródmieścia Szczecina. Stanowi IV etap i obejmie scalenie oficyny prawej przy ul. Obrońców Stalingradu 21 z oficynami I i II przy ul. Obrońców Stalingradu 20, wyburzenie oficyny środkowej przy ul. Obrońców Stalingradu 21 oraz części południowej oficyny II Obrońców Stalingradu 20. W kondygnacji parteru oficyn scalanych planuje się utworzyć lokale użytkowe, które będą ostatnim ogniwem pasażu usługowego wschodzącego do wnętrza kwartału 40. W budynkach po renowacji planuje się utworzyć ogółem 4 lokale użytkowe. Zakres realizowanego projektu obejmuje: wykonanie robót budowlano-konstrukcyjnych, wykonanie robót budowlanych na częściach wspólnych budynku przyłaneżnych wyłącznie do powstałych lokali użytkowych, wykonanie robót budowlanych wykończeniowych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej (witryny), montaż odpowiedniej instalacji wentylacyjnej, montaż instalacji wodociągowej, przebudowę instalacji kanalizacyjnej, przebudowę instalacji elektrycznych, wykonanie instalacji zabezpieczeń technicznych i teletechnicznych, wykonanie robót z zakresu uzbrojenia i zagospodarowania terenu,	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Obrońców Stalingradu 20-21 oficyny	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • nadanie nowej jakości funkcjonalnej obszarowi, • wzrost atrakcyjności gospodarczej i społecznej, • wzrost zatrudnienia, • poprawa warunków życia mieszkańców, • poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki oraz kompleksowe działania rewitalizacyjne w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2020	1 443 194,78 zł	Środki własne: 390 424,55 Kredyt: 648 669,48 Dotacja z RPO WZ: 404 100,75

Projekt nr 42 Zagospodarowanie kwartału nr 34		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Wewnątrz podwórko obejmujące wnętrze kwartału zabudowy śródmiejskiej oznaczonego numerem 34 o zróżnicowanych funkcjach z przewagą funkcji mieszkaniowej. Kamienice, w których zamieszkują mieszkańcy obszaru rewitalizowanego są w głównej mierze budynkami poniemieckimi wybudowanymi pod koniec XIX i na początku XX wieku. Zakres realizowanego projektu obejmuje zagospodarowanie obszaru wokół kamienic, uporządkowanie i odwodnienie terenu podwórek wykonanie nasadzeń zieleni, nawierzchni, ciągów pieszych, trawników, małej architektury; utworzenie placu zabaw dla dzieci i siłowni dla dorosłych umożliwiających mieszkańcom integrację społeczną, poprawa stanu nawierzchni jezdni i ułożenie chodników.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Teren podwórka w kwartale ulic Krzywoustego 16,17,18,19 Al. Piastów 57, 58,59, 60, Małkowskiego 15, 16, 17, 18, 19, Królowej Jadwigi 9, 10, 11, 12 Działka nr 257/2 obręb 1042, 3/17 obręb 1042	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	
Realizator	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	
PROGNOZOWANE WYNIKI WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie jakości życia mieszkańców rewitalizowanego obszaru, • zwiększenie wachlarza usług kulturalnych oferowanych w przedmiotowym obszarze, • poprawa warunków mieszkaniowych mieszkańców i ich bezpieczeństwa, • przywrócenie ładu przestrzennego terenu poprzez zagospodarowanie podwórek i pustych przestrzeni, nie harmonizujących z istniejącym układem urbanistycznym, • podniesienie estetyki obiektów i terenów, • poprawa stanu technicznego istniejącego układu komunikacyjnego poprzez remonty dróg, ciągów pieszych, • wzrost aktywności mieszkańców i stworzenie więzi społecznych poprzez utworzenie miejsc integracji społecznej, • poszerzenie oferty czasu wolnego i promocję przedsiębiorczych postaw wśród mieszkańców.. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2023	1 500 000,00	Budżet Miasta

Projekt nr 43 Zagospodarowanie kwartału nr 38		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Przedmiotowy teren o zróżnicowanej nawierzchni podzielony jest licznymi Częściowo zagospodarowany w ramach zielonych podwórek, częściowo przez mieszkańców. Na przedmiotowym obszarze znajdują się garaże i pomieszczenia gospodarcze, które powinny zostać rozebrane ze względu na ich stan techniczny i względy wizualne. Na działkach znajdują się również pojemniki na odpady bytowe. Całość wymaga uporządkowania terenu z określeniem stref: parkingowych, miejsc na odpady bytowe, wypoczynkowych i rekreacyjnych.</p> <p>Zakres realizowanego projektu obejmuje zagospodarowanie obszaru wokół kamienic, uporządkowanie i odwodnienie terenu podwórek wykonanie nasadzeń zieleni, wykonanie nawierzchni, ciągów pieszych, trawników, małej architektury; miejsc do wypoczynku dla dzieci i dorosłych. Stworzenie miejsc na odpady komunalne, rozbiórkę wszystkich murów i ogrodzeń oddzielających podwórka, rozbiórkę garaży i pomieszczeń gospodarczych. Budowę parkingu podziemnego w celu uzyskania co najmniej 250 miejsc parkingowych z obsługą parkingu od strony ul. Małkowskiego. Wykonanie wiaty rowerowej. Na minimum – 20 rowerów. Wykonanie instalacji monitorującej wewnątrz kwartału</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Teren podwórka w kwartale ulic - Aleja Wojska Polskiego oraz Bolesława Krzywoustego, ul. Małkowskiego i ul. Ks. Bogusława X w Szczecinie	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	
Realizator	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost aktywności mieszkańców i stworzenie więzi społecznych poprzez utworzenie miejsc integracji społecznej, poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego i promocję przedsiębiorczych postaw wśród mieszkańców, • podniesienie jakości życia mieszkańców rewitalizowanego obszaru oraz zwiększenie wachlarza usług kulturalnych oferowanych w przedmiotowym obszarze, • poprawa bezpieczeństwa, • przywrócenie ładu przestrzennego terenu poprzez zagospodarowanie podwórek i pustych przestrzeni, nie harmonizujących z istniejącym układem urbanistycznym • podniesienie estetyki obiektów i terenów. • poprawa stanu technicznego istniejącego układu komunikacyjnego poprzez remonty dróg, ciągów pieszych, • zminimalizowanie problemu parkowania samochodów na przedmiotowym obszarze poprzez wybudowanie parkingu podziemnego 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2025	5 000 000,00	Budżet Miasta

Projekt nr 44 Zielone Przedogródki Szczecina		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 2. Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni). Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Zakres realizowanego projektu obejmuje wprowadzenie ładu i harmonii w miejską przestrzeń publiczną z uwzględnieniem historycznego wizerunku w tej części miasta poprzez: dobór odpowiedniego gatunku roślin pod względem rozrostu i zakrzewienia z zaplanowaniem rytmu nasadzeń; dobór materiałów zastosowanych przy wymianie podmurówek i ogrodzenia ze wskazaniem ich wysokości, wymianę nawierzchni ciągów komunikacji pieszej w celu likwidacji barier architektonicznych dla osób starszych, niepełnosprawnych i poruszających się z wózkami dziecięcymi a także poprawy estetyki.</p> <p>Realizacja projektu wpłynie pozytywnie na: wizerunek tej część miasta podkreślający jego historyczną wartość; atrakcyjność miejsca pod względem usługowo-handlowym np. kancelarie prawnicze, notarialne, punkty gastronomiczne, atrakcyjności i wartości nieruchomości.</p> <p>W aspekcie społecznym jest to jeden z etapów realizacji zadania Gminy mającego na celu zrewitalizowanie poszczególnych kwartałów miejskich, wpływający na jakość egzystencjalno-bytową mieszkańców.</p> <p>Całość zyskuje jednolity i spójny charakter historycznej przestrzeni miejskiej a także pozytywny odbiór działań podejmowanych przez Miasto na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	<p>Przedogródki na ulicy Śląskiej od placu Grunwaldzkiego do ulicy Obrońców Stalingradu. Budynki położone w obrębie 1032: Papieża Jana Pawła II 42/ od ul. Śląskiej – nr działki 15/18; Śląska 12 – nr działki 15/19; Śląska 9 – nr działki 15/21; Śląska 8 – nr działki 15/12; Śląska 38 – nr działki 13/9; Śląska 39 – nr działki 13/10; Śląska 40 – nr działki 13/11; Śląska 41 – nr działki 13/12; Śląska 42 – nr działki 13/13</p> <p>Budynki położone w obrębie 1035: Jagiellońska 42a/ od Śląskiej – nr działki 8/35; Śląska 44 – nr działki 8/36; Śląska 45 – nr działki 8/37; Śląska 46 – nr działki 8/38; Śląska 47 – nr działki 8/17; Śląska 48 – nr działki 8/16; Śląska 4 – nr działki 14/2; Śląska 5 – nr działki 13/6; Śląska 6 – nr działki 13/5; Śląska 7 – nr działki 13/4</p>	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	
Realizator	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkowanie terenu i wzbogacenie estetyki ulicy Śląskiej, • wprowadzenie ładu i harmonii w miejską przestrzeń publiczną z zachowaniem i podkreśleniem jej historycznych walorów, • likwidacja barier architektonicznych w komunikacji pieszej, • wzrost atrakcyjności nieruchomości a także ich wartości, • stworzenie warunków do wzrostu rozwoju działalności handlowo- usługowej, • wzrost zainteresowania potencjalnych przyszłych nabywców lokali mieszkalnych/usługowych w tej części miasta. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2023	1 500 000,00	Budżet Miasta

Projekt nr 45 Pałac Muzyki i Sztuki		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Pałac zkolalizowany jest w centrum, w obrębie głównej ulicy i węzłów przesiadkowych Szczecina. Pełni tym samym funkcję reprezentacyjną, gdzie poziom estetyki i funkcjonalności Pałacu ma kluczowe znaczenie dla rozwoju Centrum miasta. Zakres przedmiotowy projektu obejmuje:</p> <p>Etap I: działania przygotowawcze: wybór wariantu realizacji inwestycji, wykonanie audytu energetycznego, kompletnej dokumentacji projektowej i wykonawczej oraz uzyskanie wymagalnych przepisami prawa pozwoleń. Przeprowadzenie konsultacji społecznych w celu poznania preferencji i potrzeb mieszkańców w zakresie udostępnienia nowej przestrzeni na działalność kulturalną, edukacyjną i turystyczną a także stworzenia nowej oferty w Pałacu.</p> <p>Etap II: realizacja projektu modernizacji, renowacji i wyposażenia Pałacu: Realizacja prac poprawiających efektywność energetyczną budynku. Realizacja prac konserwatorskich, renowacyjnych i modernizacyjnych wraz z wyposażeniem.</p> <p>Etap III: Wdrożenie ogólnodostępnej oferty edukacyjnej i artystycznej w Pałacu. Realizacja działań edukacyjnych i artystycznych. Realizacja pakietu działań z przeznaczeniem dla seniorów (ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców obszaru rewitalizacji. Realizacja projektów i wymian międzynarodowych.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Al. Niepodległości 40	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Akademia Sztuki w Szczecinie	
Realizator	Akademia Sztuki w Szczecinie	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie liczby ogólnodostępnych wydarzeń artystycznych i kulturalnych, • wzrost liczby uczestników wydarzeń artystycznych i kulturalnych (w tym osób wykluczonych i seniorów), • wzrost liczby turystów odwiedzających Pałac i miasto, • wzrost liczby obiektów zabytkowych dla potrzeb otwartego ruchu turystycznego oraz aktywizacji społecznej i kulturalnej miasta. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2021	32 000 000,00	Planowane jest pozyskanie dofinansowania w wysokości 85% kosztów inwestycji ze środków UE i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego EOG oraz dotacji NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW. Własny w wysokości 15% kosztów inwestycji - planowane jest pozyskanie dofinansowania ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Projekt nr 46 Projekt „Wstąp do Śródmieścia”		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 5. Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Projekt polega na zebraniu i opracowaniu informacji na temat istniejących punktów usługowych w obszarze rewitalizacji przy współpracy z przedsiębiorcami i instytucjami, a następnie przygotowaniu map informacyjnych przedstawiających w sposób uproszczony i czytelny podstawowe dane dotyczące zlokalizowanych na obszarze usług i umieszczenie ich w przestrzeni publicznej (np. na tablicach i słupach informacyjnych, wiatach przystankowych, itp.) oraz w Internecie. Celem jest zachęcenie pieszych, pasażerów komunikacji miejskiej, mieszkańców i turystów do „wstąpienia do Śródmieścia” i skorzystania z usług drobnych przedsiębiorców tam zlokalizowanych, jako alternatywy dla centrów handlowych.</p> <p>Celem jest ożywienie społeczno-ekonomiczne i wsparcie podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na obszarze objętym rewitalizacją, o zdiagnozowanych problemach społecznych i finansowych, niskiej aktywności gospodarczej, wysokim bezrobociem i przestępczością, a jednocześnie o wysokim potencjale gospodarczym i turystycznym, pięknej architekturze i ciekawym układzie urbanistycznym</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Wydział Urbanistyki i Administracji Budowlanej UM Szczecin	
Realizator	Gmina Miasto Szczecin	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i społecznej obszaru, • aktywizacja lokalnej społeczności, w szczególności przedsiębiorców, • stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji, • wzrost oferty handlowej, usługowej i gastronomicznej obszaru rewitalizacji, • wzrost zatrudnienia, • poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]. <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.]. 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018	113 200,00	środki Ministerstwa Rozwoju, środki POPT 2014-2020

Projekt nr 47 Kino Teatr „Pod Żółtym Leszczem” i Galeria Wzorcowa		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Biorąc pod uwagę obserwowane na obszarze rewitalizacji; brak alternatywy spędzania czasu, ograniczone możliwości kontaktu z dorobkiem artystycznym i naukowym, zdystansowanie do „formalnych” instytucji kultury, niechęć do uczestnictwa w życiu społecznym, unikanie wydarzeń kulturalnych – ze względu na niską samoocenę lub brak wcześniejszego kontaktu z tego rodzaju formami życia społecznego i niewłaściwą ocenę ich charakteru a także utrudnione możliwości do spotkań w większych grupach (mieszkańcy oficyn – minimalny metraż); planuje się poprzez działanie Kameralnego Kino Teatru i Galerii kierowanie w niezobowiązujący i otwarty sposób oferty kulturalnej do różnych grup społecznych i wiekowych. Planowane jest organizowanie wydarzeń pozwalających uczestnikom być ich czynnym odbiorcą. W ramach projektu planowane są m.in.: projekcje filmowe i spotkania – poruszające różnego rodzaju tematy; ekspozycje uznanych twórców – zarówno lokalnych jak i znaczących polskich; cykle prezentacji audiowizualnych, koncerty muzyki eksperymentalnej. Szczególny nacisk zostanie położony na to wszystko co nie jest łatwo dostępne w massmediach, działania powodujące bezpośredni kontakt z twórcami i innymi odbiorcami.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Stowarzyszenie Twórców i Producentów Sztuki	
Realizator	Stowarzyszenie Twórców i Producentów Sztuki	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • otwarcie się mieszkańców obszaru rewitalizacji na inne doświadczenia intelektualne, wyrabianie nawyków w czynnym i świadomym odbiorze, • podniesienie samooceny społecznej poprzez uczestnictwo w wydarzeniach będących – „wyzwaniem intelektualnym”, • pobudzanie kreatywności, • ośmielanie do uczestnictwa czynnego w życiu społecznym 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] • Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2020	150 000,00	środki własne, środki podmiotów współpracujących

<p align="center">Projekt nr 48 Zagospodarowanie fragmentu alei Jana Pawła II – pomiędzy placem Lotników i placem Żołnierza Polskiego w Szczecinie – z przeznaczeniem na przestrzeń publiczną przyjazną mieszkańcom</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	<p>Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR</p> <p>Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych</p>	
Powiązanie z problemami:	<p>Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej</p>	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Obszar znajduje się w ścisłym centrum Szczecina i stanowi odcinek Złotego Szlaku ciągnącego się od Zamku Książąt Pomorskich aż do Urzędu Miejskiego. Plac Żołnierza Polskiego zlokalizowany jest również przy jednym z głównych szlaków komunikacyjnych miasta – Alei Niepodległości i Alei Wyzwolenia. Po budowie centrum handlowego jest to bardzo uczęszczany ciąg pieszy. W chwili obecnej teren, mimo tego iż znajduje się na przecięciu istotnych ciągów komunikacyjnych, jest w znacznej części zdegradowany. Główną tego przyczyną jest istniejący Pomnik Wdzięczności dla Armii Radzieckiej, który wraz z postumentem i przylegającą do niego zielenią blokuje niemal całą szerokość ciągu, pozostawiając jedynie wąski pas przejścia.</p> <p>Zakres realizowanego projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udrożnienie alei poprzez usunięcie Pomnika Wdzięczności i stworzenie otwartej i przyjaznej przestrzeni będącej kontynuacją Złotego Szlaku; • pozostawienie murowanego zieleńca oraz nawierzchni ciągu pieszego z kamiennych płyt oraz ścieżki rowerowej powstałych przy okazji budowy centrum handlowego; • utworzenie placu miejskiego na przecięciu osi Złotego Szlaku z osią Prac Rodła-Brama Portowa - rozbiórka istniejących nawierzchni pomiędzy pomnikiem a Placem Lotników i kamiennych murków oraz usunięcie zieleni średniej sprzed pomnika, wykonanie nowych nawierzchni z kostki i płyt granitowych oraz asfaltowej ścieżki rowerowej; • wykonanie po obydwu stronach kilkupoziomowych siedzisk z zieleńcami wypełnionymi zielenią średnią – stanowi to wygrodenie od jezdni oraz uniemożliwia pieszym przekroczenie ulicy w niedozwolonym miejscu; • wykonanie oświetlenia. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	<p>Fragment alei Jana Pawła II pomiędzy placem Lotników i placem Żołnierza Polskiego w Szczecinie</p>	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	<p>Wydział Urbanistyki i Administracji Budowlanej UM Szczecin</p>	
Realizator	<p>Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego</p>	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie placu o randze i estetyce właściwej dla centralnego położenia w mieście, który będzie przyjaznym i estetycznym miejscem spotkań, przystankiem na dalszej trasie czy to do centrum handlowego czy w kierunku Urzędu Miejskiego i dalej Parku Kasprowicza 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018	2 500 000,00	Budżet miasta

Projekt nr 49		
Rewitalizacja budynku poprzemysłowego położonego przy ul. Jagiellońskiej 34b na cele mieszkaniowe oraz aktywizacji fizycznej.		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zakres realizowanego projektu obejmuje zakup, remont, przebudowę wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku poprzemysłowego stanowiącego element zespołu dwóch kamienic i dawnej Fabryki Pieców Chlebowych Emila Kirsta położonego przy ul. Jagiellońskiej 34b w Szczecinie z przeznaczeniem na lokale studenckie na wynajem oraz lokale aktywizacji fizycznej (centrum fitness, jogi, itp.) oraz funkcje towarzyszące. Przedmiotowy obiekt jest wpisany do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków pod numerem 1395. Szczegółowy zakres działań zawiera: wykonanie prac remontowych obiektu, przystosowanie pomieszczeń do współczesnych standardów stałego pobytu ludzi (np. w zakresie podziałów, wyposażenia w tym instalacyjnego, węzłów sanitarnych), wyposażenie na cele użytkowe, tj. stworzenie warunków rozwoju obszaru jako miejsca przyjaznego dla mieszkańców i odwiedzających, zagospodarowanie na cele użytkowe oraz planowanej działalności	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. Jagiellońskiej 34b	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	RIDDER Sp. z o.o.; ul. T.A. Wendy 10C, 70-655 Szczecin	
Realizator	RIDDER Sp. z o.o.; ul. T.A. Wendy 10C, 70-655 Szczecin	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • uchronienie zabytkowych obiektów przed degradacją, • powstanie nowych miejsc pracy, • poprawa ładu przestrzennego, • stworzenie infrastruktury mieszkaniowej, • stworzenie miejsc aktywizacji fizycznej 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba miejsc pracy utworzonych w efekcie realizacji projektu [osoba] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2020	6 000 000,00	środki z RPO województwa zachodniopomorskiego, środki własne

Projekt nr 50 Przebudowa budynku mieszkalnego na działce nr 115		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Projekt dotyczy przebudowy budynku mieszkalnego wraz z rewitalizacją oraz wprowadzeniem funkcji mieszkaniowej na poddasze budynku dla celów krótkoterminowego wynajmu apartamentów przy równoczesnym wzmocnieniu konstrukcji budynku, poprawieniu bezpieczeństwa pożarowego oraz podniesieniu standardu obiektu poprzez wprowadzenie wind.</p> <p>Zakres realizowanego projektu obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie poddasza budynku wraz z wykonaniem nowych instalacji w celu wydzielenia lokali/apartamentów przeznaczonych na wynajem, • budowę szybów windowych i wprowadzenie pięciu wind (w każdej klatce jedna) obsługujących istniejący budynek, z dostępem do każdego piętra (poprawa jakości życia mieszkańców), • wymianę dachu z wykonaniem kształtu nawiązującego do historycznej zabudowy kwartału oraz wykonanie stropu w technologii żelbetonowej (poprawienie efektywności energetycznej budynku i bezpieczeństwa poż.), • remont części wspólnych obiektu (klatek schodowych, rearanżacja podwórka), • remont części wspólnych w kondygnacji przyziemia i stworzenie miejsca przeznaczonego na cele aktywizacji zawodowej różnych grup społecznych wykluczonych lub nieaktywnych zawodowo (zidentyfikowani w strukturze mieszkańców budynku lub budynków sąsiednich) 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Jeden budynek z trzema adresami administracyjnymi: ul. Mazurska 1 i 2, ul. Piłsudskiego 38 i 39, ul. Mazowiecka 17 Działka 115	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Konsorcjum, które powoła spółkę celową do realizacji inwestycji: Z.P.H.U. „Ewrom”, 78-520 Złocieniec ul. Piaskowa 15 Cubica Piotr Sudół, Szczecin ul. Świętego Ducha 5A/5	
Realizator	Jak wyżej	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu technicznego budynku mieszkalno-użytkowego położonego w reprezentacyjnej przestrzeni miasta, • oprawa jakości zamieszkania poprzez powstrzymanie degradacji technicznej i społecznej budynku oraz zwiększenie komfortu życia mieszkańców, • obniżenie kosztów eksploatacji poprzez remont dachu i wybudowanie stropu, • aktywizacja lokalnej społeczności, • podniesienie estetyki i funkcjonalności obszaru, • poprawa stanu zagospodarowania obiektu, w tym likwidacja barier architektonicznych 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] • Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	7 000 000,00	fundusze unijne, środki własne

Projekt nr 51 Aranżacja przestrzeni na terenie użytkowanym w całości przez Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Zakres działań przewidzianych w projekcie dotyczy podwórka leżącego w przestrzeni kamienicy, będącej siedzibą Zachodniopomorskiego Oddziału Okręgowego PCK. Podwórko należy dostosować do potrzeb wszystkich beneficjentów, korzystających z oferty PCK. Obecnie jest to nieatrakcyjny plac służący jedynie do przechodzenia pomiędzy poszczególnymi placówkami PCK. Wymaga ono zagospodarowania tak aby mogło, niezależnie od pory roku, stać się potencjalnym miejscem spotkań międzypokoleniowych. Renowacja podwórka sprawi, że będzie ono bezpieczniejsze oraz bardziej przyjazne dzieciom. Powstanie przez to dodatkowa powierzchnia, z której będą mogli korzystać wychowawcy prowadząc zajęcia z dziećmi.</p> <p>W ramach projektu planuje się zaaranżowanie przestrzeni ok. 180 m² przy budynku ZOO PCK w Szczecinie w taki sposób, aby uwzględnić bezpieczeństwo i komfort regularnie spotykających się w tym miejscu osób. Zagospodarowanie podwórka obejmie następujące elementy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmianę nawierzchni (częściowe wybrukowanie terenu oraz wykonanie specjalistycznej nawierzchni nadającej się pod mobilny plac zabaw dla dzieci), • wykonane zadaszenia, • nasadzenie elementów zielonych, • zamontowanie oświetlenia, • postawienie ławek oraz koszy na śmieci 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Al. Wojska Polskiego 63 70 – 476 Szczecin	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża, Al. Wojska Polskiego 63, 70 – 476 Szczecin	
Realizator	Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża, Al. Wojska Polskiego 63, 70 – 476 Szczecin	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • zmiana nawierzchni, • wykonanie placu zabaw dla dzieci, • nasadzenie elementów zielonych, • zadaszenie, • zamontowanie oświetlenia, • postawienie ławek oraz koszy na śmieci. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] • Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018	140 000,00	Środki własne

Projekt nr 52 Międzypokoleniowy Dom Kultury Turzyn		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 3. Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących. Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji. Problem 10. Problemy seniorów. Problem 11. Problemy wśród dzieci i młodzieży.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zakres realizowanego projektu obejmuje utworzenie Międzypokoleniowego Domu Kultury Turzyn (dalej zwany MDKT) – strefy bezpretensjonalnych relacji. Celem placówki będzie nie tylko organizacja lokalnych wydarzeń, lecz także będzie ona pełniła funkcję spotkań mieszkańców (w tym klubu seniora). Ideą projektu jest stworzenie miejsca pobytu w ciągu dnia, przyjaznego dla mieszkańców, zapewniającego atrakcyjne wypełnienie czasu dzięki organizowanym zajęciom. W tym celu w MDKT odbywać się będzie szereg spotkań integracyjnych, przystosowanych do potrzeb i oczekiwań różnych grup społecznych. Wspólne spotkania seniorów, dzieci i młodzieży umożliwią wymianę praktycznej wiedzy oraz umiejętności z różnych dziedzin. Takie spotkania zaowocują kształtowaniem norm społecznych i pozytywnych wartości, będą uczyć bezinteresownego udzielania pomocy, budować społeczeństwo obywatelskie oraz więzi międzypokoleniowe. Przedsięwzięcie wymaga adaptacji oraz remontu lokalu przy ul. Stanisława Żółkiewskiego 12, wyposażenia pomieszczeń w sprzęt i urządzenia, zatrudnienia osoby koordynującej działalność MDKT (dyrektora) oraz przeprowadzenia akcji reklamowo-informacyjnej wśród mieszkańców Szczecina.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. Stanisława Żółkiewskiego 12	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Rada Osiedla Turzyn	
Realizator	Rada Osiedla Turzyn	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój intelektualny i kulturalny mieszkańców, • pogłębienie świadomości społecznej, • poprawa międzypokoleniowej integracji, • poprawa bezpieczeństwa publicznego, • stworzenie możliwości do aktywnego życia społecznego dla różnych grup wiekowych. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] • Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018	Remont budynku: 325 000 zł Roczne utrzymanie: 40 200 zł	Budżet Miasta

Projekt nr 53 Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Mikołaja Kopernika 6		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zakres realizowanego projektu obejmuje kompleksową renowację budynku poprzez: remont - odtworzenie elewacji zewnętrznej, remont pokrycia dachowego oraz klatek schodowych, wymianę pionów i poziomów kanalizacji ściekowej i zasilającej, wykonanie wentylacji wyciągowej z piwnic, ocieplenie oraz izolację fundamentów w budynku, wymianę stolarki okiennej w piwnicach oraz zabezpieczenie przed korozją tragarów stropowych, wykonanie i urządzenie pomieszczeń na cele wspólne mieszkańców na strychu, modernizację istniejącego monitoringu, zagospodarowanie terenów zielonych. Ponadto w ramach projektu planowane jest utworzenie koła zainteresowań (np. szachistów) dla seniorów i juniorów, organizowanie spotkań mieszkańców mających na celu wspólne oglądanie filmów, imprez sportowych, wykonywania robótek ręcznych, malowanie, nauka obsługi komputerów dla seniorów itp.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. Mikołaja Kopernika 6	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Wspólnota Mieszkaniowa Kopernika 6 w Szczecinie ul. M. Kopernika 6, 70-241 Szczecin	
Realizator	Wspólnota Mieszkaniowa Kopernika 6 w Szczecinie ul. M. Kopernika 6, 70-241 Szczecin	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ochrona środowiska poprzez zmniejszenie emisji substancji szkodliwych, poprawa jakości zamieszkania, odniesienie estetyki, atrakcyjności gospodarczej i turystycznej, pobudzenie aktywności mieszkańców i ich integracja, ograniczenie patologii społecznej oraz wspomoczenie rodzin współzależnych. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	1 050 395,00 zł	Środki unijne i środki własne

<p align="center">Projekt nr 54 Rewitalizacja budynku przy ul. Stoislawa 2 w Szczecinie w celu zwiększenia aktywności gospodarczej OR OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 5. Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	W ramach zgłoszonego projektu planowane jest stworzenie, poprzez prace remontowo modernizacyjne budynku przy ul. Stoislawa 2, wsparcia rewitalizacji obszarów wskazanych w LPR m.in. przez zatrudnienie osób z obszarów rewitalizacji, działania na rzecz rozwoju gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy w obszarach rewitalizowanych.	
Uzasadnienie dla projektu zlokalizowanego poza obszarem rewitalizacji	Przedmiotowa nieruchomość znajduje się w granicach obszaru Nowe Miasto i stanowi część priorytetowej strefy śródmiejskiej, która obejmuje fragment kwartałów Śródmieścia położony w ścisłym centrum miasta. Koncentracja i przyspieszenie podjętych działań rewitalizacyjnych zadecyduje o powodzeniu wszczętego przed laty procesu odnowy strefy śródmiejskiej. Układ funkcjonalny całości budynku pozwala na wydzielenie każdej kondygnacji jako samodzielnego i niezależnego lokalu użytkowego. Dookoła strefa miejska o zwartej zabudowie i bardzo dobrze rozwiniętej sieci handlowej. Budynek o pięciu kondygnacjach nadziemnych, całkowicie podpiwniczony, ostatnia kondygnacja stanowi zagospodarowane poddasze. Obiekt wybudowany na przełomie XIX i XX wieku w technologii tradycyjnej, murywany z cegły pełnej palonej na silnej zaprawie cementowo-wapiennej. Budynek posiada 2 klatki schodowe, jedną z wejściem od ulicy Stoislawa, drugą awaryjną z wyjściem na podwórze.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	70-223 Szczecin, ul. Stoislawa 2, działka nr 6/11 obręb 1040 Śródmieście, objęta Księgą Wieczystą nr SZ1S/00092833/1	
Uzasadnienie realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Projekt realizowany będzie na rzecz mieszkańców z obszaru rewitalizacji. Działka, na której zlokalizowana jest inwestycja znajduje się w sąsiedztwie granic obszaru rewitalizacji.	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Zachodniopomorską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. z siedzibą przy ulicy Stoislawa 2, 70-223 Szczecin	
Realizator	Zachodniopomorską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A.	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie przestrzeni do działalności gospodarczej; • nowe miejsca pracy w wymiarze pośrednim i bezpośrednim; • poprawa ładu przestrzennego; • dostosowanie obiektów i otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych; 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba miejsc pracy utworzonych w efekcie realizacji projektu [osoba] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	345 500,00 zł	środki z Regionalnego Programu Operacyjnego województwa zachodniopomorskiego, środki Wspólnoty Mieszkaniowej - wkład własny, inne publiczne środki krajowe i zagraniczne

6. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lista pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obejmuje pozostałe pomysły, których nie udało się dość szczegółowo rozplanować na etapie tworzenia programu rewitalizacji, choćby ze względu na odległy termin realizacji, brak dostatecznej wiedzy nt. sposobu realizacji, etc., a także projekty o mniejszej skali oddziaływania.

W tabeli poniżej ujęto listę pozostałych projektów rewitalizacyjnych. Szczegółowe informacje o każdym z projektów zawarto w kartach projektów rewitalizacyjnych wylistowanych pod tabelą

Tabela 2. Lista pozostałych projektów rewitalizacyjnych.

Nr	Tytuł projektu
X1	Przebudowa i rozbudowa zespołu oficyn przy ul. B. Śmiałego 34, 35, 36 wraz z zagospodarowaniem podwórza.
X2	Dzień Sąsiada
X3	Wspieranie organizacji działających na rzecz społeczności OR
X4	REWITALIZACJA RAZEM - Kompleksowa rewitalizacja kwartału nr 23, w tym budowa budynku mieszkalno-usługowego przy ul. Bł. Królowej Jadwigi 45
X5	Rewitalizacja Kwartału nr 36 ograniczonego ulicami Bohaterów Getta Warszawskiego, Małkowskiego, Ks. Bogusława X, Bł. Kr. Jadwigi oraz aleją Wojska Polskiego
X6	Programy mieszkaniowe Szczecińskiego TBS: „Dom dla seniora” , „Dom dla studenta”, „Dom na start”, „Dom dla dziecka”, „Dom dużej rodziny”
X7	Stworzenie na obszarze rewitalizacji sieci osiedlowych Klubów Juniora/Klubów Młodzieżowych
X8	„Rozwiń skrzydła” – seria warsztatów i spotkań dla młodzieży w celu poznania swoich predyspozycji oraz wymagań rynku pracy i dokonania świadomego wyboru ścieżki kariery zawodowej
X9	Podniesienie poziomu funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu wnętrza podwórzowego – ul. Jagiellońska 80
X10	Podniesienie poziomu funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu wnętrza podwórzowego – Al. Piastów 73
X11	Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie, budowa partnerstwa oraz uatrakcyjnienie miejsc do życia dla rodzin
X12	Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie - Ks. Piotra Ściegiennego 3 oficyna
X13	Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie - Ks. Piotra Ściegiennego 4 oficyna
X14	Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie - Ks. Piotra Ściegiennego 5 oficyna
X15	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 50

X16	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 50 na cele usługowe
X17	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 52
X18	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 52 na cele usługowe
X19	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Śląskiej 2 oficyna
X20	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Śląskiej 3 oficyna
X21	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 3 oficyna prawa i lewa
X22	Renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 5
X23	Adaptacja części budynku przy ul. Więckowskiego 5 na cele usługowe
X24	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 6 oficyna
X25	Zagospodarowanie fragmentu wnętrza kwartału nr 21

Projekt nr X1 Przebudowa i rozbudowa zespołu oficyn przy ul. B. Śmiałego 34, 35, 36 wraz z zagospodarowaniem podwórza.		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta Problem 10. Problemy osób starszych	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Przedsięwzięcie polega na przebudowie istniejących oficyn (3 budynki) wraz z głęboką modernizacją energetyczną. Jeden budynek przeznaczony jest dla osób starszych. Powstanie łącznie 41 pełno standardowych mieszkań, w tym 18 mieszkań dla osób starszych.</p> <p>Przyjęte rozwiązania funkcjonalne w zespole oficyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budynek nr 34: W parterze budynku zlokalizowano świetlicę środowiskową z zespołem pomieszczeń pomocniczych dla personelu zajmującego się obsługą świetlicy. Świetlica przeznaczona jest dla potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych z zespołu budynków ul. B. Śmiałego 34-36. Wszystkie pomieszczenia dostosowano do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych poruszających się na wózkach. Pozostałe kondygnacje, w całości przeznaczono na jedno- i dwupokojowe mieszkania dostosowane dla osób starszych i niepełnosprawnych. Na dachu budynku stworzono udogodnienia dla osób starszych, polegające na zorganizowaniu możliwości hobbystycznej uprawy roślin. • w każdym budynku zlokalizowano windę spełniającą wymogi przewozu dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach. • dziedziniec pełni funkcję przestrzeni rekreacyjnej wzbogaconej małą architekturą i zielenią. <p>Realizacja projektu wpłynie na poprawę atrakcyjności zamieszkiwania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost walorów estetycznych oraz kompleksowe działania rewitalizacyjne w sferze społecznej i przestrzennej.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. B. Śmiałego 34, 35, 36 – kw. 33 otoczony ulicami B. Krzywoustego, B. Śmiałego, J.K. Chodkiewicza i al. Piastów.	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu technicznego budynków a tym samym obniżenie kosztów ponoszonych na remonty bieżące i eksploatację • poprawa standardu, funkcjonalności lokali mieszkalnych i jakości zamieszkania, • poprawa warunków mieszkaniowych osób starszych • wsparcie w życiu codziennym osób starszych i ich integracja • stworzenie warunków dla aktywizacji i integracji mieszkańców, w tym pobudzenie aktywności mieszkańców • poprawa bezpieczeństwa 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2020	-	-

Projekt nr X2 Dzień Sąsiada		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 3. Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Projekt zakłada realizację cyklicznych spotkań mieszkańców w obrębie kwartałów w formie zorganizowanej zabawy. Organizator jest animatorem przedsięwzięcia, którego głównymi aktorami mają być sami mieszkańcy.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Kwartały śródmiejskie 7, 8, 23, 24, 25, 26, 27, 33, 35 i 36 (majątek Szczecińskiego TBS) oraz 28, 29, 30, 31 i 32 (wspólnoty z udziałem majątku GMS zarządzanego przez Szczecińskie TBS)	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. we współpracy z radami osiedla	
PROGNOZOWANE WYNIKI WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • budowa wizerunku obszaru i społeczności poprzez odbudowę świadomości i poczucia więzi lokalnej społeczności, • stworzenie atrakcyjnych, alternatywnych form spędzania czasu dla osób zamieszkujących obszar rewitalizacji, • aktywizacja lokalnych liderów społecznych, • aktywizacja mieszkańców w przyjęciu roli współodpowiedzialnych za tworzenie atrakcyjnego miejsca do życia. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] • Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2022	-	-

Projekt nr X3 Wspieranie organizacji działających na rzecz społeczności OR		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 3. Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Projekt zakłada prowadzenie działalności kreatywnej i twórczej w oparciu o współpracę z różnymi środowiskami, mającą na celu uatrakcyjnienie kulturalne śródmieścia i zaktywizowanie mieszkańców kwartałów śródmiejskich.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. Bł. Królowej Jadwigi 2/2 (zakres działania: sąsiadujące kwartały śródmiejskie)	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Stowarzyszenie Producentów i Twórców Sztuki z siedzibą ul. Wielkopolska 27/U1	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • budowa wizerunku obszaru i społeczności poprzez odbudowę świadomości i poczucia więzi lokalnej społeczności, • stworzenie atrakcyjnych, alternatywnych form spędzania czasu dla osób zamieszkujących śródmieście, • aktywizacja lokalnych liderów społecznych, • zainteresowanie śródmieściem różnych środowisk twórczych (odkrycie tego obszaru na nowo) 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] • Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób biorących udział w imprezach i wydarzeniach służących integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2022	-	-

Projekt nr X4		
REWITALIZACJA RAZEM - Kompleksowa rewitalizacja kwartału nr 23, w tym budowa budynku mieszkalno-usługowego przy ul. Bł. Królowej Jadwigi 45		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 10. Problemy seniorów.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Projekt dotyczy budynku frontowego, plombowego, mieszkalno-usługowego wraz z lokalizacją i wyraźnym zaakcentowaniem w jego obrębie głównego wejścia i wjazdu na teren wnętrza kwartału nr 23, gdzie w 2015 roku zakończono i oddano do użytkowania inwestycję pn. „REWITALIZACJA RAZEM”, będącą kompleksową rewitalizacją wnętrza kwartału nr 23. Budynek 6-kondygnacyjny, niepodpiwniczony, w rzucie opartym o literę C.</p> <p>Budynek zawiera 2 lokale usługowe położone na parterze, 1 i 2 piętrze oraz 15 mieszkań położonych na 3, 4 i 5 piętrze. Wszystkie mieszkania przeznaczone są dla osób starszych, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe, w razie potrzeby z opieką dochodzącą zorganizowaną przez instytucje do tego powołane. Budynek oraz mieszkania dostosowane są do częściowej niepełnosprawności mieszkańców, objawiającej się głównie utrudnioną percepcją wzrokową, słuchową, a także ograniczeniami motorycznymi, skutkującymi m.in. poruszaniem się na wózkach inwalidzkich bądź przy użyciu takiego sprzętu jak kule, balkoniki itp. W budynku zlokalizowano windę spełniającą wymogi przewozu dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach. W kwartale, w budynkach przy ul. Kr. Jadwigi 45 a i c znajduje się świetlica środowiskowa dla osób starszych.</p> <p>Realizacja projektu wpłynie na poprawę atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki oraz kompleksowe działania rewitalizacyjne w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. Bł. Królowej Jadwigi 45 – kw. 23 otoczony ulicami Bł. Królowej Jadwigi, al. W. Polskiego, Bohaterów Getta Warszawskiegoi oraz P. Ściegiennego.	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa ładu przestrzennego poprzez zagospodarowanie zdewastowanego terenu, • wzrost liczby nowych lokali mieszkalnych i usługowych, • zapobieganie wykluczeniu z tytułu wieku, niepełnosprawności poprzez utworzenie mieszkań dla osób starszych i niepełnosprawnych, • wsparcie w życiu codziennym osób starszych i ich integracja • podniesienie estetyki i atrakcyjności gospodarczej ulicy Królowej Jadwigi 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2019	-	-

Projekt nr X5 Rewitalizacja Kwartału nr 36 ograniczonego ulicami Bohaterów Getta Warszawskiego, Małkowskiego, Ks. Bogusława X, Bł. Kr. Jadwigi oraz aleją Wojska Polskiego	
OPIS PROJEKTU	
Powiązanie z celami rewitalizacji:	<p>Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR</p> <p>Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych</p>
Powiązanie z problemami:	<p>Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta.</p> <p>Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej.</p> <p>Problem 8. Deficyt bezpieczeństwa.</p> <p>Problem 10. Problemy seniorów.</p>
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Projekt dotyczy obszaru zlokalizowanego w śródmieściu Szczecina, ograniczonego Aleją Wojska Polskiego, Placem Zgody oraz ulicami Bohaterów Getta Warszawskiego, Bł. Kr. Jadwigi, Małkowskiego, Ks. Bogusława X. Obejmuje wewnątrz kwartału zabudowy śródmiejskiej oznaczonego numerem 36. Obecna struktura funkcjonalna kwartału składa się głównie z obiektów mieszkaniowych z lokalami usługowymi w parterach frontowych kamienic. Wnętrze kwartału także stanowi zabudowa mieszkaniowa uzupełniona jedynie budynkiem biurowym Szczecińskiego TBS-u. Pomiędzy budynkami mieszkaniowymi i biurowym zlokalizowane są murowane jednokondygnacyjne garaże oraz obiekty gospodarcze (m.in. śmietniki) i techniczne (trafostacja). Przestrzeń kwartału obecnie wykorzystywana jest głównie jako miejsce do parkowania samochodów. W kwartale nie ma miejsc sprzyjających odpoczynkowi i integracji mieszkańców. Wewnątrz kwartału zlokalizowany jest budynek mieszkalny oficyny, który z uwagi na stan techniczny, rozwiązania funkcjonalno-użytkowe, niespełnianie obecnych wymagań techniczno-użytkowych, w tym wymagań izolacyjności cieplnej przegród i innych związanych z oszczędnością energii, przeznaczony został do rozbiórki.</p> <p>W ramach planowanej rewitalizacji kwartału nr 36 planuje się przeprowadzenie prac przygotowawczych polegających na rozbiórce obiektów garażowych i magazynowych oraz rozbiórce budynku oficyny mieszkalnej.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia, wewnątrz kwartału w miejscu wyburzonego budynku oficyny planuje się budowę budynku mieszkalnego z przeznaczeniem części lokali mieszkalnych dla osób starszych, w tym także mieszkanie dla wychowanków domu dziecka (inkubator). W parterze przedmiotowego budynku planuje się budowę lokalu usługowego przeznaczonego na Centrum Aktywności Lokalnej.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia planuje się także budowę żłobka oraz budowę budynku plombowego z przeznaczeniem na usługi medyczne. Nowopowstałe budynki zostaną wyposażone w windy. Przedsięwzięcie obejmować będzie także budowę parkingu podziemnego na łączną ilość 158 miejsc postojowych wraz z zagospodarowaniem terenu i towarzyszącą infrastrukturą techniczną. W ramach inwestycji planuje się rozbudowę, przebudowę, nadbudowę oraz termomodernizację istniejącego III-kondygnacyjnego budynku biurowego zlokalizowanego przy ul. Boh. Getta Warszawskiego 1.</p> <p>W ramach zagospodarowania terenu planuje się utworzenie przestrzeni na miejsca spotkań i rekreacji dla mieszkańców. W centralnej części kwartału planuje się utworzenie placu wyposażonego w siedziska, fontannę. Po południowej stronie budynku biurowego STBS-u na zamknięciu przestrzeni publicznych umieszczono międzykwartałowy ogród społeczny oraz plac zabaw dla dzieci, jako miejsca aktywności i integracji społecznej. W północnej i południowej części kwartału pomiędzy budynkami frontowymi, oficynami i projektowanymi i rozbudowywanymi obiektami zaplanowano małe placówki, przedogródki stanowiące przestrzenie półpubliczne. Na dachu budynku z lokalami dla osób starszych utworzone zostanie miejsce odpoczynku dla osób starszych z możliwością prowadzenia przez mieszkańców hobbystycznej uprawy roślin.</p> <p>W celu zapewnienia bezpieczeństwa przestrzeni wspólna zagospodarowania terenu i parking podziemny będą monitorowane (kamery).</p> <p>Realizacja projektu wpłynie na poprawę atrakcyjności zamieszkiwania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost walorów estetycznych oraz kompleksowe działania rewitalizacyjne w sferze społecznej i przestrzennej.</p>
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	<p>Kwartał śródmiejskiej zabudowy: ulica Bohaterów Getta Warszawskiego, Małkowskiego, Ks. Bogusława X, Bł. Kr. Jadwigi oraz aleją Wojska Polskiego, dz. nr ew. gr. 151, 27/9, 27/33, 27/10, 27/11, 27/12, 27/13, 27/14, 27/15, 27/16, 27/34, 27/35, 27/36, 27/26, 27/20, 27/25, 27/30, 27/31, 27/32, 27/27, 27/24, 27/23, 27/22, 27/21, 27/29, 27/28, 27/19, 27/18, 27/17 z obrębem 1035.</p>

Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • likwidacja zaniedbanych i нефункциональных podwórek, poprawa stanu zagospodarowania wnętrza kwartału, w tym likwidacja barier architektonicznych, • uspokojenie ruchu samochodowego wewnątrz kwartału poprzez ograniczenie ruchu do ruchu pojazdów awaryjnych i technicznych na rzecz nowoutworzonych zielonych przestrzeni publicznych i półpublicznych, • zapewnienie możliwości parkowania 158 samochodów w parkingu podziemnym w obszarze rewitalizowanego kwartału, • stworzenie atrakcyjnego miejsca do życia rodzin a także osób starszych, w tym tworzenie warunków dla rekreacji, aktywizacji i integracji mieszkańców, (pobudzenie aktywności mieszkańców i ich integracja w zakresie dbałości o najbliższą przestrzeń i o budynki), • stworzenie infrastruktury i rozwiązań technicznych umożliwiającej wsparcie w życiu codziennym osób starszych i ich integracja • stworzenie infrastruktury umożliwiającej lokalizowanie form wsparcia adresowanych osobom starszym możliwie blisko miejsca zamieszkania • poprawa bezpieczeństwa • poprawa estetyki • poprawa stanu technicznego budynków a tym samym obniżenie kosztów ponoszonych na remonty bieżące i eksploatację • poprawa standardu, funkcjonalności lokali mieszkalnych i jakości zamieszkania, w tym poprawa warunków mieszkaniowych dla osób starszych • ochrona środowiska - zwiększenie efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych, budynków użyteczności publicznej, 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] • Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2021	-	-

Projekt nr X6 Programy mieszkaniowe Szczecińskiego TBS: „Dom dla seniora” , „Dom dla studenta”, „Dom na start”, „Dom dla dziecka”, „Dom dużej rodziny”		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Projekt zakłada przygotowanie, we współpracy z Gminą Miasto Szczecin, oferty mieszkań na wynajem dla grup społecznych wymagających wsparcia. Liczba mieszkań wynikać będzie z zapotrzebowania ustalonego z właściwymi jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miasta w Szczecinie.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Kwartaly śródmiejskie 7, 8, 23, 24, 25, 26, 27, 33, 35 i 36	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie atrakcyjnych, dostosowanych do szczególnych wymagań form zasobienia potrzeb mieszkaniowych OR, • przeciwdziałanie negatywnym tendencjom wyludniania się obszarów śródmieścia, • budowanie na obszarze śródmieścia zróżnicowanej struktury społecznej, • poprawa warunków zamieszkania poprzez kompleksowe remonty mieszkań objętych programem w tym w szczególności zmianę sposobu ogrzewania. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2017-2022	-	-

Projekt nr X7 Stworzenie na obszarze rewitalizacji sieci osiedlowych Klubów Juniora/Klubów Młodzieżowych		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 3. Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących. Problem 9. Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji. Problem 11. Problemy wśród dzieci i młodzieży	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zgłaszany projekt ma pomóc rozwiązać problem braku miejsca, w którym dzieci i młodzież mogą się spotkać i bezpiecznie spędzić wolny czas. Częściowo projekt mógłby się przyczynić do stworzenia warunków kreowania postaw liderkich. W efekcie realizacji projektu stworzone zostaną możliwości bezpiecznego i kreatywnego spędzania czasu dla młodzieży, w szczególności z rówieśnikami, powstaną warunki do kształtowania postaw liderkich oraz nastąpi zmniejszenie dysproporcji społecznych, rozwarstwienia i wykluczenia społecznego.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	W pierwszym etapie proponuje się utworzenie trzech klubów – po jednym na każdym osiedlu przewidzianym do rewitalizacji. Optymalna lokalizacja - centralnie w obrębie danego osiedla z wykorzystaniem lokali pozostających w dyspozycji Rad Osiedli.	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Osoba fizyczna	
Realizator	Rada Osiedla w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi i prywatnymi przedsiębiorcami, np. w formie konkursu. Ewentualnie Gmina Miasto Szczecin. Może być to również organizacja pozarządowa, która będzie prowadziła taki Klub, np. wyłoniona w trybie konkursowym na realizację zadania publicznego gminy lub województwa.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie dysproporcji społecznych i rozwarstwienia, • budowanie poczucia lokalnej tożsamości, • wzrost liczby lokalnych liderów, • zawiązywanie się nowych znajomości wśród uczestników, integracja, • zdobycie nowych umiejętności, poprawa sprawności fizycznej, sprawności manualnej, poznanie pracy różnymi metodami i technikami, • zwiększenie poczucia bezpieczeństwa. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba obiektów dostosowanych do udzielania wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej [szt.] • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2022	3 punkty x 60.000 zł rocznie na prowadzenie działalności=180.000 zł 3punkty x 40.000 zł na przystosowanie lokalu na potrzeby Klubu = 120.000 zł RAZEM: 300.000 zł na 3 Kluby	-

<p align="center">Projekt nr X8 „Rozwiń skrzydła” – seria warsztatów i spotkań dla młodzieży w celu poznania swoich predyspozycji oraz wymagań rynku pracy i dokonania świadomego wyboru ścieżki kariery zawodowej”</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	<p>Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR Cel 3. Pobudzanie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR</p>	
Powiązanie z problemami:	<p>Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta. Problem 11. Problemy wśród dzieci i młodzieży.</p>	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Projekt ma na celu umożliwienie młodym osobom poznania swoich predyspozycji, uzdolnień i preferencji w sferze zawodowej, a z drugiej strony zapoznania się z wymogami, realiami rynku pracy i z jego ofertą, aby ostatecznie lepiej i bardziej świadomie osoby te umiały podjąć decyzje o swoim dalszym kształceniu i ścieżkach kariery. Ponadto projekt ma na celu szerzenie postaw przedsiębiorczych i ogólne pokazanie od strony praktycznej różnych opcji, takich jak sektor publiczny, prywatny (korporacje/małe firmy), trzeci sektor (ekonomia społeczna) itp. Można zawrzeć treści związane z przygotowaniem dokumentów aplikacyjnych, analizowaniem ogłoszeń o pracy, przygotowaniem do rozmowy kwalifikacyjnej itd. Długofalowo projekt ma się przyczynić do zmniejszenia dysproporcji między podażą, a popytem na rynku pracy, poprawy szans na rynku pracy, do poprawy jakości życia, a także do poprawy lokalnej sytuacji ekonomicznej.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	<p>Szkoły ponadpodstawowe w Gminie Miasto Szczecin z trzech osiedli wskazanych do rewitalizacji.</p>	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	<p>Osoba fizyczna</p>	
Realizator	<p>Partnerstwo: szkoły średnie (zawodowe i ogólnokształcące), Gmina Miasto Szczecin, przedsiębiorstwa prywatne, organizacje pozarządowe, ewentualnie Urząd Marszałkowski, uczelnie wyższe, podmioty ekonomii społecznej.</p>	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • większa samoświadomość uczestników warsztatów swoich predyspozycji i preferencji zawodowych, • świadomie podejmowanie decyzje dot. wyboru dalszego kształcenia i ścieżki zawodowej, • integracja podmiotów lokalnej gospodarki z podmiotami trzeciego sektora, • wypracowanie nowego modelu doradztwa zawodowego, który można przenosić do innych miast, • długofalowo zmniejszenie bezrobocia, • mobilizacja podmiotów szkolnictwa średniego i wyższego do ścisłej współpracy z rynkiem pracy i dostosowywania swojej oferty do jego realiów i potrzeb, • poprawa wizerunku zawodowych szkół średnich oraz zawodów praktycznych 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych w ramach projektu działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów realizowanych na obszarze rewitalizacji dotyczącym działań społecznych, gospodarczych i kulturalnych [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2022	20.000 zł jedna edycja	-

Projekt nr X9 Podniesienie poziomu funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu wnętrza podwórzowego – ul. Jagiellońska 80		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	W ramach zgłoszonego projektu planowane jest zagospodarowanie wnętrza podwórzowego związane z wykonaniem nasadzeń zieleni, postawieniem ławek i innych elementów małej architektury, budową lokalnego mini placu zabaw, małej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, wykonaniem nowej nawierzchni terenu oraz jego drenażu terenu, itp. Realizacja projektu wpłynie na poprawę atrakcyjności zamieszkiwania w centrum miasta poprzez wzrost estetyki przestrzeni publicznej i jej funkcjonalności.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Jagiellońska 80 Działka nr. 8/20	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
PROGNOZOWANE WYNIKI WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa ładu przestrzennego poprzez zagospodarowanie zdewastowanego terenu, • stworzenie atrakcyjnego miejsca do integracji mieszkańców okolicznych budynków, w tym tworzenie warunków do rekreacji, aktywizacji i integracji mieszkańców (pobudzenie aktywności mieszkańców i ich integracja w zakresie dbałości o otoczenie). • pozytywny wymiar społeczny i edukacyjny, w tym zmiana postaw mieszkańców, ich zaangażowania, świadomości i odpowiedzialności za to, co wokół mnie, a nie tylko za to, co moje. • rewitalizacja zdegradowanej śródmiejskiej przestrzeni. • poprawa bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, w tym pozytywny wpływ na najmłodszych mieszkańców 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] • Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018	-	-

Projekt nr X10 Podniesienie poziomu funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu wnętrza podwórzowego – Al. Piastów 73		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 6. Kryzys przestrzeni publicznej	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	W ramach zgłoszonego projektu planowane jest zagospodarowanie wnętrza podwórzowego związane z wykonaniem nasadzeń zieleni, postawieniem ławek i innych elementów małej architektury, budową lokalnego mini placu zabaw, małej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, wykonaniem nowej nawierzchni terenu oraz jego drenażu terenu. Realizacja projektu wpłynie na poprawę atrakcyjności zamieszkiwania w centrum miasta poprzez wzrost estetyki przestrzeni publicznej i jej funkcjonalności.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Al. Piastów 73 Działka nr. 8/19	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> poprawa ładu przestrzennego poprzez zagospodarowanie zdewastowanego terenu, stworzenie atrakcyjnego miejsca do integracji mieszkańców okolicznych budynków, w tym tworzenie warunków do rekreacji, aktywizacji i integracji mieszkańców (pobudzenie aktywności mieszkańców i ich integracja w zakresie dbałości o otoczenie). pozytywny wymiar społeczny i edukacyjny, w tym zmiana postaw mieszkańców, ich zaangażowania, świadomości i odpowiedzialności za to, co wokół mnie, a nie tylko za to, co moje. rewitalizacja zdegradowanej śródmiejskiej przestrzeni. poprawa bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, w tym pozytywny wpływ na najmłodszych mieszkańców 	
Sposób oceny i miary	Wskaznik produktu: <ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha] Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] Wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018	-	-

<p align="center">Projekt nr X11 Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie, budowa partnerstwa oraz uatrakcyjnienie miejsc do życia dla rodzin</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Zakres działań przewidzianych w projekcie, realizowanych w ramach Programu Małych Ulepszeń ma w efekcie przyczynić się do poprawy stanu technicznego lub funkcjonalnego lokalu oraz ograniczenia emisji spalin pochodzących ze spalania paliw stałych w indywidualnych źródłach ogrzewania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasto Szczecin i zasobu Szczecińskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.</p> <p>Dofinansowaniem w ramach Programu objęte są następujące ulepszenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie wc, łazienki, łazienki z wc lub kuchni wraz z rozprowadzeniem odpowiednich instalacji i montażem urządzeń – w przypadku, gdy dotychczas w lokalu mieszkalnym nie było takiego pomieszczenia, • zastąpienie źródeł ogrzewania na paliwo stałe (piece węglowe lub koksowe) czystszy systemem ogrzewania, tj. ogrzewaniem gazowym, elektrycznym lub z miejskiej sieci ciepłowniczej. <p>Program obejmuje również legalizację samowolnie wykonanych ulepszeń polegających na wykonaniu wc, łazienki, łazienki z wc lub kuchni wraz z rozprowadzeniem odpowiednich instalacji i montażem urządzeń oraz na zastąpieniu źródeł ogrzewania na paliwo stałe (piece węglowe lub koksowe) czystszy systemem ogrzewania, tj. ogrzewaniem gazowym, elektrycznym lub z miejskiej sieci ciepłowniczej, poprzez zwrot kosztów wykonania dokumentacji technicznej niezbędnej do zalegalizowania wykonanego ulepszenia.</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Obszar położony w centrum miasta ograniczony aleją Wojska Polskiego, ul. Bogusława, Małkowskiego, aleją Piastów, ul. Bol. Krzywoustego, aleją Bohaterów Warszawy, ul. Jagiellońska i aleją Piastów	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
<p align="center">PROGNOZOWANE WYNIKI WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie jakości infrastruktury technicznej nieruchomości poprzez przeprowadzenie modernizacji lokalu mieszkalnego, dostosowujące jego wyposażenie techniczne do obecnie obowiązujących norm i standardów, • zwiększenie bezpieczeństwa użytkowania lokali oraz zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza związane z likwidacją pieców na paliwo stałe (węgiel), • budowa wizerunku obszaru i społeczności lokalnej, • atrakcyjne miejsce dla życia rodzin, • zaangażowanie mieszkańców w poprawę warunków zamieszkania 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2021	-	-

Projekt nr X12 Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie - Ks. Piotra Ściegiennego 3 oficyna		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zakres działań przewidzianych w projekcie ma w efekcie przyczynić się do poprawy stanu technicznego lub funkcjonalnego lokali mieszkalnych. W ramach projektu planowane jest: <ul style="list-style-type: none"> • likwidacja toalet wspólnych zlokalizowanych poza lokalami mieszkalnymi oraz przebudowa i modernizacja lokali związana z wykonaniem w ich obrębie pomieszczeń łazienki z w.c., • likwidacja pieców na paliwo stałe oraz wprowadzenie instalacji c.w.u i c.o do lokali mieszkalnych (miejska instalacja sieciowa lub lokalna gazowa). 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ks. Piotra Ściegiennego 3 oficyna Działka nr. 8/34	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie jakości infrastruktury technicznej nieruchomości poprzez przeprowadzenie modernizacji lokalu mieszkalnego, dostosowujące jego wyposażenie techniczne do obecnie obowiązujących norm i standardów, • zwiększenie bezpieczeństwa użytkownika lokali oraz zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza związane z likwidacją pieców na paliwo stałe (węgiel), • budowa wizerunku obszaru i społeczności lokalnej, • atrakcyjne miejsce dla życia rodzin, poprzez podniesienie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej 	
Sposób oceny i miary	Wskaznik produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] Wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2021	-	-

<p align="center">Projekt nr X13 Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie - Ks. Piotra Ściegiennego 4 oficyna</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zakres działań przewidzianych w projekcie ma w efekcie przyczynić się do poprawy stanu technicznego lub funkcjonalnego lokali mieszkalnych. W ramach projektu planowane jest: <ul style="list-style-type: none"> • likwidacja toalet wspólnych zlokalizowanych poza lokalami mieszkalnymi oraz przebudowa i modernizacja lokali związana z wykonaniem w ich obrębie pomieszczeń łazienki z w.c., • likwidacja pieców na paliwo stałe oraz wprowadzenie instalacji c.w.u i c.o do lokali mieszkalnych (miejska instalacja sieciowa lub lokalna gazowa). 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ks. Piotra Ściegiennego 4 oficyna Działka nr. 8/30	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie jakości infrastruktury technicznej nieruchomości poprzez przeprowadzenie modernizacji lokalu mieszkalnego, dostosowujące jego wyposażenie techniczne do obecnie obowiązujących norm i standardów, • zwiększenie bezpieczeństwa użytkownika lokali oraz zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza związane z likwidacją pieców na paliwo stałe (węgiel), • budowa wizerunku obszaru i społeczności lokalnej, • atrakcyjne miejsce dla życia rodzin, poprzez podniesienie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej 	
Sposób oceny i miary	Wskaznik produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] Wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2021	-	-

Projekt nr X14 Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie - Ks. Piotra Ściegiennego 5 oficyna		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zakres działań przewidzianych w projekcie ma w efekcie przyczynić się do poprawy stanu technicznego lub funkcjonalnego lokali mieszkalnych. W ramach projektu planowane jest: <ul style="list-style-type: none"> • likwidacja toalet wspólnych zlokalizowanych poza lokalami mieszkalnymi oraz przebudowa i modernizacja lokali związana z wykonaniem w ich obrębie pomieszczeń łazienki z w.c., • likwidacja pieców na paliwo stałe oraz wprowadzenie instalacji c.w.u i c.o do lokali mieszkalnych (miejska instalacja sieciowa lub lokalna gazowa). 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ks. Piotra Ściegiennego 5 oficyna Działka nr. 8/26	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Realizator	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie jakości infrastruktury technicznej nieruchomości poprzez przeprowadzenie modernizacji lokalu mieszkalnego, dostosowujące jego wyposażenie techniczne do obecnie obowiązujących norm i standardów, • zwiększenie bezpieczeństwa użytkownika lokali oraz zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza związane z likwidacją pieców na paliwo stałe (węgiel), • budowa wizerunku obszaru i społeczności lokalnej, • atrakcyjne miejsce dla życia rodzin, poprzez podniesienie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej 	
Sposób oceny i miary	Wskaznik produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] Wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2021	-	-

<p align="center">Projekt nr X15 Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 50</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Przedsięwzięcie polega na renowacji części wspólnych zabytkowego budynku, w tym m. in. wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, remont klatki schodowej i korytarzy wewnętrznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, termomodernizację, remont elewacji wraz z odtworzeniem dekoracji architektonicznych (front), remont dachu, modernizację istniejących i budowa nowych instalacji, wymianę lub wzmocnienie uszkodzonych elementów konstrukcyjnych budynku. Planowana jest również budowa dźwigu osobowego, komory śmietnikowej i innych niezbędnych pomieszczeń technicznych, przebudowa i modernizacja mieszkań oraz adaptacja poddasza na lokale mieszkalne. Projekt realizowany będzie w ramach kompleksowej rewitalizacji kwartału nr 21 i wpłynie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawę warunków mieszkaniowych i podniesienie atrakcyjności zamieszkania dla rodzin w centrum miasta, wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku, podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Ks. Bogusława X 50	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Wspólnota Mieszkaniowa Bogusława 50 w Szczecinie	
Realizator	Wspólnota Mieszkaniowa Bogusława 50 w Szczecinie	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> poprawa stanu technicznego budynku, zwiększenie efektywności energetycznej budynku i obniżenie zużycia energii elektrycznej, zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery, poprawa jakości zamieszkania, poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego, ochrona środowiska i obniżenie kosztów eksploatacji budynku, poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, przywrócenie walorów historycznej zabudowy w centrum oraz poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki, ochrona środowiska oraz obniżenie kosztów eksploatacji budynku poprzez wykonanie termomodernizacji budynku 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]; <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2020	-	-

<p align="center">Projekt nr X16 Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 50 na cele usługowe</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzanie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Zakres realizowanego projektu obejmuje renowację części budynku w celu zmiany funkcji lokali na funkcję usługową, tj.: wykonanie robót budowlano-konstrukcyjnych, wykonanie robót budowlanych wykończeniowych, montaż odpowiedniej instalacji wentylacyjnej, montaż instalacji wodociągowej, przebudowa instalacji kanalizacyjnej, przebudowa instalacji elektrycznych, wykonanie instalacji zabezpieczeń technicznych i teletechnicznych.</p> <p>Projekt realizowany będzie w ramach kompleksowej rewitalizacji kwartału nr 21 i wpłynie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawę atrakcyjności inwestowania w centrum miasta, wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku, podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności. <p>Realizacja projektu pozwoli również na dostosowanie do współczesnych standardów techniczno-użytkowych</p>	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Ks. Bogusława X 50	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> nadanie nowej jakości funkcjonalnej obszarowi, wzrost atrakcyjności gospodarczej i społecznej, wzrost zatrudnienia, poprawa warunków życia mieszkańców, poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki oraz kompleksowe działania rewitalizacyjne w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.]; Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]; <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2020	-	-

Projekt nr X17		
Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 52		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>W 2017 r. zakończono pierwszy etap realizacyjny renowacji budynku obejmujący wymianę źródeł ciepła oraz częściową termomodernizację kamienicy w ramach Programu „KAWKA” Etap II. Drugi etap realizacyjny renowacji budynku polega na renowacji części wspólnych zabytkowego budynku, w tym m. in. wykonanie wewnętrznej izolacji przeciwwilgociowej, przebudowa klatki schodowej i korytarzy wewnętrznych, remont elewacji frontowej wraz z odtworzeniem dekoracji architektonicznych i ociepleniem, modernizację istniejących i budowa nowych instalacji (elektryczna, kanalizacyjna), montaż instalacji wideodomofonowej, samozamykaczy, montaż oświetlenia budynku, wymianę lub wzmocnienie uszkodzonych elementów konstrukcyjnych budynku. Planowana jest również budowa dźwigu osobowego oraz komory śmietnikowej i pomieszczeń technicznych. Projekt realizowany będzie w ramach kompleksowej rewitalizacji kwartału nr 21 i wpłynie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawę warunków mieszkaniowych i podniesienie atrakcyjności zamieszkania dla rodzin w centrum miasta, • wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku, • podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Ks. Bogusława X 52	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Wspólnota Mieszkaniowa Bogusława 52 w Szczecinie	
Realizator	Wspólnota Mieszkaniowa Bogusława 52 w Szczecinie	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu technicznego budynku, • zwiększenie efektywności energetycznej budynku i obniżenie zużycia energii elektrycznej, • zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery, • poprawa jakości zamieszkania, • poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego, • ochrona środowiska i obniżenie kosztów eksploatacji budynku, • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, • przywrócenie walorów historycznej zabudowy w centrum oraz poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki, • ochrona środowiska oraz obniżenie kosztów eksploatacji budynku poprzez wykonanie termomodernizacji budynku 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	-	-

Projekt nr X18 Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 52 na cele usługowe		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzanie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Zakres realizowanego projektu obejmuje renowację części budynku w celu zmiany funkcji lokali na funkcję usługową, tj.: wykonanie robót budowlano-konstrukcyjnych, wykonanie robót budowlanych wykończeniowych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (witryny), montaż odpowiedniej instalacji wentylacyjnej, montaż instalacji wodociągowej, przebudowa instalacji kanalizacyjnej, przebudowa instalacji elektrycznych, wykonanie instalacji zabezpieczeń technicznych i teletechnicznych. W ramach przedsięwzięcia wykonana zostanie przebudowa części istniejących lokali mieszkalnych i użytkowych na lokale użytkowe oraz adaptacja na lokale usługowe części poddasza w skrzydle budynku od ul. Jagiellońskiej oraz pomieszczeń w piwnicy na archiwum. W lokalach na pierwszym piętrze planuje się zlokalizować siedzibę oddziału spółki. Po zrealizowaniu renowacji powstanie 7 lokali użytkowych na wynajem, lokal na siedzibę oddziału spółki wraz z archiwum w piwnicy oraz jedno mieszkanie.</p> <p>Projekt realizowany będzie w ramach kompleksowej rewitalizacji kwartału nr 21 i wpłynie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawę atrakcyjności inwestowania w centrum miasta, wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku, podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Ks. Bogusława X 52	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> nadanie nowej jakości funkcjonalnej obszarowi, wzrost atrakcyjności gospodarczej i społecznej, wzrost zatrudnienia, poprawa warunków życia mieszkańców, poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki oraz kompleksowe działania rewitalizacyjne w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.]; Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]; <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018-2019	-	-

Projekt nr X19 Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Śląskiej 2 oficyna		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Przedsięwzięcie polega na przeprowadzeniu kompleksowej modernizacji lokali mieszkalnych i części wspólnych obejmującej: wykonanie części nowych instalacji wewnętrznych i zewnętrznych sanitarnych, elektrycznych i teletechnicznych, okładzin ścian i sufitów, warstw posadzkowych, stolarki okiennej i drzwiowej, elementów ślusarsko-kowalskich, izolacji przeciwwilgociowej kondygnacji podziemnej, pokrycia dachu, zagospodarowania terenu wokół budynku; wzmocnienie konstrukcji budynku.</p> <p>Realizacja projektu wpłynie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawę warunków mieszkaniowych i podniesienie atrakcyjności zamieszkania dla rodzin w centrum miasta, wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku, podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Śląska 2 oficyna	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Wspólnota mieszkaniowa Śląska 2 oficyna w Szczecinie	
Realizator	Wspólnota mieszkaniowa Śląska 2 oficyna w Szczecinie	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> poprawa stanu technicznego budynku, zwiększenie efektywności energetycznej budynku i obniżenie zużycia energii elektrycznej, zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery, poprawa jakości zamieszkania, poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego, ochrona środowiska i obniżenie kosztów eksploatacji budynku, poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, przywrócenie walorów historycznej zabudowy w centrum oraz poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki, ochrona środowiska oraz obniżenie kosztów eksploatacji budynku poprzez wykonanie termomodernizacji budynku 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2020-2021	-	-

Projekt nr X20 Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Śląskiej 3 oficyna		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Przedsięwzięcie polega na przeprowadzeniu kompleksowej modernizacji lokali mieszkalnych i części wspólnych obejmującej: wykonanie części nowych instalacji wewnętrznych i zewnętrznych sanitarnych, elektrycznych i teletechnicznych, okładzin ścian i sufitów, warstw posadzkowych, stolarki okiennej i drzwiowej, elementów ślusarsko-kowalskich, izolacji przeciwwilgociowej kondygnacji podziemnej, termomodernizacji, pokrycia dachu, zagospodarowania terenu wokół budynku; przebudowę mieszkań z dostosowaniem do obecnych wymagań przepisów techniczno-budowlanych; wzmocnienie konstrukcji budynku.</p> <p>Realizacja projektu wpłynie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawę warunków mieszkaniowych i podniesienie atrakcyjności zamieszkania dla rodzin w centrum miasta, wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku, podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Ul. Śląska 3 oficyna	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> poprawa stanu technicznego budynku, zwiększenie efektywności energetycznej budynku i obniżenie zużycia energii elektrycznej, zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery, poprawa jakość zamieszkania, poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego, ochrona środowiska i obniżenie kosztów eksploatacji budynku, poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, przywrócenie walorów historycznej zabudowy w centrum oraz poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki, ochrona środowiska oraz obniżenie kosztów eksploatacji budynku poprzez wykonanie termomodernizacji budynku 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2020-2021	-	-

<p align="center">Projekt nr X21 Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 3 oficyna prawa i lewa</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Przedsięwzięcie polega na przeprowadzeniu kompleksowej modernizacji lokali mieszkalnych i części wspólnych obejmującej: wykonanie części nowych instalacji wewnętrznych i zewnętrznych sanitarnych, elektrycznych i teletechnicznych, okładzin ścian i sufitów, warstw posadzkowych, stolarki okiennej i drzwiowej, elementów ślusarsko-kowalskich, izolacji przeciwwilgociowej kondygnacji podziemnej, termomodernizacji, pokrycia dachu, zagospodarowania terenu wokół budynku; przebudowę mieszkań z dostosowaniem do obecnych wymagań przepisów techniczno-budowlanych; wzmocnienie konstrukcji budynku.</p> <p>Realizacja projektu wpłynie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawę warunków mieszkaniowych i podniesienie atrakcyjności zamieszkania dla rodzin w centrum miasta, wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku, podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. Więckowskiego 3 oficyna prawa i lewa	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> poprawa stanu technicznego budynku, zwiększenie efektywności energetycznej budynku i obniżenie zużycia energii elektrycznej, zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery, poprawa jakość zamieszkania, poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego, ochrona środowiska i obniżenie kosztów eksploatacji budynku, poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, przywrócenie walorów historycznej zabudowy w centrum oraz poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki, ochrona środowiska oraz obniżenie kosztów eksploatacji budynku poprzez wykonanie termomodernizacji budynku 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2020-2021	-	-

Projekt nr X22 Renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 5		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Przedsięwzięcie polega na renowacji części wspólnych zabytkowego budynku, polegającej na przebudowie, nadbudowie i adaptacji w celu nadania mu współczesnych standardów techniczno-użytkowych, zmiany funkcji pomieszczeń na parterze z mieszkalnej na usługową oraz adaptacji nieużytkowej części poddasza w celu stworzenia dodatkowej powierzchni użytkowej z funkcją mieszkalną. Zadanie obejmuje również zagospodarowanie terenu z dojazdami, miejscami postojowymi, zielenią oraz uzbrojeniem podziemnym.</p> <p>Realizacja projektu wpłynie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawę warunków mieszkaniowych i podniesienie atrakcyjności zamieszkania dla rodzin w centrum miasta, wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku, podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. Więckowskiego 5	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> poprawa jakości zamieszkania poprzez powstrzymanie degradacji technicznej i społecznej budynku zlokalizowanego w historycznej zabudowie śródmiejskiej i wydłużenie okresu jego trwałości, poprawa ładu przestrzennego poprzez zagospodarowanie zdewastowanego terenu, poprawa estetyki, atrakcyjności gospodarczej i funkcjonalności przestrzeni, wzrost liczby nowych lokali usługowych, wzrost zatrudnienia na obszarze, ochrona środowiska oraz obniżenie zużycia energii poprzez likwidację ogrzewania piecowego charakteryzującego się niską sprawnością i emitującego szkodliwe zanieczyszczenia, zwiększenie powierzchni terenów zielonych w mieście 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2022-2024	-	-

Projekt nr X23		
Adaptacja części budynku przy ul. Więckowskiego 5 na cele usługowe		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 3. Pobudzanie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	
Powiązanie z problemami:	Problem 7. Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca nierównowagę funkcji OR	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Zakres realizowanego projektu polega na renowacji części budynku w celu zmiany funkcji lokali na funkcję usługową, tj.: wykonanie robót budowlano-konstrukcyjnych, wykonanie robót budowlanych wykończeniowych, montaż odpowiedniej instalacji wentylacyjnej, montaż instalacji wodociągowej, przebudowa instalacji kanalizacyjnej, przebudowa instalacji elektrycznych, wykonanie instalacji zabezpieczeń technicznych i teletechnicznych.</p> <p>Realizacja projektu wpłynie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawę warunków mieszkaniowych i podniesienie atrakcyjności zamieszkania dla rodzin w centrum miasta, • wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku, • podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. Więckowskiego 5	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • nadanie nowej jakości funkcjonalnej obszarowi, • wzrost atrakcyjności gospodarczej i społecznej, • wzrost zatrudnienia, • poprawa warunków życia mieszkańców. • poprawa atrakcyjności zamieszkania i inwestowania w centrum miasta poprzez wzrost jego estetyki oraz kompleksowe działania rewitalizacyjne w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] • Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]; <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2022-2024	-	-

<p align="center">Projekt nr X24 Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 6 oficyna</p>		
<p align="center">OPIS PROJEKTU</p>		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	<p>Przedsięwzięcie polega na przeprowadzeniu kompleksowej modernizacji lokali mieszkalnych i części wspólnych obejmującej: wykonanie części nowych instalacji wewnętrznych i zewnętrznych sanitarnych, elektrycznych i teletechnicznych, okładzin ścian i sufitów, warstw posadzkowych, stolarki okiennej i drzwiowej, elementów ślusarsko-kowalskich, izolacji przeciwwilgociowej kondygnacji podziemnej, termomodernizacji, pokrycia dachu, zagospodarowania terenu wokół budynku; przebudowę mieszkań z dostosowaniem do obecnych wymagań przepisów techniczno-budowlanych; wzmocnienie konstrukcji budynku.</p> <p>Realizacja projektu wpłynie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawę warunków mieszkaniowych i podniesienie atrakcyjności zamieszkania dla rodzin w centrum miasta, wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku, podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	ul. Więckowskiego 6 oficyna	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.	
<p align="center">PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI</p>		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> poprawa jakość zamieszkania poprzez powstrzymanie degradacji technicznej i społecznej budynku zlokalizowanego w historycznej zabudowie śródmiejskiej i wydłużenie okresu jego trwałości, poprawa ładu przestrzennego poprzez zagospodarowanie zdewastowanego terenu, poprawa estetyki, atrakcyjności gospodarczej i funkcjonalności przestrzeni, wzrost liczby nowych lokali usługowych, wzrost zatrudnienia na obszarze, ochrona środowiska oraz obniżenie zużycia energii poprzez likwidację ogrzewania piecowego charakteryzującego się niską sprawnością i emitującego szkodliwe zanieczyszczenia, zwiększenie powierzchni terenów zielonych w mieście 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów zmodernizowanych lub wybudowanych w ramach projektu [szt.] <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2020-2021	-	-

Projekt nr X25 Zagospodarowanie fragmentu wnętrza kwartału nr 21		
OPIS PROJEKTU		
Powiązanie z celami rewitalizacji:	Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami:	Problem 1. Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Zakres realizowanego projektu obejmuje wykonanie w pasie terenu przy budynkach zieleni, chodników, miejsc postojowych, wiat śmieciowych, małej architektury, oświetlenia oraz kanalizacji deszczowej. Projekt został częściowo zrealizowany w zakresie przebudowy i rozbudowy budynku trafostacji, wykonaniu prac elektrycznych oraz w zakresie zagospodarowania części wnętrza kwartału (dla budynków przy ul. Jagiellońskiej 93 i Ks. Bogusława X 51). Dalsza realizacja podprojektu w ramach kompleksowej rewitalizacji kwartału nr 21 wpłynie na: <ul style="list-style-type: none"> poprawę warunków mieszkaniowych i podniesienie atrakcyjności zamieszkania dla rodzin w centrum miasta, wzrost estetyki oraz powstrzyma degradację istniejącej historycznej zabudowy co przyczyni się do ochrony zabytków i obiektów historycznych oraz umożliwi długotrwałe korzystanie z infrastruktury poddanej rewitalizacji i pozwoli na utrzymanie walorów historycznych budynku, podniesienie bezpieczeństwa i poziomu funkcjonalności. 	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Wnętrze kwartału nr 21	
Podmiot/osoba zgłaszający/a:	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.	
Realizator	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> nadanie nowej jakości funkcjonalnej obszarowi, poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego, poprawa estetyki, atrakcyjności gospodarczej i funkcjonalności obszaru, poprawa warunków życia mieszkańców, zwiększenie powierzchni terenów zielonych w mieście. 	
Sposób oceny i miary	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej i/lub przestrzeni publicznych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]; <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z infrastruktury powstałej (budowa, przebudowa, remont, modernizacja) w efekcie realizacji projektu [osoba] 	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2019-2019	-	-

7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

Komplementarność to jedna z najistotniejszych cech programów rewitalizacji. Rewitalizacja jest procesem całościowej przemiany przestrzeni gminy, która charakteryzuje się szczególną koncentracją problemów.

W Szczecinie główne problemy obszaru rewitalizacji związane są z koncentracją problemów społecznych oraz gospodarczych i przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Wokół tych problemów zbudowany został pomysł na rewitalizację. Wyrazem tego są projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte w główne cele rewitalizacji.

Program rewitalizacji, będący bardzo precyzyjnie zdefiniowanym planem operacyjnym na rzecz wychodzenia ze stanów kryzysowych przestrzeni zdegradowanej, powinien być tak skonstruowany, aby zapewnić równowagę w eliminowaniu problemów, które z reguły wzajemnie się przenikają i są od siebie zależne (komplementarność problemowa).

Schemat komplementarności problemowej rewitalizacji w Szczecinie przedstawia się następująco:

- Poszczególne podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały tak skonstruowane (zintegrowane), aby stanowiły odpowiedź na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji. W programie rewitalizacji ujęto projekty, które są odpowiedzią na wszystkie 11 głównych problemów.
- Poszczególne typy działań wzajemnie się przenikają. Oprócz działań na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych realizowane będą przedsięwzięcia skierowane bezpośrednio do mieszkańców (działania socjalne, kulturalne animacyjne i szkoleniowe). Inwestycje w infrastrukturę mieszkaniową wspierane będą inwestycjami w przestrzenie publiczne – tworząc całościową przemianę przestrzeni obszaru rewitalizacji. Działania inwestycyjne wspierane będą aktywnością społeczną. Oprócz efektu poprawy zagospodarowania przestrzeni lub stanu infrastruktury społecznej przyczyniać się będą do dalszej integracji społecznej. Ponadto działaniom edukacyjnym i animacyjnym sprzyjać będzie istniejąca oraz zmodernizowana infrastruktura społeczna i kulturalna.

Tab. 23 Schemat komplementarności problemowej

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących.	Słabość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównowagę funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)
PODSTAWOWE PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE																				
1	Mieszkania chronione dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością	Ul. Bol. Śmiałego 25; Ul. Piłsudskiego 19; Ul. Kolska 3 (poza OR); Ul. Kr. Jadwigi 44a	1	1	1											1			1	1
2	Mieszkania chronione wspomagane dla osób w podeszłym wieku: Ul. Sikorskiego 3; Ul. Pocztowa 19; Ul. Stołczyńska 134 (poza OR), Ul. Boh. Warszawy 98; Ul. Ściegiennego 67	Ul. Sikorskiego 3; Ul. Pocztowa 19; Ul. Stołczyńska 134 (poza OR), Ul. Boh. Warszawy 98; Ul. Ściegiennego 67	1	1										1		1			1	1
3	Mieszkania chronione wspomagane dla osób w podeszłym wieku: : Al. Piastów 16, Al. Wojska Polskiego 53; Ul. Mickiewicza 69b (poza OR)	Al. Piastów 16; Al. Wojska Polskiego 53, Ul. Mickiewicza 69b (poza OR)	1	1										1		1			1	1
4	Organizacja działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w tym zajęć edukacyjnych, kulturalno-oświatowych i sportowych dla mieszkańców OR	Obszar rewitalizacji	1		1										1	1			2	1

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących.	Siabłość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizacji obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)
5	Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie	Ul. Jana Pawła II 42; Ul. Abramowskiego 19; Ul. Strzałowska 9 (poza OR); Ul. Struga 10/12 (poza OR); Ul. Jagiellońska 62a Ul. Kr. Jadwigi 45C/U2	1		1							1				1			2	1
6	Dzienny Dom dla Seniora „Dzienny Dom Senior +”	Ul. Kr. Jadwigi 45a, 45c		1									1			1			1	1
7	Rewitalizacja Campusu Uniwersytetu Szczecińskiego przy al. Piastów 40b	al. Piastów 40b, Szczecin, Nr Działek: 2/7		1		1	1			1						1	1		3	2
8	Utworzenie Centrum Kulturalno – Naukowego Uniwersytetu Szczecińskiego	ul. Wielkopolska 15, Szczecin, Nr Działki 44/1, 44/2, 44/3, 44/4 al. Papieża Jana Pawła II 22a, Szczecin, Nr Działki 29/6, 29/11		1						1			1			1	1		2	2
9	Modernizacja Asystenckiego Domu Mieszkalnego	ul. Szwolężerów 18, Szczecin, Nr Działki 4/6		1	1					1							1		2	1

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości - brak czynników centralizujących.	Siabłość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)
10	Rewitalizacja wnętrza kwartału zamkniętego ulicami: Mickiewicza, Bohaterów Warszawy, 5 Lipca, Tarczyńskiego w Szczecinie wraz z reorganizacją zagospodarowania przestrzennego i remontem	Działki: 40/4, 109, 144/1-14	1	1		1				1						1	1		2	2
11	Aktywizacja mieszkańców z wykorzystaniem Lokalu KREATYWNEGO przy ul. Jadwigi 2	Królowej Jadwigi 2/2	1				1						1	1	1	1			4	1
12	Renowacja i adaptacja na potrzeby żywienia społeczno - gospodarczego parteru zabytkowej narożnej kamienicy przy zbiegu ul. 5 lipca i ul. Pocztowej w Szczecinie	ul. 5 lipca 7		1	1	1			1		1						1	1	4	2
13	Rewitalizacja wielkowiejska z udziałem odnawialnych źródeł energii - CENTRUM ENERGII	Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z obręb 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60		1					1		1						1	1	2	2
14	Stworzenie i wyposażenie nowoczesnego Centrum Kongresowego w zrewitalizowanym centrum Szczecina - MICE IN SZCZECIN	Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z obręb 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60		1														1	0	1

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości - brak czynników centralizujących.	Siabłość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)
15	Aktywizacja prozdrowotna jako element społecznego włączenia - POSEJDON FITNESS BY MONIKA PYREK	Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z obrębem 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60	1	1					1	1				1	1	1		1	4	2
16	Nowoczesne Środowisko dla Biznesu - #HYPE	Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z obrębem 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60		1					1	1								1	2	1
17	KOMPLEKS USŁUGOWY POSEJDON – Przygotowanie powierzchni biurowych na potrzeby rozwoju działalności gospodarczej najemców	Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z obrębem 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60		1					1	1								1	2	1
18	Stworzenie nowoczesnej przestrzeni hotelowej dostosowanej do potrzeb i oczekiwań przyszłych pokoleń - FUTURE IS HERE!	Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z		1					1	1						1		1	2	2

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości - brak czynników centralizujących.	Siabłość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)
		obręb 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60																		
19	KOMPLEKS USŁUGOWY POSEJDON – Przekształcenie kryzysowego obszaru centralnego punktu miasta w Centrum Biznesu Szczecina	Działki gruntu o numerach: 2/12, 4/1, 4/8, 4/9, 4/11, 5/3 z obręb 1040. Adres: Aleja Niepodległości 60		1	1				1	1						1	1	1	3	3
20	Centrum Kulturalno – Rozrywkowe Warzelnia II – kontynuacja projektu 'Centrum Kulturalno –Rozrywkowe „Warzelnia” – renowacja i adaptacja zabytkowego budynku przy ul. Partyzantów 2'	Ul. 3 Maja 1	1	1						1			1			1		1	2	2
21	Rewitalizacyjny Fundusz Grantowy	Obszar rewitalizacji	1	1				1								1			1	1
22	Remont lokalu użytkowego z przeznaczeniem na działalność organizacji pozarządowych	Al. Wojska Polskiego 53		1				1								1			1	1
23	Przebudowa Alei Wojska Polskiego na odcinku pomiędzy Placem Zwycięstwa i Placem Szarych Szeregów	Obszar Alei Wojska Polskiego, na odcinku pomiędzy Placem Zwycięstwa i Placem Szarych Szeregów		1			1			1							1		2	1

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Kategorie wyzwań społecznych i obszarów interwencji																	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)				
			Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości - brak czynników centralizujących.	Siabłość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR							
24	RE-KREACJA centrum Szczecina	Obszar rewitalizacji	1				1	1							1								3	1	
25	Kultura zaprasza – do centrum Szczecina	Osiedle Centrum - Aleja Wojska Polskiego (na odcinku od Placu Zwycięstwa do Placu Szarych Szeregów)	1												1	1	1							2	1
26	Rewitalizacja kulturowa centrum miasta – oferta programowa organizacji pozarządowych	Obszar rewitalizacji	1				1	1							1		1							3	1
27	Program aktywizacji osób bezrobotnych	Obszar rewitalizacji	1		1																1			1	1
28	Mama nigdy nie jest sama! - cykl zajęć i spotkań w Fundacji Macierzanka	Felczaka 16/9, Szczecin Numer działki 55 obręb 1024	1					1									1							1	1
29	Międzynarodowe Centrum Kulturalno-Kongresowe przy ul. Stożława 4	Ul. Stożława 4	1	1				1					1				1							3	1
30	Przygotowanie i realizacja programu animacji społecznej w procesie rewitalizacji	Obszar rewitalizacji	1				1								1	1	1							3	1
31	Prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego na obszarze rewitalizacji	ul. Królowej Jadwigi 44b						1									1							1	1
32	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 47	Ul. Ks. Bogusława X 47		1	1													1						1	1
33	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 47 na	Ul. Ks. Bogusława X 47		1									1								1			1	1

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej																	
			Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości - brak czynników centralizujących.	Siabłość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizacji obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)		
	cele usługowe																			
34	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 49	Ul. Ks. Bogusława X 49	1	1													1	1	1	
35	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 49 na cele usługowe	Ul. Ks. Bogusława X 49	1							1								1	1	1
36	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 92	Ul. Jagiellońska 92	1	1													1	1	1	
37	Adaptacja części budynku przy ul. Jagiellońskiej 92 na cele usługowe	Ul. Jagiellońska 92	1							1								1	1	1
38	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 94	Ul. Jagiellońska 94	1	1													1	1	1	
39	Adaptacja części budynku przy ul. Jagiellońskiej 94 na cele usługowe	Ul. Jagiellońska 94	1							1								1	1	1
40	Kompleksowa renowacja budynków przy ul. Obr. Stalingradu 20/21 oficyny	Ul. Obrońców Stalingradu 20-21 oficyny	1	1													1	1	1	
41	Rozbudowa i adaptacja części budynków przy ul. Obr. Stalingradu 20/21 oficyny na cele usługowe	Ul. Obrońców Stalingradu 20-21 oficyny	1							1								1	1	1

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości - brak czynników centralizujących.	Słabość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)
42	Zagospodarowanie kwartału nr 34	Teren podwórka w kwartale ulic Krzywoustego 16,17,18,19 Al. Piastów 57, 58,59, 60, Małkowskiego 15, 16, 17, 18, 19, Królowej Jadwigi 9, 10, 11, 12 Działka nr 257/2 obręb 1042, 3/17 obręb 1042		1						1							1		1	1
43	Zagospodarowanie kwartału nr 38	Teren podwórka w kwartale ulic - Aleja Wojska Polskiego oraz Bolesława Krzywoustego, ul. Małkowskiego i ul. Ks. Bogusława X		1						1							1		1	1

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących.	Słabość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizacji obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)
44	Zielone Przedogródki Szczecina	Przedogródki na ulicy Śląskiej od placu Grunwaldzkiego do ulicy Obrońców Stalingradu. Budynki położone w obrębie 1032: Papieża Jana Pawła II 42/ od ul Śląskiej – nr działki 15/18; Śląska 12 – nr działki 15/19; Śląska 9 – nr działki 15/21; Śląska 8 – nr działki 15/12; Śląska 38 – nr działki 13/9; Śląska 39 – nr działki 13/10; Śląska 40 – nr działki 13/11; Śląska 41 – nr działki 13/12; Śląska 42 – nr działki 13/13 Budynki położone w obrębie 1035:		1		1				1							1		2	1

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości - brak czynników centralizujących.	Słabość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizacji obiektów mieszkaniowych oraz rozwoju infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)
		Jagiellońska 42a/ od Śląskiej – nr działki 8/35; Śląska 44 – nr działki 8/36; Śląska 45 – nr działki 8/37; Śląska 46 – nr działki 8/38; Śląska 47 – nr działki 8/17; Śląska 48 – nr działki 8/16; Śląska 4 – nr działki 14/2; Śląska 5 – nr działki 13/6; Śląska 6 – nr działki 13/5; Śląska 7 – nr działki 13/4																		
45	Pałac Muzyki i Sztuki	Al. Niepodległości 40	1	1									1			1			1	1
46	Projekt „Wstąpienie do Śródmieścia”	Obszar rewitalizacji		1					1									1	1	1

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości - brak czynników centralizujących.	Siabłość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)
47	Kino Teatr „Pod Złotym Leszczem” i Galeria Wzorцова	Obszar rewitalizacji	1										1			1			1	1
48	Zagospodarowanie fragmentu alei Jana Pawła II – pomiędzy placem Lotników i placem Żołnierza Polskiego w Szczecinie – z przeznaczeniem na przestrzeń publiczną przyjazną mieszkańcom	Fragment alei Jana Pawła II pomiędzy placem Lotników i placem Żołnierza Polskiego		1						1						1	1		1	2
49	Rewitalizacja budynku przemysłowego położonego przy ul. Jagiellońskiej 34b na cele mieszkaniowe oraz aktywizacji fizycznej.	ul. Jagiellońskiej 34b		1	1													1	1	1
50	Przebudowa budynku mieszkalnego na działce nr 115	Jeden budynek z trzema adresami administracyjnymi: ul. Mazurska 1 i 2, ul. Piłsudskiego 38 i 39, ul. Mazowiecka 17 Działka 115		1	1													1	1	1
51	Aranżacja przestrzeni na terenie użytkowanym w całości przez Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie	Al. Wojska Polskiego 63		1						1								1	1	1
52	Międzypokoleniowy Dom Kultury Turzyn	ul. Stanisława Żółkiewskiego 12	1	1			1						1	1	1	1			4	1

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących.	Siabłość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizacji obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)	
53	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Mikołaja Kopernika 6	ul. Mikołaja Kopernika 6	1	1												1		1	1	
54	Rewitalizacja budynku przy ul. Stośława 2 w Szczecinie w celu zwiększenia aktywności gospodarczej OR	ul. Stośława 2, działka nr 6/11 obręb 1040 Śródmieście, objęta Księgą Wieczystą nr SZ1S/00092833/1		1				1									1			
SUMA (projekty podstawowe)			21	43	15	4	7	7	9	11	13	1	10	7	6	27	21	17		
POZOSTAŁE PROJEKY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE																				
X1	Przebudowa i rozbudowa zespołu oficyn przy ul. B. Śmiałego 34, 35, 36 wraz z zagospodarowaniem podwórza.	ul. B. Śmiałego 34, 35, 36 – kw. 33 otoczony ulicami B. Krzywoustego, B. Śmiałego, J.K. Chodkiewicza i al. Piastów.		1	1								1				1		2	1
X2	Dzień Sąsiada	Kwartaly śródmiejskie 7, 8, 23, 24, 25, 26, 27, 33, 35 i 36 (majątek Szczecińskiego TBS) oraz 28, 29, 30, 31 i 32	1			1									1				1	1

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości - brak czynników centralizujących.	Siabłość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizacji obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)
		(wspólnoty z udziałem majątku GMS zarządzanego przez Szczecińskie TBS)																		
X3	Wspieranie organizacji działających na rzecz społeczności OR	ul. Bł. Królowej Jadwigi 2/2 (zakres działania: sąsiadujące kwartały śródmiejskie)	1				1									1			1	1
X4	REWITALIZACJA RAZEM - Kompleksowa rewitalizacja kwartału nr 23, w tym budowa budynku mieszkalno-usługowego przy ul. Bł. Królowej Jadwigi 45	ul. Bł. Królowej Jadwigi 45 – kw. 23 otoczony ulicami Bł. Królowej Jadwigi, al. W. Polskiego, Bohaterów Getta Warszawskiego oraz P. Ściegiennego.		1										1		1	1		1	2

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości - brak czynników centralizujących.	Siabłość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizacji obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)	
X5	Rewitalizacja Kwartалу nr 36 ograniczonego ulicami Bohaterów Getta Warszawskiego, Małkowskiego, Ks. Bogusława X, Bł. Kr. Jadwigi oraz aleją Wojska Polskiego, dz. nr ew. gr. 151, 27/9, 27/33, 27/10, 27/11, 27/12, 27/13, 27/14, 27/15, 27/16, 27/34, 27/35, 27/36, 27/26, 27/20, 27/25, 27/30, 27/31, 27/32, 27/27, 27/24, 27/23, 27/22, 27/21, 27/29, 27/28, 27/19, 27/18, 27/17 z obrębu 1035.	Kwartal śródmiejskiej zabudowy: ulica Bohaterów Getta Warszawskiego, Małkowskiego, Ks. Bogusława X, Bł. Kr. Jadwigi oraz aleją Wojska Polskiego, dz. nr ew. gr. 151, 27/9, 27/33, 27/10, 27/11, 27/12, 27/13, 27/14, 27/15, 27/16, 27/34, 27/35, 27/36, 27/26, 27/20, 27/25, 27/30, 27/31, 27/32, 27/27, 27/24, 27/23, 27/22, 27/21, 27/29, 27/28, 27/19, 27/18, 27/17 z obrębu 1035.	1	1	1					1		1						1	1	4	2
X6	Programy mieszkaniowe Szczecińskiego TBS: „Dom dla seniora” , „Dom dla studenta”, „Dom na start”, „Dom dla	Kwartaly śródmiejskie 7, 8, 23, 24, 25, 26, 27, 33,		1	1														1	0	

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Kategorie wyzwań społecznych																	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)			
			Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości - brak czynników centralizujących.	Siabłość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR						
	dziecka", „Dom dużej rodziny”	35 i 36																						
X7	Stworzenie na obszarze rewitalizacji sieci osiedlowych Klubów Juniora/Klubów Młodzieżowych	Po jednym na każdym osiedlu przewidzianym do rewitalizacji.	1	1				1						1					1				3	1
X8	„Rozwiń skrzydła” – seria warsztatów i spotkań dla młodzieży w celu poznania swoich predyspozycji oraz wymagań rynku pracy i dokonania świadomego wyboru ścieżki kariery zawodowej	Szkoły ponadpodstawowe w Gminie Miasto Szczecin z trzech osiedli wskazanych do rewitalizacji	1		1														1	1		1	2	2
X9	Podniesienie poziomu funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu wnętrza podwórzowego – ul. Jagiellońska 80	Ul. Jagiellońska 80 Działka nr. 8/20		1										1									1	1
X10	Podniesienie poziomu funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu wnętrza podwórzowego – Al. Piastów 73	Al. Piastów 73 Działka nr. 8/19		1										1									1	1
X11	Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie, budowa partnerstwa oraz uatrakcyjnienie miejsc do życia dla rodzin	Obszar położony w centrum miasta ograniczony aleją Wojska Polskiego, ul.		1	1																		1	1

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości - brak czynników centralizujących.	Siabłość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizacji obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)
		Bogusława, Małkowskiego, aleją Piastów, ul. Bol. Krzywoustego, aleją Bohaterów Warszawy, ul. Jagiellońska i aleją Piastów																		
X12	Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie - Ks. Piotra Ściegiennego 3 oficyna	Ks. Piotra Ściegiennego 3 oficyna Działka nr. 8/34		1	1												1		1	1
X13	Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie - Ks. Piotra Ściegiennego 4 oficyna	Ks. Piotra Ściegiennego 4 oficyna Działka nr. 8/30		1	1												1		1	1
X14	Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie - Ks. Piotra Ściegiennego 5 oficyna	Ks. Piotra Ściegiennego 5 oficyna Działka nr. 8/26		1	1												1		1	1
X15	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 50	Ul. Ks. Bogusława X 50		1	1												1		1	1
X16	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 50 na cele usługowe	Ul. Ks. Bogusława X 50		1						1								1	1	1
X17	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy	Ul. Ks. Bogusława X 52		1	1												1		1	1

Numer projektu	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Dotyczący sfery społecznej	Dotyczący sfery infrastrukturalnej i organizacyjnej	Gentryfikacja - zmiana charakteru tej części miasta	Degradujący efekt procesu prywatyzacji przestrzeni (brak jednolitego, odpowiednio wysokiego standardu przestrzeni).	Kryzys tożsamości – brak czynników centralizujących.	Siabłość struktur instytucjonalnych.	Dekomercjalizacja - częściowy zanik aktywności gospodarczej	Kryzys przestrzeni publicznej	Nieproporcjonalna dominacja funkcji mieszkaniowej powodująca niezrównoważenie funkcji OR	Deficyt bezpieczeństwa.	Ograniczony obieg kultury i funkcjonowanie związanych z nią instytucji.	Problemy seniorów	Problemy wśród dzieci i młodzieży.	tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR	modernizacji obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych	Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR	SUMA (z iloma problemami jest powiązany dany projekt)	SUMA (z iloma celami jest powiązany dany projekt)	
	ul. Ks. Bogusława X 52																				
X18	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 52 na cele usługowe	Ul. Ks. Bogusława X 52	1							1								1	1	1	
X19	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Śląskiej 2 oficyna	Ul. Śląska 2 oficyna	1	1														1	1	1	
X20	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Śląskiej 3 oficyna	Ul. Śląska 3 oficyna	1	1														1	1	1	
X21	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 3 oficyna prawa i lewa	ul. Więckowskiego 3	1	1														1	1	1	
X22	Renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 5	ul. Więckowskiego 5	1	1														1	1	1	
X23	Adaptacja części budynku przy ul. Więckowskiego 5 na cele usługowe	ul. Więckowskiego 5	1							1									1	1	1
X24	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 6 oficyna	ul. Więckowskiego 6	1	1														1	1	1	
X25	Zagospodarowanie fragmentu wnętrza kwartału nr 21	Wnętrze kwartału nr 21	1	1														1	1	1	
	SUMA (projekty pozostałe)		5	22	16	0	3	0	0	3	3	1	1	3	2	6	17	4			
	SUMA (projekty podstawowe + projekty pozostałe)		26	65	31	4	10	7	9	14	16	2	11	10	8	33	38	21			

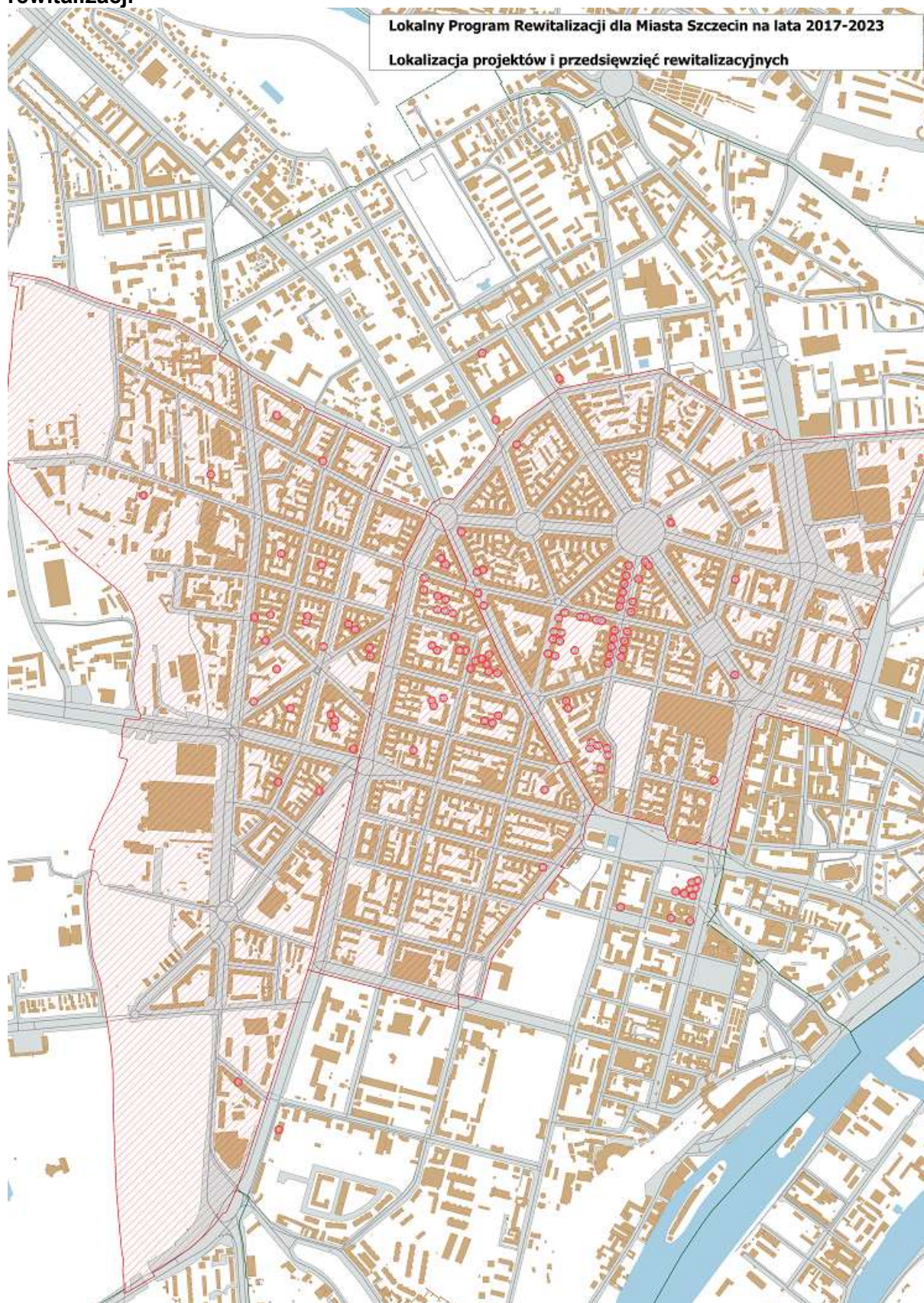
Samo pojęcie komplementarności nie ogranicza się jednak tylko i wyłącznie do całościowego spojrzenia na problemy trawiące przestrzeń rewitalizacji. Przestrzeń miasta, na której gmina zamierza prowadzić rewitalizację jest częścią tkanki całego miasta – powiązaną z nią funkcjonalnie. Szereg procesów zachodzących w tej przestrzeni wynika z uwarunkowań i czynników występujących poza granicami obszaru rewitalizacji (**komplementarność przestrzenna**).

Do najważniejszych cech komplementarności przestrzennej rewitalizacji w Szczecinie należy:

- Przedsięwzięcia rewitalizacyjne co do zasady realizowane będą na obszarze rewitalizacji (poza niektórymi działaniami edukacyjnymi, realizowanymi na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji).
- Granice obszaru rewitalizacji obejmują całe przestrzenie osiedli. Działania rewitalizacyjne na tych obszarach będą oddziaływać na całość przestrzeni oraz będą dostępne dla ogółu mieszkańców.
- Zakłada się na w pierwszym etapie programu rewitalizacji szczególną koncentrację działań w przestrzeni Alei Wojska Polskiego, która ma być główną osią przemian przestrzennych na obszarze rewitalizacji.
- Projekty edukacyjne, społeczne, kulturalne, animacyjne – realizowane będą na rzecz mieszkańców obszarów rewitalizacji, bez wyróżniania, z której części tego obszaru będą pochodzić.
- Działania partycypacyjne realizowane będą z wykorzystaniem potencjałów poszczególnych osiedli, w tym organizacyjnych, jak również infrastrukturalnych.

Na poniżej mapie wskazano lokalizację projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Ryc. 87. Lokalizacja projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji

Rewitalizacja jest procesem wieloletnim, a zdefiniowany na konkretny okres czasu program rewitalizacji, to dość precyzyjny plan operacyjny. Oznacza to, że w programie rewitalizacji należy także uwzględniać wymiar czasu – w szczególności poprzez nawiązanie do prowadzonych już wcześniej działań. W ten sposób możliwe jest wykorzystanie oraz wzmacnianie rezultatów już wcześniej prowadzonych działań (**komplementarność międzyokresowa**).

Komplementarność międzyokresowa polegać będzie na:

- Kontynuowania działań modernizacyjnych oraz przemiany przestrzeni centrum miasta w odniesieniu do projektów i przedsięwzięć zrealizowanych w okresie poprzedzającym przyjęcie programu rewitalizacji.

Tab. 24. Lista projektów i przedsięwzięć realizowanych na obszarze rewitalizacji w latach 2010-2016

Lp.	Projekt	Okres realizacji	Podmiot realizujący
Działania w sferze przestrzenno-technicznej			
1	Modernizacja ulic w centrum, w tym: - remont asfaltowych nawierzchni jezdni w rejonie Bramy Portowej - wymiana warstwy ścieralnej w ulicach: Kaszubskiej, Śląskiej, Wojciecha, Bogurodzicy - naprawa nawierzchni chodników w ciągu ulic: Wojciecha, Bogurodzicy - odnowa nawierzchni bitumicznej jezdni w ciągu al. Piastów - remont i przebudowa jezdni i chodników ul. Monte Cassino - przebudowa Placu Żołnierza Polskiego - przebudowa układu drogowego wschodniej jezdni al. Niepodległości	2012-2015	Gmina Miasto Szczecin/ Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego
2	Remonty zabytkowych wielorodzinnych budynków mieszkalnych w ramach Szczecińskiego Funduszu Pożyczkowego – 10 pożyczek na remonty	2012-2015	Szczeciński Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. /Wspólnoty Mieszkaniowe
3	Modernizacja budynków zasobu Wspólnot Mieszkaniowych z udziałem Gminy Miasto Szczecin objętego funduszem remontowym – 74 budynki	2012-2015	Gmina Miasto Szczecin/ Wspólnoty Mieszkaniowe
4	Zagospodarowanie przedogródków oraz podwórek we wnętrzach kwater w ramach Programu „Zielone Podwórka Szczecina” – 2 podwórka w obszarze PZ	2012-2015	Gmina Miasto Szczecin/ Wspólnoty Mieszkaniowe
5	Rewitalizacja RAZEM – Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr	2013	Wspólnota Mieszkaniowa

	23: kamienica przy ul. Boh. Getta Warszawskiego 5		ul. Boh. Getta Warszawskiego 5
6	Rewitalizacja RAZEM – Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 23: kamienica przy ul. Boh. Getta Warszawskiego 22	2012-2013	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Boh. Getta Warszawskiego 22
7	Rewitalizacja RAZEM – Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 23: kamienica przy ul. Boh. Getta Warszawskiego 23	2012-2013	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Boh. Getta Warszawskiego 23
8	Rewitalizacja RAZEM – Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 23: kamienica przy ul. Królowej Jadwigi 2	2012-2013	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Królowej Jadwigi 2
9	Rewitalizacja RAZEM – Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 23: kamienica przy ul. Królowej Jadwigi 4	2012-2013	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Królowej Jadwigi 4
10	Rewitalizacja RAZEM – Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 23: kamienica przy ul. Królowej Jadwigi 43	2012-2013	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Królowej Jadwigi 43
11	Rewitalizacja RAZEM – Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 23: kamienica przy ul. Królowej Jadwigi 44	2013	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Królowej Jadwigi 44
12	Rewitalizacja RAZEM – Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 23: kamienica przy ul. Królowej Jadwigi 46	2013	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Królowej Jadwigi 46
13	Rewitalizacja RAZEM – Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 23: kamienica przy ul. Królowej Jadwigi 47	2012	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Królowej Jadwigi 47
14	Rewitalizacja RAZEM – Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 23: kamienica przy al. Wojska Polskiego 32	2013, 2015	Wspólnota Mieszkaniowa al. Wojska Polskiego 32
15	Rewitalizacja RAZEM – Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 23: oficyny we wnętrzu kwartału	2012-2015	Szczecińskie TBS Sp. z o.o.
16	Kompleksowa renowacja zabudowy kwartału nr 40: oficyny mieszkalno-usługowe przy ul. Śląskiej 11, 52, 53, 54 i kamienica mieszkalno-usługowa przy ul. Śląskiej 53	2015	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o.o.
17	Kompleksowa renowacja zabudowy kwartału nr 40: kamienica mieszkalno-usługowa przy ul. Śląskiej 51	2015	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Śląska 51
18	Rewitalizacja kwartału nr 21: kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 51	2015	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Ks. Bogusława X 51
19	Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 36: kamienica przy ul. Królowej Jadwigi 39a, 40, 40a	2013	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Królowej Jadwigi 39a, 40, 40a
20	Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 8: kamienica przy al.	2013	Wspólnota Mieszkaniowa

	Wojska Polskiego 56		al. Wojska Polskiego 56
21	Likwidacja źródeł ciepła na paliwo stałe wraz z termomodernizacją w kwartale nr 8: kamienica przy al. Wojska Polskiego 60	2016	Wspólnota Mieszkaniowa przy al. Wojska Polskiego 60
22	Zmiana systemu ogrzewania z węglowego na miejskie i gazowe w lokalach mieszkalnych w kwartale nr 8	2014-2015	Szczecińskie TBS Sp. z o.o./ Gmina Miasto Szczecin
23	Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 35: kamienica przy al. Piastów 62	2015-2016	Wspólnota Mieszkaniowa przy al. Piastów 62
24	Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 35: kamienica przy al. Piastów 65	2015-2016	Wspólnota Mieszkaniowa przy al. Piastów 65
25	Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 24: kamienica przy al. Piastów 70	2015-2016	Wspólnota Mieszkaniowa przy al. Piastów 70
26	Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 24: kamienica przy ul. Bohaterów Getta Warszawskiego 20	2015-2016	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Bohaterów Getta Warszawskiego 20
27	Renowacja budynków mieszkalnych w kwartale nr 24: kamienica przy ul. Królowej Jadwigi 3 oficyna	2015-2016	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Królowej Jadwigi 3 oficyna
Działania w sferze gospodarczej gospodarcze			
1	Kompleksowa renowacja zabudowy kwartału nr 40: adaptacja parterów kamienic mieszkalno – usługowych przy ul. Śląskiej 51, 53 oficyn mieszkalno-usługowych przy ul. Śląskiej 51, 52, 53, 54, oficyny usługowej „stajenka” na lokale użytkowe wraz z zagospodarowaniem terenu	2015	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o.o.
2	Rewitalizacja kwartału nr 21: adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 51 na cele usługowe	2015	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o.o.
3	„Centrum KOSMOS” – adaptacja i rozbudowa budynku dawnego kina „Kosmos” przy al. Wojska Polskiego 8 w kwartale nr 38	2013-2015	Inwestor prywatny – Mark Invest Sp. z o.o.
4	Centrum Kulturalno-Rozrywkowe „Warzelnia” – renowacja i adaptacja zabytkowego budynku przy ul. Partyzantów 2	2013-2016	Inwestor prywatny – HOKER S.C.
5	Rewitalizacja budynku „Lucynki i Paulinki” w kwartale nr 38 przy Al. Wojska Polskiego 18	2015-2016	Inwestor prywatny – Extra Invest Sp. z o.o. S. k.
6	Modernizacja kamienicy w kwartale nr 22 przy Al. Wojska Polskiego 45	2012	Inwestor prywatny – Extra Invest Sp. z o.o. S. k.
Działania w sferze społecznej			
1	Rewitalizacja RAZEM – Infrastruktura w kwartale nr 23: utworzenie świetlicy środowiskowej, punktu konsultacyjnego MOPR, utworzenie	2012-2015	Szczecińskie TBS Sp. z o.o.

	lokali usługowych, infrastruktury technicznej oraz wykonanie zagospodarowania terenu		
2	Rewitalizacja społeczna w obszarze centrum w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	Od 2012	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie / Organizacje Pozarządowe
3	Budowa integracji lokalnej i rewitalizacja społeczna w ramach Programu współpracy Gminy Miasto Szczecin z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego	2012-2014	Gmina Miasto Szczecin / Organizacje Pozarządowe
4	Utworzenie mieszkania kryzysowego dla osoby będącej w sytuacji kryzysowej	2015-2016	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie
5	Utworzenie mieszkań chronionych dla osób w podeszłym wieku	2015-2016	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie

Sukces rewitalizacji jest w dużym stopniu uzależniony od tego, czy uda się zrealizować szereg zaplanowanych, bardzo konkretnych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Projektowe podejście do realizacji programu rewitalizacji, oznacza, że jest to dość skomplikowany plan, który wymaga partnerstwa oraz zorganizowania procedur realizacji. Niepowodzenie realizacji jednego z istotnych projektów rewitalizacyjnych może bowiem wpłynąć na niepowodzenie lub skuteczność całego programu rewitalizacji (**komplementarność proceduralno-instytucjonalna**).

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna polegać będzie na:

- Program rewitalizacji realizowany będzie przez Gminę, ale charakteryzuje się również włączeniem w proces tworzenia i realizacji różnych interesariuszy, w tym mieszkańców. Gmina pełnić będzie rolę lidera inicjującego współpracę interesariuszy oraz odpowiedzialna będzie za zorganizowanie procesu uspołecznienia, jak też monitoringu i ewaluacji.
- Istotną rolę w procesie przemian powinny mieć także organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy.
- Komplementarność proceduralno – instytucjonalną opisano szerzej w rozdziale 9. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji oraz 10. System zarządzania.

Podejście projektowe realizacji programu rewitalizacji oznacza także konieczność poszukiwania dla każdego z przedsięwzięć źródeł finansowania. Różnorodność pomysłów rewitalizacyjnych skutkuje różnorodnością potencjalnych źródeł finansowania. Projekty edukacyjne, szkoleniowe, etc. mogą uzyskać wsparcie ze środków EFS, projekty infrastrukturalne ze środków EFRR. Program rewitalizacji może być realizowany zarówno przez podmioty publiczne jak też prywatne (**komplementarność źródeł finansowania**).

Komplementarność źródeł finansowania polegać będzie na:

- Realizacja programu rewitalizacji zakłada wykorzystanie szeregu dostępnych funduszy zewnętrznych. Uzupełnieniem środków zewnętrznych będą fundusze własne, w tym publiczne oraz prywatne.
- Komplementarność finansowa przedstawiona została szczegółowo w rozdziale 8. Indykatywne ramy finansowe.

8. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych

Zabezpieczenie finansowe działań związanych z realizacją Programu Rewitalizacji stanowią przede wszystkim środki budżetowe gminy. Jednakże środki własne gminy wspomagane będą środkami zewnętrznymi pochodzącymi m. in. ze środków Unii Europejskiej.

Podstawowe źródła pozabudżetowe wykorzystywane do realizacji strategii obejmują:

- środki Unii Europejskiej – m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Instrument Łącząc Europę,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, gminnych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe,
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych,
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST.

Program rewitalizacji zakłada realizację kilkudziesięciu projektów wpisujących się w cele rewitalizacji, które realizowane będą w dużej mierze dzięki wsparciu środków Unii Europejskiej, przy współudziale środków własnych instytucji i organizacji zaangażowanych w rewitalizację w Gminie.

Łącznie przewiduje się, że koszt realizacji podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wyniesie 473.897.591,00 zł

Tab. 25. Ramy finansowe związane z podstawowymi projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Lp.	Tytuł projektu	Podmiot/y realizujący/e	Wartość projektu (zł)	Okres realizacji	Źródła finansowania	W tym RPO	Pozostałe źródła	Środki prywatne
Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne								
1	Mieszkania chronione dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	619479,00	2017-2023	Gmina Miasto Szczecin	-	619479,00	-
2	Mieszkania chronione wspomagane dla osób w podeszłym wieku: Ul. Sikorskiego 3; Ul. Poczтова 19; Ul. Stołczyńska 134 (poza OR), Ul. Boh. Warszawy 98; Ul. Ściegiennego 67	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	8661914,00	2017-2023	Gmina Miasto Szczecin	-	8661914,00	-
3	Mieszkania chronione wspomagane dla osób w podeszłym wieku: : Al. Piastów 16, Al. Wojska Polskiego 53; Ul. Mickiewicza 69b (poza OR)	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	3257782,00	2017-2023	Gmina Miasto Szczecin	-	3257782,00	-
4	Organizacja działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w tym zajęć edukacyjnych, kulturalno-oświatowych i sportowych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Miasto Szczecin	200000,00	2018	Gmina Miasto Szczecin	-	200000,00	-
5	Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	1393231,00	2017-2023	Gmina Miasto Szczecin	-	1393231,00	-
6	Dzienny Dom dla Seniora „Dzienny Dom Senior +”	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	2247175,00	2017-2023	Gmina Miasto Szczecin	-	2247175,00	-
7	Rewitalizacja Campusu Uniwersytetu Szczecińskiego przy al. Piastów 40b	Uniwersytet Szczeciński	20000000,00	2018-2020	Uniwersytet Szczeciński, RPO			
8	Utworzenie Centrum Kulturalno – Naukowego Uniwersytetu Szczecińskiego	Uniwersytet Szczeciński	25000000,00	2018-2020	Uniwersytet Szczeciński, RPO			
9	Modernizacja Asystenckiego Domu Mieszkalnego	Uniwersytet Szczeciński	4500000,00	2018-2020	Uniwersytet Szczeciński, RPO			

Lp.	Tytuł projektu	Podmiot/y realizujący/e	Wartość projektu (zł)	Okres realizacji	Źródła finansowania	W tym RPO	Pozostałe źródła	Środki prywatne
10	Rewitalizacja wnętrza кварталу zamkniętego ulicami: Mickiewicza, Bohaterów Warszawy, 5 Lipca, Tarczyńskiego w Szczecinie wraz z reorganizacją zagospodarowania przestrzennego i remontem	Uniwersytet Szczeciński	1000000,00	2018-2020	Uniwersytet Szczeciński, RPO			
11	Aktywizacja mieszkańców z wykorzystaniem Lokalu KREATYWNEGO przy ul. Jadwigi 2	Stowarzyszenie Twórców i Producentów Sztuki/ Stowarzyszenie MEDIA DIZAJN/Fundacja Bł. Królowej Jadwigi	300000,00	2018-2023	Środki prywatne	-	-	300000,00
12	Renowacja i adaptacja na potrzeby ożywienia społeczno - gospodarczego parteru zabytkowej narożnej kamienicy przy zbiegu ul. 5 lipca i ul. Pocztowej w Szczecinie	ExcelDent Dental Spa	2000000,00	2018	RPO, Inne publiczne środki krajowe i zagraniczne, środki prywatne			
13	Rewitalizacja wielkomiejska z udziałem odnawialnych źródeł energii - CENTRUM ENERGII	FUNDACJA ENERGIA	6000000,00	2018-2019	RPO, inne publiczne środki krajowe i zagraniczne, środki prywatne			
14	Stworzenie i wyposażenie nowoczesnego Centrum Kongresowego w zrewitalizowanym centrum Szczecina - MICE IN SZCZECIN	PORTO Sp. z o.o.	6000000,00	2018-2019	RPO, Inne publiczne środki krajowe i zagraniczne, środki prywatne			
15	Aktywizacja prozdrowotna jako element społecznego włączenia - POSEJDON FITNESS BY MONIKA PYREK	FUNDACJA MONIKI PYREK	3000000,00	2018-2019	RPO, Inne publiczne środki krajowe i zagraniczne, środki prywatne			
16	Nowoczesne Środowisko dla Biznesu - #HYPE	FUNDACJA ENERGIA	6000000,00	2018-2019	RPO, Inne publiczne środki krajowe i zagraniczne, środki prywatne			
17	KOMPLEKS USŁUGOWY POSEJDON – Przygotowanie	PORTO Sp. z o.o.	6000000,00	2018-2019	RPO, Inne publiczne środki krajowe i			

Lp.	Tytuł projektu	Podmiot/y realizujący/e	Wartość projektu (zł)	Okres realizacji	Źródła finansowania	W tym RPO	Pozostałe źródła	Środki prywatne
	powierzchni biurowych na potrzeby rozwoju działalności gospodarczej najemców				zagraniczne, środki prywatne			
18	Stworzenie nowoczesnej przestrzeni hotelowej dostosowanej do potrzeb i oczekiwań przyszłych pokoleń - FUTURE IS HERE!	PORTO Sp. z o.o.	6000000,00	2018-2019	RPO, Inne publiczne środki krajowe i zagraniczne, środki prywatne			
19	KOMPLEKS USŁUGOWY POSEJDON – Przekształcenie kryzysowego obszaru centralnego punktu miasta w Centrum Biznesu Szczecina	PORTO Sp. z o.o.	244400000,00	2018-2019	Środki z RPO, Inne publiczne środki krajowe i zagraniczne w tym środki z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, środki prywatne			
20	Centrum Kulturalno – Rozrywkowe Warzelnia II – kontynuacja projektu 'Centrum Kulturalno –Rozrywkowe „Warzelnia” – renowacja i adaptacja zabytkowego budynku przy ul. Partyzantów 2'	HOKER SC Artur Kałużny, Rafał Kaczmarek	10000000,00	2018-2020	Środki prywatne	-	-	10000000,00
21	Rewitalizacyjny Fundusz Grantowy	Gmina Miasto Szczecin	3000000,00	2019-2022	Gmina Miasto Szczecin	-	3000000,00	-
22	Remont lokalu użytkowego z przeznaczeniem na działalność organizacji pozarządowych	Gmina Miasto Szczecin	500000,00	2018-2019	RPO, Gmina Miasto Szczecin			
23	Przebudowa Alei Wojska Polskiego na odcinku pomiędzy Placem Zwycięstwa i Placem Szarych Szeregów	Gmina Miasto Szczecin	24600000,00	2019-2020	RPO, Gmina Miasto Szczecin			
24	RE-KREACJA centrum Szczecina	Gmina Miasto Szczecin	860000,00	2019-2020	RPO, Gmina Miasto Szczecin			
25	Kultura zaprasza – do centrum Szczecina	Gmina Miasto Szczecin	40000,00	2019-2020	RPO, Gmina Miasto Szczecin			
26	Rewitalizacja kulturowa centrum miasta – oferta programowa organizacji pozarządowych	Gmina Miasto Szczecin	300000,00	2019-2020	RPO, Gmina Miasto Szczecin			

Lp.	Tytuł projektu	Podmiot/y realizujący/e	Wartość projektu (zł)	Okres realizacji	Źródła finansowania	W tym RPO	Pozostałe źródła	Środki prywatne
27	Program aktywizacji osób bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy	1500000,00	2018-2023	RPO, PUP			
28	Mama nigdy nie jest sama! - cykl zajęć i spotkań w Fundacji Macierzanka	FUNDACJA IM.MAŁGORZATY BAJERSKIEJ "MACIERZANKA	15000,00	2018-2019	Środki prywatne, inne środki publiczne	-	-	15000,00
29	Międzynarodowe Centrum Kulturalno-Kongresowe przy ul. Stośława 4	Kościół Chrześcijan Baptystów w RP Zbór w Szczecinie	4500000,00	2018-2020	Środki prywatne, inne środki publiczne	-	-	4500000,00
30	Przygotowanie i realizacja programu animacji społecznej w procesie rewitalizacji	Gmina Miasto Szczecin	370000,00	2017-2023	Środki Ministerstwa Rozwoju i POPT 2014-2020, 120 000,00 zł Gmina Miasto Szczecin: 250000,00 zł	-	370000,00	-
31	Prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego na obszarze rewitalizacji	Gmina Miasto Szczecin	491200,00	2017-2023	Gmina Miasto Szczecin	-	491200,00	-
32	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 47	Wspólnota Mieszkaniowa Bogusława 47	2690103,54	2018-2019	RPO, Środki prywatne	1345051,77	-	1345051,77
33	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 47 na cele usługowe	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	426487,87	2018-2019	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	-	426487,87	-
34	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 49	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	4385563,25	2018-2019	RPO, TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	420844,34	3964718,91	-
35	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 49 na cele usługowe	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	534302,29	2018-2019	RPO, TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	187005,80	347296,49	-
36	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 92	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	3848983,89	2019-2021	RPO, TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	369502,45	3479481,44	-
37	Adaptacja części budynku przy ul. Jagiellońskiej 92 na cele usługowe	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	468931,20	2019-2021	RPO, TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	164125,92	304805,28	-
38	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 94	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	4162078,90	2019-2021	RPO, TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	399559,57	3762519,33	-
39	Adaptacja części budynku przy ul. Jagiellońskiej 94 na cele usługowe	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	507076,34	2019-2021	RPO, TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	177476,72	329599,62	-

Lp.	Tytuł projektu	Podmiot/y realizujący/e	Wartość projektu (zł)	Okres realizacji	Źródła finansowania	W tym RPO	Pozostałe źródła	Środki prywatne
40	Kompleksowa renowacja budynków przy ul. Obr. Stalingradu 20/21 oficyny	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	5050992,76	2019-2020	RPO, TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o	985340,37	4065652,39	-
41	Rozbudowa i adaptacja części budynków przy ul. Obr. Stalingradu 20/21 oficyny na cele usługowe	TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o.	1443194,78	2019-2020	RPO, TBS „Prawobrzeże” Sp. z o. o	404100,75	1039094,03	-
42	Zagospodarowanie kwartału nr 34	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	1500000,00	2019-2023	Gmina Miasto Szczecin	-	1500000,00	-
43	Zagospodarowanie kwartału nr 38	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	5000000,00	2019-2025	Gmina Miasto Szczecin	-	1500000,00	-
44	Zielone Przedogródki Szczecina	Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych	1500000,00	2018-2023	Gmina Miasto Szczecin	-	1500000,00	-
45	Pałac Muzyki i Sztuki	Akademia Sztuki w Szczecinie	32000000,00	2018-2021	85% kosztów inwestycji ze środków UE i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego EOG oraz dotacji NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW. Wkład własny w wysokości 15% kosztów inwestycji - planowane jest pozyskanie dofinansowania ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.	-	32000000,00	-
46	Projekt „Wstęp do Śródmieścia”	Gmina Miasto Szczecin	113200,00	2018	Gmina Miasto Szczecin, środki Ministerstwa Rozwoju,-środki POPT 2014-2020	-	113200,00	-
47	Kino Teatr „Pod Złotym Leszczem” i Galeria Wzorcowa	Stowarzyszenie Twórców i Producentów Sztuki	150000,00	2017-2020	Środki prywatne	-	-	150000,00
48	Zagospodarowanie fragmentu alei Jana Pawła II – pomiędzy placem Lotników i placem Żołnierza Polskiego w Szczecinie – z przeznaczeniem na przestrzeń publiczną przyjazną mieszkańcom	Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego	2500000,00	2018	Gmina Miasto Szczecin	-	2500000,00	-
49	Rewitalizacja budynku przemysłowego położonego przy ul. Jagiellońskiej 34b na	RIDDER Sp. z o.o	6000000,00	2018-2020	RPO, Środki prywatne			

Lp.	Tytuł projektu	Podmiot/y realizujący/e	Wartość projektu (zł)	Okres realizacji	Źródła finansowania	W tym RPO	Pozostałe źródła	Środki prywatne
	cele mieszkaniowe oraz aktywizacji fizycznej.							
50	Przebudowa budynku mieszkalnego na działce nr 115	Konsorcjum, które powoła spółkę celową do realizacji inwestycji: Z.P.H.U. „Ewrom”	7000000,00	2018-2019	RPO, Środki prywatne			
51	Aranżacja przestrzeni na terenie użytkowanym wieczyste przez Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie	Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża	140000,00	2018	Środki prywatne	-	-	140000,00
52	Międzypokoleniowy Dom Kultury Turzyn	Rada Osiedla Turzyn	325000,00	2018	Gmina Miasto Szczecin	-	325000,00	-
53	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Mikołaja Kopernika 6	Wspólnota Mieszkaniowa Kopernika 6 w Szczecinie	1050395,00	2018-2019	RPO, Środki prywatne			
54	Rewitalizacja budynku przy ul. Stoisława 2 w Szczecinie w celu zwiększenia aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji	Zachodniopomorską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A	345500,00	2018-2016	RPO, środki Wspólnoty Mieszkaniowej, wkład własny, inne publiczne środki krajowe i zagraniczne			
Koszty zarządzania realizacją programu rewitalizacji								
1.	Zarządzanie, uspołecznienie i promocja programu rewitalizacji	Gmina Miasto Szczecin	1400000,00	2017-2023	Gmina Miasto Szczecin	-	1400000,00	-

9. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w szczególności poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych.

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polega w szczególności na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, oraz o przebiegu tego procesu;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności programu rewitalizacji;
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji programu rewitalizacji;
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

9.1 Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji.

Tab. 26. Informacje nt. terminów, form oraz wyników konsultacji społecznych związanych z tworzeniem programu rewitalizacji

Data	Forma	Opis / rezultat

9.2 Procedura uspołecznienia na etapie realizacji programu rewitalizacji.

Efektywność partycypacji społecznej zależy od skuteczności dwustronnego przepływu informacji, co oznacza, że nie tylko Gmina, jako podmiot zarządzający procesem rewitalizacji powinien informować stronę społeczną o planowanych działaniach i zamierzeniach, ale także strona społeczna powinna mieć szanse wyrażenia swojej opinii na temat realizowanych działań.

Poniżej prezentowane są zasady, którymi kierowała się Gmina w realizacji procesu konsultacji społecznych.

- Zasady partycypacji w projekcie:
- Dwustronny przepływ informacji.
- Rzetelne diagnozowanie i prezentowanie informacji.
- Angażowanie społeczności na możliwie wielu etapach działań rewitalizacyjnych.
- Wieloetapowość konsultacji społecznych.
- Wieloaspektowość konsultacji społecznych.

W procesie rewitalizacji wykorzystywane zostały bierne i czynne formy konsultacji społecznych:

- Formy bierne, a więc takie, w których prowadzona komunikacja była jednokierunkowa to m.in. artykuły w informatorach samorządowych oraz krótkie informacje na stronach internetowych Gminy, bądź też w lokalnych mediach. Komunikacja jednokierunkowa miała głównie charakter informacyjny.
- Formy czynne tzn. komunikacja dwukierunkowa miała charakter informacyjno-konsultacyjny i prowadzona będzie w sposób dedykowany.

Ogólny schemat uspołecznienia realizacji programu rewitalizacji opierać się będzie na następujących założeniach:

1) Kompleksowość realizacji całego programu – w tym przypadku nadrzędnymi działaniami będzie:

- **Działalność Zespołu wewnętrznego ds. rewitalizacji i Zespołu zewnętrznego ds. rewitalizacji** (spotkania z członkami zespołu, ponadto członkowie zespołu będą multiplikatorami informacji nt. programu rewitalizacji).

Uzasadnienie: program rewitalizacji skupia szereg działań i projektów, w tym przedsięwzięcia o charakterze społecznym, organizacyjnym oraz infrastrukturalnym. Istotne dla właściwego wdrażania programu jest pozyskanie opinii eksperckiej, w tym liderów społecznych, przedstawicieli ważnych z punktu widzenia rewitalizacji instytucji, np. instytucji kultury, przedstawicieli biznesu, etc. Opinie te będą wspierać procesy decyzyjne, w szczególności Gminy (program przyjmowany i realizowany jest przez Gminę), w szczególności w kwestii aktualizacji oraz oceny rezultatów programu. Istotne jest „czuwanie” nad realizacją programu pod kątem jego komplementarności. Brak realizacji jednego istotnego projektu może skutkować niższą skutecznością efektów całego programu. Gmina powinna zapewnić funkcjonowanie zespołu ds. rewitalizacji, m. in. poprzez wsparcie organizacyjne.

- **Konsultowanie i opiniowanie z mieszkańcami założeń i oczekiwań odnośnie przemian rewitalizacyjnych, jak też ewaluacji programu rewitalizacji** (w tym w odniesieniu do sposobów komunikacji i informacji).

Uzasadnienie: transparentność realizacji programu rewitalizacji polegać będzie na ciągłym informowaniu mieszkańców o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych oraz jego efektach. Podstawowym narzędziem informowania będzie dedykowana programowi zakładana na stronie internetowej. Istotne jest jednak docieranie do mieszkańców poprzez media lokalne oraz tzw. multiplikatorów (radnych, przedstawicieli organizacji społecznych, członków zespołu ds. rewitalizacji, pracowników Urzędu Miejskiego). W celu wzmocnienia przekazu oraz stworzenia możliwości bezpośredniej interakcji z mieszkańcami oraz innymi interesariuszami zakłada się organizację cyklicznych spotkań, najlepiej na obszarze rewitalizacji, w trakcie których omawiane będą efekty i rezultaty oraz oczekiwania interesariuszy odnośnie dalszych działań na obszarach rewitalizacji. Warto rozważyć także możliwość utworzenia na obszarze rewitalizacji punktu informacyjnego, który służyłby mieszkańcom obszaru rewitalizacji (był ciągłym łącznikiem pomiędzy interesariuszami oraz Miastem w kwestii prowadzenia działań rewitalizacyjnych).

2) Realizacja konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – w tym przypadku nadrzędnymi działaniami będzie:

- **Konsultowanie, opiniowanie założeń poszczególnych projektów.** Istotne jest docieranie do mieszkańców, na rzecz których realizowane będą przedsięwzięcia (spotkania bezpośrednio na obszarach rewitalizacji, festyny np. podwórkowe, otwarte punkty konsultacyjne i doradcze np. w trakcie imprez plenerowych, badania i wywiady z mieszkańcami). Istotne jest tworzenie narzędzi dopasowanych do lokalnej specyfiki (np. formularze badawcze w formie elektronicznej, papierowej, bezpośrednie spotkania z mieszkańcami). Oprócz standardowych działań, takich jak upublicznienia planów realizacji poszczególnych przedsięwzięć – istotne będzie bezpośrednie dotarcie z założeniami poszczególnych projektów do mieszkańców, w szczególności takich, w których w prosty sposób można uwzględnić opinie mieszkańców, np. dot. zagospodarowania przestrzeni.

Uzasadnienie: o ile to możliwe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny być poddawane opiniowaniu przez mieszkańców. Proces partycypacji w projekcie rewitalizacyjnym powinien rozpoczynać się na etapie planowania projektu. Oznacza to, że założenia danego projektu, np. w formie planu lub koncepcji powinny być udostępniane mieszkańcom. Proponuje się stworzenie narzędzi elektronicznych opiniowania przedsięwzięcia, wraz z możliwością składania uwag i propozycji. Ponadto sugeruje się w przypadku istotniejszych projektów, np. mających wpływ na zagospodarowanie przestrzeni publicznych, organizowanie spotkań z mieszkańcami, w trakcie których prezentuje się wstępne założenia projektu oraz zbiera się opinie interesariuszy. Partycypacja społeczna powinna dotyczyć także dalszych faz realizacji projektu, jak również etapu końcowego, w tym ewaluacji.

Procedura uspołecznienia realizacji programu rewitalizacji zakłada podjęcie w Gminie Miasto Szczecin następujących działań upowszechniających założenia programu, budujących świadomość mieszkańców o prowadzonym procesie rewitalizacji oraz włączających mieszkańców w procesy realizacyjne i decyzyjne związane z rewitalizacją:

- informowanie mieszkańców przez różne kanały przekazu: prasa lokalna / Internet (strona www, portal społecznościowy), biuletyn informacyjny, punkt konsultacyjno-informacyjny na obszarze rewitalizacji, o planowanych działaniach, konsultowanych przedsięwzięciach,
- organizacja festynów podwórkowych integrujących mieszkańców wokół danej przestrzeni, tworzących więzi sąsiedzkie,

- wspieranie wspólnych inicjatyw mieszkańców na rzecz poprawy warunków zamieszkania,
- organizacja warsztatów, szkoleń dla mieszkańców motywujących do zagospodarowania przestrzeni sąsiedzkich, poprawy walorów estetycznych,
- udział mieszkańców w tworzeniu koncepcji lub dokumentacji technicznej,
- akcje edukacyjne i animacyjne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez organizacje pozarządowe – o konieczności współpracy sąsiedzkiej,
- akcje informacyjne dla poszczególnych grup interesariuszy np. dla wspólnot mieszkaniowych/ zarządców promujące dostępne źródła finansowania przedsięwzięć remontowych, termomodernizacyjnych,
- prowadzenie badań socjologicznych w celu poznania opinii mieszkańców nt. prowadzonych i planowanych działań rewitalizacyjnych.

10. Opis struktury zarządzania realizacją programu rewitalizacji

10.1. System realizacji

Opracowanie i przyjęcie programu rewitalizacji rozpoczyna pierwszy i najistotniejszy etap procesu wdrażania. Proces wdrażania zależy od podejmowanych działań, a proces realizacji programu – od procedur gwarantujących jej realizację oraz od organizacji prac nad programem, czyli podziału obszarów odpowiedzialności za realizację pomiędzy struktury/jednostki organizacyjne Gminy.

Dla powodzenia wdrożenia programu rewitalizacji należy przyjąć tzw. zasadę partnerstwa, czyli współpracę poszczególnych aktorów rozwoju (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie gminy, w zakresie wdrażania programu rewitalizacji.

Współpraca podmiotów powinna dotyczyć w szczególności:

- prowadzenia dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych i ich komplementarności,
- budowy trwałej sieci partnerstwa na rzecz rozwoju gminy, a tym samym zapewnienia kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w programie rewitalizacji,
- kojarzenia partnerów do wspólnych przedsięwzięć oraz projektów, poprzez tworzenie płaszczyzny i podstaw wymiany pomysłów, potencjału i potrzeb,
- poprawy skuteczności działania tych podmiotów poprzez wymianę doświadczeń i informacji o trendach/pomysłach rozwojowych,
- prowadzenia badań i analiz w zakresie zmian społeczno-gospodarczych w gminie, które są rezultatem prowadzonych działań rewitalizacyjnych,
- współdziałania w zakresie doboru rozwiązań zapobiegających sytuacjom kryzysowym o charakterze społeczno-gospodarczym,
- budowy warunków sprzyjających wdrażaniu programu rewitalizacji,
- wdrażania programu rewitalizacji.

Skuteczność realizacji programu rewitalizacji i jego celów zapewnić będzie sprawny system oceny skuteczności wdrażania obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Prace nad realizacją działań rewitalizacyjnych powinny rozpocząć się natychmiast po przyjęciu programu rewitalizacji. Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie programu rewitalizacji wymagać będzie szeregu działań: koordynacyjnych, organizacyjnych, koncepcyjnych, kontrolnych i informacyjnych.

System realizacji programu rewitalizacji stworzony został z myślą o takich cechach programu rewitalizacji jak komplementarność, konieczność partnerskiej realizacji, jak też podejście projektowe. Oznacza to m. in. konieczność analizowania szeregu różnych aspektów realizacyjnych, jak też posiada przekrojowej wiedzy nt. szerokiego spektrum poruszanych przez program rewitalizacji obszarów tematycznych.

10.2. Zarządzanie

Budowa i realizacja programu rewitalizacji jest zabiegiem złożonym. Wymaga bowiem przeprowadzenia wielu działań o charakterze diagnostycznym, konsultacyjnym, negocjacyjnym, planistycznym, prawnym, wdrożeniowym i monitoringowym – korygowania projektów i działań w trakcie ich realizacji oraz kompleksowej oceny po zakończeniu. Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie programu rewitalizacji wymaga utworzenia lub wyznaczenia przez podmiot rewitalizacji organu, któremu czynność ta zostanie powierzona. Biorąc powyższe pod uwagę zdecydowano się na powołanie **Zespołu wewnętrznego ds. rewitalizacji**.

Zespół wewnętrzny ds. rewitalizacji stanowić będzie forum współpracy i dialogu przedstawicieli Wydziałów i Biur Urzędu Gminy Miasto Szczecin w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny działań rewitalizacyjnych oraz pełnić będzie funkcję opiniodawczo-doradczą Prezydenta.

Zespół wewnętrzny ds. rewitalizacji ma za zadanie wspierać Prezydenta oraz Radę Miasta w podejmowaniu istotnych decyzji dot. programu rewitalizacji. Ponadto Zespół wewnętrzny ds. rewitalizacji będzie pośredniczyć oraz wspierać Prezydenta oraz Radę Miasta w komunikacji z interesariuszami rewitalizacji oraz wdrażaniu pomysłu na partycypację społeczną.

Tabela 3. Procedura powołania Zespołu wewnętrznego ds. rewitalizacji

POWOŁANIE ZESPOŁU WEWNĘTRZNEGO DO SPRAW REWITALIZACJI	
Sposób powołania	Skład osobowy i tryb pracy zostanie określony w Zarządzeniu Prezydenta Miasta
Skład	<p>Przynajmniej jeden przedstawiciel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wydziału Spraw Społecznych • Wydziału Kultury • Wydziału Oświaty • Wydziału Mieszkalnictwa i Regulacji Stanów Prawnych Nieruchomości, • Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska, • Wydziału Urbanistyki i Administracji Budowlanej • Biura Strategii • Biura Planowania Przestrzennego Miasta, • Biura ds. Organizacji Pozarządowych • Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków • Biura Prezydenta Miasta <p>Skład Zespołu może zostać poszerzony w zależności od potrzeb, co zostanie określone w odpowiednim Zarządzeniu.</p>
Funkcje	<ul style="list-style-type: none"> • bieżąca koordynacja prac rewitalizacyjnych, • konsultowanie i optymalizacja działań rewitalizacyjnych, • poszukiwanie możliwości finansowania zaplanowanych działań w tym aplikowanie o środki, • potwierdzanie zgodności przedsięwzięć z wyznaczonymi celami Programu Rewitalizacji, • współpraca oraz prowadzenie dialogu z interesariuszami programu, • poszukiwanie nowych partnerów dla przedsięwzięć i umożliwianie współpracy między nimi, • ocena stopnia osiągnięcia wskaźników wyznaczonych w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, • przygotowanie i przeprowadzanie procesu aktualizacji Programu Rewitalizacji • proponowanie i opiniowanie wprowadzonych zmian w Programie Rewitalizacji, • weryfikacja zgodności realizowanych projektów z wyznaczonymi celami – bieżący monitoring i ewaluacja.
Częstotliwość spotkań	Przynajmniej 1 raz na kwartał

Ponadto chcąc zapewnić odpowiednie wsparcie prac Zespołu wewnętrznego ds. rewitalizacji w formie m.in. konsultowania i doradztwa w poszczególnych obszarach tematycznych, informowania o zaistniałych problemach, opiniowania propozycji działań rewitalizacyjnych w tym nowych, przedłożonych w procesie aktualizacji Programu Rewitalizacji a także promowania założeń Programu Rewitalizacji w różnych środowiskach; zdecydowano się na powołanie **Zespołu zewnętrznego ds. rewitalizacji**.

Tabela 4. Procedura powołania Zespołu zewnętrznego ds. rewitalizacji

POWOŁANIE ZESPOŁU ZEWNĘTRZNEGO DO SPRAW REWITALIZACJI	
Sposób powołania	Skład osobowy i tryb pracy zostanie określony w Zarządzeniu Prezydenta Miasta
Skład	<p>Przynajmniej jeden przedstawiciel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie • Powiatowego Urzędu Pracy • Komendy Miejskiej Policji • zarządców nieruchomości • rady osiedla właściwej dla obszaru rewitalizacji • organizacji pozarządowej • przedsiębiorców <p>Skład zespołu może zostać poszerzony w zależności od potrzeb, co zostanie określone w odpowiednim Zarządzeniu.</p>
Funkcje	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie prac Zespołu wewnętrznego ds. rewitalizacji w formie konsultowania i doradztwa w poszczególnych obszarach tematycznych, • informowanie o zaistniałych problemach, proponowanie rozwiązań, • opiniowanie propozycji działań rewitalizacyjnych w tym nowych, przedłożonych w procesie aktualizacji Programu Rewitalizacji, • współpraca z członkami Zespołu wewnętrznego ds. rewitalizacji w celu osiągnięcia pożądaných efektów rewitalizacyjnych, • zbieranie oraz udostępnianie informacji służących celom Programu Rewitalizacji, • promowanie założeń Programu Rewitalizacji w swoich środowiskach. • ocena stopnia osiągnięcia wskaźników wyznaczonych w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, • proponowanie i opiniowanie wprowadzonych zmian w Programie Rewitalizacji, • weryfikacja zgodności realizowanych projektów z wyznaczonymi celami.
Częstotliwość	Przynajmniej 2 razy w roku

Zespół zewnętrzny ds. rewitalizacji stanowić będzie „łącznik” pomiędzy instytucjami publicznymi, które realizują program rewitalizacji, a interesariuszami rewitalizacji, w szczególności mieszkańcami. Obsługę organizacyjną Zespołu zewnętrznego ds. rewitalizacji zapewni Prezydent.

Proponuje się, aby Prezydent Szczecina niezwłocznie po podjęciu przez Radę Miasta uchwały dot. przyjęcia Programu Rewitalizacji powołał Zespół wewnętrzny ds. rewitalizacji oraz Zespół zewnętrzny ds. rewitalizacji.

Proces tworzenia oraz realizacji programu rewitalizacji można podzielić na kilka istotnych etapów:

1. Przygotowanie do sporządzania programu rewitalizacji.
2. Sporządzenie projektu programu rewitalizacji.
3. Konsultacje społecznego programu rewitalizacji.
4. Opiniowanie projektu programu rewitalizacji.
5. Wprowadzenie zmian wynikających z przeprowadzonych konsultacji społecznych i uzyskanych opinii oraz uchwalenie programu rewitalizacji.
6. Realizacja programu rewitalizacji.

Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji ujęte zostały w poniżej tabeli.

Tab. 27. Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji.

L.p.	Działanie	Odpowiedzialność	Rok
1.	Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zawartych w programie rewitalizacji, niezwłocznie po uchwaleniu tego programu, do załącznika do wieloletniej prognozy finansowej gminy. Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do wieloletniej prognozy finansowej, Rada Miejska wprowadza przedsięwzięcia do tej prognozy niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.	Rada Miejska, Prezydent	2017
2	Powołanie i działalność Zespołu rewitalizacji. Zespół stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą.	Zespół ds. rewitalizacji, Prezydent	2017

	<p>Zakłada się cykliczność spotkań zespołu ds. rewitalizacji, w trakcie których omawiane będą poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacji, ich stan wdrażania oraz rezultaty programu rewitalizacji.</p> <p>Zespół pełnić będzie funkcję multiplikatora, tj. jest zobowiązany do komunikowania się w sprawach istotnych dla rewitalizacji z Interesariuszami, których reprezentuje.</p>		
3.	<p>Opracowywanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do programu rewitalizacji, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich pozwoleń.</p> <p>Opracowanie studiów wykonalności i wniosków aplikacyjnych oraz niezbędnych załączników.</p> <p>Zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów na współfinansowanie zadań.</p>	Podmioty realizujące zadania ujęte w programie rewitalizacji.	2017-2023
4.	<p>Ocena aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji co najmniej raz na trzy lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.</p> <p>Ocena sporządzona przez Prezydenta podlega zaopiniowaniu przez Zespół ds. rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy.</p> <p>W przypadku stwierdzenia, że program rewitalizacji wymaga zmiany Prezydent występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię.</p> <p>Zmiana programu rewitalizacji nie wymaga uzyskania opinii, ani przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nie dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, 2) nie wymaga zmiany uchwały. 	Zespół ds. rewitalizacji, Prezydent	2021
5.	<p>Uzupełnienie i rozszerzanie programu rewitalizacji o nowe zadania zgłaszane przez instytucje,</p>	Prezydent, Zespół ds. rewitalizacji,	Lata 2017-2023

	<p>organizacje i firmy działające na obszarze objętym programem rewitalizacji, w tym także o zadania miasta i gminy.</p> <p>Warunkiem przyjęcie dodatkowych projektów do programu rewitalizacji jest uzasadnienie ich realizacji w kontekście osiągania celów programu rewitalizacji i przeciwdziałania istotnym problemem obszaru rewitalizacji. Uzasadnienie powinno być załączone do zgłaszanej karty projektów i powoływać się na zapisy diagnozy oraz celów programu rewitalizacji, względnie zawierać aktualne dane potwierdzające istnienie problemu lub negatywne zmiany obserwowane na obszarze rewitalizacji (np. dane MOPR).</p>	<p>podmioty zamierzające realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne w oparciu o zaktualizowany program rewitalizacji</p>	
6.	<p>Działania Public Relations, bieżąca i stała komunikacja z mieszkańcami miasta nt. założeń rewitalizacji, postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz efektów.</p> <p>Zbieranie i analizowanie zgłaszanych przez społeczność miasta uwag, opinii, wniosków.</p> <p>Działania komunikacyjne realizowane za pośrednictwem narzędzi komunikacyjnych miasta, lokalnych mediów, Komitetu rewitalizacji oraz podmiotów realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne.</p>	<p>Prezydent, Zespół ds. rewitalizacji, podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne.</p>	<p>Lata 2017-2023</p>

Poniżej w formie tabelarycznej ujęto harmonogram realizacji programu rewitalizacji w odniesieniu do poszczególnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Istotnym zadaniem i kosztem realizacji programu będzie zarządzanie.

Tab. 28. Harmonogram wdrażania programu rewitalizacji

Lp.	Tytuł projektu	Szacunkowa wartość projektu	Okres realizacji	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne										
1	Mieszkania chronione dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością	619479,00	2017-2023							
2	Mieszkania chronione wspomagane dla osób w podeszłym wieku: Ul. Sikorskiego 3; Ul. Pocztowa 19; Ul. Stołczyńska 134 (poza OR), Ul. Boh. Warszawy 98; Ul. Ściegiennego 67	8661914,00	2017-2023							
3	Mieszkania chronione wspomagane dla osób w podeszłym wieku: : Al. Piastów 16, Al. Wojska Polskiego 53; Ul. Mickiewicza 69b (poza OR)	3257782,00	2017-2023							
4	Organizacja działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w tym zajęć edukacyjnych, kulturalno-oświatowych i sportowych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji	200000,00	2018							
5	Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie	1393231,00	2017-2023							
6	Dzienny Dom dla Seniora „Dzienny Dom Senior +”	2247175,00	2017-2023							
7	Rewitalizacja Campusu Uniwersytetu Szczecińskiego przy al. Piastów 40b	20000000,00	2018-2020							
8	Utworzenie Centrum Kulturalno – Naukowego Uniwersytetu Szczecińskiego	25000000,00	2018-2020							
9	Modernizacja Asystenckiego Domu Mieszkalnego	4500000,00	2018-2020							
10	Rewitalizacja wnętrza kwartału zamkniętego ulicami: Mickiewicza, Bohaterów Warszawy, 5 Lipca, Tarczyńskiego w Szczecinie wraz z reorganizacją zagospodarowania przestrzennego i remontem	1000000,00	2018-2020							
11	Aktywizacja mieszkańców z wykorzystaniem Lokalu KREATYWNEGO przy ul. Jadwigi 2	300000,00	2018-2023							
12	Renowacja i adaptacja na potrzeby żywienia społeczno - gospodarczego parteru zabytkowej narożnej kamienicy przy zbiegu ul. 5 lipca i ul. Pocztowej w Szczecinie	2000000,00	2018							

Lp.	Tytuł projektu	Szacunkowa wartość projektu	Okres realizacji	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
13	Rewitalizacja wielkomiejska z udziałem odnawialnych źródeł energii - CENTRUM ENERGII	6000000,00	2018-2019							
14	Stworzenie i wyposażenie nowoczesnego Centrum Kongresowego w zrewitalizowanym centrum Szczecina - MICE IN SZCZECIN	6000000,00	2018-2019							
15	Aktywizacja prozdrowotna jako element społecznego włączenia - POSEJDON FITNESS BY MONIKA PYREK	3000000,00	2018-2019							
16	Nowoczesne Środowisko dla Biznesu - #HYPE	6000000,00	2018-2019							
17	KOMPLEKS USŁUGOWY POSEJDON – Przygotowanie powierzchni biurowych na potrzeby rozwoju działalności gospodarczej najemców	6000000,00	2018-2019							
18	Stworzenie nowoczesnej przestrzeni hotelowej dostosowanej do potrzeb i oczekiwań przyszłych pokoleń - FUTURE IS HERE!	6000000,00	2018-2019							
19	KOMPLEKS USŁUGOWY POSEJDON – Przekształcenie kryzysowego obszaru centralnego punktu miasta w Centrum Biznesu Szczecina	244400000,00	2018-2019							
20	Centrum Kulturalno – Rozrywkowe Warzelnia II – kontynuacja projektu ‘Centrum Kulturalno – Rozrywkowe „Warzelnia” – renowacja i adaptacja zabytkowego budynku przy ul. Partyzantów 2’	10000000,00	2018-2020							
21	Rewitalizacyjny Fundusz Grantowy	3000000,00	2019-2022							
22	Remont lokalu użytkowego z przeznaczeniem na działalność organizacji pozarządowych	500000,00	2018-2019							
23	Przebudowa Alei Wojska Polskiego na odcinku pomiędzy Placem Zwycięstwa i Placem Szarych Szeregów	24600000,00	2019-2020							
24	RE-KREACJA centrum Szczecina	860000,00	2019-2020							
25	Kultura zaprasza – do centrum Szczecina	40000,00	2019-2020							
26	Rewitalizacja kulturowa centrum miasta – oferta programowa organizacji pozarządowych	300000,00	2019-2020							

Lp.	Tytuł projektu	Szacunkowa wartość projektu	Okres realizacji	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
27	Program aktywizacji osób bezrobotnych	1500000,00	2018-2023							
28	Mama nigdy nie jest sama! - cykl zajęć i spotkań w Fundacji Macierzanka	15000,00	2018-2019							
29	Międzynarodowe Centrum Kulturalno-Kongresowe przy ul. Stożława 4	4500000,00	2018-2020							
30	Przygotowanie i realizacja programu animacji społecznej w procesie rewitalizacji	370000,00	2017-2023							
31	Prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego na obszarze rewitalizacji	491200,00	2017-2023							
32	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 47	2690103,54	2018-2019							
33	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 47 na cele usługowe	426487,87	2018-2019							
34	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 49	4385563,25	2018-2019							
35	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 49 na cele usługowe	534302,29	2018-2019							
36	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 92	3848983,89	2019-2021							
37	Adaptacja części budynku przy ul. Jagiellońskiej 92 na cele usługowe	468931,20	2019-2021							
38	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 94	4162078,90	2019-2021							
39	Adaptacja części budynku przy ul. Jagiellońskiej 94 na cele usługowe	507076,34	2019-2021							
40	Kompleksowa renowacja budynków przy ul. Obr. Stalingradu 20/21 oficyny	5050992,76	2019-2020							
41	Rozbudowa i adaptacja części budynków przy ul. Obr. Stalingradu 20/21 oficyny na cele usługowe	1443194,78	2019-2020							
42	Zagospodarowanie kwartału nr 34	1500000,00	2019-2023							
43	Zagospodarowanie kwartału nr 38	5000000,00	2019-2025							Do 2025 r.
44	Zielone Przedogródki Szczecina	1500000,00	2018-2023							
45	Pałac Muzyki i Sztuki	32000000,00	2018-2021							

Lp.	Tytuł projektu	Szacunkowa wartość projektu	Okres realizacji	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
46	Projekt „Wstap do Śródmieścia”	113200,00	2018							
47	Kino Teatr „Pod Złotym Leszczem” i Galeria Wzorcowca	150000,00	2017-2020							
48	Zagospodarowanie fragmentu alei Jana Pawła II – pomiędzy placem Lotników i placem Żołnierza Polskiego w Szczecinie – z przeznaczeniem na przestrzeń publiczną przyjazną mieszkańcom	2500000,00	2018							
49	Rewitalizacja budynku przemysłowego położonego przy ul. Jagiellońskiej 34b na cele mieszkaniowe oraz aktywizacji fizycznej.	6000000,00	2018-2020							
50	Przebudowa budynku mieszkalnego na działce nr 115	7000000,00	2018-2019							
51	Aranżacja przestrzeni na terenie użytkowanym wieczysto przez Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie	140000,00	2018							
52	Międzypokoleniowy Dom Kultury Turzyn	325000,00	2018							
53	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Mikołaja Kopernika 6	1050395,00	2018-2019							
54	Rewitalizacja budynku przy ul. Stośława 2 w Szczecinie w celu zwiększenia aktywności gospodarczej OR	345500,00	2018-2019							
Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne										
X1	Przebudowa i rozbudowa zespołu oficyn przy ul. B. Śmiałego 34, 35, 36 wraz z zagospodarowaniem podwórza.	-	2018-2020							
X2	Dzień Sąsiada	-	2018-2022							
X3	Wspieranie organizacji działających na rzecz społeczności OR	-	2017-2022							
X4	REWITALIZACJA RAZEM - Kompleksowa rewitalizacja kwartału nr 23, w tym budowa budynku mieszkalno-usługowego przy ul. Bł. Królowej Jadwigi 45	-	2017-2019							
X5	Rewitalizacja Kwartału nr 36 ograniczonego ulicami Bohaterów Getta Warszawskiego,	-	2018-2021							

Lp.	Tytuł projektu	Szacunkowa wartość projektu	Okres realizacji	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Małkowskiego, Ks. Bogusława X, Bł. Kr. Jadwigi oraz aleją Wojska Polskiego									
X6	Programy mieszkaniowe Szczecińskiego TBS: „Dom dla seniora” , „Dom dla studenta”, „Dom na start” , „Dom dla dziecka” , „Dom dużej rodziny”	-	2017-2022							
X7	Stworzenie na obszarze rewitalizacji sieci osiedlowych Klubów Juniora/Klubów Młodzieżowych	-	2018-2022							
X8	„Rozwiń skrzydła” – seria warsztatów i spotkań dla młodzieży w celu poznania swoich predyspozycji oraz wymagań rynku pracy i dokonania świadomego wyboru ścieżki kariery zawodowej	-	2018-2022							
X9	Podniesienie poziomu funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu wnętrza podwórzowego – ul. Jagiellońska 80	-	2018							
X10	Podniesienie poziomu funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu wnętrza podwórzowego – Al. Piastów 73	-	2018							
X11	Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie, budowa partnerstwa oraz uatrakcyjnienie miejsc do życia dla rodzin	-	2018-2021							
X12	Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie - Ks. Piotra Ściegiennego 3 oficyna	-	2018-2021							
X13	Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie - Ks. Piotra Ściegiennego 4 oficyna	-	2018-2021							
X14	Poprawa standardu technicznego i funkcjonalnego lokali mieszkalnych powiązana ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie - Ks. Piotra Ściegiennego 5 oficyna	-	2018-2021							
X15	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 50	-	2018-2020							

Lp.	Tytuł projektu	Szacunkowa wartość projektu	Okres realizacji	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
X16	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 50 na cele usługowe	-	2018-2020							
X17	Kompleksowa renowacja części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 52	-	2018-2019							
X18	Adaptacja części budynku przy ul. Ks. Bogusława X 52 na cele usługowe	-	2018-2019							
X19	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Śląskiej 2 oficyna	-	2020-2021							
X20	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Śląskiej 3 oficyna	-	2020-2021							
X21	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 3 oficyna prawa i lewa	-	2020-2021							
X22	Renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 5	-	2020-2021							
X23	Adaptacja części budynku przy ul. Więckowskiego 5 na cele usługowe	-	2022-2024							Do 2024 r.
X24	Kompleksowa renowacja budynku przy ul. Więckowskiego 6 oficyna	-	2022-2024							Do 2024 r.
X25	Zagospodarowanie fragmentu wnętrza kwartału nr 21	-	2020-2021							
Zarządzanie realizacją programu rewitalizacji										
1.	Zarządzanie realizacją programu rewitalizacji	1400000	2017-2023							

10.3. Monitoring i ewaluacja

10.3.1. Monitoring

Monitoring procesu wdrażania programu rewitalizacji i jego efektów jest odpowiedzialnym i ważnym zadaniem, warunkującym skuteczne zarządzanie procesem wdrażania programu.

Proces realizacji będzie monitorowany i oceniany przez zespół zadaniowy (Zespołu ds. rewitalizacji).

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji programu rewitalizacji są:

- cele główne wytyczone w programie,
- kierunki działań i poszczególne przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne.

Proces monitorowania polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów wytyczonych w programie. Zaleca się, aby monitoring prowadzony był jednocześnie na kilku płaszczyznach. Powinien dostarczać informacji na temat postępów w osiąganiu przyjętych celów oraz umożliwić kwantyfikację efektów zrealizowanych projektów.

Monitoring programu będzie odbywał się w dwóch etapach:

- trzyletnie sprawozdania z realizacji celów, zawierające podstawowe informacje na temat podejmowanych działań, stopnia realizacji projektów, ewentualnych efektów końcowych tych projektów,
- analiza wskaźnikowa, służąca odpowiedzi na pytanie o zbieżność podejmowanych działań z osiąganymi wynikami społeczno-gospodarczymi gminy wg wskaźników rezultatu.

10.3.2. Ewaluacja

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji programu rewitalizacji oraz jego wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu program rozwiązuje realne problemy gminy i jej społeczności.

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów programu, przy czym kryteriami oceny zapisów są:

- wskaźniki realizacji celów,
- rozwiązywanie problemów,
- realizacja wizji rozwoju (wg przyjętych składników wizji).

Ewaluacja będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań - czy i w jaki sposób program, a w szczególności poszczególne działania i przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpłyną na grupy docelowe, przyczynią się do poprawy sytuacji na terenie gminy,
- ocena w trakcie realizacji działań - odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku,
- ocena po realizacji działań – ocena długoterminowego wpływu programu rewitalizacji na grupy docelowe, czy efekty wynikłe z zastosowania strategii są trwałe.

10.3.3. Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów programu rewitalizacji

W poniższej tabeli zestawiono najistotniejsze wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecin na lata 2017-2023, odnoszące się do przestrzeni obszaru rewitalizacji w Gminie Miasto Szczecin. Wskazują one, jakie zmiany oczekiwane są w związku z realizacją poszczególnych celów rewitalizacji.

Tab. 29. Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecin na lata 2017-2023

Wskaźnik	Jaki problem jest mierzony	Źródło pozyskania informacji	Częstotliwość pomiaru	Wartość wyjściowa (dane 2016 rok)	Oczekiwana zmiana w 2023 roku
Cel 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców OR					
1. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych [osoba]	Bezrobocie	PUP	1 raz/rok		Spadek o 25%
2. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa [osoba]	Ubóstwo	MGOPS	1 raz/rok		Spadek o 25%
3. Liczba działających Klubów Seniora [szt.]	Aktywność społeczna osób w wieku poprodukcyjnym	UM	1 raz/rok		Co najmniej 6
4. Liczba aktywnych uczestników (dorośli) stałych bezpłatnych zajęć kulturalnych w miejskich ośrodkach kultury (domy, kluby, świetlice) [osoba]	Aktywność społeczna dorosłych	UM	1 raz/rok		Wzrost o 25%
5. Liczba dzieci i młodzieży (do lat 18) korzystających z usług/zajęć oferowanych przez domy kultury, świetlice [osoba]	Aktywność społeczna dorosłych dzieci i młodzieży	UM	1 raz/rok		Wzrost o 25%
6. Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem [szt.]	Przestępczość	Policja	1 raz/rok		Spadek o 10%
Cel 2. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej OR poprzez modernizację obiektów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych					
7. Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej oraz przestrzeni publicznych [szt.]	Zmodernizowana infrastruktura społeczna oraz przestrzenie publiczne	UM	1 raz/rok	0	
8. Liczba wyremontowanych budynków mieszkaniowych [szt.]	Budynki mieszkaniowe o poprawionym stanie technicznym	UM	1 raz/rok	0	
9. Długość przebudowanych dróg [km]	Infrastruktura komunikacyjna	UM	1 raz/rok	0	
Cel 3. Pobudzenie rozwoju gospodarczego OR oraz przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców OR					
10. Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych [szt.]	Przedsiębiorczość	UM	1 raz/rok		Wzrost o 10%
11. Liczba wyremontowanych budynków/lokali z przeznaczeniem na działalność gospodarczą [szt.]	Budynki/lokale z przeznaczeniem na działalność gospodarczą o poprawionym stanie technicznych	UM	1 raz/rok	0	

11. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 ze zm.), zwanej dalej OOŚ, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty planów z dziedziny przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Jednocześnie zgodnie z art. 48 ust. 1 i ust. 2 ustawy OOŚ organ opracowujący projekt dokumentu, po uzgodnieniu z właściwymi organami (Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny) może odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacji postanowień dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko oraz w przypadku, gdy analizowany dokument dotyczy niewielkich modyfikacji przyjętych już dokumentów lub obszarów w granicach jednej gminy.

Przy rozważaniach możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko należy wziąć pod uwagę uwarunkowania wynikające z art. 49 Ustawy OOŚ:

- 1) Charakter działań przewidzianych w dokumencie,
- 2) Rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko,
- 3) Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko.

W wyniku analizy projektów i przedsięwzięć ujętych w Programie rewitalizacji stwierdzono, że:

Spis fotografii, rysunków, tabel

Fot. 1. Punktowo prowadzone działania remontowe są charakterystyczne dla zabudowy szczecińskiego śródmieścia	132
Fot. 2. Punktowo prowadzone działania remontowe są charakterystyczne dla zabudowy szczecińskiego śródmieścia	132
Fot. 3. Deptak Księcia Bogusława X.....	137
Fot. 4. Niezagospodarowany budynek przy deptaku Księcia Bogusława X.....	137
Fot. 5. Wybrane lokalizacje na analizowanym obszarze	139
Fot. 6. Przykłady nieużytkowanych lokali na analizowanym obszarze	147
Fot. 7. Niezagospodarowane lokale usługowe przy al. Wojska Polskiego	149
Fot. 8. Netto na rogu ulic: Ks. Piotra Ściegiennego i al. Bohaterów Warszawy (Turzyn) i Biedronka przy al. Wojska Polskiego (Centrum).....	150
Fot. 9. Park przy pl. Tadeusza Kościuszki (Turzyn) i ogródek jordanowski w parku przy ul. Noakowskiego (Turzyn).....	154
Fot. 10. Przykłady podwórek - parkingów	171
Ryc. 1. Średnia liczba ludności w miastach grupy porównawczej w latach 1995 - 2016	35
Ryc. 2. Liczba ludności Szczecina w latach 1995 – 2016 wraz z prognozą do roku 2050.....	37
Ryc. 3. Średnia wartość wskaźnika przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w miastach grupy porównawczej w latach 2010 – 2016 [‰].....	38
Ryc. 4. Przyrost naturalny w Szczecinie w latach 2010 – 2016 [‰].....	39
Ryc. 5. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%].....	40
Ryc. 6. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności Szczecina w latach 1995 – 2016 wraz z prognozą do roku 2050 [%]	41
Ryc. 7. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%].....	42
Ryc. 8. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Szczecina w latach 1995 – 2016 wraz z prognozą do roku 2050 [%]	43
Ryc. 9. Struktura demograficzna Szczecina w latach 1995 – 2016 wraz z prognozą do roku 2050	44
Ryc. 10 Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym [%].	44
Ryc. 11. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w Szczecinie w latach 2002-2016	45
Ryc. 12. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.....	46

Ryc. 13. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w Szczecinie w latach 2000-2016.....	47
Ryc. 14. Udział osób bezrobotnych w wieku powyżej 55 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.....	47
Ryc. 15. Udział osób bezrobotnych w wieku powyżej 55 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w Szczecinie w latach 2010-2016.....	48
Ryc. 16. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.....	49
Ryc. 17. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w Szczecinie w latach 2010-2016	50
Ryc. 18. Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	51
Ryc. 19. Udział bezrobotnych kobiet w wieku 18 – 34 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w wieku 18 – 34 lat.....	52
Ryc. 20. Liczba przestępstw stwierdzonych przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	53
Ryc. 21. Liczba przestępstw stwierdzonych przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2013-2016	54
Ryc. 22. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (stan na 31.12.2015 r.).....	55
Ryc. 23. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	55
Ryc. 24. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.....	56
Ryc. 25. Liczba osób z problemem alkoholowym, korzystających z zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	57
Ryc. 26. Wielkość dochodu miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca	58
Ryc. 27. Wielkość dochodu miasta Szczecin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2010-2016.....	58
Ryc. 28. Przeciętne wynagrodzenie brutto.....	59
Ryc. 29. Przeciętne wynagrodzenie w Szczecinie w latach 2010-2015	60
Ryc. 30. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	61
Ryc. 31. Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarczych w latach 2010-2016.....	61
Ryc. 32. Udział podmiotów gospodarczych funkcjonujących w branży przemysłu i budownictwa w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych.....	62
Ryc. 33. Podział miasta Szczecin na osiedla.....	68
Ryc. 34. Zmiany liczby ludności miasta Szczecin w latach 1995-2015	75
Ryc. 35. W1 – Odsetek spadku liczby mieszkańców pomiędzy rokiem 2010 a 2015.....	76
Ryc. 36. Struktura wieku mieszkańców miasta Szczecin w latach 1995-2015	77

Ryc. 37. W2 - Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	78
Ryc. 38. Dynamika wskaźnika W2 pomiędzy rokiem 2010 a 2015	79
Ryc. 39. W3 - Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców	80
Ryc. 40. Dynamika wskaźnika W3 pomiędzy rokiem 2010 a 2015	80
Ryc. 41. W4 - Udział osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców.....	81
Ryc. 42. W5 - Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	83
Ryc. 43. Dynamika wskaźnika W5 pomiędzy rokiem 2010 a 2015	84
Ryc. 44. W6 - Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	85
Ryc. 45. Dynamika wskaźnika W6 pomiędzy rokiem 2010 a 2015	86
Ryc. 46. W7 - Udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych.....	87
Ryc. 47. W8 - Udział osób w wieku poniżej 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych....	88
Ryc. 48. W9 - Udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych ..	89
Ryc. 49. W10 - Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	90
Ryc. 50. W11 - Liczba stwierdzonych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	91
Ryc. 51. Dynamika wskaźnika W11 pomiędzy rokiem 2010 a 2015	91
Ryc. 52. W12 - Liczba stwierdzonych przestępstw - bójki, pobicia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.....	92
Ryc. 53. W13 - Liczba stwierdzonych przestępstw - uszkodzenia mienia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	93
Ryc. 54. W14 - Liczba stwierdzonych przestępstw - włamania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.....	94
Ryc. 55. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 roku w podziale na obwody wyborcze	95
Ryc. 56. Lokalizacja projektów zgłoszonych do Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego w edycjach 2015-2017	96
Ryc. 57. Wyniki Sprawdzianu Szóstoklasisty w roku szkolnym 2015-2016 w podziale na rejony szkół podstawowych	97
Ryc. 58. Ważony sumaryczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej	98
Ryc. 59. W15 - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.....	99
Ryc. 60. W16 - Udział podmiotów nieprowadzących działalności w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.....	100
Ryc. 61. W17 - Udział terenów zieleni w ogólnej powierzchni jednostki.....	101

Ryc. 62. Benzo(α)piren w pyłe PM10 - stężenie średnie roczne	102
Ryc. 63. Pył PM2,5 - stężenie średnie roczne	103
Ryc. 64. Rozkład przestrzenny wartości wskaźnika L _{DWN}	104
Ryc. 65. W18 - Udział gospodarstw domowych deklarujących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie gospodarstw domowych	105
Ryc. 66 . Strefy ochrony konserwatorskiej na terenie miasta Szczecin	106
Ryc. 67. W19 - Udział budynków historycznych w ogólnej liczbie budynków	107
Ryc. 68. W20 - Udział gminnych lokali mieszkalnych bez toalety w mieszkaniu w ogólnej liczbie gminnych lokali mieszkalnych	108
Ryc. 69. W21 - Udział budynków gminnych, w których realizowano działania z zakresu termomodernizacji w ogólnej liczbie budynków gminnych	109
Ryc. 70. Rozmieszczenie przychodni wraz z ekwidystantą 1000 m	110
Ryc. 71. W22 - Udział osób mieszkających w promieniu 1000 m od przychodni zdrowia w ogólnej liczbie mieszkańców	111
Ryc. 72. Rozmieszczenie przedszkoli publicznych wraz z ekwidystantą 500 m	112
Ryc. 73. W23 - Udział osób mieszkających w promieniu 500 m od przedszkola w ogólnej liczbie mieszkańców	113
Ryc. 74. Rozmieszczenie szkół podstawowych wraz z ekwidystantą 600 m	114
Ryc. 75. W24 - Udział osób mieszkających w promieniu 600 m od szkoły podstawowej w ogólnej liczbie mieszkańców	114
Ryc. 76. Ekwidystanta przystanków komunikacji publicznej 400 m	115
Ryc. 77. W25 - Udział osób mieszkających w promieniu 400m od przystanku komunikacji publicznej w ogólnej liczbie mieszkańców	116
Ryc. 78. W26 - Długość dróg rowerowych [m] w przeliczeniu na 1 km ²	117
Ryc. 79. Obszar zdegradowany miasta Szczecin	120
Ryc. 80. Wazony sumaryczny wskaźnik degradacji (SWD)	122
Ryc. 81. Obszar zdegradowany miasta Szczecin	124
Ryc. 82. Udział osób korzystających z formy pieniężnej zasiłków pomocy społecznej	133
Ryc. 83. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym	134
Ryc. 84. Liczba popełnionych przestępstw	160
Ryc. 85. Stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do populacji osób w wieku produkcyjnym	166
Ryc. 86. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców poszczególnych osiedli omawianego obszaru	170
Ryc. 87. Lokalizacja projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji 323	

Tab. 1. Udział ludności korzystającej z instalacji w ogólnej liczbie ludności [%].....	63
Tab. 2. Udział mieszkań socjalnych w ogólnej liczbie mieszkań w zasobie gminy [%].....	64
Tab. 3. Długość ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 100 km ² powierzchni miasta.....	65
Tab. 4. Wykaz osiedli miasta Szczecin.....	68
Tab. 5. Katalog wykorzystanych wskaźników.....	71
Tab. 6. Współwystępowanie negatywnych zjawisk w poszczególnych jednostkach analitycznych.....	118
Tab. 7. Współwystępowanie negatywnych zjawisk w jednostkach analitycznych, w których stwierdzono dodatnią wartość ważonego sumarycznego wskaźnika degradacji.....	123
Tab. 8. Zestawienie danych statystycznych dotyczących jednostek tworzących obszar zdegradowany.....	126
Tab. 9. Podsumowanie analizy problemu nr 1.....	135
Tab. 10. Podsumowanie analizy problemu nr 2.....	138
Tab. 11. Podsumowanie analizy problemu nr 3.....	143
Tab. 12. Podsumowanie analizy problemu nr 4.....	145
Tab. 13. Podsumowanie analizy problemu nr 5.....	151
Tab. 14. Podsumowanie analizy problemu nr 6.....	156
Tab. 15. Podsumowanie analizy problemu nr 7.....	159
Tab. 16. Podsumowanie analizy problemu nr 8.....	162
Tab. 17. Podsumowanie analizy problemu nr 9.....	164
Tab. 18. Podsumowanie analizy problemu nr 10.....	168
Tab. 19. Podsumowanie analizy problemu nr 11.....	173
Tab. 20. Kluczowe oczekiwane przemiany obszaru rewitalizacji.....	179
Tab. 21. Cele i kierunki rewitalizacji.....	211
Tab. 22. Lista podstawowych projektów rewitalizacyjnych.....	218
Tab. 23 Schemat komplementarności problemowej.....	305
Tab. 24. Lista projektów i przedsięwzięć realizowanych na obszarze rewitalizacji w latach 2010-2016.....	324
Tab. 25. Ramy finansowe związane z podstawowymi projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.....	330
Tab. 26. Informacje nt. terminów, form oraz wyników konsultacji społecznych związanych z tworzeniem programu rewitalizacji.....	337
Tab. 27. Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji.....	345
Tab. 28. Harmonogram wdrażania programu rewitalizacji.....	348
Tab. 29. Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecin na lata 2017-2023.....	356